1021 Kántor Anda

festőművész

1984.XI.2.Petőfi 9.05.

Napközben

- Erre a szombatra Kántor Andor érdemes művész festményeit ajánljuk a rádió hallgatóknak, azokat a festményeket, amelyeket a Fürj utcában a Gulácsi galériában láthatnak. A tárlatvezetésre maga a művész vállalkozott. Megálltunk most itt az egyik önarcképe előtt, amelyik mikor is készült?

- 1953-ban. Akkori magamról azt kell tudni, hogy zavar keletkezett akkor általában a magyar festészetben, szoc.reál azért úgy egy bizonyos fokig hatott ez emberre.

- Ezen a festményen ne haragudjon már meg, ön úgy fest mint egy asztergályos a gép mellett. Még a kabát is kék.

- Igen, az egy munkaköpeny.

- Kontrasztként itt van egy másik önarckép, ez már egész más. Menjünk most oda, gondolom, hogy későbbi.

- Későbbi, ez három évvel későbbi. Hát nem tudom, rosszul látom, de itt mintha valami szabadulás érződne. Szabadabb valahogy, színesebb is.

- Én tudom, hogy hálátlan dolog egy festőtől azt kérni, hogy a saját érdes gyerekeiről, és édes gyerekei közül válasszon ki egy legkedvesebbet, de ha mégis ezt teszem, akkor ön melyik képhez kalauzolna?

- Hát talán próbáljuk meg itt a mellettem lógó piros házat megnézni, nem az én tulajdonom már, hanem a Szentendrei Ferenczi Múzeumnak a tulajdona, ez abban az időben készült, amikor már ténylegesen a felszabadulást éreztem. Tisztán megjelenő színek, szín ellentétek, a hideg, és a meleg színeknek a játéka, a sárgáknak a megjelenése, és a ...

- Pirosak, kékek,..

- A pirosak, a kékek a sárgák, különösképpen a három alapszín az amelyik uralja a képet, ez a három alapszín keveréses, egymáshoz való, egymásra való hatása. Van még egy, amit nagyon szeretek, ez nemrég készült, a Dunakanyar, Visegrád környéke, télen.

- Igen, mert hát nyáron elégesokan ismerik.

Nyáron sokan ismerik, igen, idővel ugy el-ellátogattam Nagymarosra, az ottani művész telepre, amig meg volt, és sokat kóboroltam a környéken, és készitettem vázlatokat. Aztán később még télen is kilátogattam, és ezeknek a vázlatoknak az összegezéséből született ezután ez a havas, téli Dunakanyar, ami egy kicsit visszatérés a korábbi képeimhez, mert erősebben hangsulyozottabbak a vonalak, a kontur, a konturok által körülzárt forma, és leegyszerüsitett szinvilága.

1984.XI.2.Petőfi 9.05.

Napközben

-----oooo-----

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 6

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

Kántor Andor
1021

Kántor Andor: Tél

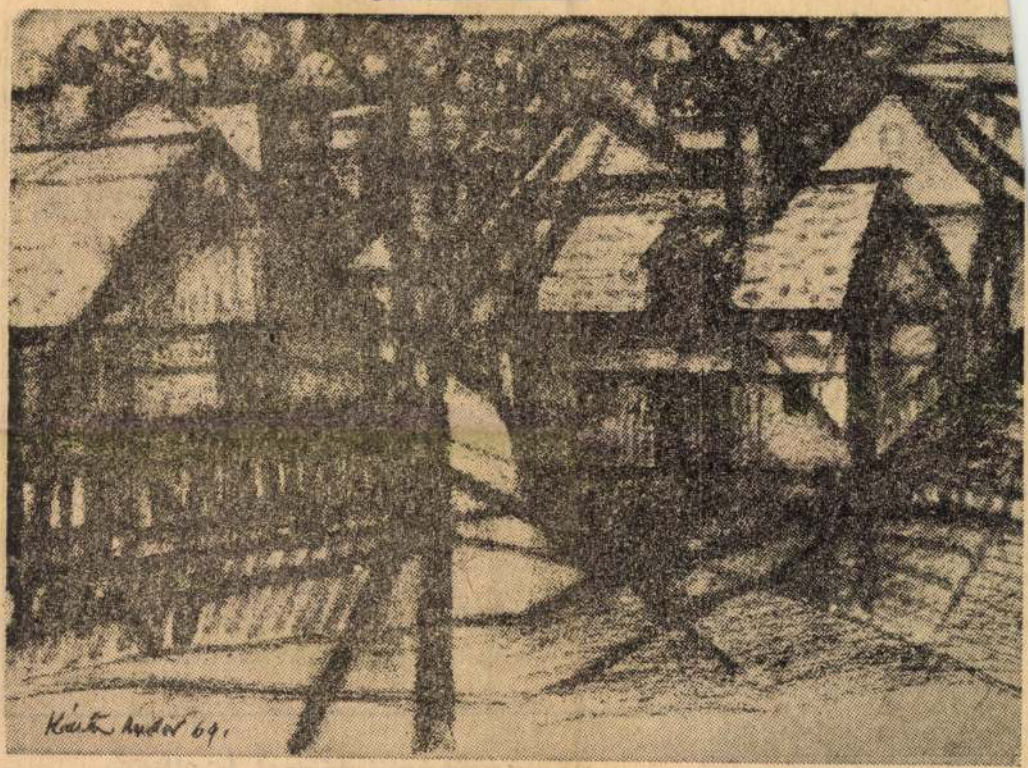

...lálkozás

...lünk lakóinak táplálkozási ...problémáival. Megdöbbentő ...képek mutatják az aránytalanságot: földünk kisebb részén az emberek túltápláltság miatt betegségekben szenvednek, százmilliók pedig éheznek, és milliók éhenhalnak. Montázs tárja fel a kábítószerek, a nikotin és az alkohol pusztítását.

A kiállítást november—decemberben Pécsett is bemutatták, majd Baranya megyei vándorútra kelt az anyag.

(konkoly)

...yíregyházán

...egyei Kórház 75 éves jubeliumi ...ménysorozata november 27—...rgy kórházigazgató emléktáb...áz múltját, és idézte alapítóit: ...ást. Pályadíjat hirdettek meg ...akdolgozóknak, akik szakmai ... munkásságot is kifejtenek. ... Jósa András emlékplakettel

...ter köszöntötte a dolgozókat, ... *Munka Érdemrend ezüst fo...nc* főorvos, a *bronz fokozatot*

Búcsú

December 22-én a Fővárosi Tanács Gyógyszertári Központjának több száz dolgozója, a gyógyszerellátás és a gyógyszerészet vállalatainak és intézményeinek képviselői kísérték utolsó útjára Polgár Sándort, a központ főkönyvelőjét, aki december 17-én tragikus körülmények között hunyt el.

Polgár Sándor huszonegy éven át volt a központ gazdasági vezetője, főkönyvelője. Több mint két évtizedes munkájának jelentős része volt az eredményekben, a vállalat hatszori kitüntetésében Munkáját nemcsak biztos szakismeret és hatalmas gyakorlat jellemezte, de az is, hogy gazdasági szakemberként teljesen azonosult a gyógyszerészet problémáival. Tevékenysége bizonyította, hogy a gyógyszerellátás szakmai és etikai követelményeit össze lehet és kell egyeztetni a gazdaságosság és a vállalati gazdálkodás szempontjaival.

Segítőkész és türelmes volt, de szükség esetén erélyes és határozott vezető. A fiatal gazdasági szakemberek egész sorát nevelte fel, sok gyógyszerészt megtanított a gazdasági és vezetési ismeretekre.

Nemes szívű, egyenes ember, jó barát volt. Derű, optimizmus, humor jellemezte. Szerette az életet, nem torpant meg nehézségei előtt. Egyetlen leányát gyógyszerésznek nevelte.

Igaz emberségét, tetteit, példáját nem feledjük.

Rázsó István

Gyógyítástörténeti kiállítás

Kántor

Kántor Mudra 1963.

Egészségügyi Dalgozó, 1974. okt. 7.

együttesen, és sikerült e megmozdulásoknak politikai színezetet adniok.

Kegyelettel emlékezünk a névtelen mártírokra, akik életüket a mozgalomnak áldozták. Reméljük akad majd történész, aki feldolgozza hősies életüket, munkásságukat. Ez a szakmai, tudományos és az osztályharc szempontjából egyaránt értékes múlt vigasztal bennünket elhelyezési és egyéb gazdasági-igazgatási gondjaink közepette, egyben erősíti is azt a törekvésünket, hogy mostoha munkakörülményeink mielőbb kedvezőbbé váljanak.

Az OTKI megalapítása Doleschall Frigyes nevéhez fűződik, aki 1957-ig az intézet első igazgatója volt, majd miniszterként is féltő gonddal figyelte és támogatta az intézet fejlődését. Doleschallt Bársony Jenő követte megbízott igazgatóként,

ember irányításával töltse el az előírt idő egy részét.

Sok a teendő — különösen az alapszakmákban — a szakorvos-továbbképzésben. Az OTKI és a központi intézetek kapacitása nincsen arányban ezeknek a szakorvosoknak a számával, ezért új oktatási lehetőséget kellett felkutatnunk. Az OTKI-nak ugyanúgy szüksége van oktató kórházra, mint az orvostudományi egyetemeknek. Ezért állapodott meg a Győr, valamint a Borsod megyei Kórházzal.

A szakgyógyszerész-képzés továbbfejlesztésén kívül feladata a „valódi" szakfogorvosképzés. Annak ellenére, hogy ma még elsősorban az üres fogorvosi állások betöltése a probléma, holnap már az ortodoncia, a gyermekfogorvoslás, a szájsebészet vagy egyéb szakorvosi diszciplinák művelése kerül napirendre a fogorvoslástanban.

Nem éppen új, de még megoldatlan feladat: követ-

szakmájában történő elmélyülés mellett kitekintsen határterületekre, sőt távolabbra is. Az elmélyülés és a kitekintés nincs ellentétben egymással, ellenkezőleg, elősegíti a korszerű gyógyításhoz szükséges együttműködést. Vannak szakorvosi területek, amelyek eleve interdiszciplinárisak: ezeken a területeken a jártasság nem más, mint több orvosi szakma összefüggő részterületének integrációja.

A korszerű vezetéselmélet dokumentáció, információáramlás, a számítógépes technikájú adatbank létesítésének a lehetősége felveti, hogy ilyen ismeretekre a egészségügyi vezetőnek is szüksége van. Az orvostovábbképzésben is nő tehát a korszerű vezetőképzés szerepe. Ezért az OTKI-t a kórházvezetés modelljévé kívánjuk tenni, hogy a vezetőképzés ne csak elméleti, de gyakorlati is legyen — fejezte be szavait dr. Farádi László.

1975. VI. 11.
21.30 TV. (11/-Vné)
művészeti magazin

Hogy

mit ad Szentendre a művészeknek, a művészek Szentendrének, azt tulajdonképpen nehéz lenne összefoglalni. Egy csöpp kiállitást varázsoltunk ide az ittélő művészek olyan munkáiból, ha nem is a teljesség igényével, amely ezt az utat megmutatja és elvezet

Kántor Andor Antal.

ahhoz a felismeréshez, ami ma ugyan Szentendre elég erősen vitatott kérdése, azt majd az idő dönti el, hogy vajon kinek van igaza, azok akik a természetet, a várost együtt látják hangulatban és liráben, azok akik ebből kiindulva jelképi világot tudnak teremteni képeiken. Megkértük Kántor Andort kérem jöjjön és egy kicsit segitsen nekem abban, mint a művésztelep legrégebbi tagja...

- Egyik legrégebbi....
- ....egyik legrégebbi tagja. Hány esztendeje van itt?
- 46 ötx éve...
- 46 éve?
- 46 nyér.
- És az egész művészete kötődik Szentendréhez?
- Teljesen.
- A régi telephez, az úgynevezett öreg telephez...
- Igen.
- Elsősorban és azon belül....
- A városhoz.
- ....a városhoz, mindenhez. Most tulajdoképpen arra lennék kiváncsi, hogy itt óriási változás történt, hiszwn az öreg telep eltünt...
- Igen, eltünt.
- .... a fák nmm. A művészetből sem tünt el hiszen nagyon sokan megöööökitettők az itt élők közül. Az öreg telep eltünt, helyébe új épületek épültek, de a városnak ez a hangulata, romantikája

Kántor Andor Ferz.

megmaradt. Mi az ami legjobban megfogja magát a szentendrei tájban?

- Hát talán az fog meg legjobban Szentendrében, ez a furcsa épitészeti jellege az egésznek. Ez az egymásra épitettség ez, azok a tömegek, ezeknek a házaknak az óriási tetője és süritve kapjuk itt a formát, a szint.

- Ezt a formát is diktálja...

- A formát is diktálja.

- ,...egy kicsit. Mindenkinél másféleképpen, gondolom?

- Igen.

- Mégis érzem itt ebből a kis kiállitásból, talán nézzük meg ezeket a képeket nagyon gyorsan, hogy akinek az egyénisége kialakult itt, végeredményben megtalálta a témát, megtalálta a hozzáillő és azon keresztül kibontható témát, sokan mint például Bánovszki Miklósnak ezen a képén ragaszkodik a valósághoz. Egy valóságélmény, amelyen nem változtatt sokat. Itt Ilosvai Varga Istvánnak a képét látjuk, ahol már ez az egymásra épitettség érvényesül és Mihácz Pálnak a képe, ahol a tüzfalak, a kémények sokaságából szinte egy mértani rend alakul ki. Most itt elérkeztünk a maga munkájához. Mondjon erről valamit.

- Hát eza régi vendéglő, a Görög Kancsó épülete, ami annak idején ilyen szép piros szinü volt, azóta megváltozott, nagy kár érte.

- Hadd kérdezzem meg, hát most nem beszélek az au téforgalomról, ami a Görög Kancsó előtt lezajlik, itt még egy lovaskocsi áll, de hadd kérdezzem meg arról, hogy vajon ez a törvényszerüség,

hogy mindig egy kicsit zárt, dekorativ, egymásra épitett foltok és mintdig viszonylag kevés ember, inkább csak az arányok érzékeltetésére. Ezt elfogadja, hogy emk a fajta szentendrei festészetnek sajátja?

- Igen. Elfogadom, hogyne.

- Na most az, hogy a kertrészletek, az ablakból kitekintés és mindaz, ami összeköthetni Szentendrét egy dekorativ képépitéssel, a kubizmus is talál ebben, talál-e ebben lehetőséget, mint itt Kmetty Jánosnak a képén - talán mutassuk meg ezt, mert hiszen ez hiven áll a valóságábrázolástól, a dekorativ épitett képen keresztül egy sokkal inkább szerkesztett és a kubizmusnak mindenféle rendteremtő eszközét felhasználva kompozicióhoz. Itt perasze már van valami furcs a spirituális valami....

- Igen.

- .... valami sugárzó fény. Most ő is a telep tgagja?

- A telep tagja 45 óta. Azelőtt a városban élt nyaranta és 45 óta a művészetelepan.

- Ide tulajdonképpen három hullámban érkeztek.

- Igen.

- 29-ben alakult a telep.

- 29-ben a jelenlegi helyén.

- Nagyon szeretném, hogyha megnéznénk még ezt a pár képet itt, ami viszont már azt mutatja, hogy a szentendrei festők egy iiindu ló pontot, egy szimbólumteremtő módszert, egy szimbólumteremtő lehetőséget lelnek mint Kórniss Dezső és Bálint Endre képén.Hosz-

szú idő kellene ahhoz, hogy a szimbólumoknak ezt a fajta rendezettségét most megbeszéljük, erre sajnos nincs lehetőség csak a szemléletnek egy változását szeretnénk felvázolni és igy jutunk el Baressay Jenőhöz, akinek a világát talán legjobban ismerik és szentendreinek tartják....

- Igen.

- .... ő az, aki a szentendrei kapualjat és házat és szentendrei motivumoknak a sokaságából a murális művészetet megteremtette. A . .. ő elköltözött most a telepről?

- Igen Egy kis háza van és ott épitett hozzá egy kis műtermet de azért szivvel-lélekkel....

- Én nagyon gyakran találkozom vele és valószinünek tartom,hogy ő az, aki Szentendrét és a Szentendre körül dúló összes vitákat a legnagyobb hévvel sé szenvedéllyel hallgatja végig. Mi a véleménye arról, hogy a magyar művészettörténet olyan sokoladalúan, hevesen és sokszor talán szélsőségesen foglalkozik Szentendré kérdésével?

- Én azt hiszem, hogy ez a kérdés nem is olyan bonyolult. Szentendrei művészet az van, az sokrétü, változatos és én azt hiszem hogy pont ez a szép benne.

- Most emlékszik arra az időre, amikor Vajdák és Álmosék itt dolgoztak?

- Igen.

- És ők már nem a természetnek ezt a elvomult, gyógyitó hatását kerestek csak Szentendrében, hanem egy kicsit többet is annál, egy tragikus korszakban megteremtették a korszak kifejezését.

Ehhez a kiindulópontot adta Szentendre.

- Nyilván.

- Elsősorban Szentendre mikrovilága. Az ami a szerbségből megmaradt. No most a szerb-görögség az most tájképeken éppúgy megnyilvánulhat mint ebben az szimbólumrendszerben.

- Igy van.

- Igaz?

- Igy van.

- Tehát nyilvnvaló, hogy a következő esztendőkben már akkor, amikor a művésztelep ebben az új otthonában kezdi el a munkáját, akkor már ez is megavalósul, ez az egymásmellett élés a többféle stilusban az a kontaktusa, ami nélkülözhetetlen ahhoz, hogy Szentendre valóban egy fogalomként kerüljöne be a magyar művészet történetébe. A művésztelep új házait látjuk. Korszerüek, kényelmesek. Milyenek voltak a régiek?

- Hát a régiek romantikusak voltak, kedvesek voltak, egy kicsit olyan falusi jelleg uralkodott...

- Ez a kiállitó teremnek egy részlete. Ugye?

- Igen. Ez az.

- Kondor kiállitás van, aki itt élt élete utolsó éveiben. Mostmár három generáció él itt. Na most nem hánnyzik az a régi, kedves barát itt a kőasztal mellett, ami mellett annyiszir üldögéltek. Ma is megvan ez a barátkozós életmód?

- Megvan. Nem olyan mátékben. Egy kicsit úgy a korok eltolódtak és ez sok mindent megmagyaráz. Nem olyan mértékben, de most is megvan egy baráti összetartás, egy baráti kedvesség. Este egy

kis sütés-főzés közösen....

- Mert a műtermek, amint láttuk igazán nagyon szépen felsézer de a fák, a környezet és mindaz ami a régiből megmaradt, gor dolom egyrészt az emlékekre is utal, másrészt összeköti az emberekat. Az út amelyen elhagyjuk a művésztelepet Czóbel Béla háza előtt vezet el, ő is jóbarátságban van a teleptagokkal

- Igen éveken át az egyesületnek elnöke volt Czóbel Béla, a felszabadulás után....

- És ő a legidősebb a szentendrei festők közül. Dolgozik változatlanul.

- Változatlanul

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 DEC 22
Népszava

Kántor Andor

Kántor Andor: Pilisi falu

CSALÁD

Ha a gyerek bírálja a tanárt...

Mit tegyen a szülő, ha gyermeke azzal áll elő, hogy a tanító néninek vagy a tanár bácsinak nem volt igaza, hibásan döntött vagy cselekedett az iskolában? El kell ismernünk: a szülő ilyenkor nehéz helyzetben van. Kíséreljük meg követni, milyen gondolatok fordulhatnak meg a fejében? *Ha a tanárt védi — elvesztheti gyermeke bizalmát. Ha a gyereknek ad igazat, szembeállíthatja a pedagógussal.* Valóban, csak két rossz megoldás közül lehet választani?

Megtörtént eseteket idézünk fel segítségül. Egy 15 éves gimnazista fiú — nevezzük Jánosnak —, azt panaszolta szüleinek, hogy a tornatanár az órán — ha a fiúk nem „dolgoznak

lők, *ha segítenek elfogadtatni gyermekükkel az iskola, a tanárok mércéjét.*

A fenti esetekben azonban más a helyzet, a szülőnek egyértelműen kell döntenie. *A tanár is ember, a tanár is hibázhat.* És a vétséget csak súlyosbítja, ha a gyermeknek nem adnak igazat a szülei, ha valóban igaza van.

Hiba lenne néhány példából tévesen általánosítani: mondván, az igazságtalanság mindennapi jelenség iskoláinkban. De előfordulhatnak, s ha a gyermeket sérelem éri, s nem érzi, hogy szülei mellé állnak és támogatják — elfordulhat a felnőttek világától, mert kiszolgáltatottságával egyedül marad.

Fények, árnyak, képek

A karácso

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 NOV 3

PESTMEGYEI HÍRLAP

Kántor Andor

— **Kántor Andor festőművész** kiállítása pénteken délután fél hatkor nyílik meg a Csók István Galériában (V. Váci utca 25.). A megnyitó beszédet Genthon István tartja.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Kántor Andor festőművész

Magyar Hírlap

1972 MÁJ 1 1.

KÁNTOR ANDOR FESTŐMŰVÉSZ kiállítását az Ernst Múzeumban a nagy sikerre való tekintettel május 14-ig meghosszabbították.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

Kántor Andor festőművész

1972 APR 13

— **Három kiállítás** egy napon. Pénteken, az Ernst Múzeumban nyílik meg a Nanga japán festészeti kiállítás és Kántor Andor festőművész tárlata, a Mednyánszky-teremben pedig Károlyi Ernő festőművész kiállítása.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Kántor Andor

1972 APR 26

1021

KÉT KIÁLLÍTÁS

Kántor Andor képei az Ernst Múzeumban

Bartha Ágnes ötvösmunkái a Fényes Adolf Teremben

Kántor Andor képei hasonlítanak Szentendréhez. Számára a legendás Duna-parti kisváros nem ihlető ürügy a tér- és síkbeli szerkezetek elvont ábrázolásához, nem egyszerű alkalom sejtelmes színviszonylatok megcsillantására; még csak nem is képzettársítások és szép érzelmek kivetített színpada. Az *Ernst Múzeum* kiállításán egy majdnem objektíven ábrázolt Szentendrével találkozunk, annak a furcsa mediterrán hangulatú településnek a látványával, amely mindannyiunk közös élménye, amelyben szerkezet is, szín is, ódon hangulat is harmonikus egyensúlyban van. Mások, talán izgalmasabb életművű mesterek, megbontották az összetett élményt az építészeti rendszer, a kolorit vagy a látomás javára, talán jellegzetesebben és személyesebben vallottak a látvány esztétikumáról, ám egyikük sem alkalmazkodott olyan finom gondossággal és alázattal a „hely szelleméhez", mint Kántor Andor.

Vásznai és pasztelljei nem az aprólékoskodó vedutafestő szorgos igyekvései, amelyeknek pontossága nyomán akár rekonstruálhatók az épületek és városképek, hanem átérzett és megértett festői módszer továbbgondolt eredményei. Az életmű logikája világosan követhető a kiállításán, még ha inkább csak az utóbbi évtized termésével találkozhat is a néző, és az előzményeket mindössze néhány jellemző olajképből, könnyed pasztellből és feszes rajzból sejtheti. Kántor Andor ugyanis hosszú — noha látványos fordulatokban nem bővelkedő — utat járt be, ameddig mostani, vonzóan kiegyensúlyozott művészetéhez elérkezett. *Zátonyos Duna* című szénrajza 1932-ből, a *Cirkusz Szentendrén* című pasztellje 1936-ból még feszes építésű, és még fellelhető rajta a tömegeket helyettesítő játékos vonalszerkezet. A hagyományok félreérthetetlenek: a cézanne-i leckén gondolkodtak akkoriban a szentendrei művészkolónia tagjai. És a többség levonta a maga tanulságát. Voltak festők, akik a konstruktív szándékból igazi konstruktivizmus felé haladtak; végsőkig egyszerűsítve a formákat, következetesen elhagyták az impresszionizmus utolsó maradványait, ám voltak olyanok is, akik száraznak, mesterkéltnek érezték az atmoszférától megfosztott világot, elkanyarodtak Cézanne követőitől, éppen az igazi cézanne-i művészet nevében. Kántor Andor ez utóbbiak közé tartozik. A szerkezeti vázat olyan tüzes színekkel töltötte fel, hogy a kompozíciós rend szétrobbant, a fegyelem visszahúzódni kényszerült az újra felfedezett és illanó hangulat elől. *(A Preobrazsenszka templom kapuja, Szamárhegyi házak).* A nyugalom és egyensúly csak lassan, küzdelmek árán jött ismét létre. Kántor vonakodva búcsúzott a kései plain air oldott formanyelvétől. Ám végül is megteremtette festészetében azt a szintézist, amely az „impresszionista kaland" nélkül aligha jött volna létre. Az architektúra szabályai szerint épülő kompozíció újabb művein sohasem válik merev mértani ábrákból épített absztrakt rendszerré, mert a szigorú sávokkal határolt kazetták egyúttal a látványt idéző eleven foltok. A körvonalak rácsozatos szerkezetében elfér egész Szentendre *Lejtős utcá*-ival, *Piros tető*-ivel, *Zöld kapu*-ival, ahol dőlt törzsű fák osztják és cövekelik a teret, egyensúlyozva lilák, zöldek és okkerbarnák között.

„Az itt látható ékszerek nem brilek, nem fukszok, nem zsuzsuk, nem bigyók. Egyéniségek méretére készültek" — nyilatkozta lelkesen a *Fényes Adolf Terem Bartha Ágnes-kiállításának* a pesti zsargonban dicséretesen jártas katalógusírója. Ám a rézbe foglalt kavicsgyűrűk, kavicsláncok, kavicsfülbevalók ismét csak a konformizmusra építenek, a divatra, mely szégyenkezően óvatos engedményeket tesz ugyan az öltözködéskultúra merész áramlatainak, magára ölt rusztikus elemeket, hogy idézőjelbe tegye ezzel a drágakövet és az aranyat. „Harcossága" azonban csupán az anyagi érték tagadásáig terjed. Formakultúrája és formaigénye alig különbözik azokétól, akikétől pedig mindenáron különbözni akar. A konzervatív formák árnyékában ugyanis a sima kavics és a szépen vörös réz is szánalmasan kisszerűvé zsugorodik, mint aki illetéktelenül kelt versenyre egy másik világgal és veszíteni kell, mert fegyverzete olcsó és törékeny.

„Egyéniségek méretére készültek" volna a szépmívű, gazdagon zománcozott tükröcskék is? Akad közöttük bizánciasan merev formájú, egybeépítve parányi fiókkal, vagy reneszánszos rozettákkal díszített, prehisztorikus leletet idéző ódon alakzatú és gótikus finomsággal cizellált ötvösremek, ám egyetlen sincs közöttük, amelyik magán viselné napjaink tárgykultúrájának korszerű igényeit, amelyik koloniál lakásbelső helyett modern szobába kívánkoznék.

Mint ahogy nem kívánkoznak modern környezetbe a kiállított italoskészletek sem. „Áramvonaluk" és gondosan trébelt parasztos ornamentikájuk ellenére — vagy talán éppen azért — ajándékboltokból előnytelenül ismerős dísztárgyaknak tetszenek. Artisztikusan keresett részletformáikon látatlanul is ott van a „souvenirek" idegenforgalmi emblémája.

P. Szücs Julianna

— **Az osztrák rendőrség** kedden elfogta a Graz melletti karlaui börtönből hétfőn megszökött két gyilkost. Graz közelében egy rendőrőrs előtt színleg felkínáltak nekik egy gépkocsit a meneküléshez, majd amint elhagyták saját kocsijukat, a rendőrök rájuk vetették magukat és lefegyverezték őket.

— **Most jelent meg:** Asimov: Alapítvány és birodalom. Fantasztikus sorozat (Kozmosz). — J. Janousek: Társadalmi kommunikáció. (Közgazdasági). — Voigt: A folklór esztétikájához. — Tralov: A zöld sziget leánya (Kossuth). — Ember Ildikó: Tiepolo. Képzőművészeti Kiskönyvtár. (Corvina). — Századvég és avantgarde. Diákkönyvtár (Európa). — Megay László: A foglyot etetni kell. Sirály könyvek. (Móra). — Rejtő Jenő: Az elátkozott part. Albatrosz sorozat. (Magvető).

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: A sevillai borbély (Takács-bérlet, 8. ea., 7). **Erkel Színház:** Szentivánéji álom (2. bérlet, 8. ea., 7). **Zeneakadémia:** Az MRT Szimfonikus Zenekarának és Énekkarának hangversenye (MRT. zkr. hangv. 3., fél 8). **Nemzeti Színház:** A szecsuáni jólélek (7). **Katona József Színház:** Bölcsek a fán (7). **Madách Színház:** Sosem lehet tudni (7). **Madách Kamaraszínház:** A mizantróp (7). **Vígszínház:** A testőr (7). **Pesti Színház:** Viszontlátásra, drága (XI. bérlet, 3. ea., 7). **József Attila Színház:** A tizenharmadik ügynök (7). **Thália Színház:** Bál a pusztán (7). **Vidám Színpad:** Kalózkisasszony (fél 8). **Mikroszkóp Színpad:** Aki néző akar lenni... (fél 9). **Irodalmi Színpad:** Egyperces novella (fél 8). **Ódry Színpad:** Átlépem a tegnapot (7). **Egyetemi Színpad:** Illyés Kinga balladaestje (7). **Bartók Színház:** Aranykoporsó (du. fél 4). **Állami Bábszínház:** Gidaház az erdőszélen (de. 10); Háry János (du. 3). **Kamara Varieté:** Humor-Express (6 és fél 9). **Fővárosi Nagycirkusz:** Ujjé, a Ligetben (fél 8).

rintos III. díj közül az egyikkel A munkahelyi vezetés néhány módszertani kérdése (Szendrey J. Sándor, Kecskemét), a másikkal a Vezetési koncepciók, különös figyelemmel a szervezési feladatokra című pályaművet (dr. Dunajszki András és Horváth György, Budapest) jutalmazták.

A díjakat csütörtökön 16 órai kezdettel ünnepélyesen adják át az Országos Vezetőképző Központban.

— **Sziámi ikreket** — kétéves és kéthónapos gyerekeket — választottak szét a Bengáli Népi Köztársaságban. A mymensinghi orvosi intézetben végzett műtét sikerült.

A RÁDIÓ ÉS A TELI

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: Régi melódiák. **9.00:** M kovszkij: Lenin, IV. rész. **9.19:** Micheau és A. Ognyivcev éne **10.05:** Nyitnikék. **10.40:** Zenekari zsika. **11.30:** A Szabó család. 1 Ki nyer ma? **12.40:** Tánczenei ko **13.25:** Nóták. **13.50:** Vita a kors mezőgazdaságról. **14.10:** Az Ifjú Rádló új zenei felvétele. **14.32:** V szolunk hallgatóinknak. **14.47:** Kó pódium. **15.10:** Az élő népdal. **15.20:** Iskolarádió. **16.05:** A Bachelors együttes lemezeiből. **16.20:** Kortársaink:

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Zenekari művek. **9.03:** Nóták. **9.30:** Toronyzene. **9.40:** Hallottuk, utánajártunk! **10.00—11.55:** A zene hullámhosszán. **11.55:** Néhány perc tudomány. **12.00:** Mendelssohn-művek. **13.03:** Szecsődy Irén és Jámbor László énekel. **13.40:** Orvosok a mikrofon előtt. Rádiónapló **kettőtől hatig...** **18.05:** Külpolitikai figyelő. **18.20—19.54:** Fiatalok hullámhosszán. **20.13:** Kis magyar néprajz. **20.18:** A rádió nemzetiségi népzenei fesztiválja. Szlovák est. **21.18:** Így jött létre az aranybulla. **21.38:** Helmuth Zacharias zenekara játszik. **22.03:** Fischer-Dieskau összes Schubert-felvételei, XXVII. **23.15:** Tánczene.

URH

18.05: Orosz nyelvvizsga, előkészítő. **18.20:** Mozart: D-dúr, Prágai szimf. (szt.). **18.45:** A vezetés mindennapjai. **18.55:** Szimfonikus könnyűzene (szt.). **19.26:** Beethoven-felvételek (szt.). **20.31:** A dzsessz kedvelőinek. **21.01:** Schönberg: Mózes és Áron. Kétfelv. opera.

TELEVÍZIÓ

ITV: 9.05: Földrajz (ált. isk. 8. o.). Kereskedelmünk és közlekedésünk (ism. 14.05). Ismétlések: **9.30:** Delta. **9.55:** Húsvét. NSZK-film. **16.45:** Irány az egyetem! (Analitikus geometria, II. rész.) **17.23:** Hírek. **17.45:** Pergő képek... **18.35:** Tudósítás a Hazafias Népfront V. kongresszusáról. **19.15:** Esti mese. **19.30:** TV Híradó. **20.00:** Fórum — gazdaságpolitikai kérdésekről. Kb. **21.30:** Szórakoztató könnyűzenei műsor a román televízió felvételeiből. Kb. **22.00:** TV Híradó 2.

Kísérleti (2.) műsor: 20.00: Opera — függöny nélkül... **21.05:** TV Híradó, 1. **21.35:** Húszezer mérföld szárazon és vízen. 6. Nyílt tengeren.

Készpénzért megvásároljuk

az alábbi, jó állapotban levő

hangszereit:

modern dobfelszerelést
külföldi pisztont
Böhm-márkájú fuvolát (fém)
oboát
brácsát
4/4-es csellót
40–80–120 basszusos tangóharmónikát
(Weltmeister, Royal Standard márkájút;
Hohner márkájút, csak 120 basszusost)
harmonát
mandolint
elektromos orgonát (Capri, Weltmeister)

Hangszerbolt, Budapest VII., Rákóczi út 50.

Hangszerbolt, Budapest VI., Lenin krt. 61.

Kántor Áudor

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KÁNTOR ANDOR

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1972 ÁPRILIS 14.-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA: LÁSZLÓ GYULA
EGYETEMI TANÁR

ERNST MŰZEUM
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 8.

KÁNTOR ANDOR

A MŰVÉSZTELEPI GALÉRIA új létesítmény. Az átépített régi művésztelepen áll. Megközelíthető a főtérről induló, a Dunával párhuzamos fekvésű Vörös Hadsereg útján.
Nyitva hétfő kivételével mindennap 10—18 óráig.

F. k.: Dr. Ikvai Nándor. 1000. Pest megyei Nyomda, Vác. 72-1609.

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM
MEGHÍVJA ÖNT

A RÉGI MŰVÉSZTELEP,

EMLÉKKIÁLLÍTÁS 1972

C. KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

KÁNTOR ANDOR
FESTŐMŰVÉSZ

1972. JÚNIUS 4-ÁN, ~~SZOMBATON~~ DU. 1 ÓRAKOR,

A MŰVÉSZTELEPI GALÉRIÁBAN.
SZENTENDRE, VÖRÖS HADSEREG ÚTJA 51.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP 21

Magyar Hírlap

Kántor Andor, Munkácsy-díjas festőművész.

KÁNTOR ANDOR Munkácsy-díjas festőművész kiállítása tegnap nyílt meg Szegeden. A tárlaton a művész tavaly és idén alkotott olajfestményei és pasztelljei láthatók.

1021

Kántor Andor festőművész

1972.VII.7.19.oo /6/Z.

Esti krónika

- A Szentendrei Teátrumtól csak egy ugrás a művésztelepi galéria, ahol ma uj művésztelep, és kiállitás nyilt.

- Az uj művésztelepet dr. Simon Jenő művelődésügyi miniszterhelyettes adta át, a következő szavak kiséretében.

- Ugy véljük, hogy Szentendre ma mint fejlődő művészeti központ, jelenti a kiemelkedő életművel rendelkező idősebbek, és igéretes tehetségü művészi fiatalok munkásságát, aki valamennyien szivesen meritenek, inspirációt a város épitészeti formáiból, multjának sajátos művészeti emlékeiből. Kivánjuk, és kérjük, hogy ezt a hagyományt ápolják, és fejlesszék tovább, az itt dolgozó művészek, akiknek uj alkotói otthonokhoz jó egészséget, sok sikert és örömet kivánunk.

- Az uj kiállitóteremben emlékkiállást nyilt, amely a régen Szentendrén élő festők müveit mutatja be. A kiállitást Kántor Andro festőművész nyitotta meg, aki mint elmondta, több mint 4o évvel ezelőtt tette be ide a lábát először erre a telepre.

- 1929-et irtunk, amikor betettem a lábem először erre a művésztelepre, hát talánszabad egy kis személyes élményt is elmondani, hogy hogy hatott rám ez az óriási kert. Hatalmas fákkal, zöldelt, ragyogott, csillegtak a levelek, olyan hatást gyakorolt rám, amit azóta sem tudok elfelejteni.

- Az uj telep megnyitása vajon mit jelent az itt élő művészeknek?

1972.VII.7.19.00 /6/2.

Reti krónika

- A Szentendrei Teátrumtól csak egy ugrás a művésztelepi galéria, ahol ma uj művésztelep, és kiállítás nyilt.

- Az uj művésztelepet dr. Simon denő művelődésügyi miniszterhelyettes adta át, a következő szavak kíséretében.

- Úgy véljük, hogy Szentendre ma mint fejlődő művészeti központ, jelenti a kiemelkedő értművel rendelkező idősebbek, és ígéretes tehetségű művészi fiatalok munkásságát, aki valamennyien szivesen meritenek, inspirációt a város építészeti formáiból, multjának nagyatos művészeti emlékeiből. Kivánjuk, és kérjük, hogy ezt a hagyományt ápoljuk, és fejlesszék tovább, az itt dolgozó művészet, akiknek uj alkotói ötleneknek jó egészséget, sok sikert és örömet kivánunk.

- Az uj kiállitóterembe emlékkiállást nyilt, amely a régen Szentendrén élő festők műveit mutatja be. A kiállitást Kántor Andre festőművész nyitotta meg, aki mint elmondta, több mint 40 évvel ezelőtt tette be ide a lábát először erre a telepre.

- 1929-et irtunk, amikor betettem a lábam először erre a művésztelepre, hát tulánszabad egy kis személyes élményt is elmondani, hogy hogy hatott rám ez az érdi kert. Hatalmas fákkal, zöldelt, ragyogott, csillegtek a levelek, olyan hatást gyakorolt rám, amit azóta sem tudok elfelejteni.

- Az uj telep megnyitása vajon mit jelent az itt élő művészeknek?

- Hát nagyon nagyon sokat jelent, második otthonunk ez a szentendrei müvésztelep, ahol koratavasztól késő őszig dolgozunk. Valahogy ugy néz ki ez a dolog, hogy a régi lebontott müvésztelep helyén felépült uj, hát hogy egyebet ne emlitsek, tágasabb, korszerübb, jó mütermek, kitünő világitással, lakószobával, komforttal, fürdőszobával, nagyon megkönnyiti az ember itteni életét, a kissé elavult, régi kopott müvésztelephez viszonyitva a müvésztelep vezetőségébe, Gőllner Kölner Miklós barátommal volt a gondunk, a müvésztelep fenntartása eddig, már ez a gond leszállt rólunk, és a müvészeti alap fogja ezt helyettünk elvégezni, amivel megintcsak rámutattam arra, hogy mit jelent nekünk ez a müvésztelep ilyen szempontból is. 4400 négyszögöles kertje van, 100 éves fákkal, ez a nagy terület elegendő, és kiválóan alkalmas arra, hogy itt az emberek nyugodtan dolgozhassanak. Ninosenek összezsufolva, nem bántják egymást, nem zavarják egymást, tehát egy ideális környezetet nyujt a müvészeknek.

- Alpár Helga riportját hallották.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUL 4
EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ
Kántor Andor
1021

ség harmonikus együttélésén is meglátszik, hogy ők szocialista brigád — írja a brigád nevében *Császár Lajosné.*

A NÉPESEDÉSPOLITIKÁRÓL

Nyíregyházán a tanárképző főiskolán népességpolitikai ankétot rendezett a megyei tanács, a Népfront, a Vöröskereszt és szakszervezetünk. Jelen volt *dr. Medve László* egészségügyi miniszterhelyettes; *Koncsek Aranka* szakszervezetünk titkára; *Ekler György*, az MSZMP megyei bizottságának titkára; a társadalmi szervek képviselői, köztük *Kovács Erzsébet*, a Vöröskereszt előadója.

Gyuró Imre, a megyei tanács elnökhelyettese nyitotta meg a tanácskozást, majd dr. Medve László ismertette a párthatározat nyomán született népességpolitikai intézkedéseket és végrehajtásukat. Ezt követően *dr. Magyar János* megyei főorvos számolt be a népességpolitikai megyei eredményekről. *Dr. Ászity Mirjám* az egészségügyben foglalkoztatott nők helyzetét, *Pap-Kerekes Istvánné* MÁV-dolgozó a munkásasszonyok gondjait, *Fazekas Béláné* záhonyi tsz-tag, a mezőgazdaságban dolgozó nők észrevételeit tolmácsolta, *dr. Molnár György* szülész főorvos az egészségügyi vonatkozásokat elemezte.

Az ankét után dr. Medve László meglátogatta a megyei kórházat és több vidéki intézményt.

P. J.-né
mb-titkár

BÚCSÚZUNK

Barátai között nemrég egy görög bölcs szavait idézte: — Senkiről sem mondhatjuk, hogy boldog volt, míg nem tudjuk, milyen halált szánt neki a sors. Dr. Korompay Tihamér, a ceglédi kórház sebészfőorvosa boldog ember volt. Tevékeny életét a korai halál elleni küzdelemnek, embertársai gyógyításának, a szenvedések csillapításának szentelte. Másokért élt, másoknak szolgált. Életműve, munkássága, összeforrt a ceglédi kórház fejlődésével. Önzetlensége, emberszeretete, higgadtsága, etikus lénye a fiataloknak jó példával szolgált. Fáradhatatlan volt, munka közben ragadta el a halál. Munkatársai, barátai, tisztelői és betegei őrzik emlékét. Szelleme a hivatást folytató ta-

nyő mögé á
tani saját s
jukat: a l
vizsgálatát.
hogy a nem
lógiai kritér
sokizületi v
gerincizületi
(Bechterw
tők-e; s a v
szerrel kimu
ges kóros i
reumatoid f

Hogy a tüdőszűrés ütemét követni lehessen, öt-hat szakorvosra és 4—5 vért ve-

bertől kellett vért venni, vizsgálatokat végezni.

Dr. Gömör Béla

MŰSZAKIAK ZALAI LÁTOGATÁSA

Az idén tizedik esztendejébe lépett a mérnök-technikus szakcsoport továbbképző tevékenysége. Legutóbb több mint százhúszan látogattak el Zalaegerszegre, ahol a megyei kórházban június 20-án energetikai ankétot tartottak. Az ülést *dr. Kelemen József*, a megyei vezető főorvos helyettese nyitotta meg, majd *dr. Szilvás Rudolf* kórházigazgató köszöntötte a résztvevőket.

A referátumot *Rudó András*, az Egészségügyi Minisztérium főmérnöke tartotta *„Az energiagazdálkodás időszerű problémái"* címmel. Hazánk sem maradhat kívül a világméretű energiaellátási gondok körén. Az előadó részletesen elemezte az energiaellátási helyzetet és a közeli esztendők várható eseményeit. A gondos gazdálkodás nem jelenthet visszalépést a műszaki fejlődésben. Az olajra, gázra való átállás helyes lépés volt, mert hazánk igényét szilárd energiahordozókból lehetetlen kielégíteni. Az egészségügyi intézmények gáz- és olajfelhasználását — kormányintézkedések folytán — a jövőben sem korlátozzák. Feladatunk azonban a további racionalizálás, a hőenergiával való takarékos gazdálkodás. A korszerűsítésre továbbra is rendelkezésünkre áll az energiagazdálkodási (racionalizálási) hitel, amelyből az egészségügy eddig 150 milliót, ezen belül a fővárosi egészségügyi hálózat közel ötvenmilliót kapott. Az előadó ezután vázolta az energiagazdálkodással kapcsolatos, várható intézkedéseket, a nemzetközi energiakapcsolatok hálózatát és fejlesztési irányát.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1974 JUL 4

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

Kántor Andor

1021 Kántor Andor: Nagymaros

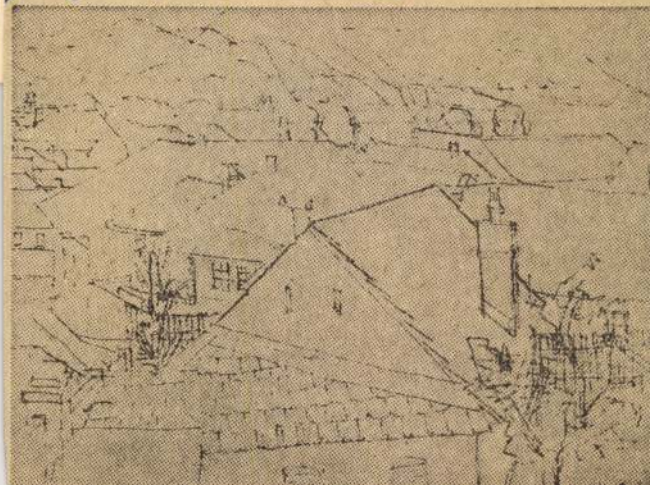

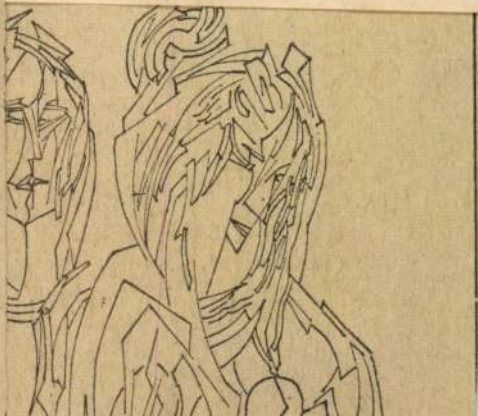

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 - 6

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

Kántor Andor

1021

Kántor Andor grafikája

Kőbe, fába, fémbe...

EZ ÉVBEN ELŐSZÖR KAPOTT SZOT-DÍJAT SZOBRÁSZNŐ. TAKÁCS ERZSÉBET — A LÁNG GÉPGYÁRBAN ALKOTÓ MUNKÁSMŰVÉSZ — A DÍJRA NEMCSAK MINT SZOBRÁSZ, NÉPMŰVELŐ, DE MINT A SZOCIALISTA MŰVÉSZIDEÁL KÉPVISELŐJE IS MÉLTÓ.

A társulások mindig elgondolkoztatóak.

Kik, miért és mire szövetkeznek? Kire mi hat, miért? Kit mi, ki vonz? Ki és hogyan formálja önmagát? Mivé formálja más? Milyen nyomok vezérlik a kifejezés ösvényére? Befut-e ösvénye a mindenki országútjába?

Honnan jöttél és merre tartasz? Ki ringatott, dudolt fölötted? Mi volt a dal? Volt-e kalácsod vagy csak száraz kenyér? Kitől tanultad a szót, a betűt? Mit hallasz meg a mások bajából? Tiéd-e, mondd, a mások öröme? Volt, van-e célod, hogy tudj elviselni?!

Kőben, fában, fémben felel egy asszony. Takács Erzsébet, a szobrász.

A népművészet világából. Mezőkövesdről érkezett. Kis Jankó Bori igazgatta a ceruzát a kezében.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 NOV 17
Népszava

Kántor Andor

10.21

Kántor Andor: Szentendrei részlet

CSALÁD

A cukorbeteg gyerek életmódjáról

Aggódva néznek az orvosra a szülők, amikor a gyerek vizsgálata után elhangzik a diagnózis: cukorbeteg! Hiszen enyhének látszó panaszokkal fordultak az orvoshoz: az utóbbi időben kissé fáradékonyabb a kicsi, fogyott, sokat iszik és gyakran kell vizelnie. Persze, ezek a panaszok nem feltétlenül cukorbajra utalnak, de ha jelentkeznek, indokolt az alapos kivizsgálás. Ha az eredmény diabetes, azaz cukorbetegség, a gyermek kórházba kerül. Hamarosan javul az állapota, jól érzi magát, és legfeljebb a mindennapi injekciózás miatt panaszkodik.

A szülők nehézségei akkor kezdődnek, amikor a gyermek elhagyja a kórházat. A nagy kérdés: hogyan lesz otthon? A baj lényegéről a kezelőorvos felvilágosítja a szülőket, éppen ezért szoronganak: *hogyan fogják az elengedhetetlen diétát betartatni a gyerek-*lönféle laboratóriumi vizsgálatokra oktatják, és az otthon kapott eredmények alapján neki kell változtatnia a beadandó inzulin mennyiségén. Ehhez nagyon jól felszerelt, otthoni laboratórium kellene, ami szinte megoldhatatlan, és alaposan felkészített szülők, hiszen egyetlen téves eredménnyel, egyetlen helytelenül meghatározott inzulinadaggal nagyon súlyos bajt okozhatnának. *A józan ész szerint egyetlen járható út: bizonyos megszorítások, de grammra való számolás nélkül. A módszer előnye, hogy nem jelent kínlódást a gyereknek, nem fokozza az amúgy is meglevő „betegségtudatot".* Legfontosabb az édes ízről való leszoktatás, bár egyre több édességféle kapható cukorbetegek számára. Az ezekben levő édesítő nem ártalmas, de hatására nemegyszer egyéni érzékenység jelentkezik hasmenés formájában.

Virágtar

A szép formájú váza vag
az érdekesen elhelyezett vi
rágtartó a kert egy-egy rész
letének dísze lehet. Kár, hog
olyan kevés látható még be
lőlük a családi és hétvégi há
zak kertjében. Pedig sokka
ízlésesebbek a kiskertek elég
gé elterjedt díszeinél, a színe
törpéknél és a „kacsalábo
forgó várkastélyoknál". Bá

A virágtartók közepébe

házilag többnyire nem készít
hetők el, mégis a vázák a kert

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 3
Népszava

Kántor Andor

1021

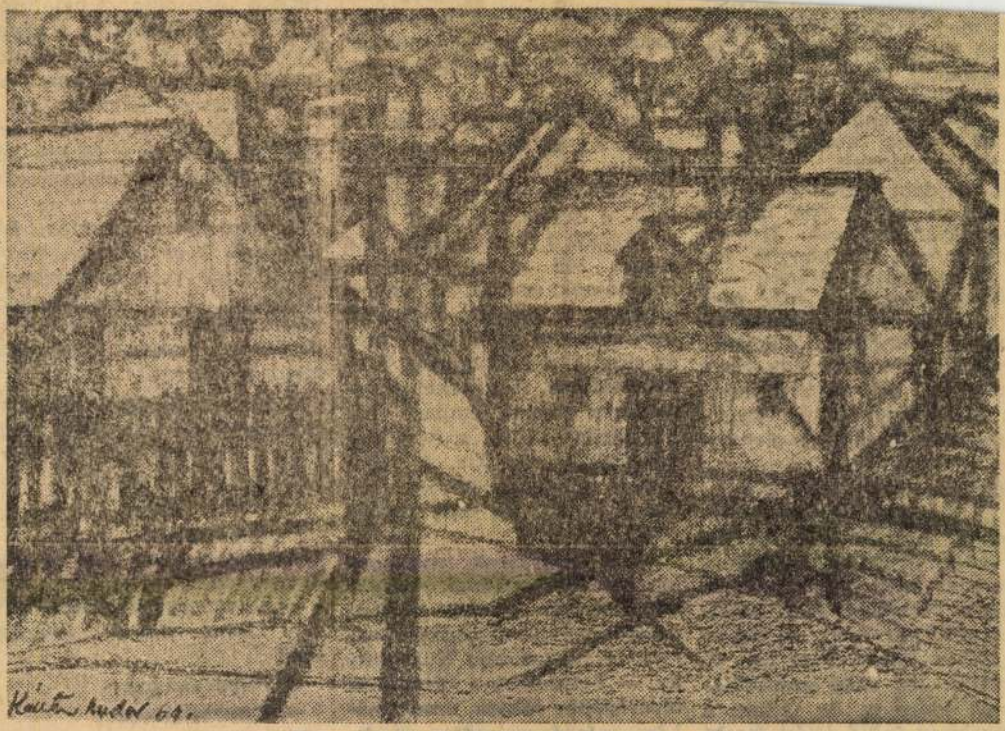

Kántor Andor: Domboldali házak

...nyi földet mozgat-
nak meg. A gépek és berende-
zések súlya *meghaladja a 180 ezer tonnát.* Igen, s a Huta Katowice *már az első ütemben 4,5 millió tonna acélt, másfél millió tonna nyersvasat ad Lengyelországnak.*

A majdani kombinát dolgozóinak *öt és fél ezer lakásos lakótelepet építenek.* Hétezer adag ebédet adó konyha, hat ötszáz személyes étterem — a félkész ételeket itt már csak felmelegítik —, és *kétezer férőhelyes munkásszálló* készül. Mivel a dolgozók nagy része a környező helységekből érkezik majd, csúcsidőben ötpercenként indulnak az elektromos vonatok.

Kiragadottan ennyit *a szovjet segítséggel épülő kohóóriásról.* Ám az 1971 óta *felgyorsult fejlődésnek* a Huta Katowice csak egyik jelképe. Jártam *Tichyben*, ahol hatalmas *autógyár* épül. A 126-os s 127-es Polski Fiat fog itt készülni. Ha csak szemvillanásnyi időre is, de láttam a Gdanskban épülő óriási északi kikötőt, befejezetlenül is lenyűgöző. S az óriások mellett

...kétezer bányász ke...
A Janban *230-an dolgozna...*
Száznyolcvan fizikai munk...
Legalább középiskolai végze...
séggel.

Az irányítóterem falán ...
tabló. Az egyiken a bánya vízszintes, a másikon a függőleges keresztmetszete. A villogó fény a működő gépeket jelzi. A vágatok 1,70 m magasak s a szenet 300 méternyi mélyen kombájnok aratják. A vágatkihajtás, a lépegető biztosítóberendezés, a szállítás — még az aknától a feldolgozóig is — *automatikus.* A gépeket programozás szerint, emberi beavatkozás nélkül a felszínről számítógép irányítja. A vágatoknál mindössze három bányász — áll. Ők csak figyelnek.

— *A bányászok műanyag kártyácskát hordanak maguknál, amelyen minden adatuk, a vércsoportjuk is kódként szerepel* — magyarázza Kulczynsky. — *Belépéskor a kártyát az olvasógépbe rakják, amely néhány másodperc múlva utasítja őket, hogy hová, melyik munkahelyre menjenek. Az*

munkahelyek és a felszín között állandó rádiókapcsolat van.

A rendelőben állandóan *két ügyeletes orvos van.* A fürdő mellett kis medence, *szauna, fizikoterápia* és *kondicionáló* terem. Túlzás nélkül: *a berendezést bármelyik luxusszálló megirigyelhetné.*

A huszonnégyféle információt tároló és feldolgozó komputert próbára tesszük. Kérdezünk és ő válaszol:

— *Hány óra van?*

— *Tíz óra ötvennégy.*

— *Mennyi szén jön most a szalagokon?*

— *Kilencvenhat tonna.*

— *Hány ember dolgozik lent?*

— *Negyvennégy.*

— *Viszontlátásra.*

Visszaköszönni még nem tud a gép...

Hélykuti Attila

Kántor Andor

Tovább 2

»FIGYELŐ«
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Lap: KisUjság

Megjelent 1940 FEB -6

„Magyar művészeti műhely" címen 36 budai festő és szobrász csoportkiállítása nyílik meg február 6-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a XI. kerület, Bartók Béla-út 31. szám alatti iskola kiállító helyiségeiben. A kiállító művészek sorában szerepel többek közt: *Domján József*, *Göllner Miklós*, *Kántor* Andor, *Koffán* Károly, *Kurucz* Dezső, *Mengyeri* Barna, F. *Márton* Piroska, *Szabó* Vladimir, *Szentiványi* Lajos, *Somoggyi* József és *Tarr* István.

11/Pg

ígos Uram!

0 évi müködéséről és az ország köz-
és statisztikai évkönyv egy pél-

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KÁNTOR ANDOR

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1972 ÁPRILIS 14.-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA: LÁSZLÓ GYULA
EGYETEMI TANÁR

ERNST MÚZEUM
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 8.

Kántor Andor festőművész

MEGHÍVÓ

Lappal Nemzet

Szombat, 1970. október 3.

Kántor Andor képei

a szentendrei Ferenczy Múzeumban

Szentendrén rendezték meg *Kántor* Andor kiállítását, abban a városban, amely képeinek témáját és sajátos atmoszféráját adja. Szögletes háztetők néznek be a Ferenczy Múzeum ablakán, keskeny, zegzugos utcák kapaszkodnak egymásba odakint, s a házakon sárga fényfoltok vibrálnak. Szentendrei részletek, sárga napfoltos házak, árnyékos kertek, öreg tornyok néznek vissza a terem képeiről is. Házak és fák. Nyáron és télen, délután vagy esti szürkületben. A *Régi művésztelep* kék párába mosódó sarka, a *Görög kancsó* mályvaszínű homlokzata, színes ruhás üldögélők a presszó napernyője alatt, sárga falak és zöld kapuk.

Ez Kántor Andor világa, ezek a témák ismétlődnek képein. Olykor szögletes, erőteljes vonalakkal ábrázolva, statikusan hangsúlyozva az épületek, utcák nyugalmát, rendjét. Máskor ez a kemény, fegyelmezett sor feloldódik a délutáni fényben, az egyenes, határozott vonalakat puha árnyékok, fák lazítják fel, vagy a levegő párája burkolja be. A szinte grafikai hatású képek mellett a levegő-fény-árnyék festői látványának részletezésénél időz szívesen, anélkül, hogy bőbeszédűvé válna.

A közvetlen, *plain air* élményt adó pasztellek és festmények mellett ugyanaz a táj egyszerű vázlatként is visszatér. Ekkor egy-egy utca vagy házsor képe csupán hangulatkeltő, emlékeztető motívummá válik, mint a *Szentendre színes házai* vagy a *Házak és fák, Piros tetők*. A vonalak, színek azonban mindvégig hűek maradnak a tárgyakhoz, nem szakadnak el az ábrázolt táj felismerhető képétől, nem kelnek önálló létre. A táj itt megmarad természetnek, pihentető elemnek, levegős, szabad térségnek, nem hordoz súlyos gondolatokat, nem sűrűsödnek benne drámai jelentések. A házsor, az utca, a tető mindvégig házakat, utcákat és tetőket jelent, néha tömörebben, máskor részletesebben elénk tárva.

Csend és nyugalom árad ezekből a képekből, s mintha ez a délutáni bóbiskoló nyugalom ülne műteremrészletein, lassú mozgású figuráin, zárt arcú, mozdulatú portréin. Ölbe ejtett kézzel, összezárt lábfejekkel ül székén. *A modell*, ugyanúgy, ahogy a *Lány* és ilyen komolyra zárt arccal néz szembe velünk *önarcképén* Kántor Andor is.

Mintha valóban a városka utcáit járnánk: minden sarok, minden kép egymásba kapaszkodik, s egy házzal odébb, de ugyanazt a várost mutatja. Egy idő után, mire a Ferenczy Múzeum harmadik termébe jutunk, ismerősünk már ez a város, ez a táj. Nem várunk meghökkentő élményeket. Tiszta levegőt szívunk, sétálunk. Szükségünk van időnként ilyen élményre is.

f. j.

Kántor Andor

Le

a nem

A külpoliti

VILÁGPOLITIKAI KÉRDÉS

nyev Bakuban, az Azerbajdzsá
a helyi kommunista párt meg
Koszigin szovjet miniszterelnök
vezetőivel tanácskozott Kairóba
Nimeri szudáni és *Kadhafi* líb
és helyetteseik kairói csúcstal
hunyt *Nasszer* elnök politiká
indiai elnök folytatta bulgária
mielőtt vasárnap a Magyar Né
zölhetjük Budapesten. Végül
jugoszláviai látogatását és pén
tömören összefoglalva az elmú
közi eseményei.

Leonyid *Brezsnyev* bakui lát
ismételten leszögezze a Szovjet
nemzetközi kérdésekben. A dé
ban méltatta az ideiglenes for
amelyek megfelelő alapot tere
A közel-keleti válságról szólva
nak főtitkára az Egyesült Ál
tette felelőssé azért, hogy *n*
megbízott misszióját. Brezsnye
gatásáról biztosította az arab
rok által elfoglalt területek
a szovjet—nyugatnémet szer
lehet az európai biztonság m

Ami a közel-keleti helyzete
okot, hogy *Jordániában teljes*
első szakaszát — a kormány
állók Ammanból történő kivo
A második szakasz néhány n
mében a kormánycsapatok
vissza és a partizánok is elfog
saikat. A feszültség fokozatos
rint — lehetővé teszi, hogy a
és Szíriába menekült jordánia
A szovjet közel-keleti szakér
elhunyta utáni helyzetet, n
arab Kelet sorsa *most még na*
egységétől és összefogásától.
miként az *MTI* tudósítója jele
ségének erősítése az imperial
tekkel szemben továbbra is
követelménye. Ennek kapcsá
Izraelnek és óceánon túli p
olyasfajta spekulációkat terje
összefogásának elégtelensége
lehetőség nyílik az 1967 óta m
sára. Ezt a fajta „távlatot" eg
— írja a *Novoje Vremja* legúj
nem csupán az araboknak és
világnak szüksége van, miutá
Ezt kellene megérteniük az a
akik szavakban ugyan béketö
latban azonban támogatják az
csörtetést" rendeznek a közel-

Ami végül Nixon belgrádi
rövid közlemény jelent meg a
a két ország kapcsolataira vo
ezer rendőr várta és hasonló
Írországban, ahová az ameri
érkezik.

Brezsnyev be

Pénteken Bakuban az azerbajdzsáni köztársaság fennállása 50. évfordulójának szentelt ünnepi üléser beszédet mondott Leonyid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára.

Brezsnyev kijelentette, hogy
a dél-vietnami ideiglenes for-
radalmi kormány új javasla-
tai a párizsi tárgyalásokon
igazságosak és jó alapot jelen-

Nemzeti Szalon 1937. ápr. máj.
Ume

KÁNTOR ANDOR: Bükköspart

Kántor Andor

festő

KÁNTOR ANDOR

70. Önarckép, olajfestmény
71. A révész háza, olajfestmény
72. Festő és modellje, olajfestmény
73. Csendélet az ablakban, olajfestmé

Nemzeti Szalon 1942
Ume ápr

ezidőszerint 30, festők, szobrászok, grafikus művészek.

A jelen budapesti kiállitás a hetedik, melyet ezuttal a Nemzeti Szalon helyiségeiben rendez az egyesület.

Midőn az UME tizéves fennállása alkalmával rendezett kiállitását a nagyközönség elé tárja, hiszi, hogy tagjainak munkálkodásával a magyar művészi kultura nagy ügyét szolgálja s ennek jegyében kivánja folytatni további müködését is.

Kelt Budapesten, 1937. évi április hó.

AZ UJ MŰVÉSZEK EGYESÜLETE

KÁNTOR ANDOR :

131. Szines házak. - Olajf., v. 42.5 x 40.5 cm. Jelz.l.j.: "Kántor Andor 1938".

Kántor Andor

festő

Székesfőv. képt. jub. kiáll.

1944

140. Önarckép. - Olajf., v. 35 x 50 cm. Jelz.l.j.: "Kmetty".

KNOPP IMRE :

141. Weimar az ablakomból. - Olajf., v. 98 x 53 cm.Jelz.l.j.:"Knopp Imre 84 /?/".

KOCSIS ANDOR :

142. Tanulmányfej. - Terr.szobor, Mag.: 43 cm. Jelz.b.: "Kocsis A."

KOFFÁN KÁROLY :

143. Tájkép. - Olajf., lem.p. 43.5 x 30 cm. Jelz.l.j.: "Koffán".

KÁNTOR ANDOR

97. Színes házak, olajf.
98. Szentendre, olajf.
99. Szekér a sikátorban, olajf
100. Kanyargós utca, olajf.
101. Csendélet, olajf.

Nemzeti Szalon
1940
március-április

Kántor Andor

75	Szántóföldek II.	olajf.
76	Patak mentén	„
78	Domboldal	„
79	Bükkös part	„
80	Patak part	szénrajz
81	Kis Duna	„
82	Háztetők	„
83	Kőfal	„

Nemzeti Szalon 1937.

Ume ápr. maj.

KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESULET

1937 ÁPRILIS HÓ 25-TŐL MÁJUS HÓ 9-IG

Kántor Andor

70 Tájkép olajf. 150.–

Nemzeti Szalon 1936.
Kut febr–márc

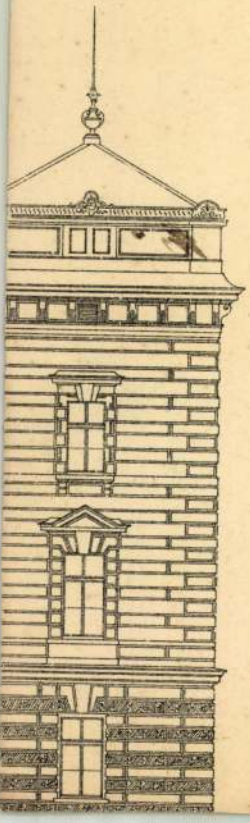

KÁNTOR ANDOR

64	Gyümölcsös	olajf.	300.—
65	Hegyoldal	tempera	100.—
66	Szentendrei hegyek	krétarajz	80.—
67	Szentendre	tempera	60.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

VÉSZI NYOMDA BUDAPEST

A FERENCZY MÚZEUM

MEGHÍVJA ÖNT

KÁNTOR ANDOR

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

kiállításának megnyitására

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

LUKÁCS MARGIT

KOSSUTH-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ,
A NEMZETI SZÍNHÁZ TAGJA

1970. SZEPTEMBER 5-ÉN, SZOMBATON 17.30 ÓRAKOR

FERENCZY MÚZEUM, SZENTENDRE, MARX TÉR 6

F. k.: Dr. Ikvai Nándor. 600. Pest megyei Nyomda, Vác. 70-2544.

Olajpasztell

39.	Kilátás az udvarból	1964.	35 x 40 cm
40.	Tóparti üdülő	1964.	30 x 40 cm
41.	Csendélet piros háttérrel	1964.	30 x 40 cm
42.	Napraforgó	1965.	40 x 32 cm
43.	Házak a hegyoldalon	1965.	30 x 35 cm
44.	Sikátor	1965.	30 x 35 cm
45.	Barna fatörzsek (a Képzőművészeti Alap tulajdona)	1965.	30 x 36 cm
46.	Reggeli fények	1965.	30 x 36 cm
47.	Utcatorkolat	1965.	26 x 29 cm

Pasztell

48.	Tihany	1959.	31,5 x 46 cm
49.	Móló	1959.	32 x 46 cm
50.	Tihanyi földek	1959.	32 x 46 cm
51.	Kerti házak	1961.	31 x 43 cm
52.	Házak verőfényben	1962.	35 x 45 cm

Vízfestmény

53.	Patakhíd	1960.	31,5 x 42,5 cm
54.	Szentendrei piactér	1961.	30 x 39 cm
55.	Kis tér	1961.	26,5 x 37 cm
56.	Házak a folyóparton	1962.	25 x 35 cm
57.	Nyaraló	1962.	20 x 29,5 cm
58.	Kéki kőbánya	1962.	32,5 x 44,5 cm
59.	Kis csendélet	1962.	18 x 31,5 cm
60.	Dunakanyar	1963.	30 x 40 cm

Rajz

61.	Médi háza	1958.	21 x 25 cm
62.	Tihany	1958.	20,5 x 27 cm
63.	Faluvége	1959.	21,5 x 30,5 cm
64.	Nagymarosi kikötő	1959.	21 x 29 cm
65.	Rálátás a Dunára	1959.	21 x 30 cm
66.	Építkezés	1960.	21,5 x 25,5 cm
67.	Tengerpart csónakokkal	1960.	16,5 x 23 cm
68.	Este a műteremben	1961.	17,5 x 28,5 cm
69.	Csendélet üveggel	1961.	18 x 22 cm
70.	Malomkőasztal	1962.	21 x 29,5 cm
71.	Nagymarosi hegyek	1963.	21,5 x 31,5 cm
72.	Izbég	1963.	15,5 x 22 cm
73.	Szentendrei háztetők	1963.	23,5 x 31,5 cm
74.	Nagymaros	1964.	24 x 31,5 cm
75.	Nagymarosi tetők	1964.	24 x 32 cm
76.	Visegrád	1964.	24 x 31,5 cm

Felelős kiadó: Köteles István 65 9 40) db — FMNYV dunaújvárosi telepe 4:20

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V., VÁCZI U. 25.

KÁNTOR ANDOR

festőművész

kiállítása

1965. november 5-21-ig

Kántor Andor lassan, szinte észrevétlenül nőtt legszámottevőbb mestereink közé. Művei lírai hangulatokkal, érzelmi feszültségekkel teltek. Egyenes ember — őszinte művész.

A dolgok belső rendje, egyensúlya jellemzi, s ez vetítődik ki művészetében is: tiszta képszerkesztések, világos összefoglalások, melyekben a színnek igen jelentős szerep jut. Nála mindig színélményből születik a kép, és szerkesztése a színek harmóniájára épül. Fő törekvése a látott és átélt valóságnak színekkel összefogott, leegyszerűsített, a látványhoz mégis hű ábrázolása.

A Csók-Galériában hét évvel ezelőtt tartott első gyűjteményes bemutatkozása óta gyakran láthattuk egy-egy művét Budapesten, vidéken és külföldön — Párisban a Salon Populiste kiállításán, Helsinkiben, Moszkvában, Varsóban stb. — 1961-ben Pécsett a Janus Pannonius Múzeumban szintén gyűjteményes kiállítással jelentkezett. Mostani tárlatán az elmúlt öt esztendő alkotásait sorakoztatta fel, főképpen tájképeket, néhány csendéletet és alakos ábrázolást.

Kezdettől fogva legszívesebben tájképeket fest, már a főiskolai művésztelepeken, Gyöngyösön, Mátrafüreden, Sümegen, Hódmezővásárhelyen, s később, 1930. nyarán Nagybányán mélyült el benne a tájábrázolás szeretete, s ez a hajlama Szentendrén még inkább kiteljesedett. A nagybányai hagyományok, a természet ünneplése és kapcsolata az emberrel irányítja tovább művészetét Szentendrén is, ami az ottani alapítókat is, mint Réti István növendékeit, annak idején jellemezte. Ehhez az első szentendrei nemzedékhz tartozik Kántor Andor is. 1929-ben dolgozott először a telepen, hogy aztán évről évre felkeresse és szinte második otthonává váljék e mesehangulatú kis barokk város, melynek hegyre kapaszkodó, zeg-zugos utcái, sárga falu házai között, vagy a környező vidéken barangolva, de még inkább a művésztelep árnyas fái alatt, mehitt baráti körben annyira otthon érzi magát. Festői törekvéseiről ő maga így vall: „... a Képzőművészeti Főiskola elhagyása után szabadulni igyekeztem mesterem Rudnay Gyula szuggesztív hatásától. Több irányú keresgélés után Szentendrén éreztem meg, hogy milyen úton kell haladnom. Itt eleinte mindig csak Cezanne-t láttam, és az ő stílusán keresztül próbáltam magamra találni. Ekkor zömében kisméretű pasztell-képeket festettem, házakat, fákat, szigorúan komponálva, alakítva a szerkezet, a formák hangsúlyozásával, kevés jellemző színnel, tömör felfogásban. Később nagyobb szerepet kapott festményeimben a hangulat, az atmoszféra, a téri távlat és mélység. Színben is közelebb kerültem ekkor a természethez. Majd az ötvenes évek végétől igyekezetem oda irányult, hogy e kétféle stílusból ötvöződjék új felfogásom. Különösen a most bemutatott és az utóbbi három évben készült kisebb méretű képeimben — úgy érzem — némiképpen ezt elértem..."

Félszáznál több művét, olajfestményeket, pasztelleket, aquarelleket állít most ki, s ami meglepetésként hat, finom ritmusú rajzokat is, amelyeket kiállításain eddig még nem mutatott be. Belőlük nyilvánvaló, hogy gondos rajzi tanulmányokra építi képei színharmóniáját. A kiállított tájképek legnagyobb része szentendrei vagy nagymarosi témájú, ahová újabban, szintén el-ellátogat. Nem külsőségesen festi Szentendrét, a város egész atmoszféráját elevenen átérzi. Képein a háromszögletű kedves kis főtér, vagy a lépcsőzetes háztetők felett kimagasló barokk-sisakos templomtorony meleg-sárga, terakotta színekben ragyognak, máshol meg a szentendrei művésztelep üde zöld környezetében a fák vastag törzsén lila és vörös villan, a délelőtti erős napsütésben szinte reszketnek a szinek. Csendéletei — meleg okkersárga napraforgói, meghitt szobabelsői ismételten vallanak színkultúrájáról. Alakjai inkább csak elgondolkodva ülnek maguk elé révedve, sohasem tevékenykedve. Puha kékek, finom szürkék, merész zöldek, élénk sárgák, rozsdabarnák palettája kedvelt színei. Festményeiben soha nem érezzük a mesterkéltséget, felületi játékosságot, látásuk mindig egyszerű, őszinte, tiszta élményekkel ajándékoz meg.

Bodnár Éva

Kántor Andor 1901. december 7-én született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolán 1922-től Rudnay Gyula tanítványa volt. Először a művészképzőt végezte el, majd 1928-ban középiskolai rajztanári oklevelet szerzett. 1927—30-ig ösztöndíjas tanársegéd Rudnaynál, 1926. óta állít ki rendszeresen Tagja volt a KUT, az ÜME, a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesületeknek és a Szentendrei Festők Társaságának, melyek egyideig titkári szerepét is betöltötte, jelenleg a Képzőművész Szövetség választmányi tagja. 1932. óta foglalkozott rajztanítással. Különböző iskolatípusoknál, általános iskolától Műszaki Egyetemig működött. 1948-ban az Iparrajziskolához, a mai Képző- és Iparművészeti Gimnáziumhoz helyezték át, ahol 10 évig tanított alakrajzot, majd 1958—63-ig, nyugalomba vonulásáig az intézet igazgatója volt. Kitüntetései: Munka Érdemérem, Szocialista Munkáért Érdemérem, Kiváló Tanár kormánykitüntetés, Fővárosi Nívó-díj, Csók emlékérem.

KÉPJEGYZÉK

Olajfestmény

1.	Tavaszi fények Szentendrén	1959.	70 x 90 cm
2.	Veteményes kert	1960.	60 x 80 cm
3.	Szentendre (MNG tul.)	1960.	70 x 90 cm
4.	Déli napsütés a Szamárhegyen	1961.	60 x 70 cm
5.	A Preobrazsenszka templom kapuja (m.-tul.)	1961.	65 x 80 cm
6.	Lejtős utca	1962.	60 x 75 cm
7.	Tornyok, házak (a Szentendrei Ferenczy Károly Múzeum tulajdona)	1962.	65 x 85 cm
8.	A művésztelep kertje	1962.	70 x 90 cm
9.	Műteremrészlet	1963.	70 x 100 cm
10.	Szentendrei háztetők	1963.	70 x 90 cm
11.	Palánk	1963.	60 x 75 cm
12.	Hosszú árnyékok	1963.	45 x 60 cm
13.	Önarckép	1963.	60 x 55 cm
14.	A kádármester háza	1963.	60 x 70 cm
15.	Nagymarosi házak, visegrádi hegyek	1964.	70 x 90 cm
16.	Csendélet kockás terítővel	1964.	60 x 75 cm
17.	Műteremablak télen	1964.	80 x 100 cm
18.	Szamárhegyi házak	1964.	70 x 90 cm
19.	Barna kapu	1964.	60 x 70 cm
20.	Csendélet Buddha szoborral (A Képzőművészeti Alap tulajdona)	1964.	70 x 90 cm
21.	Házak és kerítés	1964.	50 x 60 cm
22.	Öregasszony	1964.	90 x 70 cm
23.	Csendélet sárga csészével	1964.	52 x 60 cm
24.	Délutáni fények	1964.	40 x 50 cm
25.	Folyóparti házak	1964.	75 x 100 cm
26.	Napraforgó csokor	1964.	70 x 55 cm
27.	A modell	1964.	55 x 45 cm
28.	Tetők és kémények	1965.	55 x 70 cm
29.	Szundikáló	1965.	70 x 80 cm
30.	Sárga házak	1965.	40 x 50 cm
31.	Kőfal toronnyal	1965.	40 x 50 cm
32.	Ajtó mellett	1965.	80 x 60 cm
33.	Színes házak	1965.	60 x 80 cm
34.	Kékruhás lány	1965.	90 x 70 cm
35.	Kisvárosi tér	1965.	70 x 90 cm
36.	Épületek	1965.	60 x 50 cm
37.	Könyöklő	1965.	60 x 55 cm
38.	Beszélgetők	1965.	50 x 60 cm

Kántor Rudolf

K

BUDAI KÉPZŐMŰVÉSZ CSOPORT

(Magyar Művészeti Műhely)

tovább

1949. febr.

K A T A L Ó G U S A

1949 február 7-21-ig.

36/PS

ANTAL LORÁND:
Utca részlet
Fasor
BARTA LÁSZLÓ:
Freskó vázlat
Fiu arckép
BAGI JENŐ:
Öreg asszony
Sásad
BREZNAY JÓZSEF:
Kazánház
Épitkezők
BÉRES JENŐ:
Vagon ablak 1943
Szék
BORCSS GÉZA:
Hazafelé
Suhancok
DOOR FERENC:
Kikötőben
DOMJÁN JÓZSEF:
Martin kemence
Épülő hid
FARKAS GYÖRGY:
Romos város
Épitők
Z.GÁCS GYÖRGY:
Munkás fej
Munkás
GÖLLNER MIKLOS:
Téli táj
Táj napraforgoval
Geréts SÁNDOR:
Erdő részlet
Vázlat

KÁNTOR ANDOR:
Furcsa házak
Őszi virágok
KOFFÁN KÁROLY:
Munkás fej
Tanulmány
KURUCZ DEZSŐ:
Kéz tanulmány
Vázlat
LIBERTINY OLIVÉR:
Tavaszi táj
Esti hangulat
CS.MARONYÁK JÓZSEF:
Csendélet
MAGYARÁSZ IMRE:
Figyelő
Öreg asszony
MEGYERI BARNA:
Munkás fej
F.MÁRTON PIROSKA:
Épitkezők
Táj
NÉMETH LÁSZLÓ:
Csonka fák
NAGY SÁNDOR:
Gátszakadás
Holdas táj
PERCZ JENŐ JÓZSEF:
Férfi fej
Női fej
PETI JÁNOS:
Kertben
Falu
POTHORETZKY KORNÉL:
Nyirségi paraszt
Esti táj

RADICH ELEMÉR:
Csendélet
SZABÓ VLADIMIR:
Koldus
Pihenő
SZEGEDY DOBÓ ILLÉS:
Kalocsai leány
Batyus
SZENTIVÁNYI LAJOS:
Ablaknál
Táj
SZILVÁSSY PÁL:
Tengerpart
Erdőrészlet
SOMOGYI JÓZSEF:
Macska
Ásos
Bányász
TAR ISTVÁN:
Fej
TODOR LÁSZLÓ:
Óbudai részlet
Munkasleány
SZ;VESZELY ILONA:
Sebesült vivők
Anya
Waner Nándor:
Munkás csoport
Fej

Göllner Miklós: Házak	tollrajz	2o.5x27
Göllner Miklós: Kőhegy	tollrajz	26.5x2o.5
Kántor Andor: Gabonaföldek	vizf.	3ox4o
Németh László: Tihany	vizf.	3ox4o
Miháltz Pál: Facsoport I.	kréta,diófapác	22x27
Miháltz Pál: Facsoport II.	kréta,diófapác,tus	28x39
Pituk József: Falusi vásár	ceruzarajz	3ox41
Sverák József /1898-1951/: Esti hangulat	vizf.	3ox43
Sverák József /1898-1951/: Kertrészlet	vizf.	43x4o
Szántó Imre: Tájkép tóval	vizf.	26x19
Szantó Imre: Éjszakai filmezés Szentendrén I.	krétarajz	3ox21.5
Szántó Imre: Éjszakai filmezés Szentendrén II.	krétarajz	3ox21.5
Szántó Piroska: Fiatal asszony	krétarajz	59x49
Szántó Piroska: Szőllőskosárral	tollrajz	3ox2o
Szántó Piroska: Fázó néni	tollrajz	4ox29
Szántó Piroska: Szőllőhegyen	tollrajz	37x27
Szántó Piroska: Leány a tőkék között	tollrajz	36x27
Szösz Jenő: Házak	ceruzarajz	32x22

Készült a Magyar Nemzeti Muzeum-Történeti Muzeum
Rotaprint üzemében

4oo példányban, 1/4 iven

F.v.: Dajbukát Gergely

SZENTENDREI FESTŐK III. KIÁLLITÁSA

★

A SZENTENDREI FERENCZY KÁROLY MÚZEUMBAN

1953. AUGUSZTUS 20.- SZEPTEMBER 20.

A K I Á L L I T O T T M Ű V E K J E G Y Z É K E:

FESTMÉNYEK:

Apáti Abkarovics Béla: Mosó asszonyok	olaj	44x57
Bán Béla: Nyárfák	pasztell	28x23
Bán Béla: Alkony	pasztell	2ox28
Bán Béla: Szentendrei fürdőzők	pasztell	33x36
Bánovszky Miklós: Perlott Csaba Vilmos	olaj	65x53
Bánovszky Miklós: Miselye Tivadar	olaj	65x55
Beck Judit: Hegyek	pasztell	22y31
Deli Antal: Stadion földalatti állomás mozaik terve	tempera	4oxlo4
Dallos Ernő: Téli táj	olaj	45x55
Diener Dénes Rudolf: Dunai rév	pasztell	28x28
Diener Dénes Rudolf: Virágszedők	pasztell	28x42.5
Diener Dénes Rudolf: Dunapart	pasztell	3ox42.5
Galitzer Imre: Ősz	olaj	5ox7o
Galitzer Imre: Virágcsendélet	olaj	39x3o
Gálffy Lola: Bodrogpart	olaj	5o.5x63
Gálffy Lola: Művésztelepi részlet	olaj	75.5x6o.5
Gráber Margit: Kettős l[illegible]nyportré	olaj	42x49
Gráber Margit: Lóitatás	pasztell	27x36
Hegyi György: Szentendrei részlet	pasztell	3ox45
Ilosvai Varga István: Szentendre	olaj	6ox8o
Ilosvai Varga István: Napsütés	olaj	5ox55
Ilosvai Varga István: Napraforgók	olaj	6ox75
Kaposy K.Ödön: Őszi Dunapart	olaj	5ox6o
Kántor Andor: Késő délután a szentendrei művésztelep kertjében	pasztell	58x79
Kántor Andor: Szentendrei utca	pasztell	3ox35
Kántor Andor: Sárospataki részlet	pasztell	3o.5x36
Korniss Dezső: Szentendrei házak	olaj	3o.5x36
Miháltz Pál: Tanulmányfej	olaj	39x27
Miháltz Pál: Itatás a Pap szigeten	tempera	45x61

Németh László: Bodrog	olaj	44.5x6o
Ónodi Béla: Eső után	olaj	59.5x75
Perlott Csaba Vilmos: Kertrész	olaj	82x93
Perlott Csaba Vilmos: Művésztelep kertje	olaj	65x81
Pirk János: Buzakeresztek	olaj	46x6o
Pirk János: Kévék	olaj	35x4o
Pirk János: Olvasó férfi	olaj	25x33
Pirk János: Táj	olaj	2ox32
Pituk József: Hajnali vihar	olaj	55x68
Szecsődi Mártonné: Olvasó honvéd	olaj	7ox5o

GRAFIKÁK ÉS VIZFESTMÉNYEK:

Apáti Abkarovics Béla: Hegyoldal	tusrajz	23x29
Apáti Abkarovics Béla: Városrészlet	tusrajz	23x31
Apáti Abkarovics Béla: Erdő széle	vizf.	21x3o
Arató István: Margitsziget, maratás és	hidegtü	16x2o
Arató István: Pap sziget	rézkarc	14x21
Balogh László: Fejtanulmány I.	ceruzarajz	29x21
Balogh László: Fejtanulmány II.	kréta	28x19
Barcsay Jenő: Tanulmányfejek	ceruzarajz	31x24
Barcsay Jenő: Domboldal	rézkarc	11.5x16.5
Barcsay Jenő: Máriaremete	rézkarc	16x23.5
Beck Judit: Major Tamás	ceruzarajz	28.5x24.5
Boross Géza: Szentendrei régi ház	kréta	21x3o
Boross Géza: Dombos táj	vizf.	27x4o
Boross Géza: Suhancok	vizf.	37x22
Conrád Gyula: Paprika biró-utca	vizf.	31x38
Conrád Gyula: Grafika		3ox41
Csorba Tibor: Dunapart	vizf.	3ox45
Deli Antal: Aszfaltozók Szentendrén	szén	55xll3
Fényi Géza: Fák	szénrajz	42x35
Gráber Margit: Táj lóval	krétarajz	3ox22
Göllner Miklós: Fatanulmány	tollrajz	35x24

A SZENTENDREI FESTŐK TÁRSASÁGA

10 ÉVES JUBILEUMI KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

Résztvevők:

Barcsay Jenő
Bánáti Sverák József
Bánovszky Miklós
Deli Antal
Heintz Henrik
Jeges Ernő
Kántor Andor
Onódy Béla
Paizs Goebel Jenő
Pándy Lajos
Péchyné Rónay Kynga
Rozgonyi László

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1939. OKTÓBER 15-TŐL OKTÓBER 29-IG

-1 példány

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK:

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK:

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKÖK:

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

TITKÁRNŐ:

V. CSERESNYÉS ERNA

FŐTITKÁR:

LEHEL BÉLA

A kiállított műtárgyak jegyzéke:

BARCSAY JENŐ

1.	Női fej, olajf.	300.—
2.	Dombos táj, olajf.	400.—
3.	Fenyves, tempera	300.—
4.	Gyár, olajf.	300.—
5.	Gyümölcsfák, olajf.	600.—
6.	Kert, olajf.	600.—
7.	Beszélgető nők, olajf.	600.—
8.	Udvar, olajf.	300.—
9.	Parasztasszony, olajf.	400.—
10.	Ülő nő, olajf.	500.—
11.	Fekete fák, tempera	300.—

BÁNÁTI SVERÁK JÓZSEF

12.	Ülő akt, olajf.	300.—
13.	A pellengéren, olajf.	650.—
14.	Taormina, olajf.	280.—
16.	Szentendrei táj, olajf.	280.—
17.	A pellengéren, olajf.	360.—
19.	Sziciliai táj, vízf.	80.—
20.	Taormina, vízf.	80.—
21.	Szentendrei táj, vízf.	80.—
22.	Olasz táj, vízf.	80.—

23. Kis utca, vízf. 80.—
24. Háztetők, vízf. 80.—
25. Szentendrei táj, vízf. 80.—
26. Téli táj, vízf. 80.—
27. Olasz táj, vízf. 80.—
28. Őszi hangulat, vízf. 80.—
29. Róma, vízf. 80.—
30. Kertrészlet, vízf. 80.—

BÁNOVSZKY MIKLÓS

32. Utcaköz, olajf. 300.—
33. Csendélet, olajf. 400.—
34. Gyümölcs, olajf. 300.—
36. Arckép, olajf. mgt.
37. Este, olajf. 300.—
38. Fekvő akt, olajf. mgt.

DELI ANTAL

39. Kocsiút, olajf. 350.—
40. Szentendre, olajf. 400.—
41. Kerti munka, olajf. 300.—
42. Udvarrészlet, olajf. 300.—
43. Kerti ház, olajf. 300.—
44. Talicskás ember, olajf. 400.—
45. Utmenti ház, szénrajz 100.—
46. Kerti lak, szénrajz 100.—
47. Kőhegy, szénrajz 100.—
48. »A juhásznak jól megy dolga«, rézk. 40.—
49. A magyar pásztor életéből, rézk. 40.—
50. A magyar pásztor életéből, rézk. 40.—

HEINTZ HENRIK

51. Piétá, olajf.	1.000.—
52. Rajz	50.—
53. Rajz	50.—
54. Rajz	50.—
55. Rajz	50.—
56. Rajz	50.—
57. Rajz	50.—
58. Rajz	50.—
59. Rajz	50.—
59/a. Rajz	50.—

JEGESS ERNŐ

60. Szentendre ősszel, temp.	200.—
61. Budavár ostroma, temp.	200.—
62. Szentendrei napsütés, temp.	200.—
63. Gellértfürdő az új híddal, temp.	200.—
64. A Balaton Balatonfürednél, temp.	200.—
65. Szentendre a Szamárhegyről, temp.	200.—
66. Ferenc József-híd környéke, temp.	200.—
67. Szentendrei Dunapart, temp.	200.—
68. Szentendrei részlet, temp.	200.—
69. Nándorfehérvár ostroma, temp.	200.—
70. Szent István halála, temp.	mgt.
71. Betsabe, olajf.	600.—

KÁNTOR ANDOR

73. A templom-udvar kapuja, olajf.	300.—
74. Rab Ráby háza, olajf.	180.—
75. Szekérút, olajf.	350.—
76. Boglyák, olajf.	300.—
77. Kanyargó utca, olajf.	250.—

78. Szentendrei utca, olajf. 300.—
79. Gyümölcsfák, olajf. 350.—
80. Rozsnyai ház, olajf. 260.—
81. Lejtős utca, olajf. 250.—
82. Tanya, pasztell 180.—
83. A pap földje, pasztell 180.—

ONÓDY BÉLA

84. Délután, olajf. 350.—
85. Szentendrei Dunapart, olajf. 100.—
86. Alkony, olajf. 100.—
87. Nyárutó, olajf. 100.—
88. Tavasz, olajf. 100.—
89. Augusztus, olajf. 100.—
90. Eső utáni hangulat, olajf. 100.—
91. Izbégi falurészlet, olajf. 100.—
92. Kertrészlet, olajf. 100.—
93. Este, olajf. mgt.
94. Dél, olajf. mgt.
95. Reggel, olajf. 400.—
96. Dunavölgy, olajf. 400.—
97. Katinka, olajf. mgt.

PAIZS GOEBEL JENŐ

98. Csendélet, olajf. 300.—
99. Szentendrei háztetők, olajf. 500.—
100. Naplemente előtt, olajf. 500.—
101. Tehenek, olajf. 500.—
102. Borús idő, olajf. 500.—
103. Fehér falak, olajf. 500.—
104. Utcasarok, olajf. 500.—
105. Szentendrei művésztelep, olajf. 300.—

PÁNDY LAJOS

106. Női arckép, olajf. Szépművészeti Múzeum tulajd.

PÉCHYNÉ RÓNAY KYNGA

111.	Imádság, olajf.	300.—
113.	Gyász, olajf.	300.—
114.	Fűzek, vízf.	200.—
115.	Antalék kertje télen, vízf.	200.—
116.	Japán Duna, vízf.	mgt.
117.	Zuzmara, vízf.	200.—
118.	Papsziget télen, vízf.	200.—
119.	Patak partján, vízf.	200.—
120.	Vörös háztetők, vízf.	200.—
121.	Papsziget márciusban, pasztell	mgt.

ROZGONYI LÁSZLÓ

122.	Lófürdetés, olajf.	300.—
123.	Tájkép, olajf.	mgt.
124.	Arcképtanulmány, olajf.	mgt.
125.	Kánai menyegző, temp.	600.—
126.	Tájkép, temp.	mgt.
127.	Női arckép, pasztell	mgt.
128.	Erdőrészlet, pasztell,	mgt.
129.	Világ ura, pasztell	500.—

Alapitva: 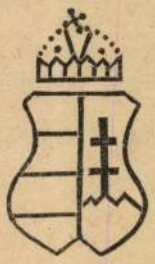 1839.

Herendi Porcellángyár
R. T.

GYÁRTMÁNYAI:

magyar művészek műveinek reprodukciója,
művészi disztárgyak,
a világhirű herendi diszkészletek,
jutányos kézifestésű asztali készletek.

21 VILÁGKIÁLLITÁSON NAGYDIJ.

KÖZPONTI IRODA:

BUDAPEST, IV., VÁCI UCCA 37.

Telefon: 182—755.

Gyártelep:

HEREND

(Veszprém megye.)

Ábrahám és Sugár, Bagó M. és Fia Utóda, Budapest. Kiadó: Lehel Béla főtitkár.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DAILY NEWS
1981 OKT 16

1021 Kántor Andor

PHOTO MTI — TAMÁS FENYES

Andor Kántor pictured in his Budapest studio

Andor Kántor's paintings in the Csók Gallery

The Art Nouveu-style building at 12—14, Kelenhegyi út, Budapest, with its huge studio windows, proclaims from afar that it is the residence of creative artists. The house represents a piece of the history of Hungarian visual arts, as at various times it counted among its tenants such greats of Hungarian painting as József Rippl Rónai, József Czóbel, Lipót Hermann and others.

The Grand Old Man of Hungarian painting today, Andor Kántor, lives and works within these old walls. The artist, who celebrates his 80th birth anniversary, has lost nothing of his youthful creative energies—his powerful physique and good-humoured, happy disposition belie his age. For over half a century, Kántor has been one of the Szentendre artists—ever since the start of his career he has been closely associated with the old artists' colony in that Danube Bend township, which has supplied the themes of his canvases.

PHOTO MTI — TAMÁS FENYES

'Still-life with Red Table-Cloth'

On the occasion of the artist's 80th birth anniversary, the Csók István Gallery of Budapest has arranged an exhibition of Kántor paintings, many of them displayed for the first time. The show at the gallery in Váci utca, opened Thursday afternoon and to run until October 29, is a major event of the autumn art season.

Tamás Fényes

DAI

from the wires of
the Hungarian News Agency MTI BUDAPEST

Neueste

Laotian FM arrives

Budapest, Oct. 15 (MTI) — Phoune Sipraseuth, member of the Political Committee and secretary of the Central Committee of the Laotian Revolutionary People's Party, deputy prime minister and foreign minister of the People's Democratic Republic of Laos, arrived in Budapest on Thursday. Sipraseuth was met at Budapest's Ferihegy airport by Hungarian deputy Foreign Minister Vencel Házi.

In the afternoon, talks began between Hungarian Foreign Minister Frigyes Puja and Phoune Sipraseuth. At their cordial, friendly meeting, the two foreign ministers briefed each other on the construction work carried on in their respective countries, and surveyed timely world issues of mutual interest. They also assessed past trends in Hungarian-Laotian relations, and examined the ways of promoting them.

Brezhnev to visit Bonn

Moscow, Oct. 15 (TASS/MTI) — Soviet President Leonid Brezhnev, general secretary of the CPSU Central Committee, will pay a visit to the Federal Republic of Germany on November 23—24, 1981. President Brezhnev has been invited by Helmut Schmidt, Chancellor of the Federal Republic of Germany.

This will be President Brezhnev's third visit to Bonn. The earlier two visits were made in 1973 and 1978, respectively. Chancellor Schmidt last visited Moscow in June 1980. Regular high-level contacts have continued between the two governments. Foreign Minister Genscher held officials talks in Moscow last summer.

Since the Soviet—West German treaty—highly appreciated in both capitals—was signed over ten years ago, high-level political contacts have become regular, and every meeting ended with important agreements seeking the promotion of bilateral economic cooperation.

President Brezhnev stated in his talks with Heinz Oskar Vetter, president of the German Trade Union Federation only two days ago that the possibilities for promoting links of fruitful economic, cultural, scientific and other types of cooperation, and for improving mutually beneficial ties between the Soviet Union and the Federal Republic of Germany, were good, all the more so because this process corresponded to the interest of both peoples, and also exert favourable influence on the shaping of the political atmosphere in Europa.

CABINET MEETS

Promoting co-operative firms' export-oriented activity

Budapest, Oct. 15 (MTI) – The Hungarian Cabinet, at its meeting on Thursday, adopted a decision on modifying certain aspects of company income regulation.

It also discussed a report by the President of the National Planning Office on the companies' medium-range plans, and decided that steps be taken for improving the companies' adaptivity.

It discussed a report on the local councils' economic and regional development plans for the sixth five-year plan period. It endorsed a stand taken by the State Planning Committee on the central development programme of the aluminium industry in the sixth five-year plan period.

Discussing the Economic Commission's stand on the cooperative firms' activities in improving the foreign trade balance and in complementing

Dos Santos in Paris talks

Paris, Oct. 15 (Reuter) — Angolan President Jose Eduardo dos Santos is in Paris for talks with President François Mitterrand on prospects for speeding up independence for Namibia, and other world problems.

The two statesmen had a working session Thursday before lunching at the Elysée Palace, Dos Santos also saw External Relations Minister Claude Cheysson.

The visit is the first to France by an Angolan head of state since the former Portuguese colony became independent in 1975.

It was arranged during a recent trip to Luanda by President Miterrand's international affairs adviser Regis Debray and African affairs expert Guy Penne, French officials said.

Kántor Andor

Fk.: Koteles István 4724 65 FNyV 6 t — Fv.: Farkas L.

KÉP CSAR NOK

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT
MEGHIVJA ÖNT

KÁNTOR ANDOR

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1965. NOVEMBER 5-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN ½ 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

GENTHON ISTVÁN

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V. VÁCI U. 25

Kántor Andor

Kántor Andor festő, Munkácsy-díjas.

(Bp. 1901 –

1922-28 között segeste a fórskolát, a művészképzőt, majd rajztanári oklevelet szerzett. Rudnay Gyula volt a mestere. 1927-30 között Rudnay tanársegéde. Dolgozott Rudnay gyöngyösi, mátrafüredi, sümegi, hódmezővásárhelyi, mástelyi művésztelepén s 1930 nyarán Nagybányán.

Tagja volt a KUT, az UME, a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesületnek és a Szentendrei Festők Társaságának, utóbbinak 1937-től titkári tisztét látta el.

1932-63-ig, nyugalombavonulásáig tanított, 1958-63 között a Képző- és Iparművészeti Gimnázium igazgatója volt.

Kiállítása a szentendrei Ferencsy Múzeumban

1970. szept. 5 - okt. 4

– Katalógus a könyvtárban –

Lsz. 4860/78.

Kántor Andor

1901 Bp. –

1118 Bp. Kelenhegyi u. 12-14

2000 Szentendre, Vörös Hadsereg útja 51.

1928 ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyulánál, akinek 1927-30 között tanársegédje volt. Tagja volt a KUT-nak az UME-nak és 1937-től a Szentendrei Festők Társaságának. 1932-63-ig tanított. 1958- és 63 között a Művészeti Gimnázium igazgatója volt. 1926 óta kiállító művész, országos és külföldi kiállításokon szerepelnek művei. Rendszeresen részt vesz szentendrei és Pest megyei tárlatokon. Egyéni termutatkozásai: 1958, 64 Bp. Csók István Galéria, 1961 Pécs, múzeum, 1970 Szentendrei múzeum, 1972 Ernst Múzeum, 1973 Szeged. Kitüntetései: 1955 - Munka Érdemérem, 1960 Kiváló tanár, 1963 Szocialista Munkáért Érdemérem, 1958 a Fővárosi Nívódíja, 1967 Munkácsy díj.

Kiállított művei:

	„Kék fal, piros tetők" 1973 (o. farost)	50x60 cm
	„Kertek alja" 1974 (o. farost)	40x50 cm
– fotó –	„Hegyoldal" 1975 (o.v.)	70x90 cm
	„Szamárhegyi utca 1975" (o.v.)	70x80 cm
	„Csendélet" 1976 (o.v.)	60x80 cm

Szentendrei művészet 1976

MNG 1976 május

Kántor Áudor

London izgatottan várja a német választ

London, március 21.

Az érdeklődés középpontjában az a kérdés áll, hogy Németország milyen választ ad a locarnói hatalmak által megszövegezett ajánlatra. A Times úgy tudja, hogy Flandin francia külügyminiszter és Van Zeeland belga miniszterelnök elutazása előtt Eden teljes felhatalmazást kapott arra, hogy a német megbizottakkal érintkezésbe lépjen és mindent elkövessen, hogy megnyerje hozzájárulásukat az egyezményhez. Remélik, hogy a német kormány — ha nem fogadhatja el az átmeneti időre szóló javaslatokat — legalább ellenjavaslatokkal felel, nem pedig merev elutasítással.

Azt hiszik, hogy ha a német kormány a katonamentes körzet egyoldalúságát kifogásolja, Franciaország kész más megoldást keresni, például kétoldalú körzetet angol és olasz megszálló csapatokkal a francia oldalon.

A Daily Mail úgy értesül, hogy a német kormány ma közölni fogja, hogy visszautasítja azokat a javaslatokat, amelyek Németország hátrányára megkülönböztetést foglalnak magukban vagy korlátozzák a rajnavidéki német felségjogokat.

Ribbentrop Berlinbe repült

A német megbizottak semmiképpen sem határoznak Hitler megkérdezése nélkül és a kancellárral való megbeszélés céljából Ribbentrop német megbizott ma délelőtt Londonból repülőgépen Berlinbe utazott.

Londoni diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a most megiduló tárgyalások hosszú ideig elhúzódhatnak. Valószínűleg két értekezletet fognak tartani, az elsőt a locarnói hatalmak tartanák Németországgal közösen, hogy megbeszéljék Hitler békeindítványait, a második értekezletet lényegesen több állam bevonásával csak később tartanák meg.

A Népszövetségi Tanács ülését egyébként, nem mint tervezték, szombaton, hanem hétfőn tartják meg.

VIII. Edvárd és Ribbentrop

Franciaország érzékenységét kissé sértette az a tény, hogy VIII. Edvárd király Ribbentrop bárót megérkezése után rövid idő mulva kihallgatáson fogadta.

A »Journal« megjegyzi, hogy Ribbentropot az uralkodó tegnap délelőtt, míg Paul-Boncourt és Avenolt csak tegnap délután fogadta. Figyelemreméltó az a nagy sietség, amellyel VIII. Edvárd kihallgatást adott a német megbizottnak. Ribbentrop megérkezésének második napján a király elé került Flandin-nek be kellett várni a negyedik napot, a Népszövetség főtitkárának pedig a tizedik napot, hogy az uralkodó elé kerülhessen.

IX. Budapesti Nemzetközi
AUTOMOBIL
motorkerékpár és motorcsónak
KIÁLLÍTÁS
1936 március 25-től április 5-ig
VÁROSLIGET
Az Iparcsarnok Hermina úti bejáratánál
Belépődíj 1.— pengő

Légvédelmi sziréna búgott ma délben Ujpesten

(A Magyarország tudósítójától.) Ma délben a déli harangszóval egyidőben *Ujpesten megszólalt az első magyar légvédelmi sziréna*, amely Budapest felriasztását fogja szolgálni ellenséges légitámadás esetén és *a Belváros legmagasabb pontján lesz felszerelve.* Az első műszaki próbát a szirénát készítő gyár telepén tartották meg. A sziréna két méter átmérőjű, pirosra miniumozott óriási kettős tölcsér vastalpra szerelve.

A hajólapátszerű sziréna zárt burokban pereg, óriási fordulatszámmal a tengely egyik végén. A tengely másik végén egy hatalmas csőmegafónon adja ki a sziréna a hangját. A cső végén hangszabályozó kelep van, amely időnkint megperdül, ezzel adja ki a sziréna az ismert szivettépő, szaggatott szirénabúgást. Az egész szerkezet automatikusan pereg egyirányban a vastalapzaton és *minden irányban sikoltja vészhangját.* Maximális fordulatszámmal 8—10 kilométernyi távolságban, pincékben, zárt helyiségekben is kitűnően hallható a szirénabúgás az eddigi kísérletek alapján.

A próba alkalmával az egyik gyárépület kimagasló sarkára erősítették a szirénát. Az épület tetején sürögtek, forogtak a mérnökök, a szirénaigazgatók *erősen vatázott fülekkel.* Az első megszólaltatásnál az ujpestiek ijedten bámultak az ismeretlen bömbölés irányába. A közeli környéken mindenki hallását féltve, gyömöszölte mindkét ujját a fülébe. Nem tudták elképzelni, mi ez az eget hasító hang.

Ötpercenként fokozatosan erősítették a fordulatszámot. A harmadik erősítésnél *borzalmasan mély torokhangon kezdett a sziréna bömbölni.*

Hétfőn tartják meg ugyancsak a gyártelepen a bizottsági főpróbát a hatóságok jelenlétében.

Az igazi királyok nem akarnak reklámfigurák lenni

Nizza, március hó.

(A Magyarország és a United Press tudósítójától.) A felséges urak, akik rendszerint a *Rivierán* töltik szabadságukat, fel vannak háborodva és azzal fenyegetőznek, hogy soha többé nem jönnek ide, — *mert a szállodások, vendéglősök a legtapintatlanabb módon használják fel őket propagandacélokra.*

Gusztáv svéd király már kijelentette, hogy *eltávozik a Rivieráról*, ha nem hagyják abba ezt a személyével folytatott *visszaélést* és *Krisztián* dán király állítólag *szintén hasonló szándékának adott kifejezést.*

Akkor került »kenyértörésre« a dolog, amikor *Gusztáv* király megtudta, hogy *az egyik kaszinó tulajdonosa olyan hirdetést tett közzé, amely, ha nem is betű szerint, de lényegében így szól:*

»Gyertek és nézzétek, hogyan eszik a király. Belépti díj 15 frank.«

A hatóságok a király közbelépésére udvariasan, de energikusan felszólítottak minden hasonló intézményt, hogy több diszkrécióval viselkedjenek a jövőben.

— *Ez az ügy nagy csapás miránk* — jelentette ki egy szállodás — és még súlyosabb lenne a dolog, *ha a királyok tényleg nem jönnének többé a Rivierára.* Hiszen csupán a *svéd* és *dán* király jelenléte a néhány hét alatt, amit a *Rivierán* töltenek, *többmillió frank bevételt* jelent azoknak az ünnepélyeknek következtében, amelyeket ők rendeznek vagy az ő tiszteletükre rendeznek. Nagyon sok vendég jön ide ilyenkor, *aki jól érzi magát a felségek árnyékában.*

Nem szabad ezután az ujságokban olyanfajta hirdetéseket közzétenni, hogy *ebben és ebben a klubban, színházban vagy vendéglőben »őfelsége a király tegnap este megjelent.«* És végetvetettek annak a szokásnak is, hogy *hiú emberek* ilyenfajta jól megfizetett közleményeket adjanak: *»Gottfried Mayer úr Krauthausenből abban a megtiszteltetésben részesült, hogy vendégül láthatta reggelire a királyt.«*

A szóbanforgó *Mayer* úr ilyenkor összes *krauthauseni* ismerőseinek, barátainak és ellenségeinek megküldte ezt a lappéldányt.

De most *páni rémület* uralkodik a *Földközi* tenger napfényes partjának üzletemberei közt — s a királyok egyelőre biztosak lehetnek abban, hogy *nem használják fel őket* reklámcélokra.

Hidat építenek Románia és Lengyelország között

Bukarest, március 21.

(A Magyarország tudósítójától.) Egy vegyes *lengyel-román* bizottság letárgyalta *a világháború idején elpusztított nagy Dnyeszter-híd újjáépítésének kérdését*, amelynek rendkívül fontos stratégiai jelentősége van. A híd *Bukovinát összeköti Galiciával.* Régi pillérei, egynek kivételével, sértetlenek, úgyhogy *az építés nem jár különösebb nehézségekkel.*

ARTIN
hashajtó ivójében segit!

Csillárt Meteor csillárgyár
üzleteiben vásároljon! 10 üzlet.
Központ: Podmaniczky utca 27

EZ KELL NEKÜNK.
Nemcsak éhségünket kell csillapitanunk, de legyen örömünk is az étkezésnél, különösen ha ez még olcsó is Nem luxus ez, hanem életszükséglet. Milyen szerencsésen oldódik meg ez a FRANCK kávépótlékkal izesitett KNEIPP malátakávénál. Kellemes hatás, kiváló izletesség, magas táperő és csekély ár.
Franck és Kneipp
kávépótlék malátakávé
A TAKARÉKOSKODÓKNAK ÉLVEZETET NYUJT.

Magyarország és az új stresai front

Irta: Bajcsy-Zsilinszky Endre

Idegsüketítő zsivajjá futnak össze az ember agyában a rohanó események és még inkább a rengeteg összevissza kommentár a világ minden részéből. Nincs az a biztos tájékozódóképesség, amely *ebben a zűrzavarban biztosan és pontosan eligazodni tudna.* Hiába is áltatnánk magunkat: mindnyájunkat befolyásol világszemléletünk, vágyaink és elképzeléseink beleszólnak ítéleteinkbe, mindenki önkéntelenül is kibicel valakinek, vagy valami mellett és mások ellen s örömmel ragad meg mindent, ami előre elgondolt állásfoglalását igazolhatná és sietve ugrik át más jelenségeken, amelyek az ellenkező nézetet látszanak erősíteni. Még sok víz fog lefolyni addig a Rajnán és a Dunán, míg megint egészen tisztán láthatunk azokban a *roppant jelentőségű nemzetközi kérdésekben*, melyeknek belátbatatlan sorozatát vetette föl a németek kíméletlen rajnai lépése.

Mi a magyar érdek?

Mégis vannak jelenségek, amelyek már ma kétségbevonhatatlan világossággal körülhatárolhatók és megítélhetők, *eredmények, amelyek aligha függenek többé a nagy nemzetközi bonyodalom továbbbonyolódásától vagy kibogózódásától.* Ilyen jelenség **Olaszország állásfoglalása a locarnói hatalmak négyes együttesében** és ilyen eredmény a **stresai frontnak szemünk előtt történő helyreállása.** Flandin pénteki beszéde és a locarnói hatalmak egyezménytervezetének szövege etekintetben minden kétséget eloszlat.

A *Magyarország* olvasói bizonyosan emlékeznek rá: hányszor tért vissza külpolitikai cikkemben szinte egyhangúan ismétlődő motívumként az a távoli vágy és kívánság, *bár sikerülne megint visszavarázsolni a stresai front töretlenségét.* Nem valami élettől elrugaszkodó elméleti fixa idea volt ez, hanem *bensőséges átélése a magyar kérdésnek* és tapasztalatokon nyugvó következtetés, melynek során világossá vált bennem a gondolat: **nem lehet kedvezőbb nagypolitikai alapot el sem képzelni a magyar kérdés s általában a dunai kérdés észszerű és természetes megoldása számára, mintha együtt vannak azok a nagyhatalmak, amelyek közül egyik sem kíván terjeszkedni a Dunavölgyében s amelynek sem a multban, sem a jelenben nincsenek közvetlen hatalmi tervei, titkolt szándékai és vágyai a Dunavölgyére vonatkozólag.** Négy ilyen nagyhatalom van Európában: *Franciaország, Anglia, Olaszország és Lengyelország.* S ugyanakkor, mikor ezt megállapítjuk, hozzá kell tennünk: e négy nagyhatalom mindegyike *közvetve* nagyon is érdekelve van a dunai kérdésben, de mindegyiknek az az érdeke, hogy *sem a német keleti, sem az orosz nyugati hatalmi törekvések meg ne vethessék lábukat ezen a területen.*

Lengyelország új állásfoglalása

Igaz, hogy a stresai fronthoz nem számították Lengyelországot. Ez az új és rohamosan fejlődő fiatal nagyhatalom egészen különleges helyzetben van a német és az orosz birodalom között s amellett a multban rengeteg félreértés merült fel, az 1925-ben kötött szövetség mellett is, Franciaország és Lengyelország között, amiknek okozója, ma már francia részről is bevallottan, nem a lengyel, hanem a francia politika volt. Az igazi stresai front — magyar szemmel mérlegelve a dolgokat — az lett volna, ha Lengyelország is *közvetlenül* beletartozott volna. *Közvetve* azonban mindig odatartozott. Hiszen *ha meg is fakult kissé a francia—lengyel barátság, azért a szövetség változatlanul fennmaradt* és a mostani londoni népszövetségi tanácsülésen ezt a szövetséget s az ahhoz való lengyel hűséget *Beck* lengyel külügyminiszter újból megpecsételte. Nemcsak megpecsételte, de ama kijelentésével, hogy *Lengyelország Oroszország felé is a békés szomszédság útjait keresi*, egy másik ponton is elkülönítette országát a hivatalos hitleri német politikától.

Németország és Oroszország lemond a Dunavölgyéről

Mit jelent magyar szempontból a stresai front helyreállása, megerősödése és esetleges további kiegészülése Lengyelországgal? Azt, hogy egyfelől a német birodalom kénytelen lesz előbb-utóbb végképpen kihúzni azt a fullánkot a Dunavölgye testéből, amelyet *Anschlussra törekvő délkeleti politikájával* oda beleszúrt; másfelől pedig *Oroszország is fölöslegessé válik a Dunavölgyében Franciaország számára* s a német visszavonulással párhuzamosan *ő is kénytelen lesz kivonni közvetlen érdekeltségét Csehszlovákiából és föladni ottani politikai és katonai hatalmi bázisát.* Német oldalon a Rómában most szőnyegre kerülő **olasz—osztrák—magyar együttes további kímélyülése** *fogja nehézzé, talán lehetetlenné tenni a Harmadik Birodalom délkeleti irányú hatalmi törekvéseit; szovjetorosz oldalról pedig Csehszlovákia nehéz katonai és politikai helyzete fogja megérlelni azt a prágai meggondolást, hogy* **jobb és veszélytelenebb biztosíték Csehszlovákia számára Olaszország komolyabb érdekeltsége a Dunavölgyében, mint az az orosz segítség,** amelynek *nyomában a bolsevizmus lépked, kezében a világforradalom tűzcsóvájával*, az ellenkező irányból pedig *a német imperializmus számára gyűjti az ürügyet és az anyagot további imperialista rohamokhoz.*

A Dunavölgye egészséges újjárendezése

A stresai front helyreállása azonban nemcsak azt jelentené, hogy *megnehezül a Dunavölgyére törő nyugati és keleti imperialista hullám útja*, mert ez csak negatív eredmény; hanem azt is, hogy a dunai kérdésben csak közvetve érdekelt nagyhatalmak együttműködése a *Dunavölgy egészséges újjárendezését* is előkészítené. *Emellett a stresai frontban éppen az a nagyhatalom kell hogy kapja, a dolgok természetes logikájánál fogva, az első szót a Dunavölgyének újjárendezésénél, amelyet legközvetlenebbül érdekel Ausztria függetlensége és a dunai kérdésnek németmentes és oroszmentes megoldása s ez* **a mi régi hűséges barátunk: Olaszország.**

Hogyan fog végződni a *nagy diplomáciai csata*, amely már *javában folyik a német lépés nyomán a locarnói hatalmak és Németország között s a Népszövetség előtt*, azt ma senki sem tudhatja kiszámítani. Lehet, hogy valóban valamiféle **új világkonferencia terve pattan ki belőle,** lehet, hogy *súlyosabb események. De az már most megállapítható, hogy* **a stresai hatalmak lényeg szerint együtt vannak. S** ez olyan eredmény egy nagyobbvonalú magyar politika számára, amelyért sokkal inkább érdemes idehaza ujjongani, mint a németek vélt vagy valóságos, elért vagy elérhető sikereiért. És ha a németek rajnai akciója számunkra elérhe... valaminő jó eredményt, akkor azt már el is érte abban a kiszámíthatatlanul nagyjelentőségű eseményben, hogy *útban van a stresai hatalmak teljes kibékülése és további harmonikus együttműködése.*

A magyar miniszterelnök és külügyminiszter s az osztrák szövetségi kancellár római tárgyalásai számára *ez az újjáépülő stresai front adja meg a szilárd európai alapot*, de a mi vezető államférfiaink számára a helyes eligazítást és útmutatást is. *Gömbös és Kánya* most a Ducéval tárgyal, de *remélhetőleg egyetlen percig sem hagyják figyelmen kívül, hogy Olaszország ma ismét együtt van Franciaországgal és Angliával. Szorosabban, mint valaha!*

Adria Tengerhajózási Rt.
hetenkénti járatai a legmodernebb motorhajókkal
Fiúméból
Velence, Ancona, Bari, Catania, Malta, Messina, Palermo, Napoli, Génua, Marseille, Barcelona, Tarragona, Valenciáig és vissza
Egységes osztály. Elsőrangú ellátás.
Olcsó részvételi díjak.
Prospektust küld:
COSULICH LINE VII., Thököly út 2 és IV., Váci ucca 4

Éhező tömegek vad rohama az élelmiszerpiacok ellen az árvízsujtotta amerikai vidéken

NewYork, március 21. *(A Magyarország és a United Press tudósítójától.)* Csak most lehet tiszta képet alkotni az árvíz pusztításairól, miután három nap multán *az áradat kezd elvonulni* és Nyugat-Virginia alföldjétől Új-Angliáig a folyók visszatértek medrükbe. Ezen a területen körülbelül *240 emberélet veszett el és az anyagi kárt 350 millió dollárra teszik*, nem lehetetlen azonban, hogy későbbi számítások félmilliárdra fognak rúgni. *Több mint 400.000 munkás és ipari alkalmazott van kenyér nélkül Új-Angliában és a pittsburgi ipari területen.* A hatóságok 320.000 embert írtak össze, akiket az árvíz elkergetett hajlékukból.

Az árvízkárosultak menekült tömegében *járványosan lépett fel egy betegség*, amellyel az orvosok még nincsenek tisztában. *A beteg teste felpuffad, mint a léggömb és a baj nagy kinokkal jár.*

A *Daily News* arról ad hírt, hogy Pittsburgban asszonyok és gyermekek az éhinség következtében *kifosztották a piacot* és felszedték az árvíz által összehordott fertőzött élelmiszereket. A katonaságnak kellett közbelépnie. Lövöldözés támadt, a...'y-nek során *tizenkét ember megsebesült.* Sokakat őrizetbe vettek.

A Pittsburg melletti Leetsdaleban *a nép az üzleteket fosztogatta;* kilenc embert letartóztattak.

Az UME kiállítása a Tamás-galériában

Mintha az uccai tavasz folytatása volna a kiállítás, ahova belépünk: az UME fiatal grafikusainak kiállítása nemcsak eleven és derűs színeiben, de friss hatásában is a tavaszt jelenti. A kiállítás két főfalán *Priml* Géza és *Klie* Zoltán képei lógnak. Priml vaskosan, dúsan kezelt tónusai a művész fejlődésének talán etapot jelentő állomását mutatják, Klie Zoltán vízió-sorozata pedig a maga fantasztikus álomképeivel művészien és mindvégig érdekesen balanszíroz és hintál a freudizmus **és a naiv mese között.**

B. Bélaváry Alice ötletes és egyéni fantáziái, *Félegyházy* László sötét tónusú, de erős vonalú portréi, *Gábory* Jenő világos, erősen tagolt képei, *Kántor* Andor sötét, egyhangú fekete-fehérsége új utakat keresnek. *Frank* Frigyes barna színei mintha új lángolást kaptak volna. *Antal József* sötét zalai tája szívhez szóló, *Pécsi Pilch* Dezső enyhe lírája ismét új színekben mutatkozik s meglepő szépen jelentkezik még három női művész: *K. Róna* Klára finom, szinte meseszerű két pasztellje, *Vaszkó* Erzsébet tarka, vonalas, egyéni színérzékű tájképei, naplementéi s kivált *Róna* Emmy kompozíciójának és római uccájának mozgalmas, jellemző, egyéni vonásai. *Kövesházy Kalmár* Elza egy finom kerámiamaszkot állított ki. Nagy kollekcióval vonult ki egy faszobrász: *Rév* István.

Gyomor- és bélbajoknál, a máj és az epeutak megbetegedéseinél, reggel felkeléskor egy pohár valódi Ferenc József keserűvíz kortyonként elfogyasztva remek természetalkotta hashajtó! Az orvosok ajánlják.

Alibit igazolt a Hustyava-gyilkosság gyanusítottja, de kitoloncolják Magyarországból

Két nappal ezelőtt nagy izgalmat okozott a főkapitányság bűnügyi osztályán egy telefonjelentés, amely szerint Sopronban elfogták *Bulsky* Zsigmond orosz származású, de már régóta Magyarországra került *gyárimunkást, aki alaposan gyanusítható a rózsauccai gyilkosságban való részvétellel.*

A főkapitányságról *detektívek utaztak Sopronba.* Budapestre hozták Bulskyt, aki egyégként már régi ismerőse a rendőrségnek, *intellektuális bűncselekmények miatt már többször elítélték.* Bulskyt ma délelőtt *részletesen kihallgatták a főkapitányság bűnügyi osztályán a Hustyava-gyilkosságra vonatkozóan.* Kiderült, hogy *valóban ismerte a szűcsmestert,* a gyilkosság idején Budapesten lakott a Podmaniczky uccában *Balla álnév alatt.* Álnévre azért volt szüksége, mert már hosszabb idő óta *ki volt tiltva Magyarország területéről.* A kihallgatás során *Bulsky igazolta alibijét,* a rózsauccai gyilkossághoz semmi köze nincs. Tekintettel arra, hogy az ország területéről ki van tiltva, *detektívek viszik a határra.*

Finul Sera

A NÉMET VÉDŐBESZÉD LONDONBAN a Népszövetség ülésén. Dr. Schmidt, a német delegáció tolmácsa angol nyelven tolmácsolja Ribbentrop beszédét, a kör jobbszélén Ribbentrop karbatett kezekkel ül. A jobboldali képen Grandi, Flandin, Bruce, Avenol, Eden és Litvinov feszülten figyeli a beszédet

GÖMBÖS GYULA MINISZTERELNÖK ÉS SCHUSCHNIGG OSZTRÁK KANCELLÁR A BÉCSI DÉLI PÁLYAUDVARON. A magyar miniszterelnök mellett dr. *Draxler* osztrák pénzügyminiszter, Schuschnigg kancellár mellett *Stockinger* osztrák kereskedelmi miniszter megy

AZ UTOLSÓ NAPOK LÁTOGATÓI. Hauptmann felesége és Manfréd nevű kisfia autón távozik a trentoni fegyházból. A bébigyilkos itt várja kivégzését, amelyet a legújabb hírek szerint március 31-én hajtanak végre

A »GIUDITTA« PLÁGIUM! — mondja *Lanik-Laval* asszony és ezért évek óta plágiumperekkel üldözi *Lehár Ferencet.* A képen a bécsi bíróság Lanik-Laval asszonyt kihallgatja a tegnapi tárgyaláson, baloldalt Lehár hallgatja a tárgyalást

GYŐZTÜNK AZ OLASZ VÁLOGATOTT BIRKÓZÓK ELLEN! A képen Kárpáti és Fidel szabadstílusú mérkőzésének egyik izgalmas pillanata

— Kórház helyett inkább a halálba ment. A rákospalotai *Wesselényi* utca 52. számú házban felakasztotta magát a ház tulajdonosa, *Bankó* Ernő 45 éves *Máv*-segéd. Mire rátaláltak, a szerencsétlen ember már halott volt. Bankó, mint a rendőri nyomozás megállapította, születésétől kezdve akromegáliában szenvedett, betegsége következtében *idegbeteg* lett. Idegbaját súlyosbította az, hogy néhány évvel ezelőtt Debrecen közelében *vasúti baleset érte*. Azóta állandóan betegeskedett, legutóbb annyira rosszabbodott állapota, hogy hozzátartozói szükségesnek látták kórházbaszállítását. *Bankó* kijelentette, hogy *inkább öngyilkos lesz, de kórházba nem megy*. Néhány héttel ezelőtt háza padlásán öngyilkosságot is kísérelt meg: *felakasztotta magát, de akkor levágták a kötélről*. Most felesége rövid időre magára hagyta a rákospalotai házban, mert elment, hogy a kórházbaszállítás ügyét elintézze. Ezt az időt használta fel *Bankó* Ernő arra, hogy régóta tervezett öngyilkosságát végrehajtsa. Búcsúlevelet nem hagyott hátra.

— Eszt dalosok Budapesten. Ma délben 12 óra 40 perckor érkezik Bécsből Budapestre *Esztország* legelső dalköre, a Reitera Koris von Riga, amelyet ünnepélyesen fogad a Dalosszövetség s amelynek fogadásán a főváros és a külügyminisztérium részéről is résztvesznek. A dalkör holnap, 22-én este 8 órakor hangversenyt rendez a Zeneművészeti Főiskolán.

Egy hét Budapest életéből

a március 8-tól március 14-ig terjedő hélen

1. Születések száma	342 (323)
2. Halálozások száma . . .	307 (293)
3. Öngyilkos lett	6 (15)
4. Házasságkötések száma .	195 (210)

(Zárójelben a multheti adatok)

— Agyongázolt egy ittas embert a helyiérdekű. Tegnap este a *Szentendrei* út és a *Konkoly* ucca sarkán a 440 számú helyiérdekű villamosszerelvény elgázolt egy férfit, aki át akart szaladni az úttesten. A szerencsétlen ember a *kerekek alatt meghalt*. Kiderült, hogy az elgázolt férfi *Szabó* János 58 éves asztalos, aki ittasan járkált a sineken.

— Levélben megrendelte a temetési nótákat és agyonlőtte magát egy 18 éves leány. *Bajáról* jelentik: A bácsmegyei *Kishegyes* községben *Czékus* Mária 18 éves jómódu leány *flóbertpuskával agyonlőtte magát* és azonnal meghalt. A fiatal leány azon nap, mikor öngyilkos lett, korán reggel templomba ment, *meggyónt, megáldozott*, majd hosszú levelet írt. Búcsúlevelében arra kéri hozzátartozóit, hogy temetésén a hirhedt halálnótát, *»Szomorú vasárnap«*-ot és az *»Elmegyek, elmegyek én messzire«* című régi magyar népdalt játsszák a cigányok. Öngyilkosságának okát senki sem tudja.

— Megmérgezte magát. *Rosenthal* Izidor cipőkereskedő *Lipót* körút 4. számú házban levő lakásán ismeretlen méreggel *megmérgezte magát*. A mentők a *Rókus*-kórházba vitték.

— Adomány. Hutter és Lever rt. igazgatósága a belügyminiszteri inségakció céljaira 5000 darab mosószappant adományozott.

— Shell-kőolaj a tenyészállatvásáron. A világnak ez a nagyszerű kőolajhatalma rendkívül gazdag kiállítással vonult fel. Különösen az állat- és növényvédelem legfontosabb védőszerei keltenek feltűnést a gazdaközönség körében. A szép pavillonnak megérdemelt nagy sikere van.

— Elítélték Dóra Ferenc rendőrtörzsőrmestert és Sallai Leót. A büntető törvényszék *Horváth*-tanácsa — mint *Az Est* jelentette — tegnap tárgyalta *Dóra* Ferenc rendőrtörzsőrmester, *Sallai Salamon* Leó volt idegenvezető és *Plank* Elza nevelőnő bűnügyét, akiket *valutaüzérkedéssel*, a rendőrtörzsőrmestert pedig még *betöréses lopással* is vádolták. A törvényszék *zárt* tárgyalás után *Dórát* és *Sallait hat-hathónapi börtönre ítélte valutaüzérkedés miatt*, míg a lopási bűnügyben *Dórát a bíróság két és félévi fegyházzal* sujtotta. Plank Elzát orgazdaság miatt *kéthónapi és tíznapi* fogházra ítélték.

— »Kisbőgős lett« Debrecenben Mazzacurati olasz gordonkaművész. *Debrecenből* jelentik: Benedetto *Mazzacurati*, a kiváló olasz gordonkaművész, a mult héten a

debreceni Arany Bika dísztermében adott hangversenyt. Hangverseny után *kedves jelenet* játszódott le a szálló kávéházában. *Mazzacurati* megállt *Kóczé* Gyula prímás zenekaránál és látható élvezettel gyönyörködött a szép magyar dalokban. A zenekar ksbőgőse hrtelen ötlettel *odakínálta a hangszerét a híres művésznek*, aki habozás nélkül, mosolyogva vette át a bőgőt, a zenészek közé ült és *kapásból kezdte játszani a magyar dalokat*. A nem mindennapi, rögtönzött ráadásnak óriási sikere volt. A kávéházat megtöltötte a hangverseny előkelő közönsége, akik most a zenekar köré csoportosulva *ünnepelték a magyar dalokat játszó Mazzacuratit*. Félórán keresztül húzta az olasz művész a zenekarral a szebbnélszebb magyar dalokat, amelyeket azelőtt természetesen nem ismert, de *első hallásra* is tökéletesen játszott.

— Sohasem játszott még magyar bandában ilyen kisbőgős, — mondta lelkesülten *Kóczé* Gyula prímás, amikor *Mazzacurati* abbahagyta.

A kávéház közönsége percekig éljenezte és tapsolta a kiváló csellistát, aki azután még sokáig húzatta a prímással a legszebb magyar dalokat.

RÁDIÓ

Lett-kórus hangversenye

Szombat:

Budapest I.: 4.15 Haits Géza elbeszélése. — 5.00 Szabó Kálmán zongorázik. — 5.30 Mit üzen a rádió? — 6.00 Operaházi zenekar. — 7.00 Magas Imre előadása. — 7.30 Szalónzene. — 8.30 »A hős« Stefani színműve három részben. — 10.30 A lett »Reitera Koris« énekkar hangversenye. — 11.15 Cigányzene.

Budapest II. 6.30 Mezőgazdasági félóra. — 7.40 Drescher Pál dr. előadása. — 8.35 Ukrán-est a Zeneművészeti Főiskoláról. — 10.05 Jazz.

Külföld. »Werther« **(Milánó, 8.35).** Ada Sári zenekarral **(Varsó, 8.00).** Gere Lola énekel **(Bécs, 10.10).**

Vasárnap:

Budapest I.: 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd. — 11.15 Evangélikus istentisztelet. — 12.30 Szalónzene. — 1.40 Máthé Elek dr. előadása. — 2.00 Hanglemezek. — 3.00 Gazdasági előadás. — 3.50 Cigányzene. — 4.15 Pálos Bernardin dr. előadása. — 4.45 Liszt-átiratok kétzongorára. Lászlóffy Margit és Stefániai Imre. — 5.30 Délibábok hősei. Kárpáti Aurél előadása. — 6.00 Magyar este a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. — 7.15 Közvetítés a mezei futóbajnokságokról. Viaszfelvétel. — 7.35 Babay József elbeszélése. — 8.15 Budapesti Hangversenyzenekar. — 9.30 Ódry Árpád előadóestje. — 10.25 Jazz. — 11.15 Cigányzene.

Budapest II.: 3.00 Cigányzene. — 6.40 »Amerikás magyarok«. Pálóczy Horváth György előadása. — 7.15 Hanglemezek. — 8.45 Olasz kamarazenekari hangverseny a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Vez.: Mario Rossi.

Külföld: Szentgyörgyi hegedül **(Boroszló 9.00).** Zandonai vezényel **(Róma 5.00).** Cassado zenekarral **(London 10.30).**

Asszonyom

bizonyára Önt is érdekli:

hogy a legdrágább élelmicikk a burgonya és a legolcsóbb a tojás, annak dacára, hogy a németországi drágulás következtében nálunk is emelték ma a tojás árát. Egy kiló burgonyáért öt tojást lehet kapni, márpedig az öt tojás tápértéke nagyobb, mint a kiló burgonyáé, amelynek a fele a tisztítással és főzéssel elvész;

hogy a baromfidrágulás folytatódott. Már az élő csirke is 4 pengőbe kerül és a hizott lúd nagykereskedelmi ára is 2.10 pengőre emelkedett;

hogy a fejeskáposzta és a kelkáposzta tovább drágult, a mai 1 filléres áremelkedéssel a fejeskáposzta ára 52, a kelkáposztáé 64 fillérig emelkedett;

hogy a melegágyból szabadföldbe átrakott saláta megerősödött ugyan és izesebb lett, de az ára is emelkedett 4 fillérrel. Ma 28—36 fillér az ára;

hogy a hivatalos tavasz első napján két ujdonság is volt a budapesti nagyvásártelepen. Az aradi kertészek 300 darab »zöldpaprikát« küldtek, amely azonban sápadt volt, hústalan, ízetlen és így indokolt volt a közönség tartózkodása, amikor a darabonkint 20—30 fillérrel kínált árut nem vette meg. A másik ujdonság összesen 60 deka spárga volt. Az inárcskakucsi uradalom küldte Budapestre és csomónkint 2 pengőt kért érte.

— Nagy riadalom egy őrült miatt a jezsuiták templomában. A *Scitovszky* téren levő *Jézus szive* templomban tegnap este nagy riadalom támadt. Betért a templomba egy 40 év körüli kopottan öltözött férfi, aki előbb együtt imádkozott a hivőkkel, de *egyszerre felugrott, tombolni kezdett, majd levetette magát a szőnyegre és szaggatta a szőnyeget*. Kihívták hozzá a mentőket, akik előbb a főkapitányságra vitték, majd miután a rendőrorvosi vizsgálat során kiderült hogy *ön- és közveszélyes elmebeteg*, a lipótmezei elmegyógyintézetbe szállították. *Nyáry* Józsefnek hívják, 43 éves pincér.

Rendőri készültség a fővárosban

— Az Est tudósítójától —

Ma reggel óta *általános rendőri készültség* van a főváros területén, a proletárdiktatúra kikiáltásának évfordulója alkalmából. Az egész detektívtestület az uccákon teljesít szolgálatot, kettőzött rendőrőrszemek cirkálnak mindenfelé. Délig az államrendészeti osztály semmiféle rendzavarásról nem kapott hírt.

Világgá ment egy világtalan

— Az Est tudósítójától —

Ma délelőtt megjelent a főkapitányságon *Sági* Jánosné *Vörösmarty* ucca 54. számú házban lakó asszony és bejelentette, hogy férje, a 33 éves *Sági* János világtalan uccai árus négy nappal ezelőtt *eltűnt*. A rendőrség keresi.

— Színes grafika. Az Új Művészek Egyesületének színes grafikáit mutatja be a Tamás Galéria. Csupa érdekesség, ötlet elevenség a fiataloknak ez a kiállítása Hangja van, — nem mindig hangos ez a hang, de feltétlenül hallható. Feltünik *Franke* Frigyes rőt »Kilátása«, *Frimi* Géza néhány súlyos, plasztikus képe, *Gábor* Jenő »Bohócok«-ja, három lágy *Pécsi Pilch* és *Róna* Emmy néhány nemes, finom, belülről világító műve. *Klie* Zoltán vizió sorozata érdekes, — különösen a 37., 38 számú darab szép. *Vaszkó* Erzsébet felbont és közben hatásosan játszik a fénnyel. Feltünést *Rév* István újszerű faszobrai keltenek. Plasztikai karikatúrák ezek: faragott és fényezett humor, nikkel-alkatrészekkel. Legjobb a »Gordiusi csomó«. Valahogy ebben az irányban kell majd fejlődnie Révnek. Csökkentenie kell a szöveget és fokoznia a plasztikát. A műfaj rokonszenves.

— Nagy látványosság lesz az autókiállítás. A városligeti Iparcsarnok hermina-úti bejáratánál épülő új automobilcsarnokban március 25-én nyílik meg a 9-ik budapesti nemzetközi *automobil, motorkerékpár és motorcsónak kiállítás*. A kiállításra eddig Franciaországból, Olaszországból és Németországból jelentettek be vendégeket, a Királyi Magyar Automobil Club pedig országos csillagtúrát írt ki és így a megnyitás napján az összes vidéki automobilklubok hatalmas kocsitáborral fognak felvonulni Budapesten.

Express hirdetések

Strenger Jenő
szűcsmester
csak IV., Hajó u. 16. Telefon 81-8-32
A Mezőgazdasági Vásár tartama alatt!
Ezüstrókák P 340-től
Kékrókák ... P 300-tól
Nercek ..... P 40-től

Öröklakás
Délivasúttól kisszakasznyira. Gébics ucca 5. számú villában
3 szoba hallos lakás
kedvező fizetési feltételekkel eladó. Felvilágosítás 34-9-54

ÚJ TAVASZ:
Új öltöny! P 110.-
Blum és Testvére
angol úriszabók
Váci ucca 31-33

Rádió havibérlet **5** pengőtől
Petróleumfőző havibérlet **6 P.**
Vételnél bérleti díjat beszámítunk.
ODEON, Károly körút 5. Tel. 451-07

Vennék készpénzért **zongorát** vagy **pianinót.** Telefon: 214-76

Szövőde részére 300 m² üzemhelyiséget
melléknelvisegekkel **keresek**
sürgősen. »Vamon belül zajos üzem« jeligére **Balogh hirdetőbe, Lipót körút 9**

TÁRSAT KERESEK
nagy vevőkörrel biró, kurrens-cikkü nagykereskedésem bővítésenez. K zreműködéssel vagy anélkül **15—20.000 pengővel.** „Biztos megélnetés" jeligére **Blockner J.** hirdetőjébe, **Andrássy út 4.**

Zálogcédulát aranyat, ezüstöt, briliánst, perzsaszőnyeget, írógépet **legdrágábban vesz** Baross ékszerház, Baross ucca **83.** Telefon 34-7-70

Rózsadombon
remek kilátású társasvillában három szobahallos **öröklakás**
kapható Telefon: 52-4-71.

Félcipőben viselhető **lúdtalpbetétek** és **bütyökvédők**
MAUTNER ortopéd műszerész, Erzsébet körút **21.** Telefon **44-3-82**

Bélyegek, gyüjteményt, régi levelezést **vesz,** ajánlatot kér **Kaufmann,** Budapest, VI., Paulay Ede u. 43. III 20

TÖKÉLETES
a témája, a rendezése, **Az ellopott élet** — azt hiszem — Pesten is túlszárnyalja a Mellekucca sikerét! **IRENE DUNNE**

MAROKKO
ÚJ ÁRAMVONALAS PÁLCIKA TÁRSASJÁTÉK

MAROKKO
PÁLCIKA BOTRÖMI AZ ÚJ BRIDZSJÁTÉK

MAROKKO
KAPHATÓ MINDEN JOBB JÁTÉK- ÉS PAPÍRÜZLETBEN

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Kék könyvet adtak ki a pincérek panaszaikról. Szerintük a borravalón kívül egyebeket is meg kell szüntetni az iparban.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Csik másfél kilót hízott és remélhetőleg revánsot vesz német legyőzőjén.« »Mi az, az úszás fordított hendikep? Az győz, aki a nagyobb súlyt cipeli?«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a bor drágulásával kapcsolatban a szegény emberek ismét vízzel fognak főzni?«

A nap hőse: Wheatroft, aki nekivágott a La Manche csatornának, de nem sikerült átúsznia. A mai világban, amikor minden rekord sikerül, ez a kudarc érdekes teljesítménynek számít.

Az angol lapok tréfásan panaszkodnak, hogy túlságosan őrizték Párizsban a királyt. A francia nép majd csak a híradóban fogja látni a népszerű uralkodót.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Egy asszony válópert indított a férje ellen, mert az jobban szerette a saját mamája főztjét, mint az övét.« »Miért nem iratkozik be inkább egy szakácsiskolába? Talán visszafőzhetné a férjét!«

Mindenben első a Pesti Napló

— **A kormányzói pár a kenderesi templom új orgonájának felszentelési ünnepségén.** A magyar katolikus vallásalap a kenderesi róm. kat. plébániatemplomban új orgonát építtetett. Az új orgona ünnepélyes felszentelése szerda délelőtt folyt le fényes külsőségek között. A kultuszminisztérium részéről *Stolpa* József államtitkár, *Huszka* Ernő min. osztályfőnök és *Uher* Károly közalapítványi igazgató utaztak le Kenderesre. Az orgonaszentelési ünnepségen *résztvett Horthy Miklós, Magyarország kormányzója is feleségével.* A szentmise alatt egyházi hangverseny is volt. A szentmise után a kormányzó a felszentelési ünnepség kultuszminisztériumi kiküldötteit, báró *Hellenbach* Gottfrid orsz. képviselőt és nejét, *Hegyessy* Béla apát-plébánost és az egyházi hangverseny szereplőit ebéden látta vendégül. Ebéd után a kormányzói pár tüzetesen megtekintette az új orgonát, meghallgatta *Wehner* Géza szakszerű magyarázatait és művészi bemutató orgonajátékát, majd az ünnepségről teljes megelégedését és elismerését nyilvánítva, elhagyta a templomot.

— **A francia jezsuiták lapja a budapesti eucharisztikus kongresszus nagy sikeréről.** A francia jezsuita rend folyóirata, az *Etudes*, legutóbbi számában Joseph *Boubée* S. J. tollából »A sugárzó ostya a Duna partján« címmel 11 oldalas cikkben emlékszik meg a budapesti kongresszusról. Megírja, hogy *Horthy Miklós kormányzó és a magyar állam nem elégedett meg a hivatalos udvariassággal, hanem valóban páratlan fogadtatást és vendéglátást rendezett a pápai legátusnak és kíséretének.* Szól a cikk a kongresszus hatalmas magyar beszédeiről, elsősorban *Imrédy* miniszterelnök megnyilatkozásáról. A magyarok semmivel sem takarékoskodtak, hogy a kongresszus szebb legyen, mint amilyen a többi volt és ez *sikerült is nekik.*

— **A külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője az olasz külügyi sajtófőnökhöz.** Dr. *Szent-István* Béla miniszteri tanácsos, a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője, Rómából visszatértében a következő szövegű táviratot intézte az olasz külügyi sajtófőnökhöz, Guido *Rocco* rendkívüli követ és meghatalmazott miniszterhez: A magyar-olasz barátságnak szentelt felejthetetlen napok után Olaszország földjének elhagyásakor a magyar ujságírók legőszintébb köszönetüket fejezik ki a rendkívül szívélyes vendéglátásért. Elragadtatva azoktól a nagyszerű ünnepi megnyilvánulásoktól, amelynek részesei voltak, leghőbb jókívánságaikat juttatják kifejezésre a nemes olasz nemzet boldogulásáért és dicsőséges jövőjéért. Kérem, szíveskedjék ezeket az érzelmeket tolmácsolni gróf *Ciano* és *Alfieri* őnagyméltóságaiknál és fogadja részemről őszinte köszönetemet és legszívélyesebb üdvözletemet.

— **A betörők eldorádója a nyár,** az üresen hagyott lakás. Ha nyugodtan akarja szabadságát élvezni, biztosítsa lakását betöréses lopás ellen.

Propaganda árusítás

Ezen hirdetés ellenében az első nyári vásári napon, azaz július hó 25-én kiszolgáltatunk kipróbálásra 1 darab

½ kilós „Antonia“ 60 %-os

Szinszappant 20 fillérért

(Külön vásárlásnál 1 kiló »Antonia« 60 %-os Szinszappan 82 fillér)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

(Füszer-osztály IV. emelet. Lift.) P. N.

— **Sztojadinovics jugoszláv miniszterelnök 50 éves.** A jugoszláv miniszterelnök és külügyminiszter most töltötte be 50. évét. *Sztojadinovics* 1922-ben jutott először miniszteri tárcához, akkor a dinár megmentőjének nevezték. 1934-ben másodszor lett pénzügyminiszter, majd *Jeftics* bukása után a kiskorú király nevében kormányzó régenstanács reá bízta a kormányalakítást. *Sztojadinovics* kormányrajutása nemcsak belpolitikailag jelentett irányváltozást Jugoszláviában, — eltávolodást a diktatúra jefticsi módszereitől és az adott lehetőségek között végrehajtott fejlődést, amelynek a déli végeken elszakított magyar kisebbségek is érezték kedvező hatását, — nemcsak belpolitikában jelentett új módszereket, hanem a jugoszláv külpolitikát is új utakra állította át. *Sztojadinovics* kilépett abból a körből, amelyet a francia orientáció, a kisantant és a Balkánszövetség jelent. Új barátokat szerzett Jugoszláviának, anélkül, hogy a régieket elvesztette volna. Ellátogatni Berlinbe és — *Párizsba*, vizitelni Londonban és — barátsági szerződést kötni *Rómával:* páratlan rugalmasság tanujele. *Sztojadinovics* jószomszédi viszonyt, virágzó gazdasági összeköttetést teremtett *Németország* felé, *Olaszországgal* megegyezett az adriai kérdésben és nem vesztette el Anglia és Franciaország bizalmát sem. Otthon néha nehéz próbára tették a baloldali érzelmű fiatalok és a merev francia vonalhoz ragaszkodó értelmiségi elemek, de *Sztojadinovics* az uccától függetlenül csinálta a külpolitikát és eljutott oda, hogy Jugoszlávia barátsága minden európai ország számára értékes, Jugoszláviának egész Európában nincs ellensége. Az olaszokkal kötött baráti szerződés bekapcsolta Jugoszláviát abba a középeurópai érdekkörbe, amelynek e baráti szerződés mellett a *berlin—római tengely* és a *magyar—olasz szerződés* az együttműködési alapja. Igy jutott közelebb *Sztojadinovics* Jugoszláviája Magyarországhoz. A jugoszláviai magyar kisebbség sorsa még rendezetlen, de kedvezőbb, mint pár évvel ezelőtt volt. Amit ez a kisebbség kapott, Sztojadinovicstól kapta. És Sztojadinovicstól várja, amit még nem kapott meg.

— **Szent István és IV. Károly ünnepségek Tihanyban.** Tihanyban augusztus 14-én és 15-én országos ünnepéllyel hódolnak Szent István, az első és IV. Károly, az utolsó apostoli koronázott király emlékének. Augusztus 14-én reggel hét órakor indul a déli pályaudvarról a különvonat, amely útközben megáll Budafok, Nagytétény, Tárnok, Martonvásár, Gárdony, Dinnyés és Székesfehérvár állomásokon. A vonatnak csatlakozása van a Tihanyba menő hajóhoz.

— **Motorkerékpárt kér egy Kínában élő magyar jezsuita-orvos.** Az elmult hetekben szentelték pappá *P. Kékessy* Imre jezsuita hithirdető-orvost Sanghájban. Ez alkalommal ottani tisztelőitől hordozható oltárt kapott ajándékba a fiatal magyar szerzetesorvos, hogy Kína elhagyatott vidékein is tudjon szentmisét mondani. Magyarországról is sokan felkeresték szerencsekívánataikkal és ajándékaikkal *P. Kékessyt.* Most levél érkezett Sanghájból a magyar jezsuita szerzetestől, amelyben arra kéri magyar ismerőseit, hogy *ne küldjenek ajándékokat, hanem inkább gyüjtsék össze az ajándékra szánt összegeket és vásároljanak egy motorkerékpárt,* amellyel könnyebben felkereshetné egymástól távollakó betegeit. Levelének ez a része így szól: »Minden erőmből hirdetni fogom az evangéliumot, mint a többi misszonárius testvérem. Egyetlen dologban tudok csak náluk többet nyujtani: régi orvosi tanulmányaim alapján ugyanis nekem jut osztályrészül, hogy *adott esetekben, mint orvos siessek hithirdető társaim segítségére.* Szeretném, ha e feladatomnak minél tökéletesebben megfelelhetnék. Kedves Jótevőink azonban jól tudják, hogy a mi vidékeinken nincs sem vonat, sem autó. (Az adományokat a Katolikus Missziók címére, Budapest, VIII., Mária u. 23. kéri küldeni.)

ROLLFILM 6×9-es méret 26 Sch **96** fillér

Fotószaküzlet a Párisi Nagy Áruházban

— **Moór professzor tervezete a jogi szakoktatás reformjáról.** A közeli hetekben kezdik tárgyalni az igazságügyminisztériumban és kultuszminisztériumban a jogi szakoktatás reformjára vonatkozó javaslatot. A tárgyalások alapanyaga az a tervezet lesz, amelyet *Moór* Gyula budapesti egyetemi tanár dolgozott ki és amelyet *tavaly, a felsőoktatási tanács országos ankétján ismertetett.* Mint emlékezetes, *Moór* professzor reformtervezetének egyik lényeges pontja az, hogy a *jogi oktatás idejét az eddigi nyolc félévről kilenc félévre emelik fel* és az eddigi szokással ellentétben, *a diplomában feltüntetik a képességi fokozatot is.* A tervezet meg kívánja szüntetni a jogi tanulmányi rend eddigi kettősségét, tehát *nem lesz külön jogi és államtudományi doktorátus.* Figyelemreméltó, hogy *Moór* professzor elgondolása szerint az elsőéves hallgatók számára két-háromhetes előkészítő kurzust rendeznek, amely után versenyvizsga lesz és *ez a rostálás már eleve biztosítja, hogy az egészen gyenge anyag ne kerüljön be az egyetemre.*

— **Súlyosan elítéltek egy takarékkönyvhamisítót.** A büntetőtörvényszék *Héthelyi*-tanácsa szombaton vonta felelősségre *Büchler* Jenő kereskedőt, *akit 4 rendbeli csalás és folytatólagosan elkövetett okirathamisítás büntettével vádolt meg az ügyészség.* A vádirat szerint *Büchler* megtudta, hogy nagynénje, özvegy *Braun* Mártonné négy takarékkönyvet örökölt összesen 18.000 pengő értékben. Felkereste az özvegyasszonyt és azt a tanácsot adta neki, hogy a férje nevén levő takarékkönyveket irassa át a saját nevére. Özvegy *Braun* Mártonné megfogadta a tanácsot és mingyárt meg is kérte *Büchlert,* hogy intézze el az átírást. Néhány héttel később az özvegy az egyik takarékkönyv alapján ezer pengőt akart felvenni betétjéből. Legnagyobb megdöbbenésére *a banktisztviselő kijelentette, hogy a pénz nem fizethető ki, mert a takarékkönyv hamis.* Az asszony feljelentésére megindult a nyomozás, s ennek során kiderült, hogy *Büchler* hamisította meg a takarékkönyveket mégpedig olyan módon, hogy *az egyik bankban 5 pengőt helyezett el és a kapott takarékkönyvben 5000 pengőre javította ki a betét összegét,* a többi könyvre is néhány pengőt fizetett be, s az összegeket mindenütt meghamisította. A hamis könyveket azután kicserélte nagynénje takarékkönyveivel. *A törvényszék Büchler Jenőt két és fél évi fegyházra ítélte.* Az ügyész az ítéletet tudomásul vette, a vádlott fellebbezést jelentett be.

— **Tilos a külföldiek templomlátogatása Szovjet-Oroszországban.** Az East Information Bureau moszkvai jelentése szerint *a belügyi népbiztosság rendeletet adott ki, amelyben megtiltja a külföldiek számára a templomok látogatását.* A rendelet hangsúlyozza, hogy azoknak a külföldieknek Oroszországban való tartózkodása, akik vallásos meggyőződésüknek megfelelően akarnak élni, szovjet szempontból nem kívánatos. A rendelet értelmében az *elmult napokban Moszkvából és Leningradból 200 külföldit utasítottak ki.* A rendelet ebben a tekintetben csupán a diplomáciai testület tagjai számára tesz kivételt.

— **Pusztító jégverés Hevesben.** *Gyöngyösről* jelentik: Gyöngyös és Heves környékén jégverés pusztított. Hevesen *kétezer hold föld termését tette tönkre a jég.* Tarnamérán villámcsapás felgyujtott egy uradalmi pajtát.

— **Tűz a Chinoin-gyárban.** Veszedelmes tűz támadt szombaton délután a Chinoin-gyár újpesti telepén. A szárítókamra gyulladt ki és hatalmas lánggal kezdett égni. A nagy felkészültséggel kivonult tűzoltók *csak egyórai megfeszített munkával tudták eloltani a tüzet.* Gázmaszkkal felszerelve hatoltak be az égő épületbe és poroltó készülékkel sikerült is megmenteni a vegyitermékek nagy részét.

Radó Aladár

kirakatsorainak szives megtekintését kéri.

Ezidei ajánlata felülmúl minden eddigit.

Bécsi u. — Deák Ferenc u. sarok

— **Az angol uralkodópár Sandringhamban pihent ki a párizsi fáradalmakat.** *Londonból* jelentik: Az uralkodópár a hét végét *Sandringhamban* tölti el, hogy kipihenje a párizsi út fáradalmait és a jövő csütörtökön két leánykájuk, *Erzsébet* és *Margit* királyi hercegnők kíséretében a *Victoria and Albert* yacht fedélzetén cirkálóútra indul a keletangliai part mentén. Az út során VI. György király partraszáll, hogy egy napot időzzön az ifjúsági nyári táborban, amelyet még yorki herceg korában alapított és ahol évente 200 iparosifjú és ugyanannyi középiskolás diák nyaral. A cirkálóút befejeztével a királyi család a skót partvidék érintésével a baltimorei királyi kastélyba megy, ahol a nyár hátralevő részét tölti.

— **A német Dietrich nyerte az olaszországi körrepülést.** *Rómából* jelentik: Az olaszországi körrepülés biztonsági versenyét, amelyen olasz, német és magyar repülők vettek részt, a német Dietrich nyerte Siebel F. H. gépével. A második az olasz Bonzi lett Ambrosiani gépével. A magyar Keresztes 14-ik, Hadbagy pedig 18-ik helyen végzett.

— **Beck lengyel külügyminiszter meglátogatja Moscicki köztársasági elnököt Olaszországban.** *Rómából* jelentik: *Moscicki* lengyel köztársasági elnök július eleje óta Lauranában üdül, ahol az olasz kormány a *Villa San Michelet* bocsátotta rendelkezésére. *Moscicki* olaszországi tartózkodása teljesen magánjellegű *és a lapok egyetlen sorban sem foglalkoznak vele.* Római lengyel körökben semmit sem tudnak azokról a hírekről, amelyek szerint *Mussolini Lauranában felkeresné a lengyel elnököt.* Hasonlóképpen nem tudnak arról sem, hogy Moscicki Rómába jön. Nincs kizárva azonban, hogy *Beck lengyel külügyminiszter a napokban Lauranába érkezik,* hogy beszámoljon az elnöknek a Balti államokban folytatott tárgyalásainak eredményéről. A lengyel elnök augusztus elejéig marad Olaszországban.

— **Uj uccanevek.** A Közmunkatanács átiratban új uccaelnevezésekről értesítette a fővárost. Számos, eddig névtelen ucca kapott nevet. Uccát neveztek el *Wartha* Vince műegyetemi tanárról és *Edvi-Illés* egyetemi tanárról. Uj uccanevek még a következők: Kázmér út, Borbála út, Csendőr ucca, Szurony ucca, Csendőr tér, Zsófia ucca, Ádámföldi ucca, Csülök ucca, Algyógyi ucca, János Zsigmond ucca, Ács ucca, Zuhatagköz, Járőr ucca, Esperes ucca, Hó ucca, Fiastyúk ucca, Ranki ucca, Nagyajtai ucca.

— **Hideg nyári ételek, gyümölcsbefőttek** készítését tanítják most az Elektromos Művek Honvéd u. 22. sz. alatti főzőiskolájában hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt fél 10 órai kezdettel. A jó gazdasszony ingyenes gyakorlati előadás keretében ismerheti meg a villanyhűtőszekrénynek és villanytűzhelynek nemcsak háztartásbeli jelentőségét, de azt is, miként készíthet olcsón, gyorsan hideg nyári ételeket (parfait), sütemányeket, rétest és más finomságokat.

— **Alag és Dunakeszi nem kerül az újpesti járásbírósághoz.** Ujpest város képviselőtestülete a járásbírósági épület kibővítési munkálataira 60.000 pengőt szavazott meg és ezzel kapcsolatban lépéseket tett a járásbírósági működési területének kiterjesztésére is és az igazságügyminisztertől Alag és Dunakeszi községeknek a járásbíróság illetékességi körébe való csatolását kérte. Most az igazságügyminiszter leiratban közölte a várossal, hogy a *kérést nem teljesíti.*

— **Szobrot ajándékozott Budapest Breslaunak.** Mátyás király több mint tíz éven át jótevő patrónusa és védelmezője volt Breslau városának. A székesfőváros most baráti gesztussal Breslaunak egy Mátyás-szobrot ajándékoz. A szobrot, *Antal* Károly szobrászművész alkotását *Némethy* Károly kultúrtanácsnok adja át Breslaunak ünnepség keretében, mely szeptember 15 és 20-a közt zajlik le.

— **Pályázatot írt ki a főváros a jánoshegyi vendéglő bérbeadására.** A jánoshegyi vendéglő bérbeadására a főváros nyilvános versenytárgyalást írt ki. A bérbeadás iránt szakkörökben nagy az érdeklődés. A főváros vezetősége *szeretné, ha akadna olyan vállalkozó, aki gyógyszállót, szállót vagy szanatóriumot építene a Jánoshegyen,* amely 500 méter magasságával szubalpin üdülőhely céljaira kiválóan alkalmas.

— **Házasság.** *Balogh* Irén és *Kovács* Ferenc f. hó 21-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Moldován Erzsébet tanítónő Kecskemét és dr. *Szendy* Jenő orvos Kecskemét június 28-án Budapesten, a Nagyboldogasszony kápolnában házasságot kötöttek.

Lukács Anna okl. középiskolai tanárnő (Budapest) és *Ujhelly* József okl. gazda (Örkény, Istvánmajor) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Brezniczky József és neje szül. *Lederer* Elza július 17-én ünnepelték házasságkötésük huszonötödik évfordulóját.

Dr. *Barát* Erzsébet orvos Budapest-Szerencs, dr. *Goldberger* Jakab orvos Torino-Mosonszentjános jegyesek.

Reiner Magda és dr. *Spitzer* Andor a mai napon házasságot kötnek.

Stern Éva és *Lajta* György f. hó 23-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Grünbaum Macza és *Weiss (Vadas)* István jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Dr. *Berger* Miklós fogorvos Kiskunhalas—Faenza és Jámy *Benelli* Faenza jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Fenyvesi Pál és *Barber* Stefi jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Csillárt Meteor csillárgyár üzleteiben vásároljon!
Központ: Podmaniczky ucca 27.

Látogatás a romantika és a festők városában:

A SZENTENDREI MŰVÉSZTELEPEN

(Saját tudósítónktól.) Az ember sokszögű kis téren száll le az autobuszról. Csupa furcsán összeszögelő kerítés, girbe-görbe fal határolja. Az egyik sarokba ékelve, finommüvű kovácsoltvas kettős kereszt áll, románornamentikájú ősrégi kőoszlopon. Mintha a szépség kirendelt követe volna.

Alacsony kapu felett ott a tábla: *Szentendrei művésztelep.* A felírás közepén címer: egy fehér bárány. (Később, mikor már összebarátkoztunk, valamelyik művész erre a címerállatra mutatva megjegyezte: ez a bárányka az üzleti érzékünket és jártasságunkat jelképezi.)

A kertben néhány, ebédutáni pihenőjét tartó művész kedves bizalmatlansággal fogad.

Legelőször rokonszenves festőházaspárral találkozunk össze. Kántorék őslakók. Minden nyáron itt vannak; *Kántor* Andor benne volt 1929-ben a szentendrei telep alapító társaságában, a pionirok közt. Elnökük: *Iványi Grünvald* Béla volt és főbb tagjaik: *Czóbel* Béla, *Bernáth* Aurél, *Kmetty* János, *Paizs-Goebel* Jenő . . .

Azóta nagyrészt szétszéledtek, újak jöttek a helyükbe vagy önállósították magukat, itt Szentendrén.

Paizs-Goebel mester azonban most is itt van. Hamarosan meg is jelenik szobája kertre nyíló ajtajában, jellegzetes nagy homloka, kétoldalt fürtökbe csavarodó haja. Persze nála van az állványa is s a palettája.

Háztetők — rálátásban

— Megyek a *Szamárhegyre,* festeni — mondja azonnal bemutatkozás után. — Vannak ott részletek, amelyek csak így ebéd után szépek igazán. Gyönyörű össze-vissza háztetőkre látni s alattuk a Dunára! Az ilyenkor olyan, mint egy fátyol. És azok a háztetők rálátásban.

Izgalmas dolog Goebel palettáján megnézni az itt »üzemben lévő« nedvesen fénylő színeket. Aranyosfényű zöldek vannak, meg türkiszek és nagyon sok furcsa, vad rózsaszín. Trópikus virágok, vagy tót parasztleányharisnyák új pirosba árnyalt koralljai. Most szentendrei háztetők lesznek és szentendrei lombok, délutáni fényben.

A művésztelep buja kertjét kétoldalt veszi körül az elnyujtott falusi ház, minden szobában más ember, más stílus lakik. Paizs Goebel mester drágakőfényű izzó képei szomszédságában szigorú, templomfalra kívánkozó képek laknak.

A vérszomjas festő

A főfalon redősköntösű figurák között középkori architektúra-háttér előtt fehértestű női akt dideregt.

— Nő a pellengéren — magyarázza az aprótermetű, keserű arcú művész. Másik képe még kegyetlenebb. Itt egyenesen megkövezik a szép teltidomú hölgyet.

— Miért kínoztatja így a nőket? — kérdezzük. — Haragszik rájuk?

— Mert bestiák, kérem, valamennyien — hangzik a válasz. — Egyébként pedig — teszi hozzá — csak így van alkalma az embernek középkori figurák közé aktot festeni. Szentendre jellege pedig annyira középkori, hogy szinte kívánja az effajta témát...

Valóban: a képek hátterében fehérlő, olaszosan zeg-zugos városka: Szentendre. Ráismerni a templomaira, dombjaira. Komorrá, középkorivá csak a festő változtatta — mindenesetre remekül.

A szobája is olyan mint a legendás, kísértésektől gyötört barát cellája. Egyetlen tábori ágy áll benne. Azonkívül csak vászon és papírtekercsek borítják.

Már csak az ellentét kedvéért is Kántorék lakosztályába megyünk innen. Ez valaha kamra lehetett. De a bemélyített polcok helyén most háziszőttes függöny takarja a garderobbot, varrottasok borítják a falakat és a két pamlagot, hímes agyagkorsóban áll a víz, s a falon függő képekből gazdag és nyugodt magyar nyár mosolyog ránk...

Ez a legboldogabb időszakunk minden évben, — meséli az asszony. — Mind a ketten egész éven át tanítunk. Mégcsak egyéves házasok vagyunk, de kilenc évig vártunk egymásra. Tovább mint Jákob és Ráchel, — neveti el magát — persze, ők nem is állami kinevezésre vártak!

— Tulajdonképpen ez is megalkuvás; tanítani ahelyett, hogy egész évben csak festhetnénk! Dehát semmi sincs ingyen úgy-e? Van aki lemond a boldogságról a művészetért. Mi túlságosan szerettük egymást — és megpróbáltunk kiegyezni. Ilyenkor nyáron mindig azt hiszem, hogy sikerült.

Rózsás akt, zöld mezőben

A hivatásos modell 4 órakor jelenik meg a telepen. Valódi akadémiai modell, csak ép szentendrei lány és így nyáron is rendelkezésre áll. Ami roppant fontos.

Az akt körül aztán többnyire összegyülik mind az a hét-nyolc festő a telep tizenegy tagja közül, aki nem dolgozik túl messze a »tájban«.

(Itt mindenki »táj«-nak hívja a környéket és »aktnak a csínos világoskékköpenyes lányt, aki most megjelenik a bokrok közt.)

Csak mi kérdezzük meg tőle: hogy hívják?

— Erzsi vagyok — nevet ránk.

— Szintén fest? — kérdi vissza. — Nem? Kár!

— Én nagyon szeretem a festőket, — meséli — így is lettem modell. Szerelmes voltam egy fiatal festőbe és otthagytam az 50 pengős állásomat, hogy egész nap csak neki állhassak.

Legyint.

— Aztán ő persze elutazott Olaszországba. Tudja, ahogy ez már lenni szokott...

— Tudom.

— Idegenek előtt előbb, rém szégyeltem aktot állni. És tudja mi volt a legfurcsább? Mikor először vetkőztem le nő előtt.

— Nőkben mindig van egy kis rosszindulat a modell iránt.

— De bennünk csak nincs?

A fiatal, feketeszakállas *Barcsay* Jenő úgy bukkan fel ezzel a kérdéssel, váratlanul a fák közül, — mint egy Faun. Vagy legalább is egy francia festő a tizenkilencedik századból.

— Vesd le már ezt a keményszínű rongyot — szól rá Erzsire. — Nem látod, hogy üti a füvet?

Erzsi szót fogad.

Hét festő egyszerre állítja fel az állványát és mindnek elkomolyodik az arca. Még gyorsan megkérdem Erzsitől: hallotta-e, milyen vagyont örökölt mostanában egy modell, és nem irígyli-e?

Erzsi vállat von:

— Én jobban szeretném, ha egy eleven fiatal festő elvenne... És az én figurámmal »befutna«.

— Modellel beszélgetni tilos — figyelmeztet valaki szigorúan.

Gyorsan odébbállunk.

Szentendre ide-oda hajló uccácskáin csak el kell kezdeni barangolni, hogy az ember egyik ámulatból a másikba essék. Meredeken kanyargó lépcsőn, várfalomladék közt vezet az út; a kövek közül sárgaszemű macskák ugranak fel, kerítések mögött dühödten virágzó kaktuszok állnak, hol meg elénk könyököl, hátul az uccának egy gömbölyű falú háztömb.

Ötven kiló festék négy hétre

Mindenütt festő, amerre lép az ember. Ismertek és ismeretlenek. Remek felszerelésű festőállvány előtt uccasarkon fehérköpenyes ifjú ül. (Még csak őrajta láttunk fehér köpenyt.) Mindene remek. Lakkozott, nyestecsetjei vannak, patent összehajtogatható tábori széke, óriási palettája. Hivatalnok s kizárólag saját szórakozására fest. Még csak két éve teszi ezt és máris rengeteget haladt. De azért nem tartja magát tehetségnek. (Látszik: nem hiszi, amit mond.) Viszont bizonyítékul megmutatja a képet, amelyen dolgozik és elmondja, hogy a festéket is maga csinálja. Egyszerre egy kiló nyers cadmiumot vesz például; *négyheti nyaralásához ötven kiló festéket hozott magával.* Most már a tizenhatodik kilónál tart... jegyzi meg szerényen.

Még egy lépcsőrészlet fel, kanyargás le s indián üvöltéssel a »fiatalok« egyik szakasza ugrik nekünk. Nagyrészt nőnemű ifjúság. Sok az ismerős.

Fiatalok ellentelepe

Pillanatok mulva tudjuk, hogy ők egy ellentelepen laknak. Nyerskosztos szektához tartozó benszülötteknél. Többnyire két lány együtt vagy két fiú. Fütyülnek a nagyfejűekre.

— Csak a nyerskoszt boldogít — mondja a vezetőjük. — Mert a főtt ételen át a tüz ördöge megszállja az ember testét. Legalább is ezt mondja *Babinyecz* néni, a háziasszonyom. És én le is festettem Babinyecz nénit, amint ép megszállja a tűz ördöge. Létrán mászik a gyomrába.

Elrohannak.

Kmetty János mester is itt van; ősz haja alól áthatóan kék szemekkel néz el a Duna felé; úgy mondja, mint egy tósztot:

— Isteni hely ez a Szentendre; minden megvan benne, ami a mai élő művészetnek kell. Mint valaha Nagybányán, vagy annakidején Barbizonban, ahol az egész vidék csupa impresszionizmus volt. Szentendre viszont tagolt és modern, formailag kicsit El Greco-san tragikus meg dekoratívan színes. És van benne valami más is a levegőjében; valami, ami talán egykor mindnyájunk képeit jellemezni fogja: Romantika! Erre ürítem feketémet, — mondja ünnepien — no meg az ismeretlen vevőre, a névtelen magyar entellektüelre, akinek nem telik ugyan képre, de mert életszükséglet neki, mégis csak vesz — mint ahogy ezt puszta életünk is bizonyítja.

F. Á.

Alapítva 1885
Színes hall, villa, kombinált szoba, konyha részletre is, Lapidesnél, Nagymező ucca 8. (Teréz-templomnál)
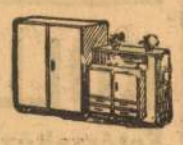

SZENTENDREI FESTŐK
II. KIÁLLITÁSA

A SZENTENDREI FERENCZY KÁROLY MÚZEUMBAN

·1952 OKTÓBER 5 ~ NOVEMBER 2·

A Szentendrei Festők II. Kiállitása harminckét művész hatvankilenc művét mutatja be. A résztvevők nagyobbára a szentendrei művésztelephez tartoznak, de kiállitanak a telepen kivüli helyi festők és más, nyáron Szentendrén dolgozó művészek.

Kiállitásra került a művésztelep elhunyt tagjainak Paizs Goebel Jenőnek /1896-1944/, Rozgonyi Lászlónak /1894-1948/ és B.Sverák Józsefnek /1898-1951/ több képe.

A KIÁLLITOTT MÜVEK JEGYZÉKE

F E S T M É N Y E K

Apáti Abkarovics Béla: Izbégi táj	Olaj	60x77
Apáti Abkarovics Béla: Erdőrészlet	"	31x38
Bán Béla: Tájkép	"	85x65
Bán Béla: Studium	"	93x45
Bánovszky Miklós: Nyirfák	"	65x85
Beck Judit: Dunai táj	"	54x61
B.Sverák József: Enteriőr	"	70x60
B.Sverák József: Kubikusok	"	56x68
Deli Antal: Bem kitünteti Petőfit	"	83x165
Diener Dénes Rudolf: Tájkép	"	60x75
Diener Dénes Rudolf: Tájkép	Pasztell	55x72
Diener Dénes Rudolf: Kert	"	25x35
Fónyi Géza: Olvasó nő	Olaj	60x50
Fónyi Géza: Család /vázlat/	"	30x25
Galitzer Imre: Pap-sziget	"	30x41
Gálffy Lola: Szentendrei házak	"	59x49
Gálffy Lola: Csendélet	"	52x60
Göllner Miklós: Szentendrei részlet	"	49x62
Göllner Miklós: Füzes	"	36x60

Göllner Miklós: Kert	Olaj	4ox5o
Gráber Margit: Dolgozók a Nemzeti Szinház páholyában /vázlat/	"	6ox4o
Gráber Margit: Szentendrei rév	Pasztell	24x32
Ilosvai Varga István: Önarckép	Olaj	6ox5o
Ilosvai Varga István: Utca lóval	"	5ox64
Kántor Andor: Sárospatak	Pasztell	53x69
Kántor Andor: Szeptember Szentendrén	"	5ox6o
Kornis Dezső: Önarckép	"	22x2o
Mihältz Pál: A szentendrei müvésztelep kertjéből	"	45x6o
Ónody Béla: Tájkép	Olaj	5ox4o
Paizs Goebel Jenő: Önarckép	"	5ox4o
Perlott Csaba Vilmos: Kertrész	"	81x92
Perlott Csaba Vilmos: Gyümölcsszedők	"	93x73
Pirk János: Babfejtő öreg néni	"	69x45
Pirk János: Szentendrei cipész szövetkezet /vázlat/	"	25x38.5
Pituk József: Nagy Éva arcképe	"	4ox3o
Rozgonyi László: Apám	"	65x8o
Rozgonyi László: Csendélet	"	5ox6o
Schönberger Armand: Téli táj	"	5ox52
Sebestyény György: Csendélet	"	43x55.5
Szecsődi Klára: Ili Erzsébet sztahanovista	"	6ox5o
Szecsődi Klára: Kertben	"	38x53
Törzs Éva: Olvasó lány	"	8ox6o
Törzs Éva: Kislányfej	"	4ox33.5

GRAFIKÁK ÉS VIZFESTMÉNYEK

Apáti Abkarovics Béla: Bányában.	Hidegtü	24x36
Apáti Abkarovics Béla: Homokszóró munkában	Rézkarc	29x37
Balogh László: Tanulmányfej Kisoroszból	D.pác	21x14.5
Balogh László: Tanulmányfej Kisoroszból	"	21x15
Barcsay Jenő: Mária hegy	Rézkarc	16x24
Barcsay Jenő: Szántóföldek	"	15.7x15.7
Barcsay Jenő: Kőhegy	"	15.7x23.7
Conrád Gyula: A kisoroszi parton	Szinez.rajz	3ox4o
Galitzer Imre: Kotlós	Vizfest.	2ox3o
Gallasz Magda: Tájkép	"	31.5x48
Pirk János: Este a tanyán.Szénrajz fényképe		41x58
Pirk János: Öregember	Tollrajz	34x2o.5
Pirk János: Babfejtő	Diófapác	33x28
Rozgonyi László: Önarckép	Ceruzarajz	27x2o
Szántó Imre: Tájtanulmány	Tus és anil.	28x22
Szántó Imre: Tájtanulmány	"	28x21.5
Szántó Imre: Tanulmányfej /férfi/	Tusrajz	28x21
Szántó Imre: Tanulmányfej /női/	"	28x21
Szántó Piroska: Parton	"	3ox2o
Szántó Piroska: Tombor néni	"	3ox2o
Szántó Piroska: Panna néni	"	4ox3o
Szántó Piroska: Öreg bányász	"	4ox3o
Szántó Piroska: Rét	"	3ox4o
Sebestyén György: Almafa	"	3ox4o
Szösz Jenő: Erdei ut	Vizfest.	3o.5x22
Szösz Jenő: Pap-sziget	"	31.5x48

Kántor Andor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 SEP 3

Kántor Andor festőművész kiállítását szeptember 5-én, szombaton délután fél hat órakor nyitja meg Lukács Margit, a Nemzeti Színház tagja a szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban.

lat is bejelentette, hogy sa
vesen gyártja az immár 28

Kántor M. Andor

Kántor M. Andor faliképe

Foto: Dr. Szász

Dunántúli Napló 1963 május 3

Gépipari—Keszü. férfi, 14.30, PEAC II.—Bányász II., férfi 15.15, PEAC —Megyei női ifjúsági válogatott, női 16, Határőrség—Pécsi Bányász férfi 17.05, Dózsa—PEAC, férfi 17.45, Dózsa II.—Határőrség III. 18.30 Férfi ifjúsági válogatott—PEAC III 19.15, Tanárképző Főiskola tornaterme: Nagy Lajos Gimn.—Tanárképző Főiskola, férfi 15, Nagy Lajos Gimn.—Bányaipari, férfi 15.45, Bányaipari—Tanárképző, férfi 16.30 Komló—Kökönyösi általános iskola tornaterme: Komlói Dózsa—Komlói Bányász, férfi 15.

Ökölvívás: megyei ifjúsági és serdülő egyéni bajnoksagok első napja, PVSK tornacsarnok 16.

Sportbál a Pécsi Dózsánál!

A napokban meghívót kaptunk a pécsi Dózsa sportkörtől, hogy

sportlelepen rendezi meg. Így vasárnap délután kettős mérkőzés szemtanúi lehetnek a szurkolók. A mérkőzéseknek külön jelentőséget ad az a körülmény, hogy a kupa elnyeréséhez még két csapatnak van esélye, a jelenleg vezető Urán SC-nek és a két ponttal lemaradt Pécsi Bányásznak. Az utolsó forduló mérkőzései: 13.15 Vasas I. Bányász—Urán SC, 15.00 Pécsi Bányász—Pécsszabolcsi Bányász.

Somogy megyei labdarúgók a PVSK vasárnapi ellenfelei

A PVSK NB II-es labdarúgói vasárnap délután 15 órás kezdettel a Somogy megyei bajnokság egyik élcsapatát, a Kaposvári Vasutas együttesét látják vendégül.

A kaposvári labdarúgók jó te-

Kántor Andor

festő, rajztanár
a Mův. gimnáziumban
Sz. 1901 dec. 7. Bp.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 NOV 1.1
KÖBÁNYÁLGY

Kántor Andor

— Kántor Andor festőművész alkotásaiból kiállítás nyílt a Csók István Galériában.

1924

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

Kántor Andor

1965 NOV 4.

□ KÁNTOR ANDOR festőművész képeiből pénteken kiállítás nyílik a Váci utcai Csók Galériában. A megnyitó beszédet Genthon István tartja.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1957 JAN 25

MAGYAR NEMZET

Kántor Andor

Kántor Andor festőművész kiállítását január 27-én, délután fél 6 órakor nyitja meg M. Kiss Pál művészettörténész a Hazafias Népfront XI., Karinthy Frigyes u. 9. alatti klubjában.

1958-as bemutatója óta

35,5 milliárddal szerepelnek a

1984.X.18. 19,30 Tvl. Faragó András

1021

Tv-hiradó

- Kántor Andor festőművész képeiből nyilt ma kiállitás a Gulácsy Galériában, amely a XII.kerületi Fürj utcában található. Az idős művész Rudnay Gyula tanitványa volt a Képzőművészeti Főiskolán és maga is sokáig tanitott a Képzőművészeti Gimnáziumban. Képei csendéletek, enteriőrök, szentendrei városszegletek. 1929 óta a Szentendrei Művésztelep tagja. Nagyon nyugodalmas életet tükröznek ezek a festmények. Valóban ilyen nyugodt volt ez a 83 év?

- Hát nem mondhatom. Hát ebbe belesett két világháború az első, meg a második világháború. Sok nyomorúság, kinlódás, éhezés, óvóhely.

- Miért, hogy ez a sok szenvedés mégsem tükröződik a festményeken? Miért, hogy csak a derű sugárzik ezekről?

- Hát én azt hiszem, hogy ez azért van, mert az alaptermésze-

KÁNTOR Andor

tem, mindig optimista voltam és akármilyen nyomorúság volt, mindig valahogy úgy arra gondoltam, hogy kimászunk majd ebből, minek ábrázolni és rémisztgetni az embereket nyomorúsággal, kinlódással, keserves élettel, amikor lehet nekik szépet olyasmit nyújtani, amit ők is szivesen néznek és szivesen látnak, örömet okozni vele.

- Igaza van Kántor Andornak, amikor azt vallja, hogy művészet köteles vigaszt nyujtani, önfeledt perceket szerezni a gondokkal küszködő embereknek.

1984.X.18.19,30 Tvl. Faragó András

Tv-híradó

- Következő riportunk egy másik tárlatról tudósit. Nem ellenpontja lesz ez Kántor Andor kiállitásának, csak példa arra, hogy még a használni kivánó művészet utjai is feltérképezhetetlenek.

- Vajon hétköznapjainkban sokakodnak mesébe illő példázatok, ahogy a festőművész Galambos Tamás látja vagy a mesék világából bukkannak elő gyakorta a valóság elemei? Vajon a ... szarvas hallgatja ki a halandókat vagy az emberek a fehér szarvast? A Hatvani Galériában holnap nyiló tárlaton olyan képek láthatóak, amelyek a fikciót realitással, a szépet rúttal vegyitik. Ennek a képnek a cime Szmog. És ellentétjeként a Virágba öltözött istennő. Egy ruhakölcsönző kirakata. Mellette pedig egy városkép léggömbökkel. Vajon a mesék festője Galambos Tamás?

Kántor Andor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1965 NOV 3

Kántor Andor festőművész kiállítását november 5-én délután fél 6 órakor nyitja meg Genthon István a Csók István Galériában.

Kántor Andor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

610

1958 MÁR 5.

Kántor Andor kiállítása

Aki csak egyszer is megfordult a dombos, soktornyú Duna menti városkában, Szentendrén, igazat fog adni abban, hogy *Kántor Andor* a legigazabb, leghűségesebb festőpoétája ennek a romantikus atmoszférájú művészvárosnak.

Érdekes kivágású pasztelljein házakat, utcarészleteket, facsoportokat látunk, amelyeknek formáit vastag kontúrok hangsúlyozzák; színeik harmóniája erőteljes, tömör, egyértelmű. Milyen változatosak érzésekben! A sok-sok szín közé — minden képében szinte a paletta összes árnyalatait megtalálhatjuk — kiválik egy-két, az élmény tolmácsolására legalkalmasabb színpár; egyszer vidám hangulatú ultramarin-kékek dominálnak, máskor a perzselő nap hevét árasztó vörös-sárgák, majd meg borongós lilás-kék-barna színekben tárul elénk az ihlető motívum, hogy a következő képen a hűvös zöldek vonzzanak magukhoz.

Olajképein — néhány megkapóan kedves dekorativ színfolttal felépített, mély lélekrajzú portré mellett — újra csak Szentendre tárul elénk. Csak a műfaj megkívánta szemléletváltozással. Messzebbről nézi a várost, nagyobb lélekzettel öleli magához, monumentális hangvétellel örökíti, de ugyanazzal a lélekkel. Borongós néha, mint az augusztusi alkonyatok, a mélykék ég alatt rejtelmesen sejlik fel a Duna víztükre, a párák és ködök csodálatosan finom fátyla néha meseszerűvé magasztosítja az eléje táruló képet. Máskor meg, napsütéses, a barokk vakolatszíneit idézően vöröses-sárga házsoraiban, szinte felforr a kövekről visszaverődő nyári napmeleg, hogy izzóan szenvedélyes lüktetésű színvizióvá erősödjék.

Túl van már az ötvenen Kántor Andor, s ez első önálló kiállítása. Nemcsak szerénységet — *mélységes felelősségtudatot látok ebben a művészeti hivatás iránt.* Olyan etikai magatartás jelét, amelyet, sajnos, nem egy fiatal, korán türelmetlen művészünk elé például kell állítani: *nem a pénznek, nem a sikernek, hanem a festészetnek él Kántor Andor.* A Csók Galériában a most megnyílt kiállítása a tanú rá: megéri.

Artner Tivadar

Ára 60 fillér

i Hir

OLITIKAI NAPILA

e a budapesti házaknak
it költenek rájuk

Olcsób
a burgo

kormány szóvivője

ós holpolitikai kérdésekről

gyalások indulnak a kontingens bővítésére.

A képviselői beszámolókról szólva elmondotta, hogy a legszerényebb becslés szerint is 300 ilyen gyűlést tartottak az

Kántor Andor

Nagy T.

K

Lap: Kis Ujság

Megjelent: 1949 MÁJ 3

KIÁLLÍTÁSOK

Hetven rajztanár

93

százharmincnégy munkáját mutatja be a *Pedagógusok Szabad Szakszervezete* a *Nemzeti Szalonban*. „Szükséges — írja *Pogány* Ö. Gábor a katalógusbeli előszavában —, hogy rajztanáraink foglalkozzanak alkotótevékenységgel." Aláírhatjuk, elfogadhatjuk ezt az axiomát azzal a megkötéssel, hogy az alapos nevelés önmagában is elég alkotó tevékenység. Rajztanáraink számára éppen elég komoly feladatot ró amaz elvi követelmény, hogy a vizuális vagyis szemléletes kultúra és a kimüvelt arányérzék korszerű birtokosaivá tegyék tanítványaikat. E követelmény mellett már csak járulékos jelenség lehet az, hogyha rajztanáraink egyikemásika nemcsak nevelőként, de festő- vagy szobrászművészként is kimagaslik. Kötelezővé azonban a rajztanárok számára éppen úgy nem tehetjük a művészi munkálkodást, mint irodalomtanárok számára a vers- és novellaírást. Nem minden kitünő rajztanár emelkedik ki festőművészként is s megfordítva: nem minden képzőművészként kimagasló rajztanár lehet élenjáró pedagógus. Sok csalódást és hamis művészi ambiciót előzhetnénk meg, hogyha az általános művészetszemléletben már kiérlelődne ez a felfogás. Itt van mindjárt tételünk igazolására ez a kiállítás, amelyen hetven rajztanár vonul fel festményekkel, grafikai művekkel, szobrokkal. Akiket közülük jól ismerünk, azokat nem rajztanárokként ismertük meg, hanem köznevelői hivataluktól független alkotásaik nyomán. Szükséges-e tudni például, hogy a kiállításnak oly kitünő művésztagjai, mint Somogy József, Göllner Miklós, Kántor Andor, Szalai Zoltán, Viski Balázs s még néhányan mások történetesen rajztanárok...

Nagy Tibor

AZ ÜNNEPSÉG

Délelőtt fél tiz órakor Nagyszalonta város d

Ezt követi ugyanott az Arany Emlékegyesüle
László dr., a Magyar Tudományos Ak
ünnepi beszédet, *Szabolcska Mihály*, a M
Társaság tagja felolvassa ez alkalomra i
gium énekkara Arany-dalokat énekel.
az egyesület védnöke, a zárószót *Ta*

Emléktábla leleplezés azon az épületen, me

Közebéd.

Este a Központi Szálloda nagytermében a
és énekkara, *Dutka Ákos*, *Oláh Gáb*
mond és *Zilahy Lajos* közremüködésé

A Csonkatoronyban elhelyezett Arany-muze

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kántor Andor

NÉPAKARAT

1958 MÁR 5

Kántor Andor festőművész kiállítása

A Csók István Galéria február 28-án megnyílt kiállításán festményei gyűjteményes anyagával mutatkozott be Kántor Andor, a szentendrei és a nagymarosi művésztelep festője. Ez az első önálló kiállítása, pedig már réges régen túl van kezdő korszakán. Több mint harmincéves festői és tízéves művész-pedagógusi múlt áll mögötte. Művészi kiforrottságáról mindennél meggyőzőbben maguk a képek tanúskodnak. Mintegy másfél évtized munkásságáról ad áttekintést ez a kiállítás. A 40-es években készült pasztellképein a szigorú megszerkesztettség, a hangsúlyos körvonalak az uralkodók; tájképein, ha szerepel is ember, mellékes járulék csupán. Újabb olajfestményein a rendező értelem mellett az érzelemnek mind nagyobb szerep jut — nemcsak arcképeire vonatkozik ez, hanem harmonikus színvilágú, meleg őszi verőfényben, vagy bágyadt kora tavaszi napsütésben ragyogó tájaira is. Ezzel a kiállítással egy a magyar művészet javához tartozó, de mindeddig szerényen háttérben maradó művész lép a szakmai népszerűség körén túl, a szélesebb nyilvánosság elé. **(havas)**

fegyvereket.

A szovjet korr
ja — mutat rá
—, hogy a
atomfegyvermen
rehozásának ké
legsürgősebb ner
léma. Ezért inc
szovjet kormány
kérdést vitasssál
mányfői értekezleten.

kai tábornokok
k, mint a rakéták

rkesztője, John Gordon írja:
ábornokok sokkal veszedel-
rakéták. Itt van például
NATO-főparancsnok. Nyílt
a közép-európai atomfegy-

választásának tanulmányozása céljából szerdán Moszkvába érkezett *Richard Scammon* és *Cyril Black* amerikai professzor, valamint *Hedley Donovan*, a *Fortune* című amerikai folyóirat szerkesztője.

Látogatásunk — mondotta *Richard Scammon* professzor a repülőtéren egybegyűlt újság-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP
1967 ÁPR 16.

TÁRLAT

A ma képzőművészete a múzeumban

Gyermekkorunkból úgy emlékszünk a múzeumokra, mint ahol csak a régi tárgyak láthatók. Ma múzeumaink *utolérik az időt* s híven mutatják be egy-egy tájegység mai technikai és kulturális fejlettségét is. Természetesen sokszor nehéz eldönteni, mi az, ami fontos jellemzője, vagy legjobb kifejezője mai életünknek. *Legnehezebb a döntés a képzőművészetben*, hiszen ma sokféle stílus, stílusirányzat képviselői működnek egyszerre. Sőt, egy helyen is. Míg régen a művésztelepeket a közös, vagy hasonló törekvések jellemezték, újabban, mint például Szolnokon, vagy Szentendrén, az egységet *nem a stílusjegyekben* vagy könnyen egy közös csoportba sorolható *művészeti felfogásokban* kell keresnünk. Ezt mutatja a szentendrei *Ferenczy Károly Múzeumnak* vasárnap megnyílt kiállítása is, mely az új képzőművészeti szerzeményeket mutatja be.

Mintegy harmincöt festmény és grafika látható itt, az utóbbi két év szerzeményei. A falakon, az egység és sokféleség egyaránt megragadják a látogatót. A gondos válogatás, jó összeállítás és a kis terem ízléses, kulturált berendezése láttán *természetes kívánság* Szentendre képzőművészetének nagyobb állandó kiállítása. A múzeum a következő években ki is elégíti ezt az igényt. A felépülő két új épületszárnyban állandó otthonra lelnek a szentendrei ihletésű régi és új művek.

E kis kiállítás képei a legkülönbözőbb felfogásokat mutatják s ezzel híven tükrözi az összeállítás a szentendrei művészet sokféleségét. Megtaláljuk a természetelvű, vagy hagyományos kifejezésmódokat épp úgy, mint a kubista, konstruktivista, absztrakt és különböző modern törekvéseket. Ugyanakkor érződik az *a közös vonás*, ami szükségszerűen adódik a hely azonos élményvilágából. *Kántor Andornak* színeivel is gyönyörködtető Szentendre vagy Művésztelep című művei épp úgy e táj szellemében fogantak, mint *Boromissza Tibor* Izbég című képe, *Onódi Béla* lírai Önarcképe, *Deli Antal* folthatásokkal kifejező Művésztelep kertje, *Gálffy Lola* Szentendrei leánya vagy *Herman Lipót* „hagyományos" eszközökkel festett Bükkös patak partja című vászna. Ez utóbbit annál is inkább idézőjelbe kell tennünk, mert a művésszel beszélgettünk a kiállításon. Emlékezett rá, hogy 1929 nyarán festette ezt a művét s több képet is festett akkor Szentendréről. S úgy tervezi, hogy az idén újra eljön s készít néhány képet a mai városról. Vajon ezek is „hagyományosak" lesznek? Bizonyára épp úgy Herman Lipót-képek lesznek, mint a régiek. S épp úgy maiak lesznek, mint bármely fiatal modern művészünk munkája, noha idős mesterünk már több, mint hatvan éve végezte az Akadémiát.

Múlt és jelen így karol egymásba s egyszer az ember előz, másszor a kor s a kettő húzza, vonja egymást előre. *A maradandóság értékmérője a művészi igazság.* Néhány stílusirányzat idővel majd kevésbé talál követőkre, egyes művekről később jobban kikristályosodik az a vélemény, hogy jobban fejezték ki korukat, mint a többi. Amint azonban most tanulságos, hogy az itteni és mai művészet sokféleségét látjuk, a későbbi kor számára is érték lesz, hogy az előző korszak itt a sokféleség egységében mutatkozik meg.

Lőrinc Loránd

először zöldségféleként. Még jó ideig legalább salátaként fogyasztották Európában: ecettel, sóval, olajjal elkészítve. Különösen a vallonok és a spanyolok kedvelték. A spárgafej borban párolva, ecettel és vajjal — az ínyenországban, Észak-Amerikában az angolok honosították meg. Kalifornia jelenleg is félmillió kat. hold területet biztosít a spárgatermelésnek.

Ma hozzávetőlegesen százra tehető a különböző spárgafajták száma. Sokáig a fehémesztés ...dokon keresztül a kolostorok kertjében, a főúri birtokokon folyt. A tömegtermelésre a kifinomult, munkaigényes művelés miatt nem volt alkalmas. Az olcsóbb termelés, az előállítási költségek leszállítása olyan fajtát igényelt, amely igénytelenségével és bizonyos művelési folyamatok elhagyásával is sikeresen termeszthető. Így került előtérbe a zöldspárga. Nálunk még kevésbé uralhatja a piacot, a megszokás a fehér mellett tartja a háziasszonyokat és a fogyasztókat. Amerikában főleg ugyancsak zöldspárgát termelnek, de terjed Európában is. Becslések szerint lényeges munkaerő-megtakarítást, kb. 40 százalékos költségcsökkentést biztosít a fehér spárgával szemben.

Csomagolják a spárgát, amelyet repülőgéppel szállítanak külföldre.

(MTI foto — Fehérvári Ferenc felvétele)

— a
kerek
kolbé
örökr
Baue

A
zatos
víz a
kéletesedjék.

Ma már 7000 tonnás atommeghajtású hadihajók suhannak 600 méter mélyen a tengerekben.

A műszaki tudományok mai állása nemcsak a fegyverkezést szolgálja, hanem lehetővé teszi, hogy a tenger alatti kutatásokba is bevonják ezeknek a hajóknak békés rendeltetésű változatait. Akár a világ még megoldatlan élelmezési problémáiról van szó, akár nyersanyagoknak a tengerből, tengerfenékről történő felszínre hozásáról, mindez aligha képzelhető el még tovább tökéletesített tengeralattjárók nélkül. **Radnóti László**

Fehér gorilla

Spanyol Egyenlítői Afrikában kézrekerült az első fehér gorilla. Az állat egyébként teljesen olyan, mint a többi, csak a szőre fehér, bőre rózsás, a szeme pedig kék (rózsaszín helyett). A fehér gorilla még inkább csak kölyök, halott anyja mellett fogták el, amelyet helybeli vadászok lőttek le. Új otthona a barcelónai állatkertben van.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kántor Andor

Magyar Nemzet

1965 NOV 17

1021

Magyar Nemzet

Két szentendrei festőművész kiállítása

Kántor Andor képeit a *Csók István Galéria, Göllner* Miklós festményeit és grafikáit pedig a *Fényes Adolf Terem* állította ki. Mindkét művész Szentendrének, a magyar festészet egyik leggazdagabb és legeredményesebb iskolájának képviselője. Művészetük is sokban hasonló, sőt pályafutásuk főbb állomásai is. Fiatal művészként részt vettek a húszas években alakult Képzőművészek Új Társaságában, amely a modern stílustörekvések ápolását és továbbfejlesztését tűzte ki célul, később pedig a szentendrei művésztelep munkájában találták meg ezeknek a tradícióknak a folytatását. Ugyanakkor fontos művészetpedagógiai munkát is végeztek. Kiállításaikon így fölmérhetjük egy egész művészgeneráció jellegzetes pályaképét.

Ennek a festői látásmódnak a múltjában két fontos forrást találhatunk: Cézanne művészetét és a vele csaknem egykorú posztimpresszionisták. Bonnard, Vulliard meleg tónusú, intim hangulatú világát. Mindkét gyökérszál azonban több áttételen keresztül érkezett el a mai szentendreiek egyik jelentős csoportjához. Cézanne-t a Nyolcak fedezték fel a magyar festészet számára, az impresszionisztikus tónusok kései és gyakran monumentális súlyú mestere pedig Szőnyi volt, a Duna-menti tájak költői feldolgozója. A kétféle festői örökség között azonban találhatunk sok összeegyeztethetetlen vonást is. Cézanne a konstruktív rend, a tiszta formák, a súly és a tömeg éreztetője, míg vele szemben a párás, elmosódott foltokban kifejeződő tájfestés a bizonytalan, szinte megfoghatatlan hangulatok tükrözője. Hogyan sikerült ezeket az elemeket a szentendrei művészeknek összeötvözni?

A szándék bizonyára inkább Cézanne követése volt, mint az impresszionizmus, azonban a magyar festészet húszas—harmincas évekbeni fejlődése csaknem minden életművet a hangulatiság felé terelt el. Kántor és Göllner képeinek kompozíciója is az architektonikus alapformák, a házak, a hegyek tektonikus rendjére épül, ám a rozsda-meleg színvilág és az ecset lágy mozgása igencsak feloldotta ezt a szigorú rendet. A természeti szép — amely a konstruktivista törekvések kezén már-már átváltozott gondolati szerkezetté — így itt újra visszatér és domináló szerepet vállal. Szentendre fojtott, párás félhomályai, érzelemgazdag színfoltjai győztes vegetációként borítják el a tisztán és átgondoltan megkomponált rajzi vázlatot. Van valami zsúfoltság is ezeken a képeken, ami a városka karakterének egyik legvonzóbb vonása.

Mind Kántor Andor, mind pedig Göllner Miklós kiállításán grafikai anyag is szerepel. Kántor rajzait a világos, szinte kristályosan áttetsző vonalvázlatok jellemzik, biztonság és a lényeg iránti érzék. Göllner fantáziadúsabb, grafikáin is szívesen használja a színt, a színes krétákat. Őszi színeket árasztó domboldala a krétarajzok egyik legsikerültebbje. Az ősz azonban mindkét kiállítás alaphangja lehetne, egy ragyogó múltú kolorizmus érett, barna és vörös tónusokba hajló nyár végi hangulata árad a képekből.

Perneczky Géza

Magyar Nemzet

Az indonéz elektromosipari miniszter Magyarországra érkezett

Setiadi *Reksoprodjo* indonéz elektromosipari miniszter *Bíró* József külkereskedelmi miniszter meghívására, kedden néhány napos látogatásra Magyarországra érkezett. A repülőtéren a Külügyminisztérium és a Külkereskedelmi Minisztérium vezető munkatársai fogadták. Megjelent Sarino *Mangunpranoto* budapesti indonéz nagykövet és a nagykövetség tagjai. A vendéget hivatalában fogadta, majd tiszteletére ebédet adott Bíró József külkereskedelmi miniszter.

Befejezte romániai látogatását a SZOT küldöttsége

A SZOT küldöttsége *Brutyó* János elnök vezetésével november 9—16 között látogatást tett a Román Szocialista Köztársaságban, a Román Szakszervezetek Központi Tanácsának meghívására. A küldöttség ipari létesítményeket, szociális—kulturális intézményeket, új lakótelepeket tekintett meg. A küldöttség kedden este hazautazott Bukarestből. Búcsúztatására a pályaudvaron megjelent Constantin *Dragan*, a Román Szakszervezetek Központi Tanácsának elnöke és a román szakszervezeti mozgalom több más vezetője. Ott volt *Vince József* magyar nagykövet is.

Magyar—francia kereskedelmi tárgyalások

Párizsban magyar—francia kereskedelmi tárgyalások kezdődtek a hosszú lejáratú árucsere-forgalmi megállapodás megkötéséről.

A tárgyaláson magyar részről *Buzás József*, a Külkereskedelmi Minisztérium államközi főosztályának vezetője, francia részről pedig André van *Ruymbeke*, a gazdasági és pénzügyminisztérium külkereskedelmi igazgatóságának a nemzetközi tárgyalásokkal megbízott helyettes igazgatója vesz részt.

Magyar modellek sikere a bukaresti bemutatón

Nemrég zajlott le Bukarestben a KGST-országok modellbemutatója, amelyen a magyar modellek nagy elismerést arattak. *Nádor* Vera, a Ruházati Mintatervező Vállalat művészeti vezetője számolt be kedden délelőtt a szakemberek és a kereskedelem képviselőinek a bemutató tapasztalatairól. A magyar kollekció csupa jól hordható darabbal szerepelt. Iparunk jól vizsgázott ezúttal is.

Mi okozta az amerikai áramszünetet

Joseph *Swidler*, az amerikai energiaügyi bizottság elnöke hétfőn *Johnson* elnök elé terjesztette első beszámolóját a múlt heti áramszünet okáról. A beszámoló szerint a kanadai Ontario állambeli Queenston erőműben *elromlott egy rele*.

Előkészület a harmad

350
a kisipari szö

Az OKISZ választmánya kedden egésznapos ülést tartott az Építők Szakszervezete Kultúrotthonában. *Erdős* Józsefnek, az OKISZ elnökének beszámolója szerint a szövetkezeti ipar idei háromnegyed

CSORBA TIBOR: ADALÉK A „SZENTENDREI MŰVÉSZET" FOGALMÁNAK KÉRDÉSÉHEZ*

1021

A Művészettörténeti Értesítő 1965. XIV. évf. 3. száma fekszik előttem gazdag tartalmával. Szívemhez nőtt témája: a szentendrei festészet fogalmának tisztázása. Haulisch Lenke és Körner Éva írásához szeretném a magam „adalékát" — talán nem érdektelen kiegészítésül — hozzáfűzni.

Valóban, a szentendrei festészet fogalmának tisztázása a „kevéssé ismert terület"-hez tartozik. *Kevéssé felmért* területnek nevezném

* A szerkesztőség szívesen adott helyet Csorba Tibor, Lengyelországban élő hazánkfia hozzászólásának, akinek hatvanadik születésnapját most ünnepelte két ország művészeti közvéleménye.

-11

amelyekről megállapítást nyert, hogy elemi esztétikai jelentőségük van. Maga ennek a határterületnek léte is az iparművészet sajátosságának vonása.

Ez a terület: a formaalkotás területe, melyről csak ismételhetem a fent elmondottakat: művészi volta az átmenetek széles skálájában nyilvánul és néha igen szerény megjelenésben is el kell ismernünk jelenlétét. A társadalom szempontjából ennek a határterületnek csaknem akkora a jelentősége, mint magáé az iparművészeté. Ezen a területen lemérhető az anyagi kultúra szintje, ennek fejlettsége az anyagi kultúra egyik mércéje. Fejlesztése: kötelesség népgazdaságunkkal szemben, nagy feladata van vele szemben iparművésznek, iparművészettörténésznek egyaránt.

4. Végül, van az iparművészetnek határterülete a *művészietlenség*, *sőt a giccs* felé is. Ez a típus nem modern jelenség, mindig megvolt. Alapja végső fokon mindig valamely elvi tisztázatlanság: szakmai képzetlenség, műveletlenség, indokolatlan nagyigényűség, az őszin-

inkább, de annál mélyebb valóságnak. Haulisch Lenke találóan választja ketté a lényeget: topográfia és stílus szempontjából. Az elsőhöz szeretnék hozzászólni a magam szempontjából. Aligha tenném, s talán nem is tehetném joggal, ha éppen állandóan nem tartózkodnék második hazámban, Lengyelországban, ha nem ide telepedtünk volna le — mondjuk egyelőre: végleg.

Szentendréhez topográfiailag még váci diák koromban csatlakoztam. Oda rándultunk át gyakran, hogy közelebbről lássuk, ami mindennap lezárta előlünk a tágabb látás lehetőségét — fizikailag. De már akkor úgy érezte nem egy közülünk, hogy amit lezárnak a Váccal szemben húzódó hegyek, azt bőségesen tágítja a Szentendrén s környékén való témakereső, témataláló csatangolás, ecsettel, palettával, nyitott szemmel való mászkálás. Ez a húszas évekre esik. Képzőművészeti Főiskolánk aztán még tudatosabbá tette, hogy a városunkhoz közel fekvő Szentendre valóban festők tanyája, festők ihletadó kincsesbányája felér a dorogi bányák gazdasági jelentőségével.

Volt életemnek egy olyan pillanata is, amikor úgy látszott, hogy Szentendrén kaphatnék tanári állást, de mert állami szolgálatba akartam lépni, meghiúsult jóakaróim terve.

1950 nyarán azonban kiköltöztünk Szentendrére nyaralni — festeni. Számos rajzom, akvarellem készült akkor, de ennél fontosabb az, hogy akkor szerettünk bele Szentendrébe igazán. Most már feleségemmel, akinek sok honfitársa talált a második világháború alatt menedéket a festői fekvésű Duna menti városban. A menekült lengyelekkel is fenntartottuk a kapcsolatot. Nekik is beszéltünk a város történetéről, jelentőségéről, s főleg arról, hogy művészek tanyája, alkotótelep.

Szentendre s környéke volt leggyakoribb kiszállásaim színhelye az 1950—1955-ös években. Most már nemcsak nyáron (s talán éppen nyáron kevesebbet, mint az év többi szakaszában) festegettem ott. Hű maradtam akvarell technikámhoz (jó mesterem, Baránszky E. László oltotta belém a szeretetet), s csak néha napján készült egy-egy rajz, az is — szívesen vallom be — Barcsay, Kántor, Göllner, Kmetty rajzok ösztönzésére. 1955 nyarán visszatértem Lengyelországba, s itt le is telepedtünk. Az első kiállításom Lublinban volt 1955 őszén. Címe: „Kazimierz i Szentendre". E két városnév csiklandozta a plakátnézők szemét Lublin utcáin. Kazimierzt (Kázmér király városát, ahol az Abafi „Eszterke" című regényéből is ismert szépséges zsidólánnyal turbékolt éveken át) errefelé mindenki ismeri. Köztudomású az is, hogy csodás természeti fekvése: hegyek tövében, Visztula mentén fekszik, történeti múltja — patinája — festők tanyájává avatta már régen. Szentendrét — el sem tudták olvasni, mert a magyar *sz* hangot lengyelül *s*-nek kell ejteni s akkor elsikkad a „szent" szó, az Endrében meg senki sem fedte fel az Andrzej keresztnév magyar mását. De számtalan tárlatvezetésem főfeladata volt éppen Szentendrére terelni a tárlatlátogatók és aztán a sajtó figyelmét is arra, hogy e két város milyen rokon egymással: természeti fekvésénél, művésztársadalmának színes világánál fogva. Ez a kiállításom nyitotta meg Szentendre útját lengyel földön. A következő kiállításaim csaknem mindegyikére akadt Szentendrén festett kép is.

1963, 1964 és 1965 nyarán itthonról hazatérve, szívbéli kötelességünknek tartottuk „kiugrani" Szentendrére is, hacsak egy délutánra. Vonzott a táj, a város különös hangulata, az emberek, a kartársak.

A kartársak! A Szentendrén dolgozók, stílust alakítók a topográfiai odatartozásomon túl jelentenek sokat ebben az „adalékban". A hozzájuk való tartozás — egyesekkel még főiskolás korunk előtt, javarészével a Főiskolán alakult barátsággá. Évfolyamtársakat tisztelek, szeretek némelyikükben, tanársegédeimet másokban, tanártárs is akad köztük. A szentendrei festők közt találtam Apati Abrakovics Bélát, Czóbelné Modok Máriát, akikhez atyafiságos kapcsolat fűz. Kmettyt csak távolról csodáltam mindig, de közel kerültünk egymáshoz, emberi közelségbe, amikor varsói otthonunkban felkeresett (tele volt aggodalommal felesége betegsége miatt).

De talán sorra is vehetjük a baráti, emberi kapcsolatokat.

Barcsay Jenővel egy tanári szobánk volt a felszabadulás után a Főiskolán. Kántor Miskához, Döbröczöni Kálmánhoz főiskolás barátság köt, Miháltz Pálhoz, Korniss Dezsőhöz nemkülönben. Csak Fónyival volt úgy, hogy évtizedek óta nem láttuk egymást. Ez mosta el arcunk vonását is, barátságunkat is. Göllner Miklóssal még Vácott találkoztunk. Én magam még a gimnázium padjait koptattam, de felnéztem Miklósra, aki már a főiskolán volt. Ilosvai

Kántor Andor: Szentendre — Сентендре

Varga Istvánnál műteremlátogatást vezettem, Hincz Gyulánál nem is egyszer. Vele különben Varsóban is találkoztunk, s elmélyítettük barátságunkat. Novotny Emil, Pirk János, Schubert Ernő (első rajzostársam még a gimnázium éveiben; tőle hallottam először, mit csinálnak a festők Bécsben, s főleg Kassákék — amikor onnan visszatért), Szántó Imre, Szobotka Imre és mások úgy élnek bennem, mint a Szentendrét festő szerelmesek. Kósza Sipos László varsói (méreteiben ugyan szerény, de az ő fejlődése szempontjából mégiscsak jelentős) kiállításán nemcsak az ő művészetéről beszéltem a jelenlevőknek, hanem Szentendréről, a festők tanyájáról is.

Stílusfogalom szempontjából nem tudok állást foglalni. Mások feladata lehet egyszer. Tudom azonban, hogy barátaim alkotásaiból elsősorban a tájképfestés igazi értékét, szépségét, hihetetlen gazdagságának felismerését tanultam meg. És annak örülök ma is, valahányszor velük találkozom, valahányszor róluk beszélek előadásaim kapcsán, valahányszor rájuk, alkotásaikra terelem lengyel barátaim figyelmét, hogy mindenek felett Szentendre s környékének festői szépsége az, ami minket elvitathatatlanul összeköt. S ha ők is legalább ilyen mértékben vállalják a barátságot, akkor azt is vállalhatják, hogy a szentendrei festészet fogalmának tisztázásánál maguk közé vesznek.

Sok lengyel festőt irányítottam Szentendrére a múlt évek folyamán. Alojzi Balcerzak is közéjük való. Múlt évben mutatta be szentendrei tárgyú grafikáit. Hozta a régi temető sírkereszteit, a város fekvését, az öreg házak grafikai motívumait. Örültünk, hogy őt is megfogta az, ami gazdaggá teszi permanens hatásával életünket: Szentendre.

Csorba Tibor

Miháltz Pál: Szentendrei táj
Paysage de Szentendre — Сентендрейский пейзаж

EGRY JÓZSEF HALÁLÁNAK 15. ÉVFORDULÓJÁRA

Az 1883. március 15-én, Zalaújlakon egy 300 lakosú kis faluban szegény napszámos szülőktől született és immár másfél évtizede halott Egry József a magyar képzőművészet egyik felejthetetlen mestere. Zseniális voltát Farkas Zoltán is említi, 1959-ben megjelent könyvében. „Egry zsenialitása megjelenésén, emberi viselkedésén, kiváltképpen beszédében — még inkább, mint írásaiban — meglátszott. Arcáról első pillanatban észre lehetett venni, hogy kivételes, különös lélek tükröződik rajta. Az ezer ránctól és jó egynéhány barázdától felszántott, feldarabolt arc felejthetetlen emléke azoknak, akik valaha véle szembekerülhettek és rövidebb-hosszabb ideig olvashattak benne." Szerencsésnek mondhatja magát, aki ismerte, de sokan vagyunk és egyre többen leszünk, akik csak műveiből, írásaiból, fennmaradt emlékekből próbáljuk felidézni, milyen is volt Egry, ez a valóban kivételes ember.

Nosztalgikus érzéseket ébreszt bennünk Egry József tiszta és igaz világa, amelyről maga ezeket mondotta: „A művészet a lélek ünnepe. Ünnepi ruhát veszek a lelkemre, ha festek. Ünnepi ruhám világos, tiszta, derűs. Ha magamra öltöm, általa nagyszerű kapcsolatba kerülök az örök és egyedülvaló élettel. Aki pedig az élettel, a nagybetűs Élettel kapcsolatba kerül, nem tehet mást, mint hogy ujjong és mámoros, mert megadatott neki az a csoda, hogy élhet, hogy láthatja a reggelt, a párás Balatont, hogy láthatja a napot, hogy láthatja az őszt és a tavaszt. És nézze, hogy milyen nagy és végtelen az élet jósága — még szivárványt is láthat az ember."

1956. október 15-én Fonyódról hajóztam át Badacsonyba, hogy meglátogassam Egry özvegyét és újból átnézzem a kisebb festményeket, rajzokat, amelyek között — bár a javát már széthordták — még mindig akadt néhány remek darab. Juliska asszony biztatására felsétáltam a meredek, macskaköves úton Szegedy Róza hajdani házához. E vidéki mesteremberek építette népi barokk házban a négy szoba közül az utolsót Egry-emlékekkel rendezték be.

Elmúlt már a szivárványok ideje, de ragyogó őszi nap volt — szüretidő, amikor — ki tudja hányadszor Egry nyomában — Egry világában jártam, azon a tájon, amely mint életreszóló szerelem töltötte be életét s amelynek többszörösen végtelen lehetőségeit oly módon sűrítette életművébe, hogy műveit ismerő nemzedékünk képeinek közbeiktatásával jut el Balaton-élménye megfogalmazásához. A párás levegőbe burkolt dunántúli táj — szemben, a túlsó parton a fonyódi- bélatelepi dombok, lenn a badacsonyi öböl — ismét érett színekben tündökölt, s a szőlődombok lankáin a szem lesiklott a Balaton tükrére, a Balatonéra, amely Egry József szerint „olyan mint a könny mely öröm és bánatból fakad, és olyan Szent aminek mindenki imádja".

Ez emlékezetes vasárnap délután a Szegedy Róza házban bukkantam rá Egry naplójának egyik, fotokópiában kiállított lapjára, amelyet nyomban lemásoltam betűről betűre. A szakirodalom még nem adta közre e fontos dokumentumot, késői emlékezést gyermekkorára, amelyről e nélkül csak lexikális adataink lennének. Farkas Zoltán is csak annyit említ, hogy Egry „sanyargó gyermekkoráról, küzdelmes nevelkedéséről még legjobb barátainak sem igen beszélt, ha zárkózott lényéhez néha közelébb szerettek volna férkőzni". A napló viszont feltárja a tízéves Egry életkörülményeit, és ez azért fontos számunkra, mert a gyermekévek maradandó nyomot hagytak lelkivilágában. Íme a naplórészlet:

„Népkonyhába jártam. Apám, dacára hogy kegyetlenül szigorú volt hozzám rossz voltam, neveletlen és betegesen érzékeny. Anyám mindent elnézett kényeztetett. Imádott." — Aztán összekeresve emlékeiből a legfontosabb mozzanatokat, papírra kerülnek — jobbára tőmondatokban — ezek a képek: „Az iskolákban karácsonykor ruhát kaptam. A gyerekek rajzait megcsináltam. Kiváló labdákat fontam nekik valamiért. A kőfaragóknak (az olaszoknak főleg) az új országház építésekor kopíroztam rajzokat. A velünk ágyrajáró zenészeknek, cigányoknak kottát másoltam. 10 éves lehettem. Vizet árultam a ligetben... Szüleimet anyámat csak este láttam. Apám csak a hét végén jött haza a munkáról részegen, ilyenkor anyámmal együtt igen féltünk. Anyám mosni, dolgozni járt szintén. Közben más, más lakásba vándoroltunk... Bútorunk nem volt és így a lakáscsere egy két batyuval könnyen ment."

A szoba falán néhány szép tusrajza és egy nagyobb képe függött, fafaragások, hánccsal befont üvegek — finom, erős kezének művei — voltak kiállítva és a Kossuth-díj oklevele, amelynek tokjában Juliska asszony a kisebb képeket küldözgette Badacsonyból.

Lebotorkáltam a lépcsőn és ismét kinn jártam Egry természeti világában, a ragyogó napsütésben, zsebemben annak az embernek a vallomásával, akinek megadatott a csoda, hogy élhetett, láthatta a párás Balatont, az őszt és a tavaszt s akihez oly nagy és végtelen volt az élet jósága, hogy még szivárványt is láthatott.

Azóta sokszor látom magam előtt a gyermek Egry alakját, e korán magára utalt gyermeket, amint vizet árul a Ligetben. És látom a képen, amint előrehajolva ül a horgászpallón a nádas szélén, meleg nyári napon. Látom kopottas télikabátban, karácsonyi ünnepségen. És látom a Kikiáltót, ezt a démoni erejű képet, a rémült arcot, a kéz görcsös mozdulatát. „Egry visionnaire" — mondotta róla egy beszélgetés során Czóbel Béla. Vajon a Kikiáltó milyen belső vízió kivetítése? Vajon ebben a vízióban — és a tragikus önarcképek hosszú sorozatában — megjelenik-e a ligeti vízárusítás, a kopottas télikabát, tüdőbaja, asztmája, nyomorgásának kiáltó igazságtalansága, vagy mindez a vizek mélyének titkaival egyesül?

Anyja mosni járt — *szintén* mosni járt —, mint József Attiláé. Egry József és József Attila — mosónők fiai! Milyen keserű szemrehányást tesz József Attila a Kései siratóban a legkedvesebbnek, akit olyan nagyon szeretett, hogy átkoznia kellett, amiért mosásnak adta a hátát és őt suttyomban elhagyta szerelmeiből. Egry anyja is mosni járt, majd ott volt fia mellett Keszthelyen, miután ez megnősült és akkor is, amikor a badacsonytomaji domboldalban épült vincellérházban élt, ahonnan sok remekmű megfestése után is pénzt kérő leveleket küldözgetett néhány pesti gyűjtő barátjának, mert végrehajtók szorongatták. Ott élt vele anyja, s nézte fiát csendesen meghúzódva, imádkozva, csodálkozva és értetlenül. Ezt az asszonyt festette meg egy-két halhatatlan képén, közöttük a keszthelyi múzeumban levő aranybarna Édesanyám-on, e rembrandti mélységű magyar anya-képen, megfestette szíve hálájával és szeretetével, éppoly közel maradva hozzá mint régen, amikor együtt féltek apjától.

Bontsuk bár ízekre a naplórészletet — amelynek nyomán korai témaválasztásait mindjárt megérthetjük — vagy vizsgáljuk meg összefüggésében, mindenképpen arra az eredményre jutunk, hogy Egry élete nem indulhatott volna nyomorúságosabban. A kor szörnyű realitása veszi körül életét minden oldalról, a legmélyebb szociális nyomor. Családi harmóniának, meleg otthonnak nyoma sincs.

Korán belépett életébe a fény és az árnyék váltakozó kettőssége. A napló adta életkép biztató momentumokat is megvillant. Amikor elkészíti iskolatársai rajzait, kottát másol a zenészeknek, vagy az olasz kőfaragóknak rajzot kopíroz, nemcsak a létfenntartásért ügyeskedik, mint afféle grundon-élő élelmes gyermek, aki még örömét is leli benne, hanem olyan dolgokkal foglalkozik, amelyek a szellemi élet felé irányítják figyelmét. Így indult el ez az ösztönös tehetség a felemelkedés útján és e kis küszködései nélkül talán el sem jutott volna a végtelennel és a sorssal való viaskodásig és fehér ünnepi ruhájának felöltéséig.

Egry a Balaton mellett fedezte fel az élet szépségét, a nap, a fény, a színek, a víztükör, a dombok, a fák harmóniáját. Nincs még egy festőnk, aki annyira átérezte volna a fény és a vonal mámorát, izgalmát, mint Egry József. Átélte és boldogan követte a tópart vonalainak hatalmas lendületét, román boltíveket rajzolt égtől földig a szivárvány félköréből, tudta, milyen béke rejlik a nádassal szegett csendes öblök íveiben, Badacsony domboldalának szelíd hajlataiban. Vonalainak természetessége, hajlékonysága híven követi a primér élmény spontán lendületét, hullámzó ritmusát, harmóniáját. Vonalai azonban nemcsak mámoros-idillikus hangulatok hordozói, hanem bennük van e látszólag nyugodt, csendes ember belső feszültsége és drámája is, mint azt a Kikiáltón és az önarcképeken látjuk. „Festék nélkül", áttetsző színnel akarta kifejezni magát és néhány képén elért a káprázat anyagtalan megjelenítéséig.

Szelleme végtelen pályákon fogta át a világegyetemet. A Balaton „nekem mindent jelent" — vallja — „a Balatont a szegény halászok avatták szentté" — írja naplójában. Másutt pedig: „Láttam egy öreg pásztort mikor belemártotta ujját a Balatonba és keresztet vetett magára." Hangsúlyozza, hogy nem a Balatont, hanem annak világát festi. Nemcsak a természeti látvány érdekli, hanem az ember és a természet szellemi kapcsolata, egysége. Két ellentétes pó-

Badacsonyi est – Soir à Badacsony – Вечер в Бадачоне

Nyári napsütés – Soleil d'été – Летнее Солнце

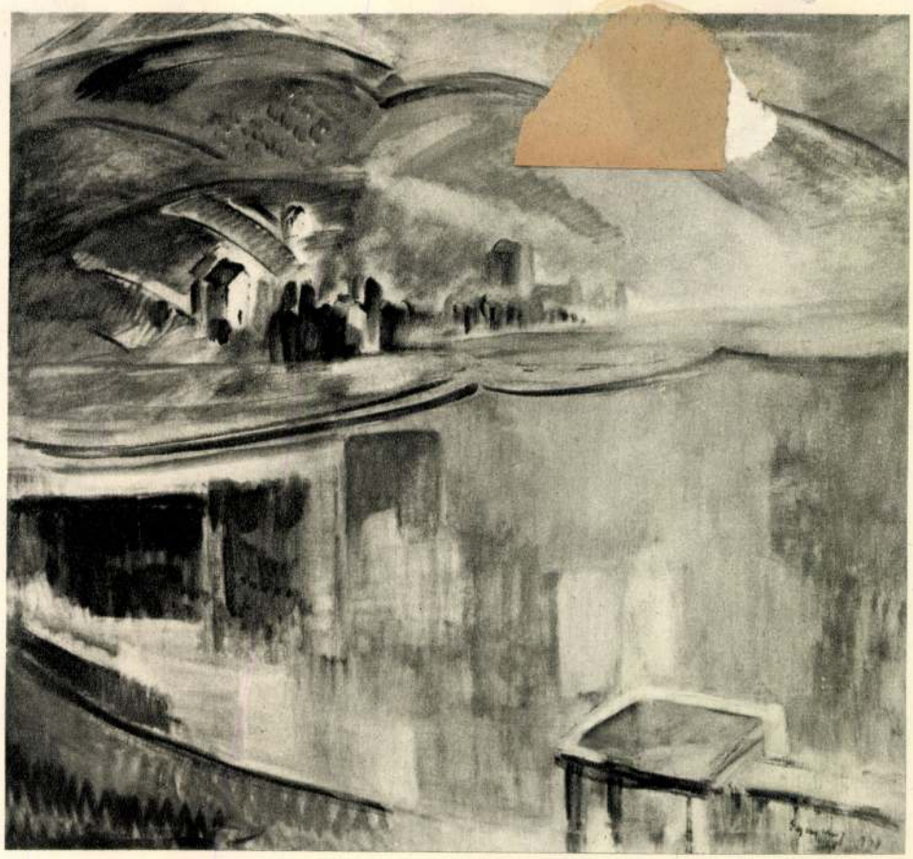

Badacsony – Бадачонь

lusa van Egry életének: örül a világ felfedezett szépségei láttán, de ugyanakkor keserűséggel töltik el az élet kibogozhatatlan ellentmondásai és megoldhatatlan problémái. E két szélső pólus között ingadozik lelki-érzelmi élete, és bár a két pólus közötti teljes érzelmi utat bejárja, legjobb művei azok, amelyek valamelyik szélső pólus hangulatából születtek. Mindig felülemelkedett a pillanatnyi aktualitáson, hogy műve általános érvényű tartalmak hordozója lehessen.

Halálának évfordulójáról megemlékezve nem kívánjuk az Egryről szóló tanulmányok hosszú sorát még eggyel szaporítani. Csak nagyon alapos kutatásoktól várhatunk újat, amire majdan egy Egryhez méltó monográfia épülhet. Nem idézzük e nagy művészünknek sem a balatoni, sem az egyetemes világát, amelynek bölcsőjén miként az európai bölcselet bölcsőjén is — Weöres Sándor szavaival szólva — „föld, víz, tűz, lég szunnyad", akárcsak Milhaud-nak e négy elemre épülő zenekari darabjain.

Nem beszélünk bővebben a szegény emberek sorsával összefonódó, mélységesen humánus biblikus képeiről, magányosságáról — alig volt kihez fordulnia —, mámoros öröméről, mely a természettől inspirálva ragadta magával egy kozmikus életérzéssel teli mitikus világba, a fényről, amelyről annyit írtak már és amely értelmet és világosságot is jelent. E helyett az Egry-dokumentumok készülő feldolgozásából közreadjuk azt az eddig ismeretlen levelet, amelyben Egryné számol be Egry utolsó hónapjairól és haláláról dr. Cseh-Szombathy Lászlónak, aki évtizedeken át kezelte a művészt, Egry képeinek lelkes gyűjtője és akit Egryhez elszakíthatatlan baráti szálak kötnek ma is.

Íme a levél:

Badacsony 1951. július 5.

Kedves Laci, kedves Ilonkám — kedves Margit — engedjétek meg — hogy mindhármotoknak egy levélben mondjak köszönetet a gyönyörű sorokért, mik jól estek — de fájtak is. Lacim — Te évtizedek óta ismerted s figyelted küzdelmét bajával — mert ha visszagondolsz ő már nagyon régóta volt súlyos beteg — csak szívós élni akarása s kitűnő alapszervezete tette lehetővé, hogy ennyi időt megérjen. Az utolsó év azonban már csak a szenvedések éve volt. — Nyáron volt első súlyos betegsége — miből nagynehezen helyre jött kissé — de novemberben a legrosszabb időben újra nagyon beteg lett. . . Ekkor is sikerült még kissé megerősödnie, úgy hogy az állomásra, postára el ment, bár mindig panaszkodott, hogy nagyon gyenge, sőt egyszer még a faluból is gyalog jött meg, mi azonban végtelenül elfárasztotta. — Áprilisban lejárt egy kétszer horgászni, közben én is beteg lettem, ez nagyon bántotta Jóskát — úgy hogy alig hogy felkelhettem ő esett ágynak s többet nem tudott megerősödni. Felkelt ugyan — néha le is jött a kertbe — de már nem tudott velem ebédelni s nagyon fájt a szívem, mikor mondogatta: „nem értem, miért nem tudok megerősödni — talán mégis súlyos a bajom?" Hiszen tudod — hogy ő mindig azt hitte, hogy csak tüdőtágulása és chronikus hurutja van. — Foglalkozott a szanatóriumi kezelés gondolatával is pedig erről szó sem lehetett. Halála előtt talán egy héttel ismerősök voltak nálunk, az egyik megajánlotta, hogy egy barátjától Svájcból streptomycint szerez Jóska részére. — Az orvos azonban azt mondta — hogy ennek már nincs értelme. — 20 évvel ezelőtt talán még használt volna. — Szerinte már alig volt Jóskának tüdeje s valóságos csodának minősítette, hogy még életben van. — Ezt tudtam s gondolhatod, Lacim, milyen fájó szívvel néztem, hallgattam őt — örülve, hogy még itt van, hallhatom köhögését — bár utóbb elgondoltam, hogy nagyon sokat szenvedhetett. — Éjjel nem aludt, nappal azonban sokat, étvágya is lassacskán megromlott — így elérkeztünk az utolsó naphoz. — Hétfőn még fent ült karosszékében az ablaknál, de kedden már nem evett, nem kelt fel s kábultságról panaszkodott. — Eligazította vánkosát, oldalt feküdt s mire oda értem, megijesztett a nagy csend — már csak egy pár apró zörejt hallottam a mellkasban s ő szerényen, csendesen, amilyen volt, kisiklott ebből a szomorú életből. Itt hagyott egyedül de azért mintha körülöttem volna. — Vigasztal a sok gyönyörű levél, a nagy szeretet, mivel róla beszélnek. — Ha lejöttök nyáron Lacim, nézzetek meg, nagyon jól fog esni egy kedves jó barátjával, kit nagyon szeretett elbeszélgetni. Szeretettel köszönve részvétetteket sok öleléssel E. Juliska.

Az életmű, amelyet Egry József 1951. június 19-én hagyott maga után: szent örökség, makulátlanul tiszta ember vallomása a mi magyar világunkról és az egyetemesről, himnikusan szárnyaló vallomás az élet értelméről.

Rácz István

KÁNTOR ANDOR

123

123 • KÁNTOR ANDOR (1901–?)

Szentendre

60 × 80 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Kántor Andor 77
Kikiáltási ár: 250 000 Ft

121 • W. LUIGARD

Velencei részlet

46 × 101 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: W. Luigard
Kikiáltási ár: 150 000 Ft

121

Kántor Andor

Kántor Andor kiállítása

A szentendrei művészkolónia törekvéseibe illeszkedő *Kántor Andor* Csók Galériában rendezett kiállításán arról ad számot, hogy az egyszerű összefoglalások, a képszerkesztés tanulmányozásának útján milyen logikusan és következetesen jutott el az oldottabb, festőibb, élettelibb szemlélethez, az érzelmesebb, zamatosabb festői képalkotáshoz. Tíz év előtt Szentendrei utcarészleteket, házakat vetett kisméretű vásznaira, ahol a színek nem élnek önálló életet, hanem térképző és téralkotó alárendelt szerepet játszanak. De nem rideg, elvont tanulmányok ezek a főleg pasztellkrétával készült lényegábrázolások sem — az egykori Rudnay-tanítvány meleg lírája ott rejtőzik a szerkezetek kötött felépítettségében is. Kántor azóta feloldódott és ökonomikusan tudja vegyíteni a lényegre törekvő formanyelvet, a festőileg gazdagodott, árnyalatosabb kifejezésekkel. Képei ma inkább függnek a valóságtól, mint elvont kompozíciós gondolatoktól.

Formátuma is megnőtt, a természet ihlette élményekből nagyobb méretre való is kitelik, bár egyes vásznai láttán az a benyomásunk, hogy kisebb felületen hatásosabban bontakozhatott volna ki mondanivalója.

(d. m.)

Magyar Nemzet. 1956. III. 2.

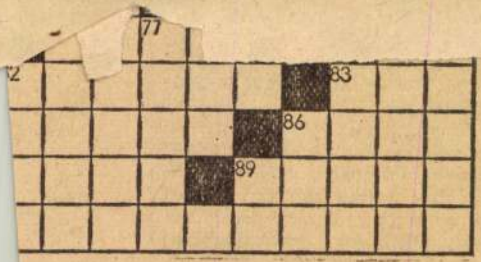

-LOTTÓ

...ön a
...oldalán
sétálgatott Kelemen. Hosszú évek óta rótta nagy előszeretettel ezt az utat. Mert bizony, amióta embernyi emberré cseperedett, jobban szerette a csavargást, mint a munkát. Ez a séta már kezdetben is másként indult, mint a többi. Az egyik göröngyben megbotolva teljes hosszában elvágódott. Pedig, higyjétek el gyerekek, ugyancsak hosszúra nőtt ökel-

Kántor Andor

KÁNTOR ANDOR :

121. Szines házak. - Olajf., v., 42.5 x 40.5 cm. Jelz.l.j. "Kántor Andor 1938".

Kopp 1939/40. kerzem. II.

KÁNTOR ANDOR festő, Munkácsy-dijas
Budapest, 1901

1922-26 között Rudnay Gyula növendéke a Képzőművészeti Főiskolán, később Nagybányán, majd Szentendrén dolgozott. A két világháboru között tagja a KUT-nak, az UME-nak és a Szentendrei Festők Társaságának. 1948-58-ban a Művészeti Gimnázium tanára, 1958-63-ban igazgatója. Állandó résztvevője az országos kiállitásoknak és a külföldi festészeti bemutatóknak; az utóbbi években a Csók István Galériában (1958, 1965), a pécsi Janus Pannónius Muzeumban (1961), a szentendrei Ferenczy Muzeumban (1970), az Ernst Muzeumban (1972) és Szegeden (1973) rendezett önálló tárlatokat. 1961-ben Csókemlékéremmel, 1967-ben Munkácsy-dijjal tüntették ki, 1958-ban elnyerte a főváros nivódiját. - Kiegyensulyozott lelkületü lirai kedélyü festészete közvetlenségével, világos előadásmódjával, s nem utolsósorban az ember és környezete, a belső és külső világ kapcsolatának érezhető harmóniájával hat a nézőre. Munkáit, melyeket a látványból indit, kezdetben szigoru, zárt komponáltság, erőteljes konturok jellemzik, ujabban rejtettebb szerkezet és szinesedő kolorit, amely mellett az atmoszférikus hatások is érvényre jutnak.

Művés Életrajzok 19 75

Kántor Andor festő

● KÁNTOR ANDOR festőművész, Munkácsy-díjas, érdemes művész életének 89. évében elhunyt. Temetése április 13-án, péntek 14.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben. — *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége.*

● SARAH VAUGHAN

Népszabadság, 1990. ápr. 6.

1981. október 15. Kossuth 12,oo Vgné

1021

Kanton Andor

Déli Krónika

- Ma a Csoók Galériában nyilik Kanton Andornak, a szentendrei festőiskola jeles alakjának kiállitása, közelgő 8o. születésnapja alkalmából. Képein a ma meglehetősen ritka nyugalom érződik, amelynek egyik forrása maga a város, ahol ötven éve alkot a mester.

- Amit nekem Szentendre adott, abból lett az, amit én festek ma és festettem. Szóvalmaga a város, és az egész környezet, a hangulata az egésznek, abból fejlődött aztán ki az, amit máma csinálok. Valahogy ugy néz ki a dolog, hogy eléggé közel maradtam a természethez, nincsen ezekben a képekben tul ságosan átirt vagy átalakitott vagy átkomponált dolog, inkább a téma adta lehetőségekből alakult ki, kevés átalakitással, de ugy, hogy a szinét, a hangulatát, a Szentendrét megőrizze. Régebben sok pasztelt készitettem, ezek sötétebbek,nyomottabb hangulatuak voltak. Hát ugy látszik, mire megöregedtem, addigra egy kicsit kivilágosodott az. Tornyai azt mondta, hogy megöregedtem, kivánom a Napot és a meleget! - Hát valahogy talán én is itt tartok, és a világosabb képek, a meleg szinek, vkami, ami ugy az embert átmelegiti. Ez az, amit keresek, és esetleg talán megis találok!

- Ugyancsak ma nyilik a Csoók Galériában Tuka László grafikus kiállitása is.

1981. október 15. Televizió 2. 2o,4o Vgné

1021

TV-Híradó 2.

- A nyolcvan esztendős Kántor Andtor-t köszönti a Csoók Galéria ma megnyilt kiállitása. Egy Munkácsy Dijas Érdemes Müvészt, aki a magyar képzőművészet egyik legnagyobb hagyományu, talán legnagyobb hagyományu is kolájából, a Nagybányaiból indult és igy lett később szentendrei festő. Kétfajta stilus, kétfajta gondolkodás, kétfajta közelités az élethez. Meglehetett-e Szentendrén őrizni a Nagybányai örökséget?

- Egyike vagyok azoknak, akik megőrizték.

- Azt tudjuk, hogyha általában nézzük a szentendrei iskolát, ott ujabb és ujabb törekvések bukkantak fel, és egyre inkább távolodottés távolodik a klasszikus hagyományoktól. Jó ez vagy rossz?

- Nagyon nehéz erre felelni. Mi, akik még mindig érezzük és tartjuk ezeket a hagyományokat, néha ugy jön elő a dolog, mintha ez káros volna. Nem hiszem azért, hogy káros. Az idő vonul, az élet, a müvészet fejlődik. Mai formai festészet.

- Nagyon iddvág a hagyomány kérdéséhez Páczay Pál-nak egy gondolata, amelyet Kántor Andortól hallottam.

- Azt mondta, gyakran hangoztatta, a müvészetet nem feltalálni, hanem folytatni kell. És én ugy érzem, és mindinkább ugy

Kántor Andor

érzem, hogy ebben nagy igazság van. Ugyanakkor eszembe jut egy másik nagy művészünknek, Egri Jóskának, a nagy balatoni festőnek egy mondása, aki azt hangoztatta, egy festő csak akkor beszéljen,ha képe nem mond semmit, de akkor is,jobb, ha hallgat. Hát persze ez abban a korban volt, amikor még a televiziő nem volt, nem működött, lehet, hogy máma már megváltoztatná ezt a gondolatát.

Kántor Andor, festő

KÁNTOR ANDOR FESTMÉNYEI

Gulácsy Galéria

A 85 éves Kántor Andort művészi és pedagógiai eredményei alapján számottevő mestereink közé sorolhatjuk; de ismerői derűs nyugalmú egyéniségét és emberi magatartását is igen nagyra becsülik. Művésszé érésének útja töretlen volt: Rudnay Gyula növendékeként először a Művészképzőt végezte el, majd rajztanári oklevelet szerzett. A mester tanársegédje lett, a gyöngyösi, mátrafüredi, sümegi, mártélyi nyári művésztelepeken dolgozott; a KUT és az UME tagja, s alapítótag a Szentendrei Festők Társaságában; 1948—1963 között a művészeti gimnázium tanára, majd igazgatója. Szentendre neki is második otthonává vált: az elmúlt évtizedek alatt a közösség egyik vezetője lett.

Festői törekvéseiről — amelyek szorosan kötődnek Szentendréhez — így írt: „... eleinte kisméretű pasztell képeket festettem, házakat, fákat, a formák hangsúlyozásával, kevés jellemző színnel, tömör felfogásban. Később nagyobb szerepet kapott festményeimen a hangulat, az atmoszféra, a téri távlat és a mélység." Kántor Andor művészetének fejlődését serkentették a nagy elődök, de még inkább gazdag egyénisége, amely a természet mély átérzésére ösztönözte. Ezek a tavaszi fények, a nagymarosi színes házak, visegrádi hegyek derűs nyugalomról és fiatalos lendületről vallanak.

Pellionisz Valéria

– Heti ajánlat

Új Tükör

3.

XXIII/49

Moszkvából evakuálókat Szibériába szállító vonat útját kíséri végig megelevenítve Zsenya — a költő filmbeli alteregója — korabeli élményeit. Szerkezetileg rendkívül eklektikus, zavaróan kusza és képi megformálásukban többnyire modoros blokkok agaznak le e jelképes értelműnek is szánt vonatutazás központi, a film egészén átvonuló cselekményszáláról. A filmművészettől a költészetig vezető út valószínűleg nem járható a Jevtusenko megálmodta módon

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

Andor Kántor

DAILY NEWS

1984 APR 6

F 1021

PHOTO MTI — MARTA

ARTISTS' HOUSE: Andor Kántor, Munkácsy Prize winner is shown in his studio in the Artists' House in Kelenhegyi trict 11. Built in the 1910s in the Art Nouveau style, the House is a big city artists colony where generations of arti lived and worked over the years. Its occupants even today l three generations

President
two emissar
Thursday
nit with
z Assad in
te Lebanon
ss.
ove follow
cement th
ig faction
ient on key ele-
w disengagement
ound Beirut.
envoys Jean
hel Samaha went
with Syrian Vice
ul-Halim Khad-
r midday arrival
apital.
l palace spokes-
the two emis-
spatched to ne-
ida for the Ge-
ks that could be
is next Wednes-

PINTER
painter,
út, Dis-
Artists'
ists have
belong to

mediator Rafik
pected to be in
elp in backstage
up the disengage-
non's civil war
ation of a natio-
abinet.

Two people were
others were wounded in violence
on Wednesday.

Two Christian journalists kid-
napped in mostly Moslem West
Beirut on Wednesday were freed
safely on Thursday. George Abu
Mashar and Vivian Edde of the
independent French language
Beirut newspaper L'Orient-le
Jour told reporters they were
treated well during their 24-
hour captivity.

In the southern Lebanese port
of Sidon, 24 miles (38 km) from
Beirut, an explosion ripped
through Najmeh Square and
wounded six civilians, Beirut
Radio reported. Voice of Leba-
non said the explosion was
caused by a hand grenade lob-
bed at Israeli occupation troops,
but there was no word on Is-

Kántor Andor

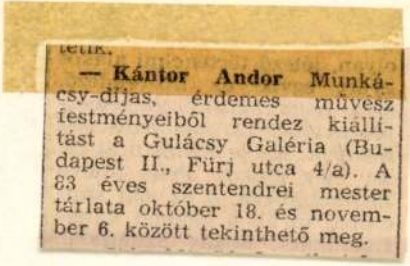

— **Kántor Andor** Munkácsy-díjas, érdemes művész festményeiből rendez kiállítást a Gulácsy Galéria (Budapest II., Fürj utca 4/a). A 83 éves szentendrei mester tárlata október 18. és november 6. között tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1984. X. 16.

KÁNTOR ANDOR

10 Képes 1979. április 4.

Kántor Andor

Szentendrei részlet

Kántor Andor festményeit messziről felismerni, egyénisegük, atmoszférájuk van: a tiszta, egyszerű szerkezetbe ágyazott, gazdag színkultúrával előadott kompozíciók egy derűs nyugalmú, kiegyensúlyozott lelkületű művész lírai életérzését tükrözik, s a belső és külső világ érezhető harmóniájával hatnak a szemlélőre.

A leggyakrabban szentendrei, nagymarosi háztetők, intim táj- és városrészletek, meleg, otthonos szobabelsők ihletik ecsetjét; a legegyszerűbb motívumban is felfedi a szépséget, meglátja és kifejezi a rejtőzködő humánumot. Ha figurális képeket csak ritkán fest is, az emberek mégis ott vannak, benne élnek tájaiban, utcáin és enteriőrjeiben, mert képein minden langyos az emberi közelségtől, a keresetlenül beállított karosszékek, az asztalon elhelyezett tárgyak azt a benyomást keltik, mintha e pillanatban hagyta volna itt őket valaki.

Az idén 78 esztendős Kántor Andor mögött több mint fél évszázados festőpálya áll. 1922-ben kezdte meg tanulmányait Rudnay Gyula mellett, majd megfordult Nagybányán, dolgozott Mártélyon és Hódmezővásárhelyen, tanulmányozta a francia moderneket. Művészi kiteljesedése Szentendréhez kötődik: még az első szentendrei nemzedék tagjaként, 1929-ben került a patinás kisvárosba, amelyhez azóta is hű maradt, immár mint az itteni művésztelep klasszikus rangú mestere.

Életét, munkásságát többen méltatták már korunkban, megemlékezve pedagógusi, rajztanári tevékenységéről is. Igaz ember és őszinte művész, s így festészetét, melyet már eddig is több jelentős kitüntetéssel, köztük a Munkácsy-díjjal honorált kormányzatunk, most méltán koszorúzza meg az érdemes művészi cím.

1979 tavaszán

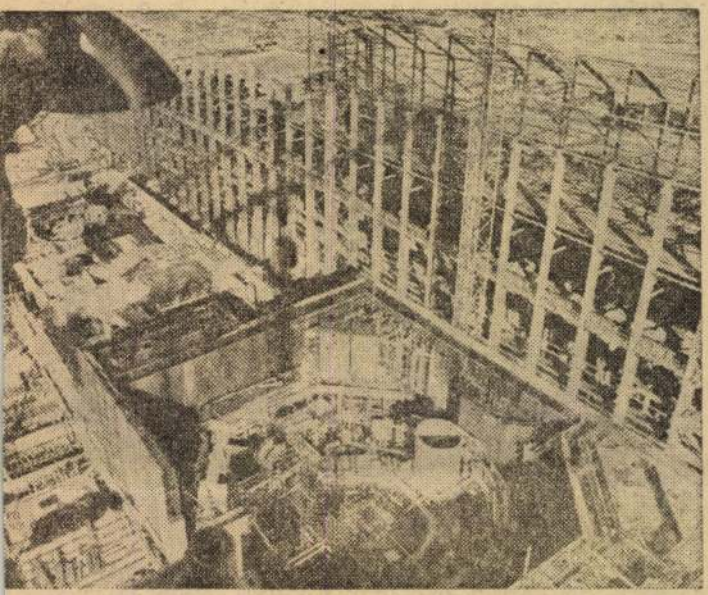

, amikor – a maj- művezető- irttitkára végig- ést. gy az ős gon- annyira, vség jö- üzembe- erőfeszí- ár a ké- ott vála- ak nyil- tanulsá- k, de gyilago- szorít- keretei ahogy a Vállalat üzemelés t, már érdemel- k az or- iabázisát zen fel- irakozás, részvé-

kész erőművet. Munka közben „kitanulták" a létesítmény minden zeg-zugát. Erre következtetek *Forster József* művezető szavaiból is. Ő a szuperellenőrző csoport tagja. Arról beszél, hogy az üzemelés során milyen szerepe lesz a mostani munkáknak és a felhasznált anyagoknak, a *különleges* hegesztésnek és betonozásnak, a *neutronelnyelő* szerpentin-betonnak. Az itteniekn*ek valóságos* élményekből, akarásból, tervekből fakadó *mondandójuk van. Szentes János tmk* csoportvezetőnek, *Fejes István* forgácsoló csoportvezetőnek, *Dudás Mihály* esztergályosnak, *Nagy Pál László* villanyszerelőnek például annyi, hogy beszélgetésünket csupán távirati stílusban, összesűrítve tudnám visszaadni. Ki-ki elmondja, miért ló munka, a *bizonyítási lehetőség*, a technika.

Az atomerőmű működése nem boszorkányság.

De az üzemelésig eljutni már *majdnem* boszorkányság. Hiszen nap mint nap lelket, akaratot kell önteni azokba az emberekbe, akiknek élete *egyelőre nem nevezhető komfortosnak*, bár szép lakásokban laknak, s úgy érzik, anyagilag megbecsülik őket. A lakótelepen az ABC-ből néha az alapvető cikkek is hiányoznak, a telepen nincs gyógyszertár, a helyi autóbuszjáratok kétóránként közlekednek.

Ha összegeznem kellene az atomerőműhöz felhasznált erőforrásokat, nem tonnákról, köbméterekről, munkaórákról, forintokról beszélnék. A lista első helyére — a mértékegységben ki nem

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1691 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kántor Andor

NÉPSZAVA

1979 ÁPR 4

festőművén

1021

Kántor Andor

Szentendrei részlet

Kántor Andor festményeit messziről felismerni, egyéniségük, atmoszférájuk van: a tiszta, egyszerű szerkezetbe ágyazott, gazdag színkultúrával előadott kompozíciók egy derűs nyugalmú, kiegyensúlyozott lelkületű művész lírai életérzését tükrözik, s a belső és külső világ érezhető harmóniájával hatnak a szemlélőre.

A leggyakrabban szentendrei, nagymarosi háztetők, intim táj- és városrészletek, meleg, otthonos szobabelsők ihletik ecsetjét; a legegyszerűbb motívumban is felfedi a szépséget, meglátja és kifejezi a rejtőzködő humánumot. Ha figurális képeket csak ritkán fest is, az emberek mégis ott vannak, benne élnek tájaiban, utcáin és enteriőrjeiben, mert képein minden langyos az emberi közelségtől, a keresetlenül beállított karosszékek, az asztalon elhelyezett tárgyak azt a benyomást keltik, mintha e pillanatban hagyta volna itt őket valaki.

Az idén 78 esztendős Kántor Andor mögött több mint fél évszázados festőpálya áll. 1922-ben kezdte meg tanulmányait Rudnay Gyula mellett, majd megfordult Nagybányán, dolgozott Mártélyon és Hódmezővásárhelyen, tanulmányozta a francia moderneket. Művészi kiteljesedése Szentendréhez kötődik: még az első szentendrei nemzedék tagjaként, 1929-ben került a patinás kisvárosba, amelyhez azóta is hű maradt, immár mint az itteni művésztelep klasszikus rangú mestere.

Életét, munkásságát többen méltatták már korunkban, megemlékezve pedagógusi, rajztanári tevékenységéről is. Igaz ember és őszinte művész, s így festészetét, melyet már eddig is több jelentős kitüntetéssel, köztük a Munkácsy-díjjal honorált kormányzatunk, most méltán koszorúzza meg az érdemes művészi cím.

979 tavaszán

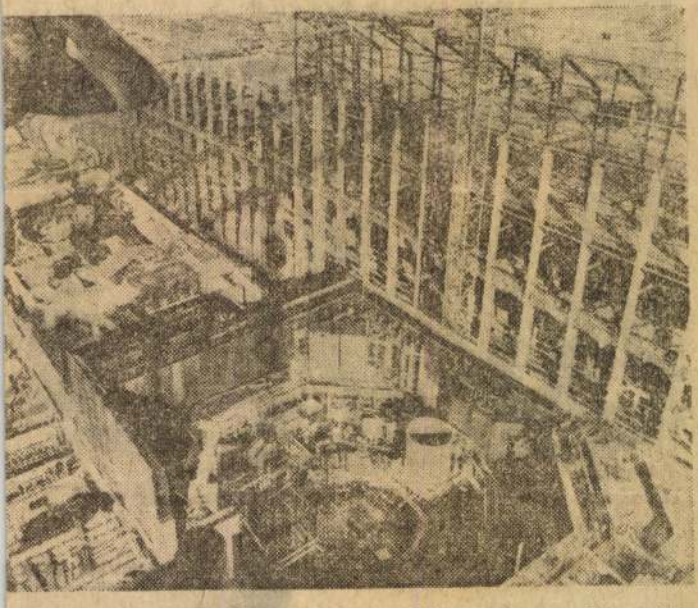

amikor
a maj-
üvezető-
rttitkára
végig-
ést.
gy az
ős gon-
annyira,
ység jö-
üzembe-
erőfeszí-
ár a ké-
ott vála-
ak nyil-
tanulsá-
ak, de
gyilago-
szorít-
keretei
ahogy a
Vállalat
üzemelés
t, már
érdemel-
k az or-
iabázisát
zen fel-
irakozás,
részvé-

kész erőművet. Munka közben „kitanulták" a létesítmény minden zeg-zugát. Erre következtetek *Forster József* művezető szavaiból is. Ő a szuperellenőrző csoport tagja. Arról beszél, hogy az üzemelés során milyen szerepe lesz a mostani munkáknak és a felhasznált anyagoknak, a *különleges* hegesztésnek és betonozásnak, a *neutronelnyelő* szerpentin-betonnak. Az itteniek*nek valóságos élményekből*, akarásból, tervekből fakadó *mondandójuk van. Szentes János tmk* csoportvezetőnek, *Fejes István* forgácsoló csoportvezetőnek, *Dudás Mihály* esztergályosnak, *Nagy Pál László* villanyszerelőnek például annyi, hogy beszélgetésünket csupán táviratí stílusban, összesűrítve tudnám visszaadni.

ló munka, a *bizonyítási lehetőség*, a technika.

Az atomerőmű működése nem boszorkányság.

De az üzemelésig eljutni már *majdnem* boszorkányság. Hiszen nap mint nap lelket, akaratot kell önteni azokba az emberekbe, akiknek élete *egyelőre nem nevezhető komfortosnak*, bár szép lakásokban laknak, s úgy érzik, anyagilag megbecsülik őket. A lakótelepen az ABC-ből néha az alapvető cikkek is hiányoznak, a telepen nincs gyógyszertár, a helyi autóbuszjáratok kétóránként közlekednek.

Ha összegeznem kellene az atomerőműhöz felhasznált erőforrásokat, nem tonnákról, köbméterekről, munkaórákról, forintokról beszélnék. A lista első helyére — a mértékegységben ki nem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 MÁJ 9

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Andor Kántor

1021

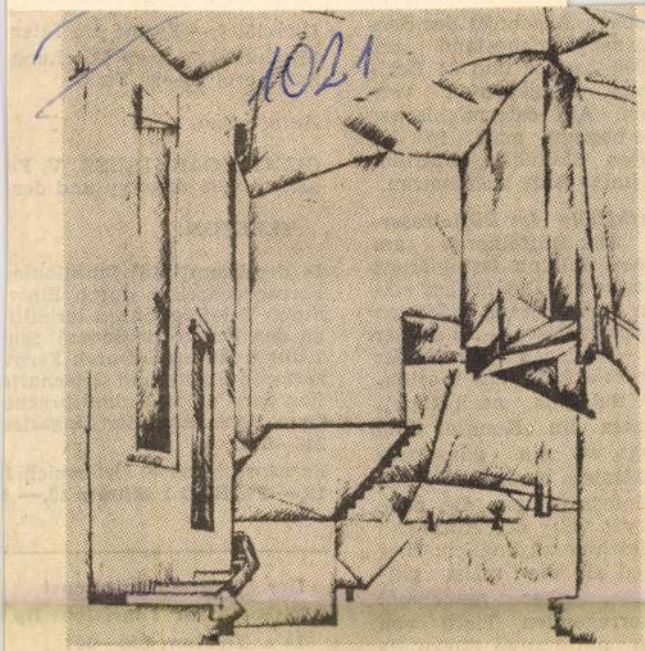

Andor Kántor (1901): Kígyóstraße (1931, Tusche auf Papier 295x265 mm)

garischen
wird der
100 000 Za
tonnen J
mehrt. Au
Seite begin
zweiten M
nen junge

Parkstell
cat. Die
Kleinen Ba
umgesiedelt: Die höchst sel-
enen und überaus kräftigen
chwarzen Tiere — 50 an der
Zahl — wurden aus der
Moorlandschaft am Westen-
les Balatons nach Kápol-
apuszta im Komitat Zala
erlegt, wo sie günstigere
'erhältnisse vorfinden. Auch
ür Touristen ist das neue
Reservat von der Autobahn
M 7 leichter zugänglich. Hier
können sie die meist gut-
nütigen, aber manchmal
ngsterregenden Tiere von
inem umzäunten Parkplatz
us besichtigen.

In der Hauptstadt funktionier
Fernsprechzellen durch Einw
durch Telefonmünzen (erhältl
an den Hotelrezeptionen). Spr
7 Uhr 6 Minuten. Durch Fernv
garische Städte und Ortschafte
tion der Post in Fremdsprache
formationsdienst der Ungarisc
228—049.

Fernsprechpreise: Österreich 1
13,—. Ft. BRD 1 Minute 13,— 1

Der Informationsdienst WOCHE für Touristen: Bp. 15/a. Telefon: 200—007

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 SEP 17
DÉLI HÍRLAP

Kántor Andor,
Munkácsy-díjas festőművész

1021

Hét végi kalauz

STÚDIÓSOK RAJZAI

A képzőművészeti világhét alkalmából 105 — a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rajzpályázatára beküldött — munkáját mutatja be a Stúdió 50 tagja a Kossuth Művelődési Ház kiállítótermében. A kiállítást, melyet Máger Ágnes miskolci festőművész rendezett, Tok Miklós, a városi tanács elnökhelyettese nyitja meg szombaton délben. A megnyitó ünnepségen közreműködik Balajti Péter kürtművész, zongorán kíséri Acsay Gabriella.

TÚRA AZ ŐSZI BÜKKBE

Őszi színekben pompázik az erdő, megkezdődött a szarvasbőgés, s ráadásul az időjárás is kedvez a turisztikának. Amennyiben a hét végére is jó marad az idő, minden bizonnyal ezrek keresik fel a Bükköt. Ide szervez túrát tagjai és minden érdeklődő részére a DVTK természetjáró szakosztálya is. Az útvonal: Lillafüred — Lencsésforrás — Kaszás-rét — Udvarkő — Csókásrét — Soros-teber — Andókút — Papírgyár. Indulás: a 8 órakor közlekedő LÁEV kisvonattal. Túravezető: Pléh Zoltán.

✱ *Gálffy Lola és Kántor Andor festőművészek kiállítását Tolnay Ferenc, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője nyitotta meg tegnap délután 5 órakor. A Munkaérdemrend arany fokozatával kitüntetett művésznő és Munkácsy-díjas férje képei — nagyrészt csendéletek és tájképek — a Szönyi István-teremben tekinthetők meg, szeptember 30-ig. (Képünkön Kántor Andor festménye: Február Szentendrén.)*

Volt egyszer egy piac...

(CIKK AZ 5. OLDALON)

A

DÉLI HÍRLAP

POLITIKAI NAPILAP

VIII. ÉVFOLYAM, 220. SZÁM

Lázár György Békés megyében

Lázár György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke szerdán és csütörtökön Békés megyébe látogatott.

Szerdán Békéscsabán, a párt megyei bizottságának székházában Frank Ferenc első titkár és Klaukó Mátyás, a megyei tanács elnöke fogadta a megye vendégét. A

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kántor Andor

NÉPSZAVA

1979 SEP 15

1021

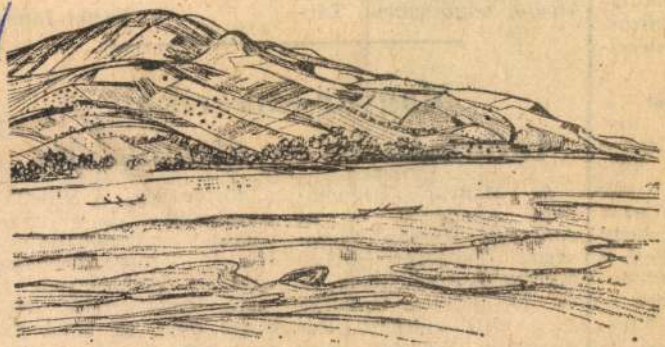

Kántor Andor: Dunakanyar

állam
lakulá-
közös-
erdései-

ost a
t hét
Marx—
külön vált
é az a
hogy
ához a
nyfede-
erek —
t mun-
ckel az
megis-

tik munkafelada
kiváló minőségben.

Magy
tudomány

A Magyar Tudományos Akadémia és az Amerikai Humán Társaságok Tanácsa (ACLS) képviselői szeptember 11. és 14. között tartották meg első ülésüket Budapesten. Előzetes megállapodás született a néprajz és folklór, az a történelem, a szociálpszichológia és a nyelvészet tudományterületein megvalósítandó együttes kutatásokról.

Az emlékeztetőt *Köpeczi Béla*, az MTA főtitkárhelyettese és *Robert M. Lumiansky*, az ACLS elnöke látta el

Kántor Andor

Festményei szerepelnek Klamár Ernő
Kispesten élő gépészmérnök gyűjteményében

Műgyűjtő 1975/2 39.old.

Kántor Andor

Szentendrei részlet (grafika)

Népújság, 1974. nov. 17. 102. ef. 269n. 9n.

Kántor Andor

Pilisi falu (grafika)

Népszava, 1974. dec. 22. 102. evf. 299 sz. 9 p.

Kántor Andor

Domboldali házak (festmény)

... 1975. jún. 5 103 ed. 4 r. 8 p.

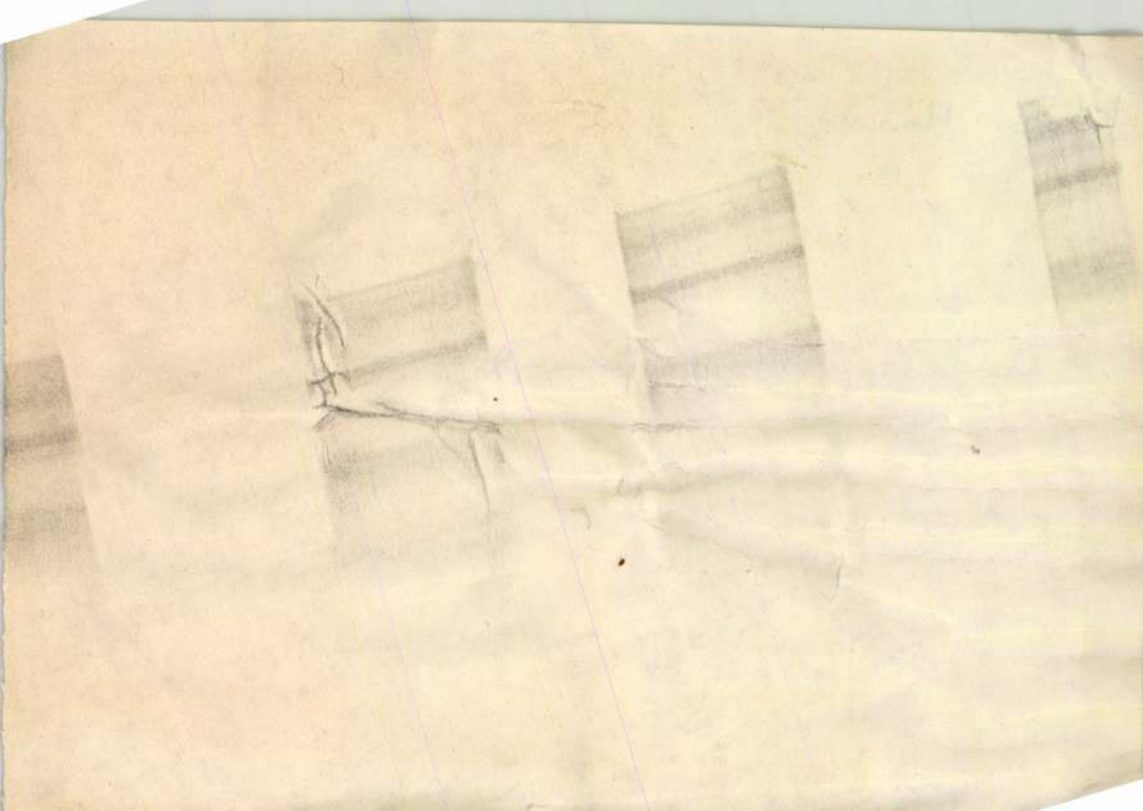

Kántor Andor

Oszlopok, kapuk, házak, repr.

Az újjáépített szentendrei régi művésztelep — Őszi tárlat, 1974.

Kántor Andor

Oszlopok, kapuk, házak, 1974. olaj,
50×60 cm

Az újjáépített szentendrei régi
művésztelep — Őszi tárlat, 1974.

Kántor Andor

Kék fál, pinos tetőt, 1973. 50×60 cm
Házak és fák, 1974. 40×50 cm

Az újjáépített szentendrei régi
művésztelep — Őszi tárlat, 1974.

Vladár Tudor

Kiállitáson vett részt a szentendrei művésztelep alkotóinak rendezett tárlaton a művésztelep galériájában.

Dévényi Iván ismertetése.

Vigilia 74/12. 855. o.

Kántor Andor festő M.D.K.

Kiállitása a Csók Galériába n
a 20-as években a KUT tagja

Perneczky Géza: Két szentendrei festőművész kiállitás

Magyar Nemzet 1965. nov. 17. 4.1.

Kántor Andor festő

Művek nem említve

1966. jan 22 Élet és Irodalom

Új Perzsa: Nem kezdjük elölről

Kántor Andor festő M.D.K.

kiállitása a Csók Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1965. nov. 3. 4.1.

Kántor Andor

MDK

Kilátás Nagymarosról, of.

Önarckép, of.

Szentendrei tornyok, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

18 l.

Kántor Andor

festő

M.D.K.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének választmányi tagja lett.

—: A Magyar Képzőművészek Szövetségének választmánya
Művészet 1966. június – 12 lap

Kántor Sándor, festő M.D.K.

művei tizenkilenc festő és grafikus kiállított anyagában szerepelnek.

U.J.: Képkiállítás Nagymaroson

Magyar nemzet, 1956. jul. 17.

Kántor Andor, festő

MDK

Ajándék néhány műve.

R. Gy.: Mai magyar művek a székes-fehérvári Képtárban 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jún. 30.

Kántor Andor festő

Szőreg említi részvételét a Székesfehérvári Csók-képtár tárlatán.

Művet nem említi.

Vasas, 1966. aug.

sz. D. K.

KÁNTOR Tudor festő

Szentendrei tája

a. m. Felszabadulási kiállítás a II. kerületben

Magyar Nemzet 1961. okt. 19. 4. l.

MDK

A PN fotolátogatása a Szentendrei művészeknél.

Kántor Andor foto

Pesti Napló Képes Mell. 1938. jul. 31.

M.D.K.

Kántor Andor

festő

Részt vett a Finnországban renderett kiállitáson 1938-ban.

Vértes György: A magyar képző művészeti népfront...

Művészet, 1962. február — 11 l.

MDK

Kántor Andor

Tihanyban dolgozó művészeink egyike

Esti Hirlap 166 sz. 1958. jul. 17 2 old.

M.D.K.

Kántor Andor

festő

Pécsett tartott kiállítást.

Sarkadiné Hárs Éva: Haranti Pál képkiállítása

Művészet, 1961. december. — 35 l

MDK

Kántor Andor, festö

Szeptember. Olajf.

Nemzeti Szalon. Kut. 1941 nov.-dec. Kat.

MDK

Kántor Andor, festö

24. Staravodai házak. Pastell.
25. Késö délután. "

A Budai Kéozömüvészek Karácsonyi Kiállitása. 1947.
Kat.

MDK

Kántor Andor, festö

Dunapart.	Olaj.
Havas kert.	"
Szentendre.	"

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. lo.1.

MDK

Kántor Andor

Furcsa házak

Őszi virágok

Budai Képzőmüv. csop. MMM. 1949. febr.

MDK

Kántor Andor

Sárospataki részlet, paszt.

Szentendrei festők 3. kiáll. Ferenczy Muz. 1953. aug.

MDK

Kántor Andor

Késő duu. a szentendrei müv.telep.kertjében, pa zt.
Szentendrei utca, apszt.

Szentendrei festők 3. kiáll. Ferenczy Muz. 1953. aug.

MDK

Kántor Andor

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.39.

MDK

Kántor Andor

Szentendre, o.

2o.az. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és
Móra F. Muz. Szeged, 1966.

M.D.K.

Kántor Andor
festő

Részt vett a tárlaton.

Skaulisch Lenke: Gyurtendrei festők hi állítása
Művészet, 1968. január – 38 lap.

Kántor Andor
festő

MDK

A Magyar Képzőművészek Szövetsége-
nek közgyűlése a festő szakosztály
választmányi tagjává választotta.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése
Művészet, 1969. március – 18 lap.

Kántor Andor

Nagymaros és Visegrád c. mire (eml.) szerepel az alábbi tárlaton

Prukner Pál: Szentendre. Pest megyei tárlat, 1969

Pestmegyei Hírlap 1969 V-11

Kántor Andor

nem vett a szentendrei József Attila
művelődési Házban a szentendrei művészek
kiállításán. Kiállított műveik értékét (kb.
10,000 Ft-t) a vietnámi nép megsegítésére
ajánlotta fel.

Horányi Sándor: Szentendrei képzőművészek kiállítása
Vietnámért
Pest megyei Hírlap (Szentendre) 1966. dec. 14.

Kántor Andor

Szerepel a Pest megyei művészek
táslatok

Rideg Gábor: Három tájegység
művészete

Magyar Hírlap 1969 V. 11, Gold.

Kántor Andor

Szentendre, Művésztelep c. képei láthatók a Ferenczy István Múzeum új Tárlatán

Lőrinc Lóránd: A ma képzőművénete a múzeumban.
Pestmegyei Hírlap, 1967. ápr. 16. 8. o.

Kántor Andor

~~szepet~~ szerepel a szentendrei városi tanácsháza rendezett táslatban

P.A.: Két tartalmas kiállítás – a szentendrei kulturális napok keretében
Pest megyei Hírlap, 1967. szept. 20. 4'o.

Kántor Andor

szentendrei művén. Művei szerepelnek a Ferenczy Károly Múzeum 2 év szerzeményei-ből rendezett kiállításán

Horányi Sándor: Megmyílt a kamarakiállítások ki otthona

Pestmegyei Hírlap (Szentendre) 1967. ápr. 12.

Kántor Andor

festőművén a Munkáczy Mihály díj

I. fokozatát kapta.

Szűvészek kitüntetése

Pestmegyei Hírlap, 1967 ápr. 2. 3. o.

Kántor Andor

A szentendrei őszi tárlaton.

Horváth György: A szentendrei festők őszi tárlata.

Magyar Nemzet, 1967. X. 10. 4. o.

Kántor Lajos

Dunaport, olaj, 65 × 80 cm
Havas Kati, olaj, 60 × 80 cm
Szentendre, olaj, 70 × 90 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1954.
Kat. nem. Második kiállítás.

10

Kántor Andor

Szerepelt a szemlenderi
Miáll--ou.

Élet és Irod, 1968, szept. 28.
Pernekszy Géza, a szemlendrei
hűvénet.

Kántor Andor

munkány díjas

A frontendrei művéntelepen dolgozik

Sehnecki Tóth János A frontendrei
művéntelep

Nagymuvelés 1968 X. n. 35 old.

Kántor

Határőrszolgálat témájú műve a fegyveres testületek képzőművészeti pályázatának bemutatóján.

Hajdu Béla: A mai katona-élet képzőművészetünkben.
Északmagyarország 1960. dec. 1. 5. l.

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 jan.lap 47.

Kántor Andor

Őszi tájkép, paszt.

Szentendrei festők kiáll. 1965. Esztergom
Balassa Bálint Mus.

000 - 66,5 - 625158 Pátria ny.-

Kántor Andor

festő

Lásd

Turesányi Erzsébet dr.

A szentendrei művész-
telep tíz éve –
Bp. 1939. 12. l.

belépett fiatal tisztviselő-társunk

müködve, az öregek lelkesedését és

uj sikereket szerezni.-

Kérjük a Tagtársak

ban megjelenni szíveskedjenek.-

Csapatöss

Tóth /

Lelkes /Baross f./

Fényes /gép/ Szentiványi

Hadl /gép/ Wurth /adm./ Blau /váll/

A pálya a Széna térről ind

leszállás közvetlenül a pálya elő

másától is megközelithető a pálya

Kántor Andor

~~Gábor Jenő~~

~~B. Bélavary Alice~~

~~Fényszhári Lárló~~

Frank Frigyes

Friml Géza

Gábor Jenő Bohócok

Kántor Andor

Klie Zoltán

Kövesháry Kalmár E.

l. Tamás Galéria

88

70. 11. 1936.

UME kiáll. - márc

times grafikák

Fo csábo

⊥ A háttér sötétbarna.

Gyarapodás.

ul, de ~~balra~~ visszanéz. Jobbkezében kivont
mkucsmáját forgó disziti; hosszú haja,
leberetvált. Nyakravalója ~~fekete~~ sötét szmu, állógallé-
kardkötő szoritja. ⊥ Felirata alól: Nicolaus

retei 58:39 cm.
siky Atillától az 1893:III. 20-án kelt
n. (42/93).
28-án.
1894: VII.10-én a 3135 szvsz. leirat.

8(26)

1897 VI. 215
1907 IV. 70.

Kántor Andor

Mül. 1901.

lásd jó életrajz

Turchányi Erzsébet

A Szentendrei Mü-
vésztelep tíz éve.
Bp. 1939.
19 – 20 l.

a művésztelep
katalogusai
közt

4912

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Ákos, Szilágy vm.	Ev. ref. templom fedélszéke,	

Kántor Andor
festő

Szabad Művészet

1952. 1. n. 28. l.

M. KIR. KÖZPONTI

STATISZTIKAI HIVATAL

Megrendelések kizárólag a mellékelt

ELŐFIZETÉS

„MAGYARORSZÁG TISZ

1929/30. ÉVI

A Tiszti Cím- és Névtár első és le
és pontosabb tájékoztatást nyujtani az
mányzati és közigazgatási szerveknél alk
Magyarország Tiszti Cím- és Névtárának
(naptári év helyett) *a költségvetési év* e
gyorsabban közölhetők legyenek, általába
lódó, személyi változások.

Magyarország Tiszti Cím- és Névtá
nagyobb részletességgel fogja ismertetni
adatokat, a kormányzósági hivataloknak

Kántor Andor MDK

Szekér a sikáéorban, olf.

Mücsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Kántor Andor, [ ] - MDK

Hozzájárult a szekesfehérvári Csók Képtár gyűjteményének létesítéséhez.

—: Művének ajándéka 2.

ESTI HIRLAP bp. 1965. márc. 4.

Kántor Andor MDK

Szentendrei táj, vízf.

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Kántor Andor MDK

Nyár

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

MDK

Kántor Andor

Bisztró előtt, o.

Reggeli fények, o.paszt.

Szentendrei festőművészek nyári tárl.
Ferenczy Károly Muz. 1966.

MDK

Kántor Andor

Csendélet piros háttérrel, o.paszt.

Utcatorkolat, " "

Szentendrei festőművészek nyári tárl.

Ferenczy Károly Muz. 1966.

Kántor Andor

hint főiskolás, nyári művésztelepen

Lehet kapcsolatba Vásárhellyel

Rudnay növendéke ként

Ambrus Tibor: A vásárhelyi művészet múltja.

Korfázs 1968 II. 304 old.

Kántor Andor

Oklóbei olaj
Évire "
Szentendre parut.

A Szentendrei Művésztelep jubiláris kiállítása 1926–1956 katalogus Lyka Károly

M.D.K.

Kántor Andor festö

Szentendrei tornyok c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Müvelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 2.l.

Kántor Andor
festő

M.D4

Perneczky Géza: A szentendrei múrészet
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28 - 8 lap.

Kántor Andor

kiállított festményei.

- Dunapart, olaj, 65 x 80 cm.
Havas kert, olaj, 60 x 80 cm.
Szentendre, olaj, 70 x 90 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

10.l.

Kántor Andor
festő

M.D.K.

„Műteremsarok" amiű olajképe
a Sportkorhaiban van elhelyeve

Novák Károly: Korhár is képzőművészet
Művészet, 1968. aug. – 12. kép

M.D.K.

Kántor Andor festő

Régi butorok c.

Tél a Kelenhegyi uton c.

Üdülők c.

műve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításán. A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításáról 4.l.

M.D.K.

Kántor Andor festő

Nagyma osi tetők c.

műve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításán. A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékozta ó az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításáról 3.l.

M.D.K.

Kántor Ondor

grafikus-festő

Részt vett a II. her képzőművészeinek a tárlatán.

Lántz Sándor: Krónika

Művészet, 1968. jelen – 45 lap.

Kántor Andor

festőművész. Munkácsy
Mihály-díj I. fokozat.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 2.

Kántor Andor (1901–)

Kart. pant. 220 × 267 mm.

m.t.

Mappan rajz és akvarell a XIX és a XX
kéad. A Rat. bev. Oelmacher
Bp. 1959 Anna. 43.

MDK

Kántor Andor

Szentendre, o.

20. sz.i m. festészet és szobrászat M.Gal.

és Móra F.Muz. 1966. Szeged

Kántor Andor

Műve kiállítva az V. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1959. okt. 30. 4.1

Kántor Andor

ideigl. rajztanár

Bpest polgármestere

1941. pil. 1. határtyal

a finiskolákhoz rendes

tanárra nevezte ki

Rajzoktatás. 1941-9. ir

borítékon

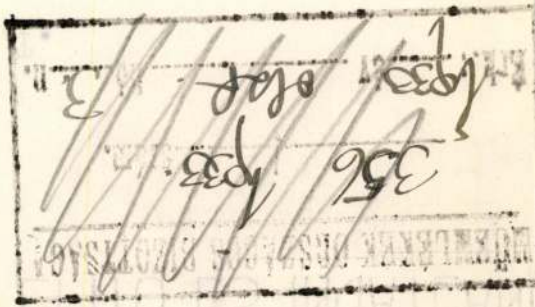

HOUSE ÉPITŐ ÉS INGATLAN

T.

Müemlékek Orszá

T

mult hó 27.-én kelt nb. áti
a Müemlékek Országos Bizott
foglalkozik. A rend kedvéér
müegyetemi tanár ur őméltós
gőt a mai napon közvetlenül

F

MDK

Kántor Andor

Szentendrei utca, of.

Szentendrei rév, of.

Dunakanyar a képzőművészetben. Szentendre-Esztergom-Tata. 1962.

tovább

Kántor Andor

Kaszás Miklós

Kovács Árpád

Peitler István

Schrotta János

Szabados Béla

Székely Móric

(Streda Károly)

Török Sándor

Varga Ferenc

Wagner János

Závory Zoltán

Képzőm. fönd. cita

1928/29. 19. p.

1928/29. tanársegédi teendőkellátásával megbízott öszt[illegible]dijas hallgatók

LÉGRÁDY TESTVÉREK R.T.
NYOMDAI MŰINTÉZET
NYOMÁSA, BUDAPEST.

MDK

Kántor Andor

Szentendrei kert, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 14.l.

Kántor Andor Misa

Alkotása a Szinyei Társaság tav.tárlatán.

P.N.931.IV.5.

Kantor Andor Mijas

Tovább

Kántor Andor

~~[illegible] IV.c~~

~~[illegible] III.c~~

~~[illegible] IV.c~~

Kiss János V.c

Kántor Andor VII.c

Majoross Edith IV.c

Papp Irén V.c

Sebesta Loidolt Ferenc V.c

Szabó Wladimir III.c

1929-30-ban 800 pengős állami ösztöndíj.

Képzőm. Főisk. Évk.

1929/30. 41. l.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **OKTÓBER** 42. hét

10 Vasárnap	B. Ferenc *Gedeon*
11 Hétfő	Placidia *Brigitta*
12 Kedd	Miksa *Miksa*
13 Szerda	Edo *Kálmán*
14 Csütörtök	Kalliszt *Helén*
15 Péntek	Teréz *Teréz*
16 Szombat	Gál *Gál*

Kántor Andor

festő

a Képző és Iparművészeti Gimnázium

tanára (?)

Munka Érdemérem

Szabad Művészet

1955. 149. l.

MDK

Kántor Andor

Eső után, of.

A Preobrazsenszky-templom kapuja, of.

Szentendrei rév, of.

7o művész kiáll. Ernst Múz, 1957. dec.

MTDE

Kántor Andor

Szeptember, rajz

MAFE 12.kiáll. N.Szal. 1926. máj.

13 l.

MDK

Kántor Andor

illusztrációk az alábbi műben:

Tersánszky J.Jenő: A félbolond. Bp. 1947.

Kántor Andor

Szentendrei Múzeum XIV. Megyei Tárlat. 49
alkotóművész, 80 mű a realizmustól a konst-
rektivizmusig. Jók: K. A.: Sárga ház tornyok-
mal, Nép bolt, Kora tavasz a művészbelepen

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 1. 9. o. Prukner Pál:
[illegible] Múzeum Tárlata Szentendrén

KÁNTOR ANDOR /

Sárga kár tornyokkal[x] c. képével részt vett a 14. mepei tárlaton (Szentendre, 1968.)

x Népbolt és Kora tavasz a művésztelepen

Pest Megyei Hírlap, 1968. dec. 1.

/9

Kántor Andor

szentendrei müvész. Résztvett az ünnepségen

Ünnepélyesen lerakták az uj szentendrei müvésztelep alapkövét

Magyar Nemzet, 1968. ápxx máj. 28.4.o.

Kántor Andor

Sárga ház tornyokkal c. műve (emr)
Kora tavasz a művésztelepen " — "
és Nyboll " — "
szerepel az alábbi távlatban

Prukner Pál: Szentendre. Megyei
képzőművészek távlata

Pestmegyei Hirlap 1968 XII 1

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kántor Andor

1958: Gyüjteményes kiállítása. Neves pasztell és tájképfestő és portrétista.

Tehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 145 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Kántor Andor

Született 1901-ben. Festő. Tagja a Szentendre-i művész telepnek. A „Kút" tagja és az IIme-nek. A Szentendrei Festők Szövetségének Tithára

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 f

145 f.

Kántor Andor

Szerepel a Szentendrei festők
kiállításon a Debreceni Déri
Múzeumban

N. N.: Kulturális Krónika

Hajdú Bihari Napló 1969 VII. 29.

MDK

Kántor Andor

Müteremrészlet, o.

Csendélet Buddha-szoborral, o.

Szegedi Ö. Képzőm. Kiáll. Szeged 1964

ÉNy-indiai eredetre ut
rokon. A tornyok É-ind
csu hegyben végződik.
szintén magas, csucsós
a Wat Mahatat /12--13.
sziámi jellegü pl. a W

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási hir

Köznevelés 1967 aug.25.

Kántor Andor

Veszprém

M.D.K.

A Janus Pannonius Múzeum művészettörténeti osztályán nyílt meg képkiállítása.

—:—

Napló 1961. márc. 5.– 2 lap

Kántor Andor festő M.D.K.

A Szentendrei Festők Társaság nevében 33.039.91 forint kiutalását kéri. 1947.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 376.1.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II
Bp. 1965.

Kántor Andor festő

Munkásy díjat kapott (I. fok)
a Csók Galériában rendezett
kiállítása ést (1965)

Négyszer 1967 IV. 2. 2 old

MDK

Kántor Andor

Esős idő, festm.

Mohács emléke, Ernst Muz. 84.kiáll. 1926.szept.
8 l.

MDK

Kántor Andor

Sárospatak, paszt.

Szeptember Szentendrán, paszt.

Szentendrei festők 2.kiáll. Ferenczy K. Muz.
1952. okt.

M.D.K.

Kántor Andor festő

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: Szentendrei őszi tárlat
Magyar Nemzet 1965. okt. 2. 4.l.

.

Kántor Andor

festő

A Csók galériában rendezett tárlatain bemutatta „Tengerpart csónakokkal", „Nagymarosi-tetők" c. rajzait is.

Maffy Albin: Kántor Andor kiállítása a Csók galériában
Művészet, 1966. január – 48 lap

M.D.V.

Kántor Andor
festő

1963-ban készült a „A kádannester
hára", a „Sárga hárak" és a „Szines
hárak" összefogott megfogalmazása.
A kiállításán olajfestmények, temperák,
vízfestmények mellett rajzok is szerepelnek.

Márffy Albin: Kántor Andor kiállítása a Csók Galeriában
Művészet, 1966. január – 48 kep

M.D.K.

Kántor Andor
festő

1960-ban festette a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonába levő „Szentendre" című festményét, 1964-ben festette a „Nagymarosi karak, viscopádi hegyek" c. képét.

Márffy Albin: Kántor Andor kiállítása a Csók galériában
Művészet, 1966. január – 48 kep

Kántor Andor

Kiállítása nyílt a Csók Galériában.

Népszabadság 1965. nov. 5.

M.D.K

Thiéntor Andor
festő

A Csók Galériában rendezett tárlatán bemutatta a „Szín-dikáló"-t, az 1963-ban festett Önarcképét. — „Szentendre" (repro)

Marffy Attila: Thiéntor Andor kiállítása a Csók Galériában Művészet, 1966. január – 48 lap

MDK

Kántor Andor

Visegrádi Dunakanyar, of.

Kilátás Nagymarosról, "

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

MDK

Kántor Andor, festő

Bükkös part, mérnyaj

Hunka 4.

Neuz. Szal. Mūv. E. - Szimpei Társ. X. tav. kiáll. - 1935.
V. 8-19. - Kat.

MDK

Kántor Andor festőm.

a zsüribizottság tagja

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.
Herman O. Muz.

Kántor Andor

Szerepelt a nemzeti kötő 2 jubileumi kiállításán.

Est. 1949. X. 14.

Kántor Andor

Szerepelt a nemtendrei festők kiállításán.

Füppetlenség. 1939. X. 17.

M.D .K.

Kántor Andor festő

Műve a kiállításon

Perneczky Géza: Szentendrei nyári tárlat

Magyar Nemzet 1966. augusztus 17. 4.l.

Kántor Andor, [ ] MDK

Egy művét ajánlotta fel.

–: A szentendrei művésztelep alkotói
Vietnamért 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. dec. 13.

Kántor Andor

1. Sárga falak 30,5 x 41

2. Épülettömb 31 x 43

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972 ápr.

Kántor Andor

1. Szentendrei tornyok 20x43

2. Fej 32,5x24,5

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972 ápr.

Kántor Andor

1. Balatonpart 31,5 x 43,5

2. Hegyi dél 29,5 x 40

Kántor Andor fotóművész
kiállítása Ernst Múz. 1972. dec.

Lándor Andes

1. Balatonpart 31,5 x 43,5

2. Hegyi dél 29,5 x 40

Lándor Andes fotóművész
leiállítása Ernst Múz. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Dömösi nyár 55 x 60

2. Önarckép 80 x 60

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. 1972. ápr.

Vántos Andor

1. Furcsa házak 25 x 30,5

2. A művésztelep kertje
55,5 x 75,5

Vántos Andor fotóművész
kiállítása Ernst Múz. 1972. dec.

Kántor Andor

1. Sárga házak 25 x 30,5
2. Virágok sárga csészével
30,5 x 24,5

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Szamárhegyi házak 21,5 x 25

2. Nyári virágok 32 x 27

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Fények és árnyékok 21,5 x 25

2. Kerti ház 19,5 x 24,5

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Művésztelep 30×37

2. Piros tetők 22×26 cm

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. Bpp.
1972. okt.

Kántor Andor

1. Olaj vászon 21,5 x 26,5

2. Két fa 21 x 24,5

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. Bp.
1972. ápr.

Kántor Andor

1. Árnyas kert 21,5 x 26

2. Sűkes házak a domboldalon
21,5 x 26,5

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. Bp.
1972. ápr.

Kántor Andor

1. Reggeli fények a telepen
31,5 x 39

2. Házak fák között 22x26,5

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. 1972.
okt.

Kántor Andor

1. Gendélet almálehal 47,5×55

2. Tanya 29×36,5

Kántor Andor festőművész
Kiállítása Ernst Múz. 1972.
ápr.

Kántor Andor

1. Fehér falak 48x65

2. A pap földje 47x62

Kántor Andor festőművész
Kiállítása Ernst Múz. 1972.
ápr.

Kántor Andor

1. Háztetők fényben 48x57

2. Ciolnos Szentendrén
47x65

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Vasudev Ade

Kántor Andor

1. Leány 39x27

2. Pékbolt 25,5 x 41

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Vántor Andor

1. Utcarészlet 26x29,5
2. Reggeli fények 30x36

Vántor Andor festőművész kiállítása.
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Sikátor 29,5 x 35,5

2. Házak és fák 30x36

Kántor Andor festőművész
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Visegrádi Duna 75x100

2. Csendélet piros kalappal
31x40

Kántor Andor festőművész
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Szentendrei utca tornyokkal
60x80
2. Dunakanyar 65x90

Kántor Andor festőművész
Ernst Múz. Bp. 1972 ápr.

Kalutor Andor, festő

Kiállítása nyílik meg Szegeden
szept. 20-án.

— Kalutor Andor 2,

ESTI HIRLAP 1973. szept. 19.

Kántor Andor

1. Sárga falak 60×80

2. Műterem 70×90

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz-Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Csendélet szőlővel 70×80

2. Domboldali házak 70×90

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. - Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Kerti ház 60×50

2. Árnyas udvar 50×60

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Házak és kerítések 60×80

2. Színes kavicsok 50×60

Kántor Andor festőművésznek kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Zöld ház 60×80

2. Szőlőhegy 70×90

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Zöld kapu 60x80

2. Lejtős utca 65x80

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Szentendre 60×52

2. Piros tetők 50×60

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. Bp.
1972. ápr.

Kándor Andor

1. Kis utca Szentendrén 40×80

2. „Görög kancsó" 31,5×41

Kándor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. Bp.
1972. ápr.

Kántor Andor

1. Szentedrei kis híd 45 x 55

2. Nagymaros és Visegrád
70 x 100

Kántor Andor festőművész
triállítása Konst Múz. Bp.
1972. ápr.

Kántor Andor

1. Szentendrei házak toronnyal
50 x 65

2. Házak és fák 40 x 50

Kántor Andor festőművésze kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. dec.

Kántor Andor

1. Vörös ház 70×90

2. Fiú és asztal 85×100

Kántor Andor festőművésze kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Vándor András

1. Üdülők 70×90

2. Tél a kelenhegyi úton
70×90

Vándor András festőművész kiállítása
Ernst Múz., Bp. 1972. Ősz.

Kántor Andor

1. Presszo előtt 60×80

2. Szentendrei tornyok II.
60×100

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. - Bp.

Kántor Andor

1. Kőfal tornyával 40×50

2. Szundikáló 70×80

Kántor Andor festőművésznek kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. - Bp.

Kántor Andor

1. Nagymarosi tetők, visegrádi hegyek 70 x 90

2. Folyóparti házak 75 x 100

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Kándor Andor

1. Bona lapu 60×70

2. A modell 55×45

Kándor Andor festőművész leállítása
Ernst Múz. 1972-ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Műterem részlet 70x100

2. Önarckép 60x55

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Szamárhegyi házak 60×80

2. Tornyok, házak 65×85

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Kárpáti tó 80×100

2. A Preobrazsenszka templom kapuja 65×80

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Szentedrei tornyok 60x80

2. Önarckép 95x83

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor.

1. Régi kert 40×60

2. Kilátás Nappanorról
80×90

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1912. ápr.

Kántor Andor

Nagymarosi tetők repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

Zátonyos Duna rajz.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

Izbég rajz.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1912. ápr.

Kántor Andor

Kéki kása sepr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972-ápr.

Kántor Andor

Házak és falu repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

Fehér falak repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

Kerti ház rep.

Kántor Andor fotóművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

Cirkusz Szentendrén
repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

Nyári virágok rep.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

Szentendrei tornyok II.

repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

Leány repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Vántus Andor

Szentendrei tájak rajz.

Vántus Andor fotóművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Szentendrei festők 31x43

2. Nagybánya 31x45

tus

Kántor Andor festőművészek kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Länder Arder

1. Sundenden tedöl 31x43

2. Kapplánya 31x46

Tu

Länder Arder jeskönnüre kiállítása
Ernst Mix. Sp. 1972 apr.

Kántor Andor

1. Domboldalon szén 31,5×55

2. Zátonyos Duna szén 44×60

Kántor Andor fotóművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Vázatos tudós

1. Domboldalon nőtt 31,5×55

2. Zátonyos Duna nőtt 44×60

Vázatos tudós fakülünön kiállítása
Ernst Luis. Dep. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Dombok szén 37×58

2. Pismány -"- 34×60

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Lámbar Andes

1. Dombok Arén 37×18

2. Pirmáry ~ 34×60

Lámbar Andes Jegyszerűsége kiállítása
Csust kiz. Bp. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Szentendrei Duma szén
41 x 61

2. Angyal utca ceruza 21 x 25

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Vadnais Trade

1. Sweetwater Dunes Area
VA × 61
2. Rugged water course 21 × 27

Vadnais Trade Publications Incorporated
Street Duis. Rep. 1075 - 1925.

Kántor Andor

1. Akt tanulmány ceruza 42×30
2. Ferdő akt —"— 30×41

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Vendor Order

1. Art Foundry Corp. (XXX)

2. Tolerance Art —

20x24

Vendor Order to Foundries Including
Contact Info. Esp. ADJS. c/pc.

Kádár Andor

1. Női akt ceruza 29,5×39

2. Tejfölk tus 21×25

Kádár Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Name: Date:

1. Was ist $29,7 \times 33$

2. Tabelle bis 21×27

Name: Date: Bestimme die Ableitung
Grad Aufg. Bp. ADFS. Spez.

Kántor Andor

1. Médi harcok toll 20×24

2. Dunakanyar toll 21×29,5

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Valuables Trader

1. Rue de Lausanne 20 x 24

2. Rue Verdaine 21 x 23

Valuables Trader Joaillerie Lausanne
Ernst Hans. Tg. 1035. s/pc.

Kántor Andor

1. Kapjuaros és Visegrád toll
16,5 x 22

2. Tengerpart csónakkal toll
16,5 x 22,5

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. 1972.
ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Strand toll 16,5 x 22,5

2. Csendélet -4- -4-

Kántor Andor festőművész
kiállítása Ernst Múz. 1972.
ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Malomkő asztal toll 21×29,5

2. Szentendrei háztetők tus 23×30,5

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Pap.

Kántor Andor

1. Izbég tus 15 x 21,5

2. Nagymarosi hegyek tus és ceruza 21,5 x 31,5

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Kándor Andor

1. A püspöki templom tus
30,5 x 19,5

2. Nagymarosi házak tus
23,5 x 31

Kándor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Meredek utca tas 21,5x30,5

2. Nappmarosi tetők filctole
23,5x30

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Tetők és kémények szén
29,5 x 41,5

2. Dunaparti házak toronnyal
kréta 31,5 x 42,5

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Kántor Andor

1. Makkosék háza tus 21,5 x 31,5

2. Bánfalva szín 31,5 x 43

Kántor Andor festőművész kiállítása

Kp. Ernst Kúz. 1972. ápr.

Kántor Andor

1. Domboldali házak színes
31,5 x 43

2. Ikrapart színes 31,5 x 43

Kántor Andor festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múz. 1972. ápr.

Kántor Andor

Szentendrei kis kúd
olaj 45x55

Szentendrei Festők Tárlata
Ferenczy Károly Múzeum

Rántor Andor

1. Házak és fák olaj 40×50

2. Kőfal torommyal olaj 40×50

Szentendrei Festők Tárlata
Ferenczy Károly Múzeum

Kántor Andor

Szentendrei kázal toronnyal,
repr. (címkapon)

Szentendrei művészek

Kántor Andor, festő

Kiállítása az Ernst Múzeumban tekinthető meg.
A művén: Szentendre festője.
Megemlített művei: Zátonyos Duna (szénrajz, 1932.); Cirkusz Szentendrén (pantell, 1936.); A Preobrazsenszka templom kapuja; Szamárhegyi házak; Lejtős utca; Piros tető; Tőld kapu, stb.

P. Szűcs Julianna: Két kiállítás 7.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 26.

Kántor Andor

szerepel egy 1939-es fotón
mint szentendrei alkotóművész
– neve említve

Magyar Nemzet 1972, szeléns 8
4. old.

Kántor Andor

a szentendrei új művésztelep

• lakója – emlékei

Magyar Nemzet 1972 július 8
4. old.

Kántor Andor

Műve szerepel az „Állami vásárlást"

Műcsarnokbeli Ziállításán – neve említve

Pestmegyei Hírlap 1972 január 22

4. old.

Kántor Andor

műve szerepel a Szentendrei

művésztelepi Galéria Kiállításán

Magyar Nemzet 1972 julius 8

4. old.

Kántor Andor festőművész

Szegeden, szeptember 2o.-án nyitják meg a művész kiállitását, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 15.
XVII. évf.37. sz. 2. lap.

Kántor Andor
festő

Méltatás.

Dr. Ury Endréné: Jakab Margit.
Nők Lapja, 1974. febr. 23 – 16 oldal.

Kántor Andor

is szerepel műveivel a szentendrei Pest megyei tárlaton. (A Tanács Köztársaság emlékére rendezték)

Három tájegység művészete – Pest megye (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. május 11. 9. l.

Kántor Andor festő

az Ernst Múzeumban rendezték meg kiállítását.

Kiállítási katalógusa.

Szocialista Művészetért, 1942. május.

Kántor Andor

A szentendrei telepeggik alapítója.

Bojár Ivám: Nagybánya-Párisz-Szentendre; Magyar Hírlap, 1970. IV. 2. 6. l.
[Fónyi-interjú]

Kántor Andor
Részt vett a budapesti művészeti hetek keretében rendezett kiállításon, a természetet konkrétabban ábrázoló a postimpressziónizmus hagyományaiban gyökerező alkotásaival.

Bojár Iván: Pest megyei művészek tárlata

Magyar Hírlap 1971/270 6 old.

Kántor Andor festő

Vállítása nyílik a negedi

Képcsarnok Vállítótermében

Magyar Nemzet 1973 september 19
4. old.

Kántor Andor

festő

Szegedi tárlatán a művész gyűjteményes anyaggal jelentkezik, mintegy negyven képpel, főleg olajfestményeb és ...

——: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Kántor Andor
festő

A Munkaérdemrend ezüst fokozatával kitüntetett művésznek ez a nyolcadik önálló kiállítása a Szegedi.

----: Kiállítási naptár.

Művészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Kántor Andor

festő

Kántor Andor festőművész kiállítása Szegeden szeptember 6-án nyílt meg és október 6-ig tart nyitva.

----: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Kántor Andor

festő

Kántor Andor szegedi tárlatain az olajfestményeken kívül egy tucat kismerétű pasztellt, pár olaj-pasztellt mutatott be.

——: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Kántor Andor

festő

Kántor Andor negedi tárlatának anyaga az 1947 és 1973 között keletkezett alkotásaiból készült összeválogatva.

----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Kántor Andor

festő

Kántor Andor kiállításán zömében tájképeket mutat be, lírai csendéletet, női fejet és önarcképet.

---: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Kántor Andor, festő

A kritikus tapasztalatairól

és a zárható meghökkenéseiről

szól a cikk.

Rózsa Gyula: Csendéletekről, két vénletben

13.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 30.

Kántor Lajos

Tájkép festészetre hirdetett pályázatot
A Képcsarnok Vállalat A Művészeti Alap felügyelet mellett .
A Csontváry Teremben megrendezett kiállitásra beérkezett pályamüvek között szerepel a müvész absztrakt müve.
Pályázat cimmel Szabó György ir a tárlatról, felsorolva a résztvevő müvészek nevét.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 26.
XVI. évf. 35. sz. 12. lap.

Kántor Andor

Bemutatott műve:

13. sz. „Késő délután", pastell.

Bologh J.: A „Magyar Képzőművészetért" I. művészeti kiállítása, Budapest

Kántor Andor

festő

Kántor Andor kiállításain szereplő tájképeinek nagyobb részét Szentendrén festette a művész. Az állami művésztelepet 1929 óta látogatja Kántor Andor.

---: Kiállítási naptár.

Művészet, 1973. szeptember - 46. oldal

Kántor Andor
festő

Kántor Andort kiállítására szerep-
lő tájképeinek néhányát a Duna-
kanyarban, másokat pedig Tihany-
ban készítette a művész.

---: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Kántor Andor

festő

Kántor Andor munkáit, melyeket a látó anyból indet a művész, hez-detben szigorú zárt komponáltság erőteljes kontúrok jellemzik.

---: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Vidutor András

Munkája szerepelt a kiállításon.

Új szerzemények a szatmárnémeti múzeumban; Magyar Hírlap 1970. jan. 12. 9. l.

Kántor Andor

A csontváry-tesemben a Képcsarnok pályázatára beküldött festményeket mutatták be, ahol képe szerepelt.

Losonci Miklós: Pályázat és bemutatkozás.
Pest m. Hírlap, 1972. aug. 6.

Kántor Andor

Neve említve „A Szentendrei Festő Társaraja tiszéves gubilumni kiállítása a Nemzeti Szalonban" c. cikkben

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Magvető Bp.1972

17. old.

Kántor Andor

Kántor Andor festőművész kiállítása
Stók J. Galéria Bp. 1973.

Kántor Andor

Bemutatott művei:

"Vörös ház", olaj, 70 x 90

"Szentendrei tornyok", olaj, 60 x 100

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968

Kántor tudor
festő

~ Rudnay növendék

Lánló Gyula: Utolsó beszélgetés...
1192.
Korunk, 1972. 8. sz.

Kántor Andor

A Művelődési Minisztérium vásárolt olayképeiből, a városi és falusi képtárak kiállítási anyagának felfrissítésére.

Festmények Borsodnak.

Észak-Magyarország 1972/41 4old.

5) Kántor Andor
testő

szatér * szülővárosába. Több e-
gyéni kiállítást rendez erdélyi vá-
rosokban.

Meradia lenő: Désiérek 769.
Korunk, 1972 5. n.

Kántor Andor

Kiállít Szegeden (Várász u. 17.).

Műgyűjtő 1972/4. sz. „Kiállítási naptár"

KÁNTOR ANDOR, festő

1970-ben kiállitása volt. Ez alkalomból A MŰGYŰJTŐ c.f folyóiratban olvashatunk művészetéről, életútjáról átt tekintést. 36.old.

FOLYÓIRATSZEMLE, -ó-r. A MŰGYŰJTŐKÖL SZÓLÓ ó-r. 36.old.

AZ ÉREM, Az éremgyűjtők Egyesületének Hiv.folyóirata. ----- 1970. 53-54.szá. Bp.

Kántor Andor, festő

Szegeden nyílik meg tárlata
szept. 20-án.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp 1973. szept. 19.

Kántor Andor

festő

Zala Tibor műtermé abban a házban van, ahol Kántoré.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Kántor Andor MDK

Szerepelt a kiállitáson

müteremábrázolással

Murányi-Kovács Endre: Országos képzőművészeti kiállitás Szegeden.

NÉPSZABADSÁG 1964 aug./15 15.

Kántor Áudor

képei szerepelnek a "Pest megyei tárlaton" a Nemzeti Galériában

Pestmegyei Hirlap 19 71 szeptember 3o

4.old.

KÁNTOR ANDOR

Művészetéről ismertető cikk jelent meg a „Nügyijtő" új számában, több reprodukcióval.

ESTI HÍRLAP, 1971 jan. 25.

KÁNTOR ANDOR

A „Műgyűjtő" új számában cikk jelent meg munkásságáról.

NÉPSZABADSÁG, 1971. jan. 26.

Kántor Sándor

„Késő" délután, pasztell

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 július

Kántor Andor

A kiállitáson az alapitó tagoknál nagyobb sullyal szereplő posztimpresszionista müvész.

Dévényi Iván: Jubiláris kiállitás Szentendrén; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 9.l.

Mainter Andor

Munkácsy-díjas, műtermében (foto)

Írta és fényképezte: Selmeczi Tóth János: Bemutatjuk a Szentendrei Művésztelepet

Népművelés 1968/10 39 old.

Kántor Andor
festő

1948-1951 között a Művészeti Gimnáziumban Kántor Andor rajztanára Bartel József.

Tóth Antal: Bartel Józsefről.
Művészet, 1974. július 27 lap.

Kántor Andor

A Műcsarnokban rendezett Állami Vásárlások kiállításán művei szerepelnek.

Sasonci Miklós: Fővárosi kiállítások.

Pest Megyei Hírlap, 1942. jan. 22.

Kántor Andor

10

„Nyári virágok"
„Sárga falak" c. Zépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 20
8. old.

Kántor Andor 9

„Domboldali házak"

„Műterem" c. lépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 20

8. old.

Kántor Andor 8

„Szentendrei tornyok"

„Görög kancsó" c. Zápei emlékre

Magyar Nemzet 1972 április 20

8. old.

Kántor Andor 7

„Preobrazenska Spl. Zapuja"

„Barna Zapu" c. Zápei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 20
8. old.

Kántor Andor 6

„Csendélet almával"
„Punakeyan" c. képei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 20
5. old.

Kántor Andor 5

„Felén falak"

„A pap földje" c. Zépei emlékre

Magyar Nemzet 1972 április 20

8. old.

Kántor Andor

4

„Szentendrei Duna"

„Háztetők fényben" c. képei emlékre

Magyar Nemzet 1972 április 20
8. old.

Kántor Andor 3

„Zátonyos Duna"

„Domlok" c. Zépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 20

8. old.

Kántor Andor

1901 december 7. án született,

a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay

Gyula tanítványa volt

Magyar Nemzet 1972 április 20
S. Gy.

1

Kántor Andor

az Ernst Múzeumban ugilt

Vallitása

Magyar Nemzet 1972 április 20

8. old.

Kántor Andor festőművész

Vállalása április 14-én

nyílik az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1972 április 13

4. old.

Szántor Andor
festő

„Szentendrei tornyok", „A régi Szent-
endre" című képei kangulatos az

Bozóky Mária: Pest megyei tárlat.
Művészet, 1972 januar – 40 oldal.

Kántor Andor

Jakuba János tanitványa volt, mestere igen kedvelte képeit.

Rajztanitás 1975/1/31

Papp Albert: Mesterünk Jakuba János

Kántor Andor, festő

L.: Gempő A. Andre

— : □ Gempő A. . . . . 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. aug. 31.

Kráutor Andor, festő

L.: Barcsay J.

Rózsa Gy.: Művének . . ¼.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 29.

Kántor

A szentendrei Ferenczy Károly Múzeum
most ami kiállítása a múzeum új szerzemé-
nyeit mutatja be igen jó válogatásban

T. Új szerzemények Szentendrén

Népművelés 1970/2 45old.

Kántor Andor festő

A Gautváry-teremben Pest megjében élő alkotók festményeit látjuk, - köztük a művészét is.

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. szept. 6.

Kántor Andor
festő

II. Keleti Károly
u. 21.

MKSz 1947

Kántor Andor

222 Szeptember, rajz 500

Nemzeti Szalon

1926. máj.

MAFE 12. kiáll.

BERNÁTH AURÉL: Vénus.

Kántor Andor

100.-
KÁNTOR ANDOR
100 Fehér falak, pasztel

Nemzeti Szalon

1937.
nov - dec.
Kut.

KUT

KÉPZŐMŰVÉSZEK ÚJ TÁRSASÁGA

JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSÁNAK

KATALOGUSA

Kántor Andor M.

60	Sárga falak	olajf.	160.—
61	Csendélet citrommal	olajf.	150.—
62	Csendélet az ablakomban	olajf.	200.—
63	Bükkös patak		250.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1932

752 (3560).
815 (44)

747.

...mber 16-án. Ft Bonda 1905.

...dekkört (Máté 19r. 14)

...ül Jézus, ki jobbra fordultan van áb-
...tja, mintha e szavakat mondaná: „Hagyátok
Fejét dicsfény veszi körül, a mely-
...ujjú és térdeit palást fedi. Jobb-
...nek csoportot.
125:138 cm. 125 X 138
...iki 20578 sz. leirattal 30 K-án.

240

Kántor Andor
festő

Zöld kancsós csendélet.
olaj.
Csomorkány, olaj.

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

T. 2759.

hiffs-Capitaine, egy Schiffs-
y Jnfanterie-Officier, egy
atrose van 1802-ből, 1815-ből és
ölül

K. OESTERREICHISCHE ARMEE.

elich.
Berman & Sohn am Grabe zur gold. Krone.

a papirosnak 28.9: 42.1 cm.
e k.k. österreichische Armee zm Laufe
n & Sohn in Wien.

-91-5.

KÁNTOR ANDOR MISA

77 Malom olajf. 350.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1931

Nemz. Mnz.

körül, melynek fehér teritőjé
epedtek le, férfi az kö-
szú, egyik czipőjét lerúgva levelet
vel enyeleg; a bő ujjú kék kabátot
viselő a korsót, mely mellet a tál-
a szélről ülő anyóka egy kis szőke
lember leányt ölelget; az enyelgők fe-
en énekelnek, kikből egy ka-
poharát felemeli; a falon az
jókat ábrázol. Az előtérben balról, a
tát látszik sütni és jobbról a kor-
k köti le figyelmünket. Az egyik a
háját emelte fel és a többi eszik, si-
szedi ki az ennivalót. Hátul lépcső
élnek. Alól balra a mester jelzése

cm.
nner János hagyománya.). Átvétetett 1897:
(428/97.)
tést tudomásul vette 1898: II. 17-én

I A

Trég

II: 675

KÁNTOR ANDOR

93	Hunka	tempera	120.—
94	Anna völgy	tempera	150.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

~~Beck Károly IV. 177.~~

Kántor Andor Miksa (ifj.)

festő

Szentendrei részlet, olaj.

Szőlőhegy, olaj.

A nagyal utca, olaj.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930.

Ny dep. 69. b)

Ny lelt. 719.
Dep. nj. 69 b)

Nemz. Muz.
~~[illegible]~~

ynak bolové csakis tornyos sarka látszik, hol
. A feljáró oldalain virágvázák képez-
lszaki növények(narancsok és czitromok)
körül dús lombozatú fák diszlenek.

Dep. nj. 69. b). — Ny lelt. sz. 719. — A
. — ~~[illegible]~~
~~1899; I. 25-én (36/99 No. VI:2).~~ művész ho-
gyomatya. — Átvétetett 1895 junius

Gundelfinger Gy. hfj. 1895. jun. 24.

KÁNTOR ANDOR

SZENTENDRE ÜZENETE

Vázlat Kántor Andor kiállításának megnyitójához, 1972. április 14-én, az Ernst Múzeumban.

1930. Rudnay-osztály a Főiskolán. A szürke fal előtt angol vörös lepel, előtte fekete ruhában egy sápadt, kiéhezett asszony, ölében dajkálva kicsi leánykáját. Modell. Festjük. Én egy kis kartonlapon kínlódom a hideg fényekkel, meleg árnyékokkal, a Rudnay-módra való festéssel s oldalpillantásokkal figyelem és csodálom azt a magas, jó kiállású „felsős" kollégát, aki nagyméretű vászonra fest, kissé a németalföldiek modorában. Előrelépve-hátrálva, szűkített szemrésén át figyelve a modellt s munkáját dolgozik, aztán egyszer csak odamegy a szegény aszszonyhoz, s kitapintja, hogy a gyűrött ruhaujj alatt hol van a könyöke. Rudnay Gyula, aki pedig a viharzó lendületű festőiséget szerette, méltányolva állt meg e stilizált valóság előtt, sőt festőjét tanársegédjévé is választotta. Ez a festő, aki azóta is így él bennem, valahányszor találkozunk – Kántor Andor volt. Később ritkásan hozott össze minket a sors, művésztelepen, az áldott Sopronban, szövetségi üléseken és hébe-hóba egymás otthonában. Az eltelt negyven év alatt ő művészeti életünk megbecsült tagja lett, Munkácsy-díjas, és hosszú időn keresztül volt a Képzőművészeti Gimnázium tanára, majd igazgatója. Ott végzett fiam is, s ez a családi emlék még csak színesebbé

Lóyló Gyula: Művészetről, művészekről
Bp. 1978. Magvető

sem tudna számot adni erről: munka közben önkéntelenül ilyenné változik benne a folyamatos látvány.

Még valamire eszméltem szemlélődés közben, bár félős, hogy a szavak színeváltozásában akaratlanul is meghamisítom ezt az induló felismerést. Arról van ugyanis szó, hogy régóta figyelem festőnőinket, s keresem bennük női mivoltuk sugárzását. Sok-sok évszázadon, évezreden keresztül a kézimunka, a fonás-szövés művészete, mintakincse volt művészi hajlamaik megélésének területe. Lehet, hogy csak érzéki csalódás, de mintha Szitás Erzsébet arabeszkszerű és minden parányi részletében megmunkált képeiben ez az örökség élne tovább. Akár így van, akár tévútra vittek a szavak, egy bizonyos: az a gyöngédség, amely munkáiból sugárzik, mindenképpen „az örök női" megtestesülése.

*

Nagyjából ilyen gondolatok támadtak bennem Szitás Erzsébet képeinek láttán. Bizonyos vagyok benne, hogy ezek a képek azokban is együttérzést váltanak ki, akik nem ismerhetik őt személyében.

Végezetül néhány szót élete soráról: az Iparművészeti Főiskola után Domanovszky Endre vezetésével indult festői útjára, és több évtizeden keresztül a Nemzeti Színház jelmeztervezője volt. Közben állandóan szenvedélyesen és megilletődve figyelte a természetet, festett, rajzolt. Eddig két önálló kiállítása volt, az egyik a MOM Művelődési házában, Budapesten, 1965-ben, a másik pedig 1972-ben, Békéscsabán. Nyaranta művésztelepeken és tihanyi otthonában dolgozik, ősztől tavaszig szakkörökben és odahaza fest olthatatlan szenvedéllyel és alázattal.

tette bennem Kántor Andor alakját. A szövetségi gyűléseken mindig méltányolták higgadt érvelését, s az egyiken le is rajzoltam: golyóstollam elgondolkozva követte formáit, hiszen mindketten messze elhagytuk már „az emberélet útjának felét".

Ilyen előzmények után ne csodálkozzanak, ha kissé megilletődve fogadtam felkérését, hogy nyitnám meg kiállítását. Az se lepje meg Önöket, ha most képei közepette, öt évtized válogatott termését látva ez a megilletődés nemhogy veszítene erejéből, hanem még elmélyül, s felvetődik bennem a kérdés: ezenkívül mit is mondhatnék? Persze, ha a dolgok könnyebbik végét foghatnám meg – amire nem vagyok hajlandó –, akkor azt mondhatnám, hogy: Szentendre. Csakhogy másról, többről van szó: egy festő életének stációit kellene felidéznem. Lehet, hogy azért, mert ismerem, de azt vettem észre, hogy képeinek csak őreá jellemző magatartása van. Ha ő valahol megjelent, vele a tisztaság lépett be. Nos, képei is ilyenek. Nem nyomorodnak össze, nem piszkolódnak be, elegánsak, tiszták, derűjük tagadhatatlan. Ennyire összenőtt a kép és az ember? Úgy látszik, s éppen ez a szép benne. Ha festői irányzatról esnék szó, nem tévednénk, ha a posztimpresszionizmus jellegét fedeznők fel képein, de sajátos változatban. A képek árnyékos részei és vastag körvonalai súlytalan kékjükkel feleselnek a világos részek okkeres, violás, vöröses árnyalataival. Az árnyékok szinte jobban világítanak, mint a fények. Képeinek felülete tagadhatatlan rokonságba kerül ekként a tündöklő rekeszzománcokkal, átvillózik valami bennük, amit a franciák cloissonisme-nak neveznek. Pedig Kántor Andort általában hidegen hagyták az ő élete

teltén oly gazdagon burjánzó izmusok. Igaz: ő is Cézannéból indult ki, de csakhamar megtalálta a képfelületek irizáló, opálos zománcjátékát, s ennél kötött ki. Munkásságát színéről-fonákjáról figyelve lassan kirajzolódik előttünk festői jelleme, amit talán így fogalmazhatnánk legjobban: nemes tartózkodás. Nem vegyül a dolgok pokoli zűrzavarába, hűvös szeretettel figyeli, hogy hol vannak e harsogó világkáoszban csendes zugok, ahol szeme elidőzhetik, lelke felüdülhet, aminek „színjátékát" ízléssel, meggondoltan képbe idézheti.

Egy-egy ilyen „képi grafológia" izgalmassá válhat, s nem véletlen a fenti megfigyelések után, hogy képein a dráma helyett puha harmóniát kapunk, kínzó kérdések, felcsattanó színellentétek, egymásba záduló sötét és világos kavargása helyett a paletta középértékeivel fogalmazott nyugalom árad felénk. A szoba, a műteremsarok, a kisváros házai, terei, széttágult tájak sorakoznak a falakon, hiányzik a nagyváros sodra. Messze, történelmi távlatokba sem tekint Kántor Andor, megmarad a látott valóságnál, a hétköznapok bennünk elszürkült látványát teríti le a színek átlátszó fátylával. Ecsetjárása nem izgatott, nem kapkodó, nem cikázó, hanem éppen úgy mint fiatalkorában: keze járása, ecsetjátéka nyugodt, mérlegelő, szintehogy megfontolt. Képeinek alaphangja sokszor a kék és narancs változataira, harmonikus hatására épül. A képek a színekkel való meghitt beszélgetés emlékei.

Eddig két olyan kifejezésre bukkantunk, amelyek eléggé megközelítik a képek optikai világát, az egyik a „nemes tartózkodás", a másik „a színekkel való meghitt be-

szélgetés". Nem hiszem, hogy ezt a piktúrát jobban meg lehetne közelíteni szavakkal.

Közel áll hozzánk? Korszerű? Vetődik fel a kérdés. Bizony, hogy nem áll közel a nagyváros csörömpölő zűrzavarához, bizony, hogy közel áll a csendes otthonok és a vágyott kisvárosi idill hangulatához. Akik széttöredezett terekben élnek, azok számára idegen marad Kántor Andor csendje, akik azonban – kissé mint laudator temporis acti, a múlt idők dicséretében – tompított hangulatú otthonokban élnek, és szeretik a félhomály derengését, azok Kántor Andor képein otthonra lelnek. Ilyenkor megindul a csendes párbeszéd a művész és közönsége között, ennek közvetítői azonban nem szavak, hanem képek. Most a képek bölcs türelemmel várják, hogy kezdetét vehesse az ismerkedés. Kérem, lépjenek szeretettel a képek otthonába, hogy ne zavarják a bennük s Önökben levő csendet.

Kántor Andorné
Gálffy Lola
festő
II. Kelesi Károly u. 21.

MKSz 1947

Kántor Andorné

festő

László

Kántor Andor

csomagjában

both of the first and of the prospective numbers, our hopes were replaced by misgivings. For we found ourselves face to face with the late Little Entente. Unquestionably authors coming from the countries which formed a part of that defunct organism might be supposed to express their opinions with impartiality. But as we read some of the articles we seemed to meet, instead of impartiality and a new spirit, the old atmosphere of Versailles; witness the plan for the creation of a Central European federation the centre of which would be formed by a new political unit comprising the resuscitated Czechoslovak State *plus* Poland.

This is a question whose solution lies in the distant future and depends largely on the development of European politics and of the military situation; but the idea propounded by M. Beneš, postulating as it does the resurrected concept of a Czechoslovak race and a State founded on that impossibility, ha a strong flavour of the Little Entente.

We need not, however, go into issues so far removed from the present times. The other two articles dealing with Czechoslovak questions — making three altogether out of the nine contained in the *Journal* — also have, at the moment, merely a historic interest. More interesting for us is the article "Ordeal in Transylvania," signed by "Transylvanus," who seems to have his reasons for not disclosing his identity, as he could surely have done were he convinced that his article is "moderate" and "of sound scholarship."

Kántor Andor

Alkotásaival szerepelt a szentendrei festők kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

P.N.930.III.2.

Kántor Andor MDK

Szentendre, pasztell

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kántor Andor

MDK

Országut, olf.

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kántor Andor, Jestő

MDK

A Munkácsy M. – díj I. t. – t
kapta.

–: Az idei irod. és művészeti díjasok 6

Nipszabadság. Bp. 1967 ápr. 2.

MDK.

Kántor Andor

Munkácsy dij I.fokozatát kapta

Magyar Nemzet 1967 ápr.2

MDK.

Kántor Andor

Munkácsy dij 1. fokozatát kapta

Népszava 1967 ápr.2.

MDK.

Kántor Andor

Munkácsy dijat kapott

Pestmegyei Hirlap 1967 ápr.2.

MDK.

Kántor Andor

Munkácsy dijat kapott

Csongrádmegyei Hirlap 1967 ápr.2.

Kántor Andor MDK

Október, olf.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kàntor

Budai szépmüvészeti tarsulat kiállitásán akvarelljeivel szerepelt.

M.
~~Nu~~ 934.II.9.

Kántor Andor MDK

Halászbárkák a Dunán, ceruza

Mücsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kántor Andor, [ ], 1904

felajánlottra egy művét

–: Művének Vietnamát 7

NÉPSZABADSÁG, Sp.: 1967. jan. 18.

Kántor Andor

MDK

A révész ladikja, pasztell

Műcsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Fántor Andor

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Tehetséges fiatal,de a megengedettnél talán kissé közelebbről követi Barcsay stilusát.

Ujság
1935.III.03.

Kántor Andor

Szerepelt a Budai Szépművészeti Társaság őszi tárlatán.

PH 1933. XI. 19.

Kántor Andor

Szerepelt a Budai Szépművészeti Társaság

őszi tárlatán.

NU 1933. XI. 19.

Kántor Andor

Díszérő elismerést kapott a Budai Gépmű-
vészeti Társaság őszi tárlatán.

Függ. 1933. XII. 23.

M.D.K.

Kautter Tudor
festő

Munkácsy Mihály díjat
nyert el.

—. 1967 kiváló és érdemes művészei . . .
Élet és Irodalom, 1967. ápr. 8 – 4 lap

Kántor Andor

Műveivel nevepel a Budai Népművéneti Tássulat öni tárlatán.

P. H. 934. XI. 4
m. 934. XI. 4.

Kántor Andor

Műve: nevével a Munkácy-
féle Ernst Múzeumban
rendezett kiállításán.

Ujság. 934. v. 13.
P. H. 934. v. 13.

H D.K

Kántor Andor
festő

Méltatás. – „Szent-
endre" (repr.) Főeskolás
barátság hőti Csorba Tiborhoz.

Csorba Tibor: Adalék a „Szentendre művészet".
Művészet, 1966. junius – 12 lap.

MDK

Kántor Andor

Szentendre, of.

Tavaszi fények, of.

VIII. M. Képzőművész. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

Kántor Andor, festö-graf. MDK

A révész ladikja. Pasztell.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 21.1.

MDK

Kántor Andor, festö

Puha fények. Pasztell.

Házak a dombon. "

Fëv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.12.1.

MDK

Kántor Andor, festö

Gabonaföldek. Pasztell.
Sárospataki részlet. "

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1953.jan.-febr. Kat.11.1.

MDK

Kántor Andor festőmüv.

Jelentős m.müv.siker Párisban. Népszava,1958.jun.18.

4.l.

Kántor Andor MDK

Tájkép, olf.

Nemzeti Szalon 1936. febr-márc.8.
KUT kiállitás

M.O.K.

KÁNTOR Andor festő

Részvétel a kiállításon

Lutka Mária: Szentendrei művészek kiállítása

Magyar Nemzet 1962. május 31. 4.l.

Kántor Andor
festő

M.D.K

Szentendrét örökíti meghépein

B. Haulisch Lenke: Szentendrei művészek kiállítása 1961.
Művészet, 1961. november — 43 l.

M.J.K

Kántor Andor

A szentendrei motívum lírai, posztimpresszionista metamorfózisa megy végbe művészetében, bár magába olvasta Kmetty és Barcsay konstruktívabb stílusának elemeit is.

Kántor Andor

Nem sokkal a telep megalakulása /1928/ után
került Szentendrére, konstruktív törekvéseket
képviselt.

'Kelejs z Modern mappy mívénel, Corvina, 1968 104. l.

Kántor Andor

A Fenntendrei Művésztelep
lapja

N.N.: Művésztelep a platánosban

Pestmegyei Hírlap 1970 IV. 18

MDK

Kántor Andor

Magy.művészeti műhely... Kis Újs. 1949.febr.6.

MDK

Kántor Andor

Gabonaföldek, vf.

Szentendrei festők 3. kiáll. Ferenczy Muz. 1953. aug.

MDK

Kántor Andor

Szentendrei Festők Társ. I.kiáll. N.Szal. 1930.

MD K

Kántor Andor, festö

N yár.

OMKT.-Műcsarnok. XV .Nemzeti Képzőmüv. Kiáll.
BP.1937.ápr.29.-jun.30. Kat. 10.l.

Kántor Andor

Szekepel a szentendrei muzeum
új szerzeményeinek kiállításán

N. N.: szentendrei vasárnap

Pestmagyar Hírlap 1970 I. 13

Kántor Andor

Szerepel az alábbi tosrlaton

N.N.: Új szerzemények a szentendrei múzeum ban

Magyar Hírek 1970 I. 12

Kántor Anstar

Kiállít Szentendrén

Risley Gábor, Kiállítási kalauz
Népszava (Bp. 1969. szept. 12.

Kantor Andor

Emlékre

Dörnöfer János: Pusztuay kiállítás Vasár helyen

Csongrád Megyei Hírlap, Lap 8/1970. feb. 19

Kántor Andor

Említve

Horváth György: Pest megyei képrö-
műnösnek kiállítása
Magyar Nemzet, Bp. 1970, ápr. 10.

Kántor Andor

A szentendrei művészkolónián dolgozik, főleg posztimpresszionista jellegű tájképeket fest. Munkácsy díjas (1967)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó Györgyné, Kis Tamás c/ Bpest, 1969

2661.

Kántor Andor

1932 - rajztanítással foglalkozik. 1948 - a fővárosi iparrajziskolán / később: képző és iparmův. gimn. / tanár. 1958-63 az iskola igazgatója (nyug.)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Budapest, 1969 266 l.

Kántor Andor

(1901) – festőművész. Elvégzi a budapesti Képzőművészeti Főiskolát. 1928 – hiállító művész. 1965 legutóbbi gyűjteményes hiállítása. A KUT és az UME művészcsoportok tagja.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Bpest, 1969

2661.

Kántor Andor

Kezdet a mentendrei művésztelep kiállításon kékesfehérvárott.

Bojár Iván: Két kiállítás

Magyar Hírlap 1969 XI. 12

Kántor Andor

festőművész kiállitása. Bp. Csók Galéria. - Ism.: Mórffy Albin, Művének, 1966. 7. évf. 1. sz. 47-48. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

267. l.

Kántor Andor
festő

A szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban az 1969. évi szeszélyek hi alli tás'an szerepeltek művei

—:—

Művészet, 1970. március - 30 lap.

M.D.K.

Kántor

és Göllner müvészekről irja Perneczky Géza:
"A topográfiailag meghatározott Szentendre
Kántor és Göllner képeiben érte el legfigyelemreméltóbb teljesitményeit."
Szentendrei Festők Tárlatáról szóló kritika.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. szept. 13.
XIII. évf. 37. sz. 9. lap

Kántor Andor

Barna fatörzsek; Oszlopos kerítés c. műve (eml.)

szerepel az alábbi táslaton

Horváth György: A szentendrei művészet kiállítása a Szekesfehérvári Csók István Képtárban

Magyar Nemzet 1969 XI. 10

MDK

Kántor Andor, festö

Szentendrei táj. Vizf.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 13.1.

MDK

Kántor Andor, festö

az uj müvésztelep tagja Nagymaroson.

U.L.: Képkiállitás Nagymaroson.
MN. 1956.jul.17.

MDK

Kántor Andor: festő

Késő délután a Szentendrei művésztelep kertjében. Pastell. –

Műcs. – Táv. tárl. 1952 máj. 10 – jún. 4. Vas. 8. l.

M.D.K.

Mészáros Andor
festő

A Műcsarnokban nyílt kiállításon
megnyitó keresztet mondott

Magyar Nemzet, 1959. okt. 4.
Napló

9 l.

M.D.K.

Mántor Andor

festő

a nagymarosi alkotóházban dolgozik.

Magyar Nemzet, 1959 okt. 20

f. 2: Őszi várlat a nagymarosi alkotóházról 4l

MDK

Kántor Andor

Csendélet, of.

Angyal utca, of.

Szentendrei festők 1. kiáll. N.Szal. 1930. márc.

11 l.

MDK

Kántor Andor

Fehér falak, paszt.

KUT N.Szel. 1937. nov. 11 l.

M.D.K

Skántor Andor

festő

Márffy munkásságát méltatta.

Eltemették Márffy Ödönt. 4 e.

Magyar Nemzet, 1959. dec. 11.

M.D.K.

Szentor Ducler

Jestö

Hoffy mindössé gét mélatte.

Ellenettile Hoffy Gábort. 4 e

Hoffy Henrik, 1929. dec. 11

MDK

Kántor Andor
Dunapart,
Havas kert,
Szentendre, of.

Tavaszi Tárlat, 1957. Mücs.

MDK

Kántor Andor, festő.

/Budapest/

Falusi utca, of.
Az első tavaszi nap, "

III. Miskolci Orsz. Képzőmüv. Kiáll.
/Hermann Ottó Muz./ 1957.

M. D. K.

KÁNTOR Andor festő

Tájképek

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 96. sz. 4. l.

a. m. Képző művészeti kiállítás a II. Re-

vületben

MDK

Kántor Andor

Horváth III.J, Kossuth dijas fütő, paszt.

Arckép kiáll. Ernst Mus. 1952. aug.
6 l.

MDK

Kántor Andor

Szürkület

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926. szept. 16.1.

MDK

Kántor Andor

Esős idő

Mohács emléke. Ernst Múz. 84.züáll. 1926. szept.

8 l.

MDK

Kántor Andor

Szürkület, festm.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926. szept. 16 l.

Kántor Andor MDK

Müteremrészlet, olf.

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kántor Andor

MDK

Szentendrei kert, olf.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kántor Andor

Szerepel a neutendrei festők kiállításán a visegrádi Salamon toronyban

Nagyvarsa 1967 VII. 18 2 old.

MDK

Kántor Andor

Müteremrészlet, o.

Csendélet, o.

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1965.

Kántor Andor MDK

Házak a Szamárhegyen, olf.

Házak és keritás, olf.

Patakhid, olf.

Ferenczy Károly Muz. 1964-szept.okt.
Szentendrei festőművészei őszi tárlata

Kántor Andor

MDK

Szentendrei háztetők, tollrajz

Izbég, tollrajz

Ferenczy Károly Muz. 1964-szept.okt.
Szentendrei festőművészei őszi tárlata

Kántor M. Andor

festő

MDK

A Napló márc. 9-i száma
egy a Köztársaság téri óvoda
épületében lévő falikép-ét
közli és elemzi.

–: Miért nép?

Napló, 1963 márc. 9. 5. lap

MDK

Kántor Andor

Csendélet Buddha szoborral, o., repr.

Szegedi O. Képzőm. kiáll. Szeged 1964.

Kántor Andor

A visegrádi Salamon- toronyban 1967 juliusában megrendezték a szentendrei festők kis tárlatát, amelyen a művész alkotása is szerepelt:

"csendélet"

Vigilia 1967. IX. 635.l.

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási hir

Pestmegyei Hirlap 1967 szept.2o.

MDK.

Kántor Andor

Kiállításai hír

Pestmegyei Hirlap 1957 szept.20.

Kántor Andor

Tanítványa Miklosovits László a XIV. Megyei Tárlat legfiatalabb résztvevője

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 18. 4. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Kántor Andor

neve emlitve

Rozgonyi László emlékkiáll. M.Gal. 1963.

Kántor Andor MDK

Gabonaföldek, pasztell

Sárospataki részlet, pasztell

Mücsarnok 1953 IV.Magy. Képzőm. Kiáll.

Kalotay Aladár.

Rudnay Gyula tanítványa.

Képei szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1928. május 20.

M.D.K.

Kántor Andor

"Szentendre" c. képének repr.-ját bemutatja a lap. /A kép cime valószinüleg hiányos, mert a bemutatott repr.-ók közül néhányat kivágtak, igy a feliratok is hiányosak./

"Képek és szobrok a Nemzeti Szalon és a Mübarát kiállitásáról" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. nov.12-18.
VI. évf. 46. sz.

.

Kántor Andor

MDK

Csendélet az ablakban, olf.

Műcsarnok 1942 [illegible]
A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Kántor Andor, festő

A Csók Galériában nyílik meg Kiállítása.

– : A két Kiállításról 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. nov. 5.

Kántor Andor, festő M. Dk

Nov. 5-én kiállítása nyílik meg a Csók Galériában.

— : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 4.

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási hiradás

Népszabadság 1966 dec.13.

Kántor Andor MDK

Szines házak, olf.

Műcsarnok 1944 A Székesfővá Képtár Jub. Kiáll.

M.D.K.

Kántor Andor.

Festőművész kiállitja müveit a Felszabadulási kiállitáson.

Felszabadulási kiállitás a II.kerületben.
Magyar Nemzet 1961. ápr.19. 4.old.

Kántor Andor

Többnyire tanulmányokol festett.
A nemlendrei művének zöré testvérik.
A lelep tagja.

Lyka Károly, Festénetünk a két világháború közöt. Bp. 1956.

98.

MDK

Kántor Andor

Kut. 1943. okt.-nov. Nemzeti Szalon.

Kántor Andor, festöm. MDK

müveivel szerepel a kiállitók között.

egyesületének

Az uj müvészek kiáll. - a Nemz.Szal.-ban. -Uj Magyarság
1942.ápr.18.

Kántor Andor

"Régi műkereskedés, 1947" repr.

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
szept-okt.

Kántor Andor

Házak és fák repr. olaj, 40×50

Szentendrei festők tárlata

Ferenczy Károly Múzeum

Kántor Andor festő

Szept. 5 én Liáhitása nyílik a szentendrei Ferenczy Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 IX. 3 5 old.

KÁNTOR ANDOR.

FESTŐ. SZENTENDRÉN KIÁLLITÁSA NYILT
A FERENCZY KÁROLY-MÚZEUMBAN.

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT. 1970. OKT.

Kántor Ander festő M.D.K.

A szentendrei müvésztelepen dolgozik.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 760.

A Kultura Világa Bp. 1964.

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Kántor Andor: (Falusi utca)

Festmény

Jelz. b. o.: Kántor Andor 1953.

Kántor Andor M.D.K.

Tornyai szentendrei barátja

Székely Zoltán: Tornyai Szentendrén 9.1.

Művészettört. Tok. Közp. Közelményei I.

Bp. 1962.

Kántor Andor, Jertő MDH

Műterem-ábrázolása szép alkotás.

Murányi-Kovács Endre: Országos képzőművészeti Kiállítás Szegeden 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. aug. 15.

Kántor Andor, festő

MDh

Különösen tájképei népek.

(b. a.): Szentendre, művészkolónia 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. júl. 13.

MDK

Kántor Andor

Szentendrei utca, paszt.

Szentendrei Művésztelep kiáll. 1951. okt.

Dad /Komárom/

Hid, kőből, kétnyílásos, Dad és
1773.

/Révhelyi Elemér, 1951— Horváth J

Kántor Andor

Zempléni hegyek, paszt.

Folyóparti alkonyat, paszt.

Szentendrei Művésztelep kiáll. 1951. okt.

Dad (Komárom)

Sörház, félemeletes, 6 ablakos.
müve, 1747.

(Révhelyi Elemér, 1951 — Harnódy

MDK

Kántor Andor

Horváth III.J. Kossuth-dijas fütő, paszt.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 6 l.

MDK

Kántor Andor
Október, olaj
Évike, "
Szentendre, paszt.

Szentendrei Műv.telep jub. kiáll. 1926-56.
13 l.

Szántor Andor
festő

Elnyeri a fővárosi nivó-díjat,
a Csók Emlékérmetés 1967-ben
a Munkácsy díj birtokosa lesz.

Szélagyi Dezső: Szántor Andor
Müvészet, 1970. május - 32 lap.

Sláinte Dudar
Jezló

Szegény a jövőnek nincs-díj ot,
a CSK. Szemlehetnek 1967-ben
a Munkácsy díj birtokosa lett.

Szabolyi Dezső: Sláinte Dudar
Minerva, 1970. Szeged - 32 kap

Kántor Andor
festő

1969 őszén Szekesfehérváron a
Csoh István Képtárban szerepel.
a szentendreiek tárlatán.

Szilágyi Dezső: Kántor Andor
Művészet, 1970. nyomtatás – 32 lap.

Kántor Andor

festő

1930-ban rajztanárihi nevezést nyert Csillaghegyre. A nyugodtabb és anyagilag is jobb munkatérület lendületet adott stilmegységeinek hi-alakításához.

Szilagyi Dezső: Kántor Andor
Művészet, 1970. május – 32 lap.

Kaiser Lieder

Estd

1930-ban Nagytanárokhoz nemzet
nyert Villagrippe. A nyugodtabb-
és anyagban is jóh numerált
kiadatlan adott utmeggyégünk ki-
alakulásához

Szlagyi Dezső: Kaiser Lieder
Budapest, 1970. mapa – 32 kap

Kántor Andor
festő.

A Főiskola után 2 évig gráfikus.
Általánosságban a 30-as évek
reklámfeinjét szolgálja. Készít
só prospektust és ainlapokat

Szilágyi Dezső: Kántor Andor
Művészet, 1970. május – 32 lap.

Mauser Ernst
Jena.

Kántor Andor
festő

A Képzőművészeti Főiskolán
1922 és 1926 között Rudnay
Gyula növendéke volt, ahonnan
1918-as kiállítása nagy hatással
volt Kántorra

Szelágyi Dezső: Kántor Andor
[illegible] 1970 [illegible] - 32 lap -

Kántor Andor

festő.

Művészi kibontakozása intenzíven 1929-ben kezdődött. Ekkor már tagja a szentendrei művésztelepnek. Ebből az időből pasztellképei is szinzajai ismertek.

Szilágyi Dezső: Kántor Andor

Műrészet, 1970. május – 32 lap.

Kántor Andor

festő –

A Képzőművészeti és Iparművészeti Gimnázium 185. alapítási és fordulóján a Nemzeti Szalonban reprezentatív iskolai kiállítást rendezett.

Szilágyi Dezső: Kántor Andor

Művészet, 1970. május – 32 lap.

Minister Ouder

[illegible]

Hellépzőminiszt. és Igazminiszt.

Gyorsmenet 185. alapján szerzett-

jén a Nemzeti Szalonban repre-

zentatív jelenlei kiállítást rendezett.

Szilágyi Dezső: Minister Ouder

Műszaki, 1970. magas - 32 kg

Kántor Andor
festő -

1936-ban már a Fővárosi Polgári Iskola rajztanára. 1948 tól tanár majd 1958-1963 igigazgató a Képző és Iparmüvészeti Gimnáziumban.

Szilágyi Dezső: Kántor Andor
Müvészet, 1970. május - 32 lap.

Kantor Andor
Jezus.

1936-ban nyílt a Fővárosi Szegen
Szabó rajztanára 1948-tól tanár
majd 1958-1963 igazgatót a Kőrös
és Spanyolvarsi gimnáziumban

Szabó Jezus Kantor Andor
Budapest, 1970. nyelv - 82 kg

Kántor Andor

Említve

H Gy. A szentendrei műtéspek az árvízkárosultakért

Magyar Nemzet, Bp. 1970. jul. 26. 11. l

Kántor Andor

és a konstruktivista törekvésű csoporthoz tartozott a szentendrei művésztelepen. (később került Szentendrére)

A szentendrei festészet negyven éve (Németh Lajos)
(kultúra - művészet)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 15. 9. l.

Kántor Andor

1. Kilátás Nagymanosról olaj 80x90
2. Szentendre olaj 75x100

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Kántor Andor

1. Házak és fák olaj, 40×50
2. Kőfaj toronnyal olaj, 40×50
3. Szentendrei bástyák olaj, 45×55

Szentendrei festők társlata

Ferenczy Károly Múzeum

Kántor Andor

festő -

Állandó an szerepel a KÚT kiállításain, valamint az UME tárlatain. Nem maradt el a szentendrei kiállításokról.

Szilágyi Dezső: Kántor Andor
Művészet, 1970. magyar - 32 lap.

Kántor Andor

festő

Az 1929 utáni időből való a „Halak és fák" a műve, aktív és kirobbanó a „Tavaszi reggel" kompozíciója.

Szilágyi Dezső: Kántor Andor

Műrészet, 1970. május – 32 lap.

Maister Lieder

festa

Ar 1929 utaini idiliče valá a
„Laiche in fête" a mnoho, aktiv
ši zaraženie a „Tavarni rugge"
kompozicióje.

Sitógy Dovo: Maister Lieder
Münchert, 1970. Magia - 32 lap.

Kántor Andor
festő

1950-ben már nagyméretű olaj-
képeivel találkozunk. Ezek tájak,
szobabelsők, önarcképek. Önarcképei
körül egy Warszavában a Magyar Képző-
művészek kiállításán vett részt.

Szélagyi Dezső: Kántor Andor
Művészet, 1970. május – 32 lap.

Kántor Lauder
Ipsó.

1950-ben mai magyarázatú olaj-
tápszerek tanulmányozott. Ezek tágak,
mesterkéltek, ó mennyiek, ó mennyiek
hárul egy kiszámítom a magyar kapcsó-
mindenkor kiállításban vett részt.

Szilágyi Dezső Kántor Lauder
Münster, 1970. Magyar - 32 kap

Szántor Andor

festő-

1947-ben készült a „Barna fatörzsek" című pasztell, 1948-as alkotás a „Szentendrei sikátor" című pasztell.

Szilágyi Dezső: Szántor Andor

Művészet, 1970. május - 32 kap.

Klautor Andor

festő

Képei találhatók a Művelődésügyi Minisztériumban, Szentendrén a Ferenczy Károly Múzeumban stb.

Szilassy Dezső: Klautor Andor
Művészet, 1970. május - 32 kép.

Skántor Andor
festő-

1961-ben újabb önálló kiállítását látjuk a pécsi Janus Pannonius Muzeumban. Az itt bemutatott „Szentendre" képe a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona.

Szilágyi Dezső: Skántor Andor
Művészet, 1970. május - 32 kap.

Kaiser Ernst
Jezö.

1961 - ben nyolt-ö nelle ki alkalmat
tatjuk a plein Jamis Pannonius Mu
zeumban. Az itt kiemelt „Szellemdre"
hipe a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Szilágyi Dezső: Kaiser Ernst
Művészet, 1970. nyomja - 32 kap.

Kántor Andor
festő

1956-as mű az okaj „Szentendre" című kép, 1957-ben készült a „Régi kevítes" kompozíció, A „Tavaszi fények Szentendrén" felszabadult szemléletről beszél.

Szelágyi Dezső · Kántor Andor
Művészet, 1970. május - 32 kap.

Hinter Deuter
Feste

Kántor Andor

festő

1958-ban kiállít a Csók István Galeriában, 1959-ben a Műcsarnok és a Képzőművészek Bánunya Magyar Munkacsoport tárlatán Pécsett szerepel.

Szilágyi Dezső: Kántor Andor

Művészet, 1970. május - 32 kap.

Kántor Andor

festő

Képei találhatók Székesfehérváron az Szlován Király Múzeum Képtárában, Szolnokon a Damjanich János Múzeumban.

Szilágyi Desső: Kántor Andor

Művészet, 1970. május - 32 lap.

Kaiser Ruder

Jezus

Tepe tabellatikis Kalisphaeridica
en Kaiser Ruder Museum Leptóris-
tom, Sebulen a Dalmatiensis
Mizzendam.

Salaegi Jezus: Kaiser Ruder
Miskolc, 1976. nyár - 32 lap

Kántor Andor

59., Szentenkei telők, 1968.
paszt. 31 x 43

60, Épülettömb, 1968.
paszt. 31 x 43

Kántor Andor Kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

61, Tetőt, 1957.
tusvajz, 21,5 x 25
62, Mérli házo, 1958.
tell, 20 x 24,5

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

63. Nagymaros, 1959.
toll 21×30

64. Dunakanyar, 1959.
toll 21×29,5

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

65., Strand, 1960.
tell 17 x 22,5

66., Malomkő asztal I. 1962.
tell, 21,5 x 29,5

Kántor Andor Miállítása

Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

67, Hárcsapart, 1963.
toll, 23x29

68., Nagymarosi hegyek, 1963.
ceruza és tus, 21,5x31

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferency Múz. 1970.
szept-okt.

Kántor Andor

69, Szentendrei háztetők, 1963.
tus 23×30,5

70, Szlég II. 1963.
filctoll, 24×31

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept.-okt.

Kántor Andor

71., Nagymarosi tetők, 1964.
filctoll, 24 x 31

72., Tetők és Réménysek, 1964.
szén 30 x 42

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept. okt.

Kántor Andor

73, Nagymarosi házak, 1964.
tus, 23,5 x 31

74, Tamboldi házak, 1969.
szén, 31,5 x 41,5

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

75., Bánfalva, 1969.
szén 31,5 x 42,5

76., Ilvaparti házak, 1969.
szén, 31,5 x 42,5

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

77.) Malomkő asztal II. 1962.
fall, 21,5 x 31

78.) Mezőfelmutca, 1964.
fus 21,5 x 30,5

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

79, Püspöki templom, 1963.
tus, 30,5 × 20

80, Kbég I. 1958.
toll, 21,5 × 28,5

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
szept.-okt.

Kántor Andor

81, Duna-parti házak lovrugokkal, 1967
rötli, 31,5 x 42,5
82, Angyal utca, 1949.
cesura, 21 x 25

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

41, A műnésztelep kertje, 1947
paszt. 31 x 37,5

42, Piros tetők, 1947
paszt. 22 x 27

Kántor Andor kiállítása
Szentenhe, Ferenczy Múz. 1970, sept-okt

Kántor Andor

43.) Sörbe fa., 1947
pasztt. 20×23

44.) Szentendrei táj, 1947
pasztt. 22×26,5

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferency Múz. 1970. sept.-okt

Kántor Andor

Kásatmárhegyi házak, 1947
paszt., 21,5 × 25

46., Októberi napsütés, 1947
paszt. 21,3 × 26,8

Kántor Andor kiállítása
Szentenske, Ferenczy Múz. 1970. sept.-okt

Kántor Andor

47, Kerti házak, 1947
paszt. 22 x 26,4

48, Délutáni napsütés, 1947
paszt. 20,8 x 24,4

Kántor Andor kiállítása
Szentenske, Ferenczy Múz. 1970. sept-okt

Kántor Andor

49., Kígyó utca, 1948.
paszt. 22 x 26,5

50., Szinos házak Szentendrén
paszt. 25 x 30

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kantor Anuler

Kantor Anuler Zidelitsa
Sonderdruck, Frewory Mbr. 1970.
Sept-Okt.

Kántor Andor

51, Nyári virágok, 1948.
pannt. 27 x 32

52, Sárga liliomok, 1948.
pannt. 25 x 30

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

53., Régi ház a fák között, 1948.
pasz. 25 x 30

54., Furcsa házak, 1948.
pasz. 24,5 x 30,5

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept - okt.

Kántor Andor

55., Hegyvidék, 1965.
pasz. 29,5 x 40
56., Lejtős utca, 1967.
pasz. 30,5 x 43

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept - okt.

Kántor Andor

57., Szentendrei tornyok, 1967
paszt. 20x43
58., Kis tér Szentendrén, 1967
paszt. 42x57

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

29, Csendélet piros háttérrel, 1964.
ol. pl. 31 x 40

30, Sikátor, 1965
opl. 30 x 35,5

Kántor Andor Kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

31., Házak és fák, 1965.
opl. 30x36

32., Utcatorkolat, 1965.
opl. 25,5x29,5

Kántor Andor Kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept.-okt.

Kántor Andor

33., Sárga házak, 1966.
opl. 30 x 40

34., Pármák Körött, 1966.
opl. 35 x 31

Kántor Andor Kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

35., Leány, 1968.
opl. 39 x 27
36., Pékbolt, 1970.
opl. 25,5 x 41

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

37.) Virágok, 1946.
pasztell. 32×40

38.) Reggeli fények, 1947
pasztell. 21×24

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
szept-okt.

Kántor Andor

39., Régi műnésztelep, 1947
paszt. 34x40

40., Árnyas kert, 1947
paszt. 21,5 x 26,5

Kántor Andor Kiállítása

Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

17, Bold előtt, 1968.
olaj, 50×70

18, Szatmárhegyi hárral, 1968.
olaj, 40×50

Kántor Andor kiállítása
Szentendrén, Ferencry Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

19, Szentendrei házak Sorommyal, 1969
olaj, 50 x 65
20, Házak és fák, 1969.
olaj, 40 x 50

Kántor Andor Riállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

21., Szentendrei kis híd, 1969.
olaj, 45 × 55

22., Kis utca Szentendrén, 1970.
olaj, 40 × 50

Kántor Andor kiállítása
Szentendrén, Ferenczy Múz. 1970.
sept.-okt.

Kántor Andor

23, Görög kancsó, 1970.
d. papírlemezen, 31,5 x 41
24, Szentenstre, 1970.
doj, 45 x 55

Kántor Andor Riállítása
Szentenstre, Ferenczy Múz. 1970.
sept.-okt.

Kántor Andor

25., Erkélyes ház, 1970.
olaj, 50 × 60

26., Szentendrei utca fonnyal, 1970.
olaj, 50 × 60

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
szept-okt.

Kántor Andor

27., Ünnep, 1970.
olaj, 60×80

28, Környéke, 1970.
olaj 70×60

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
szept-okt.

Kántor Andor

"Hegyvidék, 1965" repr.

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

Kántor Andor

"Dombolsdi házak, 1969" repr.

Kántor Andor Miállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

Kántor Andor

"Nagymarosi házak, 1964" repr.

Kántor Andor Riállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

Kántor Andor

"Csendélet piros háttérrel" repr.

Kántor Andor Kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

Kántor Andor

"Önarckép, 1963" repr.

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept.-okt.

Kántor Andor

"Szentendrei temető, 1967" repr.
(diapozitív)

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferences Műv. 1970.
szept-okt.

Kántor Andor

"Leány, 1968" repr.

Kántor Andor Kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

Kántor Andor

"Tornyok, házak, 1962" repr.

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

Kántor Andor

"Pressió előtt, 1966." repr.

Kántor Andor Kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

Kántor Andor

1, A Preobrazsenszka templom kapuja, 1961, olaj, 65 × 80

2, Tornyok, házak, 1962 olaj, 65 × 85

Kántor Andor kiállítása

Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept-okt.

Kántor Andor

3, Önarckép, 1963.
olaj, 60 x 55
4, Mitterenvészlet, 1963.
olaj, 70 x 100

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970,
sept-okt.

Kántor Andor

5., A modell, 1964.
olaj, falemezen 55 x 45
6., Házak és Kerítés, 1964.
olaj, 50 x 60

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept-okt.

Kántor Andor

7, Csendélet kockás terítővel, 1964.
olaj, 60x75
8, Nagymarosi házak, visegrádi hegyek,
olaj, 70x90

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept.-okt.

Kántor Andor

9, Kőfal toronnyal, 1965
olaj, 40×50

10, Pressó előtt, 1966.
olaj, falemezen 60×80

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
szept-okt.

Kärtner Anzeiger

Kärtner Anzeiger Bibliothek
Sonnenberg, Februar Nr. 1970.
Sept.-Okt.

Kántor Andor

11, Szentendrei tornyok, 1967
olaj, 60×100

12, Ülő lány, 1967
olaj, 70×90

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
szept-okt.

Kántor Andor

13, Tél a Kelenhegyi úton, 1967
olaj, falemezen, 83x65

14, Vörös hárs, 1968,
olaj, 70x90

Kántor Andor Kiállítása
Szentendre, Ferencry Múz. 1970.
szept.-okt.

Kántor Andor

15., Szék és asztal, 1968.
olaj, 85 x 100
16, Sárga falak, zöldi kapuk, 1968.
olaj, 50 x 60

Kántor Andor kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970.
sept. okt.

Kántor Anstar

"Üdülők, 1967" repr.

Kántor Anstar Riállítása
Szentenstre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

Kántor Andor

"Téli háború, 1958" repr.

Kántor Andor kiállítása
Szentendrére, Ferenczy Múz. 1970. szept.

Kántor Andor

„Sárga ház tornyokkal"

„Népbolt"

„Kora tavasz a művésztelepen" c.

Zépei emlitve a megyei Zépzőművészek szent-
endrei tárlatán

Pestmegyei Hírlap 1968 december 1.
9. old

Kántor Andor

festő.

Olajfestményei közül az 1961-es

Preobrazenszka templom kapu-

ja, az 1962-es „Tornyok, hajók"

már a későbbi konstruktív össze-

foglaltság előhírnökei.

Mezei Otto: Kántor Andor...

Művészet 1970 december -41 lap

Kántor Andor

festő.

Korai műve az 1947-es „Reggeli
fények", a „Délutáni napsütés"
ezek teljesen másak mint az
1960-ban készült művei.

Mezei Otto: Kántor Andor...

Művészet 1970 december -41 lap

Kántor Andor

festő.

1963-ban alkotta a „Műterem-
resilet"-et, 1967-ben az „Üdü-
lők"-et festette és 1970-ben az
„Ünnep" cimü mün.

Mezei Otto: Kántor Andor...
Müvészet 197o december -41 lap

Kántor Anstor

Tóth Antal bevezetője a Kiállítás Katalógusához.

Kántor Anstor Kiállítása
Szentendre, Ferenczy Múz. 1970. sept.

MDK

Kántor Andor, [ ]

Cikk ismertetői munkáiról.

— : Megjelent a "Műgyűjtő" 4.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 26.

MDK

Kántor Andor, [ ]

Ismertetés szól róla.

— : Mügyűjtő

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 25.

Kántor Andor

Bama fotóval

Oszlopos Zeritás c. lépei enlitve,

Kiállítva a „Szentendrei művészet" kiállítá-

son a szekszfehérvári Csók István Lép-

tárban.

Magyar Nemzet 1969 november 10

4. old.

Kántor Andor

szerepel a „Szentendrei művészet"

Kiállításon a szekesfehérvári Csók István

Képtárban

Magyar Nemzet 1969 november 10.

4. old

Kántor Andor
festő

1963-beli műve a „Püspöki templom"
1958-ban készült a „Médi hacia"
1962-ben a „Malomkő asztal".

Mezei Otto: Kántor Andor..
Müvészet 197o december -41 lap

Kántor Andor
festő

1966-os pastell a „Sárga harak" című műve. 1964-ben készült a „Tetők és kemények"; 1969-ben a „Domboldali harak". -ja.

Mezei Otto: Kántor Andor..
Müvészet 197o december -41 lap

Kántor Andor
festő

A „Műtermem részlet" 1963-ban készült olajfestmény nagyméretű eljárással készült 1970-ben „Szentendre" 1970-es olajpasztellje a „Pokrócot".

Mezei Otto: Kántor Andor..
Művészet 1970 december -41 lap

Kántor Andor
festő

Kántor Andor kiállítása a
Szentendrei Ferencry Múzeum -
ban a hetvenéves művész
életmű összegzésének tekinthető.

Mezei Otto: Kántor Andor..
Művészet 1970 december -41 lap

Kántor Andor

festő

„Sárga házak"

(vepro)

Merei Ottó: Kántor Andor . . .

Művészet, 1970. december - 41 lap.

Klaitor Andor
festő

Az 1962 és 1963. évek több jeles
bemutatkozása után 1964-ben
újra szerepel Szentendrén a hely-
beli festőművészek őszi tárlatán.

Szilágyi Dezső · Klaitor Andor
Művészet, 1970. május - 32 lap.

Máriter Ludor
Jesús

Az 1962 és 1963. nyelv-tér-jelés
bemutatkozása pl. az 1964-ben
szépe szerepel szeptemberben a hatal-
hali jelbemutatkozás dozi tárlatra.

Szeregy Jesús Máriter Ludor
Mátrakeresztes, 1970. augusz. - 22 kap

Kántor Andor

festő

Az 1964-es szentendrei tárlatos bemutatta a „Kárak a Szamar-hegyen" c. olajképet és a „Szentendrei háztetők" tolrajzáról.

szilágyi Dezső: Kántor Andor

Művészet, 1970. május - 32 lap.

Mainter Lindet
Jesús

Az 1961-es mutatvány tárlatán
bemutatta a „Rakok a Szabad-
hegyen" c. alkotót is a „Szabadsi-
hartelek" [illegible].

Szilágyi Dezső: Mainter Lindet
Kiszámítás, 1970. magyar - 32 lap.

Sláutor Andor

festő

1965-ben tölt mint félszár képé-
nek gyűjteményes kiállítása nyelt
a Csók István galériában. Bemutatta
az 1959-1964 ig alkotott műveit.

Szekszegy Dezső: Sláutor Andor
Művészet, 1970. máj. - 32 kr.

Kántor Andor

festő

1965-ben a Csók Galériában rendezett tárlatán bemutatta a „Kőfal a toronnyal" olajhéjet a „Szentendrei piactér"-et. és a „Sarga házak"-at.

Szilágyi Dezső: Kántor Andor
Művészet, 1970. május - 32 lap.

Kántor Andor
festő.

Sorozatosan kapja meg a Munka
Érdemérmet, a Kiváló Tanáv
kormánykitüntetést, a Szocialista
Munkáért Érdemérmet.

Szélossy Dezső: Kántor Andor
Művészet, 1970. május - 32 lap

Heinter Lueder
Pesó

Sorozatosan kapja meg a Munka
Érdemérmet, a Kiváló Tanár
kormánytitkártól, a Szeretetes
Munkáért Érdemérmet.

Szabadfalva Heinter Lueder
Szerszámkovácsi, 1970. szeptember - 32 kap

Kántor Andor

feslő.

„Szentandrei piactér"

(repro)

Szilágyi Dezső: Kántor Andor.

Művészet, 1970. május – 32 lap.

MDK

Kántor Andor

Csendélet a tornácon, olaj
Kompozició, olaj

kiáll.
Budai Szépmüv. Társ. 1933. nov.

MDK

Kántor Andor

Halászbárkák a Dunán, cer.

I. H. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1950. aug.

9 l.

MDK

Kántor Andor [festőművész]

Utcarészletet örökít meg Nagy-
maroson. Az illemi művésztelepen
tartózkodik.

F. Á.: Új magyar Nagymaros.
(Nők Lapja, Bp. 1956. július 26. [20. l.])

MDK

Kántor Andor

Hegyoldal, olaj

Műterem. 3. csop. kiáll. 1935. márc.

MDK

Kántor Andor

Kiállitások. Független Kritika, 1935. márc. 1.
5 l.

MDK

KKántor Andor

Gyümölcsfák, olaj
Rozsnyai ház, "
Lejtős utca, "
Tanya, paszt.
A pap földje, paszt.

Szentendrei festők. Társ. 1o é.jub.kiáll. N.Szal.
1939. okt. 5-6 l.

MDK

Kántor Andor

A templom-udvar kapuja, olaj
Rab Ráby háza, olaj
Szekérut, olaj
Boglyák, olaj
Kanyargó utca, olaj
Szentendrei utca, olaj

Szentendrei festők. Társ. 1o é.jub.kiáll. N.Szal.
1939. okt. 5-6 1.

M.D.K.

Kántor Andor
festő

A konzultációs bizottság munkájában részt vesz.

Képzőművészeink küzdelmes évadja a Tanácsköztársaság ünnepén

Magyar Nemzet, 1959. jan. 31.

4 l.

MDK

Kántor Andor

fiuközépiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1927-28. 22 l.

Eger. /Heves/

Jókai-utca lo. Ház, egyemele
szegmentives nyilással. A föl
profilozott keretben. Felettü
párkányok szegmentives timpan
nyilások. Romantikus részletd

/Eger V és MV. Bp. Ép. 1951,

Kántor Andor festőm.

K.M: Az I. Ferenc József koronázási díj pályaműveinek kiáll. Szemz. Ujs. 1927, jun. 1o. 11 l.

VIII. század.

he révsletes Malanza. II. kiad. Bp.

MNK

Kántor Andor

Késő délután, paszt.

Magyar Képzőművészetért. k 1.kiáll. Ernst Múz.
1946. jul. 7 l.

Kénitor Andor

K'aé défuteén, ioeaé.

[illegible]

Kántos Andor

Ucca, paszt.

[illegible]. 3. csop. [illegible]. 1935. márc.

MDK

Kántor Andor

Dobay J: A szentendrei Művésztelep kiáll.
Sz.M. 1953, 24o l.

kos, az Esterházy-család tiszttartó-
tette Fellner Jakab 1748-1749-ben,
pítve, új ablaknyílásokkal.

1907, 708.l — Révhelyi Elemér, 1951 —

MDK

Kántor Andor

800 pengős állami ösztöndijat kapott.

· Képzőmüv. Főisk. Évk. 1927-28. 12 l.

MDK

Kántor Andor,

Hegyoldal, paszt.
Szentendrei utca, paszt.

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 31.

MDK

Kántor Andor

Wellisch J: Tájképek a VI. M.Képzm. Kiállításon. A Szabad Művészet, 1956. 4.sz. 188 l.

MDK

Kántor Andor

Hajcs Géza: A legujabb magyar festőgeneráció.
Magyar Ujság 1927. ápr. 17. 33 l.

Kántor Andor MDK

festő

szerepelt a párizsi Salon
Populiste kiállitásán a magyar csoportban.

Müterem 1958 I. évf. 9. sz. 44.o.

MDX

Kántor Andor

Per.József koronázást jub.díj. Képzőművészet.
1928. II. évf. 12.sz. 172 l.

Kántor Andor MDK
festő

Fekvő aktja
"Szentendrei tornyok" repr. 41.o.

K. Gy.: Kántor Andor
Müterm 1958. I. évf. 5. sz. 41. o.

MDK

Kántor Andor

A templom-udvar kapuja, olaj
Rab Ráby háza, olaj
Szekérut, olaj
Boglyák, "
Kanyargó utca, olaj
Szentendrei utca, "

Szentendrei Festők Társ. 1o éves jub.kiáll.
N.Szal. 1939, okt. 5-6 1.

MDK

Kántor Andor

Gyümölcsfák, olaj
Rozsnyai ház, "
Lejtős utca, "
Tanya, paszt.
A pap földje, paszt.

Szentendrei Festők Társ. 10 éves jub.kiáll.
N.Szal. 1939, okt. 5-6 l.

Kántor Andor

Tájkép, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1936. febr. 3 l.

Kántor Andor

Késő délután a szentendrei művésztelep kertjében, paszt
Szentendrei utca, paszt.
Sárospataki részlet, "

Szentendrei festők III. kiáll. Ferenczy Károly Muz.
1953. aug. 1 l.

Kántor Andor

Gabonaföldek, vizf.

Szentendrei festők III. kiáll. Ferenczy Károly Muz. 1953. aug. 3 1.

MDK

Kántor Andor
Hegyoldal, paszt.
Szentendrei utca, paszt.

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 4 1.

Kántor Andor, Bp.

Falusi utca, olaj

Az első tavaszi nap, olaj

III. Miskolci Orsz. Képzőműv. Kiáll.
Herman Ottó Mus. 1957.

Kántor Andor

Szemüveges önarckép, paszt.

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954.jul. 4 l.

Kántor Andor

Késő dél után a szentendrei müvésztelep kertjében, paszt.

Szentendrei utca, paszt.

Sárospataki részlet, paszt.

Szentendrei festők III. kiáll. Szentendrei Ferenczy Károly Ház. 1953. aug. 1.

Kántor Andor
Gabonaföldek, vizf.

Szentendrei festők III. kiáll. Szentendre Ferenczy Károly Múz. 1953. aug. 1.

Kántor Andor

Önarckép, paszt.

II. Magy. képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.
7 l.

Kántor Andor

1929-3o-ban tanársegédi teendőkkel megb. ösztöndijas hallg.

Képzőműv. Főisk. Évk. 1929/3o. 51 l.

Kántor Andor

Szerepel a Pest megyei tárlaton a Nemzeti Galériában

Négyszava 1971 X. 10

KÁNTOR ANDOR

„A régi művésztelep" c. műve (eml.) kiállítva a szentendrei nyári tárlaton, a Városi Tanács nagy-termében.

Vigilia, 1971. szept. 11.

Kántor Andor, festő

- A régi művésztelep c. képe a szentendrei Városi Tanács kiállításán

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. szept. 640. l.

Kántor Andor

szerepel a szentendrei festők

őszi tárlatán a szentendrei Feren-

czy Károly Múzeumban

Népszava 1969 szeptember 12

2 old.

Kántor Andor

3

A Szentendrei Festők Társaságának volt titkára. Ő évig a Képző- és Iparművészeti Gimnázium igazgatója volt

Pestmegyei Hírlap 1970 szeptember 23
4. old.

Kántor Andor

Rudnay Gyula tanítványa volt

Pestmegyei Napló 1970 szeptember 23
4. old.

Kántor Tudor

Kiállítása nyílt a
Szentendrei Ferenczy Károly Mú-
zeumban.

Pestmegyei Hírlap 1970 szeptember 23
4. old.

Kántor Andor

hüvelnek reprodukcióit tőrli a „hüppüjtő" legújabb száma.

Fővárosi Horimúsor 1971 II.10

Kántor Andor

Répréval szerepel a Pestmegyei

Képzőművészek Szállításán, Szentendrén

Magyar Nemzet 1970 április 16

4. old.

KÁNTOR ANDOR, festő

Egy Modern Magy. Képtár létrehozására a Múz. 200 magy. művésztől kért képeket.

Két pasztell képet ajándékozott. 183. old

KOVACS PÉTER: Évi jelentés. Uj szerzemények. Képzőművészeti gyüjtemény 183. old

ALBA REGIA. Istvan Kiraly Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvar

Kántor Andor

A kiállított anyag másik része festészetének 1958-tól napjainkig tartó folyamatát reprezentálja. Törekvése, hogy eltávolodjék az 50-es évek impresszionisztikus felfogásától. Az énjéből fakadó lírai megnyilatkozáshoz kibővíti repertoirját.

Tóth Antal: Kántor Andor; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 34. l.

Kámtor Andor

Jellemző képtípusai: sűrk kinágatú rálátás a telep kertjéből az épületekre nagy kitekintés a Szamárhegy kubusokba szedett hámira; architektonikus fegyelmezettségű szentendrei utcarészletek.

Tóth Antal: Kámtor Andor; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 34. l.

Kóntor Andor

1945–49 között Deli Antal, Barcsay Jenő, Kmetty János és Ilosvai Varga István körében konstruktív világot alkotott.

Tóth Antal: Kóntor Andor; Művészet, 1970. 4. sz. 34. l.

Kóntor Andor

Legutóbbi – részint retrospektív – kiállításán a jobbára 1945–49 közötti évekből származó képek festői kiteljesedését jelzik. Az anyag egyharmadát ezek adják, a többi a későbbi évekből származik.

Tóth Antal: Kóntor Andor; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 34. l.

Kántor Andor

1929-ben, a szentendrei kolónia megalakulásával egyidőben dolgozik először a telepen. Mint festő itt talál magára. Évről évre felkeresi a telepet.

Tóth A.: Kántor Andor; Művészet, 1970. 4. sz. 33. l.

Kántor Andor

1930 nyarán Nagybányán jár. A 30-as években a KUT, az UME, a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesületének és a Szentendrei Festők Társaságának tagja.

Tóth A.: Kántor Andor; Művgyűjt., 1970. 4. sz. 33. l.

Kántor Andor

Negyven éve delyosik, mahelnap 70 éves. 1926-ban az Ernstben állít elősiör ki, főiskolás hallgató még, Rudnay tanítványa, majd tanársegéde (1927-1930).

Tóth Antal: Kántor Andor; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 33. l.

Kántor Andor

Festészetében az első szentendrei generáció üzenete szólal meg. Ezek a festők Nagybánya és Cézanne utáni nosztalgiával fedezték fel a nárost.

Tóth Antal: Kántor Andor; Mügyűjtő, 1970. sz. 33. l.

MDK

Kalmár [ ], festő

A „szentendrei művészet" körébe tartozik, bár Vaszary Jánoshoz közelebb áll.

Miklós Pál: Szentendrei művészet 15-17.

KRITIKA, BP.! 1969. december VII/12.

Kántor Andor

Üdülők (repró)
Pékbolt (repró)

Mügyüjtő, 1970. 4. sz. 33-34. l.

Kántor Andor

„Nagymaros és Visegrád"

c. tápával szerepel a Pestmegyei

Tárlaton, Szentendrén

Pestmegyei Hírlap 1969 május 11

9. old.

Kántor Andor .

KUT 1943. ok. N.Szal.

Kántor Andor

q: Kiállítás Nagymaroson

Irodalmi Újság 1956 mért. 30 n. jul. 28.
81.

Kántor Andor
Szeptember, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1941. nov.

MDK

Kántor Andor Misa, festőm.

Malom. Olf.

Nemz. Szal. -VI. Tavaszi Szalon. 1931 ápr. Kat.

Kántor Andor festö.

Katol.Szemle.1937.II.755-57.l.

Kántor Andor Jenő

Szabad Nép 1947.

7.27.-9.

Kántor Andor festö.

Uj Világ.1949. 6.sz.febr.11. 7.l.

Kántor Andor festö.

Katol.Szemle.1937.II.755-57.l.

Kántor Andor

porto-

l.

Nemzeti Élet

1932. nov. 15

7 l.

tő-iv

A

MUNKÁCSY CÉH

VIII. REPREZENTATIV

KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1935. MÁRCIUS 30-TÓL ÁPRILIS 14-IG.

18152 — Szepes nyomda. Telefon: 13-1-64

A MUNKÁCSY-CÉH

tisztikara, tiszteletbeli tagjai, választmánya és bizottsági tagjainak névsora.

Tisztikar:

Elnök:

MÁRK LAJOS

Alelnökök:

GLATZ OSZKÁR IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA
SIDLÓ FERENC

Főtitkár:

SZENTGYÖRGYVÁRI GYENES LAJOS

Tisztikar:

Jegyző: vitéz Darvassy István

Ügyész: beckói Biró László dr.

Pénztáros: Hofman Gusztáv

Ellenőr: Beckói Biró Henrik

Számvizsgálók: Kaszab Zoltán
Kánitz Vilmos
Dános Géza

Tiszteletbeli tagok:

Csók István
Gerő Ödön
Hóman Bálint
Kemény Simon
Koszta József
Lieber Endre
Magyar Mannheimer Gusztáv
Némethy Károly
Petrovics Elek
Ripka Ferenc
Ugron Gábor

Areopag tagok:

Balló Ede
Burghardt Rezső
Dudits Andor
Beck Ö. Fülöp
Csók István
Fényes Adolf
Glatz Oszkár
báró Hatvany Ferenc
Hermann Lipót
Iványi Grünwald Béla
Kernstok Károly
Kisfaludy Stróbl Zsigmond
Kosztolányi Kann Gyula
Koszta József
Ligeti Miklós
Márk Lajos
Réti István
Róna József
Rudnay Gyula
Sidló Ferenc
Telcs Ede
Thorma János
Tornyai János
Vaszary János

Művésztagok (festők):

Ámos Imre
Aba Novák Vilmos
Andaházy Kasnya Béla
Áldor János László
v. Bajor (Bayer) Ágoston
Balló Ede
Baranszky E. László
Barcsay Jenő
Bardócz Árpád
Bartha Ernő
Barzó Endre
Basilides Barna
Basilides Sándor
Batthyány Gyula gróf
Bellányi Viktor
Benkhardt Ágoston
Berény Róbert
Bernát Aurél
Biai Föglein István
Boldizsár István
Bornemissza Géza
Boruth Andor
Burghardt Rezső
Csánky Dénes
Cselényi Walleshausen Zs.
Cserepes István
Csók István
Csóka István
Czencz János
vitéz Darvassy István
Diener Dénes Rudolf
Domanovszky Endre
Erdei Viktor
Edvi Illés Aladár
Farkas István
Fehérváry Erzsi
Feiks Alfréd
Fenyő György
Fényes Adolf
Feszty Masa
Förstner Dénes
Frank Frigyes
Gaál Ferenc
Gábor Móric
Gallé Tibor
Gedő Lipót
Gimes Lajos
Glatz Oszkár
Gulyás Sándor
Sz. Gyenes Lajos
Gy. Sándor József
Istókovics Kálmán
Halmi Arthur
Hatvany Ferenc báró
Hermann Lipót
Holló László
Hosszu Márton
Hubay Andor
Iványi Grünwald Béla
Jeges Ernő
Jobbágyi Gaiger Miklós
Kámpis János
Kandó László
Károly Andor
Kemény Nándor dr.
Kernstok Károly
ifj. Kernstok Károly
Kézdi-Kovács Elemér
Kézdi-Kovács László
Kmetty János
Komjáthy Gyula
Kontuly Béla
Koszta József
Kosztolányi Kann Gyula
Kotász Károly
Körmendy Frimm Ervin
Kövér Gyula
Kunffy Lajos
Kunwald Cézár
Lakatos Arthur
Lehel Mária
Lengyel Rheinfuss Ede
Leszkovszky György
Magyar Mannheimer G.
Márffy Ödön
Márk Lajos
Márton Ferenc
(Hollósné) Matthióni E.
Mattyasovszky Zsolnay L.
Medveczky Jenő
Meitner László
Mikola András
Zombori Moldován Béla
Molnár C. Pál
Muhits Sándor
Nádler Róbert

Haranglábi Nemess József
Orbán Dezső
dr. Orsós Ferenc
Paizs Goebel Jenő
Patkó Károly
Pállya Celesztin
Pekáry István
Pelrott Csaba Vilmos
Pécsi-Pilch Dezső
Pólya Iván
Pólya Tibor
Remsey Jenő
Réti István
Rudnay Gyula
Say Géza dr.
tarjáni Simkovics Jenő
Scheiber Hugó
Schönberger Armand
Soós Elemérné
Korányi Anna bárónő
Szemere Lenke
Székely-Kovács Olga
Szlányi Lajos
Szőnyi István
Szüle Péter
Tatz László
Thorma János
Tornyai János
Udvari Pál
Vadász Endre
Vargha Nándor
Vass Elemér
Vaszary János
Veress Zoltán
Vesztróczy Manó
Végh Gusztáv
Vidai Brenner Nándor
Vidovszky Béla
Vörös Géza
Weil Erzsébet
Zádor István

Szobrászok:

Beck Ő. Fülöp
Bory Jenő
Csorba Géza
Farkas Zoltán
Fülöp Elemér
Gács István
Gárdos Aladár
Horváth Béla
Kallós Ede
Kernstok Gina
KisfaludyStróblZsigmond
Körmendy Frimm Jenő
Lányi Dezső
Ligeti Miklós
Lux Elek
Margó Ede
Markup Béla
Medgyessy Ferenc
Mészáros László
Mikus Sándor
Moirett Ödön
Pankotai Farkas Béla
Pásztor János
Petri Lajos
Róna József
Ruff András
Sidló Ferenc
Sóváry János
Schrotta Frigyes
Szentgyörgyi István
Szántó Gergely
Szomor László
Telcs Ede
ifj. Vastagh György
Vilt Tibor

Nyolcadik kiállitását rendezi a Munkácsy Céh fennállása óta (1928). Ez a kiállitása is a Munkácsy Céhnek a művészet jegyében minden művészeti felfogás, irány, külön kihangsulyozása nélkül a magyar képzőművészet teljes keresztmetszetét kivánja nyujtani és egyben megadni annak a lehetőségét, hogy minden magyar képzőművész otthont találjon egy reprezentativ kiállitáson, hol a fiatalok az öregek mellett egyformán megtalálhatják az érvényesülésük utjait.

A MUNKÁCSY CÉHbe tömörült művészeink is érzik a gazdasági erők elapadását, de bizalommal egy jobb jövő elkövetkezésében, hittel, reményekkel állanak a nagy magyar célok szolgálatában, hogy a művészetek örök értékeivel dokumentálják a trianoni hazánk kulturnivóját, mely a Duna medencében hivatott a vezető szerepet magára vállalni.

Képzőművészeink nehéz, küzdelmes életharcaiban a magyar kulturáért a MUNKÁCSY CÉH nem lankadó energiával küzd a művészeti értékek szolgálatában, küzd a művészek gazdasági érdekeiért, s büszkén szögezhetjük le, hogy az elmult hét esztendő munkássága gazdasági eredményeiben is fölötte figyelemre méltó.

Közel 85 ezer pengőt juttatott eddig a MUNKÁCSY CÉH a magyar képzőművészeknek, mely összeg nagysága a mai körülmények között számottevő segitséget jelent s ezen összeget jóformán adminisztrációs kiadások nélkül teremtette elő a MUNKÁCSY CÉH vezetősége.

Ezen anyagi és művészi sikerek a Munkácsy Céh életrevalóságának a dokumentumai, melyek büszke önérzettel töltenek el bennünket s mutatják nekünk az utat, melyen haladni kell a MUNKÁCSY CÉHnek a jövőben is.

Budapest, 1935. március hó.

szentgyörgyvári **Gyenes Lajos**
a Munkácsy Céh főtitkára.

ANNA MARGIT

1	Pihenő	tempera	300.—	pengő
2	Álló nő	„	150.—	„

ANDRÁSSY KURTA JÁNOS

3	Önarckép	patinázott gipsz	600.—	„

ANTAL LORÁND

4	Külváros télen	krétarajz	40.—	„

apátfalvi CZENE JÁNOS

5	Ivók	olajfestmény	600.—	„
6	Asztalnál fák alatt	„	400.—	„

ÁMOS IMRE

7	Forrás felé	olajf.	250.—	„
8	Kocsizó nő	„	250.—	„

vitéz BAYOR ÁGOST

10	Tabáni ucca	vizfestmény	80.—	„
11	Városka az Etna tövén	„	100.—	„

BARDÓCZ ÁRPÁD

12	„A szinész"	pastell	200.—	„
13	Arckép	„	mgt.	
14	Afrikai park	olajfestmény	600.—	„

BARLA B. ZSIGMOND

15	Konbrovszky Lászlóné arcképe	bronzir. gipsz	mgt.	

BARTA ERNŐ

16 Kitörő zivatar — pastell — 150.— pengő
17 Parkrészlet — olajfestmény — 150.— „

BARTA MÁRIA

18 Bordighera — vizfestmény

BASCH EDITH

19 Amarillis — olajfestmény — 300.— „
20 Aktok a műteremben — „ — 600.— „

BÁLINT GÉZA

21 Ligeti részlet — olajfestmény — 100.— „

BÁNOVSZKY MIKLÓS

22 Két festő barátom — olajfestmény — 506.— „

BENCZE LÁSZLÓ

23 Ébredés — olajfestmény — 150.— „
24 Halott virrasztók — „ — 100.— „

BECK SCHWARCZ ELZA

25 Wien dunacsatorna — rajz — 50.— „

BERKES ANTAL

27 Adriai tenger — tempera — 150.— „

T. BETEGH LÁSZLÓ

28 Hóolvadás — olajfestmény — 250.— „

BIAI FÖGLEIN ISTVÁN

30	R. E.-né urnő arcképe	olajfestmény	mgt.	
31	„Komor csendélet"	„	600.—	„
31/a	Saul	„	600.—	„

BOLDIZSÁR ISTVÁN

32	Kilátás a rózsadombi villából	olajfestmény	1000.—	„
33	Varrónők	„	800.—	„

BOLMÁNYI FERENCZ

35	Kratochwill Károly altábornagy	olajfestmény	mgt.	

BRABECZNÉ WELLISCH MARGIT

36	Szürke fej	olajfestmény	150.—	„
37	Tél	„	350.—	„

CSABAI ROTT MARGIT

39	Csendélet	olajfestmény	120.—	„

CSEREPES ISTVÁN

40	Gond szobor	terméskő	300.—	„
41	Anyai gond	olajfestmény	300.—	„
42	Téli táj	„	150.—	„

CSÓK ISTVÁN

42/a	Támár	olajfestmény	1500 —	„

Ifj. CZENE BÉLA

43	Krisztus és a gyermekek	olajfestmény	400.—	„
44	Vénus	„	350.—	„

vitéz DARVASSY ISTVÁN

45	Aratás	olajfestmény	300.—	pengő
46	Házak a hó alatt	,,	250.—	,,
47	Nyári táj	,,	250.—	,,

DIENER DÉNES RUDOLF

48	Ozsonna	olajfestmény	600.—	,,
49	Háztetők	,,	200.—	,,

b. DIMITS SÁNDOR

50	Viharos táj	rézkarc	20.—	,,

DUCSAY BÉLA

51	Vízpart	vizfestmény	200.—	,,
52	Vándorcirkusz	olajfestmény	500.—	,,

ÉBER ANNA

53	Arco park	olajfestmény	200.—	,,

ÉBER SÁNDOR

54	Nagy István festőművész portréja	olajf.	600.—	,,

Ifj. ÉBER SÁNDOR

55	Kórus	pasztell	200,—	,,
56	Havas fenyves	,,	180.—	,,

ERDŐS GÉZA

57	Fiufej	vizfestmény	100.—	,,
58	Beteg a ló	,,	150.—	,,
59	Mulatozók	,,	150.—	,,
60	Cirkusz	,,	150.—	,,

FÁY LORÁNT

61	Virágfakadás	olajf.	400.—	pengő

FEJÉRVÁRY ERZSI

62	Tájkép	olajf.	80.—	,,
63	Tájkép	,,	80.—	,,
64	Pesti tájkép	,,	200.—	,,

g. FEKETE GÉZA

65	Arcmás	patinázott gipsz	mgt.	

FÉLEGYHÁZY LÁSZLÓ

66	„A tükör"	olajf.	180.—	,,

FESZTY MASA

67	„Puszták fia"	szénrajz	100.—	,,
68	Szent Rozália	,,	100.—	,,
69	Önarckép	,,	100.—	,,

FORGÁCS-HANN ERZSÉBET

70	dr. Wollek Béla	bronz	mgt.	
71	proff. dr. Hauniss Elemér	,,	,,	

FÖRSTNER DÉNES

73	Alvó	olajf.	400.—	,,

GAÁL FERENC

74	Anikó leányom	olajf.	mgt.	
75	Velencei részlet	,,	400.—	,,
76	Cigányok	,,	600.—	,,
77	Virágcsendélet	,,	500.—	,,

GADÁNYI TOSA FERENC

78	Ballada illusztrációk	fametszetek drb.	10.—	„
79	Leányfej	mezzotinta	16.—	„

GALLÉ TIBOR

80	Uzsonna	vizfestmény	150.—	„
81	Ucca	„	100.—	„

GEDŐ LIPÓT

83	Kerti munkások	olajf.	600.—	„
84	A füttyművész	„	600.—	„

GIMES LAJOS

85	Esztergomi bazilika	pasztell	300.—	„
86	Dunai táj télen	monotypia	50.—	„
87	Amszterdami részlet	„	50.—	„

GLATZ OSZKÁR

88	~~Hazafelé~~	olajf.	mgt.	

GULYÁS FERENC

89	Törökbálinti téglagyár	rézkarc	20.—	„

GUZSIK ÖDÖN

90	Tabáni részlet	olajf.	250.—	„
91	Az ucca télen	„	150.—	„

GYÖRÖKI PÁL

92	Női tanulmányfej	olajf.	200.—	„

H. SCHUSCHNY ERNA

93	Csendélet	pasztell	150.—	„

HALASI HORVÁTH ISTVÁN

94	A nap utolsó sugarai	pasztell	200.—	„

HANZÉLY GIZI

95	Mr. Michel Taffanelli	bronz		

HARANGLÁBI NEMES JÓZSEF

97	Facsoport	olajf.	500.—	„

br. HATVANY FERENC

98	Virágcsendélet	olajf.	250.—	„

HATVANY PERLUSZ GYULA

99	Bakonyi részlet	pasztell	200.—	„
100	Brenbergbánya vidéke	„	250.—	„
101	Téli táj	„	200.—	„

HERMAN LIPÓT

102	Szerelmi vallomás	olajf.	200.—	„
103	A család	„	500.—	„

HESSKY IVÁN

104	Téli tájkép	vizfestmény	150.—	„
105	Tanyai tájkép	„	150.—	„
106	Tájkép	„	150.—	„

HIKÁDY ERZSÉBET

107	Mária a gyermek Jézussal	olajf.	400.—	„

HONTI PÁRISS ELZA

109	Szőlő	olajf.	300.—	„

HOROVITZ LUKÁCS STEFFY

110	A nőcsábász	vizfestm.	50.—	pengő

HORVÁTH ENDRE

111	Bőség	rézmetszet	mgt.	
112	Könyvjegy	,,	,,	
113	Ujévi üdvözlet	,,	,,	
114	Könyvjegy	,,	,,	
115	Ujévi üdvözlet	,,	,,	

HORVÁTH GÉZA

116	Női akt	terakotta	250.—	,,
117	Táncosnő	gipsz (bronzban)	350.—	,,

HORVÁTH REZSŐ

118	Tanulmányfej	gipsz		
119	Tanulmányfej	,,		
120	Nyilazók	bronz		

ISTÓKOVITS KÁLMÁN

121	Álom	tempera	300.—	,,
122	Pogányok	olajf.	400.—	,,

IVÁNYI GRÜNVALD BÉLA

123	Csendélet	olajf	450.—	,,

jobbágyi GAIGER MIKLÓS

124	„Modellek"	olajf.	600.—	,,

K. HALLER STEFÁNIA

125	Templomban	vizfestmény	500.—	,,

KATONA IRÉN

126	Campannilák	olajf.	100.—	pengő

KÁNTOR ANDOR

127	Bükkös part	olajf.	200.—	„

KÉGL ANDORNÉ

128	Téli táj	olajf.	80.—	„

KEMÉNY NÁNDOR

129	Nyár vége	olajf.	400.—	„
130	Mátra alja	„	250.—	„
131	Őszi derü	„	250.—	„
132	Tanulmányfej	„	400.—	„
133	Utépitők	„	200.—	„

KERN ANDOR

134	Muráti Lilly arcképe	olajf.	mgt.	

KERNSTOK KÁROLY

135	Lovak zivatarban	olajf.		

KÉZDI-KOVÁCS ELEMÉR

136	Intérieur	olajf.	450.—	„

KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ

137	Tehenek az erdőszélén	olajf.	900.—	„

KLAMMER MARISKA

138	Még nyilnak a kerti virágok	olajf.	350.—	„

KOMJÁTI GYULA

139	A. Erdő széle	rézkarc	30.—	„
140	B. Esős hangulat	„	30.—	„

KONRÁD SÁNDOR

141	Tanulmányfej	patinázott gipsz	150.—	„

KOPECZKY RAUL

142	Eső után	olajf.	300.—	„

KÖRMENDI ANDRÁS

143	Nővérek	olajf.	mgt.	

KÖRMENDI FRIM ERVIN

145	Szentendrei Munkácsy ucca	olajf.	200.—	„
146	Szentendrei részlet	„	200.—	„

KÖRMENDI FRIM JENŐ

147	Svéd Sándor operaénekes	bronz	mgt.	
148	Saly Dezső	„	„	
149	Női akt	fa	400.—	„
150	Madonna	„	1200.—	„
151/a	Menő nő	„	200.—	„
151/b	Guggoló nő	„	200.—	„

KÖVÉR GYULA

151	Guggoló leány	olajf.	600.—	„

MAGI ZOLTÁN

152	Köd a pusztán	olajf.	110.—	„

MAGYAR MANNHEIMER GUSZTÁV

153	Tánya	olajf.	800.—	pengő
154	Falu	„	600.—	„
155	Tájkép	„	600.—	„
156	Tájkép	„	1000.—	„

MAGYAR MANNHEIMER NELLY

157	Tájkép	olajf.	120.—	„

MARGÓ EDE

158	Szent Borbála	kerámia	80.—	„

MARIK BRIGITTA

159	Magyar Madonna	vizfestmény	100.—	„

MÁRK LAJOS

160	Darvas Sári	olajf.	mgt.	
161	P. Márkus Emma	„	„	
162	Landesmann Lászlóné	„	„	
163	Nő zöld ruhában	„	1200.—	„
164	Nő vörös ruhában	„	1200.—	„

MÁRKUS IMRE

165	Anya és gyermeke	pasztel	400.—	„
166	Ujságolvasó házaspár	rajz	80.—	„
167	Földmunkások	pasztel	150.—	„

MERÉNYI RUDOLF

168	Őszi virágok	olajf.	250.—	„

MÉSZÖLY MUNKÁS BÉLA

168	Estefelé Tarragonában (Spanyolorsz.)	olajf.	600.—	„

MIKUS SÁNDOR

170	Női fej	gipsz terrakottában	250.—	pengő
171	Leányfej	„	250.—	„

MONOSTORI MOLLER PÁL

172	Aktos kompozició	olajf.	250.—	„

NAGYBÁNYAI NAGY ZOLTÁN

173	Óbudai gázgyár	vizfestmény	100.—	„

NAGY ISTVÁN

174	Fürdőzők a Duna mellett	pasztel	300.—	„

NAGY VILMOS

175	Aratás	olajf.	500.—	„

OLÉH VILMOSNÉ

176	Nürnbergi részlet	vizfestmény	mgt.	

ORBÁN DEZSŐ

177	Reggel	pasztel	400.—	„
178	Nyár	„	400.—	„

PÁLLYA CELESTIN

179	Megvadult lovak	olajf.	300.—	„
180	Pihenő lovak	„	250.—	„

PATKÓ KÁROLY

181	Cséplés	tempera	600.—	„

PÁZMÁNDY ISTVÁN

182 Szent család tempera 100 — pengő

PÉCHYNÉ RÓNAY KYNGA

183 Jégzajlás a Dunán vizfestmény 100.— „

PÉCHY PILCH DEZSŐ

184 Mohácsi sokicza olajfestmény 500.— „

PEKÁRY ISTVÁN

185 Rét olajfestmény 300.— „

PETRI LAJOS

186 Dr. Lőw Imánuel gipsz

PETROVSZKY IVÁN

187 Fáradtak olajf. mgt.

PÓLYA IVÁN

188 Tiszapart Szolnoknál 400.— „

PORTER PAULA

189 Zajló Duna olajf. 400.— „

R. BARABÁS GIZELLA

190 Téli csend a Balatonon vizfestmény 350.— „

RADNAY JÓZSEF

191 Zell am See olajf. 180.— „

RÉVÉSZ PÉTER PÁL

192	Falu	tempera	250.—	pengő

ROZBORA VIKTOR

193	Székely Béláné portraija	bronz	mgt.	

ROZGONYI LÁSZLÓ

194	Parkrészlet	tempera	300.—	„

SASS ÁRPÁD

194/a	Tájkép	olajf.	250.—	„

SÁRI SGHALK LÁSZLÓ

195	Szentendrei táj	olajf.	200.—	„

H. Schuster Erna

SIUDA NÁNDOR

196	Kazlak	olajf.	100.—	„

SOLYMÁSI KONRÁD VIKTOR

197	Szeptember a Dunán	olajf.	400.—	„

SOMOGYI E. JOLÁN

198	Fehér bluz	olajf.	100.—	„

SOÓS ELEMÉRNÉ KORÁNYI ANNA bárónő

199	Park	olajf.	400.—	„
200	Venezia	„	180.—	„

SOVÁRY JÁNOS

201	Tanulmány akt gipsz bronzban v. márv.-ban		350.—	„
202	Forrásnál	ruskiczai márvány	260.—	„

SZAPUDI-LAENDLER ISTVÁN

203	Libalegelő	olajf.	150.—	„

SZENDY ARISZTID

204	Parasztleányok	olajf.	500.—	pengő

SZOMOR LÁSZLÓ

208	Márta	gipsz	mgt.	
209	Reggel	,,	200.—	,,

SZOPORI NAGY MIKLÓS

210	Kávéház	szines tollrajz	80.—	,,

TAKÁCS ÖDÖN

211	Arcképtanulmány	gipsz	300.—	,,

TELCS GINA KERNSTOK K-.né

212	Tanulmányfej	bauxit cement		

TIHANYI JÁNOS LAJOS

213	Halászbárka	olajf.	250.—	,,

TÓTH B. LÁSZLÓ

214	Tél	tempera	60.—	,,
215	Bányafal	,,	60.—	,,
216	Kavicsbánya	,,	60.—	,,

UDVARY PÁL

217	Napnyugta	tempera	200.—	,,
218	Pályaudvar	,,	250.—	,,

VADÁSZ ENDRE

219	Kiscirkusz	tempera	800.—	,,
220	Sziklashegy tövében	,,	300.—	,,
221	Dunakanyar	,,	200.—	,,
222	Madárkalitkák	,,	70.—	,,

VESZPRÉMI RÓZSI

223	Dr. Strém István arcképe	olajf.	mgt.	

VIDOVSZKY BÉLA

224	Ut a tenger mellett	olajf.	800.—	pengő
225	Tavaszi táj	„	200.—	„

VÖRÖS GÉZA

226	Napraforgó	olajf.	400.—	„
227	Gomba és rák	„	600.—	„
228	Akt kagylókkal	„	500.—	„

VIDAI BRENNER NÁNDOR

229	Keresztut	olafj.	1000.—	„

Z. PÉTER MÁRIA

230	Lányok	olajf.	200.—	„
231	Csendélet	„	250.—	„

ZSOTÉR ÁKOS

232	Bremai házak	olajf.	200.—	„

Következő kiállitásunk :

1935. április 21-től május 5-ig

LXXXIII. Csoportkiállitás

Alapitva: 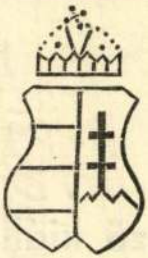 1 8 3 9.

HERENDI PORCELLÁNGYÁR R. T.

GYÁRTMÁNYAI:

magyar művészek műveinek reprodukciója,
művészi dísztárgyak,
a világhírű herendi díszkészletek,
jutányos kézifestésű asztali készletek.

21 világkiállításon nagydij.

Központi iroda:

BUDAPEST IV, VÁCI UCCA 20.

Telefon: 827-55.

1935. V. 1-től IV, VÁCI UCCA 37.

Gyártelep:

HEREND

(Veszprém megye.)

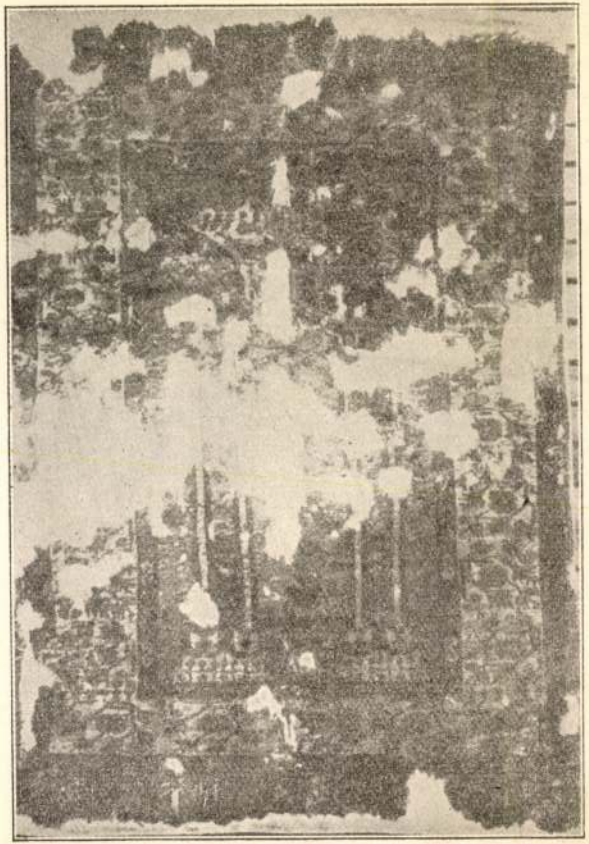

Ladik ima szőnyeg. XVIII. sz. Javitás előtt.

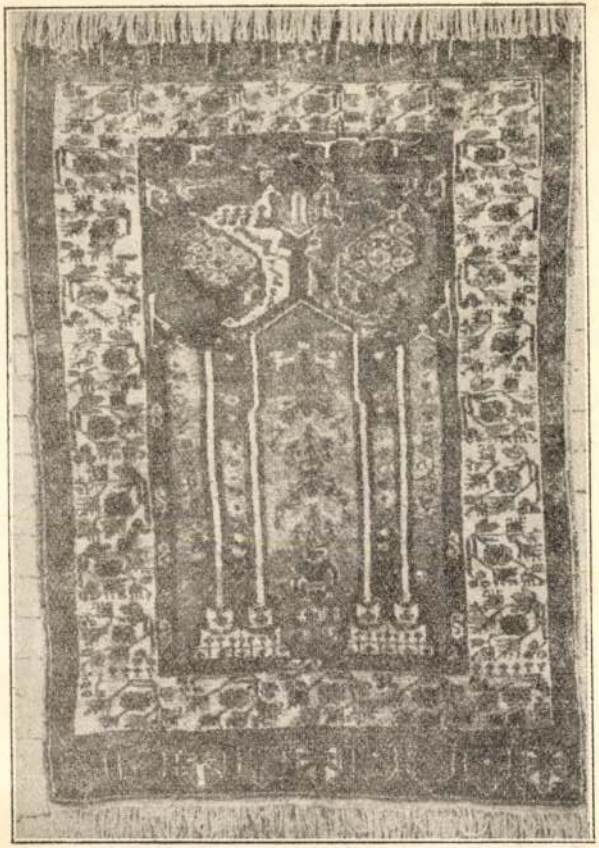

Ugyanazon Ladik szőnyeg javitás után.

SZŐNYEGET elad, vesz, javit, mos, megóv és becsül **KISS BÉLA ÉS JENŐ**

Telefon: 834-74. Piarista palota. **ESKÜ UT 2.** **iparmüvészek.**

Kántor Andor

K

Munkácsy Céh

VIII. kiáll.

1935 márc.-ápr.

(N. fal)

Munkácsy Céh

P

továbbítanál

duplum

előredobva

M. D. K.

KÁNTOR Sándor festő

„Nyári reggel"

„Szamárhegyi hársak"

Sárvári Klára: Szentendrei festők
kiállítása
Magyar Nemzet 1961.

MDK.

Kantor Andor festo

"Szentendre" /pasztell/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955,24.l.

Kántor Andor festő

MTI

1961. márc. 5-én, Pécsett, Képkiállítása nyílt meg. 32 alkotását mutatták be.

— : Hír

10. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. márc. 7. [Vidéki]

MDK

Kántor Andor, festő

329. Csendélet az ablakban. Olf.

Bp.Kücs.-"A Magyar Művészetért. Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.15.1

MDK

Kántor Andor, festö

Önarckép. Pasztell.

Bp.Mücs.-II. Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat.7.1.

MDK.

Kántor Andor festő

"Október" /olaj/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 17.1.

M.D.K.

Kántor Andor
festő

Méltatás.

Kékely Zoltán: Arató János.
Művészet, 1961. julius — 42 l.

Kántor Andor, festő M Ok

A II. kerületi művészek felszabadulási kiállításán szerepel.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. ápr. 19.

Hantos Andor
festő

M.D.K.

Méltatás.

Kaposvári Gyula: Megjegyzések egy katalógushoz.
Művészet, 1961. október – 36l.

Kántor Andor

festő

M.D.K.

„Szines házak Szentendrén", „Árnyas kert", „Épületek", „Révkikötő", az „Országút", „Nyári reggel Szentendrén", „Szentendre", „Bolt előtt", „Népbolt" c. képeiről.

Lancz Sándor: Kántor Andor

Művészet, 1961. október — 30 l.

P.T.K.

Kántor Andor
festő

M.D.K.

Gróh István éremmel tüntették ki.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április - 40 l.

Kántor Andor.

Rudnay Gyula tanár nőrendékei.

Csendélete szerepel a Képzőművészeti Főiskola nőrendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban. (említve.)

Budapesti Hirlap, 1928. Máj. 20.

Karikás Ili.

Vaszary-növendék.

a Műcsarnokban, a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán munkája szerepel.

Pesti Napló, 1928. Máj. 20.

Kántor Andor.

Rudnay-tanítvány.

a Műcsarnokban a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán szerepel munkáival.

Pesti Napló, 1928. Máj. 20.

NDK

Kántor Andor

Visegrádi Dunakanyar, of.

Kilátás Nagymarosról, of.

7o művész kiáll. Ernst Mus. 1957. dec.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
o
1
2
3
4
5
6
7
8

NDK

Kántor Andor

Eső után, of.

A Preobrazsenszka tpl kapuja, of.

Szentendrei rév, of.

7o művem kiáll. Ernst Mus. 1957. dec.

MDK

Kántor Andor

A Preobrazsenszka templom kapuja, repr.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

mdk.

Kántor Andor

Kejze a Tárlaton

Szij. Béla: A magy. Nem. Galéria kiállítása Nyírbátorban.

Alföld 1962 1. sz 84.

MDK

Kántor Andor

Bükkös part, of.

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

Kántor Andor — MDK

szerepelt a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A III. Szegedi Nyári Tárlat.
Tiszatáj. 1962. aug.

melk

Kántor Andor

Pécsbánya (tolrajz)

mümelléklet

Jelenkor 1961, 3. sz 289. l előtt

MDK

Kántor Andor, festöm.

Bükkös part. Olf.

Nemző Sza 1.- A Munkácsy Cé VIII. repr. kiáll.-
1935. márc. 30.-ápr.14. Kat.

MDK

Kántor Andor

Október.Olajf. 85x100

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Mfcsarnok.
1955.17.1.

MDK

Kántor Andor

Szentendre. Pasztell 32x44

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 24.l.

MDK

Kántor Andor

Boglyák, of.

Kanyargó utca, of.

A Szentendrei Festők Társ. 1o éves jub. kiáll. kat.N.Szal.1939.okt.

MDK

Kántor Andor

Bogiyan, dr.

Kanyargó utca, dr.

A Szentendrei Vasútok Tára. Io évfo. 7ub. külíl.
kat. M. Kegl. 1935. okt.

MDK

Kántor Andor

Szentendrei utca, of.

Gyümölcsfák, of.

Rozsnyai ház, of.

A Szentendrei Festők Társ. 10 éves jub. kiáll. kat.N.Szal.1939.okt.

MDK

Kántor Andor festőm.

Spectator: Képzőművészet. Bpesti Szemle, 1940, ápr. sz. 74-80 l.

Kántor Andor
festő

M.D.K.

Munkáiból van a Magyar Nemzeti Galériában is.

Bertalan Vilmos: A Magyar Nemzeti Galéria új szerzeménye. Művészet, 1962. augusztus — 49 lap

Kántor Andor
festő

M.D.4

A ~~[illegible]~~ szentendrei művésztelep
alapítói közül való.

B. Supka Magdolna: A szentendrei művésztelep kiállítása
Művészet, 1962. augusztus – 44 lap

M.D.K

Kántor Andor
festő

Műveit bemutatta a kiállítason

D. Fehér Zsuzsa: A szegedi nyári tárlat
Művészet, 1962. szeptember — 38 lap.

mdk

Kaulor Aladár

műve a Tárlaton

Szelesi Zoltán: A 3. Szegedi Nyári Tárlat

Tiszatáj, 1962. 8. sz 6. l

M.D.K.

Kántor Andor
rajztanár

Az északpesti falvak rajzai
Kántor Andor munkái.

Dr. Haltenberger Mihály: Nagy-Budapest falvai
Városi Szemle, 1947 – 428 lap.

xTanyax Kántor Andor MDK

Mint Rudnay, ugy tanitványai is gyakran jártak Mártélyon, pl. Barcsay Jenő, Kántor Andor, Pekáry István, Frank Frigyes.

Dömötör János: Mártély a müvészetben.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP. 1962 . jul. 11. 4. lap.

MDK

Kántor Andor

A templom-udvar kapuja, of.

Rab Ráby háza, of.

Szekérut, of.

A SzentendreI Festők Tára. 10 éves jub. kiáll. Kat.N.Szal.1939.okt.

KÁN TOS ndor festő M.D.K.

a képzőművészeti gimnázium igazgatója
minden nyarat Szentendrén tölt.

Szentendrei táj / rajz/ repr.

Ecset és páletta
Pestmegyei Hirlap 1962. augusztus 5.5.1.

Kántor Andor M.D.^.

Választmányi tag

Dutka Mária: A Képzőművészek Szövetsége megválasztott uj vezetőségét
Magyar Nemzet 1963. február 17. 9.l.

MDK

Kántor Andor

Lejtős utca, of.

Tanya, paszt.

A pap földje, paszt.

A Szentendrei Festők Társ. 10 éves jub. kiáll. kat.N.Szal.1939.okt.

M.D.K.

Kántor Andor
festő

Dunakanyart ábrázoló képeit
mutatták be a kiállításon.

—: Dunakanyar a képrőművészetben
Művészet, 1962. december — 45 kep

KÁNTOR ANDOR

81. Lejtős utca, olajf
82. Tanya, pastell
83. A pap földje, pasztell

A Szentendrei Festők Társasága 10 éves jubiláris kiállítása. 1939.

KÁNTOR ANDOR

77; Kanyargó utca, olajf.
78; Szentendrei utca, olajf.
79; Gyümölcsfák, olajf.
80. Rozsnyai ház, olajf.

A Szentendrei Festők Társasága 10 éves jubiláris kiáll.ka t. 1939.

KÁNTOR ANDOR

73:A templom-udvar kapuja, olajf.
74:Rab Ráby háza, olajf.
75.Szekérut, olajf.
76 Boglyák, olajf.

A Szentendrei Festők Társasága 10 éves jubileumi kiáll.ka t. 1939.

MDK

Kántor Andor

"Reggeli fények", pasztell

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitás v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig. 8.o.

MDK

Kántor Andor

Nagy T: 7o rajztanár. Kis Ujság, 1949. máj. 31.

Kántor Andor MDK

Zöld kancsós csendélet, olf.
Csomorkány, olf.

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

MDK

Kántor Andor

Képei a Nemzeti Szalonban rend.új művészek kiállitásán.

Szomory Dezső: Az új művészek kiállitása a Nemzeti Szalonban.

Az Est, 1937.ápr.25. 12.1.

Kántor Andor, festő

A Csók István alkotó Közösség ülésén a nagy művén emlékére alapított éremmel tüntették ki.

–: Ma halhattuk 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 24.

MDK

Kántor Andor

Tájkép. Szénrajz.
Falu széle. Szénrajz.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1955.
Márc.24.-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 18.1.

MDK

Kántor Andor

Késő délután, pasztell

I. Művészeti Kiáll. Kat. 1946.Jul.7.-Jul.28.
7.lap

Kántor Andor MDK

szerepelt a szentendrei kiállitáson.

"Müvésztelep kertje"

Prukner Pál: IX.Megyei Képzőművészeti Kiállitás.
Pestmegyei Hirlap 1963. máj. 12.

Kántor Andor

grafikus

M.D.K.

A Szentendrei Festők Társaságá-
mak volt tagja.

Shaulisch Lenke: Rozgonyi László emlékkiállítás
Élet és Irodalom, 1963. augusztus 17 - 8 lap

MDK

Kántor Andor

A Budai Szépművészeti Társulat kiáll. Képzőművészet 1932. 233.l.

Kántor Andor, MDK

az ujonnan megválasztott tagok közé tartozik.

Weller István: Tizéves a szentendrei művésztelep.
Nemz.Ujs. 1937. aug.29. 14.1.

M.D.V.

Kántor Andor
festő

A szentendrei művésztelepen dolgozott.

Kaulisch Lenke: Karminciót ives a szentendrei művésztelep
Művészet, 1963. október - 17 lap

Kántor Andor.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Kántor Andor.

Szentendrei Festők Társaságának tagja 1928-ban

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Kántor Andor

"Reggeli fények", pasztell

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 8.1.

MDK

Kántor Andor

Festményei az Uj Művészek Egyesületének kiallitásán.

T.D.: Három kollektiv kiallitas.

Esti Ujság, 1942.apr.14. 4.l.

MDK

Kántor Andor

Szekér a sikátorban, olajf.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941.Jan.12. 24.1.

Kántor “ndor festő M.D.K.

“észtvett a kiállításon

Müvésztelep kertje

Prukner Pál: IX, Megyei Képzőművészeti Kiállítás

Pest Megyei Hirlap 1963. május 12. 4.l.

MDK

Kántor Andor

Murányi-Kovács E.:Országos képzőművészeti kiáll. Szegeden. Népszabadság 1964. aug. 15. 8.1.

MDK

Kántor Andor festőm.

Október, of.

Évike, of.

Szentendre, paszt.

Szentendrei Művésztelep jub.kiáll. 1926-56.
Ferenczy K.Muz. Mücs. kiáll.

13 l.

Fénykép

Magyar Foto: Zö 802/25,26 Hegedűsné

Kántor tudor munka közben.

1952.

Meg. van

MDK

Kántor Andor, festö

müveit inkább az"Entartete"-kiállitáson kellet volna szerepeltetni. /"elfajult"/

Vigil: A szentendrei festök jubiláris kiállitása. - Nemzeti Szalon.
Magyarság. 1939.okt.15. 11.1.

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási kritika

Dolgozók Lapja 1966 okt.3o.

Kántor Andor

1922/23 - 1929/30

Ferkèpzomfoiskèvk

98.l.

múzeum artisztikus Takusit-bronz-gurája. Igen erős e késői időben az archaizáló törekvés (az utolsó saïsi király. III. Psammetichos pompás portréja). A szobrászat az utolsó nemzeti királyok idejében éli végső virágkorát. Különösen a relief-művészet terem nemes gyümölcsöket, de már erős görög befolyás alatt, s görög hatás észlelhető azon a ptolemaiosi korból való nagyszerű portrén is, amely ma a berlini múzeum egyik ékessége.

III. Festészet. Egyiptomban a festészet túlnyomóan az építészet és szobrászat mellékművészete volt s így fejlődési lehetőségei korlátoltak voltak. Egyébként nem fiatalabb a testvérművészeteknél s már a thinisi kor egy hierakonpolisi sírjában is falfestés nyomaira bukkantak, amely fehér, vörös és fekete színekben tartott nílusi bárkákat ábrázol, körülöttük sürgő-forgó emberekkel; a felfogás még egészen primitív.

Az *ó-birodalom* korának festészetét kitűnő megfigyelés és naturalizmus jellemzi, főleg az állatábrázolásban; a medum-i sír híres libái szinte a japáni fametszetek magaslatára emelkednek.

A *középső birodalomban* a megfigyelőképesség még tovább fejlődik; gyakoriak a sírok sziklafalaira vagy a házak vakolatára festett jelenetek, főleg a sport és a hadijátékok köréből (kitűnően megfigyelt birkózó-jelenetek egy benihasan-i falfestményen).

Az *új birodalom* festészetében a rajz kifinomodik s a színösszeállítás, bár töretlen színekkel, jóleső és harmonikus (Amenephtes fáraó thébai arcképe, állatképek a thébai és elamarnai paloták padlóin és mennyezetein). Falfestmények főleg a sírokban fordulnak elő s többnyire szer- [illegible] ábrázolnak egy-

Kántor Andor

Bükkös part, olaff.

Nemzeti Salon.

Munkácsy Céh VIII. repr-
-kiáll. kat. 1935 márc.
30 - ápr. 14

Kántor Andor

festő

Műcs. kiáll, 1935-től

Pipics 115. l.

Székesfehérvár, régi bar

57

Kántor Andor

1928. ápr. Tavaszi Szalon
(Wenureti Szalon)
Föld kancsós csendélet,
olajt.
Csomorkány, olajt.

Félegyházai reáliskola IX. 114.

Kántor Andor

Bükkös part, szénrajz
Hunka, olajf.

X. Tavaszi Salon
1935.

jóindulatodba ajánlva

vagyok igaz barátsággal

Nagy József

Méltóságos

S c i p i a d e s E l e m é r

egyetemi ny.r.tanár Urnak

Pécs

Erzsébet Tudomány-Egyetem

Orvosi Kar

M.D.K.

Kántor Andor, festő

„Fekés falak" c. képét közli a szerző a szentendrei festők közös tájképi felfogásának illusztrálására, mivelmint szeretik a szűk utca képeket, sokszor csak egyes házakat, alakok nélkül, avagy azoknak teljesen alárendelt ábrázolásával.

Haulisch Lenke: A szentendrei művésztelep fogalmának tisztázásához

Művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 3.sz. old.

219.

Kántor Andor

Kiállít

PH. 1942. IV. 8.

Központ meginditotta rotaprintes for-
ő köteteként a
képzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
atkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Művészettörténeti Dokumentációs

Kántor Andor

Kiállít

Kj. 07. 1942. IV. 11.

rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Kántor Andor

Kiállít

Film, szinhás, irodalom 1942. IV. 17.

özpont meginditotta rotaprintes for-
ó köteteként a
épzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Művészettörténeti Dokumentációs

Kántor Andor

Kiállít

M.O. 1436.III.22.

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 ápr.21.lap -

Kántor Andor MDK

Tájkép, szénrajz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kántor Andor

MDK

Faluszéle, szénrajz

Mücsarnok 1935.III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kántor Andor

Kiállít

P.N. 1936. III. 22.

Kántor Andor

Kiállít

N.V. 1936. III. 22.

Kántor Andor, festő

MDK

Tárlata a Csók Galériában
nyílt meg.

— : Új tárlatok

9

NÉPSZABADSÁG

Sp. 1965. nov. 5.

Kántor Tudor, festő

MDK

A Csók Galériában állított ki.

—: A hét végi kulturális program ból

14

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1965. nov. 6.

Kántor Andor, festő MDh

Tárlata megtekinthető.

—: A két végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG 1965. nov. 13.

Kántor Andor M.D.K.

Müve a székesfehérvári Csók István Képtár modern gyűjteményében

Művészek ajándéka

Esti Hírlap 196[illegible]. márc. 4.

Kántor Andor

kiállítása nyílt a Csók István Galériában.

Népszabadság 1965. nov. 13.

Kántor Endor

Szerepelt a szentendrei őri találon.

Magyar Nemzet 1965. okt. 2.
Szentendrei őri találat. Perneczky Géza

Kántor Andor
festő

M.D.Y.

A Munka Érdemrend
ezüst fokozatát nyerte el.

– : Kitüntetések
Művészet, 1967. április – 48 kap

M.Dk.

Iláidor Andor
festő

1967-ben megkapta
a Munkácsy díjat.

—: 1967-évi Munkácsy-díjasok
Művészet, 1967. május - 31 lap.

Kántor Andor

MDK

Dunapart, olf.

Havas kert, olf.

Szentendre, olf.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Kántor Sándor

Kiállítása nyílt a Csók Galériában

Nőnapra 1967 nov. 6.

Kántor Andor

Ménáros László emigrálása előtt eladott ceri egy nő sejét

Kontha Sándor, Ménáros László, Bp. 1966, 74 l.

M.D.K.

Kántor Andor

Müvei szerepelnek a "Szabadság Ünnep" alkalmából a Fővárosi Képtárban rendezett kiállitáson, amelyről Berend Ilona: "Nemzeti Kiállitás cimmel ir.

Szinház, Bp. 1947. márc. 19-25. III. évf. 12. sz.

M.D.E.

Kántor Andor

Művei szerepelnek a "Szabadság Ünnep" alkalmából a Fővárosi Képtárban rendezett Kiállitáson, amelyről Berend Ilona: "Nemzeti Kiállitás" cimmel ir.

Szinház, Bp. 1947. márc. 19-25. III. évf. 12. sz.

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási hir

Népszabadság 1967 jan.18.

Kántor Andor

Nyári reggel /repr/ utcai padon előtérben két alak

Rajztanitás 1961. V. sz. 18.1.

Kántor Andor

Pedagógus képzőművészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán részt vett,

Maksay László: Pedagógus Képzőművészek az Ernst Muzeumban
Rajztanitás 1959. IV. sz. 29-30.l.

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási hir

Népszava 1967 juli.18.

Kántor Andor

Szerepelt a Budai Képzőművészeti Társaság kiállításán.

M. N. 1933. V. 3.

Kántor Andor

szerepelt a Budai Gépműveszeti Társulat
kiállításán.

EK. 1932. XI. 9.

MDK

Kántor Andor

Kiállitási meghivó

/Szentendre 1967 juli.16./

MDK

Kántor Andor

Kiállítási megnyitó

/Szentendre 1967 jún. 16./

MDK.

Kántor Andor

Kiállítási hír

Pestmegyei Hírlap 1967 júli.18.

MDK.

Kántor Andor

Kiállitási hir

Pestmegyei Hirlap 1967 július.18.

Kántor Andor MDK

Szentendre, olf.

Tavaszi fények, olf.

Nicsaunok 1960 VIII. Képzőművészeti kiáll.

Kántor Andor

szerepelt a Budai Képművészeti Társulat

kiállításán.

NM. 1932. XI. 21.

Kántor Andor

Szerepelt a Budai Képművészeti Társulat kiállításán.

BH. 1932. XI. 6.

Kántor Andor

Szerepelt a Budai Szépművészeti Társulat kiállításán.

MH. 1933. V. 3

Kántor Andor

Szerepelt a Budai Népművelési Társulat

kiállításán.

PH. 1933. V. 2.

MDK

Kántor Andor

Szentendrei házak, o.

Téli Tárlat 1964 Székesfehérvár

Kántor

Festőművész

Szinyei Társaság tavaszi tárlata - Kenzeti Szalónban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1933.III.19.

Kántor

festőművész

Szinyei Társaság tavaszi kiállítása - Nemzeti Szalónban - képével szerepel.

Est.
1933.III.19.

Kántor Andor

Kiállít

Ujsáp 1936. III. 21

Kántor Andor

Kiakít

8 ún. 1942. IV. 16.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság K
cimü levéltári publikáció jelent meg,
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Kántor Andor

Utcatorkolat; Házak és fák c. képe (em.)
szerepel az alóbbi tárlaton

Tóth Béla: A szentendrei művésztelep
születése Debrecenben

Hajdú Bihari Napló 1969 VII. 8

Kántor

Emlitve

Pernoczky G. Szentesre vydavatel
templarne
Élet és tradalom, pp. 1969 sep. 13.

MDK

A PN fotolátogatása a Szentendrei müvészeknél.

Kántor Andorné foto

Pesti Napló Képes Mell. 1938. jul. 31.

KÁNTOR Andor

91 11.73

Új Művészet

Új Művészet

Kántor Andor, Munkácsy-díjas festőművész

Gálffy Lola és Kántor Andor gyűjteményes kiállítása a Szentendrei Képtárban jún. végéig látható. – Kántor Andor mestere Rudnay Gyula volt. 1928-ban végzett a Képzőművészet Főiskolán, Hosszabb ideig tanárként és igazgatóként a képzőművészeti Gimnáziumban – Elenvző festő, aki mindig új művek tapasztalatával járt végig minden új lehetőséget. Vannak olyan alkotásai, amelyekben Barcsay, Ilosvai Varga, Kmetty eszményeihez közelít, – de mindig megmarad önmagának. Festőiségének oldottsága felerősíti a szerkezet szigorát. – „Makkosék háza" c. (repr.)

Losonci Miklós: Oldott festőiség.

Pest Megyei Hírlap, 1982. máj. 25.

Kántor Andor, festő

--

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1961-ben rendezett kiállitás: Kántor Andor kiállitása
384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig
373.old.

A Jan.Pann.Múz. Évk. XIX. 1975. Pécs.

Kántor Andor

Kiállítás Szilvaszon a
magyar művelődési házban

Magyar Hírlap 1986. VIII 15.

KÁNTOR ANDOR

Pellionisz Valéria: Gálffy Lola és Kántor Andor festményei : Gulácsy Galéria. = UjTükör, XXII.évf. 48.sz. 1985 3.p.

ORSZÁGOS

Budapest I. Budav
Postacím: Budapest

Telefon: 757-533 *

F E L H I V Á S !

Kérjük mindazon könyvtár
listán szereplő külföldi
maiból fölöspéldánnyal r
kat ajánlják fel állomán
következő cimen:

Kántor Andor, festő

L: Tassy Béla

–: Közművelődési klubkiadó

Új Tükör, Bp. 1986. dec. 14.

46.

XX III/50.

Kántor Andor, festő

L: Vida Zsuzsa

-: Közművelődés, klubkiadó ... -

46

Új Tükör, Bp. 1986. dec. 21

XXIV/51

Kántor Andor, Munkácsy-díjas festőművész

A Gulácsy galériában nyílt meg Papp Oszkár festőművész tűzzománcainak kiállítása. – A Gulácsy Alkotóközösségről elmondta a művész, hogy a múlt évben alakultak meg, tagjai: Bálint Endre, Bencze László, Berki Viola, Fehér Gaba, Kántor Andor, Kokas Ignác, Papp Oszkár, Rátkai Endre, Szántó Piroska, Vén Emil és Szabó Iván.

Láttuk, hallottuk.

1984. II. 2. Petőfi 10.45

Kántor Andor, [festő]

L: Sváby Lajos

→ Közmúvelődés, klubkiadó 46.

Új Tükör B p. 1986. febr 9. XXIII/6

Kántor Mátyás, kstó

L: Tőrös Gábor

– Közművelődés, klubkérdő ... 46.

Új Tükör B p. 1986. nov. 2. XXIII/44

Kántor András festőm.

→ Wahorn András

Művészet 1985/4/64

Kántor tudor

Ilosvai Varga István emlékzete

Nepszava 1985. X. 1.

Kántor tudor

P. Bal János emlékezete szoludon

Népszava 1985. VII. 12.

Kántor tudor

Kiállítás a Gulácsy Galériában

Magyar Nemzet 1985. VI. 29.

Kántor Andor: Munkácsy-díjas fotóművész.

Szentendrei találkozások címen a Szentendrei Képtárban látható Molnár Edit fotóműves-sorozata. — Archív anyagot is felhasznált Molnár Edit – Gráber Margit és Kántor Andor gyűjteményéből, mely a hatvanas évek művészeti életét vázolja fel, mintegy Molnár Edit sorozata előzményeként.

Losonci Miklós: Szentendrei találkozások.

Pest Megyei Hírlap, 1984. júl. 11.

Kántor Andor. Munkácsy-díjas festőművész

a Gulácsy Lajos alkotóközösség kiállítóterme a Novotel Szálló közelében lévő Fürj u.-ban van. – A művészeti vezető Benczé László festőművész, a másik vezéregyéniség is Fejér megyei, váli: Kokas Ignác. Az idősebb festőnemzedékből tagjai között szerepel Vén Emil és Kántor Andor.

(ász): Galéria Budán.

Fejérmegyei Hírlap, 1984. júl. 5.

Kántor Tudor
Kiállítás a Gulácsy Galériában

Magyar Nemzet 1985. IV. 17.

Kántor Andor

Mohán Edit Kiállítása

Magyar Nemzet 1984. VIII. 4.

Kántor Andor, festőművész

a szentendrei művésztelepen együtt alkot az igazi szentendrei és a vendég idősebb és fiatal alkotó. Mattioni Eszter és Balogh László. – Ez a bemutatás sok felismeréssel jár. Most válik tudatossá Kántor Andor és Ilosvai Varga István festői rokonsága.

Losonci Miklós: Szentendre festői világa, Pest Megyei Hírlap, 1979. jún. 10.

Kántor Andor, festő

L. Bartl József

— : Bartl József 2.

Esti Hírlap, Bp. 1981. jún. 16.

Kántor Andor, festőművész

a szentendrei művésznet 50 évét bemutató retrospektív kiállítás megnyílt az új Szentendrei Képtárban. — A művész művei szerepelnek a kiállításon.

Lasonczi Miklós: Öt évtized története.
Pest Megyei Hírlap, 1978. jan. 29.

Kántor Andor festőművész

a Szentendrei Múzeumban júl. hó végéig látható a „Pest megyei tárlat, 1980" c. kiállítás, melyen szerepelnek a művész művei.

Lyonai Miklós: Pest megyei tárlat, 1980.
Pest Megyei Hírlap, 1980. júl. 2.

Kántor Andor

Omszkban rendeznek ápr. 4.-én nyíló tárlatot, megjénk képzőművészeinek alkotásaiból, melyen a művész szentendrei-utcarészlet műve is szerepelni fog. (említve)

Lasonci Miklós: Pest megyei alkotások Omszkban.

Pest Megyei Hírlap, 1976. jan. 25.

Kántor Andor

Jellegzetesen szentendrei festői
munkát képviselnek Kántor
Andor művei.

Tasnádi Attila: Kortársszentendrei művészet.
Népszava 1976. augusztus 28 - 5 oldal.

Kántor Andor

„Domboldali hárok"

Tasnádi Attila: Korlátszentendrei művészet.
Népszava, 1967. május 28 – 5 oldal.

Kántor Andor, Munkácsy-díjas festőművész

Hétfőn a Farkasréti temetőben búcsúztatták Göllner Miklós Munkácsy-díjas festőművészt. A ravatalnál a Magyar Képzőművészek Szövetsége, a Művészeti alap és a szentendrei, régi művésztelep kollektívája nevében Kántor Andor, – a Képző- és Iparművészeti Szakközép iskola nyugalmazott igazgatója emlékezett az elhunyttra.

Pest Megyei Hírlap, 1977. márc. 29.

Kántor Andor, festő

l.: Gross Julius

—:o Találatok 8.

Esti Hírlap, Bp. 1976. szept. 16.

Kántor Andor, festő

Gáspár Lala és Kántor Andor festők kiállítása Miskolcon szept. 16.-án nyílik meg.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, 1976. szept. 11.

Kántor Andor, Kft

— KITÜNTETÉS. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Kántor Andor Munkácsy-díjas festőművésznek — alkotó tevékenysének és művészetpedagógiai munkásságának elismeréséül, 75. születésnapja alkalmából — a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetést dr. Molnár Ferenc kulturális államtitkár kedden adta át.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1976. dec. 9. 8.

Kántor Andor, festő

L:Bencze László

Rózsa Gyula:Képzőművészetünk szép kezdetei 7.

Népszabadság, Bp. 1977 nov. 16.

Kántor Andor, festő

L.:Kassák Lajos

Vas István:Szentendre 15-28.

Látóhatár,Budapest,1977.május

Kántor Andor festőművész

A Műcsarnokban Herczeg Klára szeptember 11.-én, a Helikon Galériában Szervánszky Jenő szeptember 16.-án, a Magyar Nemzeti Galériában Pátzay Pál szeptember 17.-én, a Gutenberg Művelődési Házban Szák András szeptember 13.-án, a Csók István Galériában Konfár Gyula szeptember 16.-án, a debreceni Medgyessy Teremben Vásárhelyi Kovács Tibor szeptember 16.-án, a Miskolci Szönyi István Teremben Gálffy Lola és Kántor Andor szeptember 16.-án, a szekszárdi Szinyei Merse Teremben Korga György szeptember 16.-án nyitja meg kiállítását, - közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata. Élet és Irodalom, Bp. 1976.szept 11. XX. évf. 37. sz. 8. lap.

Kántor Andor

Miskolcon holnap nyílik kiállítás Gálffy Zola és Kántor Andor alkotásaiból.

Dél-Magyarország /Szeged/, 1946. szept. 15.

Kántor Andor, festő

A Nemzeti Galéria-ban néhány hónappal ezelőtt megrendezték a Szentendrei művészet 1976. c. kiállítást. – A szentendrei hagyományt képviseli a fesszesen szerkesztő Kmetty és nyomában Kántor Andor és Göllner Miklós is.

P. Szücs Julianna: A Szentendre-védjegy
Kritika, Budapest, 1976, 10. 7. old.

Kántor Andor, festő

L: Göllner Miklós

-: Kér

8.5.

Népszabadság, Bp. 1977, márc. 29.

Kántor Andor, festő

Miskolcon, a Szőnyi István teremben szept. 16.-án nyílt meg a művészházaspár – Gálffy Lola és Kántor Andor – közös kiállítása. Kántor Andor 25 munkáját mutatta be, képei tónusukban gazdag. A 70 éven felüli művész 1967-ben kapta meg a Munkácsy-díjat.

(a.a): Kiállítás a Szőnyi-teremben.
Északmagyarország, 1976. szept. 17.

Kántor Andor festőművész

Szőllősy Lola és Kántor Andor festőművészek kiállítása a miskolci Galéria-teremben látható.

Kiállítás

Északmagyarország, 1946. szept. 25.

Kántor Andor Festőművész

A Magyar Szolidaritási Bizottság kezdeményezésére rendezett tárlaton szerepel a művész műve, melyet felajánlott a felszabadulásukért küzdő gyármati népek támogatására. Kántor A. és Mihaltz P. a szentendrei művésztelep két jelese a patinás szerb kisváros jellegzetes motívumainak tükrében az ember és környezete harmóniájáról vall.

Tasnádi Attila: Szolidaritási festménykiállítás a Csontváry Teremben.

Népszava, 1978. jún. 30.

Kántor Andor, festő

L: Vaga Ymre

—: Kiváló és érdemes művészek 3

Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 3.

Kántor Andor, Pest

L: Vanga Imre

-: Adatok a kiadó és Erdemes Művész kitüntetésekhez 1.

Esti Hirlap, Bp. 1970 ápr. 2.

Kántor Andor

A Csontváry-teremben rendezett X Csendélet-kiállításon szerepelnek művei

Lasonci Miklós: Pest megye tájai a várznakon.
Pestmegyei Hírlap, 1943. ápr. 24.

Kántor Andor
festő

Kántor Andor Rudnay növendéke volt a Főiskolán, majd a mester tanársegéd lett. A Képzőművészeti Gimnázium tanára ~~[illegible]~~ és igazgatója volt.

László Gyula: Szentendrei emlék.
Müvészet, 1972.augusztus - 36.oldal

Kántor Sándor

festő.

Kántor Sándor a hétköznapokat
dolgozza fel képeinek témájává.
Ecsetjárása nyugodt, megfontolt.
Képeinek alaphangja harmonikus.

László Gyula: Szentendrei emlék.
Művészet. 1972.augusztus - 36.oldal

Kántor Sándor
festő

„Tél" (repro)

László Gyula: Szentendrei emlék.
Művészet, 1972. augusztus - 36 oldal

Kántor Andor
festő

1937-ben a Szentendrei Művésztelep
tagjai sorába választotta Kántor
Andort.

Tóth Antal: A szentendrei régi művésztelep....
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 26.oldal

KÁNTOR Andor festményei. : Csók István Galéria.
irta P. Szabó Ernő

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/ 44. sz. 3-4.o.

Kántor Ándor

festő

A művész végeben és nyabb periódus reprezentáns darabjai kerültek bemutatásra a szentendrei művésztelep emlékkiállításán.

Tóth Antal: A szentendrei régi müvésztelep...

MÜVÉSZET, 1972. szeptember - 26. oldal

Kántor Andor

Pressió előtt repr.

Kántor Andor fotóművészeti kiállítása
Ernst Múz. Bp. - 1972. ápr.

Lévinas Emile

Paris 16e

Lévinas Emile Professeur de Philosophie
Ecrit Pens. Bp - 1935 - 6pc.

Kántor Andor

Domboldali házak repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Variatos Arabes

Pomulatoli Variati ecc.

Variatos Arabes Pomulatos Variationis
Causa Pars. Sp. 1915. Cyc.

Kántor Andor

Szőlőhegy repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1972. ápr.

Victor Adler

Viktor Adler Archiv der Sozialdemokratischen Arbeiterpartei Österreichs Ernst Fuchs. Ep. 1915. 4°.

Kántor Andor

Tornyok, házak rajz.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. - 1972. ápr. Bp.

Rainer Hahn

Tempel, Basel 1982.

Rainer Hahn Schweizer Weltbürger
Basel Juni - 1982. 82p.

Kántor Andor

Sárga falak repr.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. - 1972. ápr. Bp.

Lieber Hans,

Deine Karte hat mich sehr
ernst [illegible] - 1952. Dez. 8.

Kántor Tudor

Reggeli fények repr.

Kántor Tudor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Viola Hase

Doppel Stempel oder.

Viola Hase Stollwerck Sie Milka
Carol Lais - 1935 oder Eg.

Kántor Tudor

Fények és árnyékok repr.

Kántor Tudor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. Bp. dkr.

Lehnbuch Muster

Beispiel für Lehnübersetzung.

Lehnbuch Muster für Übersetzungen
Gust Buks. 1895. Typ. etc.

Kántor Tudor

Domboldali házak rajz.

Kántor Tudor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. Bp. ápr.

Vesuvius Dust

Pompeii Disaster Area.

Vesuvius Dust Pompeii Disaster
Erupt Pliny. 1095. Ep. 6.

Kántor Tudor

Műterem repr.

Kántor Tudor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. Ep. ápr.

Vanda Hulec

Ljubljana

Vanda Hulec Ljubljana Vrazova ulica 12
Erwin Hulec, 1895. Ep. 274.

Kántor Andor

A Preobrazsenka-templom
kapuja 1991.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Walter Adler

* Problemlösende Denken

Lösung: Typ.

Walter Adler Problemlösende Verhalten
Gestalt Psych. 1932. Typ. Typ.

Kántor Andor

Barna kapu rep.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Dürer, Albr.

Opus Virgin. Deip.

Dürer, Albr. Hochbewährte Unterweisung
Kunst Buch. 1538. 4°. Pg.

Kántor Andor

(Önarckép) rézk.

Kántor Andor festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1972. ápr. Bp.

Hinter der Front

(Überdruck) 1917.

Hinter der Front [illegible]
Ernst Lewis. 1915. 1917. 1918.

Kántor Andor

Szentendrei házak tarannyal,
ol.

Szentendrei művészek

Kóntor Andor

Malomkőasztal, 1962. toll
21,5 × 30,5 cm

A régi művésztelep
Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Kántor Andor

Régi ház a fák között, 1948, y repr.

A régi művésztelep, emlékkiállítás
1972. Szentendre

Kántor Andor

Régi művésztelep, 1947. 34x40 cm

Régi ház a fák között, 1948.

A régi művésztelep
Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Kántor Andor
festőművész

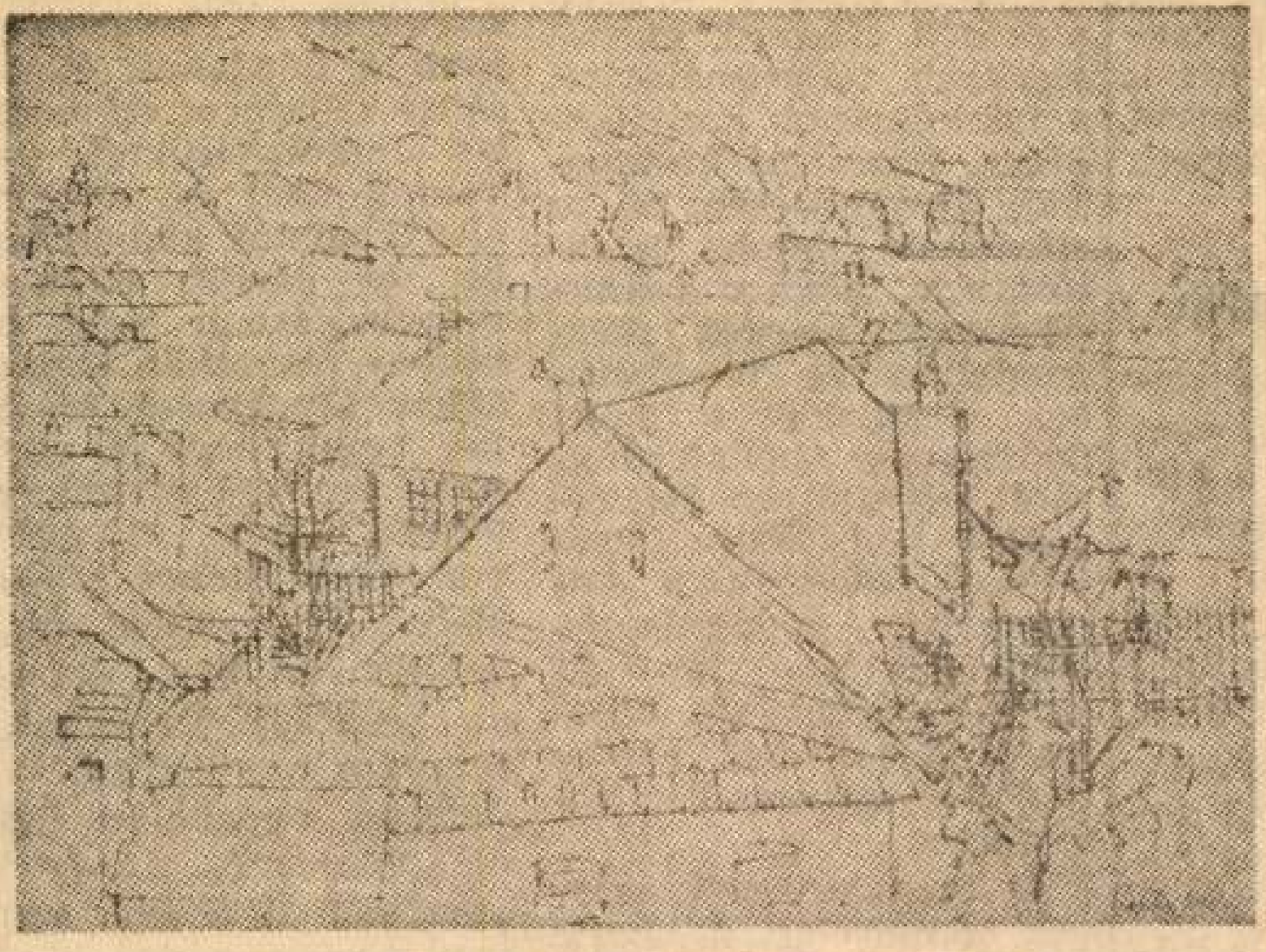

Kántor Andor: Nagymarosi tetők

Népszava, 1949. dec. 1.

elnökhe-
atást tett
n építés-
ejlesztési,
Jánosné
iszternél.

yárát

a mi-
tetéseket
-, a ter-
ömunká-
nak. A
d arany
Gündisch
s Gumi-
ezérigaz-
züst fo-
ronz fo-
tizenkét
át a mi-
égyen a
" kitün-
ták meg.

dot kell fordítani a helyi erőforrásokra, a saját eszközök célszerű, gazdaságosabb felhasználására, a takarékosabb gazdálkodásra. Ezzel párhuzamosan, természetesen, nő az ellenőrzési munka jelentősége is. Amikor a szakszervezeti szervek meggondoltan és felelősséggel döntenek a helyi pénzalapok hovafordításáról, ugyanilyen felelősséggel kell hogy figyelemmel kísérjék a felhasználás célszerűségét, hatékonyságát is. Ez nemcsak joguk, de, különösen a jelenlegi gazdasági helyzetben, kötelességük is.

A szakszervezeti szervek testnevelési és sporttevékenysége csak akkor teljesedik ki, ha nagyobb kezdeményezőszerepet vállalnak a meglevő tar-

ra. Feladataink között szerepel, hogy növeljük számukat, gondoskodjunk a feladataik ellátásához szükséges színvonalas felkészítésükről, bevonjuk őket az előttünk álló feladatok kialakításába, és kérjük tőlük a végrehajtásban való tevékeny részvételt. Ugyanakkor általánossá kívánjuk tenni, hogy *a sportért végzett társadalmi munka más mozgalmi munkával azonos elbírálásban részesüljön, megbecsült és fontos közösségi, politikai tevékenység rangjára emelkedjen.*

Olyan társadalmi ügyről van szó, amely a sportban érdekelt szervek egybehangolt, közös tevékenysége nélkül eredményesen nem valósítható meg.

Kántor Andor, festő

□ KÁNTOR ANDOR festőművész születésének 80. évfordulója alkalmából kiállítás nyílik ma fél 6-kor a Csók Galériában. A tárlatot László Gyula egyetemi tanár nyitja meg.

2.

– □ Kántor Andor

Esti Hírlap Bp. 1981 okt. 15.

Kántor Andor, festő

KÁNTOR ANDOR Munkácsy-díjas érdemes művész festményeiből nyílik meg kiállítás ma a Váci utcai Csók István Galériában. A tárlat két hétig tekinthető meg.

— : Hí

8.

Népszabadság, Bp. 1981. okt. 15.

Kántor Andor Munkácsy dijas festőművész

1979-ben a Magyar Népköztársaság

Érdemes Művésze kitüntetést kapta.

Magyar Hirlap 1979/78/6

Kántor Sándorné, [pazekas]

L: Kántor Sándor

Kántor Sándor: Erő úgy dolgozban ... 36-44

Jászkunság, Szolnok, 1978 marc XXIV/1.

Berlin: Willkie feladata, hogy kiengesztelje Sztalint a dieppei katasztrófa miatt

Berlin, augusztus 22

A Reggeli Magyarország berlini szerkesztőségének telefonjelentése

Politikai körökben foglalkoznak Wendell *Willkie*, egykori amerikai elnökjelölt Közel-Keletre és Moszkvába tervezett útjával és kijelentik, hogy ennek az utazásnak hasonló jellege van, mint *Churchill* moszkvai utazásának.

Abból, hogy Willkienek most a dieppei katasztrófa után kell Moszkvába utaznia, arra következtetnek, hogy *Moszkva nem hajlandó ezzel mint újabb frontképzési próbával megelégedni és újabb kísérleteket követel.* Itt befutó stockholmi és lisszaboni jelentések szerint Londonnak és Washingtonnak véleménye szerint Willkienek az a feladata, hogy *Sztalint a dieppei katasztrófa miatt kiengesztelje.* Úgy látszik, mondják Berlinben, hogy Willkie, miután Roosevelt véleménye szerint »a politikai kiscsirke tojáshéját sikerült leráznia magáról«, komolyabb politikai feladatoknak — mint amilyen a Sztalinnal való tárgyalás — elvégzésére is alkalmas.

40 kilométerre Novoroszijszktól

Ami a katonai helyzetet illeti, a német csapatok lényegesen közelebb értek a *kaukázusi partokhoz; a német nyomás napról-napra erősödik.* A német csapatok elfoglalták a Krasznodart Novoroszijszkkal összekötő vasút mentén fekvő vasúti csomópontot, *Krimszkaját* és a közelben fekvő *Kurcsanszkáját.* A távolság innen Novoroszijszkig mindössze 40 kilométert tesz ki.

A dieppei angol katasztrófával és a második front felállításával kapcsolatos szovjet követelés még egyszer alkalmat szolgáltat Berlinben arra, hogy felvessék az úgynevezett *bekerítő problémát.* Az angol politika minden törekvése a háború előtt arra irányult, hogy az európai népeket Németország ellen felizgassa és szétszakíthatatlan gyűrűt húzzon ilyen módon egész Németország körül. Német részről megállapítják, hogy *ahol a német diplomáciának nem sikerült ennek a veszélyes abroncsnak részeit eltávolítani, ott szétfeszítette azt a német fegyverek ereje.*

Szovjetoroszország az utolsó bekerítő tényező

Szovjetoroszország *az utolsó bekerítő tényező* és pusztulása után nem marad reménye Angliának arra, hogy a végső vereséget elkerülje. Angliát, amelynek politikusai mindent elkövettek, hogy az egyes országokat háborúba sodorják Németország ellen, most *a Szovjet sarokba szorítja és ki kell lépnie a háttérből,* ahol diplomáciai cselszövényeit saját vérveszteség nélkül szövögette. Amit éveken keresztül más országoktól követelt, az aktív fegyveres harcot Németország ellen, *most már tőle követeli a bolsevizmus.*

Amde ami a nyílt fegyveres harcot illeti, itt *Anglia nem olyan ügyes, mint az összeesküvések szervezésében.* A Szovjetnek intenzív második front felállítására vonatkozó követelésére csak a halva született dieppei akcióval tudott felelni. Németországban megállapítják, hogy a dieppei kísérlettel nemcsak a második front felállítására vonatkozó akció omlott össze, hanem *kialudt az utolsó reménysugár is, hogy Németországot bele lehet fojtani ellenséges gyűrűbe.* Németország ma olyan erős, hogy minden ilyen irányú kísérletet már eleve el tud fojtani.

K. P.

Honvédeink arcvonalán csökkent a szovjet támadások hevessége

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti:
A 17. számú hadijelentés.
A honvédvezérkar főnöke közli:
A honvédhadsereg arcvonalán az ellenséges támadások hevessége *csökken.*

Tizennyolc harckocsit megsemmisítettünk.

Légvédelmi ütegeink *tíz,* légi kötelékeink *három ellenséges repülőgépet lelőttek.* Egy bombázógépünk elveszett.

Az orel és voronezsi szakaszra esik a szovjet tehermentesítő támadások fősúlya

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti:
A honvédvezérkar főnöke szombaton kiadott 17. számú hivatalos jelentéséhez mértékadó körökből még az alábbi kiegészítéseket fűzték hozzá:

A kaukázusi előretörés *ellensúlyozására* indított ellenséges támadások a keleti arcvonal középső, valamint északi szakaszának számos helyén a mult héten is elkeseredetten folytak tovább, anélkül, hogy az ellenségnek bármi sikert hoztak volna.

E támadások fősúlya az *orel- és voronezskörnyéki* szakaszokra esett és azoknak elhárításában természetesen a honvéd hadsereg érintett részei is résztvettek.

A harcok hevessége csak helyenként, az ellenséges légi erők tevékenysége azonban hosszabb szakaszokon is, így a magyar arcvonalszakaszon is szembetűnően *csökkent.*

E tehermentesítő kísérletek mindezideig *semmiféle befolyást nem gyakoroltak a szövetségesek déli támadó hadműveleteinek végrehajtására* s azok zavartalanul haladnak tovább az eredeti hadműveleti tervek alapján. A szovjet hadvezetőség a veszteségekre való tekintet nélkül újból és újból kísérleteket tesz az áttörés kierőszakolására és veszteségei ezért természetesen rendkívül súlyosak.

Saját veszteségeink a heves harcokban érthetően *emelkedtek,* de a küzdelemnek részünkről folytatott védekező jellegénél fogva csak töredékszámait teszik ki az ellenséges áldozatoknak.

Horthy István utolsó légigyőzelme

A hivatalos hadijelentésben megemlített legutóbbi három magyar légi győzelem közül az egyiket augusztus 18-án az azóta hősi halált halt vitéz *Horthy* István főhadnagy aratta.

A Kaukázusban több megerősített hegyi állást foglaltak el a németek

Berlin, augusztus 22. A Führer főhadiszállásáról jelentik a *Német Távirati Irodának:*

A véderő főparancsnoksága közli:

A *Kuban* alsó folyásának vidékén *német* és *román* csapatok az ellenség elkeseredett ellenállása ellenére elfoglalták a szívósan védelmezett *Krimszkaja* és *Kurcsanszkaja* helységeket. A *Kaukázusban* — makacs ellenállás és rendkívül nehéz időjárási és terepviszonyok [illegible] több megerősített *hegyi állásból kivertük* az ellenséget.

Vjazmától keletre és *Rzsev* vidékén ismét összeomlott több, páncélosoktól támogatott ellenséges támadás. Az *Ilmen-tótól* délkeletre és *Leningrád* előtt is meghiusultak az ellenség helyi jellegű támadásai. A *Finn-öbölben* bombatalálattal elsüllyesztettünk egy ellenséges aknakereső hajót.

Fent északon légi haderőnk támadást intézett egy *Murmanszk* közelében lévő repülőtér és egy a *Halász-félszigeten* lévő csapattábor ellen. Egy kis teherhajót sikerült elsüllyeszteni.

A keleti arcvonalon pénteken légi harcokban és a légvédelmi tüzérség tüze következtében *98 ellenséges repülőgép pusztult el.* Hat ellenséges gépet a földön semmisítettünk meg. Hat repülőgépünk nem tért vissza.

Anglia déli partvidékén könnyű német harci repülőgépek nappali támadás során telitalálatokat értek el több hadifontosságú berendezésben. *A belga partokon* vadászaink lelőttek egy brit repülőgépet. Haditengerészeti tüzérségünk a keleti tenger nyugati részén megsemmisített *négy brit harcirepülőgépet. (MTI)*

Felderítő csatározás az egyiptomi fronton

Róma, augusztus 22. *(Stefani.)* Az olasz főhadiszállás 817. közleménye:

Az egyiptomi arcvonalon *felderítő osztagok és tüzérségi ütegek szokott kölcsönös csatározása folyt.* A tengely légi ereje is élénk tevékenységet fejtett ki és légi harcban lelőtt egy Spitfire-repülőgépet.

Olasz és német légi kötelékek bombázták *Málta* katonai berendezéseit és egy *La Valetta* kikötőjében horgonyzó hajót. Két repülőgépünk nem tért vissza a nap folyamán végzett hadműveletekről.

Német vadászrepülőgépek, amelyek a Földközi tengeren egy hajókaravánt kísértek, *négy ellenséges repülőgépet lőttek le. (MTI)*

A washingtoni török követ Törökország semlegességéről

Istanbul, augusztus 22. *(Interinf.)* A szombat reggeli lapjelentések szerint *Sefki Alhan,* a washingtoni török nagykövetségre beosztott török követ, kijelentette az amerikai tájékoztató hivatalnak, *Törökországnak eltökélt szándéka, hogy minden lehetőt megtegyen, hogy kívül maradjon a háborún.* Törökország kívánsága — mondotta a továbbiakban *Sefki Alhan* — arra irányul, hogy megőrizze függetlenségét és területi épségét. Ha erre kényszerítenék, Törökország el van szánva arra, hogy *utolsó csepp véréig védekezzék.* A követ nyilatkozatát azzal a kijelentéssel fejezte be, hogy Törökország ebben a kérdésben sohasem fogja megváltoztatni nézetét. *(MTI)*

Tanner megcáfolta a finn-szovjet különbékéről terjesztett híresztelléseket

Helsinki, augusztus 22. *(NST) Tanner* finn miniszter Ense város elfoglalásának egyéves évfordulója alkalmából éleshangú beszédben fordult ama külföldi híresztelések ellen, amelyek szerint Finnország *különbékét kezdene a Szovjetunióval.* A finn miniszter ezeket a híreket *a leghatározottabban visszautasította* és újból hangsúlyozta Finnország harci készségét és elhatározását, hogy a háborút a győzelmes befejezésig folytatja. Tanner miniszter hangsúlyozta, hogy most már nem területi hódításért folyik a harc, hanem Finnország kereszteshadjárata folyik. Szabadság nélkül minden nép rabszolgasorsban sínylődik, *függetlenség nélkül pedig képtelen nemzeti feladatokat megvalósítani és jövőjét felépíteni.*

— Finnországban — folytatta *Tanner* — sohasem vetődött fel a kérdés, hogy ki nyeri meg ezt a háborút. Egész egyszerűen azért határoztuk el ezt a háborút, mert országunkat megtámadták. *Egy különbéke csábos ajánlata nálunk mindenkor süket fülekre talált. Jövőbeni biztonságunk érdekében állandó békét óhajtunk népünk számára.*

Svéd aknazár a szovjet tengeralattjárók ellen

Stockholm, augusztus 22. *(Stefani.)* A tengerészeti parancsnokság elhatározta, hogy megerősítik a svéd hajókaravánok védelmét a szovjet tengeralattjáróknak az utóbbi időben egyre sűrűbbé váló támadásaival szemben. Uj *aknazárakat* létesítenek a partoktól 15 mérföldnyire és megerősítik a hajókaravánok kíséretét. *(MTI)*

Berlin, augusztus 22. Svéd hajók újabb elsüllyesztése miatt támadt svéd-szovjet feszültség, amely mindenekelőtt a svéd lapokban jut kifejezésre, a német fővárosban nagy figyelmet kelt. Figyelemre méltatják mindenekelőtt a *Stockholm Tidningennek* azt a követelését, hogy Moszkvából hívják vissza a svéd követet.

Ujabb japán-amerikai csata kezdődött a Salamon-szigetek mellett

Stockholm, augusztus 22. *(NST)* Nagyobb amerikai flottaegység pénteken megtámadta a *Salamon-szigetek* mellett levő japán hadihajókat, jelenti az angol rádió szombatra virradó éjszaka. A harcok még folyamatban vannak. Részletek egyelőre még nincsenek.

Japán cáfolat kínai városok kiürítéséről

Sanghaj, augusztus 22. *(Német TI)* A japán csapatoknak a *Csekiang* és *Kiangszi* tartományokban május óta folyamatban lévő támadása tervszerűen halad előre — jelentette ki a japán haderők helyettes szóvivője. Csungkingnak *Vencsao* kikötőváros, valamint *Kvejcsi* és *Sangjao* vasúti állomás kiürítéséről terjesztett híresztelései nem egyebek, valótlan jelentéseknél. Mind a három helyen a japánok biztosan »ülnek a nyeregben« — erősítette meg a szóvivő. *(MTI)*

Ujabb zavargások Indiában

Amsterdam, augusztus 22. *(Német TI)* A brit hírszolgálat közli a lucknowi kormány hivatalos jelentését, amely szerint az egyesített *tartományok keleti részén súlyos zavargásokra került sor.* A jelentés közli, hogy indiai szabadságharcosok többhelyütt megtámadták a rendőröket, úgyhogy nyolctíz rendőrtisztviselő életét vesztette.

Nagy sztrájkok Amerikában

London, augusztus 22. *(NST)* Az Egyesült Államok hadiipari termelését a *Times* pénteki *Newyorkból* érkező jelentése szerint a *Kentucky államban kitört nagyarányú sztrájkok akadályozzák.* Az összes alumíniumgyárak, amelyek a bombavető repülőgépek alkatrészeit készítik, beszüntették a munkát. A sztrájk a két amerikai munkásszervezet közötti *ellentétek* miatt robbant ki.

Kedden *Roosevelt* elnök a New Jersey államban levő *General Cable Bayonne gyárat katonailag megszállatta a sztrájkok miatt.* Most karhatalom útján akarják rábírni a munkásságot, hogy folytassa a termelést. A *Times* tudósításának végén megállapítja, hogy az *ötödik hadoszlopnak* köszönhetők az egyesültállamokbeli sztrájkok.

Reggeli Magyarország

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

A szovjet hatóságok nem adnak felvilágosítást a hadifoglyokról

Helsinki, augusztus 22. *(NTI)* A finn kormány hivatalos jegyzéke megállapítja, hogy a szovjet kormány elutasító magatartása következtében eredménytelen maradt Finnország minden fáradozása, amellyel *felvilágosítást akart szerezni a szovjet fogságba került finn katonák sorsáról.* Bár a Szovjetunió röviddel a háború kitörése után a finn hadifoglyokat és sebesülteket illetően kijelentette, hogy betartja a hágai egyezmény határozatait, a hivatalos finn közlemény szerint mindmáig *egyetlenegy szovjet fogságba került finn katonáról sem érkezett hír Finnországba.* Finn részről ezzel szemben az összes előírt adatokat, sőt a foglyok rövid közléseit is eljuttatták a Vöröskereszthez.

Internálják Lady Astort?

Bern, augusztus 22. *(Bud. Tud.)* Londoni hírek szerint szakszervezeti körök azt kívánják, hogy lady *Astor* képviselőnőt internálják és nevét töröljék a parlament tagjainak névsorából.

Úgy tudják, hogy ez a követelés lady *Astor* legutóbbi beszéde miatt merült fel. *A képviselőnő ugyanis kijelentette, hogy az oroszok csupán önmagukért és nem pedig Angliáért harcolnak.*

Betiltották a buenosairesi nagyszláv kongresszust

Zágráb, augusztus 22. *(Bud. Tud.)* A *Hrvatski Narod* jelentése szerint e hó 26-án kellett volna *Buenos Airesben* megtartani az úgynevezett *nagyszláv kongresszust,* amelyen a demokrata hatalmak a délamerikai *horvát, szlovák, bulgár, orosz, cseh* nemzetek ittlévő fiainak összehívásával demonstrálni akartak a »szláv öntudat« mellett. A lap értesülése szerint az argentin hatóságok betiltották ezt a készülő kongresszust a rendezők *kommunista* szándékaira való tekintettel. A kongresszus ellen egyébként — jelenti a *Hrvatski Narod* — az argentinai usztasa szellemű horvátság manifesztumot adott ki.

Szerbiában kiterjesztették a halálbüntetést

Belgrád, augusztus 22. *(NST)* A péntekesti lapok közlése szerint az eddig érvényben levő büntetőrendelkezéseket *két szakasszal bővítették.* Az egyik szakasz szerint *halállal* büntetik a jövőben azt, aki a fegyveres kommunista bandák tagjait *nem jelenti fel, illetőleg menedéket nyújt azoknak.* Halálos ítéletben részesül az a közbiztonsági szolgálatot teljesítő rendőr, csendőr vagy katona is, aki a fentebbi rendelkezés megszegőjét nem adja át az illetékes hatóságoknak. Továbbá halállal büntetik az *árdrágítás súlyosabb eseteit,* valamint súlyosabb rablásokat, lopásokat és idegen vagyon rosszindulatú rongálását.

Franco beszéde az egyenetlenséget szítók ellen

Madrid, augusztus 22. *(Stefani.)* *Franco* tábornok a falangista párt titkára és polgári és katonai irodainak vezető társaságában ellátogatott *Lugóba,* ahol nagyszabású ünnepség volt. A Caudillo, miután a székesegyházban istentiszteleten vett részt, a Spanyolország terre ment, ahol felsorakoztak a falang alakulatai. Hatalmas tömeg előtt gyujtó beszédet mondott a tábornok. Beszéde elején hangoztatta, hogy a polgárháborúból egy jobb Spanyolország született, de a mai Spanyolország még mindig nem olyan, amilyennek a falang ügyéért elesett hősök képzelték. *Elítélte mindazokat, akik még most is arra törekednek, hogy a spanyolok között egyenetlenséget szítsanak,* majd hangoztatta, hogy a falangista forradalom nem áll meg és megoldja majd Spanyolország valamennyi függőben lévő kérdését. A Caudillo az ünnepség után kíséretével Paso de Miraba utazott. *(MTI)*

Augusztus 25-én kezdik a téliruhagyüjtést a leventék

Augusztus 25-én indul meg a honvédség részére a téliruha, téli felszerelési cikkek gyüjtése. A diadalmas magyar honvédség utódai: *leventéink kapták azt a megtisztelő feladatot, hogy a társadalmi gyüjtésben elöljárva, sokezres tömegük szószerinti bekapcsolásával megmutassák: életük Isten parancsolatából a magyar népé.*

Pénteken reggel 9 órakor a Levente Hírközpont jelentése szerint valamennyi budapesti leventének jelentkeznie kellett az illetékes leventeparancsnokságon, hogy alapos megfontolás után kiválasszák közülük azt a 4000 leventét, akik leventeéletükben tanusított példás magaviselettel érdemelték ki ezt a parancsot: gyüjthetnek honvédeinknek. E válogatással akarta a leventeintézmény kihangsúlyozni, hogy *dicsőség minden olyan tett, ami a hazáért, annak dicső honvédeiért van.*

Kedden reggel Budapesten 4000 levente indul el a gyüjtő útra. A gyüjtés zavartalan lebonyolításának megszervezésére országosan a helyi viszonyoknak megfelelően, bizottságokat alakítottak. Budapesten ezekbe a bizottságokba az egyházközségek helyi elnökeit, a nőegyesületek, társadalmi egyesületek tagjait, az elöljáróság egy-egy tisztviselőjét, egy-egy leventeoktatót és 20—40 leventét hívtak be. A bizottság elnöke az illetékes leventeegyesületi elnök. A különféle gyüjtőkörzeteket ezek a bizottságok jelölik ki és határozzák meg. *A gyüjtésből a leventéken kívül kiveszik részüket a cserkészek és a társadalmi egyesületek ifjú tagjai.* A leventék fellármázzák azokat az útvonalakat, ahová a gyüjtőszekerekkel kivonulnak. Levente és honvéd kürtösök járják végig az uccák sorát, a nagyobb bérkaszárnyák udvarait, kürt szavával hívják a lakókat az adakozásra. *A főrádhatalmon leventeifjak valamennyi lakásba külön-külön becsengetnek, röpcédulát osztanak szét, így jelentik a lakóknak hány órakor jönnek a holmikért.*

A leventék *csak téli holmikat gyüjtenek, pénzt nem fogadnak el, a holmikról nyugtát adnak.* A falragaszokon is közzétett felszólításnak megfelelően *az alanti cikkek kikészítését kérik: érmelegítő, gyapjúharisnya, lábszárvédő, szőrmekesztyű, sífelszerelés* (192—220 cm hosszú), *sícipő 42-es méretről felfelé.* Ezeket a cikkeket összekötve kell leadni. *Köt-szövött alsónadrág, fülvédő, nyaksál, hószemüvg, szőrmés mellény, szőrmés sapka, szőrmés cikkek és szőrmés cikkek elkészítéséhez anyag. Különféle gyapjúfonalak.*

Budapesten a naponként összegyüjtött anyagot a honvédkincstárnak szolgáltatják be és a gyüjtés eredményét a Levente Hírközpont útján a napilapokban közzéteszik.

Leventéink nagy buzgalommal és lelkesedéssel készülnek a gyüjtésre. A leventeintézmény eddigi eredményei azt a hitet keltik a magyar társadalomban, hogy a gyüjtés a legalaposabb szervezettséggel, példás rendben zajlik le s eredménye az egységes ország belső frontjának szilárdságát bizonyítja.

A gyüjtés vidéken

A keleti harctéren küzdő honvédekért indított téliruhagyüjtési akcióval kapcsolatban *Győrött* felhívták az iskolák igazgatóit, hogy a felsőbb osztályú tanulókat buzdítsák a gyüjtésben való részvételre. A gyüjtés érdekében a győri és magyaróvári leventék és cserkészek tábortüzet rendeznek. *Polniczky* főispán pedig a lapok útján felhívást intézett a város és vármegye közönségéhez.

Veszprémben Mesterházy főispán falragaszokon hívta fel a közönséget az adakozásra. A gyüjtés részleteit értekezleten beszélték meg.

A *makói* gyüjtést a leventeegyesület bonyolítja le. Mint tudósítónk jelenti, első adományként dr. *Bécsi* Bertalan polgármester értékes téli bundát adott.

Tűzkőárusból szacharingyáros

A szacharinkeverőt huszadmagával letartóztatták

Az utóbbi években — amint azt mindenki tapasztalhatta — Budapest uccáin gombamódra *elszaporodtak a zug szacharinárusok.* A közönség naivabb része kapva-kap a zugárun, különösen amióta a gyógyszertári szacharinellátást megszigorították.

A rendőrség évek óta nyomozott már azután, honnan szerzi be ez a valóságos árus hadsereg a szacharint, de az eddigi nyomozások nem vezettek eredményre. Néhány héttel ezelőtt *Szabó* Ödön detektívcsoportja kezdte meg a nyomozást. Annak során egy kerékpárlopás gyanusítottja elmondotta, hogy a kerékpárt nem ő vitte el, de Ujpesten *Pap* Béla fémcsiszoló lakása előtt látott ilyen kerékpárt. Valószínű, hogy ez a keresett motorkerékpár és a tolvajok Papnak adták el. A detektívek kimentek Pap lakására és ott *három motorkerékpárt találtak.* Megtudták, hogy a motorok gazdái *hajnal tájban indulnak el, mindig hatalmas csomagokkal megrakodva.* Az a gyanujuk támadt, hogy hátha az 1932 óta keresett szaharinforrás nyomára jutottak.

Szombaton délelőtt meglepetésszerű házkutatást tartottak a lakáson és annak eredményeképpen *rengeteg szacharint találtak. Pap* Bélát előállították a főkapitányságra. Hosszas vallatás után beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy *tűzkőárusból képezte át magát szacharingyárossá.* Szövetkezett *Lederer* Sándor lakatossegéddel, ő lett az üzem vegyészmérnöke. A forgalomba hozott szacharint *csempészett szacharinból és szódabikarbónából keverték. Nagymennyiségű szódabikarbónához mindössze három szemösc kristályszacharint kevertek hozzá.* Mikor a massza megszáradt, fehér papírlapra öntötték és kiszárították. Az így elkészített »szacharint« szabályszerű adagolásban elcsomagolták és a borítékra *német nevű címszalagot tettek.*

Budapesten és Pestkörnyékén *18 lerakatuk volt.* A szacharint Ujpesten gyártották *Pap* Béla lakásán és a kristályszacharint, amit csempészúton szereztek, egy *rozsdás régi darálóban* darálták össze. A masszát *piszkos teknőben* gyúrták. A két »gyáros« megnevezte alkalmazottait is, a detektívek ezeket is előállították a főkapitányságra. Lédererrel és Pappal együtt összesen *20 embert vettek őrizetbe.*

Ivókás edények, betyárpoharak és kún-bírók

Látogatás egy híres-nevezetes karcagi fazekasmesternél

Szolnok, augusztus 22. *(Szolnoki tudósítónktól.)* Karcagon, a debreceni országút mellett, egy kis uccácska nádfedeles házában van *Kántor* Sándor fazekasmester műhelye, amely *esztendők óta* valósággal *idegenforgalmi nevezetessége* a városnak. A világ legkülönfélébb nemzeteinek fiai fordultak már meg a Bethlen uccai kis fazekasműhelyben: németek, olaszok, franciák és törökök, mert Kántor uram művei olyan nevezetességre tettek szert, mint a néhai mezőturi *Badár* Balázs készítményei.

A műhely vendégei bepillanthatnak a fazekasmesterség titkaiba. Van is mit csodálni azokon a magyaros használati és dísztárgyakon, amelyeket ma már messze földön ismernek. A műhely szomszédságában lakik Kántor Sándor és a lakás bejáratánál *a gyönyörű edények egész garmadája* fogadja a látogatót. Az ajtónál, a folyosón és mindenütt, a szobákban is, agyagból készült művészi edények mosolyognak a vendégre.

Kántor Sándor fazekasmester magáról szerényen ezeket mondja:

— Amikor az iskolából kikerültem, egy karcagi fazekasmesterhez kerültem inasnak. Amikor felszabadultam, eljutottam Pécsre is, a Zsolnay-féle majolikagyárba. Később Ungvárra mentem s ott beiratkoztam az agyagipari szakiskolába. Állami ösztöndíjjal végeztem el. A huszas években jöttem vissza Karcagra, önálló lettem és eleinte *csak használati tárgyakat* készítettem, később azonban *áttértem a dísztárgyak gyártására is.* Leginkább régi magyaros *»ivókás« edényeket, használati- és dísztárgyakat készítek.* Ezenkívül felújítottam és forgalomba hoztam *a Nagykúnság régen divatját multa jellegzetes edényeit,* amelyek leginkább italoskészletek. Alapos tanulmány után sikerült ezeket az edényeket előállítanom, *régi, élces felirásaikkal* együtt. Most *a légkeresettebb árucikkeim a kúnsági ivószervizek.*

Kántor Sándor közben megmutatja *a kúpalakú »betyárpoharakat«,* azután a kunpoharakat és a kun-bírókat. Mindegyiknek van valami különlegessége. *A betyárpoharakat, mivel nincsen talpuk, fenékig kell inni, ha megtöltik.* A kunpoharak sajátossága az, hogy azokból két részletre lehet az italt kiinni, míg a kun-birók süvege alatt, ami egyben az edény dugója is, csak égetett italokat szoktak tartani. A magyarázat után még ezeket mondja a karcagi fazekasmester:

Kairó vásárol és Tokio rendel

— *Munkáim nyolcvan százaléka külföldre készül.* Az európai városokon kívül *szállítottam tengeren túlra is.* Nemrégen *a tokiói Mikhadeb áruháztól kaptam megrendelést.* Készítményeimet a Külkereskedelmi Hivatal propagálja. Kiállítottam Lembergben és Brüsszelben, azelőtt a Nemzeti Szalonban és a Bokréta Szövetség kiállításán, de szerepeltem edényeimmel Berlinben, Párizsban, Milánóban, Budapesten és a Hortobágyon állandóan vannak áruim.

Az aránylag fiatal, negyven év körüli fazekasmester megmutatja munkásságának elismerő bizonyítékait: *tíz különböző oklevél, aranyérem és ezüstkoszorú* kerül az asztalra, meg sok-sok megrendelővel, idegen országokból. Amikor Ali *Morci* magyarországi egyiptomi ügyvivőt meglátogatta az egyiptomi herceg, megtetszettek neki a követségen látott Kántor-féle edények. A herceg másnap az ügyvivővel Karcagra utazott és *több magyaros készletet rendelt Egyiptom részére.*

— Az a csodálatos, — fejezi be a beszélgetést *Kántor* Sándor — *hogy készítményeim iránt főleg a külföld érdeklődik, idehaza csupán a nagyvárosok jönnek számításba, de azok is csak kis mértékben.*

Hisszük, hogy nemsokára idehaza is elterjednek a karcagi fazekasmester gyönyörű agyagedényei és lelket gyönyörködtető magyaros dísztárgyai.

A miniszterelnök német kitüntetése

Budapesti Közlöny szombati száma közli, hogy a Kormányzó Úr Őfőméltósága nagykállai *Kállai* Miklós dr. miniszterelnöknek megengedte, hogy a *német Sas-rend nagykeresztjét* elfogadja és viselje.

Himlőjárvány Szíriában

Ankara, augusztus 22. *(Stefani)* Beirutból jelentik, hogy *Szíriában himlőjárvány tört ki.* Az áldozatok száma máris százakra megy. A szíriai hatóságokat erősen nyugtalanítja, hogy a járvány leküzdésére hozott rendszabályok a gyógyszerek hiánya miatt hatástalannak bizonyulnak. *(MTI)*

Két szélhámos ruhákat csalt ki a szabómester vevőitől

A budapesti büntetőtörvényszék *Szücs* Gábor-tanácsa szombaton ítélkezett *Róna* Imre és *Krausz* János magánokirathamisítási és csalási ügyében. A vád szerint megszerezték egy szabómester vevőinek jegyzékét, hamis átvételi elismervényeket készítettek, elmentek a vevőkhöz és a ruhákat javítás ürügye alatt *kicsalták és eladták.* A büntetőtörvényszék mindkét vádlottat a vádbeli bűncselekményben mondotta ki bűnösnek és ezért jogerősen fejenként *7—7 havi börtönbüntetésre ítélte.*

MŰSOROK:

Színházak

Nemzeti, Kamara, Pesti Színház, Vig, Művelődés Háza: Nincs előadás. — **Madách:** Vasárnap este: Nérő. Hétfő: IV. Henrik (8). Többi napokon: Nincs előadás. — **Uj Magyar:** Vasárnap este és a jövő héten mindennap: Vén diófa (8). — **Fővárosi Operett:** Vasárnap: Kata, Kitty, Katinka (½8). — **Margitszigeti Szabadtéri Színpad:** Vasárnaptól: Bécsi keringő (½9). — **Royal Revü:** Szivárvány (Vasárnap ½5, ½9; hétköznap ½9). — **Komédia:** Bikavinadal (vasárnap ½5, ½8; hétköznap ½9). — **Kamara Variété:** Virágzó diófa (vasárnap ½4, ½7, 9; hétköznap ½9). — **Bábszinjáték:** Terülj, terülj asztalkám (4, 8). — **Kertvarieté:** Maga nevetni fog (½6, ½9) — **Erzsébetvárosi:** Aranysárga falevél (½5, 8). — **Márkus Park:** Párizsi expressz (½6, ½9). — **Műszínkör:** Száz piros rózsa (½4, 6, 8). — **Fényes Cirkusz:** Augusztusi műsor (vasárnap ½11, ½5, ½6, ½9; hétfő ½5, ½6, ½9; többi napon 4, 8).

Mozik

BARLANG — BROADWAY FILMSZINHÁZ (422—722): **Halálfánc.** (½4, ½6, ½8, ½10; Sz V Ü ½2-kor is). — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **András.** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Kozákok kapitánya.** — **KORZÓ** (182—818): **Estélyiruha kötelező.** (½6, ½8, ½10; Szombat, vasárnap és ünnepnap ½4-kor is). — **NEMZETI APOLLÓ—ROYAL APOLLÓ** (222—002): Második hétre prolongálva! **Estélyiruha kötelező.** (½4, ½6, ½8, ½10). — **PETŐFI—ODEON** (428—178): **Miért?** (½4, ½6, ½8, ½10; Vasárnap és ünnepnap ½2 órakor is) — **RÁKÓCZI—PHÖNIX** (426—326): **Miért?** (11, 1, 3, 5, ½8, ½10). — **TOLDI-RIALTÓ** (224-143): **Nem vagyok áruló.** (11, 1, 3, ½6, ½8, ½10). — **URÁNIA** (146—046): **Őrségváltás.** (5, ½8, ½10; Sz V Ü ½3 órakor is). — **VESTA** (222—401): **Balalajka.** (½4, ½6, ½8, ½10; V. Ü 2, 4, 6, 8, 10).

Kántor Sándor, tarekas

JÁSZKUNSÁG

Irodalmi, társadalmi, művészeti és kritikai folyóirat

1

XXIV. évfolyam
1978. március
első szám

viruló egészségnek örvend.

A csigát is megkaptam, amint hazajöttem.

A miskáim száma már lefogott, karácsonyi ajándékul ezeket osztogattam szét. Ezért szükségem volna ujjabbakra. Kérem tehát, legyen szíves megint 10 darabot csinálni. Ne legyenek teljesen egyformák, de szépek legyenek!

Még egyszer megköszönöm úgy a magam, mint a feleségem nevében szíves figyelmüket s mindkettőjüknek boldog ujévet kívánok úgy a magam, mint feleségem nevében

dr. Györffy István

Budapest 1931. I/6.

Kántor Sándor, Tarcal

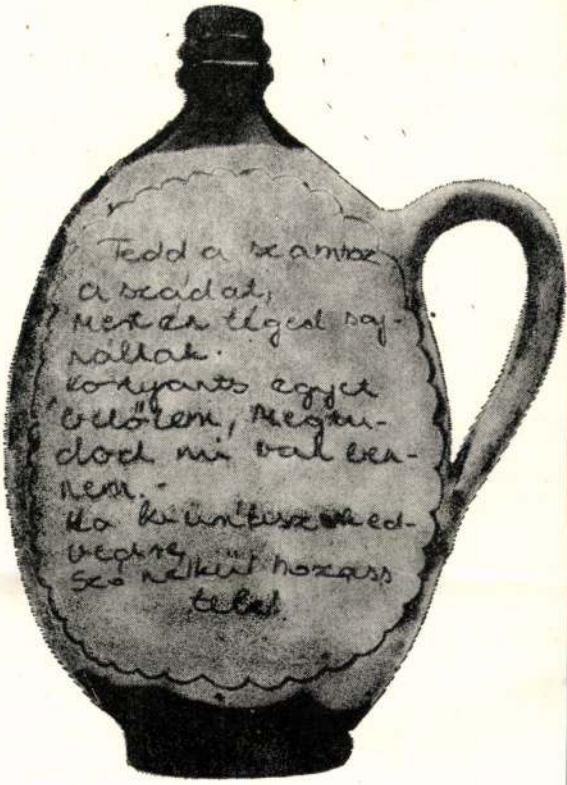

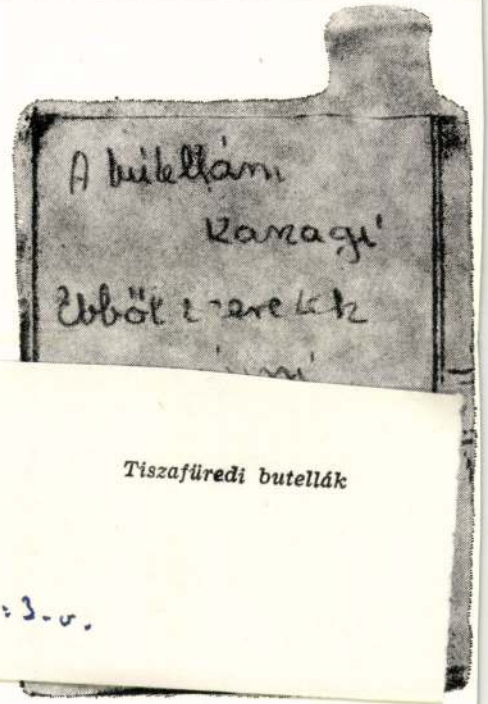

Tiszafüredi butellák

B. : 3. o.

Jánkmanyó

Borító : 3. old.

Hány hamis csókkal
zúzták be számat,
s hol van csak egy is,
hűteni lázat!
Kiknek a szava béklyózta lábam
vigye mind devla verje a bánat
Hány ölelt szelíddé
s alázta vállam;
csókoltak égettre
fűtetlen ágyban.
Kiknek a vére véremtől áradt
verje a devla verje a bánat

DIENES ESZTER

ÁRA 5 FORINT

lete lett. Mikor észrevettem, hogy a cserépnek befellegzett, akkor volt az első kiállításom Budapesten. A kiállításra azért mentem, mert úgy gondoltam, hogy be kell mutatkoznom, hogy mit szól a közönség ahhoz, amit csinálok. Kaptam egy bronzérmet. Nem dobtak el, elösmertek! 1926-ban kezdődött meg a nemzetközi vásár. Mindig ott voltam ezután ezeken a kiállításokon.

1927-ben jött oda hozzám Győrffy István. Addig nem ösmertem. Karcagi születésű, a nagyapja itt szűrszabó volt. Nézte a dolgaimat. Még akkor ingadoztam. Engem nagyon lekötött, amit Zsolnaynál láttam. Sok szép, egyszerű dolog volt ott. Finom formák és díszítések. Nekem ezek tetszettek. Ezekből kezdtem csinálni. — Győrffy nézegette, nézegette a dolgaimat. Észrevette minden bizonnyal, hogy nem vagyok valami bőbeszédű. Elkezdett ő aztán kérdezgetni. Mondja, hogy itt a környéken, Tiszafüreden az ország legszebb kerámiáját csinálták mind formában, mind díszítésben. Ez most a századfordulóval kihalt. — Azt mondja, mit szólnék hozzá, hozzáfognék? Van egy érdekes dolog — Miskákat kellene csinálni. Hat helyre kiadtam, de sehol sem tudták megcsinálni! Hozott mintát, hogy csináljak belőle öt darabot. Megcsináltam. Győrffy István aztán is sokat segített, rendelkezésemre bocsájtotta a Néprajzi Múzeum anyagát, hogy tanulmányozzam. Elmentem Tiszafüredre is. Ott még éltek öreg fazekasnék. Azokat felkerestem, tőlük szereztem meg tányérokat. Amit nem adtak, annak a mintáját jól megnéztem, elraktároztam magamban. Más múzeumokban is találtam sok füredi tányért.

Munkám karcagi megítélése érdekesen alakult. Egy komám cukrász volt a nagy cukrászdában, amelyiknek Vikol Sándor volt a gazdája. Bejárogattam hozzá. Megismerkedtem a tulajdonossal. Vikol nagyon kedves volt, jól el tudtam vele beszélgetni. Azt mondta, hogy ha én csinálok valamit, ő ott a kirakatban helyet ad neki. Lássuk, mit szólnak hozzá. Akkor, eleinte a Zsolnay-féle darabokat csináltam, a díszítést a magam ízlése szerint tettem rá. Az is szolíd, egyszerű volt. A Polgári Leányiskola igazgatója Horváthné volt. Ő írta az első cikket rólam a Karcagi Hírlapban. Kb. 30 sor lehetett. Föltétlenül művészi hajlamú ifjú — írta — nem tudjuk a további törekvéseit, de üdvözöljük. Ez 1922—25 között jelent meg.

A karcagiak akkor vettek cserepet, hogyha volt egy pesti vagy külföldi rokonuk, ismerősük, és azok írtak, hogy vegyenek nekik. Maguknak nemigen vásároltak. Előfordult, hogy idegenek kerestek. Bécsben kapták a címemet, hogy Kántor Karcag. Kérdezték, hogy hol lakok, senki sem tudta őket útba igazítani.

leges volt.

A másik emlékem az Ács utcai szomszédunkhoz, Bojti János bácsihoz köt. Nagyszerű ember, kitűnő mesélő volt. A méhekről is sokat tudott, maga is méhész volt. Itt még jobban megszerettem. Ez bennem maradt. — Majd csak az 1950-es években kezdtem el magam is méhészkedni. 1953-ban vettem 8 családot a szomszédtól. Azóta van méhem. Nagyon szeretem csinálni, jó megnyugtató foglalatosság.

Én sosem hittem magamról, hogy jaj, milyen nagy ember vagyok. Én úgy dolgoztam mindig, ahogy az embernek dolgozni kell. Barátokat nem tudtam szerezni. Volt néha, hogy elbeszélgettem sokat egynémelyik emberrel. Ritkán. Nem voltam olyan természetű. Olvasni viszont nagyon szerettem. Tudományos könyveket, szépirodalmat vettem a kezembe. Olyan keveset olvastam így is. Rájöttem, hogy azokat a könyveket, aki írta, nem mindennapi ember — legalábbis tud valamiről érdemben írni, és ezzel érdemes eltölteni az időt. Arra jöttem rá, hogy az írásból többet kapok, mintha akárkivel beszélnék. Az én környezetemben, társadalmi körömben nem volt olyan ember, akivel mindent meg tudtam volna beszélni. Olvasmányaim az orvosi könyvek mellett Mikszáth, Jókai, a franciák közül Zola, Victor Hugo, Verne.

Kántor Sándorban az alkotó, a felismert igazság mellett kitartó, keményen dolgozó embert tiszteljük, akinek a munka és a hivatás egy tőről fakadó, naponta megújuló öröm. Ezt sugározzák a kezéből kikerülő tárgyak is. Cserepei lakásunk díszei, hagyományunk, örökségünk jelenlevő tanúi. Ha századok múlva korunkról vallatják az utódok a fennmaradt emlékeket, hisszük, hogy a Kántor cserepek hitelesen közvetítenek változó világunkról, tovább élő örökségünkről a jövő érdeklődő emberének.

Karcag, 1978 telén

Lejegyezte: BELLON TIBOR

Kántor Sándor, pszichológus

Igaz mese egy szép nekibuzdulásról

A földszintes üzemépületek karéjában embernyi méretű miskakancsó köszönti a vendéget. Ám a fél évtized előtti, majdhogynem manufakturális kályhacsempe-készítéstől idáig, vagyis a népi iparművészetig eljutni: azért az sem volt kismiska.

Kezdetben eltűnődtem azon, hogy *Zagyi János*, a karcagi városi pártbizottság első titkára vajon miért éppen ennek az alig tizennégymillió forintos értéket produkáló szövetkezetnek a meglátogatását ajánlgatja oly meleg szeretettel, amikor pedig a hajdani mezőváros immár 2,2 milliárdot előállító iparának tárházában impozánsabb teljesítmények között is bőséggel lehetne tallózni. A miskakancsó térségében aztán megértettem.

A csőd

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kályhacsempét és kevés fali síkkerámiát készítő szövetkezetecske. Lenni vagy nem lenni — tette fel itt a kérdést az élet 1974-ben. *Nem lenni* — válaszolt rá a fejlődés, hiszen vészesen csökkent a kereslet a cserépkályhák iránt. A szövetkezetbe azonban sehogyan sem tudott behatolni a fejlődés, pedig annak kerítése sem volt. Vagy talán éppen ezért nem, hiszen a mind szűkebben csörgedező megrendelések révén felépült minden cserépkályhán felül — no és a jobbára ellenőrizhetetlen anyagvételezés nyomán — legalább ugyanannyi elkészülhetett maszekban is.

Amikor aztán már csak hálni járt ide a prosperitás, a vállalkozást az emberi-erkölcsi csőd áldatlan szelleme is átlengedezte. A korántsem asztalosipari „profil" ellenére lassanként alaptevékenységgé vált itt a fúrás-faragás. A helyzetet jellemzendő: utólag derült ki, hogy már a párttitkár sincs a szövetkezetnél, hanem máshonnét jár vissza időnként taggyűlést tartani.

„Előrearcot" csináltak

Mégis *lenni* — határoztak azok a szervek, amelyeknek nem volt mindegy, mi lesz a kis vállalkozás sorsa. A régebbi vezetők zöme addigra már a szélrózsa kínálta változatos lehetőségek felé vette az irányt. A színtéren maradottak a csüggeteg hangulatban talán nem is figyeltek fel rá, hogy az ügyben a városi pártbizottság élénk munkába kezdett. S helyben is volt egy kis csoport, amely egyengette a kibontakozás útját. Az akkor tíztagú kommunista közösség — egyéni érdekeket, érzelmeket és sérelmeket is legyőzve — 1974 vége felé egy emberként határozott úgy, hogy kezdeményezi a rendkívüli vezetőségválasztást.

Az ily módon előkészített terepre érkezett meg *Szakács Tibor* — írhatnám, ha ez a terep nem inkább felhagyott lövészárokra hasonlított volna. Az újdonsült elnök nem szűkölködött műszaki és szervezési talentumban, ám agyagot addig legfeljebb álmában formázott. Szabad idejében festegető ember lévén azonban szerencsére emlékezett egy fiatalemberre, akivel a városi szakkör foglalkozásain találkozott néhányszor. Ez a fiatalember *Sz. Nagy István*, aki a 87. életévében manapság is alkotó, a század népi kerámiájának meghatározó vonulatát formázó karcagi *Kántor Sándornak* volt a tanítványa. Ez a fiatalember most a szövetkezet művészeti vezetője.

Csakazértis

Szépet mondó kedvében sem állítja a Karcagi Agyagipari Szövetkezetben senki, hogy ezek után aztán már minden további diadalmenet lett volna. Nagy László dr., a HISZÖV elnöke több fórumon érvelve verekedett ki ennek a minden üzemi hagyomány nélküli díszkerámia-készítésbe fogó szövetkezetnek több millió forintos hitelt, és csak esztendőkkel később vallotta be szűk körben, hogy a sikert illetően időnként neki is voltak kétségei. A szűkszavú, enyhén szólva nem lelkendező típusú embernek ismert Kántor Sándor pedig a búcsúzkodás estéjén annyit mondott a szövetkezetbe készülődő tanítványának: *nemigen fog menni a dolog*. Sz. Nagy István csak nemrégiben tudta meg, hogy az öreg egyúttal olyan írásos véleményt küldött az ő képességeiről a HISZÖV-nek, amely nagyban erősítette ott a karcagiak támogatásának szándékát.

A jövőbe vetett bizalmat a legtöbb inzultus mégis helyben, a szövetkezetben érte. Most már rémálomnak tűnik fel, de fél évtizede valóság volt, amikor a drága pénzért frissiben beszerzett agyagdaráló gép érzékeny mechanizmusát a „valahogyan" belekerült durva vasdarab tette tönkre. Fiatalítani — adták ki akkor a jelszót, arra gondolván, hogy a frissiben felvett emberek hajtós munkája majd egészséges versenyt serkent köztük s a sok kipróbált cserépkályhás távozása fölött sajnálkozó régebbiek között. Nos, az újaknak lerágták a lelkét; a negatív rekorder az az ember volt,

Munkában Sz. Nagy István, a szellemi „atya". BÉLLON TIBOR FELVÉTELE

aki — mit mondtak neki, mit nem — összesen két óra tíz percet dolgozott itt, majd elmenekült.

De azok, akik kibírták, lassanként mégiscsak átformálták a műhelyszellemet. Annál inkább, mivel láthatták, hogy a vezetőséget is a töretlen akarás viszi át az agyagos pálya gátjai fölött. Pedig még az ág is húzta őket. Amikor például — szaktanácsadóul a híres nádudvari fazekasdinasztiából származó *Fazekas Józsi* bácsit megnyerve — az első sorozat fekete kerámia égetésébe fogtak volna, kiderült, hogy a három régi, fatüzeléses kemence tűztere talajvíztérré alakult. S a baj nem jár egyedül: egy zivataros éjszaka utáni reggelen a portás azzal fogadta az elnököt, hogy „jelentem, különös esemény nem történt — azon kívül, hogy a vihar összedöntötte a raktárt".

Az elnök gondolatai azonban nem a roskatag vályogépület siratása körül forgolódtak. Szakács Tibor ekkortájt már a gépipar nagyüzemeit járta, hogy villanykemencéket szerezzen szövetkezetének. Az e célból felkeresett VBKM és SZIM szakembereiben a segítő szándék és a kételkedés együtt munkált, hiszen az edzőkemencéket nem agyagégetésre szerkesztették. A műszaki észjárású elnök azonban konok optimizmussal úgy vélekedett, hogy ha egy kemence képes a kerámia megkívánta 960 fokos hőt egyenletesen előteremteni, akkor teljesen mindegy, hogy az eredetileg mire készült, és hogy villannyal, fával vagy akár tökmaghéjjal fűtik-e. Neki lett igaza, és megvették a kemencéket, hogy a feketék után az akkoriban megformázott-mintázott *mázas kerámiákat* is bennük égessék ki. Sikerült.

Szeretni a szépet

Lassanként aztán az a bizonyos emberi hátország is megszerveződött. Akkor kezdődhetett, amikor egy asszonyka szeme kerekre tágult a csodálkozástól, mert udvariasan faggatni kezdték, hogy vajon reggel 7 óra helyett miért negyed tízre fáradt be dolgozni. Látszott rajta, hogy itt, ahol addig jelenléti ív sem járta, ilyet még soha nem kérdeztek. A szocialista versenymozgalomban eleinte egyetlen ifjúsági brigád versengett — önmagával. A brigádok száma azóta szüntelenül növekszik. A fiatalok létszámának gyarapítása tudatos elhatározás eredménye volt. Mindenekelőtt azokat csalogatták ide, akiket a művelődési házból ismertek, és tudták róluk, hogy rajzolgatnak, gyúrnak-faragnak vagy akár szavalnak — mindegy, csak szeressék a szépet, hiszen a kerámiázáshoz e tulajdonság nélkülözhetetlen.

A mára 18 tagúvá izmosodott — és ugyancsak megfiatalodott — pártalapszervezet kezdeményezésére a politikai oktatás is megkezdődött, és első esztendeje után először és utoljára alakult ki a hallgatóságban a félreértés, amikor ismét beiskolázták őket, hogy „hiszen mi már kijártuk a tanfolyamot". Évek óta tudják, hogy ebből az iskolából csak majd nyugdíjba illik távozni. Az itt szerzett ismeretek hasznosan ötvöződnek a szakmai tudással, amelyről *Nagy Józsefné* pártalapszervezeti titkár jogos büszkeséggel újságolja, hogy a szövetkezetben legutóbb már a harmadik tanulóévfolyam szabadult. Igaz, a bizonyítványosztás után a meglettebb korúak serkentésül azt hangoztatják nekik: „ti még csak kerámiakészítő szakmunkások vagytok, fazekasok akkor lesztek, ha igyekeztek".

Boldogulnak

A Karcagi Agyagipari Szövetkezet rövid történetének két fémjelzett fordulója az 1978-as — a legjobb lélektani pillanatban érkezett — Kiváló szövetkezet cím és az esztendővel későbbi HISZÖV-vándorzászló. A kis szövetkezet öt esztendő alatt majdnem megháromszorozta a termelését olyan cikkből, amelynek jószerével közvetlen közművelődési hatása van. A szakemberek azt mondják róluk, hogy a népi iparművészet legjobb hagyományait nemcsak közvetítik, hanem tovább is fejlesztik. Fővárosi, Lenin körúti üzletük és exportjuk folyamatosan forgalmas, miként bizonyára őszi *londoni önálló kiállításuk* is az lesz majd.

A kunsági, tiszafüredi, nádudvari, mezőcsáti és a többi mintakincset keresve, jegyzettömbbel és fényképezőgéppel a kézben indultak el, miközben gyakran megyei, járási pártszervek és más önzetlen jóakarók segítették őket, nyittatták meg, ha kellett, féltve óvott magángyűjtemények hűvös tárlóhelyiségeinek ajtóit is előttük.

Mára elért eredményeik szellemi atyjaként a kerámiák tervezőjét, Sz. Nagy István népi iparművészt, a Szocialista Kultúráért Érdemérem és egy mongóliai diploma tulajdonosát emlegetik. Elég nehéz *atyának* elképzelni ezt a 31 esztendős, örökmozgó fiatalembert. Esténként rendre beül a korong mögé, korholják is érte otthon, hogy a művészeti vezetői rangjához illő szép ruhája csak hétfő délutánig tiszta.

Nem őrzi üzemi titokként, sőt lelkesen beszéli el legközelebbi tervét; azt, hogy az évek óta zajló vitát, miszerint napjainkban csak lakberendezési tárgy-e, avagy újra használati eszköz is a népi kerámia, hamarosan újszerű, kézzel fogható darabokkal szeretné eldönteni — az utóbbi szakvélemény javára. Jóleső érzés ezt hallani itt, ahol fél évtizede még a jóval kisebb tervek szövögetőit is nyíltan megmosolyogták.

Rác T. János

A B

Egész márciu
mindenféle fe
Whitelaw brit
döntést a Scotla
hozta, mivel fél
6-án a rendőrsé
dályozni a *Nem*
tagai és a londo
összecsapását.

Ez a nyíltan f
ló szervezet ug
napon provokat
abban az utcáb
dezni, ahol néh
derítetlen gyújt
tizenhárom szín
A fasiszták fel
„válaszolni aka
nes bőrű bevá
amely a rendő
gyorsítását követelte.

A célpont: a színesek

A tűzeset január 18-án történt, a nyomozás azóta is szinte egy helyben áll. A londoni színes bőrű bevándoroltak jelentős része úgy vélekedik, hogy a merénylet mögött a fajüldöző szervezetek állnak. Ez a felháborodás vitte a tüntetőket az utcákra.

A fasizmus jelensége a brit szigeteken nem új. Az utóbbi időben azonban veszedelmesen megszaporodtak a különböző rohamosztagok, ligák, frontok és klubok, amelyek a horogkereszt jelvényével és eszméivel felfegyverkezve harcot hirdetnek a baloldal, a színes bőrű bevándoroltak és a zsidók ellen.

A fasiszta merényletek száma is egyre növekszik: a kommunista *Morning Star* összeállítást közölt, amely szerint az utóbbi hónapokban Angliában szinte mindennapossá váltak a színesbőrűek, nyugat-indiaiak és ázsiaiak elleni támadások, a bevándoroltak lakónegyedeinek vandál szétrombolásai, a különböző provokatív felvonulások.

A felvonulók közül sokan náci jelvényeket viselnek, náci jelszavakat kiabálnak, s ott jelennek meg elsősorban, ahol a szociális helyzet amúgy is rendkívüli feszültségeket teremt. Ilyen körzet London Lewisham kerülete. Hagyományos munkásnegyed ez: *katasztrofálisak a lakásviszonyok, a munkanélküliek aránya az országost jóval meghaladja.* Az állásnélküliség pedig elsősorban azokat sújtja, akik az utóbbi évtizedekben vándoroltak be az országba a nyugat-indiai szigetekről, Indiából, Pakisztánból, Bangladesből, a keletafrikai országokból. (A színesbőrűek ma a munkaerő kb. 5 százalékát teszik ki, és számos ágazatban ma már pótolhatatlannak számítanak.) A fasiszta csoportok demagóg propagandája ezeket az embereket teszi felelőssé az Angliát sújtó bajokért, munkanélküliségért, a bűnözés növekedéséért, rossz lakásviszonyok miatt.

1975-ben a fasiszta Nemzeti Front megpróbálkozott azzal is, hogy bejusson a parlamentbe. Egyes helyeken sikerült megszereznie a szavazatok 10—15 százalékát is. (Az NF befolyása azóta csökkent — agresszivitása azonban nőtt, s megjelentek a szervezet újabb jobboldali vetélytársai is.) Szerepét a legutóbbi választásokon részben a konzervatívok vették át: a tory párt jobbszárnya élesen bevándorlóellenes, alig leplezett fajgyűlölő retorikával szerzett mandátumokat, *Margaret Thatcher* kormányzata nemrég új állampolgársági törvényt terjesztett a parlament elé, amely három kategóriára osztja a szigetország adófizetőit. *Legalulra természetesen a brit útlevéllel bevándorolt színesbőrűek kerülnének!*

A fasiszta csoportokat mindez nem elégíti ki. Jelek szerint frontális támadásra készülnek.

A Brit Mozgalom

A Leeds és a londoni East End színesek lakta negyedeiben már most ostromállapot uralkodik — tudósítanak az angol lapok. Az itteniek állnak mindennek, azt válaszolta, hogy „felkészültnek" kell lenniük.

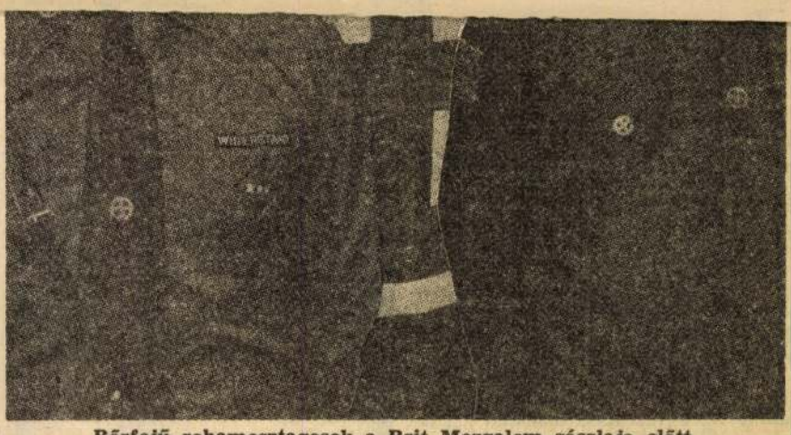

Bőrfejű rohamosztagosok a Brit Mozgalom zászlaja előtt.

nú, hogy kapcsolatban áll azokkal a neofasiszta csoportokkal is, amelyek az elmúlt évben merényleteket hajtottak végre Olaszországban, egy párizsi zsinagóga ellen és a müncheni Oktoberfesten.

McLaughlin *„a fehér ember forradalmáról"* beszél, s azzal dicsekedett egy újságírónak, hogy övé Európában a legnagyobb, náci „irodalmat" publikáló kiadó. A mozgalom és „vezére" persze nem éri be az „ártatlan" propagandával. A *The Observer* szerint a BM megszervezte saját rohamosztagát, a Leaderguardot (Vezérőrség), hogy „védelmezze a szervezet gyűléseit és felvonulásait". A londoni hetilap emlékeztet: a német nácipárt hasonló ürüggyel szervezte meg annak idején az SA-t és az SS-t. A The Observer azt is megírta, hogy a Leaderguard tagjai rendszeresen tanulmányozzák a különböző hitlerista irodalmat és a „nemzeti-szocializmust".

A The Sunday Times újságírói nyomára jutottak a Brit Mozgalom katonai kapcsolatainak. Kiderült: a szervezet arra biztatja tagjait, hogy lépjenek be a hadseregbe, szerezzenek különleges kiképzést, s a megszerzett információt adják át a náci csoport főnökeinek. *David Austen*, a Brit Mozgalom volt délnyugat-angliai szervezője elmondta: ő maga is belépett a hadseregbe, és több, titkosnak minősülő dokumentumot átadott McLaughlinnak. Ezek többnyire atom-, vegyi és biológiai védelemre vonatkoztak, de az angol náci vezér hozzájutott több, a lőfegyverek kezelésére vonatkozó szabályzathoz is.

Hadoszlop 88

A Brit Mozgalomnak több leányszervezete is van. Ezek egyike az 1974-ben megalapított *Szent György Liga.* A sárkányölő vitéz nevét viselő társaság magát csupán vitaklubnak minősíti, ahol mindössze a „nemzetiszocializmus örökségéről" folytatnak a tagok eszmecserét. A „klub" azonban tevékenységét korántsem szűkítette le az „elmélet" tanulmányozására. A társaság ugyanis nem más, mint a brit fasiszták titkos terrorszervezetének, a Hadoszlop 88-nak a fedőszerve. Hogy miért éppen 88? Nos, a mai brit „Szent György-lovagok" egymást *„Heil Hitler!"-rel* köszöntik. A h pedig éppen nyolcadik az angol ábécében...

A mozgalom tagjai nyíltan hirdetik: terrorhadjáratba kezdenek, ha megpróbálják betiltani szervezetüket. A terrorhadjárat máris javában tart. Igaz, egyelőre nem a kormányzat ellen folyik a bombaháború, hanem „csupán" a bevándoroltak és a fajüldözés ellen fellépő baloldali szervezetek és emberek megfélemlítésére. A The Observer tudni véli, hogy a Hadoszlop 88 áll több felderítetlen levélbombás merénylet mögött, s *ők voltak azok, akik 1978-ban felgyújtották az Albany ifjúsági központot,* amely a *fehérek és a színesek közti kapcsolatokért állt ki, s ahol több olyan darabot mutattak be, amely a bevándoroltak elnyomatását ábrázolta.*

Különítmény Dorsetben

A Brit Mozgalom fellépése tehát korántsem vadonatúj dolog. A hatóságok tudnak arról is, hogy McLaughlin katonai kiképzésben részesíti embereit. A szervezet két tagja egy vidéki lapnak adott interjújában meg is nevezte a helyet, ahol a táboruk van: a Devon grófságbeli Crediton községben egy magánbirtokon. A brit nácik számára kiképzőtábort létesített egy bizonyos Souter-Clarance nevű nyugalmazott iskolaigazgató is, aki korábban a brit hadsereg kommandóalakulatánál, a Special Air Service-nél szolgált. A dorseti táborban, amelyet a Szent György Liga közlönyében *„hazafias kiképzési lehetőségként"* hirdettek meg, a részvevők a különítmény-hadviselés elemeit sajátították el.

A brit hivatalos körök — különösen mióta a konzervatívok kerültek a kormányra — igen elnézően kezelik a különböző fasiszta csoportosulásokat. Úgy vélik: néhány forrófejű hőzöngő nem okozhat túl nagy zavart, s az emberek többségét hidegen hagyja a Nemzeti Front és a Brit Mozgalom demagógiája. Vannak azonban más vélemények is.

Az angol baloldal elemzése szerint a mostani fasiszta jelenség a romló gazdasági helyzetből, a munkanélküliség fokozódásából, s különösen a fiatalok között tapasztalható rossz közérzetből ered. Ez az, amit a McLaughlinok kihasználnak. Az erőszak korábban sem volt ismeretlen jelenség a Brit-szigeteken. Igaz, a vé-

Kántor Sándor fazekas

KÁNTOR SÁNDORNAK, a népművészet mesterének kerámiáiból nyílt meg kiállítás Zalaegerszegen, a zalai fazekasházban, ahol az alkotó sajátos stílusban készített Miska-kancsóit, korsóit, tálait, figurális kerámiáit láthatják az érdeklődők.

– : Hír

8

Népszabadság. Bp. 1981. ápr. 25.

Kántor Sándor

Kántor Sándor (1894–): fazekasmester, népművész. Karcagon él, a tiszafüredi népi kerámia hagyományait fejleszti tovább. Figurális kerámiát is készít. 1958-ban

a brüsszeli világkiállításon Grand Prix-t nyert.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim Bp. 1977. Corvina

Kántor Sándor

KÁNTOR SÁNDOR Kossuth-díjas népművész, fazekasmester kiállítása tegnap nyílt meg Salgótarjánban, a Somoskőújfalu klubkönyvtár helyiségében. A tárlaton a művész ötven alkotása látható.

Magyar Hirlap 1980/8/3/12

Kántor Sándor

Magyar Hirlap 198

Június 30-ig

Népi iparművészet

Hazánk nevezetes népművészeti tájegységeinek legszebb népi iparművészeti alkotásait mutatja be az a kiállítás, amelyet pénteken nyitottak meg a Magyar Néphadsereg Művelődési Házában.

A kiállítás — amelyet a nagyközönség június 30-ig tekinthet meg — bepillantást enged az elmúlt három évtized népi iparművészetébe. A híres fazekasvidékek szép alkotásai közül láthatók a Kossuth-díjas *Kántor Sándornak* és tanítványainak, valamint a fiatal nemzedékeket képviselő alföldi fazekasoknak a munkái. A bemutató a történetileg kialakult tájegységek, a matyó, a kalocsai, az alföldi hímzések, szűrhímzések világát is felidézi. A kiállítás sárközi, hevesi, palóc és paszadi szőttesdarabjai e vidékek évszázadok során kialakult díszítővilágának, ornamentikájának sajátos jegyeit hordják magukon. A népi kismesterségek tárgyai közül a festett és faragott bútorok, a bőrkombinációval készült kulacsok, vaskovácstárgyak is helyet kaptak a gyűjteményben.

geket juttatnak olyan népellenes rendszereknek, mint a dél-koreai, a guatemalai, a salvadori és a haiti.

6/7/4

A nagydíjas emlékháza

A karcagi Kántor Sándor-emlékház a múlt évben nehezebben állt össze, mint a már többszörös aranyérmes fazekasmester sajátja, 1920-ban. Tehetsége kincseitől sem szívesen szabadult volna meg sem a Népművészeti Múzeum, sem a Népi Iparművészeti Tanács. Maradt hát a család ajándékozó nagylelkűsége. Egyetlen otthon őrzi még legszebb darabjait. Ebben a fővárosi lakásban a korszerű berendezés, televízió, rádió, magnó, tengernyi könyv és hanglemez mellett a Kossuth-díjas „Népművészet Mestere", Kántor Sándor életművének jelei fogadnak. Köztük utánozhatatlanul egyetlen darabjai, így utolsó, hatalmas, remekbe készült Miska-korsója. Készítette Kántor Sándor 87-ik évében: Kántor Erzsikének, unokahúgának. Két éve már ennek is. Kántor Sándor most 89 éves.

Gorka Gézának ugyancsak van itt néhány régi szép kerámiája, s nem a véletlen hozta őket össze. 1970-ben Gorka Géza nyitotta meg a Műcsarnokban Kántor Sándor gyűjteményes kiállítását. „Széppé tenni a célszerűt, és célszerűvé, hasznossá tenni a szépet" – jelölte meg feladatul Gorka Géza akkor, s hozzátette, hogy „a népi kultúra egész népünk osztályon felüli, egyetemes nemzeti kultúrája". Ennek jegyében fér meg a jó fazekasmunka a híradástechnika ipari tervezéseivel ebben a lakásban, s jelenhetett meg az iparművész Gorka beszéde a népművészről a nagyipar termékeit szolgáló Ipari Művészetben.

A pesti otthon és karcagi emlékház hangadója Kántor Sándor. 1958-ban a brüsszeli világkiállításon kapott nagydíjat – Grand Prix-t –, amikor a másik nagy keramikus, Kovács Margit, s meglepetésként felfedezett festőnk, Csontváry is, ban is száznál több kilométer átmérőjű ízlésvilágnak. Ha a szalontai Arany János szavajárása iskolai példatárrá lehetett, miért ne lehetne Kántor Sándor írókával rajzolt lélekmadara, növényi ornamentikája, Miska-korsójának megfejtésre váró kígyója is?

Egy időben vitatkoztak bölcseink, hogy továbbvihető-e a népművészet, s van-e jogosultsága a népi iparművészetnek? Kántor Sándor eleven példája, hogy nemcsak a tudomány elhatárolta művészi szemléleteket lehet összehangolni Sárospataktól Tiszafüredig, de olyan egyetemes értékké is lehet emelni őket, hogy ebben a mai alkotói módszerben, üzemszervezésben, piackutatásban más világunkban is otthon legyenek. Fedheti nád vagy cserép ezt a parasztportából lett emlékházat, lehetnek benne a kiállított kézműves agyagedények rajzai akár több ezer esztendőre is emlékeztetők, de figyeljünk a befogadó épület szerkezetére, térformájára, figyeljünk a tárgyak használati értékére, ránk ható szépségére, s igazat fogunk adni Gorka Gézának: társadalmi osztályokon felüli, egyetemes kultúra kincseivel találkozhatunk.

KOCZOGH ÁKOS

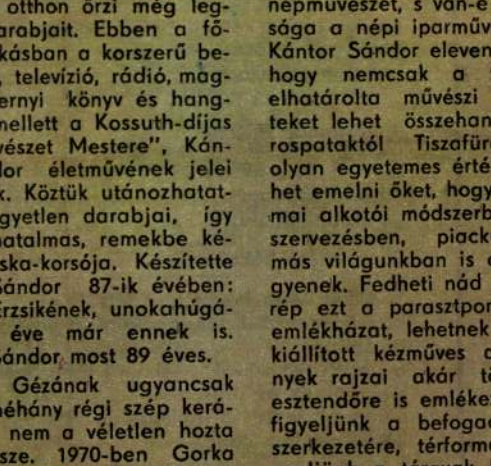

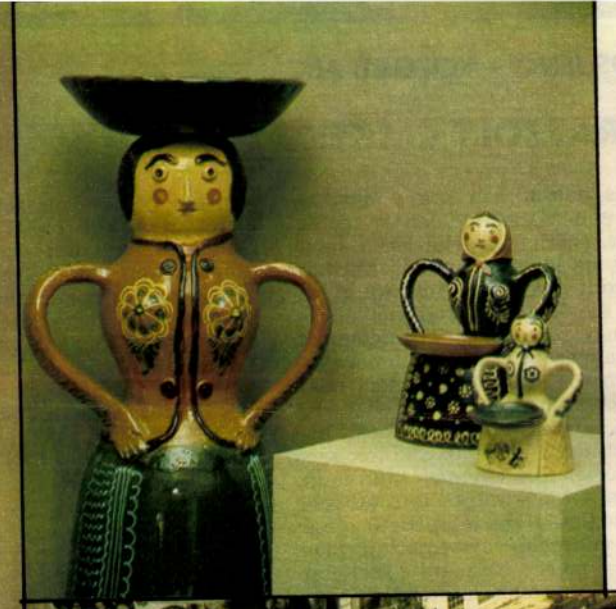

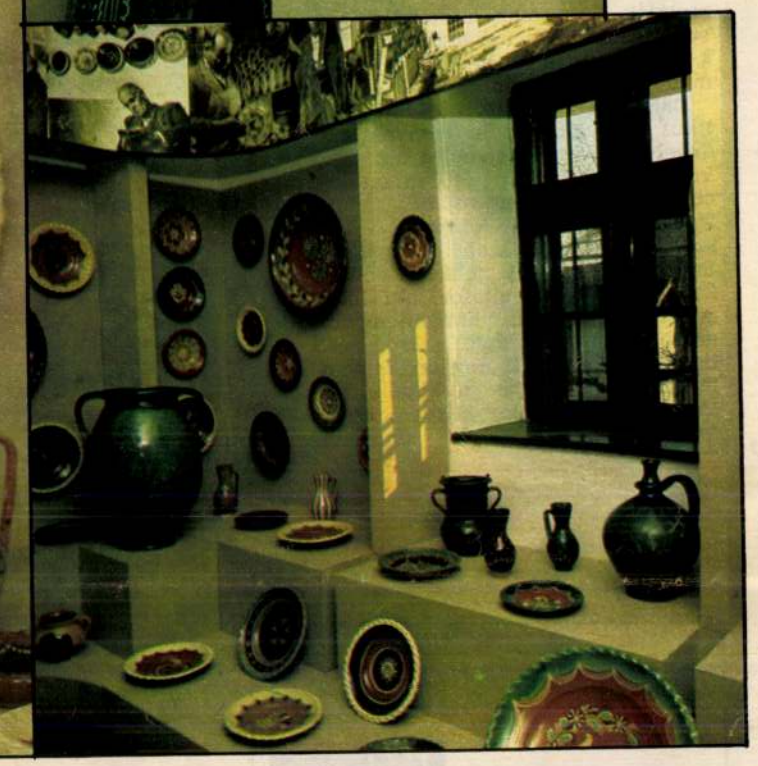

Fontos esztendő ez a magyar művészet nemzetközi elismerésében. Ha a pesti otthon egy kis rokonsági múzeum már évtizedek óta, a mostani karcagi emlékházat a nemzet tette, teheti zarándokhellyé, mint Szentendrét Kovács Margitért, Pécset Csontváryért, Veröcemarost Gorkáért.

Nem egyetlen alkotó tiszteletére. Kántor Sándor művészete minden egyéni, emberi, alkotói értéke mellett nagy gyűjtőmedencéje a közép-tiszainak mondott, Sárospataktól Mezőcsátig, Debrecentől Tiszafüredig terjedő, légvonal-

RUZSONYI GÁBOR (MTI) FELVÉTELEI

DALLOS JENŐ – KÖZÉLETI ABC

MEGRAJZOLT CIKKEK

Kedélyes honunkban sok a karikatúrista, ennek megfelelően rengeteg gúnyrajz, szatirikus írka-firka jelenik meg, az igazi és borzoló karikatúra viszont gyakran hiánycikk. A lapokban elénk tálalt ironikus ábrázolatok egy része — a falrengetőnek szánt magyarázó szöveg ellenére — a legtöbbször semmiféle ingert nem képes kiváltani. (Legfeljebb némi fintorgást szakmai körökben, hiszen köztudott, hogy az alkotók szigorúan értékelik egymás munkáit.) Márpedig a karikatúra létfontosságú szükséglet. Nem tekinthető olcsó élvezeti cikknek, ártalmatlan placebónak, mert össznépi szellemi táplálék, akárcsak a hazai anyagból készült — és ugyanennyire ritkán kapható — közérdekű, szókimondó publicisztika.

Dallos Jenő az egyik olyan fanatikus művész, aki a tizenvalahány évvel ezelőtti betoppanása óta szenvedélyes politikai és társadalmi cikkeket, glosszákat *rajzol*. Önálló kiállításai, sikeres könyvei, a szép számban kapott hazai és külföldi díjak sem ártottak neki. Szívós alkat, megszállott agitátor, aki hatásos, élesre köszörült hangon ugyanazt hajtogatja, hiszen a kipécézett makacs jelenségek nagyon is vannak, és nagyon is nyugtalanítók. Vesszőparipája, hogy küzdeni kell a feltörő és szétszivárgó szenny ellen, amely a természetet, a magánéletet és a köz életét bemocskolja. Önkéntes, elszánt egészségőr, aki csökönyösen ismételgeti a magáét: védekezzünk a mindenféle alattomos és nyílt fertőzés ellen, hogy az ember tiszta maradhasson.

Dallos kihívóan vállalja ezt a szerepet legújabb kötetében is. A címe: *Rajzos közéleti ábécé.*

PINTÉR TAMÁS

Vezéregyéniség

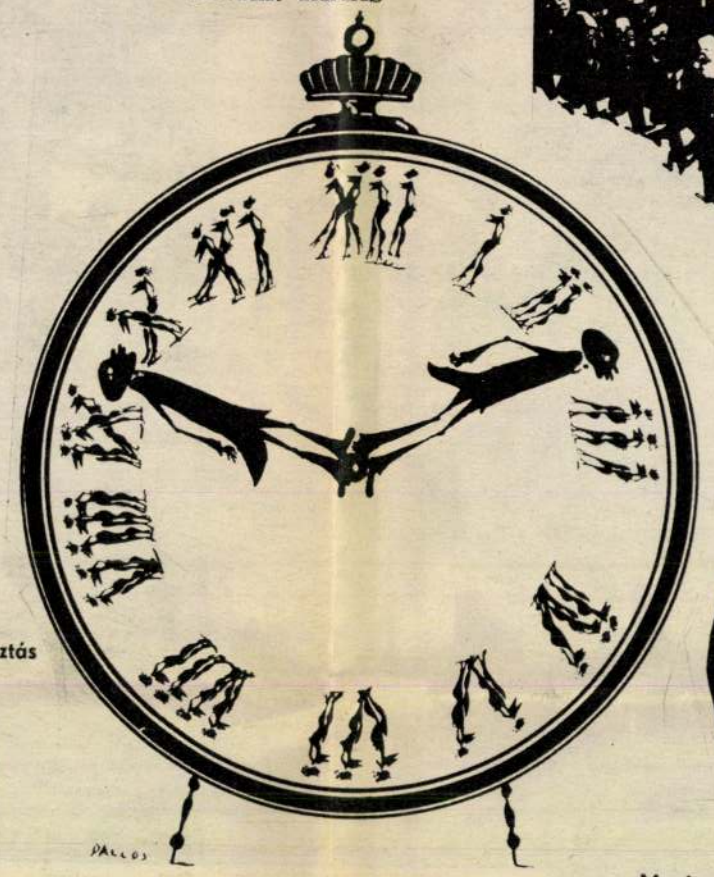

Időbeosztás

Munkaerő-csábítás

Zergék

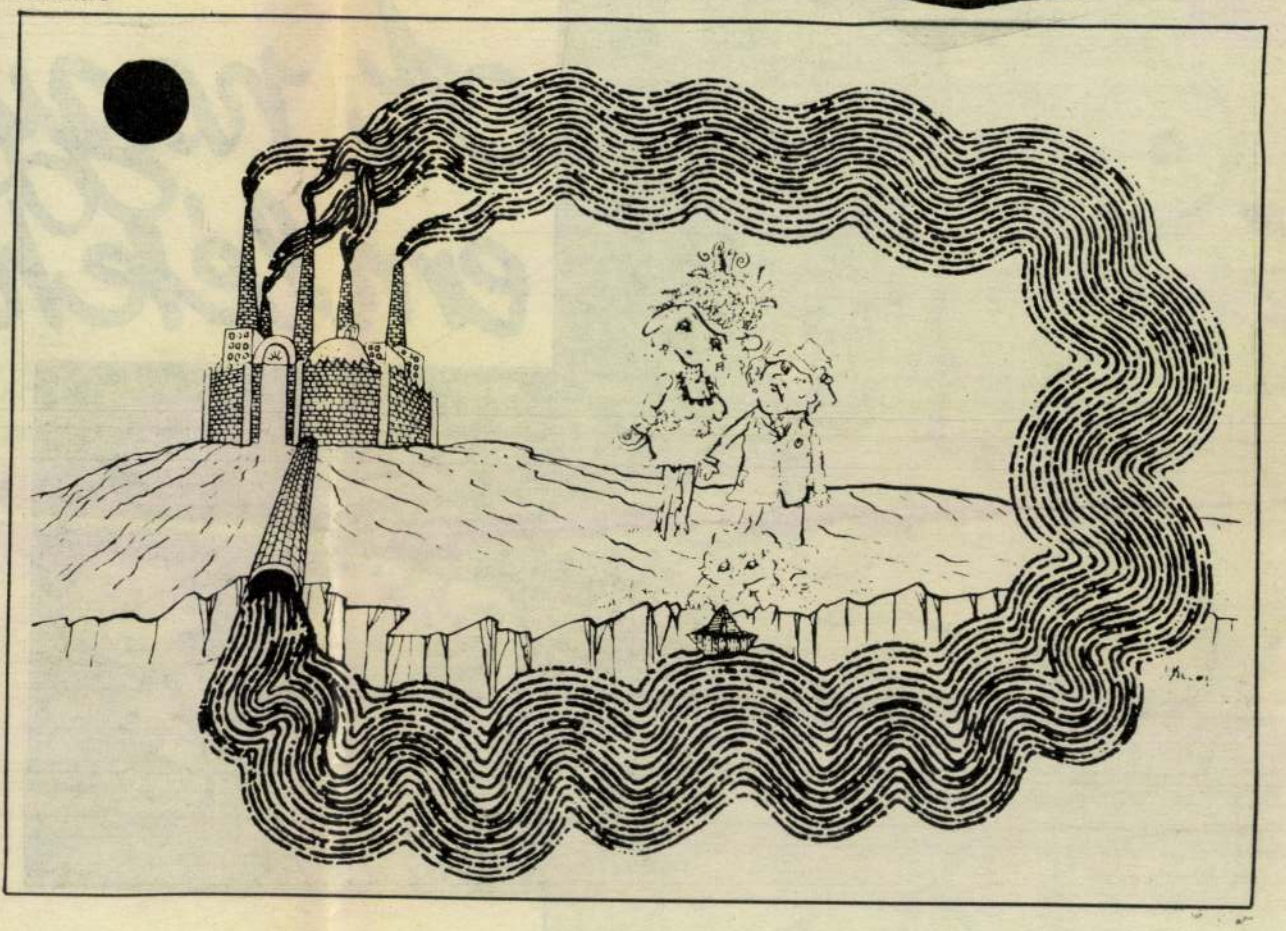

Bekerítve

KELLEMETLEN OLDALUNK

Kántor Tajtos Sándor 1983. XX. 24. n. kerületikus úttörőtitkár

Koncepció

Mint a színházi és filmrendezők felfogásának, üzenetének régi barátja, érdeklődéssel olvastam a közelmúltban lezajlott színházi vita során egy neves dramaturg megjegyzését: „Így ma gyakran megesik, hogy az ember ajánl egy darabot (nemcsak magyart), a rendező elolvassa: Nincs hozzá koncepcióm..."

Óriási! Ott áll a szegény rendező és nincs koncepciója. Akkor honnan vegyen felfogást és üzenetet, ha nincs koncepciója? Rettenetes! Mégis, nem lehetne valami megoldást találni? Mi lenne, ha például a rendezők egymást segítenék ki koncepcióval? Egyszer mindenki juthat koncepciózavarba, hiába ütögeti a zsebeit, egy fia koncepció sincs benne. Ilyenkor jólesik a segítő kéz, a megnyugtató gondolat, hogy van kihez fordulni: „Nincs véletlenül egy fölösleges koncepciód? Elsején megadom." Vagy nem lehetne egy nemzetközi koncepcióbankot létesíteni, amelyben mélyhűtött koncepciókat tárolnának a megszorultak számára? Meg lehetne szervezni az elsősegély-szolgálatot is, hiszen előfordulhat, hogy gyors beavatkozásra van szükség. Továbbá: mesterségesen lehetne megtermékenyíteni a rendező képzelőerejét.

De félre, ti szegényes elgondolások! Van egy teljesen vad és fantasztikus ötletem. Vonakodom is nyilvánosságra hozni, az emberiség talán még nem érett meg rá. Mégis elmondom. Mi lenne, ha esetleg az írótól kérne koncepciót a rendező? Az élet útjai kiszámíthatatlanok, s nem leheletlen, hogy a hőn áhított koncepciót végül is egy lenézett szellemi toprongy szolgáltatja, amint a népmesékben gyakran előfordul, hogy a legrozogább gebe táltosodik meg az istállótrágya alatt. Igaz, hogy az írónak úgyszólván semmi köze sincs a színházi előadáshoz (örüljön, hogy feldobják holt szövegét), de egy régi albán közmondás szerint vak tyúk is talál szemet.

Hopp! Talán éppen ebből a halvaszületett ötletből ugrik ki az igazi megoldás. Mi lenne, ha a rendező írná a színdarabot? A filmgyártásban egyre több írót tessékelnek ki a stábból, miután a rendező tapintatosan közli vele, hogy kívül tágasabb. A filmeket egyre gyakrabban a rendezők írják (legjobb, ha az ember mindent maga csinál), s csodák csodája a saját forgatókönyvükhöz mindig van koncepciójuk. Az is elképzelhető, hogy a rendező-színműírónak először a koncepciója van meg, ehhez már csak a színdarabot kell megírnia, s ezt az aprómunkát már fél lábon is el tudja végezni. Ez a fordítottnak látszó sorrend már csak azért is fontos, mert rémálmomban megjelent a Rendező, amint bosszankodva közölte a színigazgatóval: „Írtam egy színdarabot, de nincs hozzá koncepcióm!"

FELEKI LÁSZLÓ

Csálé úrnak!

1. Amikor félsz — félelmet kavarsz.

2. Olyan viaszbábu vagy, drágám,
akinek kezében viasszá válik a valóság.

3. A cél: felderíteni a valóságot.
A te célod: elferdíteni a valóságot.
Ó, csupán egy parányi betűcsere!

4. Ki az igazat keresi, más az igazát.
Hidd el: ezen a vesszőcskén az á-n,
világok buktak el!

5. Olyan emberséges vagy, kedves,
Úgy megérted a gyarlót, a bűnöst.
Az elfajzottakat szereted,
olyan esendők, mondod,
emberiek.
Ha hazug, ha csaló, ha gyilkos,
megbocsájtasz — és a kebledre öleled.
Hát igen, sóhajtod, ilyenek vagyunk mi,
mondod.
És az áldozat? — Ő vajon kit szeret?

6. Félek a mazohistától.
A mazohizmus szüli a kontraszelekciót —
júj, micsoda szavak. Magyarul ezt jelenti:
Aki azt az embert szereti, ki kínoz, bánt,
árt neki — az a rosszat szereti.

7. Igazán jóságos vagy.
Soha senkinek nem tennél rosszat.
A világért se!
Csak nincs olyan kis műszered,
ami megsúgja neked,
ez a jó! ez a rossz!
Így aztán csoda, hogy olykor
összekevered?

HORVÁTH GITA

Két bagatell

SZÖRÖZÉS

Néhány ízben a sajtóban, sőt még a tévében is vitát folytattam arról, hogy a Beatles zenekar egykori tagjait megillette-e a Sir előnév. Nem — szögeztem le, ők mindössze a Brit Birodalmi Érdemrend tagjai voltak, sir-mentesen. Most ismét fel kell emelnem szavamat fogadatlanul egy másik tévesen nemesi rangra emelt úr ügyében.

Nevezetesen az egyik sportnapilapunk háromhasábos riportjában olvasom az MLSZ elnökhelyettesével készített riportban, hogy új szemüveget visel, amelyet Sir Yves Laurent, a világhírű divattervező is ajánlhatott volna a beszélgetés komor jellegéhez. Ha már világhírű valaki, mint Yves pajtás, akkor illene tudni róla — már csak a neve miatt is —, hogy derék francia ember, aki eddigelé semmiféle olyan szolgálatot nem tett a Brit Birodalomnak, hogy nemesi rangra emeljék. (Hamarjában nem sok ilyen külföldiről tudok.) A kitűnő francia divattervező neve Yves Saint Laurent. A Saint, ejtsd: szent, az több mint Sir. Ez utóbbi fölött még sokan állnak rangban, márkik, lordok, hercegek stb., míg a szentek fölött feljebb már csak az Isten lehet. Egyébként az ilyen név a galloknál nem ritka, fordítsuk Szentlőrinci Ivánnak.

WIMBLEDON

Nemrég ért véget az idei wimbledoni teniszverseny-sorozat és bár a tévé a borsos közvetítési díjak miatt csupán egyperces részleteket adott róla a Híradóban és számolt be a rádióban, mindennap bizonyos izgalmakat hozott, hogy vajon a hírközlő hogyan ejti e patinás londoni városrész nevét. A többség úgy, ahogy írják, Gyulai és Egressy István, no meg Vas István Zoltán helyesen. Mindjárt elmondom, hogyan is kell.

Néhány évvel ezelőtt jómagam is útra keltem egy wimbledoni sportút jegyében. A londoni repülőtéren vagy tucatnyi íróasztal mögött egy-egy — szinte kizárólag bal kézzel író — tisztviselő ült és egyenként fogadta az érkezőket. Az enyém is bal kézzel rótta fel az őt érdeklő adatokat, majd amikor úticélom felől érdeklődött és én mondtam, hogy wimbledoni versenyek — megállt írás közben és rám meredt.

— Micsoda?! Hogy mondta?!

— Wimbledon!

Intett a többieknek.

— Mondja még egyszer!

Vagy húsz bal kézzel író tisztviselő érdeklődő szempárja figyelt rám.

— Wimbledon! Miért, ön hogyan ejti?

— Huimbldön! De, ha nem akarja British módon ejteni, akkor is Wimbldon és nem Wimbledon!

Ezután lepecsételte a vízumomat és beengedett a tranzitparadicsom előszobájába, Londonba, és ezzel véget is ért a határmenti kis nyelvlecke.

Hát csak azért meséltem el, hogy jövőre, amikor újból szó esik majd a rádióban—tévében e remek teniszversenyről, a nézők és főleg a bemondók tudják majd, hogy kell ejteni a nevét.

TARDOS PÉTER

GYÁRFÁS MIKLÓS
CSALÁNZATOK

Tatay István tanár úr emlékére, aki a múlt század közepén kitalálta e soha nem használt szót: csalánzat.

Költő vagyok,

de rossz. Büszkén vallom, barátom,
hogy múlandóság őrzi
a halhatatlanságom.

A grafomán félelme

. . ., s mi lesz akkor, Jóságosisten,
ha van túlvilág,
de papír nincsen?

Oscar-díjas békefilmek

1. A két vezér hadserege létszámát
kölcsönösen 8–8 főben állapítja meg,
továbbá:
a parittyakő súlya 5 dekánál több nem lehet,
megszületik az örök béke,
s ünnepli majd 15–15 majom,
két birodalom népe.

2. 1985-ben, midőn a béke ötven éves,
minden katona köteles lesz
hazamenni a kedveséhez.
Otthon maradhat harminc évig,
de hogyha háborúra buzdít,
nemzetközileg kiherélik,
s ki ezután még kedvet érez,
visszatérhet az ezredéhez.

„Az élet álom"

– Calderon emlékének –

Azt álmodta, hogy megszületett,
81 évig tartott az álma.
Aztán felébredt. S villámgyorsan
eleblábolt a túlvilágra.

Homo opportunus

Példaképe vagyok e kornak,
ki nem alázattal, de büszkén,
öntudattal és merészen,
mondhatni: emelt fővel
hajtok fejet a jövőm érdekében.

Fűtőanyagok

Tűzifa, gáz, olaj,
szén, Thomas Mann,
atom.
Nem folytatom.

Tanács

Tiszteld a t ő k é t,
nagy még a hatalma,
de ne feledd,
hogy sokan vagyonukat vesztették rajta,
mások a fejüket.

Mómosz

Úgy kellett neked, jártattad a szájad,
se ez, se az nem tetszett. Bírálat istene,
megkaptad büntetésed,
a hellén mítoszok rajtad kívül
senkit nem ábrázoltak
szenilis hülyének.

Kétszavas versek

Irószövetség

Tömérdek
önérdek.

Álvita

Nagyszámú
nagyszájú.

Gy. M. sírfelirata

Rögökben
röhög lenn

Kántor Sándor, fazekas

KÁNTOR SÁNDOR Kossuth-díjas népművész, fazekasmester műveit bemutató kiállítás nyílt meg Salgótarjánban, a somoskőújfalui klubkönyvtárban. A karcagi Györffy István Múzeum gyűjteményének anyagából rendezett tárlaton mintegy ötven alkotás látható.

-: Hl

20.

Népszabadság, Bp. 1980 aug. 3.

Kántor Sándor, fazekasművész

Somogyi Árpád első indítékait a szoborsorozat teendőinek vállalására Kántor Sándortól, a híres fazekasművésztől kapta, akinek Korcagi műhelyében már gyermekkorát megismerte az anyagalakítás titkait.

Tasnádi Attila: Somogyi Árpád szoborciklusa a Nemzeti Galériában.
Népszava, 1980. máj. 16.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JUN 12
DAILY NEWS
Sándor Kántor

Vielfalt der ungarischen Volkskunst

1021

Schönste Leistungen des ungarischen Volkskunstgewerbes sind in einer Ausstellung zu sehen, die kürzlich im Kulturhaus der Ungarischen Volksarmee eröffnet wurde. Der Vorsitzende des Rates für Volkskunstgewerbe, László Nagy, informierte bei diesem Anlaß über die Tätigkeit der mehr als 700 Volkskunstgewerbler Ungarns. Hier habe sich in diesem Jahrundert ein neuer künstlerischer Zweig herausgebildet, der sich aufbauend auf der traditionellen bäuerlichen Zierkunst bewußt um die Bereicherung der Bekleidungs- und Wohnkultur der städtischen Bevölkerung bemüht. Ungarische Volkskunsterzeugnisse sind auch im Ausland gefragt. Jährlich werden sie im Wert von über einer Milliarde Forint exportiert.

Die Ausstellung „Ungarisches Volkskunstgewerbe 1980" gewährt einen Einblick in das Schaffen der vergangenen drei Jahrzehnte. Die Töpferkunst ist durch Arbeiten des bekannte Meisters Sándor Kántor und seiner Schüler sowie jüngerer Vertreter dieses Gewerbes aus dem Tiefland repräsentiert. Gezeigt werden Stickereien aus der Matyó und aus Kalocsa, des weiteren Szűr-Stickereien (Szűr-Hirtenmantel), Webereien aus dem Sárköz, Paszád und den Palozendörfern, bemalte und mit Schnitzereien verzierte Möbel, Hirtenflaschen und Eisenschmiedekunst. (MTI)

1978 regiert hatte, is
der Präsidentschafts

Das Oberkomman
ultimativer Form v
die Parlaments- un
tenwahlen — die drit
— um ein Jahr zu \
Die Übergangspräsidentin Lidia Gueiler Tejada sollte weiterhin im Amt bleiben. Die als progressiv geltende Präsidentin hat zum Ultimatum bisher nicht Stellung genommen.

Die Entscheidung des Kongresses wurde mit 144 Stimmen ohne eine einzige Gegenstimme angenommen. Der Abstimmung war eine einstündige Debatte vorausgegangen. Die Militärs und deren ultrakonservative Anhänger fordern ferner die Ausweisung des amerikanischen Botschafters Marvin Weissman, weil er angeblich seinem Einfluß ausgenützt hat, eine Machtübernahme der Armee zu vereiteln.

Die Vereinigten Staaten hat-

Venedig-Gipf
Theme

Brüssel/Bonn, 11. Juni (DPA) — Eine neue Nahost-Erklärung der EG, die Wiederaufnahme des euro-arabischen Dialogs sowie die Vorbereitung des Wirtschaftsgipfels mit US-Präsident Jimmy Carter sind die wichtigsten Themen der am Donnerstag beginnenden zweitägigen Konferen der EG-Regierungschefs in Ve

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kántor Sándor Kossuth-díjas fazekasművész, a népművészet mestere

NÓGRÁD

1982 NOV 26

1021

Kántor Sándor állandó kiállítása Karcagon

Nagy fazekasművészünk Kántor Sándor, 1894-ben született, akkor, amikor a magyar népművészet már erősen hanyatlóban volt. A véletlen úgy hozta, hogy a 12 éves kisfiút a szülei fazekasinasnak adták. 1911-et írtak, amikor felszabadult, de még kilenc évnek kellett eltelnie, hogy saját korongja mellé ülhessen. Győrffy Istvánnal való találkozása döntő állomás volt életében. Ő irányította figyelmét a tiszafüredi cserépedényekre, melyeknek akkoriban nem volt mestere. Kántor Sándor érdeme, hogy nem nyugodott bele a réginek, a megszokottnak az ismétlésébe, hanem kereste a továbblépés lehetőségét.

Jó érzékkel választotta ki azt, amivel a hagyományokat gazdagítani tudta. Nevéhez fűződik a karcagi, a nádudvari, a mezőcsáti fazekasság megőrzése és továbbfejlesztése. Műhelyében híres Miska-kancsók, nagyméretű színes, díszes tálak, grafitmázas fekete kerámiák készültek. Sohasem látott formákat úgy alkotott meg, hogy azok — például madár- és állatmotívumai — mégis a magyar fazekasművészet szellemét sugározzák.

Kántor Sándor legismertebb népi fazekasunk hazánk határain túl is. A brüsszeli világkiállításon nagydíjat és nemzetközi oklevelet kapott. 1953-ban a népművészet mestere lett, majd 1978-ban munkáját Kossuth-díjjal ismerték el. A 88 éves mester jelenleg is alkot. Művészetét a hagyományőrzés mellett ma is változatlanul az új értékek teremtése jellemzi.

Részlet a tájházból.

Kántor Sándornak a brüsszeli világkiállításon nagydíjat nyert alkotásaiból.

Ez a több mint hét évtizedes, gazdag életút tárul elénk Karcagon, az Erkel Ferenc utcai fazekastájházban, ahol Kántor Sándor munkáiból állandó kiállítást nyílt. Miska-kancsók, tálak, szilkék, butéliák, különböző figurák — mind-mind e gazdag alkotóélet egy-egy állomását jelzik. Műveinek szépsége, titka, hogy kerámiái egyszerre ősiek is és maiak.

Szente Erzsébet

Előtérben a háttér

Pék a válaszútnál

Nem is tudom, hogyan kezdődött, de egy biztos: azonnal benne voltunk a sűrűjében. Csak később, amikor a kocsiban újra jelezte a gyomrunk az éhséget, akkor jutott eszembe: azért halogattuk az evést, hogy megkóstolhassuk a kenyeret, vagy finom, foszlós kalácsba haraphassunk. Bár a gyanú éledni kezdett, amikor a kettes számú, és a faluba vezető út deltájában meglátt uk a vakolatlan épületet és rajta a füstöt nem eregető kéményt, de gyorsan elfojtottunk minden kétkedést. Biztosan villannyal sütnek. Bent azután kiderült, hogy a kemencének hűlt helye. Még. A ház asszonya megnyugtatott, hogy ha süt majd a kemence, itt a régi módon készül a kenyér. De mikor? Szemén látom, hogy legszívesebben ő kérdezne vissza: miért én vagyok türelmetlen, mikor neki lenne igazán oka rá. Egészen pontosan, van is. Lehet, hogy másképpen kellett volna kezdeni az egészet. Neki is. Mint egy mesét.

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy fiatal pár Újpest központjában. Az ifjú férj gondolt egyet és azt mondta: szeretné megmutatni mit tud, hogyan lehet igazán jó, magyar kenyeret sütni. A családi tanács úgy döntött, hogy elindulnak világot látni, helyet keresni kemencéjüknek. Rá is találtak ott, ahol télen is, nyáron is sok idegen forog, s ahol a helyiek tanácsa jobbját és telkét adta, hogy három falu határáig szállhasson a kenyér illata. Nosza eladták az újpesti háromszobás házat, és leköltöztek albérletbe lakni Borsosberénybe.

Megkérték a passzust, mert enélkül se pénz, se kenyér. Az OTP biztatott, költsék nyugodtan a kápét, a hitelt ő úgy is adja. Elkezdődött a munka!' Ám közben kiderült, hogy autó is kell, mert az egyik anyagféleség az egyik, a másik a másik TÜZÉP-en nincs. Szállítani, beszerezni nincs más mód.

Lassan, azaz, hogy gyorsan beépült a műhelybe-lakásba az újpesti ház ára. De nincs még vezeték a falban, nincs dagasztógép, nincs ... és nincs már pénz. De jól emlékszünk. Az OTP ígérte a hitelt. Nyilvánvalóan a saját pénzügyi szabályain, keretein belül, zizegő forintban egy keveset, csekken a többit. Ám ez a fránya papír csak a TÜZÉP-hez érvényes. Ott viszont nincs vezeték és a többi. Vajh, miért volt akkor a biztatás? Vagy nem értették meg egymást? Pedig elszáll nemsokára a bűvös hat hónap, mialatt kezdeni kellene a sütést. De ahogyan ez ma írva vagyon, az ügyek intézésére egyik ajtón be, másikon ki, egyik pecsét a másikra. Az ifjú pék pedig mindent előkészített. Tulajdon két kezével vetette papírra pékségének rajzát, az igazi tervezőnek szinte csak a névjegyét kellett rátenni. A három falu tanácsa jó tündérként segítve, végigkísérte útját. De pénzt varázsolni ő sem tud. Pékünk fejét veri a vakolatlan falba. Így most se kenyér, se pénz. Csak kilónyi aktatömeg. Meg erő, amivel a kenyérsütőmester az előbbi papírhalmazt az OTP asztalára tette, meg amivel tovább építené sütődéjét.

Még mindig maga előtt látja a kis büfébe betérő autósokat, akiket vándorútjukon reggelivel kínál, és a három falu népét, akik délután is betérhetnek friss kenyérért. Miközben a malteroskanállal a vakolatot igazítja a falon, az átformált dalocskát énekli biztatásul: kiskarácsony, nagykarácsony, kisül ám az én kalácsom?

Ha valóban kisül, elmegyünk megkóstolni. Karácsonykor. Csak még azt nem tudjuk, melyiken. Az idein? Vagy jövőre?

— őd —

Gabonasilók Észak-Afrikába

A napokban átadták az első — magyar szakemberek által felépített — komplett gabonatárolót Algériában. További három szerelése még folyik, s színen dolgozó mintegy 200 magyar szerelő csoportokban, a munkafolyamatoknak megfelelően egymást váltva vonul-jon át az egyik munkahelyről

Kísérleti KST

A pásztói járás jelentősebb létszámmal működő gazdasági egységeinél összesen húsz Kölcsönös Segítő Takarékpénztár működik. Az egyre népszerűbb KST-t sok helyütt kis banknak hívják, hiszen nemcsak a rendszeresen el-

Kántor Sándor

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács *Kántor* Sándor Kossuth-díjas fazekasművésznek, a Népművészet Mesterének a népi iparművészet terén elért kismagasló eredményeiért, 90. születésnapja alkalmából a Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta. A kitüntetést tegnap *Köpeczi* Béla művelődési miniszter adta át.

Magyar Nemzet 1984. IX. 6.

KÁNTOR ANTAL festő

HALÁLOZÁS

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Kámtor Antal** volt tanítóképzői tanár, kiállító festőművész március 21-én, 91 éves korában elhunyt. Temetése 1991. április 3-án 14.30-kor lesz a (Németvölgyi út) Farkasréti temetőben. A gyászoló család. (40 579/2K)

Népszabadság, 1991.április 2.

A festészet megtartó ereje

Nyolcvannégy éves korában, hosszú és megbecsült pedagógusi pálya után, Kántor Antal ismét a tárlatlátogatók elé állt olajképeivel és néhány akvarelljével. Közel hatvan esztendő telt el azóta, hogy a nagybányai szabadiskolában Thorma Jánosnál tanultakat hasznosítva, első egyéni kiállításain (Kolozsvárt, Szászvároson, Tordán) felfigyeltetett magára, és annak is immár több, mint félévszázada, hogy a budapesti Képzőművészeti Főiskolán a valamikor szintén nagybányai mester, Réti István vette szárnyai alá. Bekerült ugyan a művészettörténeti szakirodalomba, ám kevesen tartják számon, hogy a húszas évek vége felé Huber Istvánnal együtt indult el Désről, a „Dési" művésznév azonban csak fiatalkori barátja nevéhez és műveihez tapadtak hozzá – Kántor Antal a biztosabbnak látszó rajztanári állást és megélhetést választotta.

Az pedig csak keveseknek – például egy Barcsay Jenőnek – adatik meg, hogy a művészetnek és a pedagógiának egyforma eredményességgel szolgáljanak (a Déshez közeli Katona községből származó Barcsay esetében világszínvonalon). A középiskolai rajztanárokat mindenütt fenyegeti az elszürkülés veszélye, a festő tehetség végleges alárendelése a mindennapi alkotói-nevelői feladatoknak. Kántor Antal sosem lett hűtlen ugyan az ecsethez, de mint kiállító művész lassan már csak az emlékekben (családi, pályatársi emlékekben, sárguló újságlapokon) élt. Egy-egy pedagógustárlaton, csoportkiállításokon jelentkezett olykor, egyszer pedig engedett a szülőföld hívásának, és ott állította ki főként régebbi munkáit, ahova az az egykori festőtársak, Mohy Sándor, Ciupe Aurel is örömmel jöttek üdvözölni az ifjúkori barátot: a Korunk Galériában. 1984-es egyéni kiállítása (a XII. ker. Tanács és a Jókai Klub rendezésében) a rég várt folytatás – és emlékeztetés. Arra a tehetséges fiatal művészre, aki az Anyám című kompozíciójával például a legjobb nagybányai hagyományok folytatójának igérkezett, és aki Szamos-parti tájaival, úgy tűnt, hogy nem csupán Dés, az erdélyi kisváros büszkesége lesz. Noha Kántor Antal tudomást vett az európai festészet és benne a magyar piktúra változásairól, „nagybányaiságát" azonban – újabb munkái is ezt tanúsítják – nem adta fel. Amit Désen majd Nagybányán kapott – és amit a pesti főiskola nem törült el, inkább megerősített –, az végigkisérte életét, sőt a betegség és az idő legyőzésében is segítette.

K. L.

AZ ÚJ S

Mi, szegediek mindig csak Somogyinak neveztük. Aki még hozzátette, hogy könyvtár, arról rögtön tudtuk: nem idevaló. Nem ismeri az itteni szóhasználatot, a szegedi beszéd megszokott, bevett fordulatait. Mi mindig a Somogyiba mentünk. Ők a Somogyi könyvtárba.

Nyilván így lesz ezután is. A szegedieknek a könyvtár az új épületben is változatlanul Somogyi marad. Akkor is, ha ebben a négyemeletes üvegpalotában alig-alig emlékeztet valami a régi, száz esztendős Somogyira. A hajdani otthon, a kultúrpalota, ahogyan a Tisza-parton álló görögös épületet a szegediek annak idején elnevezték, s amelyben a könyvtár mellett a múzeum is helyet kapott, az ötvenes évekig nem kölcsönzött könyveket. A Somogyiban csak

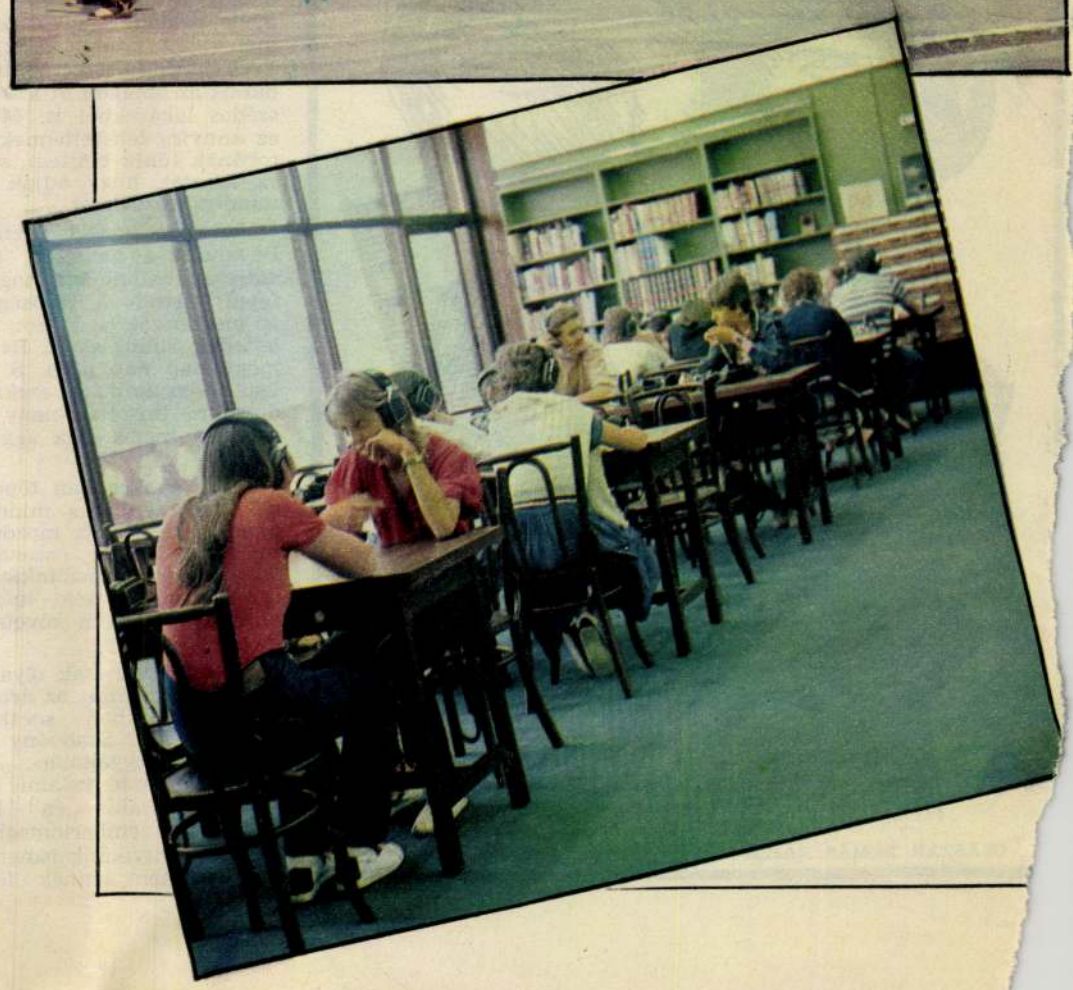

MASAO YAMAKAWA

A talizmán

Kurose Jirónak hívták.

Sekiguchi elhallgatott. Arca töprengő kifejezést öltött. Újra töltött magának a szakéből.

— Igazán remek hasonmásod lehetett, Doppelgänger! — nevettem fel.

Rám bámult ugyan, de láttam, nem sokat törődik megjegyzésemmel. Komoran folytatta.

— Ez a Kurose nem győzött tőlem elnézést kérni. Kétségbeesetten rángatta elő névjegykártyáját és én rögtön rájöttem, hogy történhetett ez a fatális tévedés. Egyszerű a magyarázat. Én az E-épület 305-ös lakásában lakom, míg ő viszont a D-épület 305-ösében. Emberem eltévesztette a célt, és nem a saját épületszárnyába sétált be, hanem a miénkbe. A nővéremet Kunikónak hívják, és neki is van egy ilyen nevű unokanővére. Továbbá az ő keresztneve is, akárcsak az enyém, Jiro. Mindketten a feleségünkkel élünk egy lakásban. Még a foglalkozása is beillik a képbe: kultúrmérnök.

— Talán azt kellett volna észrevennem, hogy a feleségem kissé fiatalabb, mert hogy én néhány éve nős vagyok — magyarázkodott kínos erőlködéssel, mielőtt elment.

Bizonyára csak udvariaskodott, de ettől nem nyugodtam meg.

Rendkívül felizgatott az a tény, hogy egyikük sem vette észre a tévedést mindaddig, amíg be nem nyitottam lakásomba.

— Hiszen én rögtön kimentem a konyhába — érvelt a feleségem. — Ő pedig szétteregette az újságot, ahogy te szoktad, és olvasni kezdett. Még csak meg sem fordult a fejemben, hogy netán más valaki ülhet a helyedben.

Leintettem, de szorongva nézett rám, és folytatta:

— Nem a lakás összecserélése a lényeges. Inkább az, hogy ők is éppen olyanok lehetnek, mint mi. Meggyőződhettél róla te is, mindvégig azt hihette, hogy a feleségével társalog.

Magam is erről akartam beszélni neki, de inkább hallgattam. Egészen mindegy, hogy egy lakóépületet vagy pedig egy embert okolunk a történtekért. Nem olyan nagy a különbség.

Nos hát, ennyi lenne az én kis történetem. Csakhogy az a baj — később is úgy éreztem — ez a Kurose azzal, hogy a saját énjét összekeverte az enyémmel, betört az életünkbe.

A feleségem is összetévesztett Kurosével. Nyilvánvalóan ők is olyanok lehetnek, mint mi, vagy bárki más ebben a házban.

Természetesen tudtam jól, hogy ezek a lakások nagyobbára egyformák. Mégis fel kellett tennem a kérdést magamnak: elkerülhetetlenül sablonokhoz vezet-e az életmódunk? Te magad is tudod, milyen az életformánk az új lakótelepeken. Rémesen uniformizálódott minden. Mindenhol, minden szinten csaknem ugyanazok a szükségletek fedezhetők fel. A lakásokban a lakók hasonló korú emberek. Az egyöntetűség, úgy gondolom, már régen behatolt a külső jelenségek mögé is, betört a dolgok rejtett mélyébe. Vegyük például a feleségemmel vívott vitáimat. Ugyanilyen jellegű összecsapásokat hallok az ablakon át a szomszédos lakásokból is. Mindez annyira lehetetlennek, ostobának tűnik előttem, s arra késztet, hogy adjak fel minden küzdelmet.

Vagy egy másik jelenség. Bevonulsz a toalettbe, egyszercsak hallod ám, hogy a fejed felett levő helyiségben is meghúzzák a láncot, feletted is zuhog a víz. Ez így megy nap nap után. S bár igaz, nem fordítok ezekre a dolgokra túlzottan nagy figyelmet, mégis csak aggasztanak.

Egyre gyakrabban töprengek, hogy vajon a mindennapos, megszokott mozdulatok, beidegzett szokások váltják-e ki emócióinkat, és így érzelmeink nem mások, mint a napi rutin következménye.

Mi, emberek csak olyanok lennénk hát, mint az áruházak raktáraiban sorakozó játékkatonák? Szabvány bábúk? És egyáltalán: hol, merre található valami, ami kizárólag csakis „én" lennék? Az embertömegben, ahol mindegyikünk ismeri a másikat, nem lennék több, mint egy elszórt, kiszáradásra ítélt babszem? Nem, már nem vagyok képes megkülönböztetni magamat a többiektől!

Előfordul olykor, hogy a feleségem a fülembe suttog valamit. A történtek után úgy tűnik, mintha a házban élő valamennyi asszony átsuttogna a falakon. Éjszakánként e suttogások valóságos orkánját hallom. Engem fenyegetnek, miközben az ágyon fekszünk.

Azt hisszük, hogy létezik valami, ami a saját énünk is? Semmi másunk nincs, mint a szabvány napok szabvány reakciói. Ez elviselhetetlen számomra, hiszen nem vagyok bábu!

Felnevettem, de rögtön el is hallgattam.

Sekiguchi sötét tekintettel méregetett. Váratlanul halvány mosoly ült ki szája köré, emlékszem, sajátos, tűnődő mosoly volt és nagyon emberi.

— Fura egy história — jegyeztem meg végül.

— Kurose azokat a felnőtt galléros hivatalnokokat képviselte előttem, amilyen magam is vagyok. A lakótelep valamennyi férjét, a játékkatonákat jelenítette meg. Benne kristályosodott ki az az arc nélküli tömeg, amelyhez én magam is tartozom.

Elhiheted, hogy a ködös éjszaka után nem akartam szóba állni az emberekkel. Túlságosan hasonlítottunk egymásra. Ez a Kurose pedig az aktatáskáját mellékhez szorítva azontúl igyekezett kitérni előlem. Örökké úgy tett, mintha sietne. A szabványkatonák bűnbakját láttam benne szüntelen. Rajta keresztül mindegyiküket meggyűlöltem.

S bár nehezteltem rá, el kell ismernem, mégis más volt, mint a többiek. Ha utólag belegondolok, aligha lehettem olyan, mint ő. De hát miben rejlik különbözőségünk? Hol és hogyan ragadható meg bizonyíthatóan mindaz, ami elválaszt bennünket egymástól?

Nem lehetek csupán egy véletlen világ! Én — én vagyok. Egy másik lény. Sekiguchi Jiro néven létezem, de éppen ezért nem lehetek egy másik ember számára holmi pótléka, aki esetleg alkalomszerűen azonosíthatja magát velem. A név nem több, mint toldalék. A névtől eltekintve azonban mi igazolja, hogy valóban nem én voltam az a bizonyos, véletlenül betoppant másik „én"?

Ki kellett volna alakítanom magamnak a személyiségemet, független individualizmusomat. Megtaláltam azt, ami igazán megkülönböztet a többi számozatlan személytől, az olyanoktól, mint amilyen Kurose Jiro is volt.

Néhány héttel ezelőtt végre megtaláltam a varázsszeremet. A feleségem segítségével, de ez már magánügy.

Tessék! Itt az én talizmánom!

Sekiguchi felnyitotta amúgy könnyűnek látszó táskáját, és egy nagy terjedelmű csomagot vett ki belőle. Az egyik kezében tartotta a gondosan olajpapírba burkolt csomagocskát.

— Dinamit! Valódi!

Ügyes mozdulatokkal szétbontotta a papírt. Először láttam dinamitot. Nyolc hüvelyk hosszú, gondosan összekötözött, négy vasrudacska, láthatóan igen súlyosak.

— Ez az én varázsszerem. A talizmánom! — jelentette ki. — Csak fecsegünk, fecsegünk, de arra már képtelenek vagyunk, hogy megszabaduljunk az uniformizáltságtól. Ha azonban eljutok odáig, hogy bárkit képes legyek a levegőbe röpíteni! Akár magamat is... Ez az, amire rájöttem. Ez tettre sarkall. Ebben rejlik az én üdvözülésem.

Visszaadtam neki a rudacskákat. Féltő, gyengéd pillantást vetett rájuk.

— Köszönöm, de aligha lesz rájuk szükségem — mondtam.

— Kár. Már nekem sem kellenek. Most másféle varázsszer után kutatok.

— Gőzöm sincs, miféle tréfát űzöl velem. Mindenesetre veszélyes játék.

Sekiguchi legyintett.

— Csak el ne hibázd a dolgot — nevetett fel élesen. — Te szerencsés fickó vagy. Nekem viszont már tényleg nem kell, mivel már nem az én egyedüli kiváltságom. — Kis szünetet tartott. — Nem hallgattad a híreket ma este a rádióban?

— Nem.

Elhúzta a száját.

— Egy zsúfolt autóbuszon dinamit robbant tegnap. Hárman rögtön meghaltak a helyszínen, sok utas pedig súlyos égési, illetve roncsolási sérüléseket szenvedett. Ott történt mindez, a lakóházunkhoz egészen közel.

— Hogyan — hebegtem, és a mámor máris elillant a fejemből.

Sekiguchi hátrahanyatlott lassan, óvatosan félrerakta a csomagját.

— Tudod, mindig úgy vitte a táskáját, mintha a világ legdrágább kincsét szorítaná magához. Került engem. Neheztelhetett rám, éppen úgy, mint ahogyan én is rá. Neki is kellett a varázsszer.

— Óóó!

Sekiguchi hátrahanyatlott a székén és hangja váratlanul panaszossá vált.

— A rádióban azt is bemondták, hogy a rendőrség feltevése szerint a három áldozat egyikének táskájában volt a dinamit. Kurose Jiro mérnök is köztük volt.

A japán író novelláját angolból fordította
SZÉMANN BÉLA

CSÁSZÁR TAMÁS RAJZA

KÁNTOR ANTAL

ANYÁM ARCKÉPE — olaj, 50×40
A SZAMOS DÉSNÉL — olaj, 50×64
DÉSI LÁTKÉP — pasztell, 21×28
NAGYBÁNYAI ERDŐRÉSZLET — olaj, 50×64
APÁM — akvarell, 37×27
ANYÁM — akvarell, 37×27
ÖREGEK — olaj, 78×98
PATAK PARTJÁN — olaj, 67×50
ERDŐRÉSZLET — pasztell, 23×29
DÉS HATÁRÁBAN — olaj, 24×34
ÁRVA MÁRISKÓ NÉNI — olaj, 37×27
ZAZAR-PART — olaj, 22×35
SÁNTA GYURI BÁCSI — olaj, 52×40
HATÁRBAN — olaj, 46×56
LEÁNYFEJ — olaj, 35×27
JÓSIKA — pasztell, 29×21
RUHASZÁRÍTÁS — pasztell, 21×27
MUNKA KÖZBEN — pasztell, 31×23
TANULMÁNYFEJ — olaj, 34×25
ŐSZ A HEGYEK KÖZT — olaj, 33×47
TANULMÁNYFEJ — szénrajz, 35×42
MEGALÁZOTTAN — olaj, 63×46
SÁRGARUHÁS LEÁNY — akvarell, 25×21
DUNA-PART — akvarell, 28×39
NAGYBÁNYAI EMLÉK — olaj, 10×11

KORUNK GALÉRIA

1977. SZEPTEMBER

T. P. Cluj/Municipiul Cluj-Napoca, 1977-6892. 500 ex.

KÁNTOR Anna

DÉSI ÉVEK EMLÉKÉVEL

Dés, a Szamos-parti város, soha sem lett Barbizonja a képzőművészeteknek, nevezetes vonzáspontja azonban igen. Művészteleppé nem kovácsolódott tehát az itt élt és itt dolgozott alkotók közössége, de a város sok mindenben kárpótolta magát az elszalasztott lehetőségért. Kisvárosban szokatlan gyakorisággal tartottak itt kiállításokat (mintegy húszat tartunk számon a két háború között!), festőiskolájával pedig Nagybánya babérjaira pályázott. S még ma is, amikor alaposan megcsappant már művészlakóinak száma: többtermes, napos kiállító csarnokot (a legszebb vidéki galériát) tartja fenn kiállítások befogadására.

A dési születésű Kántor Antal (a századdal együtt született idős festőművész) ennek az egykori termékeny alkotóközösségnek a biztatására készült a festőpályára. Előbb Szopos Sándor tanítványa lett; a dési festőiskola a modell utáni rajzolás jártasságába vezeti be. Huber Istvánnal kerül közeli baráti kapcsolatba (ki még nem viselte akkor a Dési előnevet), és együtt próbálkoznak a művészpályán elindulni. Ám Huber Milánóba kerül rézmetszőnek, Kántor Antal pedig Nagybányára, a festőiskola növendékének.

Nagybánya a színek varázsával, a természetelvű festészet vonzásával ismerteti meg. Thorma Jánosnak lesz kedvenc tanítványa, és tehetségét kamatoztatja is. Erdélyi sajtónkban a húszas évek közepén többször is olvashattunk a fiatal Kántor Antal nagybányai ihletettségű képeiről, színes, impresszionista tájairól, jó mesterségbeli tudással megkomponált életképeiről. Hazahívták a dési motívumok; a kisváros festőisége, a Malató, a Tulavíz lapálya, a Szamos-parti részletek képeinek témáit kínálták. Kiállításai voltak Nagybányán (a kolónia művészeivel közösen), Désen; egyéni tárlatai Kolozsváron, Tordán, Szászvároson. Olajfestményeket, pasztelleket láthattak tőle, melyekben (s ez bizonyosan alkati kérdés) nem az úttörők lázadásával ostromolta a művészetet, inkább a megismerés szomjával, tudni vágyó elmélyültséggel lépett tovább az előtte járók nyomdokain.

Ez a hozzáállás közelíthette a tanári pálya felé is. Előbb Szopos Sándort segíti a dési festőiskola fenntartásában, majd (a budapesti főiskola elvégzése után) a rajztanári, pedagógusi pálya biztosítja számára a kenyeret, a megélhetést. Választásában mégis sok lehetett a kényszerűség. Művészpályán megkapaszkodni a gazdasági válság fojtogató szorításában csak keveseknek sikerült.

Képei maradtak ránk, ifjúkora álmainak festői-művészi eredményei. Désen, Kolozsváron, Tordán és ki tudja, hány helyen kerültek magántulajdonba akkoriban festett képei.

E kiállítás, a Korunk Galéria tárlata, ezekből a festményekből gyűjtött egybe: emlékőrzőnek és emlékeztetőnek.

MURÁDIN JENŐ

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest, VII., Lenin-körút 9—11.
TELEFON: 227—651, 221—285

Szabad Ifjúság

1956 MÁJ 29

55278

Középiskolások képzőművészeti kiállítása nyílt

A Kilián György kulturális seregszemle során a DISZ budapesti bizottsága megrendezte a fővárosi középiskolások első képzőművészeti kiállítását. A kiállítás tegnap délután nyílt meg a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban. A megnyitáson részt vett Szakali József, a DISZ Központi Vezetőségének első titkára és Kovács Antal, a DISZ budapesti bizottságának első titkára. A megnyitás alkalmával több középiskolás diákot, valamint szakkört megjutalmaztak kiváló képzőművészeti és népművészeti munkájáért. Első díjat nyert Kántor Ferenc, az I. István Közgazdasági Technikum növendéke és Stiglmayer Margit, az Apáczai Csere János Gimnázium tanulója. A DISZ budapesti bizottsága mindkettőjüket kéthetes országjárással jutalmazza. A középiskolai szakkörök közül az Apáczai Csere János Gimnázium kézimunka szakköre, továbbá a XI. kerületi József Attila Gimnázium és a Kaffka Margit Gimnázium képzőművészeti szakköre vándorserleget nyert.

Minisztérium Filmfőigazgatóságának vezetőjét, hogy megkérdezzük: melyek lesznek a filmküldöttség itttartózkodásának jelentősebb eseményei?

— Még két évvel ezelőtt, a cannesi filmfesztiválon hívtuk meg Jacques Flaud-ot a Francia Filmközpont vezérigazgatóját, hogy jöjjön el Budapestre — mondotta Ujhelyi elvtárs. — Az akkori világpolitikai és a francia belpolitikai helyzet ezt meghiúsította. Most, a nemzetközi politikai élet enyhülése és a népek közötti kulturális kapcsolatok kiszélesedése lehetővé

ANYÁM ARCKÉPE — olaj, 50×40
A SZAMOS DÉSNÉL — olaj, 50×64
DÉSI LÁTKÉP — pasztell, 21×28
NAGYBÁNYAI ERDŐRÉSZLET — olaj, 50×64
APÁM — akvarell, 37×27
ANYÁM — akvarell, 37×27
ÖREGEK — olaj, 78×98
PATAK PARTJÁN — olaj, 67×50
ERDŐRÉSZLET — pasztell, 23×29
DÉS HATÁRÁBAN — olaj, 24×34
ÁRVA MÁRISKÓ NÉNI — olaj, 37×27
ZAZAR-PART — olaj, 22×35
SÁNTA GYURI BÁCSI — olaj, 52×40
HATÁRBAN — olaj, 46×56
LEÁNYFEJ — olaj, 35×27
JÓSIKA — pasztell, 29×21
RUHASZÁRÍTÁS — pasztell, 21×27
MUNKA KÖZBEN — pasztell, 31×23
TANULMÁNYFEJ — olaj, 34×25
ŐSZ A HEGYEK KÖZT — olaj, 33×47
TANULMÁNYFEJ — szénrajz, 35×42
MEGALÁZOTTAN — olaj, 63×46
SÁRGARUHÁS LEÁNY — akvarell, 25×21
DUNA-PART — akvarell, 28×39
NAGYBÁNYAI EMLÉK — olaj, 10×11

Kántor Antal

KORUNK GALÉRIA

1977. SZEPTEMBER

I. P. Cluj/Municipiul Cluj-Napoca, 1977-6892. 500 ex.

DÉSI ÉVEK EMLÉKÉVEL

Dés, a Szamos-parti város, soha sem lett Barbizonja a képzőművészeteknek, nevezetes vonzáspontja azonban igen. Művészteleppé nem kovácsolódott tehát az itt élt és itt dolgozott alkotók közössége, de a város sok mindenben kárpótolta magát az elszalasztott lehetőségért. Kisvárosban szokatlan gyakorisággal tartottak itt kiállításokat (mintegy húszat tartunk számon a két háború között!), festőiskolájával pedig Nagybánya babérjaira pályázott. S még ma is, amikor alaposan megcsappant már művészlakóinak száma: többtermes, napos kiállító csarnokot (a legszebb vidéki galériát) tartja fenn kiállítások befogadására.

A dési születésű Kántor Antal (a századdal együtt született idős festőművész) ennek az egykori termékeny alkotóközösségnek a biztatására készült a festőpályára. Előbb Szopos Sándor tanítványa lett; a dési festőiskola a modell utáni rajzolás jártasságába vezeti be. Huber Istvánnal kerül közeli baráti kapcsolatba (ki még nem viselte akkor a Dési előnevet), és együtt próbálkoznak a művészpályán elindulni. Ám Huber Milánóba kerül rézmetszőnek, Kántor Antal pedig Nagybányára, a festőiskola növendékének.

Nagybánya a színek varázsával, a természetelvű festészet vonzásával ismerteti meg. Thorma Jánosnak lesz kedvenc tanítványa, és tehetségét kamatoztatja is. Erdélyi sajtónkban a húszas évek közepén többször is olvashattunk a fiatal Kántor Antal nagybányai ihletettségű képeiről, színes, impresszionista tájairól, jó mesterségbeli tudással megkomponált életképeiről. Hazahívták a dési motívumok; a kisváros festőisége, a Malató, a Tulavíz lapálya, a Szamos-parti részletek képeinek témáit kínálták. Kiállításai voltak Nagybányán (a kolónia művészeivel közösen), Désen; egyéni tárlatai Kolozsváron, Tordán, Szászvároson. Olajfestményeket, pasztelleket láthattak tőle, melyekben (s ez bizonyosan alkati kérdés) nem az úttörők lázadásával ostromolta a művészetet, inkább a megismerés szomjával, tudni vágyó elmélyültséggel lépett tovább az előtte járók nyomdokain.

Ez a hozzáállás közelíthette a tanári pálya felé is. Előbb Szopos Sándort segíti a dési festőiskola fenntartásában, majd (a budapesti főiskola elvégzése után) a rajztanári, pedagógusi pálya biztosítja számára a kenyeret, a megélhetést. Választásában mégis sok lehetett a kényszerűség. Művészpályán megkapaszkodni a gazdasági válság fojtogató szorításában csak keveseknek sikerült.

Képei maradtak ránk, ifjúkora álmainak festői-művészi eredményei. Désen, Kolozsváron, Tordán és ki tudja, hány helyen kerültek magántulajdonba akkoriban festett képei.

E kiállítás, a Korunk Galéria tárlata, ezekből a festményekből gyűjtött egybe: emlékőrzőnek és emlékeztetőnek.

MURÁDIN JENŐ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1984 JUL
TÜKÖR
Budapest
Kántor Antal festő-művész, rajztanár
1021

A festészet megtartó ereje

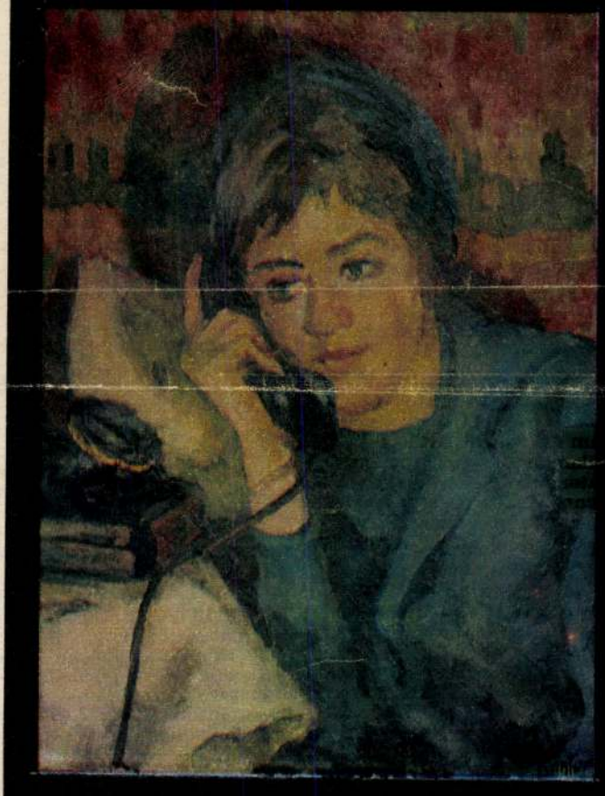

Nyolcvannégy éves korában, hosszú és megbecsült pedagógusi pálya után, Kántor Antal ismét a tárlatlátogatók elé állt olajképeivel és néhány akvarelljével. Közel hatvan esztendő telt el azóta, hogy a nagybányai szabadiskolában Thorma Jánosnál tanultakat hasznosítva, első egyéni kiállításain (Kolozsvárt, Szászvároson, Tordán) felfigyeltetett magára, és annak is immár több, mint félévszázada, hogy a budapesti Képzőművészeti Főiskolán a valamikor szintén nagybányai mester, Réti István vette szárnyai alá. Bekerült ugyan a művészettörténeti szakirodalomba, ám kevesen tartják számon, hogy a húszas évek vége felé Huber Istvánnal együtt indult el Désről, a „Dési" művésznév azonban csak fiatalkori barátja nevéhez és műveihez tapadtak hozzá – Kántor Antal a biztosabbnak látszó rajztanári állást és megélhetést választotta.

Az pedig csak keveseknek – például egy Barcsay Jenőnek – adatik meg, hogy a művészetnek és a pedagógiának egyforma eredményességgel szolgáljanak (a Déshez közeli Katona községből származó Barcsay esetében világszínvonalon). A középiskolai rajztanárokat mindenütt fenyegeti az elszürkülés veszélye, a festő tehetség végleges alárendelése a mindennapi alkotói-nevelői feladatoknak. Kántor Antal sosem lett hűtlen ugyan az ecsethez, de mint kiállító művész lassan már csak az emlékekben (családi, pályatársi emlékekben, sárguló újságlapokon) élt. Egy-egy pedagógustárlaton, csoportkiállításokon jelentkezett olykor, egyszer pedig engedett a szülőföld hívásának, és ott állította ki főként régebbi munkáit, ahova az az egykori festőtársak, Mohy Sándor, Ciupe Aurel is örömmel jöttek üdvözölni az ifjúkori barátot: a Korunk Galériában. 1984-es egyéni kiállítása (a XII. ker. Tanács és a Jókai Klub rendezésében) a rég várt folytatás – és emlékeztetés. Arra a tehetséges fiatal művészre, aki az Anyám című kompozíciójával például a legjobb nagybányai hagyományok folytatójának igérkezett, és aki Szamos-parti tájaival, úgy tűnt, hogy nem csupán Dés, az erdélyi kisváros büszkesége lesz. Noha Kántor Antal tudomást vett az európai festészet és benne a magyar piktúra változásairól, „nagybányaiságát" azonban – újabb munkái is ezt tanúsítják – nem adta fel. Amit Désen majd Nagybányán kapott – és amit a pesti főiskola nem törült el, inkább megerősített –, az végigkísérte életét, sőt a betegség és az idő legyőzésében is segítette.

K. L.

mint egy elszórt, k
ra ítélt babszem? I
nem vagyok képe
lönböztetni magam
biektől!

Előfordul olykor
feleségem a fülem
valamit. A történtek után
úgy tűnik, mintha a házban
élő valamennyi asszony átsuttogna a falakon. Éjszakánként e suttogások valóságos orkánját hallom. Engem fenyegetnek, miközben az ágyon fekszünk.

Azt hisszük, hogy létezik valami, ami a saját énünk is? Semmi másunk nincs, mint a szabvány napok szabvány reakciói. Ez elviselhetetlen számomra, hiszen nem vagyok bábu!

Felnevettem, de rögtön el is hallgattam.

Sekiguchi sötét tekintettel méregetett. Váratlanul halvány mosoly ült ki szája köré, emlékszem, sajátos, tűnődő mosoly volt és nagyon emberi.

— Fura egy história — jegyeztem meg végül.

— Kurose azokat a fehér galléros hivatalnokokat képviselte előttem, amilyen magam is vagyok. A lakótelep valamennyi férjét, a játékkatonákat jelenítette meg. Benne kristályosodott ki az az arc nélküli tömeg, amelyhez én magam is tartozom.

Elhiheted, hogy a ködös éjszaka után nem akartam szóba állni az emberekkel. Túlságosan hasonlítottunk egymásra. Ez a Kurose pedig az aktatáskáját melléhez szorítva azontúl igyekezett kitérni előlem. Örökké úgy tett, mintha sietne. A szabványkatonák bűnbakját láttam benne szüntelen. Rajta keresztül mindegyiküket meggyűlöltem.

S bár nehezteltem rá, el kell ismernem, mégis más volt, mint a többiek. Ha utólag belegondolok, aligha lehettem olyan, mint ő. De hát miben rejlik különbözőségünk? Hol és hogyan ragadható meg bizonyíthatóan mindaz, ami elválaszt bennünket egymástól?

Nem lehetek csupán egy véletlen világ! Én — én vagyok. Egy másik lény. Sekiguchi Jiro néven létezem, de éppen ezért nem lehetek egy másik ember számára holmi pótléka, aki esetleg alkalomszerűen azonosíthatja magát velem. A név nem több, mint toldalék. A névtől eltekintve azonban mi igazolja, hogy valóban nem én voltam az a bizonyos, véletlenül betoppant másik „én"?

Ki kellett volna alakítanom magamnak a személyiségemet, független individualizmusomat. Megtalálnom azt, ami igazán megkülönböztet a többi számozatlan személytől, az olyanoktól, mint amilyen Kurose Jiro is volt.

Néhány héttel ezelőtt végre megtaláltam a varázsszeremet. A feleségem segítségével, de ez már magánügy.

Tessék! Itt az én talizmánom!

Sekiguchi felnyitotta amúgy könnyűnek látszó táskáját, és egy nagy terjedelmű csomagot vett ki belőle. Az egyik kezében tartotta a gondosan olajpapírba burkolt csomagocskát.

— Dinamit! Valódi!

Ügyes mozdulatokkal szétbontotta a papírt. Először láttam dinamitot. Nyolc hüvelyk hosszú, gondosan összekötözött, négy vasrudacska, láthatóan igen súlyosak.

— Ez az én varázsszerem. A talizmánom! — jelentette ki. — Csak fecsegünk, fecsegünk, de arra már képtelenek vagyunk, hogy megszabaduljunk az uniformizáltságtól. Ha azonban eljutok odáig, hogy bárkit képes legyek a levegőbe röpíteni! Akár magamat is... Ez az, amire rájöttem. Ez tettre sarkall. Ebben rejlik az én üdvözülésem.

Visszaadtam neki a rudacskákat. Féltő, gyengéd pillantást vetett rájuk.

— Köszönöm, de aligha lesz rájuk szükségem — mondtam.

— Kár. Már nekem sem kellenek. Most másféle varázsszer után kutatok.

— Gőzöm sincs, miféle tréfát űzöl velem. Mindenesetre veszélyes játék.

Sekiguchi legyintett.

— Csak el ne hibázd a dolgot — nevetett fel élesen. — Te szerencsés fickó vagy. Nekem viszont már tényleg nem kell, mivel már nem az én egyedüli kiváltságom. — Kis szünetet tartott. — Nem hallgattad a híreket ma este a rádióban?

— Nem.

Elhúzta a száját.

— Egy zsúfolt autóbuszon dinamit robbant tegnap. Hárman rögtön meghaltak a helyszínen, sok utas pedig súlyos égési, illetve roncsolási sérüléseket szenvedett. Ott történt mindez, a lakóházunkhoz egészen közel.

— Hogyan — hebegtem, és a mámor máris elillant a fejemből.

Sekiguchi hátrahanyatlott lassan, óvatosan félrerakta a csomagját.

— Tudod, mindig úgy vitte a táskáját, mintha a világ legdrágább kincsét szorítaná magához. Került engem. Neheztelhetett rám, éppen úgy, mint ahogyan én is rá. Neki is kellett a varázsszer.

— Óóó!

Sekiguchi hátrahanyatlott a székén és hangja váratlanul panaszossá vált.

— A rádióban azt is bemondták, hogy a rendőrség feltevése szerint a három áldozat egyikének táskájában volt a dinamit. Kurose Jiro mérnök is köztük volt.

A japán író novelláját angolból fordította
SZÉMANN BÉLA

Kántor Sándor (1894. szept. 4. Karcag – 1989. okt. 23. Karcag): fazekasmester. – Inaséveit Ácsi Kovács János fazekasmesternél töltötte Karcagon (1907–1911). A pécsi Zsolnay Porcelángyárban korongosként dolgozott (1912). Ösztöndíjasként hat hónap alatt elvégezte az ungvári Állami Agyagipari Szakisk. mesterképző tanf.-át (1913). A kályhásságot Homonnán, Kassán, Debrecenben, majd Baranyamágócson sajátította el. Az I. világháború kitörésekor besorozták katonának (1914), az olasz fronton harcolt (1917–1918), ahol súlyos karlövés érte. Bp.-i gyógykezelése után hazatért Karcagra, s iparengedélyt váltott (1920). 1920-ban vásárolta meg első fazekaskorongját, majd a karcagi közbirtokosság téglagyárában önálló műhelyt rendezett be, ahol a használati edények mellett díszkerámiát is készített (1924-től). A munkáiból a bp.-i Iparcsarnokban rendezett első kiáll.-on (1925) bronzéremmel díjazták. Ezt követően számos kiáll.-on szerepelt, amelyeken ezüst- (1928), majd aranyérmet kapott (1932). 1927-ben megismerkedett a karcagi származású etnográfussal, Györffy Istvánnal, akinek tanácsára figyelme a közeli Tiszafüred akkor már csak emlékeiben élő fazekashagyományai felé fordult. A II. világháború után további fazekas központok (Mezőcsát, Gyöngyös, Sárospatak) stílusjegyeit is beépítette munkásságába, és – az egykori fazekasok gondolkodásmódját megőrizve – újabb és újabb formákat eszelt ki. Az 1950-es évek elején Szabó Mihállyal dolgozott közös műhelyben, ám kettejük stílusa mind jobban eltért egymástól. A bp.-i Műcsarnokban rendezett gyűjteményes kiáll.-a (1970) az addigi, még korántsem lezárt életmű összefoglalása; a kiállított munkák felrajzolták művészetének összes jellemzőjét: a nagy mesterségbeli tudást, a stílusok pontos ismeretét, vmint a motívumok és egyszerű formák használatában a kiváló mester újító kedvét. Keze alatt a hagyományos fazekasság úgy vált modern népi iparművészetté, hogy közben megőrizte valamennyi megkülönböztető jegyét és stílusát. A Brüsszeli Világkiáll.-ra nagyobb méretű ember- és madárfigurákat készített; figurális munkáit Grand Prix-vel jutalmazták (1958). Ember alakú edényei közül legjellegzetesebbek a karcagi bíró, ill. a bundás paraszt, a ködmönös asszony alakját idéző darabok. Számos alkotása nemcsak Mo.-on talált gazdára, ill. került be közgyűjt.-be, hanem Kínában, az USA-ban, Nagy-Britanniában és más európai országokban is. A 20. sz. második fele népi iparművészetének egyik legmértékadóbb egyéniségének hírnevét kiváló tanítványok is öregbítik, pl. a Karcagon élő ifj. Szabó Mihály, Sz. Nagy István, a tiszafüredi Szűcs Imre, a Kalocsán dolgozó Kovács László. – A Népművészet Mestere (1953), Kossuth-díj (1978; a fazekasok közül egyedüliként kapta meg), Karcag város díszpolgára (1978).

Irod.: Domanovszky György: K. S., a Népművészet Mestere kiállítása (Bp., 1970); Domanovszky György: K. S. (Bp., 1977); MÉL IV.: 442.

Csupor István

Nagy Molnár Miklós

[Ábra: Kántor Sándor munka közben (fotó)]

Kántor Sándor (1894. szept. 4, Karcag – 1989. okt. 23 Karcag): fazekas - Inaséveit Ácsi Kovács Jánosnál töltötte Karcagon (1907-től) Ezt követően került a pécsi Zsolnay Porcelángyárba, ahol korongosként dolgozott (1912). Időközben felvették az ungvári Állami Agyagipari Szakisk. mesterképző tanfolyamára, amelyet hat hónap alatt elvégzett (1913). A kályhásságot Homonnán, Kassán, Debrecenben, majd Baranyamágócson sajátította el. Az I. világháborúban az olasz fronton harcolt, ahol súlyos karlövés érte. Ezt követően Bp.-re került, ahol karját meggyógyították (1919). Karcagra hazatérvén iparengedélyt váltott (1920). A használati edények mellett díszkerámiát is készített (1924-től). Első kiállítását a bp.-i Iparcsarnokban rendezte. (1925). Ezt követően számos kiállításon szerepelt, amelyeken ezüstérmet (1928), majd aranyérmet kapott (1932).- Munkásságában jelentős fordulatot jelentett Györffy Istvánnal való megismerkedése (1927). Az ő javaslatára fordult figyelme a közeli Tiszafüred jeles fazekashagyományai felé, amely számos sikert hozott számára. A két világháború között a külföldiek mellett több arany-, ezüst- és bronzérmet, valamint elismerő oklevelet kapott a különböző hazai kiállításokon. Munkásságában nagy változás következett be a II. világháborút követően. A mezőcsáti hagyományok elsajátításával és alkalmazásával új módszert követett. Mezőcsátot Pásztó és Gyöngyös, majd Sárospatak követte (1950-es évek). Ebben az időben megbízták, hogy a Brüsszeli Világkiállításra nagyobb méretű ember- és madárfigurákat készítsen. Figurális munkáit a kiállításon Grand Prix-vel jutalmazták (1958). Emberalakú edényei közül a legjellegzetesebbek a karcagi bíró, illetve a bundás paraszt, a ködmönös asszony alakját idéző darabok. - Számos alkotása nemcsak Magyarországon talált gazdára, illetve került be közgyűjteménybe, hanem több található Kínában, az Amerikai Egyesült Államokban, Angliában és más európai országokban. - Kántor Sándor nemcsak munkáival, edényeivel alkotott maradandót, hírnevét kiváló tanítványai is öregbítik, mint a Karcagon élő ifj. Szabó Mihály, Sz. Nagy István, a tiszafüredi Szűcs Imre, a Kalocsán dolgozó Kovács László. - Kitűntetései: Népművészet Mestere (1953); Kossuth-díj (1978), Karcag Város díszpolgára (1978).

Irod.: Domanovszky György: K. S. (Bp.; 1977).

Nagy Molnár Miklós

Kántor Sándor (1894, Karcag – 1989, Karcag)
Karcagi fazekasmester volt, aki hosszú, szakadatlan munkával és alkotással töltött életében, megújítva a hagyományos fazekasság forma- és mintakincsét, a mai népi iparművészet egyik legmértékadóbb egyéniségévé vált. Stílusa leginkább a tiszafüredi fazekas hagyományokban gyökerezett, s hogy ezt nem akármilyen színvonalon jelenítette meg, az életében kapott kitüntetések és díjak nagy száma is jelzi.
Amikor 12 éves korában a szülei valamilyen kenyérkereső foglalkozás után néztek, még egyáltalán nem volt biztos, hogy a fiatal Kántor Sándor fazekas inasnak fog állni, hiszen a cukrászmesterség is szerepelt a választott szakmák között. Végül mégis az agyagművesség mellett döntöttek, és 1907-ben Kántor négy évre inasnak szegődött a néhány évvel korábban Karcagra költözött Ácsi Kovács János fazekas mesterhez, akinél a mesterség alapjainak elsajátítása után 1911-ben szabadult. Az ifjú Kántor tudatosan építgette pályáját, a következő évben a pécsi Zsolnay Porcelángyárban dolgozott, majd ösztöndíjat kapott az Ungvári Állami Agyagipari Szakiskola mesterképző tanfolyamára. Eljutott többek között Homonnára, Kassára, a baranyai Magócsra és Debrecenbe is, ám közbeszólt az első világháború: bár már 1914-ben besorozzák, csak 1917-ben kerül ki a frontra, ahonnét sebesülten tér haza 1918-ban. 1920-ban sikerül megvásárolnia élete első fazekas korongját, és a karcagi közbirtokosság téglagyárában rendezhet be műhelyt és kezdheti meg önálló pályáját.
Már az első bemutatkozása is jelzi, hogy nem akármilyen pálya előtt áll: 1925-ben a budapesti Iparcsarnokban rendeznek a munkáiból kiállítást, amelyet rögtön bronzéremmel díjaznak. Pályafutását innentől kezdve végigkísérik a díjak.
Kántor Sándor életében az 1927. év sorsdöntőnek bizonyul, ugyanis ekkor ismerkedik meg a szintén karcagi származású néprajztudóssal, a népművészetet módfelett kedvelő Györffy Istvánnal, aki azt tanácsolja Kántornak: elevenítse fel az akkor már csak emlékekben létező tiszafüredi fazekas stílust. A második világháború után Kántor további fazekas központok (Mezőcsát, Gyöngyös, Sárospatak) stílusjegyeit építi be munkásságába, és – megőrizve az egykori fazekasok gondolkodásmódját – újabb és újabb formákat eszel ki. Az 1950-es évek elején, a szövetkezeti mozgalom kezdetén még Szabó Mihállyal dolgozik közös műhelyben, ám kettejük stílusa mind jobban eltér egymástól. Kántor az addigi tevékenységéért 1953-ban elnyeri a Népművészet Mestere címet, majd 1958-ban a brüsszeli világkiállítás Grand Prix-díját is elhozza, s kiérdemli – a fazekasok közül egyedüliként – a Kossuth-díjat is.
Az 1970-ben a budapesti Műcsarnokban rendezett gyűjteményes kiállítása tulajdonképpen az addigi, még korántsem lezárt életmű összefoglalása. Az ott kiállított munkák felrajzolják Kántor művészetének összes jellemzőjét: a nagy mesterségbeli tudást, a stílusok pontos ismeretét, valamint a motívumok és egyszerű formák használatában a kiváló fazekas mester újító kedvét. Az ő keze alatt a hagyományos fazekasság úgy vált modern népi iparművészetté, hogy közben megőrizte valamennyi megkülönböztető jegyét és stílusát.
Irodalom: Domanovszky György: Kántor Sándor, a Népművészet Mestere kiállítása. Budapest, 1970

Csupor István

Kántor Sándor

keramikus

cród

3

a 1

MAGYAR IPARMÜVÉSZET

1938. 158. l. (Magyar kézművesipar a berlini kiállitáson.)

Kántor Sándor

agyagipáros

Hül. 1894. Karcag

élet.

Laid Oku

Schef Jász

adattár 163. l.

MOB kat. 3706.

1931 május

1	Készpénzkészlet
3	Vásároltam anyagot
8	Dénes Lászlóné fizetett
9	Fizettem munkabért
25	Hamvas Péterné fizetett
30	Fizettem munkadíjat
31	Pénztári egyenleg

Kántor Sándor

l.

Szépmüvèszet

1942. 28 gl

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MEK

Kántor Sándor

rp: Az élő nagy. keramika... Magyarország, 1942. nov. 6. 7 l.

MDK

Kántor Sándor

Domanovszky Gy: Iparm. pályázat és kiáll.

SzM. 1955. 185, 186 l. képpel

Kántor Sándor, fazekas

L. Nagy Ferenc

Szente Erzsébet: Újjáéledő népművészet

6.

Népszabadság, Bp. 1978. jún 2.

Kántor Sándor, fazekas

Végvári Gyula nyarankent, még főiskolás korában is, Kántor Sándor híres fazekasműhelyében dolgozott.

Tandi Lajos: Mitteremlátogatás Végvári Gyulánál. Tiszatáj, Szeged, 1979. 11. 92 old.

Kántor Sándor, Jarekas

L.: ifj. Szabó Mihály

ifj. Szabó Mihály: Ha volali Tiszlan... 40-44

Jászkunság, Szolnok, 1979. dec. XXV/4.

Kántor Sándor, Karelas

L: Somogyi Győző

[Rózsa Gy.: Ember bárányban c. cikk a 7. old.-ra]

8.

Szente Erzsébet: Ötszáz népművén egy szövetkezetben

Nirszabadság, Bp. 1979. aug. 10.

Kóntor Sándor, fazekas

Rózsa Ej: Ember bázárnya c. cikk a 7. o.-on.
Szente E. ismertetése a 8. o.-on.

L.: Somogyi Győző

8

Szente Erzsébet: Ötszáz népművén egy szövetkezet ben

Nepszabadsag, Bp. 1979 aug. 10.

Kántor Sándor; Fazekas

L: Végvári Gyula

Tandi L: Végvári Gyulánál 92-96

XXXIII/11

Tiszatáj, Szeged, 1979. nov.

Kántor Sándor: forrás

-L: Somogyi Árpád

-: Somogyi Árpád 2

Erti Hírlap, Bp. 1980. máj. 7.

Kántor Sándor, farekas

L.: Battár B.

Katona J.: Néprajzi ..... 87-96.

Forrás, Kecskemét, 1979. dec. XI/12.

Kántor Sándor, fazekas

L: Gonda Ishán

Gulyás Éva: II. Alföldi Fazekas Triennálé holmolon 45-46

Jászkunság, holmok, 1981. június XXVIII/2

Kántor Sándor, fazekas

L: Kapoli Antal

–: Népi iparmüvészet ma

7

Népszabadság Bp. 1981. szept. 29

Kántor Sándor, fazekas

L. ifj. Szabó Mihály

7.

–: Kerámiák Karcagról a Néprajzi Múzeumban

Népszabadság, Bp. 1981. dec. 18.

Kántor Sándor, fazekasművész

A század elején kihalt fazekasmesterség 1927-től a karcagi Kántor Sándor munkájában élt tovább.- Szűcs Imre tiszafüredi fazekas népi iparművész Kántor Sándornál tanult. Mestere stílusjegyeit a reformkori füredi díszítményeket, karcolt madarakat, rozettákat elevenítette fel.

-füvessy-: Szűcs Imre kerámiái Tiszafüreden.

Szolnok Megyei Néplap, 1982. júl. 25.

Kántor Lajos MDK

festő

"Alföld" idézi Tornyai szimbolizmusát.

Kovács Gyula: Fiatalok Hódmezővásárhelyen.
Műterem1958 I.évf. 9.sz. 37-38.o.

Kántor Lajos
Munkás, olaj

Ifjusági Kiállitás. Nemz. Szal. 1957.

Kántor Lajos, Bp.

Dunakanyar, olaj

III. Iskolai Orsz. Képzőműv. Kiáll.
Herman Ottó Múz. 1957.

MDK

Kántor Andor, festö

Szántóföldek.

Az Erbet-Muz. kiállitásai.CXLVII. Munkácsy-céh VI. sors.e[illegible]ütött repr. kiáll. Bp.1934 május Kat.11.1.

MDK

Kántor András

kiállitás a Csók Galériában. /Szentendréről/

Esti Hirlap 54 sz. 1958. márc 5 2 old.

Kántor András

MDK

Szentendrén tartozkodó törzstag. Ott dolgozi

Esti Hirlap 31 szám 1958. febr 6 2 old.

Kántor András

Szerepel az UME VII. kiállításán
a Nemzeti Szalonban

Újság 1937 IV. 28

Skautor András
festő

M.D.V.

A város festői kronikása
lett.

Fedor Ágnes: Miert eppen szentendre?
Nők Lapja, 1965. október 30 - 16 lap

Kántor András
festő

M.D.K

Részt vett a tárlaton

D. Fehér Zsuzsa: Új magyar festészet
Művészet, 1968. május ~ 40 lap.

MDK

Kántor András

A szentendrei művésztelepen dolgozik.

Esti Hirlap 177 sz. 1958. jul. 30 2 old.

Kántor András

MDK

Az Ernst múzeumban pedagógus művészek állítanak ki. Fenti művész is részt vesz.

Esti Hírlap 134 sz. 1959. jun. 10

Kántor Anna

Az 1979. évben a Minisztertanács a következő díjakat adományozta:

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze:
Varga Imre szobrászművész

A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze:
Bedécs Sándor belsőépitész
Illés Gyula szobrászművész
Kántor Anna festőművész
Madarassy Walter szobrászművész
Orosz János festőművész
Pap Jenő fotóművész
Zelenák Crescencia alkalmazott grafikusművész.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 7.
XXIII. évf. 14. sz. 8. lap.

Kántor Antal

Pedagógus képzőművészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán részt vett, iskolai témával.

Maksay László: Pedagógus képzőművészek az Ernst Muzeumban

Rajztanitás 1959. IV.sz. 29-30. l.

KÁNTOR Antal *53*
Dés, festő

Banner Erdély

Kántor Antal

l.

Művészeti lelek

Kolozsvár 1942.

43. l.

Kúlai DEMETER ISTVÁN
könyv- és papírkereskedő
— DÉVAVÁNYA —

DÉVAVÁNYA 3 f
942 DEC. 19-18
MAGYAR KIR. POSTA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Bukarmere utca 12. III. 2.

Kántor Antal

1927/28 - 1932/33 I.

Ferkèpzomfoiskèvk
98.l.

tasava lett. (Eg-
ménye szerint ez szfinx a középső bi-
rodalom korából való.) Legszebb és
legartisztikusabb szoborművei e kor-
szaknak a Louvre híres írnoka, fen-
séges keleti nyugalommal ülő, pom-
pásan megfigyelt alak, s a kairói
„falu bírája", amely valósággal duz-
zad az élettől. Ezek a szobrok realiz-
musra törekszenek, sok élethűség van
bennük, de csak a típus élethűsége,
— a modell individuális életét nem
tudják kifejezésre juttatni. Különö-
sen fejlett volt az ó-egyiptomi sír-
művészet. A sírkamrákat díszítő
reliefeken a halott élettörténete vo-
nul el előttünk, kitűnően megfigyelt
jelenetekben s gyakoriak a finom
állat-reliefek is. Primitív felfogásá-
ban is fölöttébb kedves az a sakkarai
dombormű, amely egy papirosz-bozó-
ton áthatoló csónakot ábrázol, vízi
állatok és madarak között, s egy ba-
romfiudvar élethű rajza egy berlini
reliefen. A sírkápolnák belső archi-
tektúrája olykor meglepően dekora-
tív. Egy sakkarai sírban fülkék van-
nak a falba vágva s ebben a szigo-
rúan architektonikus, sőt geometri-
kus rendszerben a frontalitás dog-
mája szerint megmintázott alakok je-
lennek meg, kimondhatatlan ünnepé-
lyességet árasztva maguk körül.

A *középső birodalom* szobrászatá-
ban az emberi test ábrázolása még
nagyobb tökélyre emelkedik. E kor-
ból több királyszobor maradt fenn
(I. és III. Sesostris, III. Amenemhet),
amelyek többnyire komoly, sőt komor
arckifejezésükkel tűnnek ki; különö-
sen szép a fiatal Amenemhet nyugodt
és nemes alakja. A szolga-szobrok di-
vatja még megvan és gyakoriak a le-
génységgel megrakott bárkák ame-
lyek a halottal Abydos és Busiris

Kántor Antal

vül. Dés, 1900
junius 25.
Rési

A képzőnn. főtkola
közlése.

MÉVES VÁRMEGYE ALISPÁNJA

11

2 Országos
ettsága

Budapest.

Kántor Antal

Képz. főiskola, öztöndijas tanársegéd a rajztanitás módszere c. tárgynál

Évk képzfőisk 1931-32

86. l.

MDK

Kántor Antal fiuközépiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1930-31. 90 l.

Kántor Antal

1931-32. tanársegédi teendőkkel megbizott ösztöndijas hallgató

Képzőmüv. Főisk. Évk. 1931-32. 95 l.

Kántor Antal

Budapesten élő pedagógus - müvész.
Részt vett a Szadáról Dunaujvárosba települt müvésztelep tagjainak a Müvelődési házban rendezett tárlatán.

Juhász Antal: A Székely Bertalann nyári müvésztelep munkabemutatója
Rajztanitás 1962. V.sz. 31.1.

Kántor Antal, Lestő

Megemlítve.

Dömötör János: Füstös Zoltán 796-798.

Tiszatáj, Szeged. 1970. augusztus XXIV/8.

Kántor András

Beállott 1846. aug. 7

Kolozsvári antalvok

4. p.

6.

7.

MDK

Kántor és Szabó, Karcag

használati-- és diszkerámia

Szolnok m.i képző-, népmüv. tav. tárlata
196o. máj. Damjanich Muz,

MDK

Kántor és Szabó népművészek, ~~Mezőkut~~ Karcag

Szolnok m.i képző-, népműv. tav. tárlat,
1959. máj.

MDK

Kántor Lajos.

Kunst Alm. 1956 jún.-júl.: Fiatal Képző- és Iparmű. kiáll.

Szántor Antal Dézen hollektív
ki állítást rendezett 1923-ban.

Pásztortúz, 1923. IX. évf. I. r.
64. l.
Kultúrkrónika.

Kántor Antal

1931/32. végén tanító-
képzőintézeti rajztanári oklevelet kapott

Képzőm. főisk. évk
1931/32. 126. l.

FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVKIADÓ

e z é s	Pengő	fillér
minta szerint cm^2-ként	-.	10
lmi adó.		

Kántor Antal

„Anyám"

Korunk, Kolozsvár XXIV. 1965. 2. 169. old.

Kántor Antal, festő

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. r.

64. l.

Kultur-krónika

Dés (Kántor Antal kollektív kiál-
lítást rendezett itt)

Pásztortűz, 1923. IX. I. r.

64. l.

Kultur-krónika

tovább

~~Héya Zoltán~~

Kántor Antal

Héya Zoltán

Bpest

Heil Ferenc

Esztergom

Kántor Antal

Kertészné Lakner Éva

Kövesdi Géza

Litkey György

Kapuvár

Marsovszky Endre

Bpest

felvétettek tagul a Rajzsamárok Egyesületébe

Rajzoktatás

1941. II. évf. 3 sz. 24. l.

Kántor Antal MDK

felvették tagnak a Rajztervezők Egyesületébe

Rajzoktatás 1941. II. évf. 3. sz. 24.o.

Kánter Antal MDK

felvették tagnak a Rajztervezők Egyesületébe

Rajzoktatás 1941. II. évf. 3. sz. 24.o.

K. D. K

KÁNTOR Antal

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336. e

M.D.K

KÁNTOR Antal

1925-ben Nagybányán a Szabadiskola
tagja

Réti: Nagybánya ... 335. l

Kántor Antal

A dunaújvárosi művéntelep új tagja.

Dunaújváros 1965. jul. 16.
Képek és újak. R. A.

MDK.

Kántor Antal

Kiállitási hir

Dunaujváros 1967 máj.12.

MDK.

Kántor Antal

Kiállitási hir

Dunaujváros 1967 máj.12.

Kántor Antal

festő

M.D.K.

„Fák a Dunaparton" című művét
„mutatta be a bajai tárlaton

Mészáros Fülöp: Bajai levél
Művészet, 1962. november — 42 lap

MDK

Kántor Antal

szerepelt a Székely Bertalan pedagógus müv észtelep kiállitásánDunaujvárosban.

"Kohó"

Juhász Antal: A teremtő munka igézete.

Dunaujváros, 1962, aug. 14.

Kántor Antal MNK

Szerepelt a pedagogusok szakszervezetének Székely Bertalan művésztelepének kiállitásán.

"Kohász"
"Kohó"
"Este a Dunán"
"Utcarészlet"

Rózsa András: Jegyzetek egy kiállitásról.
Dunaujváros, 1962. jul. 27.

MDK

Kántor Antal

A dunaujvárosi Székely Bertalan pedagógus művésztelepen dolgozik.

/r/: Festők és a város.
Dunaujváros. 1962. jul. 17.

Stavelor Antal
festő

M.D.K.

Pécsett nyílt meg kiállítása.

Művészeti életünk
Művészet, 1961, április – 41 lap.

Kántor tutal

testő

Szopos Sándor tanítványa volt

1916-tól.

Mosádin Lenő: Dési évek 767.

Korunk, 1972 5.a.

1) Kántor Antal

festő

Korán elszármazott Désről.

Népes nabízol 12. gyermekeként,

Désen szüktett, 1900-ban.

Murádin lenő: Dési évek 769.

Kornuk, 1972 5. sz.

2) Kántor Antal

festő

Kellner Rezső és Szopos Sándor

vánzította a művészpálya felé.

Dési Huberhez fűződő barátsága.

Murádin lenő: Dési évek. 769.

Korunk, 1972 5. sz.

3) Kántor Antal

festő

1921 tavaszán Dési Huber Istvánnal Bp.re telepedik át. Visszatér Désre kihátástalan anyagi.

Murádin lenő: Dési évek. ~~791.~~ 769.

Korunk, 1972 5. sz.

4) Kántor Antal

festő

viszonyai és betegsége miatt.

Egy évvel később Thorma János

tanítványa Nagybányán.

Párizsi tanulmányúta után visz. –

Murádin Jenő: Dési évek 769.

Kornuk, 1972 5. r.

Kaʻutor-Antal

Pastel

Repr.

Korunk 1972. 5. sz. 712.

Kántor tutal

festő

Désről elszármazott festő-rajztanár.

Murádia Vénő: Dési évek 765.

Korunk 1972. 5. sz.

Kántor Antal, festő

Szentendrei.

Szikla Júlia: Ihlető város a Duna partján 4.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 28.

Kántor Antal

KÁNTOR ANTAL festményeinek kiállitása a Korunk Galériában. /rövid hir./

Utunk, XXXII.évf. 36./1506./sz. 1977. szeptember 9. 8.old.

Kántor Antal

Murádin Jenő:

KÁNTOR ANTAL. /fiatalkori festményeinek a Korunk Galériában rendezett kiállításáról./

Utunk, XXXII.évf. 38./1508./sz. 1977. szeptember 23. 7.old. 1 kép.

MDK

Kántor Béla festő
Szántóföldek, festm.

Budapesti Hirlap, 1934. nov. 4. 2o l.

Kántor Endre

Művei szerepelnek a Pest megyei tárlaton a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1971 október 6
5.old.

Kántor Jenő,

grafikusművész T. évfolyam

Nemzetiszentvidi (beszámoló) jas hállítása, az Ernst Múzeumban látható, 1985. márc. 1–10-ig.

Műcsarnok és Kamaraterem

1985 márc.

Kántor Ernő

Kiállító művészek:

Barabás Márton
Butak András
Fehér László
Gál Tamás
Kántor Ernő
Kopek Rita
Paraszkay György
Paulikovics Iván
Sinkó István
Vojnich Erzsébet
Zé. Kovács József
Zala-Kovács József

Megtekinthető:
1987. május 4-től 15-ig naponta 9-től 17 óráig

Cím:
KISZ KB Székháza
Budapest, XIII., Kun Béla rkp. 37–38.

Tisztelettel meghívjuk Önt

a

FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA
KISZ szervezete

kiállításának megnyitására
1987. május 4-én 16 órára

A kiállítást megnyitja:

Dr. Chikán Bálint
művészettörténész
a Kortárs Művészeti Fórum vezetője

Kántor Andor kiállítása

A szentendrei művészkolónia törekvéseibe illeszkedő *Kántor Andor* Csók Galériában rendezett kiállításán arról ad számot, hogy az egyszerű összefoglalások, a képszerkesztés tanulmányozásának útján milyen logikusan és következetesen jutott el az oldottabb, festőibb, élettelibb szemlélethez, az érzelmesebb, zamatosabb festői képalkotáshoz. Tíz év előtt Szentendrei utcarészleteket, házakat vetett kisméretű vásznaira, ahol a színek nem élnek önálló életet, hanem térképző és téralkotó alárendelt szerepet játszanak. D[illegible]nem rideg, elvont tanulmá[illegible]ezek a főleg pasztellkré[illegible]szült lényegábrázolások sem — az egykori Rudnay-tanítvány meleg lírája ott rejtőzik a szerkezetek kötött felépítettségében is. Kántor azóta feloldódott és ökonomikusan tudja vegyíteni a lényegre törekvő formanyelvet, a festőileg gazdagodott, árnyalatosabb kifejezésekkel. Képei ma inkább függnek a valóságtól, mint elvont kompozíciós gondolatoktól.

Formátuma is megnőtt, a természet ihlette élményekből nagyobb méretre való is kitelik, bár egyes vásznai láttán az a benyomásunk, hogy kisebb felületen hatásosabban bontakozhatott volna ki mondanivalója.

(d. m.)

Mon. Neues. 958. III. 2. 9. 2.

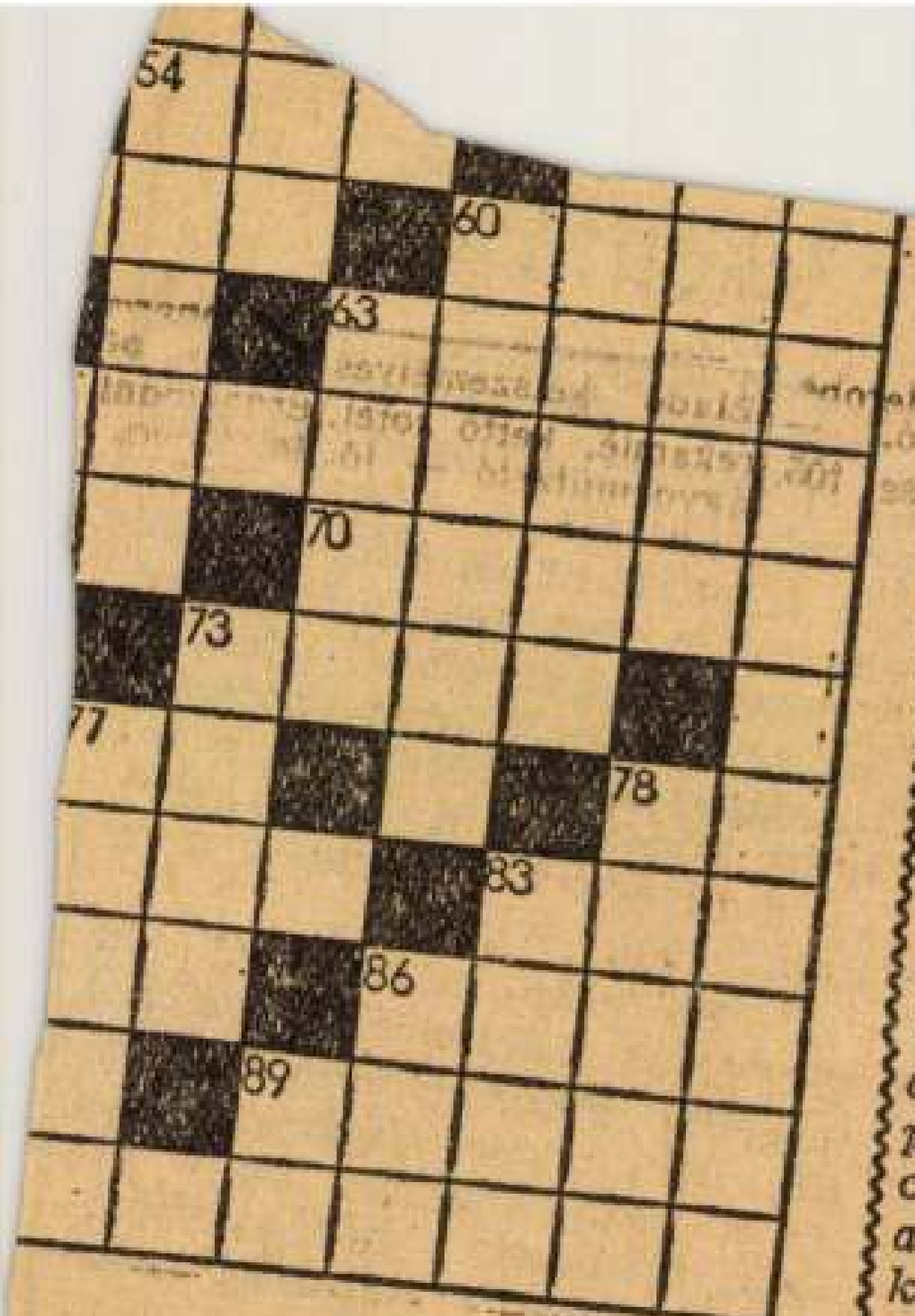

OTTÓ

42. Hüv

laszboríték beküldése ellene
válaszolunk. A szerkesztőség
mére küldött levelekre írjuk r
»Egészség és szépség« rovat.

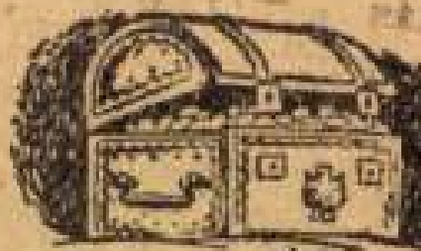

A tal

Ragyogó nyári délelőttön a faluvégi kerek domb oldalán sétálgatott Kelemen. Hosszú évek óta rótta nagy előszeretettel ezt az utat. Mert bizony, amióta embernyi emberré cseperedett, jobban szerette a csavargást, mint a munkát. Ez a séta már kezdetben is másként indult, mint a többi. Az egyik göröngyben megbotolva teljes hosszában elvágódott. Pedig, higyjétek el gyerekek ugyancsak hosszúra n me. Még a bárányt

KÁNTOR ISTVÁN:
Executive Machinery (Végrehajtó Gépezet)

június 5-én és 6-án
Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum
1037 Budapest, Kiscelli u. 108

A Monty Cantsin-ként jobban ismert Kántor István, a kiáltvány nélküli Neoista?! ellen-álmozgalom alapítója, következetesen felhasználja a technikai invenciók új interdiszciplináris szerszámkészletét, és több mint két évtizede tevékeny a médiaművészetek területén. A totális kommunikáció struktúráinak kialakítása érdekében művészetéhez önmaga fizikai valóságán kívül mechanikai és digitális eszközöket, a videót, és a számítógépes animáció és programozás módszereit is igénybe veszi.

Munkáit Kanadában, az Egyesült Államokban és szerte Európában számos fesztiválon, videó- és performance-eseményeken mutatták be. 1987-ben meghívták a kasseli Documenta 8 technológia-média részlegére, 1989-ben a párizsi Pompidou központban mutatta be performance-ait, 1993-ban Montréalban a Les Cent Jours d'Art Contemporain keretében állították ki legfrissebb installációs munkáit és válogatott videóit, 1994-ben a kanadai Nemzeti Galéria Video Sonority kiállításán, 1995-ben Amszterdamban pedig a Holland Filmúzeum "Beyond the Bridge" médiaművészeti fesztiválon vett részt, 1996-ban a montréali Festival du nouveau cinema külön programban mutatta be válogatott videóit.

1997-ben részt vett többek között a németországi Obarhausenben rendezett Kurzfilmtage, a krakkói WRO '97 Media Art Biennale, Torontóban a 7a*11d, Amszterdamban a World Wide Video Festival, Montrealban a harmadik Manifestation Internationale Vidéo et Art Électronique, az angliai Hullban a ROOTless '97, Münchenben a Spiel Art '97, Dessauban az Electronic Media Forum rendezvényein, Magyarországon három különböző városban Neoista?! anti-eseményt szervezett.

Legfontosabb témája a technológia pusztulása és az egyén küzdelme a technologizált társadalomban. Videófilmjeiben felhasznált számítógépes animációs grafikák intenzív, vibráló vizuális atmoszférát teremtenek. A sajtó és a kritikusok lázadónak, összesküvőnek, tekintélyrombolónak, támadónak, bűnözőnek, intellektuálisnak, technikai szempontból pedig újítónak és kísérletezőnek tartják a munkáit. Radikálisan változó és szélsőségesen kreatív ambíciói mindig saját környezetére és társadalmi helyzetére irányulnak. Művészetének megértéséhez fontos megemlíteni, hogy Kántor/Cantsin többször volt letartóztatásban és börtönben, múzeumokban illegálisan készített és nemkívánatos vér-műveiért.

Az Európában két alkalommal, Angliában a ROOTless '97 és a dessaui Bauhasban bemutatott Excutive Machinery a közönséges irattartó szekrény alaki megjelenését, fiókjainak fém-zaját használja ki. Kántor számára az irattartó szekrény a globális kommunikációs hálózat „emlékműve". Az Executive Machinery (Végrehajtó Gépezet) a kommunikációs hálózatok kinetikus modelljeként értelmezhető, mint a folyamatos információcsere vizuális megjelenítője és annak zajszobrászati alkotása. A gépesített szekrény-installáció és az előadás egyszerre idézi fel a hivatal és a koncertterem, az új technológia és az őrültség, a kommunikáció és a terror, a mechanikus zajok és a szexuális szimbolizmus világát.

KÁNTOR ISTVÁN: Válogatás a 90-es évek videómunkáiból

május 28, 19 óra
C3 – Centre for Communication and Culture
1014 Budapest, Országház u. 9

1/ Barricades 1992/11 min
2/ Anti-Cities Trilógia:
Jericho 1991/17 perc
Babylon 1994/19 perc
Nineveh 1997/27 perc
3/ Black Flag 1998/9 perc

A válogatás jól illusztrálja Kántor István videófilmjeinek kísérleti jellegét: a számítógépes animációval kiegészített munkákat a textualitás, a szaggatott szerkesztés, a nemlináris vágás, a hangfelbontás, a zajhangszerek, a véletlen szerkesztésre épülő zenei elemek jellemzik. Ugyanakkor a technologizált társadalom ellentmondásait, az általános korróziót, a személyes válságokat sajátos szempontból megvilágító videók révén Kántor társadalmi-politikai elkötelezettségéről is képet alkothatunk.

A torontói 1998-as Image Festival háromrészes díjnyertes filmje, a performance művészet, a 3-D animáció és az erős zajok hatását egyesítő, hirtelen vágásokkal és ritmikus zajokkal tagolt Black Flag című videó Kántor legutóbbi társadalmi kritikáját fogalmazza meg.

TÁMOGATÓK:

Külön köszönet az előadás létrejöttét elősegítő támogatásért:
Richard Martel/Le Lieu (Quebec), Mirjam Coelho/Monte Video (Amsterdam), Roddy Hunter/Hull TBA (England), The International Electronic Media Forum (Dessau), Puppet Government Media Office (Toronto), Artpool (Budapest), Atlas Movers Kft.

Köszönet az Ontario Arts Council és a Canada Council az Executive Machinery felépítéséhez nyújtott segítségért.

Az Executive Machinery megalkotásában közreműködött: Graham Smith technikai igazgató, Kristan Horton mechanikai és elektromossági mérnök, Jeff Mann midi interface szakértő és programozó.

SZERVEZŐK:

Bálint Anna, Jürg Da Vatz

Kántor István Monty Canstin? Amen!

Executive Machinery

KÁNTOR ISTVÁN: Válogatás a 90-es évek videómunkáiból

május 28, 19 óra
C3 – Centre for Communication and Culture
1014 Budapest, Országház u. 9

1/ Barricades 1992/11 min
2/ Anti-Cities Trilógia:
Jericho 1991/17 perc
Babylon 1994/19 perc
Nineveh 1997/27 perc
3/ Black Flag 1998/9 perc

A válogatás jól illusztrálja Kántor István videófilmjeinek kísérleti jellegét: a számítógépes animációval kiegészített munkákat a textualitás, a szaggatott szerkesztés, a nemlináris vágás, a hangfelbontás, a zajhangszerek, a véletlen szerkesztésre épülő zenei elemek jellemzik. Ugyanakkor a technologizált társadalom ellentmondásait, az általános korróziót, a személyes válságokat sajátos szempontból megvilágító videók révén Kántor társadalmi-politikai elkötelezettségéről is képet alkothatunk.

A torontói 1998-as Image Festival háromrészes díjnyertes filmje, a performance művészet, a 3-D animáció és az erős zajok hatását egyesítő, hirtelen vágásokkal és ritmikus zajokkal tagolt Black Flag című videó Kántor legutóbbi társadalmi kritikáját fogalmazza meg.

TÁMOGATÓK:

Külön köszönet az előadás létrejöttét elősegítő támogatásért:
Richard Martel/Le Lieu (Quebec), Mirjam Coelho/Monte Video (Amsterdam), Roddy Hunter/Hull TBA (England), The International Electronic Media Forum (Dessau), Puppet Government Media Office (Toronto), Artpool (Budapest), Atlas Movers Kft.

Köszönet az Ontario Arts Council és a Canada Council az Executive Machinery felépítéséhez nyújtott segítségért.

Az Executive Machinery megalkotásában közreműködött: Graham Smith technikai igazgató, Kristan Horton mechanikai és elektromossági mérnök, Jeff Mann midi interface szakértő és programozó.

SZERVEZŐK:

Bálint Anna, Jürg Da Vatz

Kántor István Monty Canstin? Amen!

Executive Machinery

KÁNTOR ISTVÁN

KÁNTOR ISTVÁN:
Executive Machinery (Végrehajtó Gépezet)

június 5-én és 6-án
Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum
1037 Budapest, Kiscelli u. 108

A Monty Cantsin-ként jobban ismert Kántor István, a kiáltvány nélküli Neoista?! ellen-álmozgalom alapítója, következetesen felhasználja a technikai invenciók új interdiszciplináris szerszámkészletét, és több mint két évtizede tevékeny a médiaművészetek területén. A totális kommunikáció struktúráinak kialakítása érdekében művészetéhez önmaga fizikai valóságán kívül mechanikai és digitális eszközöket, a videót, és a számítógépes animáció és programozás módszereit is igénybe veszi.

Munkáit Kanadában, az Egyesült Államokban és szerte Európában számos fesztiválon, videó- és performance-eseményeken mutatták be. 1987-ben meghívták a kasseli Documenta 8 technológia-média részlegére, 1989-ben a párizsi Pompidou központban mutatta be performance-ait, 1993-ban Montréalban a Les Cent Jours d'Art Contemporain keretében állították ki legfrissebb installációs munkáit és válogatott videóit, 1994-ben a kanadai Nemzeti Galéria Video Sonority kiállításán, 1995-ben Amszterdamban pedig a Holland Filmúzeum "Beyond the Bridge" médiaművészeti fesztiválon vett részt, 1996-ban a montréali Festival du nouveau cinema külön programban mutatta be válogatott videóit.

1997-ben részt vett többek között a németországi Obarhausenben rendezett Kurzfilmtage, a krakkói WRO '97 Media Art Biennale, Torontóban a 7a*11d, Amszterdamban a World Wide Video Festival, Montrealban a harmadik Manifestation Internationale Vidéo et Art Électronique, az angliai Hullban a ROOTless '97, Münchenben a Spiel Art '97, Dessauban az Electronic Media Forum rendezvényein, Magyarországon három különböző városban Neoista?! anti-eseményt szervezett.

Legfontosabb témája a technológia pusztulása és az egyén küzdelme a technologizált társadalomban. Videófilmjeiben felhasznált számítógépes animációs grafikák intenzív, vibráló vizuális atmoszférát teremtenek. A sajtó és a kritikusok lázadónak, összesküvőnek, tekintélyrombolónak, támadónak, bűnözőnek, intellektuálisnak, technikai szempontból pedig újítónak és kísérletezőnek tartják a munkáit. Radikálisan változó és szélsőségesen kreatív ambíciói mindig saját környezetére és társadalmi helyzetére irányulnak. Művészetének megértéséhez fontos megemlíteni, hogy Kántor/Cantsin többször volt letartóztatásban és börtönben, múzeumokban illegálisan készített és nemkívánatos vér-műveiért.

Az Európában két alkalommal, Angliában a ROOTless '97 és a dessaui Bauhasban bemutatott Excutive Machinery a közönséges irattartó szekrény alaki megjelenését, fiókjainak fém-zaját használja ki. Kántor számára az irattartó szekrény a globális kommunikációs hálózat „emlékműve". Az Executive Machinery (Végrehajtó Gépezet) a kommunikációs hálózatok kinetikus modelljeként értelmezhető, mint a folyamatos információcsere vizuális megjelenítője és annak zajszobrászati alkotása. A gépesített szekrény-installáció és az előadás egyszerre idézi fel a hivatal és a koncertterem, az új technológia és az őrültség, a kommunikáció és a terror, a mechanikus zajok és a szexuális szimbolizmus világát.

Rádió- és televízió-műsor

Szombat

Rádióműsor

KOSSUTH

4.30 Reggeli Krónika. 8.05 Kopogtató. 8.30 Fúvom az énekem... 8.35 Kerek perec. 9.00 és minden órakor hírek. 9.05 Családi tükör. 9.35 Pótkerék. 10.05 A Magyar Rádió 4. humorfesztiválja. 12.00 Déli Krónika. 12.30 Mezőgazdasági műsor. 13.00 Hírek. 13.05 Új Zenei Újság. 13.40 Háló-társ. 14.06 Oxigén. 15.05 Irodalmi újság. 16.00 Tizenhat óra. 17.30 Népzenei portré. 18.00 Esti Krónika. 18.20 Elő-futam. 18.25 Szemle. 19.05 Sportvilág. 19.29 Az ötöslottó nyertes számai. 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Miska bácsi levelesládája. 20.00 Hírek. 20.05 Gosztonyi János: Baross Gábor. 22.00 Késő esti Krónika. 22.20 A 23. óra. 23.05 Noktürn. 0.00 Hírek. 0.10 Himnusz.

PETŐFI

4.30 Hírek. 4.33 Hajnali dallamok. 6.03 A szeretet közösségei. 6.35 Sportszombat. 8.03 Hazai slágerkívánságok. 9.04 Sabadabada. 10.00 A Magyar Rádió Karinthy Színpada. 11.07 Kedvencek listája. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 13.00 Hírpercek. 13.15 Daráló. 13.45 Hang-dominó. 14.00 Szív küldi. 16.00 Ízes történetek. 16.30 Emberek és egyéb állatfajták... 17.05 Operettparádé. 18.01 Szórakoztató Biblia. 18.30 Gospelek a javából. 19.00 Hírek. 19.03 Varázsnaptár. 20.00 Sportkoktél. 21.00 Hírek. 21.03 Folklór-fórum. 21.50 Magyarán szólva. 22.00 Órásmester. 23.00 Hírpercek. 23.15 Ennyi... 0.00 Éjfél után...

BARTÓK

6.00 Hírek. 6.05 Muzsikáló reggel. 8.00 és minden páros órakor hírek. 8.03 Műsorismertetés. 8.10 Pódium. 9.24 Tandori Dezső: Nafnaf Prince és Narinji. 9.44 Forgács Zsuzsa: Tangó. 10.05 Hangfelvételek felsőfokon. 11.30 Barokk muzsika. 12.00 Hírek. 12.05 Repríz. 14.00 Hírek. 14.05 Opera-művészlemezek. 15.00 Világhírű zenekarok lemezeiből. 16.00 Hírek. 16.05 Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. 17.00 A Nyugat lánya. 18.05 Bemutató. 19.05 Bécsi muzsika. 19.45 Lázár. 20.05 A King's Singers hangversenye. 21.22 Zenekari szvitek. 21.51 Petőfi Sándor minden verse. 22.05 Összkiadás. 23.00 Kamarazene. 0.00 Hírek. Szózat.

CALYPSO

(MW 873 kHz) 5.55-8.00 „Jó reggelt Budapest" regionális, közszolgálati műsor. Műsorvezető: Fiala János. 6.05, 6.32, 7.32 Időjárás-jelentés. 6.34, 7.34 Fővinform. 8.00-13.30 Műsorvezető: Molnár Dániel. 8.35 Fővinform. 9.35 Útinform. 10.33 Bán Zoltán: Calypso-kabaré. 11.35 Fővinform. 12.00 Sporthírek. 12.35 Útinform. 12.45 Jövő hét időjárása. 13.30-19.00 Műsorvezető: Pártai Lúcia. 14.35 Fővinform. 15.35 Útinform. 16.35 Fővinform. 17.35 Útinform. 18.00 Sporthírek. 18.30 Nemzetiségi műsorokat sugárzunk. 18.35 Fővinform.

RÁDIÓ BRIDGE

FM 102,1 MHz Budapest vételkörzetében. Állandó műsorok: 0.00-24.00 Zene, hírek. E-mail bridge@radiobridge.datanet.hu. 6.00 Péter Gyöngyi. 9.00 Forintos percek. 10.00 Lóerő. 13.00 Balázsy Panna. 16.00 Villám Top25. 18.00 Jump. 22.00 Dj. Schultz.

DANUBIUS

(Budapest: FM 103.3, Debrecen: FM 101.1, Kab-hegy: FM 100.5, Szeged: FM 94.9, Sopron: FM 102.0, Győr: FM 101.4, Tokaj: FM 103.5, Komádi: FM 101.6, Kékes: FM 104.7, Pécs: FM 105.5, Miskolc: FM 98.3) 06.00 Vidám Reggel: Szilasi Viktória. 10.00 Tus: Sport talkshow: Mezei Dániel. 15.00 Szellem a palackban: Garami Gábor kvízműsora. 18.00 Cappuccino: Extra, avagy ami kimaradt, ami nem fért be, ami még kéne. 20.00 Jákshow, avagy buliszerviz: Jáksó László. 02.00 Ismétlősáv: Tus: Cappuccino Extra.
„Bővebb információk a műsorról: a Teletext 471. oldalán találhatók."

BUDAPEST

Budapest Rádió – FM 96,4 MHz. 12.00-16.00 Budapesti Weekend. Műsorvezető: Retkes Attila. 16.00-20.00 Figyelj, figyelj! Élő, telefonos kívánságműsor, értékes nyereményekkel. Az adás ideje alatt hívható telefonszám: 316-2070. Műsorvezető: Nemes Tibor.

RÁDIÓ 1

(FM 100,3) 6.30 Játék. 7.05 Játék. 17.30 Programajánló. 18.30 Hírösszefoglaló. 18.50 Tv-ajánló. 19.10 Időjárás.

JUVENTUS

(Budapest 89,5 MHz, Kab-hegy 93,9 MHz, Siófok 810 kHz) Tel.: 234-3434. 9.00 Sztár sáv – Várkonyi Attila. 19.00 Suri Imre.

MELODY

(FM 96.4) 8.00-12.00 Zenés magazin: Kereskedelmi műsor, mely a bevásárlással kapcsolatos teendőket hivatott egyszerűsíteni. Segít az olcsóbb beszerzési lehetőségek felkutatásában, népszerűsítésében. Célja a női bevásárlási szokások megváltoztatása, a nők terheinek csökkentése.

DUNAKANYAR RÁDIÓ

(10.00-22.00 óráig FM 68.99, 13.00-01.00 FM 91.9) 13.00-19.00 Információk, érdekességek sok-sok zenével. 19.00-21.00 Kívánságműsor. Műsorvezető: Kiss Nikolette. 21.00 Szombat esti láz. Műsorvezető: Fábián Nicolette. 24.00 Dj. Service.

Televízió-műsor

MTV1

5.50 Napkelte. 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Rajzfilmsztárok parádéja. 9.05 Gyalogbéka. 9.35 Az én nevem Jimmy. 9.55 Csalogató. 10.30 Nosza! 11.00 Szenvedélyek. 11.50 Szerelmek Saint-Tropezben. 12.45 Válaszolunk... a nézők telefonjaira. 12.55 Energiaábécé. 13.00 Híradó. 13.10 Gaia. 13.30 Azok a csodálatos állatok. 14.00 A nagy álom. 15.55 Az én Petőfim! 16.00 Neptun birodalma. 16.30 Álompolgár. 17.10 Zóna. 17.40 Monszun. 18.30 Lottóshow. 18.55 Tele-Sport. **20.05 Híradó. 20.25 Szatelit. 21.10 Férjem Afrikában.** 22.55 Szombat este.

MTV2

8.00 Nemzetiségi magazinok. 10.30 Familia Kft. 10.55 Számítógép-jogosítvány. 11.20 Ötszemközt dr. Bitó Lászlóval. 12.05 Mélyvíz. 13.00 Európa Ablak. 15.00 Triangulum. 15.30 Könyvünnepek. 16.00 Státusszimbólumok. 16.30 Telesport. 17.15 Virágozó asztalosok. 17.40 Forma–1. 18.25 A huszadik század nagy románcai. 18.55 Mesetár. **19.26 Magyarok csalekedetei. 19.30 Híradó. 20.00 Kórház a város szélén. 21.00 Mosoly-tár. 21.55 Senki nem tér vissza.** 23.30 Mélyvíz. 1.00 A Sziget Motörhead.

DUNA TV

5.30 Hírek, műsorismertetés. 5.40 Gazdakör (ism.) 6.15 Vallási műsor (ism.) 6.50 Harmónia (ism.) 7.20 Kismamaklub (ism.) 7.50 Hírek 7.55 Műsorismertetés – Reggeli muzsika. 8.00 Összkép (ism.) – kulturális híradó. 8.15 Mesefilm 8.35 Jelenko – egy szarvas a rengetegből XIII/11. – horvát ifjúsági kalandfilm. 9.05 Szimba, az oroszlánkirály – olasz–francia animációs filmsorozat. 9.30 Ami igaz, az igaz. 9.45 Zengő ABC. 10.00 Tarkabarka – tudomány, művészet, mese. 11.00 Rókák éjszakája (1996) – német ismeretterjesztő film. 11.55 Vers 12.00 Déli harangszó, Műsorismertetés, Lapozó. 12.20 Élő egyház – katolikus híradó. 12.35 Kelet-Európa kolostorai (1995) – 8. rész – holland ismeretterjesztő film. 13.05 A 110 éves Kabos – 120-as tempó (1937) – magyar filmvígjáték. 14.15 A föld máglyája – vulkánok (1991) – 5. rész – francia ismeretterjesztő film. 15.10 Néhány perc Kabos Gyulával – magyar tévéfilm. 15.25 A Seuso-kincsek rejtélye (1997) – magyar riportfilm. 16.35 Magyar történelmi arcképcsarnok – Könyves Kálmán. 16.50 A Zene Arcai – komolyzene körkép. 17.30 Mese 17.50 Reklám, műsorajánlat. 18.00 Híradó 18.20 Színészportrék – fellépés – lépésről-lépésre Máté Gáborral. **19.10 Szívzűr (1982) – magyar film. 20.35 Tri Stendhal. 20.50 Reklám, műsorismertetés. 21.00 Híradó 21.25 Sportpercek 21.40 „Az ART nem árt" – „A semmi ágán" (1990) – amerikai játékfilm.** 23.20 Híradó 23.35 Vers 23.40 Az éjszaka filmje – Kopó (1992) – lengyel játékfilm.
A Duna Televízió teletextadása – a Dunatext – a nap 24 óráján keresztül működik.

TV2

6.30 Könyvek könyve. 6.55 Homokvár. 6.55 Pizsamás banánok. 7.27 Pufóka. 7.55 Sandokan. 8.38 Kutyavilág. 9.00 Partyzán. 9.20 Parker Lewis soha-

RTL KLUB

7.00 Kölyökklub. 11.00 Bibliai történetek. 11.30 Szezám, tárulj! 12.00 Felfedező úton a Robinson család. 12.30 Mágusok. 13.00 Hírek. 13.10 Csőre töltve. 14.10 Bravo Tv. 15.50 Halálos tavasz. 17.30 Kedvenc. 18.00 ZenÉsz. 18.30 Fókusz Plusz. **19.00 Híradó. 19.30 Kész átverés. 20.00 Steve McQueen-hétvége: A chicagói tanú. 22.00 Jessie Lee bosszúja.** 23.55 Hírek. 0.10 Végsebesség.

HBO

7.00 Sztárközelben: Sandra Bullock. 7.25 Aludj csak, én álmodom. 9.10 Alaszka. 11.00 Melrose Place: Minden Bethsek vége. 11.45 Ace Ventura: Hív a természet. 13.20 Így készült: A csodabogár. 13.50 Három férfi és egy bébi. 15.35 Az angol, aki dombra ment fel, de hegyről jött le. 17.15 Szóbeszéd. **19.00 Állati élet: Az erdő koboldjai. 20.00 Holtomiglan, holtodiglan. 21.30 Dolores Claiborne.** 23.40 Groteszk. 1.20 Jezebel. 2.40 Csalás és ámítás. 4.15 Proszektúra – egy kórboncnok vallomásai. 5.10 Dől a lé.

SPEKTRUM TV

8.00 Állatok vándorúton. 9.00 Magányos bolygó. 10.00 II. Miklós cár és Alexandra: Isten felkentjei. 11.00 Mókás mechanika. 11.30 Betondzsungel: A társadalom peremén. 12.00 Yin és yang: Test és lélek. 13.00 Y-akták: Nottinghami kísértetek. 13.30 A Fichtel-hegység. 14.05 Vietnam – a tizezer napos háború. Meg nem énekelt hősök. 15.00 Érintetlen Amazónia. 15.30 Mesés utazások: A Maja Birodalom nyomában. 16.30 Végveszélyben: A koronás daru. 17.00 Világutazó: Stratford. 18.00 Azok a csodálatos masinák. 18.30 Hihetetlen állattörténetek. **19.00 Gázos repülés. 20.05 Ez volt a XX. század. 21.00 Bőrfejűek a gyülölet mozgalma. 21.55 Törvényszéki orvosszakértők.** 22.30 Állati nyomozó: Rozmárok.

TV3

9.35 72 óra. 10.00 Jövőnéző. 10.25 Cinema. 10.55 Beverly Hills 90210. 11.55 Maxi Max. 12.25 Star Trek. 13.20 Az angyal. 14.15 Melrose Place. 15.15 Beverly Hills 90210. 16.15 NBA döntő. 18.15 Profitvadász. 18.45 Hír3. **19.15 Egy rém rendes család. 19.45 Az ötödik majom. 21.35 Alkonyzóna.** 22.05 Csata a csillagokon túl.

MSAT

1.00 Music Box. 12.00 Bulivonal extra. 12.30 Rocktükör. 13.00 PJ. és az elnök fia. 14.00 Telihold. 15.50 Szelep. 16.50 Kikapcsolás. 16.55 Visszakapcsolás. 16.58 Kikapcsolás. 17.00 Újpest–Kispest bajnoki mérkőzés. **19.00 Zertigó Gyémánt. 20.00 Mit les Mr. Beadle's? 20.30 Élő robotok.** 22.20 Minden lében két kanál. 23.20 Hamburger Hill. 1.20 Music Box.

SZÍV TV

A közölt műsorok 00.00-16.00 óra között csak Budapesten és környékén AM-mikrosugárzással és kábeleken, a 16.00-24.00 óra közötti műsorok az előbbiek mellett országosan a kábelcsatornákon foghatók. 0.45 Zenei összeállítás. 7.00 Napraforgó. 7.10 Zenei összeállítás. 9.00 Meditációs jóga. 9.30 Zenei összeállítás. 12.00 Csontritkulás elleni, gerincjavító torna. 13.30 Zenei összeállítás. 14.15 Tv-shop. 15.00 Én pici pónim. 15.30 Popeye. 16.00 Prima torna. 16.30 Lehetőség. 17.00 A vadonban. 17.50 Egy fiatal akoholista. **19.00 Autósok világa. 19.30 Delfy. 20.00 Celeste. 21.00 Cobra.** 22.20 Hívd Andreát! 23.20 A cella. 0.30 Napraforgó.

BUDAPEST TV

A Budapest Televízió műsora az AM-mikro 47-es csatornáján, a fővárosi kábelhálózatokon és a Százhalombattai Városi Tv műsorán. 0.00 TV játékcsatorna. 9.00 Vásárlási tanácsadó. 13.00 TV játékcsatorna. 16.00 Műsorismertetés. 16.05 Találkozások. 17.00 Vásárlási tanácsadó. 18.00 Szombat esti magazin. **19.00 Mesezug. 19.30 Van rá megoldás! 20.30 Robelin jósdája. 21.00 Kamera varieté. 21.15 Tippelje meg! 22.00 Töltse velünk az éjszakát.**

Vasárnap

Rádióműsor

KOSSUTH

6.00 Vasárnapi újság. 8.00 és minden órakor hírek. 8.25 Édes anyanyelvünk. 8.30 MM. 9.05 Világóra. 10.05 Római katolikus szentmise közvetítése. 11.05 Gondolat-jel. 12.00 Déli Krónika. 12.25 Harminc per alatt a Föld körül. 12.55 Vasárnapi levél. 13.05 Névjegy. 14.05 Szonda. 14.35 Népdalkörök pódiuma. 15.05 Művészlemezek. 16.05 Dokumentumműsor. 17.00 Terasz. 19.05 Sportvilág. 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Pitti Katalin és Csurja Tamás operettfelvételeiből. 20.00 Hírek. 20.05 Rádiófónia. 21.00 Hírek. 21.05 Szappanopera. 21.42 Senkiháziak. 22.00 Késő esti Krónika. kb. 22.20 Változatok kamarazenére. kb. 23.37 Margarete Klose énekel. 0.00 Hírek. 0.10 Himnusz.

PETŐFI

6.00 Hírek. 6.03 Állomáskereső. 6.08 Végre vasárnap! 7.00 Hírek. 7.38 Sportreggel. 8.00 Jó reggelt, Európa! 9.00 Hírek. 9.04 Ó, ó, ó, nagymami... 10.00 Gordiusz-magazin. 11.00 Hírek. 11.07 Csúcson. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 13.00 Hírpercek. 13.15 Az aranyat füttyentő vándorlegény. 14.08 Együtt a család. 16.00 Poptarisz-

CALYPSO

(MW 873 kHz) 5.55-8.00 „Jó reggelt Budapest" regionális, közszolgálati műsor. Műsorvezető: Dombóvári Gábor. 6.05, 6.32, 7.32 Időjárás-jelentés. 6.34, 7.34 Fővinform. 8.00-16.00 Műsorvezető: Dombóvári Gábor. 8.35 Fővinform. 9.00-10.00 Dr. Leveles László: Házi Jogtanácsadó műsora. 9.35 Útinform. 10.00-11.00 Bán Zoltán: Calypso-kabaré. 11.35 Fővinform. 12.35 Útinform. 12.35-13.30 B. Tóth László: Wurlitzer (ism.) 14.35 Fővinform. 15.00-16.00 Gyulai Erzsi: Jósda. 15.35 Útinform. 18.30 Nemzetiségi műsorokat sugárzunk.

RÁDIÓ BRIDGE

FM 102,1 MHz Budapest vételkörzetében. Állandó műsorok: 0.00-24.00 Zene, hírek. E-mail bridge@radiobridge.datanet.hu. 6.00 Péter Gyöngyi. 9.00 Forintos Pecek. 10.00 Villám Top25. 12.00 Pásztor Máté. 16.00 Best of Bridge. 20.00 Ziccer. 20.30 László Bencsik Judit. 23.00 Ezredvég.

DANUBIUS

(Budapest: FM 103.3, Debrecen: FM 101.1, Kab-hegy: FM 100.5, Szeged: FM 94.9, Sopron: FM 102.0, Győr: FM 101.4, Tokaj: FM 103.5, Komádi: FM 101.6, Kékes: FM 104.7, Pécs: FM 105.5, Miskolc: FM 98.3) 06.00 Vidám Reggel: Szilasi Viktória. 10.00 Poptop: Popzenei talkshow: Dénes Tamás. 12.00 Danubius: American Top 40. 15.00 Lali király audienciája: Boros Lajos. 18.00 Hazakísérő: Jáksó László. 22.00 Aki megüti az éjfelet: Császár Előd. 02.00 Ismétlősáv: Poptop. Lali király audenciája. *„Bővebb információk a műsorról: a Teletext 471. oldalán találhatók."*

BUDAPEST

Budapest Rádió – FM 96,4 MHz. 12.00-15.00 Budapesti Weekend. Műsorvezető: Zováth Adrienne. 15.00-17.00 Virgin Top 50. Műsorvezető: Bősze Ádám. 17.00-20.00 Kívánságműsor. Műsorvezető: Bősze Ádám.

RÁDIÓ 1

(FM 100,3) 6.30 Játék. 7.05 Játék. 17.30 Programajánló. 18.30 Hírösszefoglaló. 18.50 Tv-ajánló. 19.10 Időjárás.

JUVENTUS

(Budapest 89,5 MHz, Kab-hegy 93,9 MHz, Siófok 810 kHz) Tel.: 234-3434. 6.00 Gréczy Zsolt. 18.00 Kívánságműsor.

MELODY

(FM 96.4) 8.00-9.00 Családi programajánló: Tájékoztató műsor, melyben a hétvégi szórakozási lehetőségekből, programokból válogatunk az egész család számára.

DUNAKANYAR RÁDIÓ

(10.00-22.00 óráig FM 68.99, 13.00-01.00 FM 91.9) 13.00-16.00 Információk, érdekességek sok-sok zenével. 16.00-19.00 Négy keréken, karosszékben – a DKR közlekedési magazinja autósoknak és otthonülőknek. 19.00 Sport magazin. 20.00 Leveles kívánságműsor. 21.00 Dallambazár. 24.00 Éjféli Koncert.

Televízió-műsor

MTV1

7.00 Számítógép-jogosítvány. 7.25 „Így szól az Úr!" 7.30 Ficánkoló. 7.35 A sündisznócska lakodalma. 8.10 Kukucs. 8.30 Rajzfilmsztárok parádéja. 9.30 Delta 2000. 10.00 Tévémagiszter. 11.05 Gazdit keresünk. 11.30 Herr Olivér nótafelvételeiből. 12.00 Déli harangszó. 12.05 Szerencsekerék. 12.30 Családi napló. 13.05 Szeretni Áront. 14.40 Édes semmittevés. 15.30 Örömhír. 15.50 Vers mindenkinek. 16.00 Walt Disney bemutatja. 17.05 Minden, ami zene. 17.10 Helló, Magyarország! 18.00 A pampák királya. **19.00 A Hét. 20.00 A piszkos tizenkettő: A második küldetés. 21.35 Tonik. 21.55 TeleSport.**

MTV2

6.55 Műsorismertetés. 7.00 Úrgamák. 7.30 Hol-mi? 8.00 Tudóra. 9.25 Iskolák az ezredfordulón. 10.00 Senki nem tér vissza. 11.35 Tökjó. 12.30 Egy furcsa lány. 13.00 A szerelem jogán. 14.25 TeleSport. 15.00 Császárlátogatás. 16.40 Jelképtár. 16.45 Jövő heti. 17.00 Nemzetközi Katonai Fúvószenekari Találkozó. 17.30 Cirka-firka. 18.00 Pedagógusnap. **19.00 Sándor Mátyás. 20.05 Táncvilág. 21.05 TeleSport. 22.00 Amíg még élünk.** 22.45 Vasárnapi portré. 23.45 Universitas.

DUNA TV

6.30 Hírek 6.35 Műsorismertetés – Reggeli muzsika. 6.40 Élő egyház – katolikus híradó (ism.) 7.00 Rupert maci kalandjai. 7.20 Siyabonga 7.30 Szimba, az oroszlánkirály – olasz–francia animációs filmsorozat. 7.55 Rosalida elefántja (1989) – német játékfilm. 8.40 Pop-sa-rock – videoklipműsor (ism.) 9.10 Szóbazár – játékos nyelvi magazin (ism.) 9.40 Hungaria Litterata

tő film. 17.00 Minoritates Mundi. 17.40 Mese 17.55 Reklám, műsorismertetés 18.00 Heti Hírmondó. 18.50 Híradó **19.00 Sportpercek 19.15 Hubay Miklós: Ők tudják, mi a szerelem – burleszk és tragédia egy felvonásban. 20.15 Szerelem a vásznon – beszélgetés Makk Károllyal. 20.45 Egymásra nézve (1982) – magyar játékfilm.** 22.25 Fórum 23.25 A Montreali Nemzetközi Jazzfesztiválon – Miles Davis – kanadai zenés film. *A Duna Televízió teletextadása – a Dunatext – a nap 24 óráján keresztül működik.*

TV2

6.30 Könyvek könyve. 6.55 Homokvár. 7.35 Cidri úr és Tipp-Topp Kisasszony. 8.01 Cápali és Cápeti. 8.38 Igazi szellemirtók. 9.00 Szelek szárnyán. 10.00 Parker Lewis sohasem veszít. 10.50 A dunai hajós. 12.30 Hűséges az Isten. 13.00 Nótaszó. 13.50 A foci-vb-k története. 14.20 A következő áldozat. 16.10 Szelek szárnyán. 17.05 Az űrközpont. 18.00 Szuper csapat. **19.00 Tények. 19.10 Napló. 20.00 Közkívánatra! 21.45 Gól! Gól! Gól!** 22.15 Színkép. 22.45 Király kabaré. 0.10 Napló.

RTL KLUB

7.00 Kölyökklub. 11.00 Felfedező úton a Robinson család. 11.30 Sweet Valley. 11.55 A Dunánál... 12.25 Fókusz plusz. 13.00 Hírek. 13.10 A farkasok visszatérése. 14.05 Desire. 14.25 A következő áldozat. 16.15 Petrocelli. 17.05 Szelek szárnyán. 18.00 Szuper csapat. 18.30 Dóra mozija. **19.00 Híradó. 19.30 Csííz! 20.00 Steve McQueen-hétvége: Pokoli torony.** 22.55 Gyilkos sorok. 23.50 Hírek. 0.05 Országház. 0.35 A farkasok visszatérése.

HBO

7.00 Kettőn áll a vásár. 8.40 Ezüstkerék. 10.30 National Geographic: Kisbolygók. 11.25 Gilbert Grape. 13.20 Tegnap és ma. 15.00 Ha a férfi igazán szeret... 17.05 Megúszni egy gyilkosságot.. 18.35 Mennyi? 30! **19.10 Melrose Place: Ultimátum egy magányos lánynak. 20.00 Az angol beteg.** 22.40 Így készült: Az angol beteg. 23.35 Nyakig a pácban. 1.15 Angyalok és rovarok. 3.10 Billy Bathgate. 4.55 Az utolsó tetoválás.

SPEKTRUM TV

8.00 Állati helyeken: Afrikai édenkert. 8.50 Saskiria: A múlt szava. 9.45 Yin és yang: Test és lélek. 10.15 Quantum: Yenotranszplantáció. 10.50 Érintetlen amazónia. 11.20 Azok a csodálatos masinák. 11.50 National Geographic Atlasz. 13.00 Dél-tengeri mesék. 13.30 Arcélek: Mao. 14.00 Cyberspace: digitális képözön. 14.55 Utazás a világ körül. 15.30 A Pompidou Központ. 16.30 Ez katasztrofális. 16.55 Gombakalauz. 17.25 Erkölcstelenség? 18.25 Jövő időben: Szép új test. 18.55 Egy nap rejtélye 60 év múlva. **19.25 A kábítószerkérdés. 20.10 A himalája: A monszun. 20.40 Végveszélyben. 21.10 Hősök, híresek, hatalmasok.** 22.05 Érzékeink birodalma: A hallás.

TV3

9.55 Profitvadász. 10.20 Utazás gasztronómiában. 10.50 Beverly Hills 90210. 11.50 Agyafúrt professzor. 12.20 Star Trek. 13.15 Sherlock Holmes. 14.15 Az angyal. 15.10 Beverly Hills 90210. 16.10 Utazás a múltból. 18.15 Jövőnéző. 18.45 Hír3. **19.15 Bolondos szerelem. 21.00 Egy rém rendes család. 21.30 Pepsi Generation Next.** 1.30 NBA döntő.

MSAT

0.00 Music Box. 12.00 MSat Klub műsorajánló. 12.30 Gabriella extra. 13.00 Cimlapsztori. 14.00 A Harrington ház rejtelye. 15.00 Rossz úton járó gyermek. 16.00 Minden lében két kanál. 17.00 Cápavadász. **19.00 Dilizsaruk. 19.30 A gyilkos meteorraj. 21.25 Cimlapsztori.** 22.25 A dzsungel törvénye.

CSEPP TV

Budapesti Tv adó, Csepel Víztorony, VHF 11-es csatorna. 8.00 Hírek. 8.05 Celeste. 8.55 Szivárvány. 9.30 Sportmozaik. 10.00 Ne hagyj egyedül... 10.30 Tűzoltók. 12.10 Csepeli polgár. 12.45 Kórushangverseny. 13.25 Képújság.

SZÍV TV

A közölt műsorok 00.00-16.00 óra között csak Budapesten és környékén AM-mikro sugárzással és kábeleken, a 16.00-24.00 óra közötti műsorok az előbbiek mellett országosan a kábelcsatornákon foghatók. 0.45 Zenei összeállítás. 7.00 Napraforgó. 7.10 Zenei összeállítás. 9.00 Terhestorna. 9.30 Zenei összeállítás. 12.00 Meditációs jóga. 12.30 Zenei összeállítás. 14.15 Tv-shop. 15.00 Delfy. 15.30 Én pici pónim. 16.00 Popeye. 16.30 Gyertyafényben. 17.30 AutóSport. 18.00 Zenei hírzárlat. 18.30 A vadonban. **19.30 Delfy. 20.00 A halál álarca. 21.30 Egy páholyban Benkő Dániellel. 22.00 Cobra.** 0.30 Napraforgó.

BUDAPEST TV

A Budapest Televízió műsora az AM-mikro 47-es csatornáján, a fővárosi kábelhálózatokon és a Százhalombattai Városi Tv műsorán. 0.00 TV játékcsatorna. 9.00 Vásárlási tanácsadó. 13.00 Tv játékcsatorna. 16.00 Vendégeink a Kábel Televíziók. 17.00 Blues Café. 18.00 Vásárlási tanácsadó. **19.00 Karosszék.** 22.30 Művészbejáró. 23.30 TV játékcsatorna.

HÉTFŐ REGGELI NAP TV

Hétfőn reggel is Napkelte 5.50 és 9.30 között az MTV1-en stúdió-beszélgetésekkel, szolgáltatásokkal, hazai és külföldi ink-

Van képünk hozzá

Malacszopók

Ha anyatigris nincs, jó a thai disznómama is FOTÓ: REUTERS– APICHART WEERAWONG

Cigaretta, M

Az idén már harmadszor. Lehet, előbb-utóbb más eredménye is lesz, mint egy napsütéses, kellemes hétköznap délután a Hilton Szálló Margaréta teraszán.

„Hagyd abba, és nyersz!" – ez a címe annak a nemzetközi dohányzásellenes programnak, amelynek nemzeti díját az idén dr. Lei Gábor nyerte Kalocsáról, és ezzel versenyben van az 1998-as nemzetközi fődíjért is. Előbbi félmillió forintot kóstál, utóbbi tízezer dollárt, enyiért az ember akármiről leszokna. Az ifjúsági kategóriában a gyöngyösi Pompor Zoltán lett a győztes – sokan úgy gondolják persze, elég baj az, ha valaki már ifjan telefüstöli a légteret, de ő legalább leszokott, s most százezer forint boldog tulajdonosa lett.

A két győztes nikotinmentességét laboratóriumi vizsgálat is alátámasztotta, nem úgy, mint az ifjúsági kategória másik helyezettjéét, akinek az eredményekre még várnia kell. Talán ezért, talán másért, de ez a győztes bizony késve érkezett a Margaréta teraszra. Pedig a legkü-

Könyvhét a Vörösmarty téren

A Zserbó előtt nagy a tömeg. De az emberek inkább csak nézelődnek.

Ami azt illeti, van mit. A kényelmes végigrohan, összegyűjti a prospektusokat, s ebéd helyett a kínálatból csemegézik. Aztán gyors kalkuláció, mély lélegzet, és marad a „majd talán holnap" – olykor a határozott „még mielőtt meggondolnám magam" döntés. Aztán mindkét esetben villanásnyi a visszavonulás.

Persze akadnak másmilyenek is. Célirányosak, kiadópártiak, gyorsolvasók. Utóbbiak szép számmal. Nemre, korra és végzettségre való tekintet nélkül. Akár versenyt is lehetne rendezni, igaz: csak szép- és gyerekirodalom kategóriában. A szakmai kiadványok rágósabbak.

Szakáll, szemüveg, őszbe forduló tincsek. Dedikáció. Néhol még üresek az írókat, költőket váró fonott karosszékek. Aggodalomra semmi ok, az elkövetkező napokban lesz, ki beleüljön. Szombaton egész kerekasztal ül össze a Liget pavilonja előtt a Visszaszámlálás szerzőiből, de jön Konrád György, Bányai Miklós a Palatinushoz, aki pedig a verseket kedveli, elsétálhat Magvetőékhez. Vasárnap Kukorelly Endrén, Takács Zsuzsán és Oravecz Imrén kívül még sokan ott lesznek. Babakocsit toló kismama talán kicsit magának is vette a mesekönyvet. Mindjárt, kicsim – szól le az óbégatónak, lapoz, mosolyog, csak aztán adja a fia kezébe.

• B. S.

Az Operanyár fantomja

Szegény III. Gusztáv. Neki is jobb lett volna, ha a stockholmi opera álarcosbálján annyira eltűnik, mint én a pestiben. Vajon hol lőtte le Ankerström kapitány?

Augusztus hetedikén ezzel a sztorival lepi meg a közönséget az idei Nyári Opera- és Balettfesztivál. S ha valaki telhetetlen, máris startolhat a pénztárhoz, talán jut még jegy a Turandotra. A véreskezű kínai hercegkisasszony szolid története augusztus nyolcadikán az Erkel Színházból ugrik be az Operába.

Minkus Don Quijotéjában balettozók egészen biztosan kitartóbbak voltak a jelen óvodás balettosainál. Talán nem érdektelen erről személyesen is meggyőződni augusztus tizennyolcadikán.

Placido Domingo is itt lesz Budapesten. A kétnapos gálakoncert csupán előhírnöke a világon már ismert Operáliának, most idejönnek az eddigi versenygyőztesek is.

S ha már mindenki, aki a focihoz ért, azzal példálózik, hogy bezzeg az Operaház közönsége nem hajigál benzinespalackot a küzdőtérre – győződjünk meg magunk is erről. A jegyszedők biztosan nem fognak kardlapozni.

• B. S.

A Paulay Ede utca szelleme

A Liszt Ferenc téri teraszok, ahol csinos lányok és szimpatikus fiatalemberek különböző frissítőket szolgálnak fel a tikkadtaknak, megteltek. Kedden este szellemidézésre invitálták a közönséget az említett teraszokhoz legközelebb eső bunkerbe, a Paulay Ede utcai Artpool P60 galériába. Nagyot tévedett azonban az, aki egy korrekt okkultista szeánsz reményében kereste fel a kiállítótermet, nem találhatott háromlábú kerek faasztalt, jövőbe tekintő kristálygömböt, mágikus jelekkel teleaggatott falakat, valamint réveteg szemű, csontsovány médiumok sem szórakoztatták szellemes közmondásokkal.

A hűvös falak között Monty Canstin, alias Kántor István performansza várta az érkezőket. A neoista – jelenleg leginkább Kanadában tartózkodó, de amúgy hontalan – művész egy költőtársa, Robert Filliou szellemét idézte meg az akcióval.

Filliou eredetileg közgazdászként kezdte pályafutását, majd az Egyesült Nemzetek Szövetségét képviselte Szöulban, és 1960-ban – már túl a harmincon – döntött úgy, hogy költő lesz. Csatlakozott a hetvenes évek progresszív művészeti irányzatához, a fluxushoz, és számos művészetelméleti írás szerzőjeként tartják számon.

... és megjelent Filliou szellem FOTÓ: HABIK CSABA

Monty Canstin decens öltönyös, nyakkendős szellemidéző szerelését egy agyonbabusgatott, nagy fülű plüsállatka fejére emlékeztető sámánmaszk tette misztikussá, kiegészülve egy drótból készült vállfával, amelyet fejére ügyeskedett. Pokoli zenegépből irdatlan zajok szóltak, miközben a művész nagy vehemenciával egy székre applikált kart forgatva próbálta becsábítani a Paulay Ede utcába a szellemek világát. Egy villanyrezsóról füst szállt a mennyezet felé többször is, majd egy japán lány verset mondott, és megjelent Filliou szelleme.

Monty Canstin hosszú papírcsíkokra írt és plafonra aggatott versei ugyanis megmozdultak. A szellem üzenete több üveg pezsgőről szólt, amelyek valahol a helyiségben rejtőztek. Már csak meg kellett találni és elfogyasztani.

Ezalatt a szellő kitartóan lengedezett a Liszt Ferenc téren, a csinos lányok és a szimpatikus fiúk pedig végezték a dolgukat.

Monty Canstin ma este 7 órakor a Kiscelli Múzeumban a Végrehajtó Gépezet című előadását mutatja be a vállalkozó kedvűeknek.

• K. H. P.

HÉTVÉGI UNALOMJÁTÉK

Ötvenes korlátozás – unplugged

Rejtő-mélyi kincsekért. **Almássy térre, a Parlagfűnapra,** meg-

1021

Népművészetünk

A Népművészeti és Háziipari Szövetkezet mindig ugyanott és mindig ugyanabban a pavilonban mutatja be újdonságait. Ezúttal dr. Pillis Pálné, a HISZÖV igazgatója kalauzol:

— A népviseleti és népművészeti motívumok az egész világon a modern divat érdeklődésének középpontjába került. Milyen újdonságok jelzik ezt a pavilonban?

— Szövetkezetünk megbízást adott néhány iparművésznek ilyen öltözékek tervezésére. Bódi Irén textiltervező kékfestőből készített nyári parasztruhája, fehér ingvállal és csipkés köténnyel köznapi viseletnek igen alkalmas. Kress Zsuzsa sportöltözékeket tervezett, nadrágkosztümöt pelerinnel, amelyet a debreceni szürrátét díszít. Újdonság a lakásban, papucs helyett ajánlott posztó csizmácska, szintén szürrátéttel díszítve. A matyó bárányködmönök, a „lityák" ihlették Hegyinét a hímzett irhamellény és bunda tervezésénél.

— Ajándékozásra megfelelő női holmik?

— Igen, sok „csábító" dolgot készítettünk. Ilyenek az exportra is készülő táskáink szalagból, nylonszalmából, gyöngyből. Arany és ezüstfonallal, flitterrel hímzett török motívumokat felújító stóláink mellett itt említendők meg estélyi táskáink bársonyból, petit poenből.

— A pavilon végében egy magyaros szobát rendeztek be, sok ötlettel.

— Szeretnénk bemutatni, hogy a népi motívumú, de stilizált lakberendezési tárgyakkal milyen egyéni, különleges hangulatú otthon teremthető. A tűzhely, a régi szabadtűzhelyek mása, modernizálva kandallószerű. A heverő cigányteknő módjára kifaragott fűzfa, amelyet báránybőrökkel takartunk be. Egy „hobby" polc áll az ablak előtt, amelyet Kántor János fazekas népművész korongolt állatfiguráival díszítettünk. Az asztal, népművészeti cserépedénnyel terített. Az egész szobát méltó keretbe foglalja a hevesi asszonyok csodálatosan szép piros-fehér, illetve fehér-piros szőttesfüggönye.

— Sok érdekes apróság teszi még hangulatosabbá a szobát.

— Igen, ilyen a Békéscsabai Hisz szőnyeganyagából készített puff vagy a kandalóóra állított kovácsoltvas óra. De egészen újszerű Gecser Lujza iparművész gobelin Gougen képe, amely gobelin műtermünk első produkciója.

SZOBASAROK

LÁMPA

Foto: Csuzi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR IFJÚSÁG

— *Ebből elfogadnánk egy darabot.*

— *De még én is* — csatlakozott a harmadik, akit nyomban letorkolt Szilágyi apósa. — *Mihály, te várjál sorodra. A kommunisták azt hirdetik, hogy a magántulajdon bűn. Ez pedig magántulajdon lesz.*

Mihály bácsi nem hagyta magát:

— *Egy nyavalyatörést! Nem az ilyen magántulajdonnal van a baj. A földreformot ki kezdte el? Éppenhogy a kommunisták. Nekünk olyan jogunk van hozzá, mint másnak. Még valamit* — emelte fel a mutatóujját. — *Egy pártba se jelentkezett annyi agrárproletár, mint hozzánk. Márpedig kit illetne meg jobban a föld, mint éppen őket.*

Nem hagyták abba a vitát, amíg együtt maradtak. Egyik szócsata követte a másikat, néha szabadszájúan, mégis baráti keretek között. Sárközinek ez is új volt, mint minden, amit itt hallott és látott. Alig szólalt meg, de itta magába a mondatokat, mint a szomjas föld a tavaszi olvadáskor az éltető vizet.

Borbély szintén korán elindult otthonról ezen a vasárnapon. Már délelőtt kiöltözött, sőt megborotválkozott — ami egy hónapban egyszer fordult elő —, és búcsú nélkül kisétált az ajtón. Mint akinek sürgős dolga akadt, gyors léptekkel indult. Egyenesen a szétbombázott állomásnak vette az irányt.

Néha frissen borotvált arcához nyúlt, és így morfondírozott: Meg kell próbálni. Ha őt nem találom, akkor másikat. Természetesen pénz nélkül. Miért ne sikerülne? Nem vagyok én rosszképű fickó, lehet engem szeretni pénz nélkül is. Ha Sári nem, akkor más. Találok én nála különbet, ha akarok.

Elsétált a Kispipáig, utána vissza a Szent Anna utcáig. Közben leült egy törött pad szélére. Mivel azonban a napsütés ellenére is fázott egyhelyben, újra járkálni kezdett.

— *Kr... kr... kisasszony* — krákogott idétlenül egy lány után. Az meg se fordult, csak megszaporázta a lépteit és igyekezett minél távolabbra kerülni. Nem baj, jött egy másik. Igaz, ez nem tartozott a kimondottan fiatal korosztályhoz, de Borbély már ezzel se törődött. — *Kisasszony!* — susogta búgó hangon. A nő megfordult — ez legalább ennyit megtett —, és megvető pillantást vetve így szólt: — *Öcsikém, menj a víz alá száradni!*

— *Ó pardon!* — mondta a következőnek, látszólag teljesen véletlenül nekiütődve. Ez rámosolygott. Már a siker öröme felcsillant benne, de a kapu alól kilépett a lány apja. Hamar átlátta a helyzetet, szeme fenyegetően villogott, így aztán jobbnak látta kereket oldani.

Azért nem adta fel a küzdelmet. Elment a Vörösmarty utcába, hátha ott több szerencséje lesz. És valóban. Ahol az utca egy kis háromszögletű térbe torkollik, megpillantotta Sárit. Állt, mintha valakit várna. Vagy mégsem, Inkább beszélt, a háztól még nem lehetett látni, kivel.

Borbély egy pillanatra megtorpant, majd újra nekilódult. Úgy érezte, menten szétpattan az agya. Még soha nem tapasztalt ekkora idegességet. Megpróbálta magát nyugalomra inteni. Már ízlelgette a mondatokat, amivel a lányt megbékíti. Titokban megtapogatta a húsz pengőt, amelyet édesanyjától kapott költőpénznek. Eredetileg nem erre szánta, de ha úgy jön ki a lépés! Mert nevetséges lenne, ha újból megfutamodna.

Már látni lehetett, hogy egy férfivel beszél Sári. Belekarolt, éppen feléje indultak. Akarattal se kerülhette ki őket. De ez nem is volt szándékában. A nő elég hamar megismerte. Megállt, kikapta kezét a férfi karjából. Megindult, mintha Borbély karjaiba akarna futni. De gyorsan kiderült, nem erről van szó. A következő pillanatban olyan hangon, hogy az egész utca hallhatta, így kiáltozott: — *Mi van, kisfiú? Hazaszaladtál a nénitől az anyukához, n mi? Képzeld el* — mondta a pasas kézzel, dacosan megállva —, *a pénzt aztán elszaladt. Nem tetszett neki a grófkisasszonyokhoz szoktatták, selyem fömfürdőben urizálni, a nyavalya álljo*

— *Hagyd* — mondta a férfi, mert szégyellte ezt a nyilvános cirkuszt. A volt, nem hallgatott rá. Újra nekilód... járt kikaparja a fiú szemét: — *Te piszok, tam!*

Más megoldás nem kínálkozott, Borbély nő elől futásnak eredt. Egyik ablakban ka...ak, másikból utána köptek. Ő meg teljes erőből szaladt, és csak a Fő utcán mert megcsendesedni. Zavartan nézett körül, úgy érezte, mindenki őt figyeli. Megpróbálta megjátszani, mintha sürgős dolga lenne. Hosszú léptekkel, lehajtott fejjel sietett, közben magát átkozta: Mekkora barom vagyok! Kellett nekem idejönni.

Talán soha nem tette meg ilyen rövid idő alatt az utat hazáig.

Mindössze pár perccel múlt dél, amikor Sárköziék visszaértek a faluba. A férfiak gyalog jöttek, ők meg változatlanul a bricskán.

— *Nagyapámnak majd délután bemutatlak. Olgáékhoz menj egyenesen, ott ebédelünk* — mondta Szilágyi a községháza előtt. — *Öt perc múlva én is jövök, csak a lovat bekötöm az istállóba.*

Sétálva ment, gondolta megvárja. Ekkor jutott eszébe, hogy az osztályfőnök üzenetét elfelejtette említeni. Éppen a legfontosabbat, amiért jött. Illetve Krisztina miatt is sietett, ez már nem vitás. Valami trükköt majd kitalál, hogy újra szóba hozza, lehetőleg akkor, ha Olga nem lesz jelen.

(Folytatjuk.)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-668, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

1972 JUL 9

1021

Kántor Fülöp

Kántor János: BÁNATVIRÁG

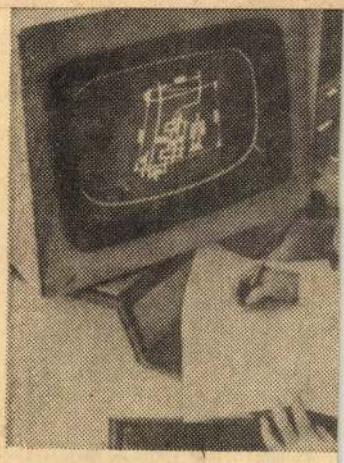

Munka

nyek grafikus ábrázolásában mérnökök, matematikusok és rajzolók egész hada vett részt. Ma a számításokat korszerű elektronikus számítógépen végzik, a grafikus megjelenítés pedig egy olyan automata segítségével történik, amely a a számítógéppel egyidejűleg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dolgozók Lapja Komárom

Kántor János

1021

1973. augusztus 5. vasárnap

Kántor János: Kopjafák között (tus)

FILM, IRO
KÉPZŐMŰVÉSZET, Z
A DOLGOZÓK LAPJA VASARN

A legdrágább ha

— A szombathelyi anyanyelvi kon

Az idei anyanyelvi konferenciának talán még nagyobb a visszhangja, mint az előzőnek, amelyet 1970-ben tartottak. Úgy látszik, a dolog lényegének, értelmének társadalmi méretű felismeréséhez szükség volt erre a három évre. Külföldön élő magyarok ezreinek képviselői jöttek el Szombathelyre, hogy ápolják kapcsolataikat az óhazával, Magyarországgal; találkozzanak tudományának, irodalmának, művészetének küldötteivel és elvigyék a hírét: milyen ma a haza, milyen üzenetet küld az anyanyelv.

„Az öt világrészben szétszórt magyarság összetartozásának tudata oly becses kincs, amelyet minden magyar ki-

deti hazája nyelvét, kultúrá ját is.

A Magyarok Világszövetsé ge kezdeményezte ezt a talál kozót. Fontos és súlyos okol késztették erre. Tapasztalatok vizsgálódások során — euró pai országokban, az Egyesül Államokban — derült ki, hog a kivándoroltak, külföldr szakadtak, a hazájukat elha gyottak gyermekei közül iger sokan (túlnyomó többségben felejteni kezdik a magya nyelvet. Otthon, családi kör ben, családi asztalnál, ismerősök és sorstársak közöt még beszélik ugyan — d mind hibásabban és gyen gébben. S az „első nemzedék is felejt.

Ezen az állapoton kívá változtatni az anyanyelv

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dolgozók Lapja Komárom

Kántor János

1021

K LAPJA

KÁNTOR JÁNOS: KATALIN

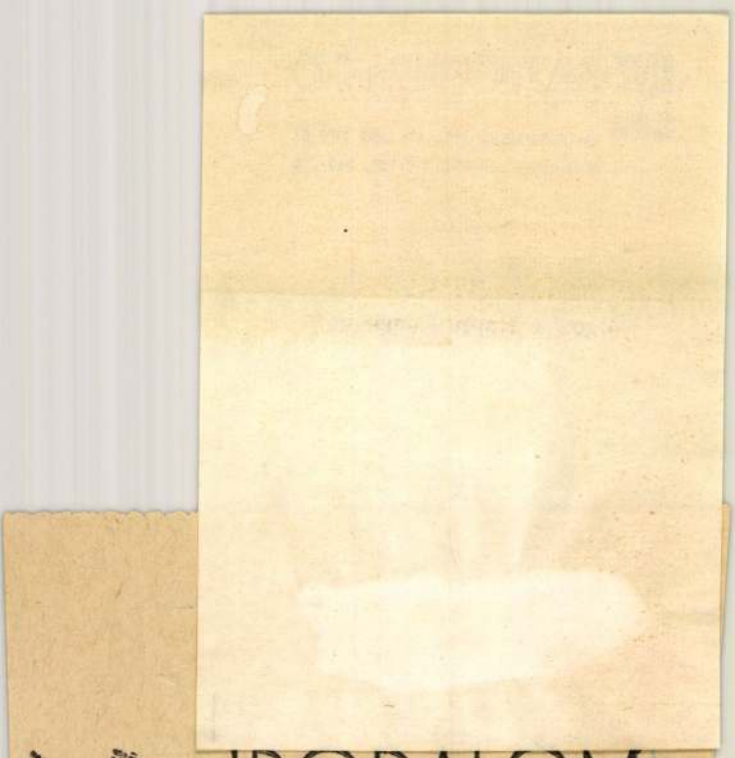

IRODALOM,
VÉSZET, ZENE
LAPJA VASÁRNAPI MELLÉKLETE

nit tesznek a népművelők?

zirtes Lászlóval, az MMK igazgatójával

— *Jó néhány gondunk országos gond. Talán a sajátosan megyei helyzet külön is figyelmet érdemel...*

— Néhány fontosabb mozzanatot említek. A gyakorlatban nincs művelődési otthonhálózatunk, pontosabban jási központjaink nincsenek. Iz nem kevés tennivalót ad z MMK-nak. A falusi művelődési otthonok jelenlegi felzereltségi színtjével számotvő előrelépést nem várhank. Községeinkben a működő művészeti mozgalom kontsem ért el tömegméretet, a szakkörök számával, nvonalával sem lehetünk gedettek általában. A honereti-helytörténeti mozomban sokat kell tenni

párt- és állami vezetők személyes megnyilvánulásaikban gyakrabban kifejezik a népművelők munkája iránti megbecsülésüket. Mi itt a megyei művelődési központban pedig többek közt arra törekszünk, hogy valóságosan otthonná váljunk a megye népművelői számára, még többet keressenek bennünket tanácsért, eszmecserére...

— *Az évad elkezdődik. Feltehetőleg sok tervet dédelgetnek az MMK-ban is.*

— A folyamatra is utaljunk: júliusban fejeződött be a továbbképzés, ötéves tervünk megfelelő részeként. Jövőre szeretnénk a szaktanfolyamok szervezésében több megyével

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

Kántor János

1973 JAN 14

1021

Kántor János:
LÁTOMÁS

n ezekben
iltak, fokoza
jött létre
erve — a M
pve — a Ma
i Szövetsége,

Szabad

1948. július 4-é
megalakult a
gyar Diákok Né
ge, amely szerv
tését csak a k
elején — az iskolák államosítása után kezdte meg, de már ekkor jelen volt. Első tagjai a népi kollégisták voltak.

Ebben az esztendőben bontott zászlót a városban az Úttörő Mozgalom is.

A SZIM (Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom) már 1946. nyarán saját klubhelyiséget és csónakházat avatott. A SZIT — a munkásifjúság egységes szervezete — is egyre inkább hallat magáról, több kultúrműsort rendez. A Szabadságharcos Szövetség városi tagozata 1948. május 23-án alakul, melynek létrejöttében jelentős szerepet játszott az ifjúság is. 1948. június 5-én a MINSZ jól sikerült ifjúsági napot rendezett: sportprogram volt a szigeten, este pedig lampionos felvonulás. Az 1948-as év az ifjúsági mozgalom történetében Magyar Dolgozók Pártja helyiségében március 15-én kerül sor a Márciusi Gárda felavatására. Április 13-án a város ifjúsága is tüntetett a felnőttekkel együtt a béke mellett. Nem volt jelentéktelen az ifjúsági mozgalom szempontjából az sem, hogy 1949. augusztusában városunk adott otthont a szovjet ösztöndíjas tábornak. Előkészítő tanfolyam volt ez a szovjet egyetemekre, tagjai pár hetes itt tartózkodásuk alatt segítették a város ifjúságát, befolyásolták politikai hangulatát. A Budapesten megrendezett Világifjúsági Találkozóra (aug. 14—28.) Esztergom ifjúsága már egyetértésben küldte képviselőit.

dr. Gábris József

Következik: A „fényes szellők" ifjúsága

A mama, a mama, a mama... Egész délelőtt másról sem volt szó. Alex próbált jó képet vágni a dologhoz, de

pillanatig, a legmegfelelőbb kifejezést kereste — ...Igazán csodálatos volt. De ha arra gondolok, hogy közben a ma-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 NOV 2 4
Dolgozók Lapja (Komárom)
Kántor János
1021

KÁNTOR JÁNOS: VIRÁGOK HATALMA

ponti akaratna
ú eszmeiséget
állóság és az a
lektikus egység

Fontos, és gyakr
t a közösségekb
kkel való foglal
em előtt tartjuk
evelés alapelvét.
gy az egyénre is
daláról és a köz
atunk, akkor az egyéneknek
ak olyan magánjellegű prob-
májával kell és szabad fog-
lkozni, amely a közösséget
inti, azzal összefügg.

Néhol névletes a felfogás és
gyakorlat. Vagy nem fog-
lkoznak olyan esetekkel,
melyek mind az egyénnek,
nind a közösségnek kárt okoz-
nak, vagy minden ügybe be-
leavatkoznak, olyanba is, ami
csak az egyénre tartozik. Az
illetéktelen, tapintatlan be-
avatkozás nem használ sem az
egyénnek, sem a közösségnek.

AZ ÚJ TÍPUSÚ közösség fejlesztésének csak néhány kérdésével foglalkoztunk. Nem szükséges bizonyítani, milyen sokoldalú kölcsönhatás kell ahhoz, hogy a kisebb és nagyobb közösségek a kommunista emberformálás igazi kohójává váljanak. Ebben szerepük van a közösség tagjainak és vezetőinek egyaránt.

Takács Györgyné

megerősödésének a történeti folyamatában a kelet-európai proletariátusnak önállósítania kellett magát minden polgári befolyástól. Szükséges volt, hogy szakítson annak minden-nemű nacionalista ideológiájával, olyan osztályharcos álláspontot alakítson ki, amely tagadásba vette a burzsoázia osztálylláspontjának állításait. Az önállóság azonban nem kizárólagosságot, a szakítás nem elszigetelődést, a tagadás nem előzménynélküliséget jelentett. Ahhoz ugyanis, hogy a proletariátus fel tudja magát szabadítani a társadalmi elnyomás alól, az elnyomás bármilyen formája alatt szenvedők harcát kellett közös mederbe terelnie. Azzal, hogy tagadta a burzsoázia álláspontját, vállalta az emberiségnek azokat az általános értékeit amelyeket a polgárság megtagadott. Így az osztály szolidaritása — éppen azért, mert a proletariátus létérdekéből fakad — az általános ember

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 4

Kántor János

Dolgozók Lapja (Komárom)

álló közvélemény hiánya is, bekes ...
amely, utóbbi pedig eleve mi-
nimumra korlátozhatná a po-

Hülvely István

a ...
politikáját követnek. (A ...

EMBERPÁR *(Kántor János litográfiája)*

dam. O biztosan tudta — én, s még sokan nem is gondoltunk vele —, hogy a front nagyon hamar ideér majd. Iszonyú volt a félelme. Egy nap délfelé kést vett a kezébe, és felment a nagy, sosem lakott sokszobás tanyaház gangjára, ahol rengeteg dinnye várt a másnapi piacra. Beült az öregember a dinnyék közé, és vágta egyiket a másik után, belekóstolt mindegyikbe, de egyik sem ízlett neki. Gyámoltalanul, kétségbeesetten ült a szétroncsolt dinnyék között a nagy késsel a kezében, amikor rátalált a felesége. Az asszony felordított, mintha tűz égette volna a testét.

— Miért bántottad azokat a dinnyéket, te átkozott, azok még jók! A különben békés lélek majdnem megölte a feleségét. Így mondta ki egész élete „értelmét" egyetlen gondolatban: megvénültem, 30 hol-

János az ő tisztes r
volt nevezetes mag
nyája, hogy az év
közül 2-3 hónapnál
bírta nála tovább
tot. A tejjel főzött
posztába méregerő
paprikát tettek, hog
hitvány ételből se el
kat" a cseléd. Amik
lett, 380 hold felett
kezett hat gyermeke javára. A legkisebb fia azonban — akinél öreg napjaira maradt — azt akarta tőle, hogy változtassa meg hagyatékozását. Neki adja azt a határrészt, amit a másik gyerekének ítélt. A makacs öregembert — mert nem hajlott a szóra — egy nagy üres búzás hombárba zárták. S ott már erős paprikával főzött édeskáposztát sem kaphatott. Hosszú, gyötrelmes szenvedés árán éhhalállal ment el végül öreg Bagyur a másvilágra.

az italra, és kénytelen-kelletlen kiengedték... Már nem voltam a tanyájukon, amikor hónapokkal később valahogyan mégis megölték. Egy nagy banki adósság kifizetéséről volt szó. Az adósságot végül elvitte az infláció, de a felszabadulás már nem tudta megelőzni ezt az értelmetlen halált sem.

★

Ismertem én egy páratlanul szorgalmas tiszántúli szerb gazdát is. Dusán bácsi nem lépett be a nagy átalakulás-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068, 337-748, 340-726
1974 MÁR 17

Dolgozók Lapja Komárom

Kántor János
1021

DOLGOZÓK LAPJA

Kántor János: Illusztráció

DALOM,
ENC

PI MELLÉKLETE

s divat

a villanykapcsolóké, a vekkerórák formájáé, a tányéroké és a csészéké is. Nincs ezen semmi csodálkozni való.

Csodálkozni természetesen semmin sem kell feltétlenül, de nem jó mindent a „divat" szóval elintézni. Még akkor sem, ha a divatot — nemcsak a ruházkodásért — gyakran irányítják. Kitalálnak valamit, nagy reklámhadjáratot kezdenek, s egyszerre csak az lesz a divat, amit fél éve még rondának, formátlannak tartott a közvélemény.

Kétségtelen, van ebben sok igazság, de a divattervezők a megmondhatói, hogy sok mindent kitaláltak már, sőt nagy energiával reklámozták is, s mégsem fogadta el a közízlés, nem lett belőle divat. Többnyire csak abból a tárgyból

könyvespolc

Eltév

Dicséretes vállalkozás volt a Magvető gondozásában kiadni Miha Kvlividze grúz költő verseit. Az olvasó már korábban is megismerhette Kvlividzét a Rab Zsuzsa válogatta és fordította *Férjhez mennek az angyalok* című, mai szovjet lírai antológiából, amelynek éppen címadó verse is Kvlividzétől való.

Kvlividze negyvenhét éves. Költő-műfordító (lefordította Az ember tragédiáját; kortárs magyar költőket is fordít). Azt viszont már csak az érdekesség kedvéért mondom, hogy mindemellett festő is, mint nálunk Takács Imre vagy Nagy László. (Nem tudok róla, a kötetben sem említik hogy Kvlividze valamelyik megjelent önálló kötetéről volna itt szó.) A versek feltehetőleg válogatások, és ez a szerkesztésen is nyomot hagy nincs egységes koncepció, a versek ellenpontozásában rejlő feszültség elvész, nincs katarzis. Így kerülnek egymás mellé leíró, interieur, és monológ jellegű versek teljesen önkényesen, pedig a kötete válogató és szerkesztő Benjámin László jól ismeri a versek kölcsönhatásában rejlő erősítő-támogató hatást. Sőt azért sem mindegy, mert az olvasó tulajdonképpen első ízben találkozik Kvlividzével.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dolgozók Lapja Komárom

1973 NOV 25

1021 Kántor János

DOLGOZÓK LAPJA

Kántor János: Őszutó

DALOM,

ENC

PI MELLÉKLETE

raxis

géseiben látni a dolgokat, felismerni, hogy „jól termelni csak gazdálkodva lehet" — erre van a mainál jobban szükség. Azt is tegyük hozzá, hogy a szakmai rátermettség szempontjából nem minden az iskolai végzettség, ez nem helyettesítheti a gyakorlatot. Nos, ebből a szempontból különösen fontos a következő megállapítás: a mai vezetők döntő többsége jelenlegi munkahelyén kezdte a gyakornoki idő letöltését, itt szerzett gyakorlati szaktudást, aminek alapján jutott különböző szintű vezető beosztásba. *„Semmivel sem pótolható összetartó erőt jelentenek az együtt töltött évek közös gondjai és eredményei, egy jól kialakult*

H XIV-

Sok viszontagságon ment keresztül életének elmúlt évtizedeiben a Tatabányai Szénbányák XIV-es aknája. Az 1938. szeptemberében üzembe lépett bányát nyolcmillió tonna, kitűnő minőségű szénre telepítették. Ez ideig, körülbelül hatmillió tonna szenet küldtek a felszínre innen a bányászok.

Ez a bánya a város peremén sok mindenről híres volt. A II. világháború idején a munkásmozgalom egyik támasza, erőssége, a háború befejezése után pedig az újjáépítés, a nagy széncsaták lírobbanóan fiatal, lelkes kezdeményezője. Mindenre vállalkozott és maga is kezdeményezett. Az egyéni versenyek, csapatversenyek legjobbjai hírt, nevet szereztek az üzemnek. Innen kerültek ki Tatabánya első Kossuth-díjasai is.

— Én is tőlük, elsősorban Varga Barnabástól tanultam meg a bányamunkát — mosolyog a mai XIV-es akna immár ősz hajú párttitkára, Molnár József. — 1949-ben kerültem a bányába. Aztán, amikor azt mondták, foglaljuk el az iskolapadot, elküldtek a bányaműszaki egyetemre. Innen mentem el, s ide tértem vissza. Voltam szakvezető aknász, főaknász, ma párttitkár,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 NOV 11
Dolgozók Lapja Komárom

Kántor János
1021

KÁNTOR JÁNOS: CSENDÉLET

Te vagy az igazi

t, zilált tekintetű
mellém a kis biszt-
hoz, majd kérdően
:.
ıcsoljon — feleltem
.
ıcsi az életem tör-

— mondtam hatá-

kkor elmesélem. A
okozta a tragédiá-
ınkét esztendeje an-
elszegődtem bor-
Ön kóstolt már

ıészetesen. Naponta
tisztán.

úgy értem. Köte-
elhivatottságból. Az
iránti alázatból
nár bort?

ıs, még nem.

n, amikor elvállal-
ız állást, úgy érez-
missziót teljesítek!
felelősségteljes dön-
yomán kerülhetett

— Uram, én, a borkóstoló, húsz éven át nem ittam egy kortyot sem. Ön, laikus létére is tudja, hogy a bort a szakember csak megforgatja a szájában. Így tanulmányozza a minőséget, de az italt nem nyeli le. Egyszer, egy nagy nemzetközi versenyen, a zsürtagjaként végeztem ihletet munkámat, amikor a portás egy táviratot nyomott a kezembe:

„MÉGIS TE VAGY AZ IGAZI. SZAKÍTOTTAM ÁRMINNAL. VISSZAJÖVÖK HOZZÁD: HŰ FELESÉGED ELLA."

Micsoda csapás! Ijedtemben lenyeltem a vizsgálat tárgyává tett bort. S tudja, mi történt? Jólesett a verpeléti kadar. Olyan kellemesen bizsergette a torkomat. Azon a napon elindultam a lejtőn. Ma már naponta 50-60-féle bort kóstolok és nyelek le. Uram ott tartok, hogy a múltkor már az egri bikavért összetévesz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁR – 3

Dolgozók Lapja Komárom

Kántor János

1974. március 3. vasárnap

1021

Kántor János: Férfifej

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

Kántor János

1972 APR 16

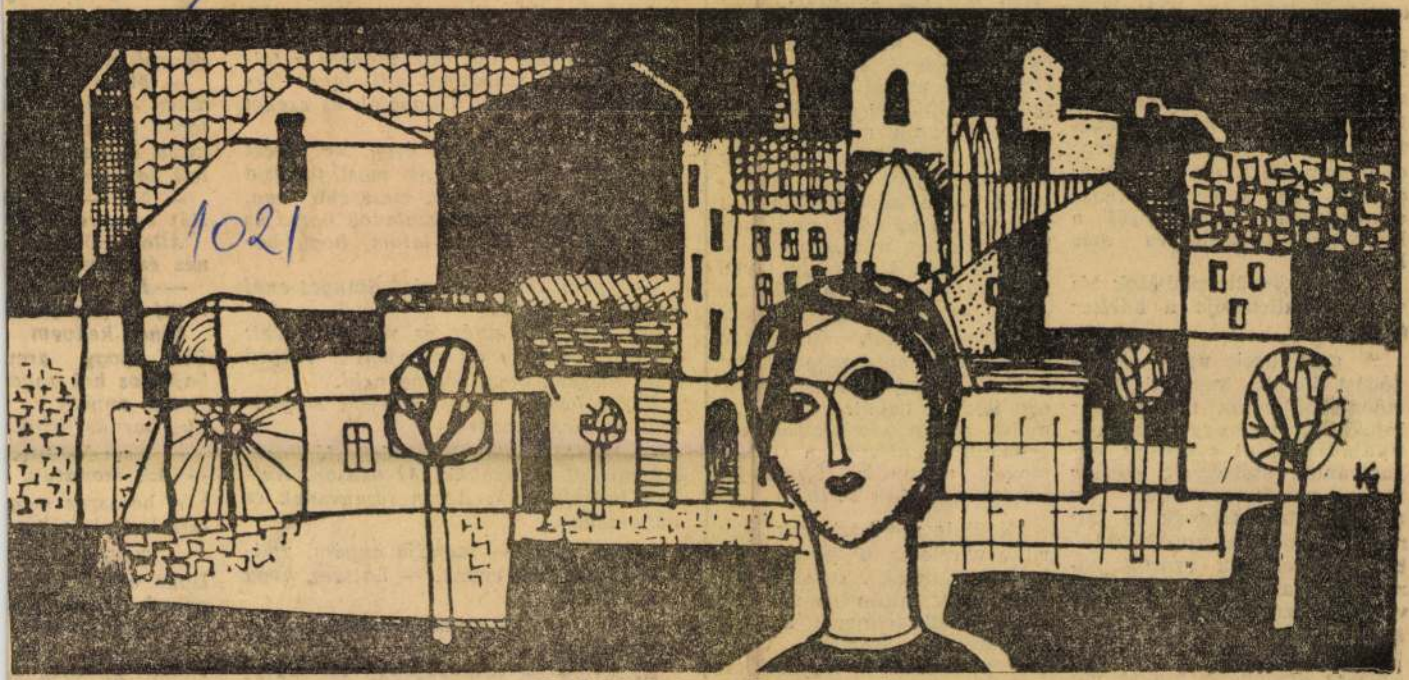

KÁNTOR JÁNOS: ÉVA *(tusrajz)*

csomagolást és kivaloan tervezett tipográfiai kompozíciót.

A tárlókban és a falakon látható 450 mű túlmutat a seregszemlén; olyan munkákat kínál a közönségnek, amelyeket a művészek maguk jónak tartottak, de vagy a megrendelő nem értett egyet fölfogásukkal, vagy a technikai sokszorosításnak állta útját a korlátozott nyomdai és más lehetőség.

A falra került plakátok témáinak jellemzője a közéletiség.

A grafikusok nagy érdeklődést kiváltó munkái kitűnően ábrázolják mondanivalójukat. *Ernyei* egyik fotografikáján például gyerekek, aggastyánok, asszonyok, csecsemők, megszomorítottak és megalázottak, fehérek és színesek sorakoznak apró kockákban. A kockákba szorult „tömeget" (amelyet egyedeiben veszünk észre) minden oldalról géppisztolyos férfiak acélfala zárja körül, mintegy a gyilkolásra készen. A plakát jelmondata: *„Ne lőjj — inkább segíts!"*

telen nőt egy elvadult buldoggal őriztet, és ezzel egy bőrtápláló kozmetikai szert akar népszerűsíteni. Ugyanígy elhibázott az is, amikor magukat a kiállító grafikusokat azzal kívánja népszerűsíteni, hogy a pezsgőspohárba üvegszemeket gyűjt össze. A feltűnés óhaja egymagában mit sem ér, ha az ötlet alapjában inkább taszít, mintsem rokonszenvet kelt. Ugyanúgy téved az a rajzoló, aki a *Kritika* című folyóiratnak készített reklámvázlatokat, és azokon olló nyírbál meg szép virágokat, vagy egy kés vág ketté egy kedves babát. Ezt bizonyára a lap szerkesztői sem értékelték, hiszen a rajzoló magát a kritika funkcióját értette alaposan félre.

Végül is azonban ezek csak ritka kivételek a falra került kitűnő munkák sokaságából, és amazok láttán a nézőben óhatatlanul felmerül a kérdés: mikor láthatjuk végre e tervek közül a legjobbakat az utcán?

(elkes)

szántott
egy férfi
húzza az
A porh
pam. Az
gatott ki
nézem.
Mire a
látok szá
meg a lo
Emez du
megnyug
jusza va

— Apám, tessék jönni ainnyet enni — mondom neki.

Az ember rámnéz és nagyot nevet: — En? Tényleg én menjek? Anyád nem hiszem, hogy örülne neki.

Ezt a hangot nem ismerem. Megijedek és sírni kezdek.

— Laci! — kiabál a másik férfinak. Az megáll a lovakkal és odajön. Halkan beszélgetnek. Aztán rámnéznek és hahotáznak.

— Te hülye — mondja anyám. amikor az udvarra érünk. — Láttam, hogy mit csináltál.

— Haggyad — mondja a bajuszos. — Kicsi ez még.

— Mikor én mindenkinek azt mesélem, hogy te akkor katona voltál, amikor ő született. Ezt a szégyent,

— Hát jól van
menj szépen játsz
Nincs kedvem
öket, ahogy arcu
bajuszos hol anyá
Aztán anyám
Egy barnás fürtöt
— Nem hallotta
— Azt mondtuk,
A bajuszos meg
csit magához húz.
— Tudod, hol
Ugye nem? Hát
neked... A búzábo
pacsirtafészket!
Pacsirtát már
gőben, de nem t
tetni a többi mad
dig és nagyon sz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

1972 DEC 3-1

1021 Kántor J.

Kántor J.: NAPIMÁDÓ

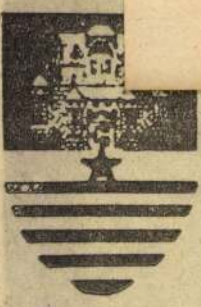

ESZTER

130. Kiskereskedők,

Szólni kell az ipari-gazdasági fejlődés kapcsán *a kereskedelemről is,* amely Esztergom életében mindig jelentős gazdasági tényező volt — gondoljunk városunk régi vásárváros szerepére. Az esztergomi kereskedők is a városból és a környékéből éltek, miként a kisiparosok. Őket is érzékenyen érintette tehát a Duna bal partjának az elvesztése, hiszen — *O'sváth* szavaival — *„...ugyanezen vidékek lakossága a helybeli Brenner, Kollár (később Brunner), Jedlicska, Bruckner, Leitgéb, Vörös, Bargel és Paulovics-féle üzletekben szerezte be gyarmatáru és minden egyéb szükségletét, nem is említve a vászon, kanavász on, posztó és norinbergi árukat, amelyek között kitűnően ment egykor Brutsy Gyula díszmű és norinbergi, Braunsteiner, Schwach, Mihalik, Scheiber, Popper és Leitner, Fleischmann Ignác, Berger stb. textilkereskedőknek és kitűnően ment a Frey, a Marosi, a Bargel-féle vaskeres-*

bi táblázat (1937-es adatok ezt szemlélteti:

— segéd nélkül	112 üzlet	59,3 %
— 1 segéddel	39 üzlet	20,6 %
— 2 segéddel	19 üzlet	10,1 %
— 3 segéddel	10 üzlet	5,3 %
— 4 segéddel	5 üzlet	2,6 %
— 5 segéddel	0 üzlet	0,0 %
— 6 segéddel	4 üzlet	2,1 %
Összesen:	189 üzlet	100.0 %

Az előzőekben közölt foglalkozási statisztikából tudjuk hogy a város kereső népessé gének 1930-ban 6,5 százaléka 1941-ben 7,5 százaléka dolgozott a kereskedelemben, am abszolut számokban 490, ill 835 főt jelent. Nyílván ez a lét szám nem mind a helyi keres kedelemben dolgozott, hane egy részük — egyre növekv számban — ingázott a dorog iparvidékre és Budapestre.

Az esztergomi kereskedele struktúrája — alkalmazkodv a város igényeihez — a múl századi hagyományok nyomai viselte magán. Erről a struk túráról már van képünk fentebb leírt *O'sváth*-idézetből 1936—37-ben városunkban

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068, 337-748, 340-726

1973 APR 22

Dolgozók Lapja Komárom

Kántor János

1021

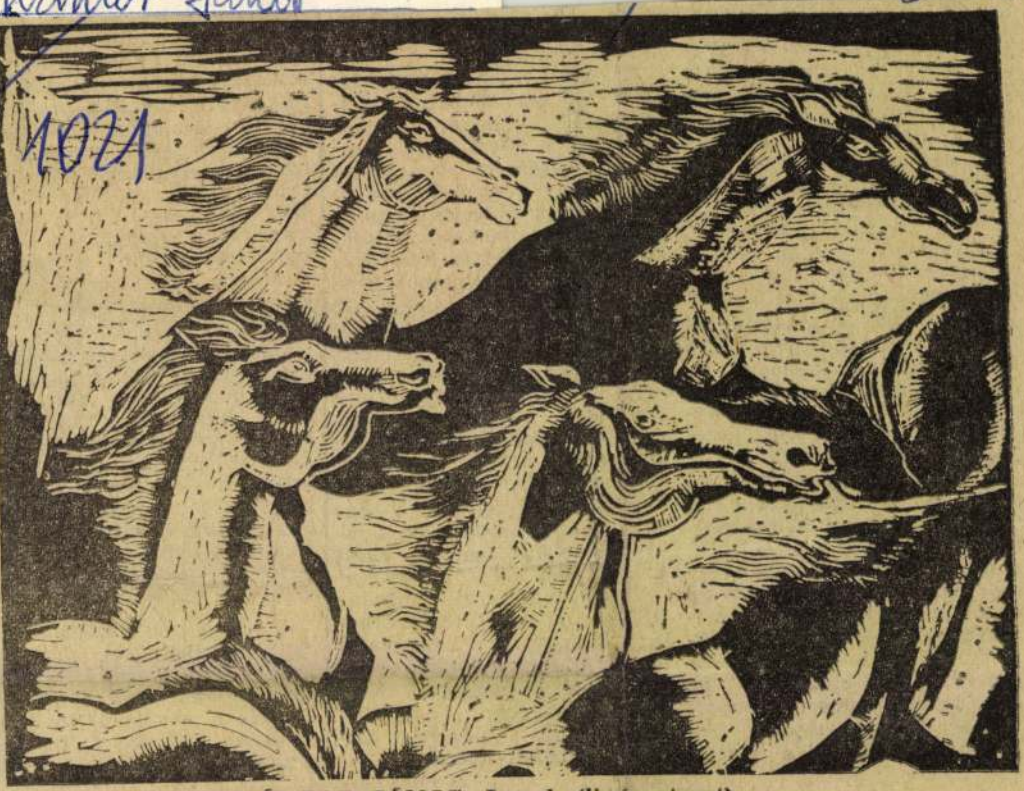

KÁNTOR JÁNOS: Lovak (linómetszet)

latokra törekszik Kelet-Európa országaival" és arra bátorítja az amerikai üzletembereket, hogy *„a lehetőségekhez mérten adjanak el, ruházzanak be és vásároljanak ezekben az országokban és legyeneg meggyőződve róla, hogy ez a tevékenységük teljes mértékben összhangban van az USA nemzeti érdekeivel". „Ugyanakkor, amikor reagálni kívánunk Kelet-Európának a szorosabb gazdasági kapcsolatokra vonatkozó óhajára, mi magunk sem engedhetjük meg többé magunknak, hogy figyelmen kívül hagyjuk azokat az előnyöket, amelyeket Kelet-Európa potenciálja hazai gazdaságunknak kínál."*

Rush kijelentette, hogy az amerikai kormány *„el óhajt távolítani számos"* kereskedelmi korlátozást a kelet-európai országok vonatkozásában, így csökkenti az USA-ba irányuló exportjukra kivetett vámtarifákat, export—import bankhiteleket óhajt juttatni és hitelgaranciákat biztosítani az oda irányuló amerikai export vonatkozásában, továbbá *„jelentősen csökkenti"* a straté-

niára" azt a
hogy *„valami
késztesse Alb*

A New Yor
*„a beszéd nem
európai korm
volt jeladás a
hington elsőre
tulajdonít a té
azt a célt is sz
amerikai koz
koztassa az US
rópa közötti sz
csolatokról".*

A New York Times kiemeli a Rush-beszédnek azt a részét, amelyben a külügyminiszterhelyettes hangoztatta: *„Azt szeretnénk, ha minél több amerikai üzletember kezdeményezne hasznos ügyleteket Magyarországon éppúgy, mint Belgiumban, Bulgáriában éppúgy, mint Norvégiában, Lengyelországban éppúgy, mint Uruguayban..."*

Végül megjegyzi, hogy az USA ez év végéig előreláthalag diplomáciai kapcsolatra lép az NDK-val és tárgyalásokat kezd Mongóliával. Nem várható azonban, hogy javítani kívánja kapcsolatait Kubával és Észak-Koreával.

500 millió rubel értéket

Magyarország Csehszlovákiának egyebek között bauxitot, alumíniumoxidot, alumíniumot, húst, hústermékeket, bort, konzerveket és különböző mezőgazdasági termékeket szállít. A csehszlovák kivitelben fokozott hangsúlyt kap a tüzelőanyag, villanyenergia, hengerelt fémek, vegyi anyagok és papíripari áruk, komló és sör szállítása.

A két ország közötti árucsere terjedelmének kiszélesítésében döntő szerep jut a *gépipari termékeknek.* A magyar kivitelben emelkedik a szerszámgép, az erős- és gyengeáramú elektrotechnikai, a fi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JAN 31

Dolgozók Lapja

Kántor János

Fiatal alkotók

1021

BALLADA

Kántor János grafikája. A fiatal képzőművész munkáiból (Jóba Évával közösen) ezekben a napokban rendeztek kiállítást az esztergomi művelődési központban. A tárlat vendégkönyvének tanúsága szerint nemcsak a szakmai körökben, hanem a művészetkedvelő közönség körében is elismerést váltottak ki az alkotások.

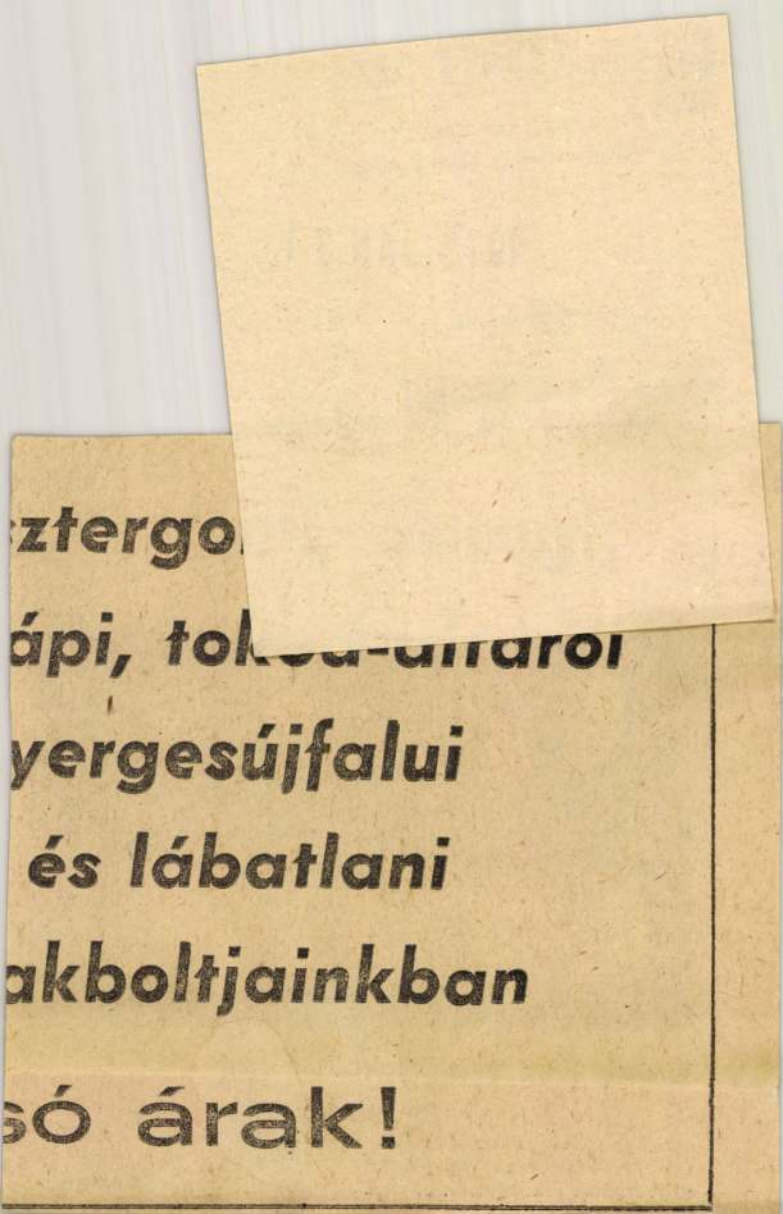

ztergo

ápi, tok[illegible]-[illegible]aról

yergesújfalui

és lábatlani

akboltjainkban

só árak!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 OKT 22

Dolgozók Lapja

Kántor János

7

1021

KÁNTOR JÁNOS: DÓZSA

Ha

A nemzeti termelés alakulása az EGK-ban

A statisztikai feldolgozások során az EGK-országok területét négy régióba osztották: 1. szegény vidékek, ahol az egy főre jutó bruttó nemzeti termelés nem éri el az évi 1500 dollárt; 2. enyhén feltörekvő területek, az 1 főre jutó 1500—2000 dollár értékű termeléssel; 3. erősebb fejlődést mutató vidékek 2001—3000 dollár/fő termeléssel és 4. gazdag régiók, 3000 dollár/fő feletti nemzeti termeléssel.

Az utóbbi csoportba összesen 8 régió tartozik. A leggazdagabb régió Hamburg, amelynek az 1 főre jutó nemzeti termelése az USA 4800 dolláros szintjén van, jóval emögött foglal helyet Párizs (3411 dollár/fő) és Bréma (3384 dollár/fő).

Az EGK-országok legszegényebb vidékei Olaszországban vannak. Közép- és Dél-Olaszország, valamint Szicília és

TALLU

Frankfurter Allgemeine Zeitung

A francia

Miközben 228 000 franci középiskolás várt kedvetle nül érettségijének az eredmé nyeire, egy bizottság éppe ennek a záróvizsgának az ér telmét és hasznosságát vont kétségbe.

A tanév során időről időre válságszimptómák jelentkez tek, a pedagógiai módszereik kel kudarcot vallott tanárok öngyilkosok lettek.

Diáksztrájkok törtek ki — főleg Párizsban — gimnazisták politikai tevékenység miatti kizárása elleni tiltakozásul. Tanárokat rendszabályoztak meg, akik kivonták magukat a szokásos ellenőrzési tevékenység alól, vagy a nem hagyományos pedagógiai kísérletekkel próbálkoztak.

A nevelésügyi miniszter időközben megalakította a „bölcsek" bizottságát — ahogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 NOV 15

Dolgozók Lapja

1021 Kántor János

Fiatal alkotók

KÁNTOR JÁNOS: RADNÓTI EMLÉKEZETE

Több segítsé
a magánlaká

Kidolgozta jövő évi munkatervét az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium sajátlakás-építési célprogram bizottsága, amely a korábbinál *több segítséget kíván nyújtani a magánlakások építőinek.* A sajátlakás-építés kutatási és fejlesztési eredményeiről az idén *három tájértekezleten* tájékoztatták az érdekelteket, s a sorozat befejező tanácskozását a jövő évben tartják meg a Pest megyeieknek és a budapestieknek. A vitákban elhangzott javaslatok alapján *1973-ban összefoglaló kiadványt jelentetnek meg.* Ezen kívül jövőre *újabb öt-hat városban rendeznek magánlakás-építési kiállítást* a korszerű családi- és társas
modern telepszerí

Az idén rendkí
deklődés nyilván
célprogram bizottsag
sával kidolgozott *műszaki tervek* iránt, s ezért a jövő évben *a kész tervek katalógusának kiadását tervezik.* Figyelembe veszik majd *a tájegységek sajátosságait* érvényesítő tervgyűjteményeket is. Az újabb kutatási és fejlesztési feladattervek szerint részletesen megvizsgálják a korszerű *tetőtér-beépítés* alapfeltételeit, s ennek megfelelően a jövő évben elkészítik több épületfajta tervét is. Lehetőségeket keresnek a *paneles házgyári termékek magánlakás-építési*
gei.

Szélesebb körben támogat
ják az újszerű *tanácsi magánlakás-építési törekvéseket.* Az idén *Szeghalmon* és *Kecskeméten* műszaki tervezéssel és más előkészületi munkával segítették a tanács telepszerű magánlakás-építési kezdeményezését. Terveik szerint a jövő évben beépítési javaslatok kidolgozásával és egyes tervezői feladatok átvállalásával már *öt magáslakás-építés mintatelep* előkészítéséhez nyújtanak segítséget. Az előző munka tapasztalatai ugyanis arra hívták fel a figyelmet, hogy a korszerű magánlakás-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Kántor János

1973 MÁR 3.

1021

Kántor János: Siratók

1973. MÁRCIUS 3.

...ítve Hegel kifejtett gondolatmenetét — „az ember külvilágáról a tudat mélyére vonatkoztatott beszéd". (A külvilágról szól, de tudattartalmakat közöl.) Ez sejlik vissza például abban, amit egy Flaubert-idézethez Brecht fűz hozzá, vele polemizálva: „Ne csak tükrök legyünk, amelyek a rajtunk kívül megnyilvánuló valóságot tükrözik. Ha befogadtuk a tárgyat, valamivel gyarapítanunk kell önmagunkból, csak azután léphet ki belőlünk..." „Nem az a dolgunk — egészíti ki Brecht gondolatát *Georg Maurer* —, hogy a valóságos dolgokat mutassuk meg, hanem azt, hogy milyenek a dolgok valóban... ez az emberi elsajátítás, pozitív bekebelezés. A valóság ugyanis az emberben válik az ember számára valóságossá." Közvetlenebbül, konkrétabban fogalmaz a szintén NDK-ban élő *Günter Kunert*, aki azt mondja: versen, „a vers tudatán a személyes tapasztalaton nyugvó intuitív felismerés viszonylag önálló folyamatát értem, amely meghatározott formában, épp a versben hat." S ha más filozófiai alapokról is és aszerint sarkítva, rokon módon vall *Gottfried Benn* (Brecht mellett talán a legnagyobb név a kötetben): „Minden vers hátterében mindig újra és újra elhanyagolhatatlanul ott áll a szerző, az ő lénye, léte, belső állapota, s végtére a tárgyak is csak azért jeönmagukban."

★

Ezekből a kiragadott
folytatható idézetekből,
egymástól való eltéréseit
célunk magyarázni, úgy
hogy a német nyelvű lí
hoz, a költői hagyomány
lárdabban kapcsolódik,
állítottuk. Elvégre Brec
világ, a személyessé vá
fejezésének igényét igaz...
tartással fogalmazza meg (nem úgy mint Rimbaud), s az, amit Benn mond, aligha haladja meg Rilkét. Ez az impresszió azonban helytelen. Az ihlet és mesterség kötetcímként nagyon is találó: az elemzésekből, vitákból kitetszik, hogy a modern költő már vázolt két lehetséges álláspontja sokkal élesebben és végletesebben áll itt szembe egymással, mint ahogy mi ehhez líránkban szokva vagyunk. Benn például azt mondja — hogy mint az egyik pólus legnagyobb tekintélyét újra csak őt idézzük —: „A vers általában nagyon ritkán születik — a verset csinálják." *Hans Arp*, a dadaizmus egyik megalapítója és német nyelven legjelentősebb alakja viszont ezt: „A *Felhőszivattyú* számos verse rokonságot mutat az automatikus verssel. Ezeket rögtönöztem, minden átgondolás és átdolgozás nélkül írtam... és nehezen olvasható

E viták és tisztázások vagy tisztázási törekvések mögött — mint legfőbb erjesztő erő — a következő tény áll:

A versbontó, nevezzük összefoglaló nevükön, az avantgarde törekvések két hullámban is végigfutottak a német nyelvterületen vagy annak nagyobb részén (a 10-es, 20-as években, majd második hullámuk már 1945 után). Ez a második hullám utórezgéseiben még ma sem pihent el; csak ma nem a Dada automatizmusa a divat, hanem, ahogy például Hans Magnus Enzensberger írja, a grammatika és a szintaxis akadályainak elhárítása. S ezek a hullámok bármi ellenállást váltottak is ki — és sokak szerint bármi kétes is az az alkotói eredmény, amit létrehoztak —, a líra egész gyakorlatára, a versírás módszerére az alapokat is érintve hatottak. Enzensberger *Az avantgarde apóriái* című tanulmányában

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 8

Népszava

Kántor János

1021

Kántor János: Vovak

Ott álltunk az ünnepek előt
fillér nélkül. Anyám kön
ment fösvény nagyanyámho
legalább öt pengőt adjon
majd ha beindul újra a kub
ka, megadjuk. Nagymama
jó szívvel ígérte meg a pénz
a szeretet közelgő ünnepe i
meg, de nem adta oda any
„Küldd fel majd valamelyik
kedet hozzám" — mondta.
tem az a valamelyik, mert hiába
fösvénynek tartották őt, én szeret-
tem hozzá járni. Egy szem cukor
mindig akadt nagymama zsebében
egy szelet töpörtyűs zsíros kenyér
mindig suvasztódott a kezembe.
Mentem örömmel most is. A zsí-
ros kenyeret megkaptam, a szem
cukrot megkaptam, s akkor nagy-
mama a kebeléből előhúzta a
skapulárétartót s a kezembe számol-
ta az öt pengőt. Két darab kétpen-
gőset és egy egyest. „Vigyázz rá,
mint a két szemed fényére" — s ez-
zel elbocsájtott.

Egyik tenyeremben a pénz, másik-
ban a zsíros kenyér, hatalmas jó ér-
zésekkel futottam hazafelé a gyö-
nyörű, hideg téli délutánon. Hó még
nem volt sehol, az út egy merő hideg
por, csak a fúrott kút környékén áll-
tak síkárkózásra igen alkalmas jég-
foltok. Csúszkáltak ott kölyökök épp
elegen, én miért ne szaladhattam
volna neki a jégnek? Egyszer-két-

...ső rendes parasztember vagyok é
mint voltam, mielőtt csendőr tized
lettem.

— Hogyan volt az a negyvenn
gyes história? Sok mindenféle l
genda kering.

Közibünk ült Csendes Imre, a sí
ások asztalához. S így mondta:

— Itt teljesítettem szolgálatot, ic
nősültem, s akkor, negyennégy okt
berében elért bennünket a fron
Négy napig állt itt a front, azt
vonulni kellett visszafelé tovább.
németek megpakolták magukat mi
denféle élelemmel, a magyar alak
latoknak mi maradt? S akkor én j
vasoltam: a birka vajon nem enn
való? Ennivaló de hol van itt ann
birka. S én mondtam, hogy a gyan
Venyige Jánosnak több mint kétsz
juha van. De hogy viszi el egy al
kulat? Majd ő maga fogja hajtan
mondtam. Megdicsértek az ötlet
mért, kilátásba helyezték, hogy sz
kaszvezetővé léptetnek elő, a győz

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Kántor János

Népszava

1021 Kántor János: Család

ge visszaverte az agr
gül *az Egyesült Áll*
mánya tárgyalóasz
kényszerült. Egy
sem volt kétséges, h
nami fegyverszünet
az amerikai katonál
Dél-Vietnamból *a*
nép történelmi
győzelme.

Ma egyetlen ideg
sincs Dél-Vietnamban, *meg sincs valódi béke,* mert az amerikaiak sugallmazására a Thieu-rezsim nem csupán mereven elzárkózik a fegyverszüneti megállapodásban foglaltak teljesítésétől, hanem *sorozatos agressziót hajt végre Dél-Vietnam felszabadított területei ellen.*

Ezekben a napokban a *„rizsháborúról"* érkeznek a jelentések. A saigoni csapatok

abban foglaltak következete
megvalósítása. A vietnami né
valóságos érdekeit zsoldos csa
patok meg nem változtathat
ják, mint ahogy akaratát, ere
jét nem tudták megtörni a leg
pusztítóbb harcok sem.

Amikor a vietnami nép hadse
regét köszöntjük, valójába
az egész vietnami népet kö
szöntjük nagy tisztelette
amely átvitt értelemben s
valóságban is egy a hadsereg

Kántor János

Kántor János: Kenyereslány

Néprava, 1975. júl. 26.

103 ef. 174 n.

7 fr.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 FEB 10

MAGYAR IFJÚSÁG

Kántor János

1021

PAPP MÁRIÓ

Transzadria (expressz)

Blaise Cendrars emlékére

Ingyen vagyok hát osztozkodóm
magasröptű gondolataimon

igyekszem méltó lenni: ideje már
mindenfelé a teljes délután

félszigetnyi templomkoronázta-
dombbá burjánzott halászfaluárnya

mely kényszerből fölfelé törte szét
két elem törhetetlen kényszerét

ő az egyik jussoltatottam
adósom lett mert az adósa voltam

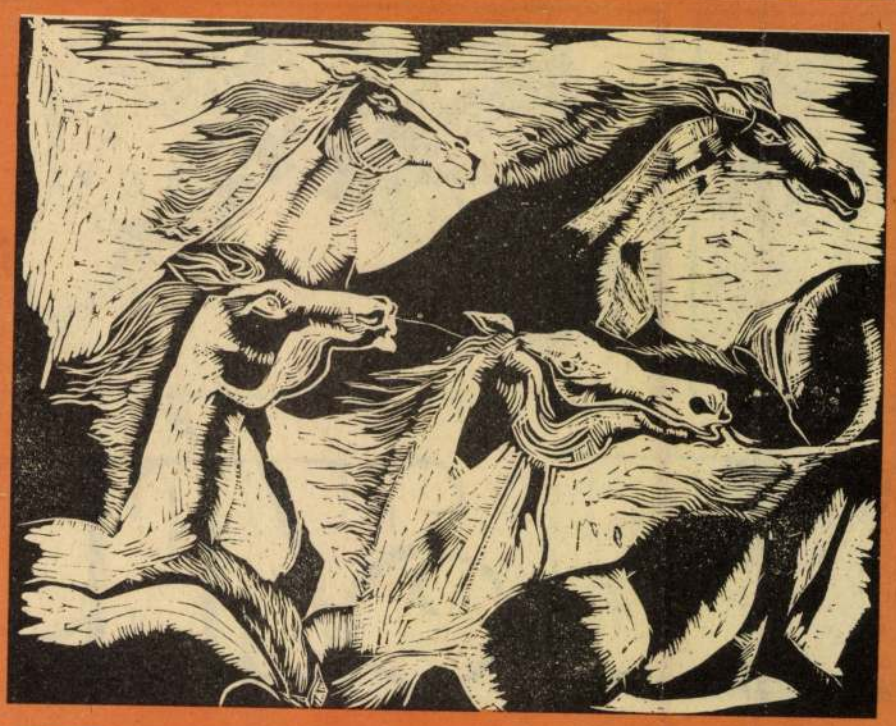

KESZTHELYI REZSŐ

Ágyazáskor

Az érdektelenül tragikus
sors várható
fordulatai;

nem tudom,
ki az az Olivier Nelson,
az ő zenekara fog játszani;

de hallom már:
dzsesszfelvételek;
s nagyon jó lesz nélkülözni
a beteljesülést,
nemkülönben egy váza virágot;

és közönségesen
betakarózni.

KONCZEK JÓZSEF

Csillag

Van-e olyan csillag
amin fennakad a szemfog?
(Fényfok
nem csillag)

Van-e olyan űr
amiben nincsen emberi arc?
(Úgy csikorognom rá mint a kvarc
S a földi kertek itt belül —)

A földi kertek itt belül
nyögdelik zúgják
és göröngyökkel is dobogják
a végső okot

Olyan bolondság

virágba borulok

CZELE GYÖRGY

Engem, veled

Ami engem veled összeköt,
láthatatlan,
kevesebb a semminél.

Engem és éppen veled,
erősebben,
a világon mindennél.

FÁBRI PÉTER

Szomorgó

Kihajolt az ablakból,
álmos arca fénylett,
döngicsélő dallamból
kihajlott az ének.

Inge, mintha falevél,
lehullott az ágyra,
átölel csak, nem beszél,
hullunk ágról ágra.

Hazafelé készülök,
veszem a kabátom,
őgyelegve őszülök
hetedhét határon.

KÁNTOR JÁNOS rajzai

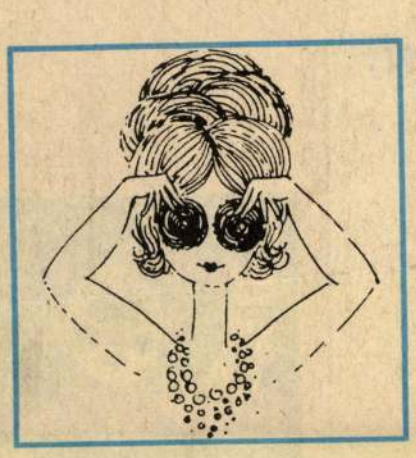

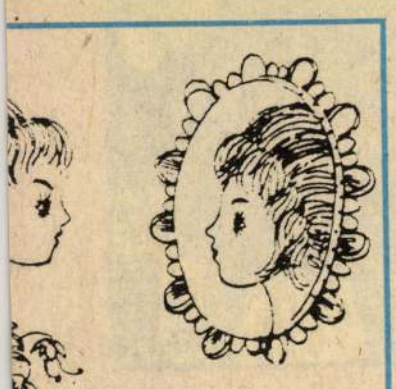

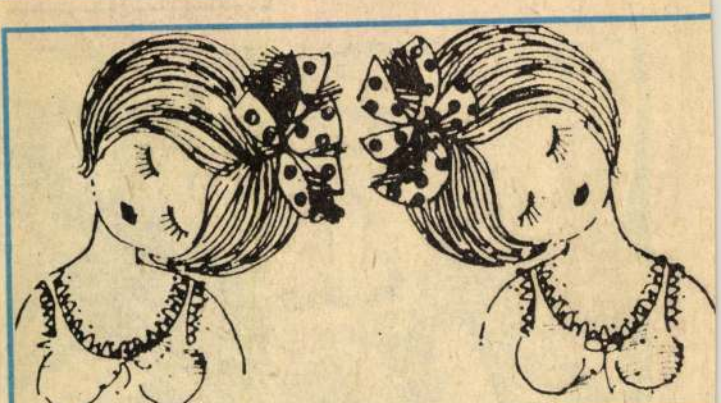

SZÉP KARSZ LENNI?

...an né-
...és jó
...zoknak,
...sangoló
...mulat-
...ttáncol-
...át.
...i az át-
...szeretne
...vásárol,
..., amit
...külhoni
...nál.
...ok" so-
...olytatni,
...nki kel-
..., hogy a
...zépészeti
... válasz-

...!

...zal, hogy
... legelő-
...a, amit
... illat-

Valamennyien más-más egyéniségűek, alkatúak, arcformájúak vagyunk, s bőrünk sem egyforma. Tehát nem „barátnőség" kérdése, hogy szépítkezésünkhöz mit használjunk!

A kendőzés „művészete" elsősorban önismeret és harmónia kérdése. Összhangban kell lennie hajunk és szemünk színével, arcbőrünk természetes pigmentáltságával és ruhánk árnyalatával.

Itt is érvényes, hogy *a jóból is megárt a sok*, s nincs csúnyább látvány, mint a maszkszerűen felmázolt alapozó, a foltokban összecsomósodott púder vagy az agyonmaszatolt száj... Fogadja meg mindenki, hogy sose próbálja sebtében „tatarozni" kifestett arcát, inkább törölje le a púdert és a rúzst, mielőtt újabb réteget tenne a régi fölé!

mindenkinek egyénileg kell eldöntenie — az éppen aktuális kozmetikai divat figyelmen kívül hagyásával —, hogy szemére vagy inkább szájára szeretné-e jobban felhívni a figyelmet.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy *mindenből csak keveset használjunk!* A vastag alapozó nem szépít, annál inkább öregíti még a fiatal arcokat is... A kilószámra felmázolt szemhéjárnyékoló összecsomósodik és színes „szarkalábakat" eredményez, s ha a szempillatussal nem bánunk takarékosan, merev és komikus légylábak meredeznek majd a szemünk körül!

Ami néhol válóok is...

Sok fiatal lány nem törő-

rugalmasságukat, s szeles időben ne cserepesedjenek ki.

A mindennapok kozmetikájához hozzátartozik a száj ápolása is, éppen úgy, mint egészségünkhöz a fogmosás.

A rúzst esténként — mint minden más festéket — le kell törölni. Mindig kívülről befelé, különben a makacs rúzsfolt rátapad az arcbőrre.

Az „édes ajkak" ápolásának egyik legjobb eszköze — régóta ismert módszere — *a méz!* Hetenként kétszer készítsünk krémtúróból és mézből keveréket, s azt öt-tíz percig hagyjuk az ajkunkon, majd utána zsírozzuk be vékonyan. Ez a módszer alkalmas arra is, hogy *megjavuljon a sápadt ajkak vérellátása.*

szájformánkat és a rúz használata előtt ne nedve sítsük be az ajkunkat. In kább a rúzsozás után „rög zítsük" vékony púderezés sel a festéket — így tová és jobban tart majd.

Lehet, hogy „kellemet len", mégis *beszélnünk kel a szájszagról.* Ha különfél ételtől, sok cigarettától erős szagú illattól ered – segíthetünk rajta szájdezo dorral, mentolos cukorká val, gyakori fogmosással é szájöblítéssel... Vannak szájszagnak azonban *kom lyabb okai is*, s ezek kid rítése már az orvosok fe adata. A rossz fogak kih zásával, az anyagcserezav rok meggyógyításával, gennyes mandula kioper lásával megszabadulhatu ettől a kellemetlen „kí rőtől", amely néhány orsz

MAHIR MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Kántor János,

DOLGOZÓK LAPJA

festő- és grafikusművész
1979 NOV 15

1021

LAPJA _____ 19

Kántor János grafikája: Búcsú csodáim városától.

„Nagyüzem" a ta

Vb-ülés négy városunkban, egy

Az elmúlt két napban „nagyüzem" volt négy városunk és egy nagyközségünk tanácsán: ülésezett a végrehajtó bizottság. A napirenden eltérő, de közérdekű témák szerepeltek.

TATABÁNYA

Kedd délutáni ülésén *a munkaerőhelyzetet, a munkaerőgazdálkodás javítására hozott intézkedések megvalósítását értékelte* a megyeszékhely tanácsának végrehajtó bizottsága. A tanulmánynak beillő

tás optimális szintre való csök kentésére. Felszólalásában *Mikus István*, a tatabányai pártbizottság titkára rámutatott: továbbra is elsősorban a népgazdaságilag fontos A-kategóriás vállalatokhoz kell irányítani a munkára jelentkezőket. A munkaerőforrás fő bázisa a munkába lépő ifjúság. Ezért van nagy jelentősége a reális pályaválasztásnak, pályairányításnak.

OROSZLÁNY

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kántor János,

DOLGOZÓK LAPJA

festő- és grafikusművész

1021

1979. december 12., szerda

Kántor János tárlata

Egy hónapon keresztül látható az esztergomi *Labor Műszeripari Művek* budapesti *Közművelődési Központ*jában (Tűzoltó u. 3.) a gyár nyomdaüzemi grafikusának, *Kántor János*nak kiállítása, amelyet *Galambos Tamás* festőművész nyitott meg december 3-án. A bemutatkozás nemcsak a fiatal alkotó életében esemény, bizonnyal a gyár közművelődési programjában is, világos és tiszta feladatlátást jelez. Így bizonyította a megnyitó, amelyen szép számban jelentek meg a gyár dolgozói is.

A megnyitó szavakat mondó Galambos korántsem csupán egy baráti kérésnek tett eleget, hiszen Kántor egykor az ő irányítása alatt indult az esztergomi Képzőművészkörben, így az idősebb pályatárs felelősséggel értékelhette az ifjabb munkásságát, egyben biztos alapokról mérhette a fejlődést, amely az először 1967-ben kiállító festő és grafikus útján tapasztalható. „*Kántor János jó tanítványnak bizonyult* — mondta Galambos a megnyitóban —, *elsajátította a konstruktiv képszerkesztést, megtanulta az igényes festésmódot és a szimbólumok alkalmazhatóságát, mindezek fontosságát ugyanígy. Olajfestményein tükröződik ez talán a legjobban. Nyomon követhetjük itt a fejlődést, ahol stílárisan kevesebb, gondolatilag viszont annál nagyobb változás tapasztalható...*"

Valóban. Kántor grafikai lapjai és festményei összességükben (és főként az utóbb születettek) egyre elmélyültebb gondolkodásmódot és árnyaltabb világképet, emberi tartást és tapasztalatokat mutatnak, az elmúlt évek bemutatóin is feltűnt már, hogy a szentendrei festészetben megtalálta a maga jó úton önállósuló kifejezésmódozatait. Olajképei, a Kondor Béla emlékére festett *Ikarusz* és az Ország Lili tiszteletére született *Falak* hittel jelzik a példaképeket, de más festők igényes tanulmányozása is felfedezhető a további alkotásokon. Mindez tiszteletre méltó és természetes (és korántsem bírálatként jelezzük ezt a tényt), hiszen az évei számában és alkotói munkásságában is fiatal ember bizonnyal méginkább rátalál a maga egyéni útjára a továbbiakban.

Álom Balázzsal (tus)

Kántor egyre biztosabb kézzel kezeli a maga festőeszközeit, egyre önállóbb mezőkre kerül, jó nyomon halad. A mostani bemutatkozás szép tanulsága ez, szívesen üdvözöljük a talán első budapesti egyéni bemutatkozást. Bizonnyal szélesül barátainak és híveinek köre, hozzájut ahhoz a figyelemhez, amelyet a művek tanúsága szerint, megérdemel.

Bodri Ferenc

Pegazus (tus)

1979. dec

Idős korúak társadalmi gondozása

„Egymás segítése" — Komáromban

Kedvező eredményeket hozott Komáromban az *„Egymás segítése"* elnevezésű akció. A városi tanács végrehajtó bizottságának kezdeményezésére bővítették a szociális gondozást végző társadalmi aktivisták körét. A sokrétű feladat végrehajtásában részt vett a Hazafias Népfront városi bizottsága, a Vöröskereszt városi szervezete, valamint jó pár KISZ-alapszervezet és szocialista brigád.

Az akció megkezdése óta eltelt három évben jelentősebbé vált a vöröskeresztes aktivisták felderítő és jelző tevékenysége. Nemcsak a nevet és a lakcímet, hanem a segítségnyújtás módját és sürgősségét is tartalmazzák a jelzések. Ezek ismeretében gyorsabban érkezik a segítség.

A munkahelyi alapszervezetek rendszeresen szerveznek nyugdíjas találkozókat. A lenárugyár vöröskeresztes alapszervezet tagjai emellett folyamatosan látogatják a gyári lakótelepen élő nyugdíjasokat. Érdeklődnek volt munkatársaik ügyes-bajos dolgairól és lehetőség szerint segédkeznek azok megoldásában. A lakótelepi vöröskeresztes alapszervezetek rendszeresen szervezeznek előadásokat az egészséges életmód tudnivalóiról.

Az iskolák ifjú vöröskeresztes csoportjai műsoraikkal teszik hangulatosabbá a szociális intézmények ünnepségeit. A középiskolai tanulók részt vesznek a házi szociális gondozásban. Szükség szerint tüzelőt hordanak, vagy házhoz hordják az ebédet. A szocialista brigádok a munkahelyi vöröskeresztes alapszervezetek tagjaival karöltve látogatják és patronálják a nyugdíjasokat. E munkában kiemelkedően szorgoskodnak a MÁV, a lenárugyár és a Komáromi Kőolajipari Vállalat kollektívái.

A népfrontbizottság elnöksége és a Vöröskereszt vezetősége együttesen felmérte a Duna-menti város nyugdíjasainak élet- és szociális körülményeit. Az adatgyűjtést 1980 első félévében megismétlik. Célja, hogy az egészséges időskorúakat bevonják a gondozásra szoruló idős társaik patronálásába, valamint az, hogy a szociális gondozás célkitűzéseit minél reálisabban tervezzék.

Pályakezdés és folytatás

Szakvizsga e

Dr. Borsos Zoltán, az OTP megyei Igazgatóságának jogásza. Beszélgetésünk idején éppen szakvizsgára készült, s ez a tény is arra utal, hogy fiatal.

— 1977-ben végeztem az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, s a mi évfolyamunk volt az első, amely a kötelező pályázati rendszer nyomán helyezkedett el — kezdi rövid jogászi múltját felidézni.

— Két év távlatából sikerült-e jó munkahelyet választani?

— Azokhoz képest, akik a szakmában maradtak, nagyon jól jártam. Úgy is mondhatnám, az élet sűrűjébe kerültem.

— Tegyünk egy rövid kitérőt és nézzük, hogyan került kapcsolatba a KISZ-szel?

— Tavaly mi is megrendeztük az ifjúsági parlamentet. Engem felkértek a levezetésre, s hogy ne éljek vissza a bizalommal, szerettem volna újítani. A tanácskozásokon általában vannak előkészített és spontán felszólalások. Nálunk Végig kellett gondolnom az is, hogy még akkor is kellet ügyféllel beszélgetnem, h nem kimondottan jogi természetű problémája volt.

— Hasznosnak ítéli pálya munkáját?

— Szerintem két haszna is volt; egyrészt áttekintettem alaposan saját munkámat, ami biztosíthatja a minőségi előrelépést, másrészt a gazdasági vezetés tájékoztatást kapott tevékenységemről, amiről, bár ez furcsán hangzik, eddig csak nagy vonalakban volt tudomásuk vezetőinknek. Így a pályamunkák nyoman — és ez gondolom a többiekre is vonatkozik — szorosabb lett a kontaktus a vezetés és a fiatalok között. A pályamunkákban felvetett javaslatok bevezetéséről már beszélgetünk, illetve vezetőink beszélnek a pályázókkal, valamint a fiókvezetőkkel.

— A parlamenti elnökség és a pályázat kimeritette a KISZ-munkát?

— Dehogyis, a parlamenti elnökség elindította, a pályázat lezárta az eddigi szakaszt.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JAN 23

DOLGOZÓK LAPJA

Kántor János festő- és grafikusművésza

1021

Egy kis képzőművészet

Kántor János: Vérvörös glóriák (tustempera)

művészeti díjat az SZMT elnöksége évenként adományozza május 1-e alkalmával. A művészeti díj értéke: 12 000 forint — plakettel és emléklappal együtt.

A díj, azt az amatőr mű-

APRÓHI

LAKÁS

Eleserélném újvárosi másfél szobás, összkomfortos tanácsi lakásomat kétszobásra, ráfizetéssel. Érdeklődni lehet Tatabánya-Középső, vasútállomással szemben lévő Csokonai utca 7. sz. alatt. 388

Sürgősen eladó tatabánya-dózsakerti kétszobás, 60 négyzetméteres **szövetkezeti** lakás 280 000 Ft kp + OTP-átvállalás. Érdeklődni, Budapest 665-389-es telefonon.

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kántor János
grafikus

DOLGOZÓK LAPJA

1983 SEP 17

1021

Kántor János rajza

— mondta végül, s magához húzta Violát. — Hogy az a füttyös fütty, hát nincs nekem rajtatok kívül senkim!

— Ez már jobb — gyanakodott Viola —, de mi az, hogy fütty?

— Hát mi a füttyös fütty lehetne? — vicsorgatta a fogát Vince —, a fütty, az fütty. Punktum.

Viola elmosolyodva nyújtotta a kislányt.

— Na, tegye tisztába, maga, fütty! — szólt Vincére. — De aztán vigyázva ám, a füttyös füttyét!

— Hát persze, angyalom, fütty, fütty, fütty — ragyogott Vince. — Értem én, hogy nem szabad gyerekre sarat önteni, fütty, fütty!

Sahogy cseperedett, nőtt Csöngedi Vince kislánya, apja úgy szaporította a füttyöt. Fütyült már mindenütt, ágyban, asztalnál, füvült a falura, fütty, fütty, fütty, —, s egyszer-egyszer még Isten is a háta mögé pislantott, hogy ki csiklandozza az ő fülét ebből a fergelmes feketeségből?

Etjut
hogy
uralk
Ha a
megi
legn
a zu

A teljesít

Mátay Andrea atlétanőnek

Test a léc fölött
hanyatt a legodaadóbb kitárulkozásban
Az erőfeszítés torzulatát
a teljesítmény gyönyöre törli az arcról
Önkivület s kielégületlenség
ambivalenciáját kékli a szem
Még! Még! — sikoltaná
a holtpont görcsös orgazmusában
a tovább-táthatatlan száj
Még magasabbra!
De mert minden csúcs
egyszerre elérhetetlen s tarthatatlan
csupán a holtpont bizonyos
s az azt követő zuhanás

Kántor János, grafikus

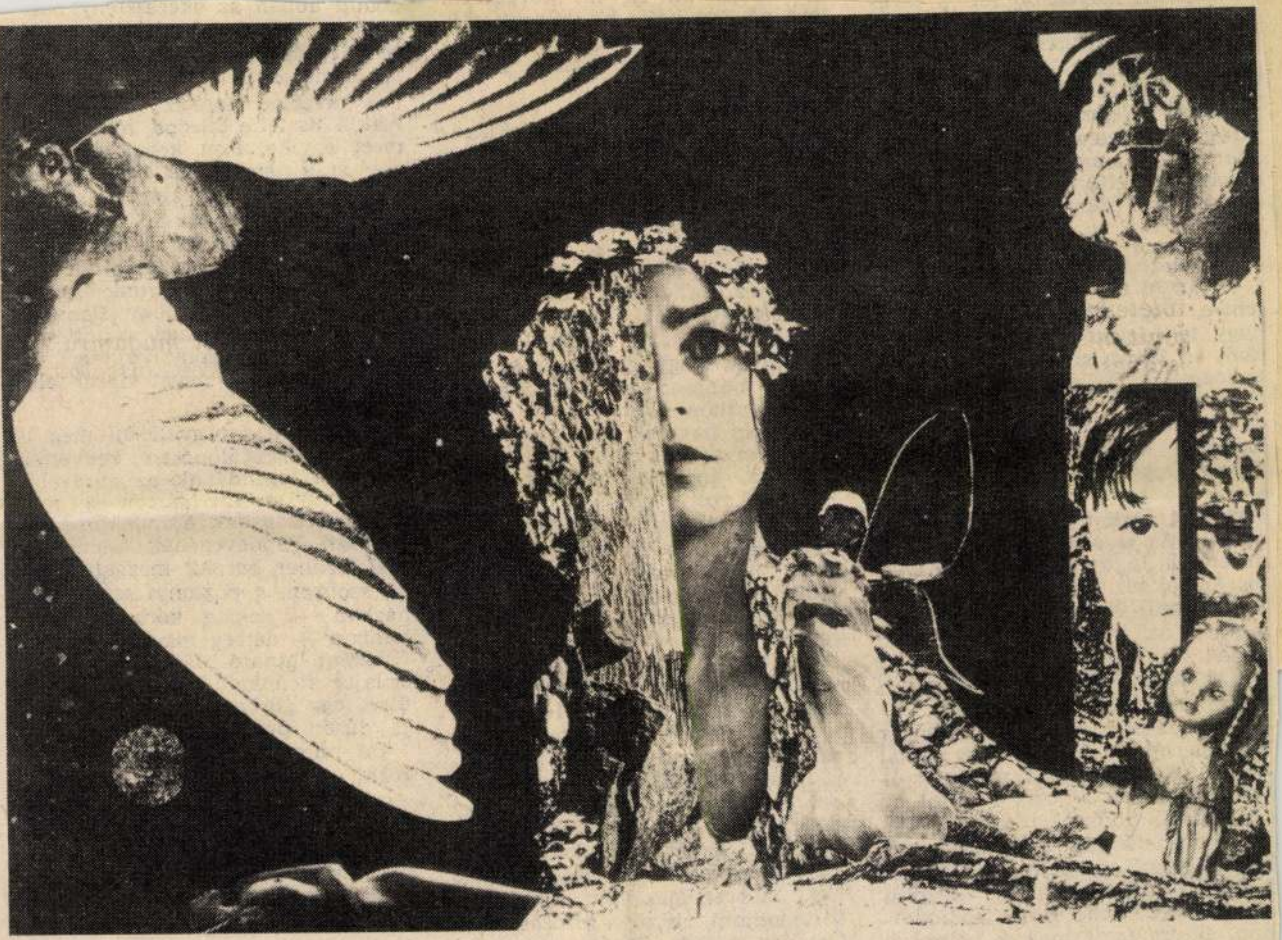

Kántor János: Csehov-illusztráció

5.

dec 20 XXIX/51-52

viai kommunista pártot. (Ezt követően zajlanak a szocialista országok többségében a magyar Rajk-perhez hasonló, vagy azzal azonos eljárások.) Ha meginterjúvol egy csomó embert azokról az 1947—48-as időkről, látni fogja, mennyire élő volt a dunai népek barátságának gondolata és mennyire jelentős volt ebben Belgrád szerepe. Ez benne volt a köztudatban. Miért fagy meg a levegő a férjem körül? Azért, mert mi volAmi, persze, nem történt meg. Aztán ... 1949 szeptember 16-án volt a tárgyalásuk. Október 15-én, szombaton végezték ki. A következő szerdán közölték ezt velem ... Az én ügyemet hozzácsapták egy másik ügyhöz. Nagyon rövid vádirat volt, az első mondat: „Férjével azonos politikai nézeteket vallott." Hát ez igaz volt, én ezt sose tagadtam, ott se, a bíróság előtt. Öt évre ítéltek. Öt év, három hó és négy hetet ültem.

godott abban az ökeresztény bazilikában, amelynek falaira épült templomban ma Márton szülőházát sejtik a hívek.

A savariai Mártont megszakítás nélkül tisztelte Európa, főleg azért, mert egyike azon korai kevesekneknek, akik nem életük önkéntes feláldozásával váltak szentté, hanem aki békés szervező- és építő működésével vívta ki a hódolatot. Olyan szent tehát, akit méltán tisztelt szent István királyunk és kortársai, olyannyira, hogy Pannonhalma sokáig a maga szülöttének tekintette. Egyébként se szeri, se száma a Márton nevet viselő településeinknek.

Ezt a Mártont gyakorta meg is örökítették. Különösen kedvelték annak a legendának az ábrázolását, amely szerint Márton egy mezítelen koldusnak ajándékozta lovastiszti köpönyegének felét. Rafael Donner barokk mozgalmasságú szobrán, a pozsonyi székesegyházban — sokáig koronázótemplomban — délceg magyar huszártisztként látható Mártonunk, amint szilajul ficánkoló lovának hátán ülve, egy görbe karddal kettévágja dúsan prémezett bundáját.

De miért kerítek szót mindenről?

Csak nem akarom ezt a honfoglalás előtt fél évezreddel Savariában született galliai püspököt magyarrá erőltetni?

A nemrégiben lezajlott európai kulturális fórum egyik küldötteként érzékeltem: mennyire keserves vállalkozás messziről jött vendégek

Kántor János, grafikus

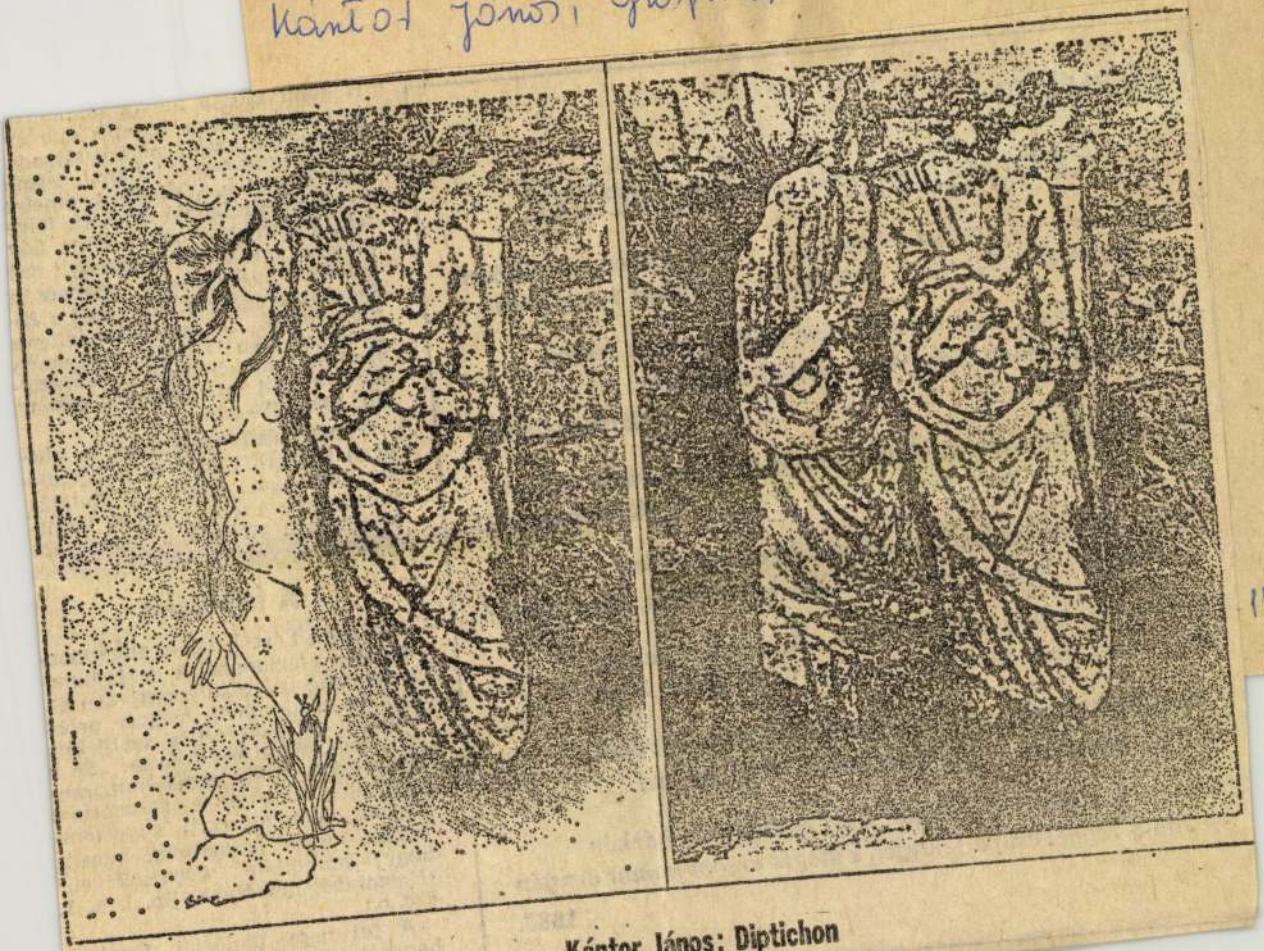

Kántor János: Diptichon

11

Hova tűntek, kiket elvitt eme bárkákon a Revesz?
S mire juthat vele élő, mire juthat vele ép ész!

Megy a kedves, haja zászló, haja elleng ama bárkán
— Jön a reggel csupa fénnyel, s megül arcom komor árnyán

1983.

ászló művei
nányos kutatás számár
azért, mert a társada
s megoldatlanul terme
at a kérdéseket, amelye
th László érintett, felve
elemre méltó, hogy üdv
avaslataiból mennyit pró
asznosítani manapság
Taszák Mihály még a *Ki-*
n asszimilációellene
ban is talál olyat, amely
em elvetendő „szőröstül-
(*A mindenttudás igézete*
25—26. o.)

tékű például az is, aho-
neth László és a fajelmé-
nyát kezeli a kutatás
és azért, mert az immu-
a itt van a legnagyobb

A fajelmélet

László művei ellentmon-
foglalkoznak a fajelmé-
g műve súlypontjában ál-
sszimiláció magyar prob-
násfelől teljes szubjektív
iséggel ezt írhatta: „Én a
k őrült antiszemitizmu-
sától elég világosan elválasztottam
magam, nemcsak azzal, hogy tom-
bolása idején hallgattam, hanem,
hogy harcoltam képviselőivel."
(*Homályból homályba*, Bp. I. h. I.
628. o.)

A faj nem biológiai fogalom,
hangsúlyozta Németh László. Az

Kántor János,

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
1979 DEC 24

1021

Kántor János: Háromkirály

kohászati üze
mények a ha
ágakban is.

Megoldották
lyamatos él
is. A háború
környéke ho
Már több
hektárt tette
ott megaláku
dságok és te
tek 1979-ben
több mint 200
miszert biztos
nak. Ugyanakkor a lakosságnak munkalehetőséget teremtenek a szövetkezetekben. Ez igen jelentős eredmény, mivel a felszabadulás után Ho Si Minh városban a munkanélküliek száma meghaladta a másfél milliót. Napjainkban a számuk mintegy 200 ezerre tehető. A tervek szerint a munkanélküliség teljes felszámolása a következő két év során várható.

Azt a sokféle, sajátos problémát, amely az első időkben a vezetők munkáját nehezítette — felsorolni is hosszú lenne. Ám mégsem a szervezés, a gépesítés, vagy az ágazatok korszerűsítése okozta a legtöbb gondot, hanem maguk az emberek. A dolgozók többsége pazarló anyagfelhasználásához tessék-lássék módra végzett munkához szokott. És ezen a mentalitáson nem

KÁNTOR JÁNOS

24 Óra — Esztergomi Krónika

1996 febr 10

Kántor János: Pegazus sír – Esztergom művészei nem névlegesnek, hanem meghatározónak tartják az évek folyamán kialakult partnerkapcsolatokat. Kiállítani rang Párkányban, a franciaországi Cambrai-ban, és mint a legújabb példa mutatja, a Frankfurt melletti Maintalban. Így vélekedik Erchard Rorbach polgármester is, aki a több tagtelepülésből álló németországi Maintal Hochstadt városrészében a napokban megnyitotta Kántor János grafikusművész kiállítását. A falakon látható alkotások – köztük a fentebb látható, Pegazus sír című –, jelentős számú érdeklődőt vonzottak a gyönyörű óvárosi galériába. Nem véletlenül, hiszen – ahogyan a Frankfurter Nachrichten hétfői száma írta – „Kántor János nem ismeretlen Maintal város közönsége előtt. Decemberben a közeli Roneburgban ő és az Eric Kastner iskola pedagógusai közös művészeti-nevelési programot valósítottak meg."

Az esztergomi Drayman a sport barátja és támogatója

Magyarország 2000 mércéjével

Tanácskozás hazánk társadalmi-gazdasági modernizációjáról

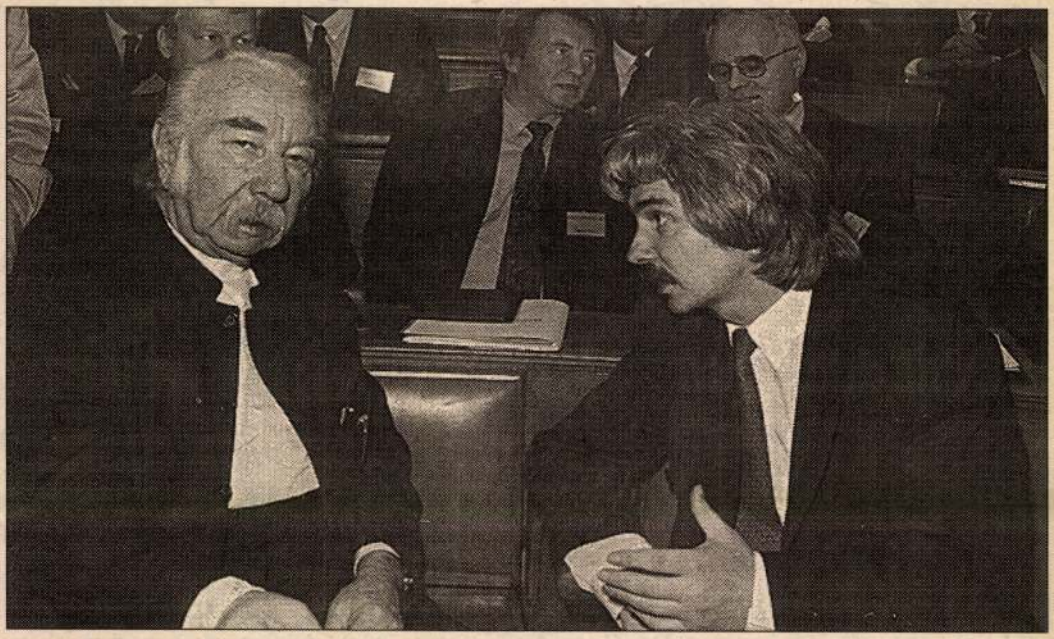

Határ Győző Londonban élő író és Baja Ferenc miniszter a tanácskozáson. FOTÓ: FEB/DIÓSI

Pénteken a Parlament kongresszusi termében megkezdődött a Magyarország 2000 című konferencia. A hazánk társadalmi-gazdasági modernizációjának lehetőségeivel foglalkozó eseményen a politikai, gazdasági, kulturális és tudományos élet különféle területeinek csaknem száz magyar származású kiválósága vesz részt a világ több mint húsz országából.

Kosáry Domokosnak, az Akadémia elnökének megnyitója után *Horn Gyula* kormányfő mondott beszédet. Hangsú- teljes ban azt szeretnénk elérni, hogy hazánk – jó értelemben – a kelet-közép-európai térség tranzitországává, pénzügyi, kereskedelmi központjává váljék.

széd országokkal való kiegyensúlyozott viszony politikánk elemi érdeke. Segíti gazdasági fejlődésünket és hozzájárul az egyes országok kisebbségei, így a határon túli magyarság helyzetének javulásához is.

Bokros Lajos pénzügyminiszter kiemelte: 1996 legfőbb gazdasági feladata a jóléti rendszerek „átszabása" lesz. Csak ez szüntetheti m-

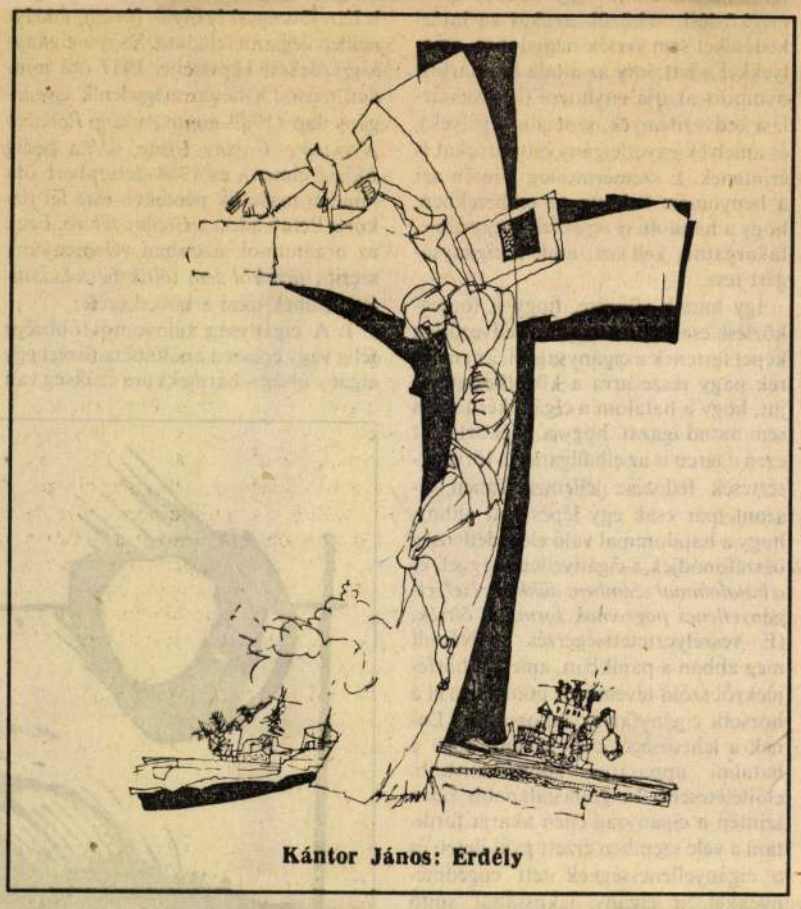

Kántor János: Erdély

nénk a csendes többség, a tanítványok véleményét közölni a tanárnő olvasói levelében írt tényekkel kapcsolatban.

A Dolgozók Gimnáziumának hallgatói felnőtt fejjel, a család, a munka sőt a többletmunka mellett vállalják a továbbtanulást. Fáradtan, hajszoltan, olykor családi gondoktól terhelten igyekeznek megfelelni az egyre növekvő iskolai követelményeknek. Talán nem tévedünk, ha úgy vélekedünk, hogy ebben a sajátosan más iskolai környezetben más tanári, pedagógiai mentalitásra van szükség, mint a nappali tagozaton. A türelmes, a tantárgy tiszteletéből fakadó emberséges szigor megérteti és elfogadtatja a hallgatókkal a magasra állított mércét. Dr. *Szabó* tanár úr így tanított bennünket, megalkuvást nem türve, és órái számunkra felnőtt fejjel is maradandó élményt jelentettek. Őszintén reméljük, hogy még sokáig, sok hallgatót készíthet föl történelemből az érettségire és felvételire. Az, hogy ki nem tudja magát megszerettetni, elfogadtatni a tanulókkal és miért, külön választ érdemelne. Érdekes, hogy ezt a kérdést a tisztigen nagy és éles a választóvonal. Úgy gondoljuk, hogy egyetlen tanárnak, aki hallgatóit megalázó türelmetlenséggel, indulatosan vizsgáztatja és kontraszelektál, sem lehet erkölcsi alapja arra, hogy kollégájáról a nyilvánosság előtt sommásan nyilatkozzon, ahogy Szücs Gabriella tanárnő tette olvasói levelében.

Úgy véljük, azon is érdemes elgondolkodni, hogy Szücs Gabriella tanárnő, aki igaztalanul ítélkezik dr. Szabó tanár úrról olvasói levelében, vajon miért és milyen erkölcsi álláspontról jelentette föl *Bálint* Péter tanár urat, aki pedig éppen a tisztelt tanárnő támadásával szemben védelmezte kollégáját. A nyilvánosság előtt tett sommás ítéleteire és vádaskodásaira, feljelentgető magatartására akkor sincs mentsége a tanárnőnek, ha levele megírására volt igazgatója iránt érzett lojalitása ösztönözte.

Dalmi Sándor
Nagy Eleonóra
Tumbász József
Röder Richard

rendőrség részéről. Ugyanakkor a tömegközlési eszközök azokat az intézkedéseket sem verték nagydobra, amelyekkel a hatalom az általa fenntartott nyomort akarja enyhíteni (lakásvásárlási kedvezmények, szociális segélyek), és amelyek egyes cigány csoportokat is érintenek. E szemérmesség szintén azt a benyomást keltette az emberekben, hogy a hatalom is úgy érzi: szégyellnie, takargatnia kell azt, amit a cigányságért tesz.

Így annak ellenére, hogy a tömegközlési eszközök nagyon kedvezőtlen képet festenek a cigányságról, az emberek nagy része arra a következtetésre jut, hogy a hatalom a cigánykérdésben sem mond igazat, hogy a tájékoztatást ezen a téren is az elhallgatás, a törvénysértések fedezése jellemzi. Innen viszont már csak egy lépés kell ahhoz, hogy a hatalommal való elégedetlenség összefonódjék a cigányellenességgel, és *a hatalommal szembeni dühkitörések cigányellenes pogromok formáját öltsék*. (E veszélyeztetettségérzés nyilvánult meg abban a pánikban, amely a bőrfejűekről szóló tévéműsor után fogta el a borsodi cigányfalvak lakosságát.) Ennek a lehetőségét csak növeli, hogy a hatalmi apparátus konzervatívabb, előítéletesebb és gátlástalanabb része szintén a cigányság ellen akarja fordítani a vele szemben érzett gyülöletet, és a cigányellenességnek tett engedményekkel, a cigány lakosságot sújtó megkülönböztető intézkedésekkel és a cigányellenes írók meg olvasók írásainak megjelentetésével akarja megszilárdítani hatalmát. (Bár a cigányellenesség felszínrekerülését nem tekinthetjük egyértelműen negatívnak.)

A rendszerellenességgel összefonódó cigányellenesség egyes esetekben kifejezetten a fajelmélethez, a fasiszta ideológiához kapcsolódik, és abban a kijelentésben összegeződik, hogy „Hitlernek nem a zsidókat, hanem a cigányokat kellett volna gázkamrába küldenie". (A közvélemény nagy része nem tudja: Hitler – ha sokkal kevesebb emberrel is – ezt is megtette.) Ez az ideológia – amint azt egyes popegyüttesek és a bőrfejűek példája mutatja – főleg a marginális helyzetű fiatalok körében terjedt el, és ennek éppen az az oka, hogy ezek a fiatalok elsősorban militáns cigányellenességükkel tudják megkülönböztetni magukat a hasonló helyzetű cigányoktól. Ugyanakkor a közvélemény-kutatások eredményei szerint a cigányellenesség – többé vagy kevésbé militáns formában – az egész lakosságot áthatja: az emberek egyharm

KÁNTOR János

MN
1989. nyár
30

A Magyar Nemzet Galériája

Kántor János: Erdély

Egy hadsereg dilemmája

1956 és a katonák

A szovjet fegyverek segítségével november 4-én hatalomra került párt- és állami vezetés *soha nem törekedett tisztázni* a fegyveres erők 1956-os tevékenységét, mivel ahhoz először a saját szerepét kellett volna pontosan értékelnie. A helyenként és időnként elhangzott elismerő nyilatkozatok nem az októberi helytállást ismerték el, hanem a november közepén létrehozott és a konszolidációt elsősorban *fizikai erőszakkal* segítő *karhatalomnak* szóltak.

1956 nyarán a hadsereg vezetését is a belső viták kötötték le, a tiszti iskolák, akadémiák társadalomtudományi tanszékein pedig ádáz vita folyt az előző évek értékeléséről, valamint a jövőről. Forró hangulatú taggyűlések zajlottak le, amelyeken felvetették *Rákosi* Mátyás távozásának szükségességét, szó esett a korszerűtlen fegyverzetről, a szovjet módszerek másolásáról, a szovjet mintájú egyenruháról, bírálták az ötéves terveket, a nagyberuházások átgondolatlanságát, a hadseregen belüli sok átszervezést, az áthelyezéseket, a leszerelt tisztek elhanyagolását.

Bár a tisztek elégedetlenek voltak, megbízhatatlanságról nem lehet beszélni. A hadseregben 1956-ban is a korábbi „alapokon" folyt a politikai nevelőmunka, amelynek egyik fő feladata a fennálló rendszer istenítése volt. Mindezek, valamint a szocializmus jövőjéről festett vonzó kép, az ígérgetések és a hadsereg zártsága egyenesen lehetetlenné tették

rancsnokság előtti tüntetés, majd *Mecséri* ezredes és csoportja megtámadásakor, délután pedig a tanácsházánál, amelyet tűzharcban foglaltak vissza a katonák.

Szegeden a kiskunmajsai ezred katonái a tüntető tömeg elé lőttek a betonra. Egy ember meghalt. Keszthelyen, Csongrádon, Tiszakécskén és Kecskeméten repülőket vetettek be a tüntetők ellen. *Tiszakécskén 18 halott volt* Kecskeméten *Gyurkó* vezérőrnagy

tette, hogy forradalon kesztett é ban, ígéret tály az or nem hagyj reggel 6 ó zöme azon zókat. A h például ne cséri paran hozta fel parancsra

„Röplapot szerkesztett és adott ki Esztergo hogy a hadosztály az oroszok ellen fordul . . .'

TÖRTÉNELMÜNK FEHÉR FOLTJAI

A szerző a hadseregnek az 1956. október széles körben elterjedt nézetet igyekszik he

Sorozatunk a magyar történelem fehér fol re vállalkozik.

Minden szombaton — a Magyar Ne

harckocsikat, tüzérséget is bevetett a cigánytelep ellen. Várpalotán, Székesfehérváron, Kaposváron és másutt is áldozatokat követeltek a sortüzek, megint más helyőrségekben pedig figyelmeztető lövések kényszerítették a tüntetőket az utcák elhagyására.

A vezetés bizonytalansága fokozatosan átragadt a katonákra. Kezdett romlani a hangulat, fáradtak, elkeseredettek voltak. A kirendelt egységek szinte minden esetben elkéstek. Így volt ez a De-

Október miniszter i *Forradalmi* rehozására. túllépve a jog- és hat nél, magasa ta, elküldte látva, tová ság és a bi csapatparan

A hadser ken túl, so

Kántor János, grafikus

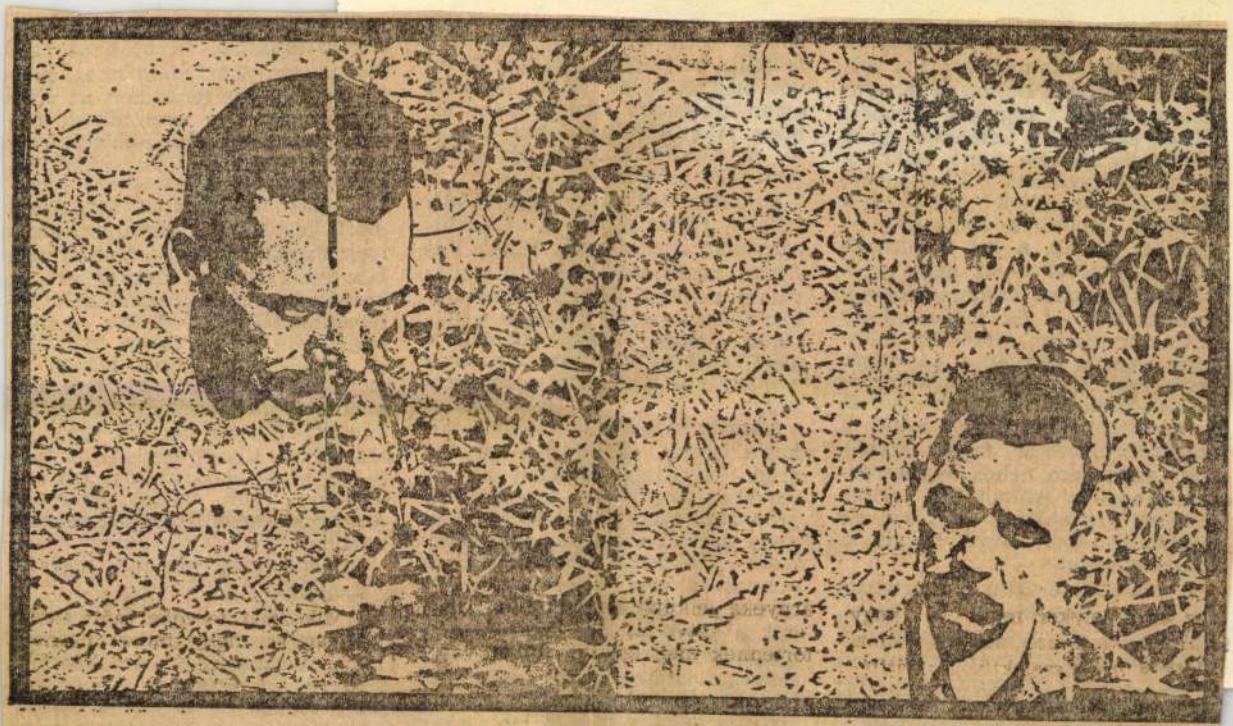

Kántor János: J. A. csillagai

5.

12 · XXX/50

nézést kérek, hogy az iroda-
ól beszélek. Öt éven át nem
m ezt. Tartottam magam a
s és soros témákhoz, az élet-
ra menő — nem túlzás, vol-
akik belehaltak, belerokkan-
— napi politikai ügyekhez,
yek aztán a következő félév-
már nem voltak érdekesek,
jöttek helyettük újak, ame-
megint éppoly fontosaknak
ottak. Ezek is elvittek valakit
lünk, mindig a leglelkiismere-
bjét. De az ügyekre — bár-
erőltetem az eszem, már nem
mlékszem. Pedig nekem is
tték az időmet, terveimet, am-
imat, nappalaimat és éjsza-
at, eddigi életemnek majd tíz
lékát. Illyést idézem: „Művek
kotások helyett csupa *ügy* veri
lem, mint valami vívóterem
tiszti becsületbíróság előcsar-
iban."

bből következett az is, hogy el-
ályosult (vagy könnyen lehe-
elhomályosultnak tekinteni) a
yar irodalom igazi dolga. Ami-
a partnerekkel beszélgettünk,
igen jutottunk oda, hogy szó-
ba jöhessen, mi is lesz a magyar
irodalom sorsa, vagy van-e pers-
pektíva, van-e valami program,

pasztalatom, bizonyítani is tudom — a nyugati országok fiataljaiban, ha megismerkednek vele, néha rendkívüli vonzódás ébred nem-

ha valamelyik *Medici* azt mond-
ja: „De hát sok a festő! válasszák
ki, kérem, maguk közül azt a
nyolc vagy tíz művészt, de nem

Kántor János, festő

KÁNTOR JÁNOS KÉPEI

Esztergomi Galéria

A kiállításra összeválogatott több mint félszáz alkotás közül egészen pontosan *kilenc* a festmény: a többi a grafika valamely ágát reprezentálja, nagyobbrészt rézkarc. S bár Kántor János *festő-grafikusnak* vallja magát, a rögtönzött statisztikában tükröződő arányok árulkodnak igazi vonzalmáról.

Mert Kántor igazi terepe a grafika, annak is inkább sokszorosító ágazatai. „Jelet hagyni", ahogy a katalógusban Kondor Bélát idézi — ez az *ars poeticája*. És az, hogy az álmokat nem szabad elfeledni. E mostani kiállítás már összbenyomásával

Kántor János: Öböl

is emellett tesz hitet. A karctű barázdái, a linókés hasította árkok egy furcsa álomvilágba visznek el. Kántor grafikai lapjainak zöme egyszerre intim és monumentális, álomszerűen nyugodt és feszültségtől terhes.

Kedvelt alakjai a szárnyas lények. De nemcsak a madarak: az angyalok, az Ikaroszok, a lebegve szárnyaló *Garabonciás*. Szereti a zöld és barna egymásba úszó tónusait, a póztalan feketét. Különösen meggyőző a *Hegyek és emberek* sorozata, nemkülönben *Szindbád*-alakjai: ezek vallanak legőszintébben gondolatvilágáról.

A kiállított montázsok közül — ezt a műfajt is határozottan kedveli Kántor — eszköztelen egyszerűségével, már-már szárazon szenvtelen izzásával a *József Attilát* idéző a legsokatmondóbb.

Kevésbé egységes stílust képviselnek a táblaképek. Amennyire összetéveszthetetlenül egyéni aurája van, annyira sokféle hatás nyomasztja a festő Kántort. A grafikai sokoldalúság és ízlés ellenpontjának tűnik egyik-másik, öncélúnak ható applikációkkal megtűzdelt olajképe.

E. Nagy Lajos

– : Heti ajánl
Új Tükör

3

XXIII/27

LÓSÍTÁS

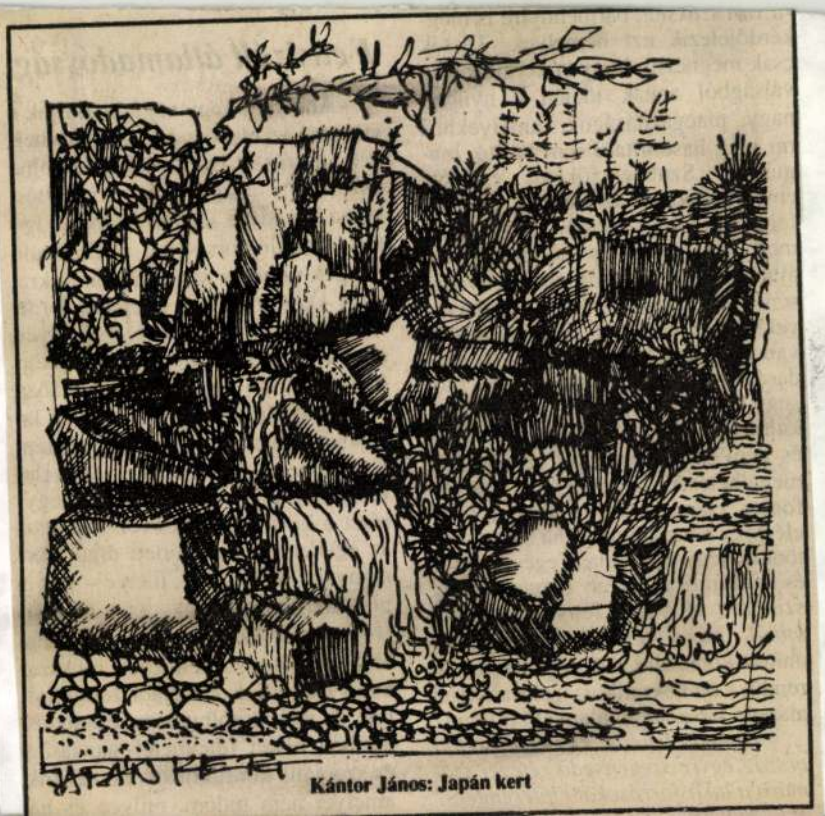

Kántor János: Japán kert

KÁNTOR János

Magyar Nemzet
1991. július 29.

KÁNTOR JÁNOS

Magyar Nemzet, 1991. július 21.

ék-e a lakbéreket?

n szociológus a fokozatosságról, upról és a szociális érvekről

– Köztudomású és témánkkal min-nképpen összefügg, hogy elég szú ideje kaotikus állapotok ural-nak a bérlakások eladása körül. város legutóbbi rendelkezését a rsasági megbízott törvénysértő-élte. Egyesek szerint szerencsé-tt volna moratóriumot elren-a már az új törvényi szabá-sik. Az eladásokból szárma-elre viszont úgyszintén nagy

nek határai – mondhatni – ma már egészen a Hungária körútig terjednek, kül- és belföldi vállalkozók jóvoltából igen gyorsan kereskedelmi centrumokkal, irodaházakkal, bevásárlóközpontokkal épülhetne be. És nemcsak az értékes foghíjtelkekre gondolok, hanem a lerobbant házak helyreállítására is. Akár úgy, hogy földszintjükön létesítenek színvonalas üzletsorokat vagy az első emele-

Kántor János: A Békás-szoros Erdélyben

Goldoni velencei komé

Nyerges László tanulm

Csak sokat tudó, könyvtárakban búvárkodó színháztörténészek a megmondhatói annak, miért s miképpen alakult ki közgondolkodásunkban az a bájos tévhit, miszerint a commedia dell'arte s *Goldoni* egy tőről fakadnak, s a XVIII. századi olasz, mi több: velencei komédiaszerző műveit elsősorban a commedia dell'arte játékhagyományok ötletektől sziporkázó megcsillantásával lehet (s kell!) hitelesen felidézni. Negyed százada, a torinói színház budapesti vendégjátéka idején jó nevű (?) színikritikusok is fanyalogtak, mondván, színtelen, sőt naturalista-unalmas Mirandolinát láthattunk a színpadon; hová tűnt a velencei komédia színes harsányasága, játékossága, kiszámíthatatlan sokszínűsége, melyet a valamikori Arlecchinók, Pantalonék, Colombinák, Dottorék – a „maszkok" oly szemetszívet gyönyörködtetően képviseltek a színpadon?

Csak az elmúlt negyedszázadban fedezte fel néhány kísérletező kedvű magyar színházművész a realista Goldonit, aki egész életében épp a kiürült, üres kacagtatássá silányult commedia dell'arte hagyományok ellen hadakozott mint drámaíró s mint színházi ember, s aki művészként egy életen keresztül szívós eltökéltséggel formálta új típusú, új stílusú színházát. Először megírt, s nem tetszés szerint alakítható szöveget adott színészei szájába, majd karaktert formált karakterkomédiákat írt (mindig színészeiben gondolkodva, „testre szabva szerepeiket!) s végül környezetkomédiákat, komédiákat a szó klasszikus értelmében: történeteket, amelyek a végén jóra fordulnak a dolgok.

Goldoni nagy művészi leleme környezetkomédia: velencei terekben, kávéházakban, lakásokban, helyekben, színházakban, hányakon velencei emberek – f sok, utcalányok, kereskedők, lások, halászlegények, házadelgők és házasságközvetítők talan szállal összefonódó é dennapi jövésmenései, vesz kibékülései, karattyolásai, dásai, bájolgásai – az élet e meg a színpadon, festett díszött, színészek játékában, ke netté formálva, színházi e gömbölyítve – a nagyérdem kum szórakoztatására és oku

Nyerges László könyvéb kíséri az utat, amelyet Golc házreformáló küzdelme sora A San Samuele színház ifjú r seként ahhoz is bátorság kelle egy szereplő szövegét megí sőbb commedia dell'arte stílu repeket írt (mindig sikerrel fe *Két úr szolgáját* – például), a már a Sant'Angelo színház tagj – remek karakterkomédiákat, a *I got*, a *Fogadósnőt*, a *Furfangos*

Az égi és a földi sz

Nádas Péter kötet

„... úgy szeretnék beszélni a szerelemről, hogy közben másról se beszéljek, mint ennek a monológnak a lehetetlenségéről."

Úgy szeretnék írni *Az égi és a földi szerelemről* című kötetről, hogy közben másról se írjak, mint ennek az írásnak a lehetetlenségéről.

Hölgyeim és uraim! Már az egyszerű megszólítással is hadilábon állt *Nádas* Péter annak az – Fidesz-akadémián tartott – előadásnak alkalmával, amely csírája lett esszékötetének. Hiszen nemük szerint minősítette hallgatóságát akkor, amikor nem külön nők és külön férfiak tapasztalatáról, csakis *közös* élményükről, az *ember*

„Ha pedig mégis úgy esik, hogy meg törjük a bölcs hallgatást... akk ezeknek a nyögésekkel, méla csönde kel, dadogással, sóhajokkal és zok gással kísért beszélgetéseknek a hel színe egy sötét utca szeglete avagy szoba, ahol az első és az utolsó mo dat között bealkonyult." S e suttog sok, zihálások summázatául, ahog tekintetünk a másikra vetül, fejünk cseppet ingatva, talán csak annyi b kik ki ajkunkon, hogy – kimondhata lan!

Aki a filozófia eszközeihez nyú szükségképpen tárgya egy-egy rés problémáját veszi sorra, annak rem nyében persze, hogy kikerekedik

Kántor János illusztrációja

kell találniuk társa…
gük pártérdekektől független terepet, az ellenállás történetének pedig méltó helyét a magyar történelemben. A náci hadigépezet megsemmisítése, a magyarság számára kilátástalan háború mielőbbi befejezése, a fasizmus üldözötteinek megmentése, az antifasiszta koalicióban megbonthatatlan egységben harcoló hatalmak hadseregeinek győzelme érdekében politikai–szellemi eszközökkel vagy fegyveresen küzdő magyar ellenállók az adott történelmi helyzetben a magyar függetlenség gondolatát testesítették meg, s nem az egyik diktatúrának másikra cseréléséért, hanem *a demokratikus fejlődés feltételeinek biztosításáért álltak ki*. Végül – vagy talán mindenekelőtt? – élt bennük a reménynek halvány szikrája, hogy hozzájárulhatnak Kelet-Közép-Európa térségében a múlt katasztrofális tévedéseit kiküszöbölő békeszerződési feltételek eléréséhez.

Az új szövetség feladata a tagság érdekk…

KÁNTOR János
M. Lemez 1991. június 14.

(Budapest V.) B

meg

tisztelt rés

a Pesti Vigadóban (Buc

1991. jún

9 órakor

KÁNTOR János

M. Nemzet
1991. jún. 27.

Kántor János rajza

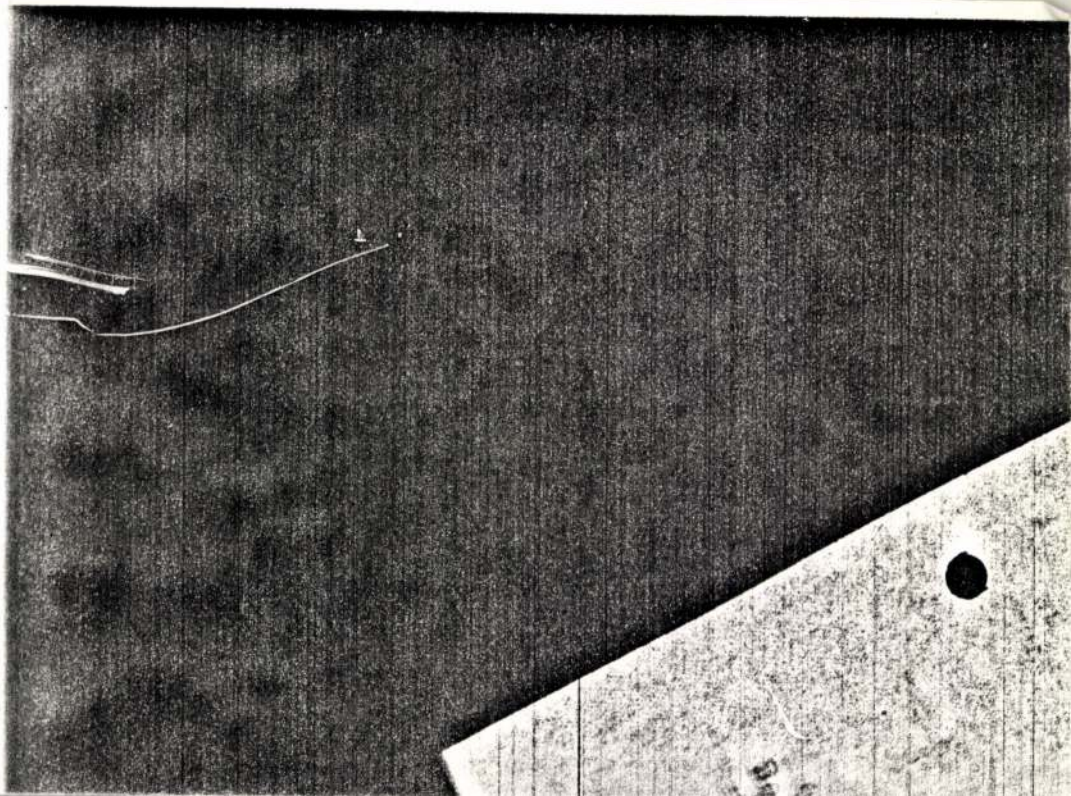

KÁNTOR JENŐ GRAFIKUSMŰVÉSZ / GRAPHIC ARTIST

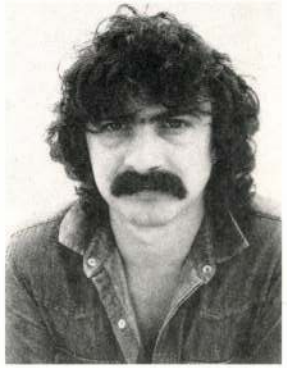

Adorno mondta egy tudományos konferencián Lucian Goldmann-nal vitázva: „A műalkotás az igazságtartalomban való részesedése által több, mint ami..." Mármint több annál, mint amit transzcendencia nélkül kiolvashatunk belőle.
Kántor Jenő grafikusművész az utóbbi években szociologizáló indíttatással készíti alkotásait. E periodusának első grafikája az 1981-ben készített Szanálás, amely fotóalapú ofszet nyomat, szita felülnyomással. A fotóba nem nyúlt bele a művész, maga a felvétel s a színezés az, ami a mű vizuális alaphatását biztositja. Ez általában jellemző munkáira: manuális alakítás a géppel rögzített látványon csak a hangsúlyozás érdekében történik. A színezés viszont határozottan vállalja a „művi" jelleget, nem naturalisztikus. Gyakorta érzékelhetjük, hogy Kántor Jenő a trikolor színeit is beépíti műveibe úgy, hogy a nézőben ez a mű hatásmechanizmusának eleme legyen.
A vegyes sokszorosító eljárás, amelyet Kántor műveinek készítéséhez használ tulajdonképpen több nyomdaipari eljárás alkalmazása egyetlen lapon. A gépi sokszorosításnak nem azt a lehetőségét használja ki, hogy nagyszámú azonos minőségű nyomat készíthető egyetlen lapról (hiszen egy-egy alkotásból mindössze 3–5 példányt készít), hanem a gépi technika adottságait állítja művészetének szolgálatába.
A művek tartalmi szempontból mai társadalmi kérdéseket állítanak a középpontba. Nem idegen Kántor Jenőtől az irónia, és gyakorta él bizonyos szürrealisztikus kifejezési eszközökkel is.
Mindezt Adorno kijelentésének árnyékában végiggondolni azért nem tartom elhibázottnak, mert ha a pályája elején áll is egy alkotó, mérni magát csak a mindenséggel mérheti. Azaz: mindenképpen a művé és a műbe fogalmazott igazságtartalom az, ami egy alkotást művészetté rangosit. Az pedig szellemi inspiráció, igényesség, szándék és alapállás kérdése, hogy ki, mit, mennyire és hogyan képes az „igazság" kategóriájaként önmagának, művészetének és közönségének definiálni.
Zárásként e gondolathoz ismét csak Adornot idézem, aki a tudományról és a műalkotásról mondja: „... maga az igazság eszméje olyasmi, amit valószínűleg egyik is, másik is csak töredékesen ragad meg."
Figyelmükbe ajánlom Kántor Jenő igazságát.

Chikán Bálint

At a conference of scholars, disputing with Lucian Goldmann Adorno said as follows: "Owing to its share in the purport of truth, a work of art is more than it is...", i.e. it is more than we can gather from reading it without transcendence.
The works by the graphic artist Jenő Kántor have recently been created with sociological intentionts. The first piece of this period entitled "Houses to be demolished" was made in 1981. It is an offset print on photo basis with silk-screen overprint. The photograph itself is not manipulated by the artist. The exposure and the colouring themselves secure the basic visual effect and this procedure is caracteristic of his works; manual manipulation of the spectacle fixed by the camera only occurs when the artist wants to lay emphasis on something. However, the colouring is not naturalistic, it shoulders to be "artificial". We often feel that the colours of the tricolour are built in his works so that in the spectator they become elements of effect motivators.
The combinative process of reproduction used by Kántor means the application of more printing industrial procedures on one sheet. He does not make use of the possibility of machinery reproduction by which a number of prints of equal quality can be produced on one sheet (he only produces 3–5 reproductions after one original) but he employs the nature of machine technicality to serve his art. His works raise social question. Irony is not alien from Kántor and his mode of expression is often surrealistic. I do not consider it an abortive attempt to ponder over all these in the shadow of Adorno's statement because even if an artist is only starting his career, he can measure himself by the universe only. It means that truth alone if included in a work can raise the same to the sphere of art. But it depends on intellectual inspiration, pretension, intention, and turn of mind that who, what, to what extent, and how is able to define as a category of truth for himself, for his art, and for his public.
At last I would like to cite again Adorno's words who relating to science and to art said as follows: "... the idea of truth is something that could only fragmentary be grasped by the one and the other as well".
I would like to call your attention to the truth of Jenő Kántor.

Bálint Chikán

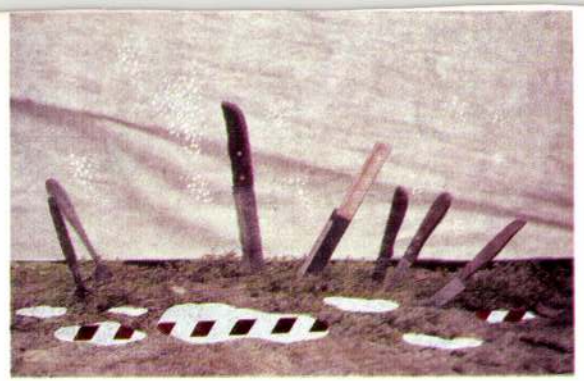

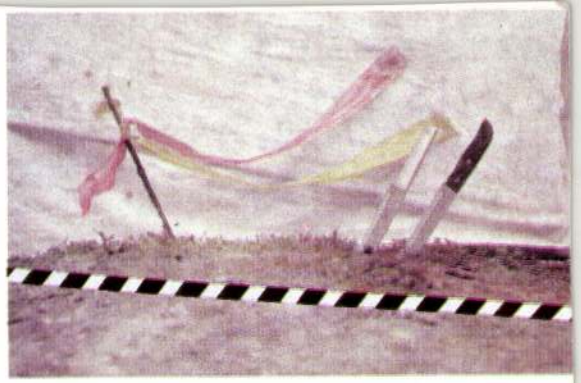

ROSSZ IDŐ A „JÓ IDŐ PARK"-BAN (címlapon)

WEATHER IS BAD IN THE "PARK OF WEATHER IS GOOD" (title page)

EGYENLŐRE CÍM NÉLKÜL ... I. II. III.

WITHOUT NAME, FOR THE TIME BEING ... I. II. III.

STUDIÓ GALÉRIA
Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.
A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és a Fiatal Képzőművészek Studiója

Meghívja Önt,
KÁNTOR JENŐ grafikusművész kiállításának megtekintésére
Nyitva: 1983. október 19-től november 13-ig

GENERALART Dorogi Nyomda

KÁNTOR'83

KÁNTOR SÁNDOR ARCKÉPÉHEZ

Az életrajzi adatok szerint 1894-ben született Karcagon. Az elemi iskola elvégzése után inasnak ment egy helybeli fazekasmesterhez, Á. Kovács Jánoshoz. A század első éveiben vagyunk. Szegény ember fia az időben úgy léphetett ki a rideg paraszti sorból, hogy iparosnak állt. Apjáról, édesanyjáról tőle tudok egyet s mást. Édesapja lógercsősz volt. A lógerek nagy legelőkön terültek el a városon kívül, széna- és szalmalerakodó helyek voltak. Jártam én is — éppen az ő emlékezései nyomán — jó néhányszor a „déli lóger"-ben, a hatalmas széna- és szalmakazlak városában, melynek szélei a Kunlaposon át a hortobágyi pusztára visznek. A csősz kis nádasházban lakott, szűkös körülmények között. A szilaj pásztorok, betyárok, csőszök világáról még szemtanúktól hallott Kántor Sándor. Ilyenkor képzeletemben, ha a régi világról, vagy Móricz Rózsa Sándoráról beszélgettünk, az ő szülőházában láttam őket megelevenedni a tüzelős ól végében levő szabadkéményes tűzhely körül.

Karcagon nem volt érdemleges fazekasművészet. Jelentős népművészet Mezőtúron. Tiszafüreden és a fekete cserepéről híres Nádudvaron volt. A jobbágyfelszabadítás nyomán gazdagodó parasztság jelenti a népművészet virágzásának társadalmi alapját. Karcagot szegény nép lakta. A Nagykunság székhelye volt, ugyanott székelt a kunkapitány, amolyan atamánféle. Területe, a Nagykunság nádas, vizes, zsombékos vidéke, amely csak a Tisza szabályozása után vált művelhetővé. „A karcagi nádas határ / nem terem egyebet nádnál", mondja a korabeli népdal. Bizony a nagykunok szilaj pásztorok, pákászó, halászó, madarászó nép volt. A Tisza szabályozása után megindult a birtoktagozódás, s az én gyermekkoromra már szegénységet szült szörnyű külvárosokkal.

Hogy Kántor Sándor fazekas lett, ez véletlen. Édesapja adhatta volna más iparoshoz is. De hogy művész lett belőle, az törvényszerű. 1927-ben találkozik Györffy Istvánnal, a magyar néprajz tudós professzorával. Ő biztatja az akkorra már kitűnő felkészültségű mestert a tiszafüredi, kihalóban levő fazekasművészet felújítására. Miskakorsót, tányérokat, tálakat, butellákat hoz neki mintául. Már az első munkák sikert hoznak a fiatal mesternek. Hamarosan önálló művek jelennek meg a miskakorsó mellett: a karcagi bíró és a kisbundás asszony. Sajátjává lett a füredi szín- és formavilág. Csodálatos minták, írókával rajzolt fekete kakasok, szép madarak, de nonfiguratív, dekoratív formák is feltűnnek tárgyain. Elindult azon a fejlődési úton, amely egészen máig vezet. Györffy Istvánnak jó szeme volt. A népművészet világában nőtt fel, apja szűrszabó volt Karcagon. Nemcsak elindította, de figyelemmel is kísérte, tanította felfedezettjét.

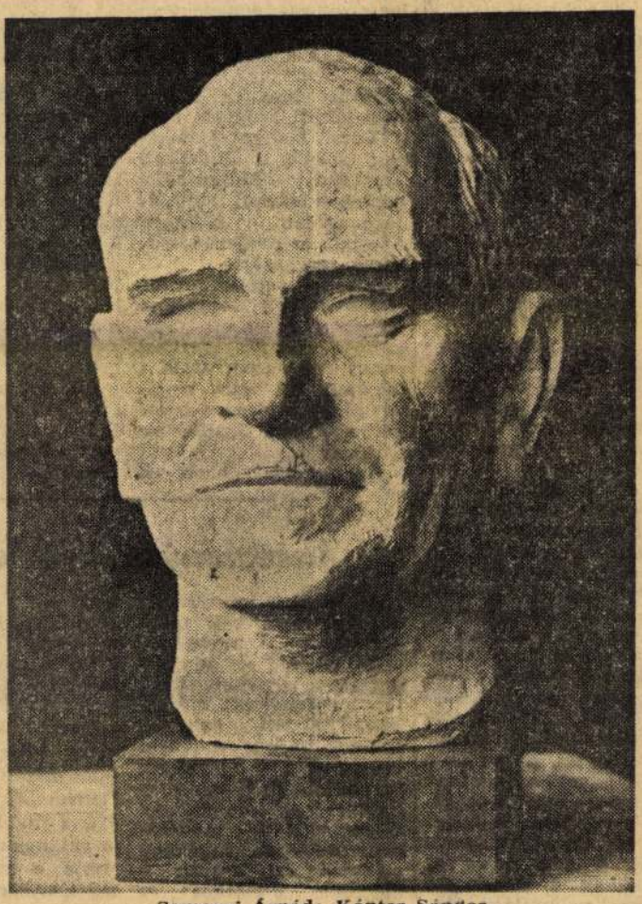

Somogyi Árpád: Kántor Sándor

1938-ban ismertem meg Kántor Sándort. A mellettük levő utcában laktunk. A Bethlen utca 8. számú ház ma is élénken él emlékezetemben. Sógorom, aki nála volt fazekassegéd és nála is tanult, vitt el hozzá. Tizenkét éves gyerek voltam, otthon kis figurákat gyúrogattam, főleg lovakat. A Kántor-ház egyszoba-konyhás-kamrás, nádas ház volt. Telis-tele kész és félig kész edényekkel, kártevés nélkül alig lehetett mozogni benne. Kedves arcú, halk szavú emberre emlékezem, aki felnőttként fogadott. Adott egy újságbeli képet Izsó Miklós Búsuló juhászáról, és biztatott, hogy azt mintázzam meg. A kis szobrot még ma is őrzöm. Ettől kezdve minden szabad időmet nála töltöttem, a nyarak jó részét is.

Háza egy kerékagyig érő sáros utcában van, ahol akkor a járdát néhány sor tégla jelentette, és este petróleumlámpa világított. Csak később épült fel a kertben egy nagyobb műhely, amely lassan kisebb méretű üzemmé fejlődött.

Kántor Sándor nagyon elütött környezetétől. Jól öltözött volt. Paszpólos szürke kalapjára ma is emlékszem. Kinn a szabadban alszik télen is, hóban fürdik és tornázik. Akkoriban Tolsztojt és Zolát olvasott, és szívesen mondta el gondolatait. Egyébként kevés beszédű, csak lényeges dolgokról szeret beszélgetni. Abban az időben az égetőkemence még a szabadban volt. Sokszor üldögéltem mellette, míg rakta a tüzet, és nézegettük az edények állapotát, a kémlelőnyílásba dugott fenyőpálcika lángjánál. Én akkor még nem jártam Budapesten. Kántor Sándortól hallottam először műtermekről, múzeumokról. Néhány alkalmazottal együtt dolgozott az egész család. Lassú bácsi az agyagot taposta, Somogyi Zsiga korongozott, a szépen éneklő Simon István és Kovács István agyagot szűrt az udvaron. Kántor Sándor és felesége, Margitka néni meg a lánya írókázott. A mester ilyenkor mindig hallgatag volt. Énekelni egyszer-egyszer hallottam kint a kertben, kemencerakás közben. Régi dalokat meg egy-egy katonanótát. Mikor nagyobb lett az üzem, akkor sem változott ez a meleg, kedves, családias hangulat. Kántor Sándor nem költözött el Karcagról, pedig ott nemigen tudták, hogy kicsoda, holott akkor már országos hírű embernek számított.

Úgy látszik a tehetség próbája a mindenféle emberi és művészi viszontagságok elviselése. Kántor Sándor esetében megrémül az ember, ha végiggondolja azokat a bajokat-gondokat, amelyeket legyőzött, hogy csak az ősi tehetségkultusz ostobaságát és a népművészet kispolgári hozzanázását említsem a harmincas évekből. Ekkoriban már nagyon sokan megfordultak nála. Egy tányér mintájának dicséretére szemérmes mosollyal válaszolt. Voltak előkelőek, hatalmasok is a látogatók között, akik értettek a népművészethez. Ha valaki érkezett, mesterünk abbahagyta a munkáját. Sok lelkes diák, edénykereskedő, Pesten házaló cigányasszony és utcabeliek, ha jöttek, türelmesen magyarázott, sőt gyakran bemutatót is tartott nekik korongon.

Jól viselte a borzalmas cikkek áradatát. Csendes, megbocsátó, sohasem bántó humoros megjegyzésekkel olvasta őket. Kifinomult ösztönnel mozog a szellem világában, biztosan különbséget téve a lényeges és lényegtelen között, mindig saját feladatához igazítva a gondolatot. Akaratlanul is Veres Pétert juttatja eszembe, aki légvonalban alig harminc kilométerre ugyanilyen körülmények között írta első műveit.

A felszabadulás után töretlenül megy tovább művészi pályáján. Újabb néprajzi tájak jelennek meg művészetében. Emlékszem, amikor az ötvenes évek elején otthon jártam, egy pásztói tányért mutatott. Hamarosan integrálja ennek változatát, de a szép dudi-sárga mezőtúri szilkék is feltűnnek munkái között. Szélesedik a skála: Mezőcsát butelláit saját maga költötte ritmusokkal újítja meg. Sőt, később még az egri ásatásoknál talált söröspoharak is megihletik. Megtartja eredeti formájukat, szép mintájukat, új funkcióba helyezi őket, készleteket hoz létre belőlük. Nála soha nincs szó öncélú művészkedésről. Ha szerkeszt, mindig valóságos funkcióra gondol, úgy, ahogy virágkorában a népművészet.

Hallatlan munkabírású. Az a csodálatra méltó benne, hogy amikor már többnyire azt hitték, hogy elérkezett művészete tetőpontjára, mindig meglepetésre volt képes.

A brüsszeli világkiállításra olyan kompozíciókat készített, amelyek nagyobbak voltak, mint a fazekasművészet fénykorában született figurális edények. A feladat egy kiállítás díszítése volt. Én ezekben a figurákban látom művészetének csúcsát. Csikósok, gyönyörű barna lányok, menyecskék, kocsisok, kofák és állatfigurák: ökrök, tyúkok, csirkék. Alaphangvétele a fazekasművészet fénykoráé, de a figurális ábrázolás térformái vannak jelen. Kántor biztos érzékkel megy a maga útján. Nem szobrokat készít. Nemes, dekoratív figurák ezek. Nem öncélúak, pontos funkciójuk van. Önálló téri elemként jelenhetnek meg, és funkciójuk is egyértelmű: többnyire gyümölcs- vagy virágtartók. A kocsist például több változatban is elkészítette. Vörös mellénye és barna kalapja van. Előfordul, hogy füredi minta fut körül az alsó részén. A legszebb, ahol az alsó rész fehéren marad és hosszanti, cserép színű karcolással érzékelteti a régi bőgatya karakterét. A figurákon a minták elvesztik önálló életüket egy magasabb rendű dekoratív megjelenés szolgálatában. A díszítő mintákkal szabadon és mesterien bánik, a fazekasművészet szín- és formavilágát mindig a megjelenítés érdekében használja.

Érdekes, értelmes kísérlet, ha egymás mellé állítjuk a múlt századi népművészeti tárgyakat és Kántor Sándor műveit. Tanúi lehetünk a felújítás, az integráció és az újjászületés izgalmas folyamatának.

Somogyi Árpád

1978 NOV 15
NÉPSZAVA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-148, 340-726
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

Új sorozat a rádióban

Veres Péter: A Balogh család története

Működik a Magyar Rádióban egy adaptációs csoport. A vezetője *Major Anna*. Vele, s *Papp Zoltán* szerkesztővel beszélgettem az irodalomról, irodalom és rádió kapcsolatáról, e kapcsolatban az adaptációs csoport szerepéről.

A csoport 1976-ban alakult. *Papp Zoltán* szerint azzal a céllal, hogy *a hosszú folytatásos feldolgozásokkal egy helyen foglalkozzanak*. Korábban ugyanis a rádió rendszere szerint a feldolgozásokkal kapcsolatos szerkesztői és egyéb munkákat különböző csoportok végezték el. A szakosodás mögött nyilván az egyszerűsítés szándéka dolgozott. *Könnyebb átlátni a pillanatnyi igényeket, lehetőségeket, s a távlati érdekeket, magyar irodalom és világirodalom szerepeltetésének arányait* (ami helyénvaló, bár azt hiszem, nem túl fontos szempont, és érvényesítése nem is követel külön megfontolást), *pontosabban érzékelni a szórakoztatás, informálás, igényeltetés hármasának kényes egyensúlyát. Major Anna* azt mondta, hogy *vissza akarják szoktatni az embereket az olvasásra*. Hallgatható és hallgatott, mégpedig nem kötelességszerűen hallgatott műsorokat akarnak.

Papp Zoltán azt szeretné, ha *a rádió olvasna helyettünk*, ha figyelmeztetni tudna bennünket az érdekes és fontos könyvekre, életművekre, ösztönözve egyszersmind elolvasásukat. Különösen fontos, hogy ne csak hallgatói, de olvasói is legyünk a műnek olyan esetben, mint amilyen a most induló sorozat eredetije, Veres Péter munkája, A Balogh család története.

A rádióváltozatot *Csurka István* (rendező: *Vadász Gyula*) készítette. *Papp Zoltán* szerkesztő elégedett. Fogékonyság, kitűnő ösztön, kivételes lelkiismeretesség és a Veres Péter iránti tisztelet — ez jellemzi *Csurka Istvánt*, s az a képesség, hogy mindenről azonnal a rádió lehetőségei szerint gondolkodjon. Óriási, de minden ízében alapos, invenciózus munkát végzett. Huszonhétszer húsz perc — s még ez is csak töredéke Veres Péter magyar irodalomban példátlan vállalkozásának!

Voltaképpen mi ez a mű Papp Zoltánnak, s miért éppen ezt választották ki a rádió számára?

— *A Balogh család története a paraszti élet, egy eltűnő világ enciklopédiája. Kincsesbánya történésznek, nyelvésznek, szociológusnak, néprajzkutatónak, de minden embernek, aki közelebb szeretne jutni ahhoz, ami a századforduló és a századközép közt a magyarsággal, a magyar parasztsággal megtörtént. Adatai forrásértékűek. S ha van közösségi tudat, akkor ez a könyv ennek a tudatnak a lelkiismeretes krónikája. Veres Péter mindenről tudott, s mindenről beszélt is, ami ebben az időszakban a parasztság életében valamilyen szerepet játszott. Sőt, ennél is többet tudott és többről is beszélt: a maga emlékei mintha a paraszti társadalom emlékei lennének. Mi, akik ezt a rádióváltozatot készítettük, abban reménykedünk, hogy A Balogh család története megragadja a hallgatókat, s úgy látnak a regény olvasásához, hogy esetleg megtanulnak majd belőle karikás ostort fonni, vagy megtanulják, mi a vizicibere — vagy megértik: mekkora utat tett meg máig a parasztság. Mindezen túl persze az is ösztönzött bennünket, hogy A Balogh család történetét bizony már évek óta sehol sem lehet kapni, s amennyire tudom, kilátás sincs arra, hogy újra közreadják. Kellene pedig, ahogy jó volna újra olvasni, esetleg egy életműsorozat keretében, Veres Péter minden munkáját.*

Varga Lajos Márton

Folyóiratszemle

Új Írás, Jelenkor

Áprilisban, *József Attila* születésnapján tartjuk minden esztendőben a költészet napját; folyóirataink áprilisi számai is a versre, a költészet dolgaira figyelmeztetnek mindenekelőtt. Szépprózai inkább csak mutatóban van az áprilisi számokban, vers a szokásosnál is bővebben, induló fiataloktól — csak az Új Írás nyolc fiatalt mutat be a jövőnek — és azoktól is, akiket már megkoszorúzott az ősz — ugyancsak az Új Írás közli a 85 éves *Gyergyai Albert* versét is. Jelezve, hogy a szívben — az évszámoktól függetlenül — madarak énekelnek. Jelezve, hogy irodalmunk versterméke változatlanul gazdag.

Költőien szép, természetesen, a mindennapi élet is lehet. Ilyen költői fényű, Arany Jánosian szép *Bartá János* irodalomtörténész professzor munkás élete is. Tanárok, kritikusok, irodalomtörténészek, költők nemzedékeit nevelte — neveli —, mindig felfelé nőtt, mindig az emberség törvénye szerint munkálkodott. Emberként és tudósként egyként feddhetetlen. Szemérmes, szigorú számvetését a Pályám emlékezete című rovatban közli az Új Írás.

Kortárs, Tiszatáj

A Kortárs és a Tiszatáj több írásban idézi *Nagy László*t. A Tiszatájban — többek között — *Csoóri Sándor, Zelk Zoltán, Raffai Sarolta, Vári Attila*

Május 20—júniu

BÉCSI Ü

Május 20-a és
25-e között rendezi
a Bécsi Ünnepi H
— közölte a Bud
Történeti Múzeu
pénteken tartott sa
jékoztatóján Ge... Freund, a rendezvénysorozat igazgatója.

A két főváros kulturális kapcsolatának szélesítése jegyében rendezett tájékoztató szerint gazdag, sokszínű program várja a bécsi ünnepi hetek résztvevőit. A rendezvénysorozaton *Franz Schubertre* emlékeznek.

Az ünnepi heteken a ház a parkokban „vendégszerepel".

A sajtótájékoztatón bejelentették, hogy a jövő évi bécsi ünnepi heteken magyar, cseh és szlovák zenekarok is részt vesznek. Így vendégszerepel majd a Budapesti Nemzeti Filharmonikusok, a Prágai Cseh és a Pozsonyi Szlovák Filharmonikusok Zenekara.

Munkásművelődési bázisok

A munkás-közművelődés bázisaivá kell tenni a munkahelyi művelődési otthonokat — hangsúlyozták a pénteken Martfűn megrendezett megyei közművelődési anketon. *Szolnok megye csaknem valamennyi üzemében, iparvállalatainál megalakultak a munkahelyi közművelődési bizottságok, amelyek hatékony módszerekkel segítik a dolgozók általános és szakmai műveltségének emelését.* Jó példa erre a Martfűi Tisza Cipőgyár, a munkahelyi közművelődés Szolnok megyei módszertani központja. *A korszerű intézmény élő-eleven kapcsolatot alakított ki a szocialista brigádközösségekkel*, a munkásoknak szinte valamennyi rétegét bevonja a művelődési ház tevékenységébe.

Ausztriában és Svájcban vendégszerepel az Állami Hangversenyzenekar

Pénteken egyhetes ausztriai és svájci hangversenykörútra utazott a *Magyar Állami Hangverseny zenekar*. Az együttes külföldi vendégszereplésének első állomása Ausztria egyik legmodernebb hangversenyterme, a kétezer főnyi hallgatóságot befogadó linzi Bruckner Halle lesz. Linzi koncertjei után a zenekar április 18-tól Svájc négy nagyvárosában — Bernben, Lausanne-ban, Genfben és Zürichben — ad egy-egy hangversenyt. A Liszt zongoraverseny szólistája *Kiss Gyula* lesz, s valamennyi hangversenyt *Ferencsik János* vezényli.

Csajkovszkij-verseny

Irina Arhipova, a világhírű szovjet énekesnő lesz az énekverseny zsűrijének elnöke az év nagyszabású nemzetközi zenei seregszemléjén, a június 9-én kezdődő moszkvai nemzetközi Csajkovszkij-versenyen.

A versenyre a világ minden tájáról befutottak már a nevezések: a különböző kategóriákban sok száz fiatal művész mutatja be tudását.

Koroda Miklós búcsúztatása

Pályatársai, barátai, hozzátartozói búcsúztatták pénteken a Farkasréti temetőben Koroda Miklós írót. A búcsúzta... írók Sz... *Bárány* dott be... Koroda ...ságát.

A barátok, hozzátartozók nevében *Pereházi Károly*, az I. kerületi Műem...lékfelügyelőség ...vezetője

Opera... bérl. 8. ... **ház:** A... bérl. 8. **Színház:** ... Örvény... **Műv. H**... (7). **Ma**... vadász ...

nyomdaipari...
A pályázato...
„Vezetői és...
SKALA
SZÉKES...
a Fejér m...
épült „Fe...
a Fehérv...
amely egy...
Áruházi ...
A SKÁLA t...
Az élelmisze...
szombaton ...
a ruházati é...
szombaton ...
KEZDJE...
SKA...
FIATA...

Kántor Sándor, fazekas

Kántor Sándor-kiállítás a Néprajzi Múzeumban

(Tudósítónktól.)

Pénteken a Néprajzi Múzeumban Andrikó Miklós, az MSZMP Szolnok megyei Bizottságának első titkára nyitotta meg Kántor Sándor karcagi fazekas gyűjteményes kiállítását. A kiváló népművész 1953-ban az elsők között kapta meg a Népművészet mestere címet.

A Népi Iparművészeti Tanács közreműködésével rendezett tárlaton kiállított négyszáz alkotás között láthatók emberfigurák, tiszafüredi miskakancsók, madárvázák, sárospataki, pásztói motívumokkal díszített mázas edények.

Kántor Sándor is jelen volt gyűjteményes kiállításának megnyitásán.

Kántor Sándor-kiállítás a Néprajzi Múzeumban 17.

Népszabadság, Bp. 1977. dec. 17.

félő, hogy korlátozza a gyönyörködni és tanulni vágyók körét.

Kiváló fazekasművészünk, *Kántor Sándor* életútját és alkotásait *Domanovszky György* ismerteti. Pontosan mutatja meg, hogy mely tájegységek és városi-falusi központok forma- és motívumhagyományait alkalmazta, illetve alakította egyénivé a mester. Főképp a díszítőelemek történetéből bontja ki a stílusváltozásokat. Mélyítené e viszonyítás igazát, ha Karcag, Mezőcsát, Tiszafüred, Gyöngyös kerámiájának egészéről is jelennék meg könyv.

Épp e szélesebb áttekintés mutatja a művészi egyéniség és a környező világ kölcsönhatását *Lengyel Györgyi* kötetében: *Király Ilus és a kalocsai népművészet mesterei*. A pingáló- és képíró asszonyok gyönyörű hagyományainak szíves és tehetséges megújítója volt az 1966-ban elhunyt művész; mintafrásai és hímzései a derű, a bölcsesség és az anyagismeret példáját őrzik. Szakmai biztonság és szeretet jellemzi Lengyel Györgyi szövegét, a szép illusztrációk pedig mindkét kötet hatékonyságát megsokszorozzák.

A szövetkezeti társulás megkönnyíti a népművészeti iskolateremtést, de ledőlőben azok a falak is, amelyek a falusi mestereket zárták körül: sokan léptek és lépnek a hivatásos művészek körébe. Találkozunk némelyikükkel a *Fémművesség* című kötetben is, amely az

ÉRTÉK ÉS ÍZLÉS

változatosságának és fejlődésének tárházába vezet. Bízvást mondhatjuk kincsestárnak is, hiszen múltja — a nemesfémeket csaknem kizárólagosan használó ötvösművészet — a gazdagsághoz kötődött. *Koczogh Ákos* írta a bőséges és szép képanyagú kötet bevezetőjét. Világosan, jó értéssel vázolta fel mind a történeti előzményeket (Tevan Margit, Gádor István, Gorka Géza, Kovács Margit, Borsos Miklós ihlető példáját), mind pedig — a *Mai magyar iparművészet* sorozat célja szerint — a vas- és zománcművészet mai irányzatait. Elvileg az 1960-as évek hullámhegyének és az újabb tétovaságnak a bemutatása a legfontosabb. Sovány viszont éppen a napjaink bőséges termésének esztétikai minősítése, pedig a műalkotástól a giccsig fut az ékszerek, bizsuk és használati fémtárgyak skálája. *(Képzőművészeti)*

Mint a falánkságáért sokszor megdorgált gyerek, utolsó falatnak hagytam a mai épületdíszítő művészetünket pompásan bemutató *Muralia Hungarica* című albumot. Csaknem 200, részben színes fényképet tartalmaz — intarziák, gobelinek, mozaikok, plasztikák és más technikájú falképzések változatos sorát. Társadalmi okokból nyilvánvaló, hogy középületeink a legékesebbek. (Túlmegy a témán, de azért ide tartozik, hogy a válogatás megszépíti az összképet: vannak rendhagyó és koszos épületeink is, és csak kiemeli csúfságukat, hogy jó néhány társuk pöffeszkedő és költséges cicomáktól tarkállik.) Az alkalmazott művészetek találkozójának színtere egy-egy igényes épület — önálló „személyisége" csak annak van, amelyik mestere keze nyomát viseli. Az album lapjain látható változatosság és kísérletezőkedv biztató benyomást kelt. *(Magyar Helikon)*

Falus Róbert

A közösségenként különböző szokások és hagyományok művészi kifejeződésében mindig egyszerre érvényesül a régi példákhoz való kötődés és a változó világ szükségleteinek, igazságainak, normáinak a hatóereje. A társadalmi igények és lehetőségek módosulása a

MAGYAR NÉPMŰVÉSZET

témáinak, eszközeinek és kisugárzási lehetőségeinek a változatosságát is befolyásolta. Voltak és vannak buktatói is: régebben az árutermelés kapitalista művészetellenessége, manapság a technicista lebecsülés. Pedig a valós értékeknek nem szabad veszendőbe menniük — a népi anyagformálás éppoly hatékony értékmentesítést és továbbmunkálást érdemel, mint a zene. Ezért üdvözöljük a Népi Iparművészeti Tanács kezdeményezését, hogy hivatott szerzőket kér fel *A népművészet mesterei* című, új sorozat köteteinek megírására. Kevésbé örülünk a borsos árnak (kereken 73 forintba kerül egy-egy könyv), mert

KITÜNTETÉS. Az Elnöki Tanács Szakali Józsefnének, az MSZMP KB Titkársága munkatársának eddig végzett eredményes munkája elismeréséül a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetést Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke adta át; jelen volt Cseterki Lajos, az Elnöki Tanács titkára és Katona István, a KB Irodájának vezetője.

ETIÓPIÁBA UTAZOTT a Magyar Nők Országos Tanácsának küldöttsége, amely Addisz Abebában részt vesz a nemzetközi nőnap alkalmából rendezendő nagygyűlésen és az azt követő programokon.

MAGYAR—OSZTRÁK vízügyi tárgyalások kezdődtek hétfőn Győrött. A magyar fél — többek között — a Fertő tó zsilipkezelési szabályzatának módosítására tesz javaslatot; az öt napig tartó tanácskozáson megvitatják a tervezett közös érdekű árvízvédelmi munkákat is.

A SVÉD BÉKETANÁCS meghívására hétfőn magyar békemozgalmi küldöttség utazott Svédországba, hogy megbeszéléseket folytasson a svéd békemozgalom szervezetekkel, a stockholmi Nemzetközi Békekutató Intézet képvi-

az épületek, betonelemek védelmével.

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR két bibliográfiát jelentetett meg; az egyik a Szovjetunió külpolitikája 1971—1977, a másik A magyar szociológiai irodalom bibliográfiájának 5. kötete, amely az e témában 1945. és 1948. júniusa közt megjelent könyveket, folyóiratokat, illetve egyéb sajtócikkeket ismerteti.

szatot.

AZ ÁLLAMI NÉPI EGYÜTTES

PALACKBA ZÁRT

Kántor Sándor, paraszt

Domanovszky György: Kántor Sándor. (Népi Iparművészeti Tanács, 1977. 87 oldal, 73.— Ft.) Az országosan ismert, sőt nemzetközi hírű karcagi fazekasnak, a népművészet mesterének munkásságát, művészi pályáját fogja át ez a sok színes és fekete-fehér fényképpel illusztrált kötet, mely azért is jelent meg jó időben, mert most újra láthatók Kántor Sándor kerámiái Budapesten a Néprajzi Múzeumban. Kántor művészete jól példázza a hagyomány őrzésének s egyben megújításának sajátos, szerencsés egybeesését, a tehetség és a tudatosság jó összetalálkozásának eredményességét.

– Új könyvek

219.

Élet és Tudomány, Bp. 1978. febr. 17.

XXXIII/7.

Kántor Sándor, fazekas

F. A.: Kántor Sándor kerámiái
Élet és Tudomány, Bp. 1978

1/2.

MÚZEUM
SZERKESZTI: ÉRI ISTVÁN

KÁNTOR SÁNDOR KERÁMIÁI

A *Néprajzi Múzeum* új otthonában, a budapesti *Kossuth Lajos téren* hét év után ismét látható *Kántor Sándor karcagi fazekasnak*, a népművészet mesterének *gyűjteményes kiállítása.*

A mesterség csíráinak elsajátításától a népművészet mestere kitüntető címig, a brüsszeli nagydíjig hosszú út vezetett. Szakiskolában, több gyárban és műhelyben szerzett tudását 1920-ban kezdte saját korongja mellett kamatoztatni. Munkásságának fordulópontja az 1927-es év. Akkor találkozott *Győrffy* István néprajztudóssal, aki életútját és stílusát meghatározó tanácsokkal látta el. Felhívta figyelmét a már feledésbe merült közép-tiszai fazekasközpontok nemes hagyományanyagára, és annak felújítására buzdította. Kántor Sándor megértette, hogy ha szakmai tudását e szép hagyomány felújításának szolgálatába állítja, abból újat teremthet. S a hagyomány tökéletes ismeretében, egyénisége és művészi tehetsége hozzáadásával megteremtette a „Kántor-féle stílust". Világsikert arattak boroskancsói, a tiszafüredi hatásra készített „Miskák". Változatos asszony- és férfifigurái (lásd képünket), sokszínű, gazdag forma- és díszítményvilágú madarai pedig a brüsszeli világkiállítás nagydíját hozták meg a számára.

F. A.

(Csöngei István felvétele)

granulocitáknak. [illegible]
lendületet ad a fibrinlerakódással járó trombózis, bizonyos baktériumos fertőzések és immunológiai betegségek megelőzésére irányuló kutatásoknak. *(Nature)*

etikai károsodás

mok által használt vegyi anyagok — mint például a *2, 4, 5-triklor-fenoxi-ecetsav* — hatására keletkeztek. Ezek az anyagok vagy a gyermekek szüleit, vagy őket magukat mérgezték meg magzatkorukban. *(Nauka i Zsizny)*

mes" a mimóza?

hasonló levélmozgató anyagok más növényekben is találhatók (pl. a mimóza rokonaiban, a pillangósvirágúakban). Feltehetően ezek az anyagok „vezérlik" például a túlzottan erős napsugárzás esetén a levelek mozgását, csökkentve a sugarak káros hatását azáltal, hogy a levelek lelógva és élükkel — azaz a lehető legkisebb felületükkel — fordulnak a Nap felé. Ezeknek az ismereteknek a birtokában talán lehetőség nyílik arra, hogy e kémiai vezérlőanyagokat a jövőben a növénytermesztésben is alkalmazzák. A növények hő- ség- és szárazságtűrése esetleg fokozható lesz a kémiai anyagokkal (mesterségesen) kiváltott „lógatással".

Ennek feltétele, hogy e vegyületeket nagy mennyiségben és gazdaságosan lehessen előállítani. Ez ma még nincs minden tekintetben megoldva. Az anyagok hatásmechanizmusának sem minden kérdését tisztázták még. *(Basler Zeitung)*

Kántor Sándor, pezsgő

A NÉPRAJZI MÚZEUM BARÁTI KÖRE március 30-i összejövetelének előre meghirdetett programja (találkozás Kántor Sándorral, a népművészet mesterével) megváltozik; a tavaszi napforduló ünnepköréhez kapcsolódó népszokásokról készült filmeket láthatnak az érdeklődők. A Kántor Sándorral való találkozásra április 27-én kerül sor.

8.

– Közlemény

Népszabadság. Bp. 1978 március 30.

Kántor Sándor

Nagy tehetségű alkotó egyéniségek lassan a jövő útjára kezdtek lépni. *Kántor Sándor* például már nem otthon, a családban sajátította el a fazekas hagyományokat, első mestere is csak az alapismeretekre tanította. *Györffy István* professzor irányította figyelmét a közép-tiszai fazekasság alkotásaira, amely azután művészetének alapjait képezte. Kántor Sándor valóságos kutatómunkát végzett, járta a múzeumokat, olvasott. Gyöngyös és Pásztó fazekasságát éppen úgy megismerte, mint a sárospatakiakét. A szűk helyi hagyományok kevésbé kötötték, *egyéni stílusát mind tudatosabban* alakította. *Domanovszky György* méltán állapítja meg: „Kántor Sándor azon kevesek közé tartozik, akiket a harmincas évek elején, mint *népi iparművészt* tarthatunk számon . . ., iparos korszakából kijutva, már *kizárólagosan a művészi értékű edények készítésével* foglalkozik, és munkái zömmel *a városi lakásokba* kerülnek."

Ma o-6

Bal parművészet, népi ipar-

müv

ésére, valamint az egyes me-
gyék, területek egészségügyi ellá-
ási színvonalának javítására. A

Kántor Sándor

KANTOR SÁNDOR ÉS ID. KAPOLI ANTAL, Kossuth-díjas népművészek alkotásaiból rendeztek kiállítást a balatonlellei Művelődési Házban. A szombati megnyitón Psota Irén Kossuth-díjas érdemes művész is fellépett.

Magyar Hirlap 1978-184-13

KÁNTOR SÁNDOR 7

Ez az ügyszeretet és szorgalom termette meg gyümölcsét, amikor Kántor Sándor egymás után aratta kiállításai sikereit, majd 1953-ban elsők között nyerte el a Népművészet Mestere címet. A Néprajzi Múzeum látogatóinak, az ősi gölöncsérmesterség rajongóinak ezúttal is a várt élményt fogja nyújtani. **Sárközi Mária**

MAGYAR HIRLAP 1977-3o4-1o

Sárközi:Az a bizonyos plusz

KÁNTOR SÁNDOR 6

— *Honnan örökölte tehetségét, formaérzékét, az agyaggal, az iróval való bánni tudását?*

— Nem örökség. Családomban soha senki sem űzte ezt a mesterséget. Apám cselédeskedett, úgynevezett szógatanyán laktunk, a munkánkért kosztot, kvártélyt kaptunk. Én elszegődtem egy karcagi fazekasmesterhez, aki ruhát is adott. Tőle tanultam meg gyorsan és pontosan dolgozni. *A többi már akarat dolga volt...*

MAGYAR HIRLAP 1977-3o4-1o

Sárközi:Az a bizonyos plusz

KÁNTOR SÁNDOR

azonnal igent: túl nagynak érezte a tétet, hiszen Japánban már virágzott a kerámiakultúra. Másnapra döntött:

— *Elvállaltam. Úgy gondoltam: legjobb a farkast a verméből megfogni...*

A mester felfogására, foglalkozásának gyakorlására mindig jellemző volt a nagyléptűség, a vállalkozó szellem. Ezért határozott úgy annak idején, hogy újraéleszti, tárgyi maradékaiból ismét virágzóvá teszi a hanyatlásnak indult, kiveszni készülő értékes tiszafüredi, gyöngyösi és pásztói hagyományokat.

MAGYAR HIRLAP 1977-

Sárközi: Az a bizonyos plusz

KÁRTOR SÁNDOR 4

Az idős mester gazdag életútra tekinthet vissza: már *fiatalon hozzászegődött a siker.* A naptár 1932-t mutatott, amikor felkérték: vegyen részt Tokióban egy nemzetközi kiállításon. Nem mondott

MAGYAR HIRLAP 1977-3o4-1o

Sárközi: Az a bizonyos plusz

KÁNTOR SÁNDOR 2

A napokban nyílt gyűjteményes kiállítás keresztmetszete egy gazdag, tevékeny élet mindig tettre kész, megújulni képes munkájának. A 300 tárgy között *nincs két megegyező*. A zöld hordókulacsok és Miska-kancsók az *Alföld* formavilágának kifejezői. A hatalmas, madárformájú padlóvázák *Mezőcsát* és *Tiszafüred* ornamentikáját viselik magukon. A különböző, tréfás figurák a *Közép-Tisza-vidék* fazekasmestereiMAGYAR HIRLAP 1977-3o4-1o

Sárközi: Az a bizonyos plusz

KÁNTOR SÁNDOR 3

nek sajátjai. Kántor Sándor ebből a formakincsből is merített, hozzáadva ízes személyének fűszereiből azt a bizonyos pluszt, amely munkáit — fejükön tálat tartó, kihívó vagy zsémbes aszszonyfiguráit, hetyke, tréfára, pajharazásra mindig kész férfialakjait — mindenki másétól *megkülönbözteti*. Annak idején a brüsszeli világkiállításon osztatlan sikert és *első díjat* nyertek ezek az emberalakok.

MAGYAR HIRLAP 1977-3o4-1o

Sárközi: Az a bizonyos plusz

KÁNTOR SÁNDOR 1

Ritka alkalom egy fazekas életében, hogy *saját* műveinek *múzeumi* kiállítását láthassa. *Kántor Sándor*, a népművészet 83 esztendős mestere másodízben részese annak, hogy munkássága legjelesebb darabjait a *Néprajzi Múzeum* bemutatja.

MAGYAR HIRLAP 1977-3o4-1o

Sárközi: Az a bizonyos plusz

Kántor Sándor

KÁNTOR SÁNDORNAK, t
Miska-korsók, írókás tálak világ-
hírű mesterének tegnap nyílt meg
kiállítása a Néprajzi Múzeumban.
A kiállítás májusig tekinthető
meg.

Magyar Hirlap 1973- 296-lo

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-088, 340-726
1978 FEB 6
BUDAPESTER RUNDSCHAU

Sándor Kántor

1021

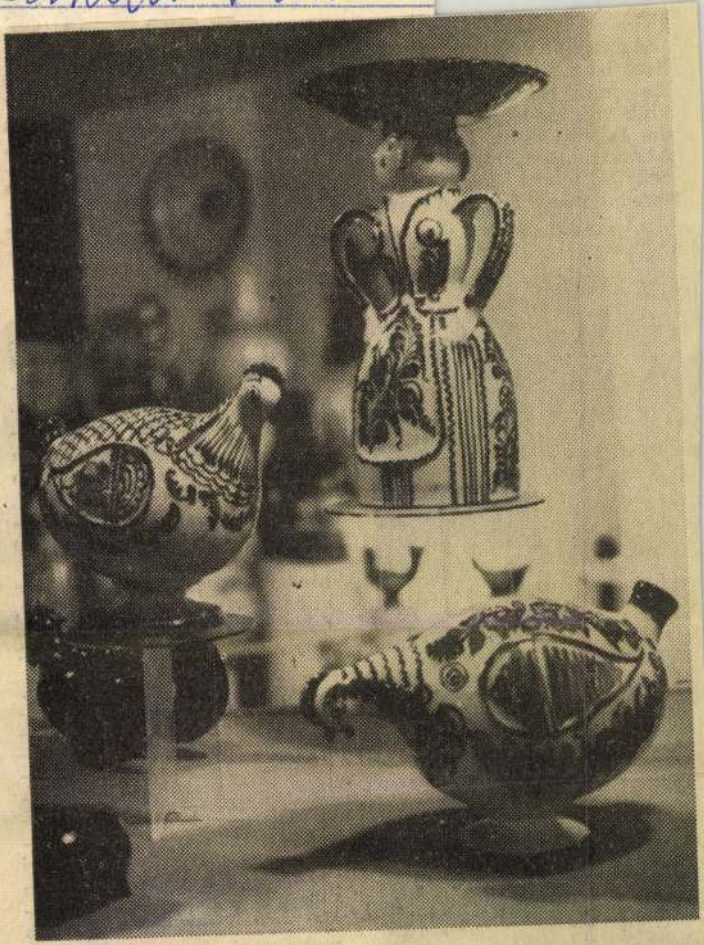

In dieser Ausgabe stellen wir den Töpfer Sándor Kántor mit Arbeiten seiner retrospektiven Ausstellung vor, die z. Z. im Ethnographischen Museum in Budapest zu betrachten ist. (Siehe Bilder auf den Seiten 2, 4, 7, 9)

sche.

Allgemein bekannt
liebt ist der „Diván"-
Katymár. Im Nationa
klub von Csávoj verar
die Jugendlichen liter
Abende, Begegnunge
Schriftstellern und
Diskussionsabende und

in der Schule muttersprachli-

„Bei Vorstellungen oder anderen Veranstaltungen gibt sich der Charakter der betreffenden Nationalität deutlich und vielfältig zu erkennen, aber sonst verwischen sich die Trennlinien bei den gegenseitigen Kontakten", meint István Krekity, stellvertretender Schuldirektor in Gara. „Die Leute sagen nicht mehr, ich bin Bunjewatze oder Deutscher, oder Szekler, oder Oberländer, sondern nur einfach: ich bin aus Gara..."

Aus allen Himmelsrichtungen kamen im Laufe der Geschichte, zu den Ureiwohnern — Ungarn, Bunjewatzen, Deutschen — die Siedler aus dem Oberland, Székler aus Siebenbürgen, Landlose aus der ostungarischen „Sturmecke". Auch aus dem Süden wanderten einige hinzu und anfangs gab es manchmal Uneinigkeiten...

„Aber doch nur ganz am Anfang", präzisiert der Ratsvorsitzende Mark Zegnál den Sachverhalt. „Es gab An-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 FEB 2
PETŐFI NÉPE

Kántor Sándor, a népművészet mestere.

1021

SZÍNES KORSÓK, KANCSÓK, TÁLAK...

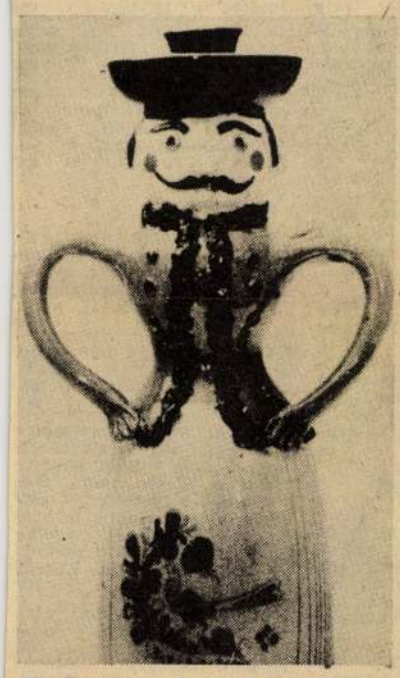

● A képeken: Kántor Sándor munkái.

Világhírű fazekasmester kiállítása a Néprajzi Múzeumban

A Miska-korsók, írókás tálak nemzetközileg elismert mestere Kántor Sándor. Az idős karcagi fazekas, aki az elsők között kapta meg a népművészet mestere címet, ezúttal életművét mutatja be a Néprajzi Múzeumban.

Kántor Sándor tizenkét éves korában, 1907-ben szegődött el fazekasinasnak. Mestere az egyik helybeli fazekas. Művészi pályája sokat köszönhet egy véletlen találkozásnak: 1927-ben megismerkedett Győrffy István néprajztudóssal, aki felismerte tehetségét, és művészi munkára ösztönözte. Felhívta figyelmét a tiszafüredi díszes cserepekre. Eleinte másolta, később pedig egyre inkább saját elképzeléseit valósította meg.

Győrffy és mások biztatására nemzetközi kiállításokra küldte el munkáit. Berlinben, New Yorkban elnyerte a városok díjait, 1936-ban Tokióban aranyéremmel jutalmazták alkotását.

A kiállított 400 alkotás között láthatók a pálya kezdetét idéző emberi figurák, a tiszafüredi ornamentikájú Miska-korsók, a madárvázák, a sárospataki és a pásztói motívumokkal díszített mázas edények. Minden stílushoz hozzáadott valami sajátosat, arra törekedett, hogy a régi formákból olyan edényeket alakítson ki, melyek a jelen emberének is mindennapos használati tárgyai lehetnek. Ma is érdeklődésre tartanak számot az óriás tálak, butykosok, valamint a brüsszeli világkiállításon díjat nyert madár- és emberfigurái.

A kiállításon nemcsak szép kerámiákat csodálhatunk meg, hanem bepillantást nyerhetünk a kerámiakészítés titkaiba: műhelyrészletek, fotók illusztrálják a kerámiakészítés folyamatát.

Hazánkban a népi fazekasság a XVIII—XIX. század fordulóján élte virágkorát. E mesterség máig megőrizte a hagyományos készítési módot. Az edények ma is lábbal hajtott korongon készülnek és kézzel formázzák őket. A mezőcsáti, tiszafüredi és a gyöngyösi, pásztói korongosok művészetének továbbvivője, továbbfejlesztője a karcagi Kántor Sándor, aki nagy szorgalommal, munkaszeretettel több mint fél évszázada dolgozik. Tudatosan foglalkozik az edények korszerűsítésével, az új formák kialakításával. Híres munkái a zöld mázas edények. Miska-kancsóit, butelláit, betyárpoharait gyakran díszíti néhány soros versikékkel is. Alkotásait ma is szívesen vásárolják szerte a világon. A brüsszeli világkiállításon nagydíjat és aranyérmet nyert huszárdíszes Miska-kancsója, de jó hírnevet szerzett készítőjének az itókatartó, a pálinkásbutykos, a teás- és a kávéskészletek sokasága is.

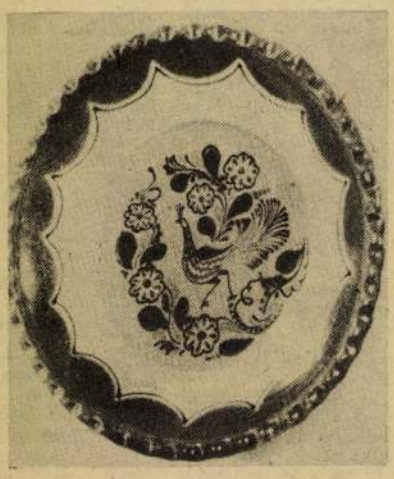

Kántor Sándor alkotásai, népi szellemben fogant új formái bizonyítják a legjobban, hogy a magyar népi iparművészetnek nemcsak múltja, jelene, hanem jövője is van. A szép kiállítást májusig tekinthetik meg az érdeklődők.

Sz. E.

APRÓHIRDE

Ingatlan

TANYA jó állapotban, 800 négyszögöl területtel eladó. Érdeklődni Szénási Mihály, Jakabszállás, II. k. 88. 356

KERTES családi ház, társasház építésre is alkalmas területtel eladó. Kiskunhalas, Jókai u. 54. Érdeklődni Szilády Á. u. 50. 369

KÉTSZINTES családi ház, nagy kerttel, melléképülettel, garázzsal beköltözhetően eladó. Két család részére is megoldható. Ipari áram van. Leveleket „Főútvonalon" jeligére, a Kiskunhalasi Hirdetőbe kérem. Magyar u. 2. alá. 381

HÁROMSZOBÁS utcai házrész, beköltözhetően eladó. Kiskunhalas, Kertész u. 15. 375

CSÁVOLYON a község központjában, 3 szobás, kertes ház beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Baja, Alkotmány utca 14. alatt. 123

CSALÁDI ház, nagy kerttel eladó. Kiskunhalas, Hajó u. 16. (Alkotmány utcából nyílik.) 353

LAJOSMIZSÉN, Bene 8. szám alatt, dr. Cziffra-féle almáskert eladó, 400 négyszögölenként. Vasútállomással szemben, autóbuszmegállótól 3 perc járásra. Érdeklődni lehet: Lajosmizse, Ifjúság útja 2. és Rákóczi u. 29. szám alatt. 17606

KISKUNHALAS, Felsőkistelek 48. számú egyszobás épület, 2 hold területtel eladó. Érdeklődni Székely u. 4/a. 331

CSALÁDI ház eladó, Jánoshalma, Kélesi út 14. Érdeklődni Kiskunhalas, Új u. 21. 333

KÉTSZOBÁS, kertes családi ház eladó. Kiskunhalas, Szegedi út 23. Érdeklődni: Kilián György u. 60. 17—18 óra között. 323

KÉT szoba, hallos, központifűtéses családi ház eladó. Kiskunhalas, Míg Károly utca 2. 334

HÁZ eladó, Baja, Bokodi út 16. sz. alatt. Érd.: mindennap 16 órától. 155

KISKUNHALAS, Felsőöregszőlő 48. számú egyszobás épület, 2 hold területtel eladó. Érdeklődni: Székely u. 4/a. 331

ELADÓ Kecskemét, Kadafalva 49. számú ház, 780 négyszögöl szőlő, gyümölcsössel. Villany van. Érdeklődni a helyszínen a reggeli és az esti órákban. 17884

KERTES kis ház eladó. Cím: Baja, Diófa u. 34. sz. Érdeklődni: csak vasárnap de. Diófa u. 32. sz. alatt. 142

HÁZHELY eladó. Cím: Bajaszentistván, Kákony u. 10. sz. 150

KERTES családi ház, beköltözhetően eladó, Baja, Budai Nagy Antal u. 90. sz. 154

BAJA, Fürst S. u. 30. szám alatt 3 szoba, konyhás ház, 1088 négyzetméter telekkel, azonnal beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Baja, Gárdonyi F. u. 22. sz. alatt. 157

KISKUNHALAS. Kazal u. 2/a számú lakóház eladó. Érdeklődni Péter Benő, Kuruc vitézek tere 14. II. em. 99. 15 óra után. 406

KISKUNHALAS, Zalán u. 14. szám alatti házrész eladó. Illések. 407

HÁROMSZOBÁS összkomfortos, kertes családi ház, sürgősen eladó. Tompa, Május 1. u. 11. 387

HÁROM szoba, két konyha, több melléképületből álló, kertes családi ház, két bejárattal és többféle ingóság eladó. Kiskunhalas, Fazekas G. u. 101. 388

ELADÓ Kiskunhalas, Korvin u. 11. szám alatti beépíthető telek, lakható melléképülettel. 414

CSALÁDI ház eladó, Baja, Nagy István u. 7. sz. 159

KÉT család részére is alkalmas, kertes lakóház eladó, Kiskunhalas, Zrínyi u. 16. sz. 391

KUNFEHÉRTÓN közművesített üdülőtelek eladó. Érdeklődni Kiskunhalas, Árpád utca 35. 393

BAJÁN, Kertész utcai sorgarázsban villannyal, szerelőaknával ellátott garázs eladó. Érdeklődni Baja, Szabadság u. 64. sz. Galambos. 396

OLCSÓN eladó Felsőszéktóban, 1100 négyszögöl szőlő rajtalevő épülettel. Leveleket „Kiskecskemét" jeligére a kiadóba kérek. 17888

HÁZ eladó 2x2 szoba, 2 konyha, 2 fürdőszoba, központifűtéssel, külön bejárattal. Baja, Farkas u. 7. 165

UTCAI házrész, 3 szoba, összkomfortos beköltözhetően eladó. Cím: Baja, Bokányi D. u. 6. sz. Érdeklődni du. 5 óra után. 141

KISKUNHALASON, a Kiskunfélegyházi út 3. szám alatti kertes, családi ház, beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Kiskunhalas, Kisfaludy u. 100. 378

Lakás

GYÖNGYÖSÖN, Olimpia utca 5. IV. em. 11. szám alatti kétszobás, összkomfortos lakás eladó. Érdeklődni: Kiskunhalas, Vörösmarty u. 38. 404

BAJÁRA cserélek tanácsi kettő szoba, összkomfortot Pestről. „Hasonló 22 393" jeligére Felszabadulás téri Hirdetőbe. 204

DUNAÚJVÁROSBAN, Duna-parti 2 1/2 szobás szövetkezeti lakás kevés OTP-vel, 250 000 Ft-ért megegyezéssel eladó. Érdeklődni: Dunaújváros, Batsányi u. 23. Bertáné. 190

LENINVÁROSI 2 szobás, I. emeleti, szövetkezeti lakás 320 ezer Ft-ért eladó. Ajánlatokat „Üdülőt beszámítok" jeligére a kiadóba kérek.

Gépek és alkatrészek

WARTBURG de Luxe 50 000 km-rel eladó. Kecskemét, Árpád körút 11. I. emelet 23. délután 2-től. 721

RS 09-es traktor felújított motorral, műanyag tartályokkal, 3 hengeres RS-szivattyúval eladó. Szamosvölgyi János 6200, Kiskőrös, Felsőcebe 73. sz. 17866

UG-S Zsiguli eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Petőfi Sándor utca 12. II. emelet 4. 639

ZB rendszámú, fehér Dácia 20 000 km-rel, megkímélt állapotban eladó. Kiskunhalas, Bokréta u. 7. 367

UN rendszámú fehér Zsiguli 45 000 kilométerrel eladó. Kecel, Szőlő utca 15. 385

IN-ES Wartburg 3 éves műszakival eladó. Kecskemét, Máriahegy 78. Farkas János. 17881

MIB Diesel-motoros munkagép eladó. Kiskunhalas, Fazekas Gábor u. 48. 405

1000-ES Skoda 1980 júliusig érvényes műszakival eladó. Kiskunhalas, Szondi utca 29. 401

127-ES fehér Fiat IT rendszámú eladó. Baja, Temesvár u. 42. sz. (Hajógyárral szemben.) 144

50-ES Super traktor üzemképes, jó állapotban és egy üzemképtelen eladó. Borota, Deák F. u. 87. 409

CS Wartburg 353-as de Luxe rendszám nélkül eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Liliom u. 17/b. 17—19 óráig. 653

50-ES MTZ billenős pótkocsival 61-es ARÓ üzemképes állapotban eladó. Kecel, Rákóczi F. u. 167. 415

UZ
Dá
Szilády A. u. 40. 410

UH-S Trabant Limousine 601-es eladó. Kecskemét, Kisfái 155. sz. Alsóúrréti állomás mellett. (Mészárosék-nál.) 726

50-ES Super 2 billenős pótkocsival, ekével eladó. Kiskunhalas, Bácskai u. 6. 389

WARTBURG de Luxe, prima állapotban eladó. Kiskunhalas, Zrínyi u. 16. 392

50 LE-S Super Zetor felújított állapotban eladó. 6200 Kiskőrös, Thököly 5. 17891

CU rendszámú Wartburg személygépkocsi, 1981-ig műszaki vizsgázott, előnyös áron, eladó. Érdeklődni lehet: Németh Tibor, Kalocsa, Vigadó sor 14., fsz. 1. szám alatt, délután 17 órától. 64

Egyéb adásvétel

ÓRIÁS gyümölcsű, piros és fekete ribizketövek darabonként 10 Ft; Meisteverk évelő szegfűpalánta tövenként 3 Ft-ért kaphatók. Toronyi kertészete, Békéscsaba, Sztraka 27. sz. 191

SZÁZKILENCVENÖT db juh, 76 db anya, 96 db tokjuh, 21 ürü, 2 kos eladó. Cím: Sükösd, Deák F. u. 64. sz. 140

ELADÓ bontásból 2 db redőnyös ajtó, ablakok, deszka, léc, gerendák, kirakatablakok, tégla, házhoz szállítva is. Kecskemét, Nagykőrösi utca 8. (Volt női—férfi divatárubolt.) 618

ELADÓ „Pillangó" kétszemélyes heverő, háromajtós szekrény, szétnyitható asztal, kárpitozott szék. Érdeklődni: Kecskemét, Lenin tér 8. B-lépcsőház, földszint 17. 739

KETTŐ db vemhes üsző 7 és 8 hónapos eladó. Felsőszentiván, Szent István u. 33. 147

KIVÁLÓ szülőktől származó németjuhász szuka 3—4 éves, olcsón eladó. Farkas János, Bátmonostor, Vörösmarty u. 27. sz. 158

SÁRGA kanca 5 éves, eladó, elköltözés végett. Borota, Táncsics utca 4. sz. 143

KERESEM megvételre Izsó M. „Búsuló juhász" című szobrát színesben, ármegjelöléssel. Dr. Szántó László 6421 Kisszállás. 413

2500x1500 MM-ES bejáratú üvegfal eladó. 6455 Katymár, Béke utca 46. sz. Ktsz. 139

NÉGYEZER literes vasbeton kád eladó. Baja, Ősz utca 5. sz. 168

ELADÓ két csővázas lakodalmi sátor, száznegyven és kétszáz személyes, asztalokkal, padokkal. Ugyanitt nagyobb mennyiségű pritaminpaprika-mag. Érdeklődni Bárkányi János Kiskunhalas, Kossuth L. u. 26. szám alatt. 398

VADONATÚJ 390 cm-es német szekrénysor, modern, igényesnek eladó. Baja, Gyalog utca 41. sz. 163

ELADÓ villanyfúrógép, mosógép, bélyeggyűjtemény, vasutas bunda. Kiskunhalas, Kuruc vitézek tere 27. fsz. 3. 366

7 HÓNAPOS vemhes üsző eladó. Kiskunhalas, Felsőkistelek 10., Mészáros. 370

SZEMFELSZEDŐ gép eladó. Kiskunhalas, Szilády Á. u. 20. I. em. 12. 400

EGY pár 5 éves sodrott kanca ló, egy 15 hl és 7 hles hordó eladó. Kecel, Rákóczi F. u. 167. 416

RITKASÁG! Legkorszerűbb 440 literes új NSZK-mélyhűtő, szekrény elrendezésű, olcsón eladó, közületnek is. Cím: Baja, Csávolyi u. 4. egész nap. 138

Mig K. u. 11. sz. 394

15 DARABBÓL álló varia bútor eladó. Kiskunhalas, Zrínyi u. 16. sz. 390

HÁROM anyakoca, harminc malaccal és három vemhes koca, 20 db süldő eladó. Cím: Sükösd, Deák F. u. 72. sz. 137

Vegyes

HULLADÉKZSIRADÉKÁT minden mennyiségben átcserélhető mosóporra, mosószappanra, Kiskunhalason, Arany János utca 17. alatt. 362

KÜLÖN bejáratú bútorozott szoba, konyha, két személy részére kiadó. Kiskunhalas, József Attila u. 11. 345

5 HOLD konyhakertészetre alkalmas, jó termőerőben levő föld és 2 hold dohány részesművelésre kiadó. Havifizetéses alkalmazottat egy ló mellé gazdaságba felvennék. Lakás étkezés megoldható. Érdeklődni Bankós Benő, Kiskunhalas, Kmeth S. u. 10. 341

BÚTOROZOTT szoba egy férfi részére kiadó. Kiskunhalas, Víz u. 5. 373

KÜLÖN bejáratú bútorozott szoba, konyha kiadó. Kiskunhalas, Hámán Kató u. 12. 374

BEJÁRÓNŐT orvoscsalád, heti egy vagy két alkalomra felvesz. Kiskunhalas, Béke u. 4. 376

KÜLÖN bejáratú bútorozott szoba fürdőszoba-használattal 2 fiú vagy lány részére kiadó. Kiskunhalas, Gózon u. 65. szám. 379

ÉPÍTŐGÉPÉSZ üzemmérnök állást változtatna, lakás szükséges. Ajánlatokat „Gépész" jelígére a Kiskunhalasi Hirdetőbe, Magyar u. 2. szám alá kérem. 397

ELVESZETT egy fekete, sárgalábú németjuhász kan kutya, február 8-án Tázlárról. Utoljára Felsőszálláson látták. A becsületes megtalálót jutalomban részesítem. Címem: Márta György, Tázlár, IV. ker. 2. sz. 395

Házasság

22 ÉVES, 180 cm magas szakmunkás fiatalember keresi korban hozzáillő lány ismeretségét házasság céljából. Leveleket „Margaréta" jeligére kérem a Kiskunhalasi Hirdetőbe, Magyar u. 2. alá. 382

43 ÉVES, 173 cm magas, mezőgazdaságban dolgozó férfi keresi korban hozzáillő egyszerű lány, vagy elvált asszony ismeretséget házasság céljából. Egy gyermek nem akadály. Lakás van. Leveleket „Jobb kettesben" jeligére a Kiskunhalasi Hirdetőbe kérem, Magyar u. 2. szám. 383

29 ÉVES, csinosnak mondott nő társaság hiányában megismerkedne házasság céljából, józan, jó megjelenésű kb. 180 cm magas férfival. Fényképes levelekre válaszolok. Leveleket: „Lakás van" jeligére a bajai Magyar Hirdetőbe kérek. 160

VIDÉKEN élő tanítónő, szolgálati lakással, értelmiségi férfi ismeretségét keresi 35—45 éves korig. Leveleket: „Napsugár" jeligére a bajai Magyar Hirdetőbe kérek. 153

49 ÉVES, 172 cm magas, egyedül élő, csalódott férfi megismerkedne házasság céljából szeretetre, megbecsülésre vágyó, szerény, csinos házias nővel 40 évesig, ki igazi hűséges feleség lenne és saját otthonomba jönne. Saját házzal rendelkezem. Csak őszinte szerető szívűek írjanak. Leveleket: „Csalódás nélkül" jeligére a bajai Magyar Hirdetőbe, Szabadság u. 22-be kérem. 167

Nézze meg
a Kanizsa bútor-bemutatót
KECSKEMÉTEN

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 117-748, 340-726
1978 FEB 6

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Sándor Kántor

PANC

1021

Keramikfiguren von Sándor Kántor

len Handelsbeziehungen ist es eine wichtige Aufgabe, die Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Produktion und Kooperation zu erweitern. Wo es zweckdienlich ist, können im Interesse der Beschleunigung der technologischen Entwicklung gemeinsame Unternehmen mit Kapitalisten gegründet werden. Die engeren Beziehungen mit kapitalistischen Unternehmen müssen dazu dienen, daß die ungarischen Produkte unter günstigeren Verhältnissen als bisher auf den Markt der kapitalistischen Länder gelangen. Die Zusammenarbeit soll sich auch auf die Kenntnis und die Anwendung der Methoden der Marktforschung und der modernen Leitung eines Unternehmens erstrecken."

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 FEB 6

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Sándor Kántor

1021

Keramikfigur von Sándor Kántor

Per Hubschrauber werden die Fe
Vaszar (nördlich des Balatons) ge

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 FEB 6
BUDAPESTER RUNDSCHAU

- Sándor Kántor

Die BR stellt vor 1021

Töpfer Sándor Kántor

Die künstlerische Laufbahn von Sándor Kántor (geb. 1894) ist ungewöhnlich: Aus einem Handwerker wurde ein Künstler, der den jahrhundertealten Töpferstil im Theißstromland mit immer neuen Motiven bereicherte.

Sándor Kántor, gelernter Töpfer, erreichte mit seinen auf der Drehscheibe hergestellten Gefäßen 1925 erste Erfolge. Interessanterweise wurde er mit den Traditionen der volkstümlichen Töpferei — dem in der Ortschaft Tiszafüred aufgekommenen Stil — erst um 1927 bekannt. Von seinen Meistern konnte er nur das Handwerk selbst erlernen, doch gab es in seiner Vaterstadt Karcag Traditionen, die ihm wegweisend bei der Formgebung und der Verzierung der Gefäße dienen konnten. Anfangs kopierte er die Motive aus Tiszafüred nur, doch bald darauf schuf er innerhalb der Überlieferungen Neues und entwickelte seinen eigenen Stil.

Der Rand seiner Schalen in Tiszafüreder Stil ist in Bogen geteilt, die Muster sind mit dem Daumen geformt, doch die Verzierungen der Mitte sind im allgemeinen üppiger und abwechslungsreicher, als man es von den Arbeiten seiner Vorgänger gewöhnt war.

Auch die „Mischka-Weinkrüge", verziert mit Helm, Knöpfen Schlangen- und Blumenmustern, entstanden nach alten Vorbildern, doch überflügeln die Zierelemente die uralten Formen an Vielfalt.

In den vierziger Jahren findet Sándor Kántor Zugang zu dem Erbe der Töpferkunst aus Mezőcsát und Gyöngyöspásztó und erhält neue Anregungen. Die eigenständige Vereinigung des einander nahestehenden Motivschatzes bot Möglichkeiten der Verzierung, die die Meister dieser Gegenden nie erreichten, da sie stets nur aus ihren eigenen Traditionen schöpften.

Mitte der fünfziger Jahre übertrug man Sándor Kántor eine besondere Aufgabe: Er sollte für die Weltausstellung in Brüssel Arbeiten anfertigen, die den Geist der ungarischen volkstümlichen Töpferkunst widerspiegeln. Als Vorbild dienten ihm teilweise Schnapsflaschen in Menschengestalt aus dem vorigen Jahrhundert, in erster Linie Gefäße aus Mezőcsát. Seine Männerfiguren weisen nicht viel Abwechslung auf, seine getöpferten Werke zeigen Landsleute in Volkstracht mit runden Hüten.

Bei der Formung seiner Frauengestalten beschritt er jedoch gänzlich neue Wege, obwohl er weiterhin aus den alten Traditionen schöpfte: Seine mit Schalen kombinierten Figuren (als Zier- und Gebrauchsgegenstand zu benutzten) stellen in der ungarischen Töpferkunst etwas völlig Neues dar.

Auch die liebenswerten Hähne, Hühner und Küken eines Bauernhofes sind auf seiner Töpferscheibe entstanden, ihre Verzierungen passen sich der Grundform an. Als Sándor Kántor diese Ziergegenstände bemalte, griff er ebenfalls zu Motiven des Tiszafüreder Stils. Zwar gab es für diese Tierfiguren keine Vorbilder, dennoch tragen sie volkstümlichen Charakter. Für seine figuralen Arbeiten erhielt Sándor Kántor 1958 in Brüssel den Grand Prix.

★

Die Werke Sándor Kántors sind im Ethnographischen Museum ausgestellt, sein Lebenswerk beschreibt György Domanovszky in dem ausgezeichneten, reich illustrierten Band:

Sándor Kántor, Budapest, 1977, 87 S., 46 Abbildungen ISBN 963 220 557 X,

herausgegeben vom Rat für Kunstgewerbe als ersten Band der Reihe Meister der Volkskunst. Es erschien gleichzeitig mit der Eröffnung der Ausstellung im Ethnographischen Museum.

— ritter —

LÁSZL

(1925—1978)

Mit dem Ableben von László Nagy hat unsere Literatur einen schweren, unersetzlichen Verlust erlitten. Ein heller Stern der ungarischen Nachkriegslyrik ist erloschen.

Geboren 1925 in einem Dorf des Bakonyer Waldes als Sohn einer Bauernfamilie, schrieb er bereits in den frühen 40er Jahren — ohne damit an die Öffentlichkeit zu treten — Gedichte, um der eigenen Unzufriedenheit Ausdruck zu verleihen. Er verstand sich als „Advokat" seines Dorfes, bereits seine Erstlingsverse trugen die Zeichen der Berufung zu einem Volkstribun.

Er wohnte damals im reformierten Kollegium zu Pápa, in der Atmosphäre jahrhundertealter geschichtlicher Traditionen. Die Gedichte, die er um diese Zeit zu Papier brachte, waren durch eine Welt der Märchen und Balladen geprägt, die er in seinem Heimatdorf in sich aufgenommen hatte. Einen starken Einfluß übten die sog. volkstümlichen Schriftsteller auf ihn aus, die in ihren Gedichten das damalige Dorf und die mannigfaltigen Sorgen der dort lebenden Menschen schilderten.

Der Zwanzigjährige kehrte mit dem Abiturzeugnis in sein Dorf zurück — die großen gesellschaftlichen und geschichtlichen Umwälzungen waren damals noch kein inspirierendes Erlebnis für ihn. Seine poetische Welt zeigt seltsame Bilder: Gefesselte Engel zwischen den Ästen der Weichselbäume, dann oben auf dem Firmament stolpernd, wie sie den Mond in die Tiefe stoßen, um die Welt in Finsternis zu tauchen. Der junge Dichter ist ein vorzüglicher Beobachter, empfänglich für Farben und Formen; seine Bildschöpfungen werden immer kühner.

Im Herbst 1946 reist er nach Budapest und nimmt seine Studien an der Hochschule für Kunstgewerbe auf. „Ich hatte keine Verwandten und Bekannten", schreibt er von diesen Zeiten. „Ich war schon daran auf der Straße zu übernachten, als mich der glückliche Zufall in eine Gesellschaft von 5—6 Studenten führte. Sie waren die ersten Mitglieder des Dózsa-Kollegiums. Diese Gemeinschaft war für mich das Himm reich, obwohl wir in ersten Monaten we Fenster noch Betten h ten..."

1947 studierte er an Hochschule für Bilde Künste, noch hatte er s nicht entschieden, ob er M ler oder Dichter werd sollte. Ende 1947 bringt Zeitschrift „Valóság" se ersten Gedichte.

Das Studium, die neue bensform, die Orientieru im Lande und in der Welt all dies verwandelte se Sicht und sein geistiges A gemeinbefinden. Die Rhy

Wer bringt hinüber?

Bin ich einst tot, wer bete für mich die Grillenfiedel wärmt Zweige, rauhreifüb Wer spannt sich auf den F wer drückt ans Herz die F und glättet sie zu sanften Und wer liebkost die Mau wo Haare, Adern Wurzeln Wer wird zerstörten Glaul aus Flüchen einen Dom er Wer ist's, der, sink ich eins statt meiner schreckt die G die Liebe in die Zähne nim mit ihr ans andre Ufer sch

Aus dem Ungari

Józsi Jenő Tersánszky

RÓZSI BEWEINE I

Mein Bekanntwerden mit Rózsi verlief folgendermaßen. An einem Wintermorgen hole ich über den durch Kampfhandlungen zerstörten Güterbahnhof der Südbahn hinweg Wasser. Zwei große Eimer ziehen mir die Arme nach unten. Mein rechter Arm ist von dem täglichen Wasserschleppen schon lahm geworden. Und außer der Sehnenzerrung sitzt mir auch noch der Frost in der rechten Hand. Sind diese zwei Eimer Wasser unter den gegebenen Umständen doch eine Kostbarkeit!

Man muß trinken und Essen kochen, ja sogar sich waschen und eventuell auch Wäsche waschen. Eine Wasserleitung aber funktioniert in dieser Gegend schon lange nicht mehr. Elektrisches Licht? Gas? Wir haben schon vergessen, daß es so etwas gab.

Die Belagerung von Buda dauert an.

Sie befindet sich in der letzten Phase. Nur wir, die wir uns mühsam durchschlagen, wissen das nicht. Wir rechnen höchstens damit.

Die Russen stehen bereits an Fuße des Sashegy, drei Straßen von uns entfernt. Die Flugzeuge erscheinen täglich, als brummten und brausten sie harmlos über einem Übungsplatz. Eine deutsche oder ungarische Abwehr gibt es seit langem nicht mehr. Der Naphegy ist ein einziger Trümmerhaufen. Der Bahnhof ebenfalls ein Trümmerhaufen. An seinem jenseitigen Ende brennt auch jetzt noch prasselnd ein Lagerraum.

Ich stolpere weiter zwischen den Geleisen in dem schmutzigen, rußüberzogenen, von Geschossen aufgewühlten Schnee.

Da kommt mir der Troß-Korporal Pál Bakó entgegen.

Bakó hat sich mit fünf Mann in unser Mietshaus einquartiert. Sechzig ihrer Pferde vegetieren im Bahnhofsgelände nur noch so dahin. Sie haben diese bedauernswerten Tiere in Lagerräume eingesperrt. Und welches Los erwartet sie dort?

Am barmherzigsten wäre noch die Bombe für diese armseligen Pferde, danach wäre es das Schlachte Die brächten Tod. Sonst si geliefert. Sie oder verbrenn ser oder jene

Schon seit Tiere Not. Un der Futter no

So begegne Geleisen. Bak wie ich. Zu H er ist deshalb men, um eine versetzen und Fleisches und schutzkeller zu

Pál Bakó i Mensch. Denn hier für jedern bens. Diejenig sten taten und nicht kosten, s wollten, schlin rissenen Auger

„Hallo, Pali!

„Guten Morg

Mein Bekann Ehre erweisen. ich den Rang Damit bringt e froh, daß ich konnte, und wi kreuzler von H morden, zu durchzuführen gen, meinen Mi die große Glocl

Zornerfüllt f danken, wie ic nen Sie mich etwas läßt mic

Im Morgend von Bakó ent wagenreihe di vor. Es ist ein

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 FEB 6

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Sándor Kántor

1021

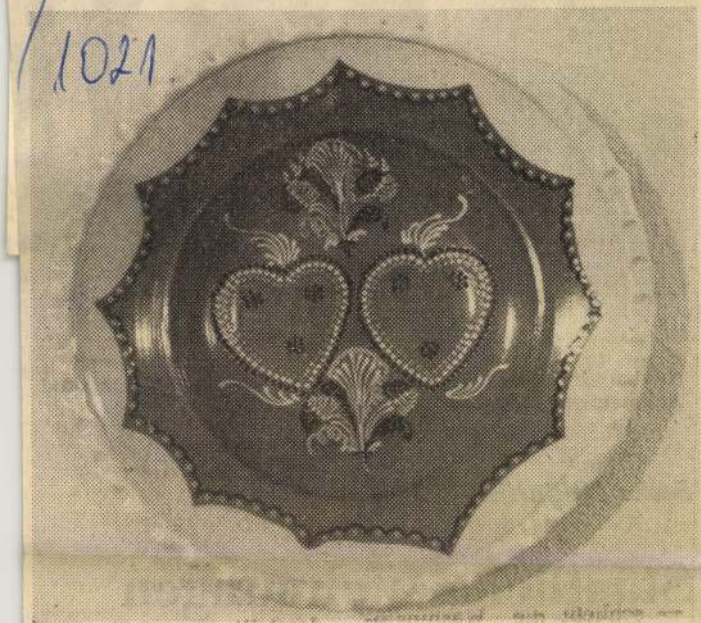

Keramik von Sándor Kántor

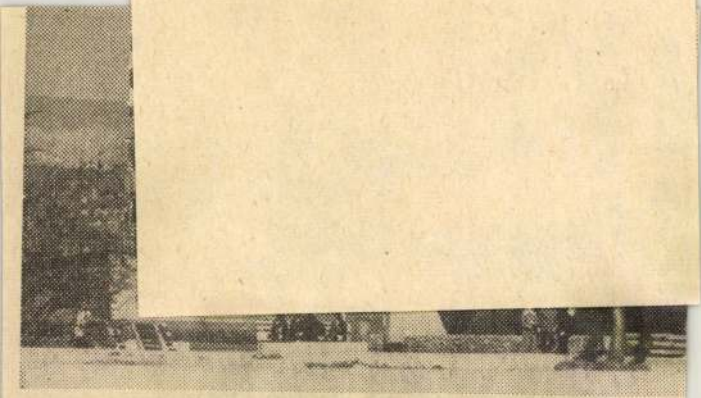

Neubauviertel in Pécs (Südungarn) — im Vordergrund Agamemnon Mákrisz

Sechs Milliarden Forint

Staatliche Wohnungen mit Vollkomfort

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 380-726
1978 FEB 7
DAILY NEWS

Sándor Kántor

1021

Ausstellungen:

Museum der Bildenden Künste: Jugoslawische Bildhauerkunst der Gegenwart.

Nationalgalerie: Barocke Kunst im 18. Jh.

Ethnographisches Museum: Ausstellungen des Töpfermeisters Sándor Kántor.

Schloßmuseum Nagytétény: Teppiche aus Aserbaidschan, orientalische Waffen, Krüge, Schalen, Keramiken, Holzschnitzereien.

Matthiaskirche: Sammlung sakraler Kunst.

Kunstgewerbemuseum: Europäische Keramikkunst.

Wir möchten die Aufmerksamkeit der Leser diesmal auf zwei Ausstellungen in der Provinz lenken:
Im westungarischen **Kaposvár** sind in dem nach dem Maler János Vaszary benannten Ausstellungssaal Werke des zeitgenössischen ungarischen Malers Mátyás Réti zu sehen. Der Künstler, der 23 Jahre lang als Zeichenlehrer wirkte, nahm während dieser Zeit aktiv am künstlerischen Leben des Landes teil. Die jetzige Ausstellung zeugt zugleich von seinem pädagogischen und malerischen Können. Auf der Ausstellung werden die schönen ungarischen Landschaften lebendig. Darüber sagte der Künstler übrigens: „Häufig bereise ich das Land, weil es soviel Schönes in dieser kleinen Heimat gibt; man muß es nur sammeln und zu einem Strauß binden, wie die Blumen."

In der Attila-József-Bibliothek von **Miskolc** wurde eine Ausstellung mit Grafiken von Gyula Hincz eröffnet. Die Auswahl erfolgte aus einem drei Jahrzehnte umfassenden Schaffen des Künstlers. Die 95 farbigen und Schwarz-Weiß-Blätter veranschaulichen das grafischen Schaffen Hincz' in den Jahren von 1944 bis in unsere Tage. Ein interessanter Teil der Ausstellung sind einige Stücke der berühmten Afrika-Serie des Künstlers, seine Gulliver-Illustrationen und die zum dichterischen und kunstübersetzerischen Schaffen des vor einigen Jahren verschiedenen Gábor Devecseri gefertigten Tuschzeichnungen.

Außenministerium, Alfred Athe
ton, seine Vermittlerrolle zw
schen beiden Ländern fortsetz
solle.

Sadat betonte, die Missi
Athertons unterscheide si
grundsätzlich von der Pend

Schah wirbt für asiatischen Markt

Neu Delhi, 6. Febr. (UPI) — Der Schah des Iran Mohammed Reza Pahlewi hat während seines viertägigen Staatsbesuch in Indien die Unterstützung seiner Gastgeber für das Projekt eines gemeinsamen asiatischen Marktes gefunden. Auch das Kernstück des Planes, die internationale Handelsstraße von Teheran bis Dakka (Bangladesch), liegt nach Überzeugung der indischen Regierung im Interesse aller betroffenen Länder.

Der Schah flog am Sonntag in die pakistanische Hauptstadt Islamabad weiter, um dort für sein Vorhaben zu werben. Der Schah habe Pakistan einen Kredit in Höhe von 580 Millionen Dollar zugesagt. Das teilte der pakistanische Militär-Administrator General Haq nach dem kurzen Aufenthalt des Schahs in der pakistanischen Hauptstadt mit.

Vor der Presse in der indischen Hauptstadt meinte der iranische Staatschef, der gemeinsame Markt solle zunächst den Iran, Afghanistan, Pakistan, Indien, Nepal und Bangladesch umfassen. Später sollten alle Anlieger des Indischen Ozeans bis nach Afrika und Australien hinzukommen.

slowakischen Luftfahrtgesellschaft CSA ist am Montag auf dem Flug von Berlin-Schönefeld nach Prag im Luftraum der CSSR entführt und zur Landung in Frankfurt/Main (BRD) gezwungen worden. Bei dem Luftgangster, der die Maschine entführte, handelt es sich nach Angaben der BRD-Polizei um einen 24jährigen Staatsbürger der CSSR. Er sei nach der Landung festgenommen worden. In seinem Koffer habe man eine Bombenatrappe gefunden. In der Maschine, die von einer fünfköpfigen Besatzung gesteuert wird, befanden sich 41 Passagiere, darunter 33 Bürger der DDR.

Das CSSR-Außenministerium hat gegenüber den Bonner Behörden Schritte unternommen, um den normalen Weiterflug der Passagiere der entführten CSA-Maschine nach Prag zu gewährleisten.

Kántor Sándor, farcekas

házaspárt, még ebédre is meghívja őket. A férfi viszont nem kér ebből a szeretetből, nem akarja megérteni a magára maradt öregasszonyt.

Magányos és kiszolgáltatott nemcsak az idős ember lehet. Magányos az *Egy szál dróton* fiatal tanyasi tanárja is, aki kétségbeesetten próbál bárkivel telefonon beszélgetni, de hiába. (Kár, hogy a telefon-motívum se nem eredeti, se eredetivé formálni nem sikerült.) *Az utolsó harc* partizánjának már a beceneve is Néma. Ő még a forradalom győzelme után se tud feloldódni a tömeg örömünnepében. Az *Áradás* Forraija idegenül érzi magát a lerészegedő társaságban. Ugyanez jellemzi az *Akvárium* vidéki lapszerkesztőségének munkatársait. A magány és a kiszolgáltatottság nem valami absztrakt fátumként lebeg a novellák világában. Reális és hiteles élethelyzetek adják az alapját. S ezekben az élethelyzetekben egy egész életút, egy emberi típus jellegzetességei határozzák meg a figurák viselkedését. Az árnyalt lélektani motiváció a novellák hitelességének legfőbb összetevője. Igen gyakran olyan jellegű a novellaszituáció, hogy a maga szempontjából mindenkinek igaza van, az objektivitás mégsem adhat mindenkinek igazat. Jellegzetes *Az üdülés utolsó napja*. A lődörgő fiatal házaspárt, az őket feljelentő fagylaltárusokat, s a rendőrséget egyaránt meg lehet értenünk, a lényeg mégis az, hogy elég egy alaptalan gyanú, és máris kiszolgáltatottak vagyunk. A félelem mások véleményétől, a feltételezett társadalmi igény kormányozta kisszerű élet sorsok megfeneklésének lehet oka (*Akvárium, Hosszú, sötét utca*), az ellene való lázadás tragédiához vezethet (*Oroszlánketrec*).

De a legfőbb, kapcsolatteremtést gátló erő nem a kisszerűség, hanem az emberi rosszaság, amely gyakran épp a vélt felsőbbrendűség révén nyilvánul meg (*Gyere velem Viareggióba, De el ne igyal, Pecsétes papír, A látogatás, Az utolsó óra*).

Bistey írói világát határozott karakter hatja át. Etikus érdeklődésű író, akivel a hogyan kellene élni? kérdése ragadtatott tollat. A kibontakozás, a helyes életforma akadályait kutatja. Nem a nagy társadalmi mozgások, az objektív történelmi meghatározottság gátló tényezőit mutatja fel, hanem az emberi személyiségben működő erőket. Azért ír, hogy az emberek ne egymás mellett, egymás ellen éljenek, hanem egymásért, az egymásra utaltság büszke tudatával. Ehhez a hasznos cselekvés szükségességének felismeréséig kell eljutni. Ez az öntudat formál több szereplőt. A legrészletesebben, a felismerésig vezető utat is bejárva a *Szent Hilárion megkísértetései* — a kötetnek szintén hibátlan írása — bizonyítja ezt. Hilárion külföldi tanulmányúton levő diák, persze hogy magányos. Mégis az emberek iránti bizalom tölti el. Még az utcalányokat, a gyanús sikátorok tolvajait is lefegyverzi kedvességével. De nem az öncélú szeretet humanizmusát vallja. Egy tüntetés végén leüt egy rendőrt egy védtelen nő segítségére sietve.

Az ember a hétköznapi élet során is találkozik tragédiákkal, a rosszaság, a düh, a gyűlölet, a gyilkosság köztünk pusztít. De az ember csak emberrel összeláncolva élhet, meg kell tehát találnia a módot a helyes életforma íratlan szabályainak megvalósításához. Ez Bistey András legfontosabb írói mondanivalója.

(Magvető 1978)

VASY GÉZA

Domanovszky György: Kántor Sándor

Nagy jelentőségű kulturális vállalkozás az a most megindult könyvsorozat, mely népművészetünk kiemelkedő egyéniségei közül elsőként Kántor Sándor keramikusnak, a Népművészet mesterének munkásságát ismerteti.

E könyv szerzőjére vonzó, de nem könnyű feladat hárul, amikor a szinte önmagukért beszélő népművészeti tárgyakkal és a pompás reprodukciókkal együtt lélegző szöveg megírására vállalkozott. Ugyanis egy igen kedvelt, ma „hobbyként" is divatos műtárgyfajtának, a népi kerámiának nemcsak élvezőjévé, hanem értőjévé is kívánta tenni az olvasót, miközben óhatatlanul tisztáznia kellett néhány alapvető szakmai határkérdést is, amilyen például a népművészet és az iparművészet egymáshoz közelítésének időszerű problémája.

A „mesterség dicsérete" lehetne a szerző írói-tudósi álláspontjának a neve, mellyel a gyakorlatban oldott meg egy régóta húzódó elvi vitát, voltaképpen arról, hogy lehet-e valóban olvasmányos, érdekes egy művészetről a nagyközönségnek írott „szakkönyv", ha történetesen tudományos módszerekkel él. Igenis lehet — erről győz meg az

25

főbb szuggesztiója, ami belőlük első látásra sugárzik, az az, hogy egyszerre

(Közg. és Jogi Könyvkiadó 1977.)

B. SUPKA MAGDOLNA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726

DAILY NEWS
Sándor Kántor
1978 FEB 14

Operettentheater: My Fair Lady (19.00).

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Die ungarische Krone und die Krönungsinsignien im Prunksaal des Museums. (Geöffnet: Dienstag, Samstag und Sonntag von 10.00 bis 18.00, Donnerstag von 12.00 bis 20.00).
Nationalgalerie: Griechische Kunst der Gegenwart.
Ethnographisches Museum: Ausstellung des Töpfermeisters Sándor Kántor.
Literaturmuseum Petőfi: Ungarische Puppenspielkunst.
Adolf-Fényes-Saal: Gemälde von Henrik Novak.

Wir möchten die Aufmerksamkeit auf eine am 15. Februar beginnende Ausstellung lenken. In der **Studio-Galerie** zeigt der Grafiker János Bittenbinder seine Arbeiten. Der Künstler wurde 1946 in Nagyvárad (Oradea) geboren und absolvierte die Hochschule für Bildende Kunst in Kolozsvár (Cluj). Die Ausstellung seiner Werke in Budapest ist ein besonders erfreuliches Ereignis. Anerkannt sind sein zeichnerisches Können, sein zeichentechnisches Talent.

In der **Csepel-Galerie** (Bp. XXI., Rákóczi F. u. 142) werden gegenwärtig Werke der Grafikerin Noémi Tavaszi gezeigt, die interessante Landschaften aus der CSSR vorstellen.

Im **Ausstellungssaal des Instituts für Kulturelle Auslandsbeziehungen** (Bp. V., Dorottya u. 8) sind Werke der Grafiker Ilona Decsi, Imre Kéri, Ákos Muzsnai und István Püspök zu besichtigen.

In der **Kunsthalle** werden gegenwärtig Arbeiten des Keramikers Árpád Csekovszky gezeigt. Sie bieten einen Querschnitt durch zwei Jahrzehnte seines Schaffens. Árpád Csekovszky absolvierte die Hochschule für Kunstgewerbe und wurde anschließend Leiter der Sektion Keramik dieser Hochschule. Er unterrichtete eine ganze Generation junger Keramiker und schuf nicht nur einen eigenen Stil, sondern auch eine Schule. Seine Ausstellung ist vorwiegend modernen Keramiken gewidmet.

ebenfalls Weltbestzeit. Mit S
Rusin (3:52,02), Wladimir Saln
(3:52,91), Igor Kuschpeljew (3:5
und Iwan Stukolkin (3:55,64) land
gleich vier weitere sowjet
Schwimmer auf den nächsten
gen. Weiter: 200 m Delphin: S
Tallman (USA) 2:02,57.

BOB-WM

Lake Placid — Neue Weltmeister im Viererbob wurden am Sonntag in Lake Placid Horst Schönau und seine Besatzung vom Bob „DDR 2" vor dem Schweizer Erich Schärer und Olympiasieger Meinhard Nehmer (DDR). Ergebnisse: 1. DDR 2 (Schönau/Seifert/Bernhardt/Musiol) 4:17,50 (1:04,36/1:04,30/1:04,26/1:04,58), 2. Schweiz 1 (Erich Schärer/Bächli/Marti/Benz) 4:17,67 (1:03,90/1:04,68/1:04,49), 3. DDR 1 (Nehmer/Bethge/Germeshausen/Gerhardt) 4:17,91 (1:04,20/1:04,61/1:04,82/1:04,71), 4. Österreich 2 (Dellekarth) 4:18,20, 5. Schweiz 2 (Peter Schärer) 4:19,43.

Lake Placid — Ljubow Sadtschikowa (UdSSR) wurde am Sonntag in Lake Placid mit 174,670 Punkten Eisschnellauf-Weltmeisterin in Sprint-Mehrkampf. Rang zwei belegte Junioren-Weltmeisterin Beth Heiden (USA) mit 174,850 Punkten, die nach dem ersten Tag noch an führender Position gelegen hatte.

Den Titel der Herren errang Eric

nur noch zwei Punkte.

Auf den dritten Rang stieß Fortuna Düsseldorf durch ein 1:0 über Borussia Dortmund vor und tauschte damit den Platz mit Hertha BSC (je 30:20). Auch der BSC mußte der Heimstärke des VFB Stuttgart (5. mit 29:21) Tribut zollen und verlor bei den Schwaben mit 0:1.

Eintracht Frankfurt beendete die Mißerfolgsserie der letzten Wochen durch ein knappes 1:0 über München 1860 und darf sich nunmehr wieder größere Hoffnungen auf einen UEFA-Cup-Platz machen.

FECHTEN

Paris — Beim 1. Internationalen Qualifikationsturnier der Degenfechter siegte der Ungar Pap mit fünf Siegen ohne Niederlage vor dem sowjetischen Fechter Abuchatmetow und dem Norweger Koppang.

Ergebnisse: 1. Pap (Ungarn) 5 Siege (keine Niederlage), 2. Abuchatmetow (UdSSR) 3/2 (16:22 erhalt. Treffer), 3. Koppang (Norwegen) 3/2 (17:19).

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 332-711, 340-726

1978 MÁR 22

DAILY NEWS

Sándor Kántor

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Die Geschichte der Völker Ungarns von der Urzeit bis zur Landnahme (ständige archäologische Ausstellung) – Die Geschichte Ungarns von der Landnahme bis 1849 – Die ungarischen Krönungsinsignien (im Festsaal des Museums, zu besichtigen dienstags, donnerstags, samstags und sonntags 10.00-18.00 Uhr).

1021

Museum der Ungarischen Arbeiterbewegung: Die eine Ausstellung dokumentiert die Geschichte der ungarischen Arbeiterbewegung von 1919 bis heute. – Fotos des Kunstfotografen Tamás Féner.

Historisches Museum: „So leben die Budapester" (18. Jh. bis heute) – Freizeit.

Museum der Bildenden Künste: Stadtbilder von Rom – Grafiken. Kleinplastik aus dem 10.-19. Jh.

Nationalgalerie: In dieser Galerie erwarten den Besucher mehrere neue Ausstellungen. Zu diesen gehören die Gemälde von István Farkas, Zeichnungen und Aquarelle von Jenő Elekfy sowie Gemälde von Oszkár Papp. In der Galerie, wo die Rekonstruktionsarbeiten allmählich ihrem Ende entgegengehen, wird die Palette der ständigen Ausstellungen vervollständigt. Zu den ständig ausgestellten Werken gehört das riesige historische Gemälde „Budavár wird wiedererobert" von Gyula Benczur. Der Generaldirektor der Galerie, Gábor O. Pogány, erklärte, mit aktuellen Ausstellungen sollen die künstlerischen Tendenzen in Ungarn und im Ausland repräsentiert werden. Darüber hinaus wird die Serie von sog. Gedenkausstellungen fortgesetzt, mit denen die führenden Gestalten der ungarischen Malerei der jüngsten Vergangenheit geehrt werden sollen.

Ethnographisches Museum: Retrospektive des Törpfermeisters Sándor Kántor.

China-Museum (VI. Gorkij fasor 12): Chinesisches Porzellan und Die Kunst Japans.

Adolf Fényes-Saal (VIII. Rákóczi út 30): Gemälde von Mária Flóra Zoltán.

nen Regionen der Welt
schenrechte aus Gründe

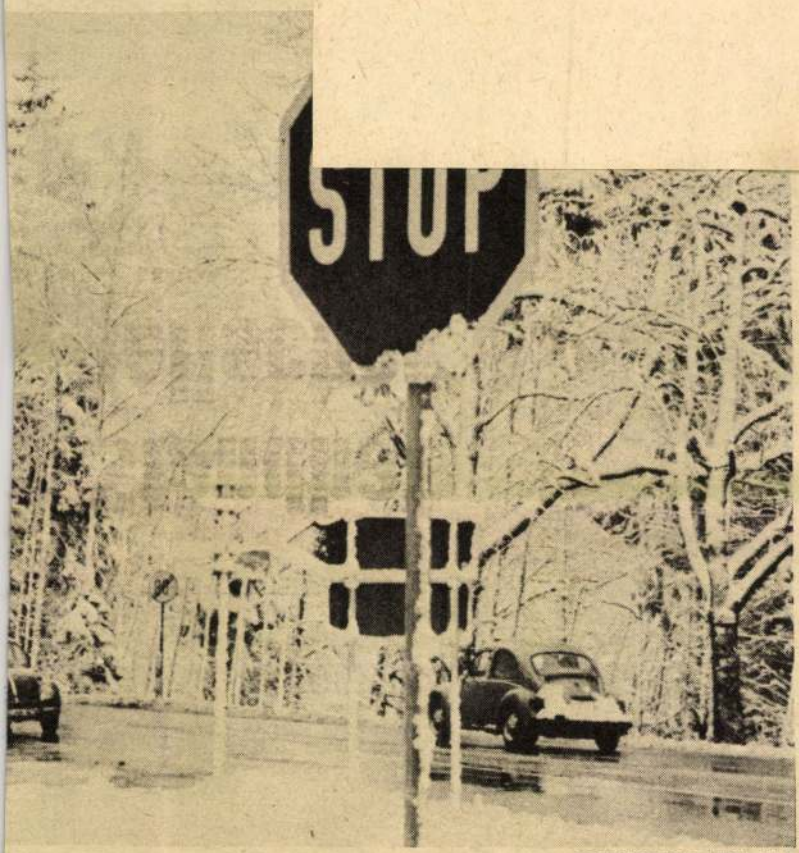

INTERFOTO MTI UPI

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726
1978 FEB 6
BUDAPESTER RUNDSCHAU

Sándor Kántor

1021

Keramikfigur von Sándor Kántor

N — AUSSER DEN AUF-
EN — NOCH VIELERORTS
RTE QUARTIERE SICHERN!
NG UND AUSKUNFT JE-
IN BUDAPEST UND IN DER
IN JEDEM KOMITATSSITZ
EISEBÜRO COOPTOURIST!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 FEB 6
BUDAPESTER RUNDSCHAU

Sándor Kántor

1021

Keramikfiguren von Sándor Kántor

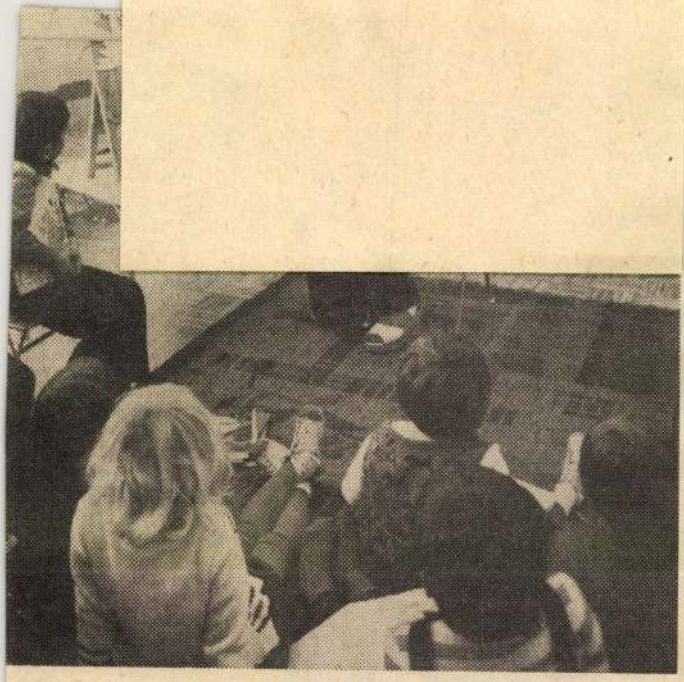

der deutscher Nationalität im Kindergarten von Gara

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG 26

KISALFÖLD

Kántor Sándor

1021

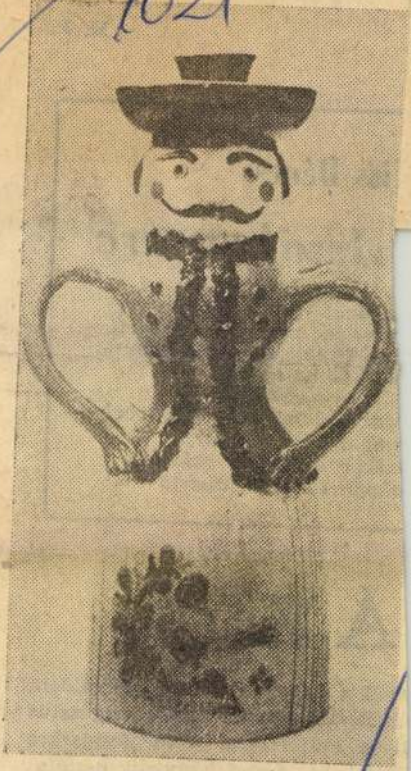

Kántor Sándor munkája.

Aszályos arc

rcával nem kínál anyám
osolya cserepesre száradt
Vak titkait sugdossa rám
letnek halálnak

Már tudom szent csipkebokor
mi örökre eltakarja
mikor föllobban vakítón
ahogy sohasem akarta

ÁK

ésül a négy szót kell beküldeni
zerkesztőségünk címére augusztus
31-ig, csütörtökig. A megfejtésekre
rjátok rá: *ősszel hányadik osztály-*
ba léptek. A borítékon vagy a le-
velezőlapon *tüntessétek fel: Gyer-*
mekrejtvény.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 FEB 26
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Kántor Sándor, fazekas a népművészet mestere

Színes korsók, kancsók, tálak...

Világhírű fazekasmester kiállítása a Néprajzi Múzeumban

1021

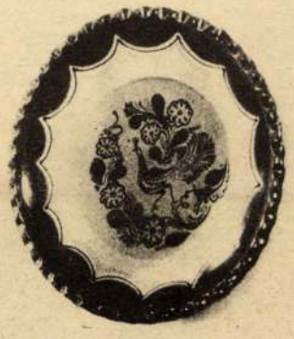

A Miska-korsók, írókás tálak nemzetközileg elismert mestere Kántor Sándor. Az idős karcagi fazekas, aki az elsők között kapta meg a „Népművészet Mestere" címet, ezúttal életművét mutatja be a Néprajzi Múzeumban.

Kántor Sándor tizenkét éves korában, 1907-ben szegődött el fazekasinasnak. Mestere az egyik helybeli fazekas. Művészi pályája sokat köszönhet egy véletlen találkozásnak: 1927-ben megismerkedett Győrffy István néprajztudóssal, aki felismerte tehetségét és művészi munkára ösztönözte. Felhívta figyelmét a tiszafüredi díszes cserepekre. Eleinte másolta, később pedig egyre inkább saját elképzeléseit valósította meg.

Győrffy és mások biztatására nemzetközi kiállításokra küldte el munkáit. Berlinben, New Yorkban elnyerte a városok díjait, 1936-ban Tokióban aranyéremmel jutalmazták alkotását.

A kiállított 400 alkotás között láthatók a pálya kezdetét idéző emberi figurák, a tiszafüredi ornamentikájú Miska-korsók, a madár-vázák, a sárospataki és a pásztói motívumokkal díszített mázas edények. Minden stílushoz hozzáadott valami sajátosat, arra törekedett, hogy a régi formákból olyan edényeket alakítson ki, melyek a jelen emberének is mindennapos használati tárgyai lehetnek. Ma is érdeklődésre tartanak számot az óriás tálak, butykosok, valamint a brüsszeli világkiállításon díjat nyert madár- és emberfigurái.

A kiállításon nemcsak szép kerámiákat csodálhatunk meg, hanem bepillantást nyerhetünk a kerámiakészítés titkaiba: műhelyrészletek, fotók illusztrálják a kerámia-készítés folyamatát.

Hazánkban a népi fazekasság a XVIII—XIX. század fordulóján élte virágkorát. E mesterség máig megőrizte a hagyományos készítési módot. Az edények ma is lábbal hajtott korongon készülnek és kézzel formázzák. A mezőcsáti-tiszafüredi és a gyöngyösi-pásztói korongosok művészetének továbbvivője, továbbfejlesztője a Karcagi Kántor Sándor, aki nagy szorgalommal, munkaszeretettel több mint fél évszázada dolgozik. Tudatosan foglalkozik az edények korszerűsítésével, az új formák kialakításával. Híres munkái a zöld mázas edények. Miska-kancsóit, butelláit, betyár poharait gyakran díszíti néhány soros versikékkel is. Alkotásait ma is szívesen vásárolják szerte a világon. A brüsszeli világkiállításon nagydíjat és aranyérmet nyert huszárdíszes Miska-kancsója, de jó hírnevet szerzett készítőjének az itóka-tartó, a pálinkás butykos, a teás- és a kávéskészletek sokasága is.

Kántor Sándor alkotásai, népi szellemben fogant új formái bizonyítják a legjobban, hogy a magyar népi iparművészetnek nemcsak múltja, jelene, hanem jövője is van. A szép kiállítást májusig tekinthetik meg az érdeklődők.

Szente Erzsébet

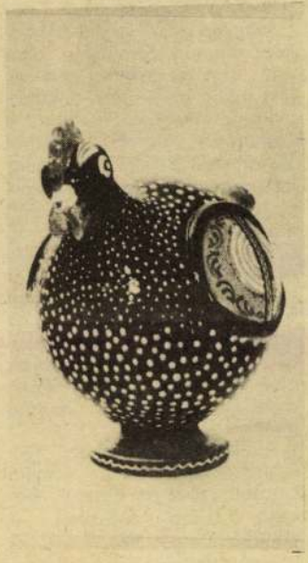

— Gondoltam arra is, de a rokonságban és a szomszédaim között bőven van esztergályos, így e mellett döntöttem. Azóta se bánom, szeretem a szakmámat, anyagilag is jól kijövök, néha megkeresem a 4000 forintot is.

A pécsi 500-asban tanulta emeltszinten a szakmát, 1974-ben végzett. Egy évig a Sopianaban dolgozott. Szeret ott lenni, de a bejárást egyre nehezebben viselte. Délelőttösként, hajnali fél négykor kelt, és délután négyre ért haza, délutánosként fél tizenkettőkor indult és jóval éjfél után került ágyba.

— *Tehát választ elé került: vagy a szakma, vagy a szenvedély . . .*

— Mindkettőhöz ragaszkodtam, így 1975 szeptemberétől az újpetrei tsz-nél dolgozom. Közelebb vagyok, több a pénzem, még több a szabad időm. Jól választottam.

— *Hogy lett vadász?*

— Elvégeztem az egyéves alapfokú vadgazdálkodási tanfolyamot, letettem az állami vadászvizsgát és 1976 augusztusától már saját sörétes fegyverrel járom a környéket a vókányi „Új Élet" vadásztársaság tagjaként.

— *Milyen vadat hajt szívesen?*

[illegible] Kevésen tudják róla, hogy a báb a hobbyja.

— *Mit köszönhet a bábozásnak?*

— A komolyzenét korábban nem értettem, nem is nagyon szerettem, azóta megváltozott a véleményem. Az irodalmat még jobban kedvelem, jól érzem magam a Bóbitáéknál, fiatal a társaság, sok közös programunk van a fellépéseken és a próbákon kívül. Színházba, moziba is eljárunk, sokat turnézunk az országban, eljutottunk Finnországba, Jugoszláviába már többször is, tavaly ősszel pedig Irakban jártunk.

— *A gyerekeknek vagy a felnőtteknek játszik szívesebben?*

— A gyerekek nagyon őszinték, lelkesek. Öröm nézni, hogy sugárzik az arcuk, hogy verődik össze a tenyerük, amikor győz a kedvenc mesehősük, vagy hogy fogják vissza a lélegzetüket, amikor épp a gonosz kerekedik felül. A felnőtteknek mást, és másképp játszunk, ez szakmailag jobban érdekel. Két kedvenc darabom van, A három kismalacot még most is játsszuk, a másik a Kiállítás képei volt.

Heti kétszer kétórás próba, fellépések, bemutatók előtt, ha kell naponta, vasárnap délelőttönként szinte mindig fellép. Az óvodai munka mellett hosszú távon is jól megfér a bábozás. Idővel szeretné elvégezni a felsőfokú óvónőképzőt.

Murányi László

[illegible] virtuóz zongorista [illegible] kes módon „száguldós" sz[illegible] val tűnt föl: Hagyom a szelet fújni; Néha szer[illegible] kerék lenni; Rohanok. (Ke[illegible] tudják, hogy a későbbi [illegible] király, Chubby Checker a[illegible] kor már elfelejtett Do[illegible] reinkarnációja volt: stílus[illegible] mozgásában, sőt, nevébe[illegible] Ernest Evans ugyanis azért [illegible] te föl a Chubby nevet, me[illegible] épp úgy Dagit jelent, mi[illegible] Fats, a Checker pedig ugyanolyan társasjáték, mint a Domino.)

Domino a rock-hoz a kreol zongorastílust, a bluest és gitár helyett a szaxofonszólót adta, aztán eltűnt. A Las Vegas-i Flamingo Hotelban több mint egymillió dollárt vesztett ruletten, kénytelen volt megalázó szerződést kötni, évekig itt kellett a bárban zenélnie, aztán, mivel hírnevét elvesztette, kirúgták. 1968-ban, a nagy revival idején először a Beatles által feldolgozott egykori száma, a Lady Madonna fordította felé az érdeklődést, majd a „régi idők" világturné sikere.

Már a következő nemzedékhez tartozik Elvis Presley, a legnagyobb színpadi egyéniség, valamint az extravagáns Jerry Lee Lewis, akit egy ízben a tűzoltók mentettek meg, mert egy húszperces zongoraszólója után felpattant a hófehér hokedliről (mindig ezen játszott) és benzinnel leöntötte, felgyújtotta a hófehér zongorát, majd beült a tűzbe. (Persze, megrendezett mutatvány volt.) No és szólnom kell Richard Wayne szerzetbe. A hatvanas évek végén „Én vagyok a rock and roll királya" felkiáltással és a hasonló című nagylemezzel jelentkezett, de elavult sztárkodása, nevetséges manírjai csak a közönség gúnykacaját hozták a Lucille, Long Tall Sally és a Good Golly Miss Molly szerzőjének.

Érdekes módon ekkoriban az amerikai rock kevés hatást gyakorolt az európai könnyűzene fejlődésére. Európában főleg Presley, Berry és Little Richard előadói stílusa hódított, a többiekről jóformán tudomást sem vettek. Viszont jóval népszerűbbek voltak az USA második vonalának előadói, a Régi idők rock-zenéjében látott gusztustalan, de egykor nagyon sikeres nőszemélyek énekegyüttese, a Shirelles; a Platters; a Hollywood Argyles együttesek, valamint Duan Eddy, vagy az 1959-ben Big Bopper Richardsonnal és az első országos fellépésére induló Ritchie Valensel együtt repülőszerencsétlenség áldozatául vált Buddy Holly.

Szántó Péter

MANEKENEK

Hogyan lesz valaki maneken? Kamaszkori álom, akár egy lányregényben, gyakorlás tükör előtt, egy divatbemutató élménye, esetleg a szerencsés véletlen játszhat főszerepet. Baróti Éva úgy lett maneken, hogy Györgyi, az ikertestvére helyett sétált először végig a kifutón, a Luxus Áruház bemutatóján. A beugrás jól sikerült, bár lámpalázzal küszködött, mert a nyilvános szereplés csak megszaporázza a szívverést. Éva nem vezet naplót, de az első szereplés napjára, 1977. március hetedikére mindig emlékezik majd.

— Divattal korábban nem foglalkoztam, csak annyira izgatott, mint a hozzám hasonló fiatal lányokat — mondja Baróti Éva. — Csak azóta érdekelnek a modellek, a szabásminták, az anyagok és a színek, amióta maneken vagyok.

— Ruhatárának kedvelt darabja?

— Fekete bársonyzakó. Ez örökös divat.

— Melyik színt szereti a legjobban?

— Ősszel és télen a feketét, nyáron a fehéret. Kedvelem a barna különböző árnyalatait is. Dehát állandóan változik a divat, újra és újra sorra kerül az egész paletta. Mindig van valami friss. Olyan a divatban egy új szín, mint a kifestett szoba, felüdíti azt is, akié, és azt is, aki jár benne.

— Milyen irányba halad a divat?

— Nehéz fölfedezni a legfontosabb irányvonalat. Nemcsak nekem, hanem nyilván azoknak is, akik a divatot irányítják, akár mint világhírű tervezők, akár mint a különféle anyagok gyártói. Ma két fő irányvonal fedezhető fel, az úgynevezett klasszikus és a lezser, sportos vagy avantgarde-stílus. Szerencsés helyzetben vagyunk, mert ezeken belül mindenki megtalálhatja az egyéniségének megfelelő stílusú öltözéket.

— Hogyan öltözik a legújabb divat szerint?

— Nem elsődleges az, hogy mi a divat. Azt hordom, ami megfelel az ízlésemnek, az egyéniségemnek. Kedvelem például a laza ruhákat, amelyek szabadon hagyják a testet, nem szorosak, tehát nem akadályozzák a mozgást.

— Hány ruhát mutat be egy bemutatón?

— Átlagosan hatot.

— És a készülődés?

— Négy-öt percet kíván az átöltözés két ruha bemutatása között, ha a holmikat több rétegben kell magunkra vennünk.

— Fárasztó foglalkozás. Sok az utazás, az otthoni előzetes készülődés.

— Szeretek utazni — mondja Baróti Éva. — Minden vidéki út újabb élmény. Önnön országát senki sem ismerheti eléggé. Ami az előkészületet illeti, úgy illik felkészülni, mint a színésznek az előadásra. Frissen, kipihenten ajánlatos megjelenni a kifutón és kell tudni a „szerepet" is, történetesen azt, milyen ruhákat mutatunk be. Rendszeresen úszom, gimnasztikázom, mert ez is az előkészülethez tartozik. És még valami, nem használok erős sminket, mert mindenben a természetességet kedvelem.

Baróti Éva 171 centiméter magas, testsúlya 55 kg, életkora nagyon közel van a húszhoz.

(M. M.)

Kántor Sándor, fazekas (2-3)

A folyószabályozások előtt vizes, lápos, erekkel, kisebb vízállásokkal borított terület volt, mely egyetlen gazdálkodási ágat tett lehetővé, a pásztorkodást. A Nagykunság és a Jászság kiterjedt legelőin évszázadokon keresztül szilaj pásztorkodás folyt. Ez szolgáltatta gazdag és virágzó *pásztorművészet*ünk, a *szűcs- és szűrszabó mesterség* és a Karcagon honos *kunhímzés* alapanyagát. A pásztorok a rendelkezésükre álló állati nyersanyagból — csont, szaru, bőr — maguk készítették el használati tárgyaik egy részét vagy ügyesebb társaiknál megrendelték. A tiszántúli pásztor egyik ősi eszközegyüttese volt a *pásztorkészség*, mely a fontosabb használati eszközöket foglalta magába: bőrből készült bicskatartó, fából faragott tükrös, tűzcsiholáshoz szükséges kova és taplótartó erszény és acél. Mindezeket fém- és csontgyűrűkkel, sallangokkal díszített szíjakra fűzték fel és egy rézkarikával a pásztor az övéhez erősítette őket. A pásztorok megkülönböztető jelvénye, mintegy mesterségük címere volt az eltérő formájú pásztorbot: a juhászok fából faragott vagy sárgarézből öntött kampója, a gulyások görcsös pásztorbotja és a csikós díszes nyelű karikásostora. A falutól távol élő pásztor sok más tárgyat elkészített a maga számára: ökörszarvból sótartót, rühzsírtartót, ivótülköt, fából borotvatokot, melyeknek karcolt vagy vésett díszítésein a pásztorélet tárgyai és jelenetei tükröződnek. A szarutárgyak egyik sajátos csoportját alkotják a *lőporszaruk*, melyeknek formája, díszítőmotívumai a népvándorláskorig nyúlnak vissza. A pusztai pásztorélet tartozéka volt a faragott díszű *fanyereg*, melyet a tiszafüredi nyergesmesterek készítettek évszázadokon keresztül.

Megyénk kiemelkedő népművészeti iparága a szűcs- és szűrszabó mesterség, s az általuk kialakított gazdag ornamentikájú szűcs- és szűrhímzés. A Jászságban és a Nagykunságban százával dolgoztak még a múlt században a szűcsök. Táji, lokális stílust alakítottak ki, a jászsági zöld selyemhímzésű suba és női ködmön, a kunsági fekete illetve barna hímzésű kisbunda, a szűcshímzések remekbe szabott példányai.

Megyénk nagyobbarányos népművészetének több vonulatai mellett több kisebb jelentőségű népművészeti iparág, háziiparszerű foglalkozás is kialakult: a vessző- és gyékényfonás, a vászonszövés a Tisza menti településeken volt jelentős. A fafaragás már inkább az újabb időkben, az erdőtelepítések után hódított tért, előtte a felvidéki tótok házaltak a különböző, sokszor népművészeti értékű faárukkal a fában szegény alföldi településeken. Így került megyénkbe s szerte az Alföldre a geometrikus, vésett díszítésű ácsolt láda, a *szekrény*, a csörgős guzsaly, a festett rokka, a fadongás, faabroncsos edények jórésze. Ez természetesen nem zárta ki annak lehetőségét, hogy Karcagon és Tiszafüreden az asztalosok import faanyagból helyi stílusú festett bútorokat készítsenek. A tiszai faúsztatás következtében a XVIII. századtól Szolnokon is számottevő volt a faipar. A régi szolnoki házak fűrészfogas díszű faragott házoromzatai, kapufái, fatornácai — melyekből már csak hírmondónak maradt néhány — tanúskodnak erről.

Az Alföld nagyhatárú, paraszti lakosságú mezővárosaiban a XIX. század utolsó harmadában sajátos parasztpolgári fejlődés indult meg, mely a paraszti ízlésvilág bizonyos fokú átformálódását is eredményezte. Nagyon jól szemlélteti ezt a szolnoki parasztviselet és lakáskultúra átalakulása.

A népművészet alkotói gyakorlati célból használati tárgyakat készítettek. A felületen jelentkező díszítés esztétikussá, ünnepivé teheti a tárgyat, de nem akadályozza a rendeltetésszerű használatot. Előfordul azonban, hogy a díszítés annyira elburjánzik a tárgyon, hogy használni már nem lehet, csak díszítésre alkalmas. A paraszti jellegű, népművészeti tárgyak egyik jellegzetessége — s ez közelíti az iparművészethez —, hogy mindig valamilyen konkrét tárgy formájában jelentkeznek (pl. tál, tányér, kulcsa stb.). A paraszti társadalomban is születhetnek azonban önmagáért való művészi alkotások. Különösen a népi fafaragás és a népi szobrászat az, mely sok őstehetséget teremtett. Megyénkben élt és alkotott a kiváló tehetségű jánoshidai Homa János, a hunyadfalvi Palatinus Ferenc és a még ma is alkotó tiszaderzsi Péntek Lajos. Témájukat a kör-

Kántor Sándor, fazekas (4)

nyezetükből merítették, a paraszti életet faragták fába. Nagy kedvvel jelenítették meg a munkát, pl. legeltető pásztor, ökrösfogat, aratás, de hasonlóképpen kedvelték a biblia világát, abból is előszeretettel örökítettek meg egy-egy számukra erős élményt jelentő részletet. Népművészetünk egyik gazdag, ma is nagy közkedveltségnek örvendő mellékhajtása ez.

A megyék népművészetéről alkotott kép hiányos lenne, ha legalább jelzésszerűen nem utalnánk arra, hogy hagyományos népművészetünk az utóbbi időben hová fejlődött. A felszabadulás után az ipari, gyári termékek gyors terjedése kiszorította a paraszti háztartásból a házi készítésű, sokszor művészi értékű használati eszközöket. Népművészetünk egyre közelebb kerül az iparművészethez, alkotóit, termékeik jellegét tekintve egyaránt, ezért helyes, ha a hagyományos népművészettől való megkülönböztetésül népi iparművészetnek nevezzük. Napjaink népművészei megváltozott körülmények között háziipari szövetkezetekben vagy saját műhelyeikben dolgoznak. Népművészeti hagyományainkra támaszkodnak, kedvelt műfajuk a fazekasság, valamint a szűcs- és szűrhímzés. Új formákkal, változatos díszítőmotívumokkal kísérleteznek, de közben megőrzik népművészeti hagyományainkat is. (4)

45.

Említésre méltó a ma is élő, sokszínű karcagi kerámia: Kántor Sándor a környező, középtiszai fazekasstílus sajátosságait ötvözi munkáiban, s előszeretettel kísérletezik a figurális kerámia különböző formáival. Ifj. Szabó Mihály historizáló törekvéseivel emelkedik ki, törökkori mázas edények alapján készült munkái sajátos színt képviselnek. Kántor Sándornál tanult a Tiszafüreden dolgozó Szűcs Imre, ifjú fazekas, aki a füredi hagyományok tehetséges folytatója. Külön kell szólnunk a mezőtúri Fazekasipari Szövetkezetről, mely sok ügyes kezű, tehetséges fazekast foglalkoztat: közülük Kósa Klára, Gonda István, Busi Lajos nevét említeném meg. Hímzéshagyományainkat, különösen a szűcs- és szűrhímzéseket, a kunhímzést a karcagi Háziipari Szövetkezetben ápolják. Figyelemre méltóak a mezőtúri Háziipari Szövetkezet díszes faliszőnyegei is. Külön csoportot alkot a fafaragók igen népes tábora. Érdekes módon ez a nálunk kevésbé jelentős népművészeti ág az utóbbi időben elég nagy népszerűségre tett szert. Mezőtúron Kupai Sándor, Törökszentmiklóson Borbély Sándor, Cserkeszőlőn Kovács Imre, Karcagon Őrsi Imre művelik ezt a műfajt magas színvonalon. Korunk népi iparművészei értékes dísztárgyakkal, használati eszközeikkel mindennapi környezetünket teszik szebbé, esztétikusabbá.

IV/2.

GULYÁS ÉVA

ábrázolásmód híve. Ez nem azt jelenti, hogy nem ismeri s esetenként nem alkalmazza a modern epika másfajta eszközeit is, hanem azt, hogy a középpontban a realizmus áll. Alkata mintha kényszerítené is arra, hogy élményközpontú legyen a legtöbb írása. Nem valamiféle önéletrajzi jellegre gondolok itt, bár néhol ez is felismerhető. Inkább arra, hogy az itt és most személyesen átélt vagy többnyire közvetlenül tapasztalt valóságélmény adja írásainak alapját. Az *Oroszlánketrec* c. „jelenet"-novella kivételével tartózkodik az áttételes, a parabolikus ábrázolástól s a történelmi témáktól egyaránt. Írói világa mégsem lesz szegényes gondolatilag sem. Éppen azért, mert a „hagyományos" ábrázolásmód kimeríthetetlen lehetőségeit ismeri fel a valóság feltárásában. Egyelőre leginkább e lehetőségek felismerését, a rokonszenves és perspektívát igérő tendenciát kell e kötetben üdvözölni. Hiszen azért még pályakezdő kötete ez, kisebb-nagyobb hibákkal: az összetéveszthetetlenül egyéni írói világ kialakításának első szakaszát mutatva csak. S így hullámzó a kötet színvonala. A birkózás az anyaggal még nem mindig hoz maradand.ó sikert.

Bistey témái egy nagyon jelentős

[illegible] szükséges hivatalos teendőket intézi el. Tudjuk, szokványos, gépies intéznivalókról van szó, de tudjuk azt is, az özvegy számára tragédia a temetés. Az öregasszony teljesen tanácstalan, nemigen tudja, mit kell csinálnia, hogyan kell viselkednie. Falusi, s nincs a városi eljáráshoz szokva. Tanácstalanságát minden tisztviselő másképp fogadja, olyan is akad, aki viszszaél vele. Hasonló a zavarodottság a *Búvárharang* öreg házaspárjában is. A férfi veterán, s kitüntetést kap. Az ünnepséget értékelik hazaérve. Bistey egyik legkiválóbb írása ez. Pontosan tudja érzékeltetni az idős házaspár rigolyás, de szeretetteljes hétköznapjait. Azt is, milyen nagy esemény számukra a kitüntetés. Azt is, hogy a fiatalabb nemzedék számára sok a formalitás, a pusztán gondolati, s nem érzelmi azonosulás a történelmi idők cselekvő tanúival. S még azt is, hogy az öregek számára is formalitássá válik a kitüntetés, hiszen pusztuló életükön lényegében már semmit se változtathat. Ami segítségre pedig szükségük volna, nem kapják meg, mert a hivatalok számára csak ügyfelek ők is.

Öregek és fiatalok *Összeláncolva* találkoznak a címadó elbeszélésben. „Hihetetlen" a történet: a jó főbérlőnéni gyermekeiként szereti a fiatal albérlő-

Kánter Ferenc,szabó

Győrben polgárjogot nyert:1791.dec.14.Horpácsról jött.kath.Taksa 6 Ft./Album Neo-Civium 1743-1838 Győrv.lvt./.102.o

Lengyel Alfréd:Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben XIX 97.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Kántor Gyula

A debreceni városi Tanács KISZ-szervezete „házi kiállításán" festményei szerepeltek.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1971. dec. 17.

Kántor Gyula

Csegei templom olaj 50×70

Őszi Tárlat 1971. Debrecen

Kántor Gyula

Bemutatott műve:

„Csegei templom", olaj, 50 x 70 cm.

Szabó Lóránt: Őszi tárlat 1970.

Debrecen, 1971.

Kántor Gyula

Bendéletekkel szerepel az alábbi tárlatan Debrecenben

M. Szabó Anna: Amatőr képzőművészek tárlata

Hajdu Bihari Napló 1976 VI. 30

KÁNTOR IRMA VIRÁGAI horgolt virágok. De az e fajta próbálkozásokat messze túlszárnyaló, e nemben tökéletes alkotások. Az a bizonyos merevség, ami a horgolt virágok sajátsága, e virágoknál teljesen hiányzik. Üde, lenge, könnyű. Azonban a művirágokkal szemben — éppen a gyenge próbálkozások miatt — bizonyos tartózkodással vagyunk. Ezek a virágok meglepően kedvesek és finomak s amellett rendkívül díszítő hatásúak. Pompásan felhasználhatók terítésekre. A velszi herceg is kapott belőlük és kedves hangon megköszönte. Előkelő éttermek, nagy ebédek fehér abroszain rendkívül üdítőleg hat az erre a célra készített apró virágcsokor, de rendkívül élénkíti a sötét ruhákat mint gomblyukdísz. A m. kir. állami Nőipariskolában láthatók ezek a szép virágok egy vitrinben. Ugyanitt a feltaláló Kántor Irma vezetésével tanfolyam indul meg azok részére, akik ezt a hasznos és szép mun-

kát el akarják sajátítani. Kellő jelentkezés esetén már okt. 15-én megnyílik egy 6 hetes tanfolyam. Sz.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Spolarich László. 22·79

Muskátli
1935. 10/4. l.

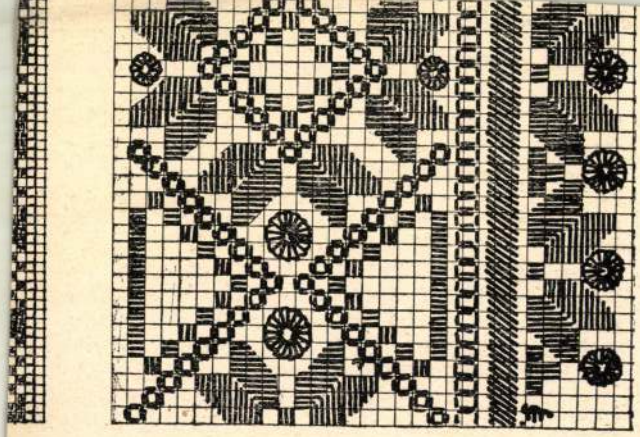

s csíkok. Fries Erzsébet rajzai.

MDK

Kántor I.

Textiliával vett részt a tallini kiáll.-c

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magy.Iparművészet, 1936. 29-30.lap

Kántor János

miasztalos

Gyparisi kiáll

221. l.

Kántor Lajos
O.L. portréja, olaj
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitás
Ernst Muzeum, 1955. 18 l.

25—26. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. július 14, 5—6. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916, 553. l. (2. és 3. kép, 552. l.) — Lepold: Esztergom egyházművészeti jelentősége. MIP, XXIII., 1920., 59. l. — Gerevich: A régi magyar művészet európai helyzete. Bpest 1924., 24—25. l. (2. kép, VI. tábla, 3. kép, VII. tábla.) — Lepold—Homor 96. l. — Divald: Felsőmagyarország gótikus szárnyasoltárairól. Az O. M. Szépművészeti Múzeum Évkönyvei IV., 1924., 30—31. l. — Divald Kornél: A bányavárosok művészete. MM, I., 1925., 265. l. — Genthon: Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig. Bpest 1927., 57. l. — Miklóssy Zoltán: Sebestyén festő. MM, III., 1927., 479—480. l. — Divald: Magyarország művészeti emlékei. Bpest 1927. 159. l. — merevich PA, 214—216. l. (2. és 3. kép, 217. l.) — Leffler: Ungerst Konst. Stockholm, 1928., 13. l. (2. kép, 13. l.) — Divald Kornél: Lőcsei Pál mester és köre. MM, IV., 1928., 753. l. — Berkovits Ilona: A budapesti Egyetemi Könyvtár pannonhalmi kódexe. MM, V., 1929., 195. l. — Művészeti krónika. MM, V., 1929., 355. l. — Gerevich: L'arte antica ungherese. Roma, 1929., 19. l. (3. kép, XV. tábla.) — Benesch, Belvedere 69. l. (3. kép, 67. l. előtt.) — Lyka Károly: M. S. mester. Új Idők, XXXVI., 1930., 183. l. (2. kép, 284. l.) — Péter: A magyar művészet története. I. kötet, Bpest 1930., 124—126. l. (2. kép, 125. l.

Kántor Lajos, festő

Fiatal Képző- és Iparművészek kiáll. Ernst Múz. 1955. jun.

Kántor Lajos
Lovasok a Tiszaparton, olaj
Alföld, olaj

IV. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyay-Múzeum,
1957.

Ismeretlen festő

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.
1.

Kántor Andor

festő leg életrajz

lásd ott

Turchányi Erzsébet dr

A szentendrei művésztelep tíz éve. Budapest, 1939. 19, 20. l.

is görget, az ázsiai és az európai lélek összeütközését. Azsiának nehezen megfogalmazható hatása, idegensége az, mely hőseit egymásután hálójába keríti és végzetesen megfojtja. Az ázsiai lélek, az ázsiai környezet magával ragadó, rendkívül szuggesztív rajza külön értéke e regénynek, mely alakokban és szituációkban is mindig érdekeset és erőteljeset ad. A fordítás Juhász Miklós szép munkája.

HOWARD SPRING: SZERELMETES FIAM. *(Hungária.)* Az újabb bestsellerek közül ez a könyv bizonyult leginkább olvasmánynak s leginkább regénynek, mind az olvasók érdeklődése, mind a magasabb irodalmi ízlés szempontjából. Eseményesség és lélektani érdeklődés, hagyomány és modernség szerencsés egyensúlyra jut benne. Elbeszélő formát választ, hőse maga mondja el benne életét, a felfelé-törekvés vágyát, mely a maga gyermekkorának nyomorúságát csak fia könnyű és szép életében tudná megváltozottnak látni. Ám mindaz a szép élet, mit fiában mintegy önmaga élvezne ki, megrontja a fiatalembert, tönkreteszi kettejük viszonyát, a háború lelki megrázkódtatásai inkább csak siettetik a fiú erkölcsi összeomlását, s akiért apja mindent feláldozott volna, kiben élete értelmét látta, Oliver Essex, mint gyilkos, bitófán végzi életét. — Az elbeszélő forma minden előnyét kihasználja a regény, a lélektani fejlődés nehézségeit áthidalja, hogy jeleneteket és eseményeket látunk, melyek tényszerű eseményességükkel elhitetik azt a fejlődést, melyet részleteiben nehéz lenne ábrázolni. Egyedüli hibája tán ennek a megoldásnak, hogy az emlékező meghatottságai, előre való érzései a kelleténél előbb árulják el, s némileg valószínűtlenné teszik Oliver és Rory sorsát. Rory alakja és szerepe különben a regény egyik legfinomabb ötlete. Dermot és Rory, a másik apa-fiúpár, életükkel, mint hatásosan színező, hol ellentétes, hol párhuzamos melléktémával kísérik Olivernek és apjának főtémáját. Ezen a réven kerül bele a regénybe az az erőteljesebb eseményesség, amit a sikeres regény gyakorlata kíván meg. De itt az ír-sinn-feinista mozgalmak is emberi alakokon és emberi, többoldalú szen-

[illegible] anyagába való befűzé-

Kántor Andor

MDK

Késő délután a Szentendrei művésztelep kertjében, pasztell

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Kántor Andor MDK

Önarckép, pasztell

Műcsarnok 1951.II.Magy. Képzőm. Kiáll.

Kántor Sándor

Tájképsorozata szerepel az
UME VII. Kiállításán a Nemzeti
Szalonban

Pesti Hirlap 1937 IV. 25

Kánta Andrá

fájrép

Selmeczi Tóth János, Bem utelpál a nentendrei szüvöntelepet. Népművelés, 1968, 5 sz. 38, 39.

Kántor Andor

A Presbiteriánus templom kapuja.
(repr.)

7o művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

13. lev.

Kántor Andor

kiállitott festményei:

Erő után, olaj, 60 x 80 cm.
A Przebrazsenszka templom kapuja, olaj, 75 x 90 cm.
Szentendrei rév, olaj, 70 x 90 cm.
Visegrádi Dunakanyar, olaj, 70 x 100 cm.
Kilóclás Nagymaros ról, olaj, 80 x 90 cm.

70 müvész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

3. lev.

MDK

Kántor Andor

Vörös ház, o.

Szentendrei tornyok, o.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Kántor Andor

Tájképe nézepel az UME

Kiállításán a Nemzeti Szalon Gon

Budapesti Hirlap 1937 IV. 25

Kántor Andor

Szerepel az UME kiállításán a Nemzeti Szalonban

Pesti Napló 1937 IV. 25

Kántor Andor

Szerepel az UME Tárlatán a Nemzeti Szalonban tájképével

Magyar Hirlap 1937 IV. 25

Kántor Ilona VI.o.tan.

Bonyhád

Ifjusági Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950. jun.

15.1.

Kántor Imre

Budai Szépművészeti Társulat kép-
kiállításain szerepelt.

NU-934-II. 15.

MDK

Kántor Imma, ip.müv.

a háziipari anyag második csoportjában szerepelnek java munkái.

Az Iparm.Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevői.
Magyar Iparmüvészet.1935. 266.l.

M.D.K.

Kántor István, kispesti
építész-építőmester

nyert megbízást a nagykőrösi artéri fürdő és uszoda kiviteli terveinek elkészítésére

Vállalkozók Lapja, Bp. 1923. XLIV. évf.

febr. 28. sz. 3. old.

MDK

Kántor János, farekas
népművész

Pákásztanyán (Debrecen és
Szeged közti főútvonal mentén)
kiállítottak Kántor János
munkáiból is.

– : Házi múzeum, különleges sárréti
ételek a Pákásztanyán 8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 2. [Vidéki]

MDK

Kántor János, népművész

75 éves. 300 kerámiájából a

Műcsarnok kiállítást

rendez szeptemberben.

— : Hallo Huh 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 6.

mdk.

Kántor János csanádalberti (Békés m.)
fazekas mester.

Készítette az egyik komaszilkét. A Gyűjtő szerint Kántor János apja nagylaki, mostohaapja lodmezővásárhelyi fazekas volt.

A Néprajzi Múzeum 1960 évi tárgygyűjtése
" " Évkönyve 1961, 102. l

Kántor János, fafaragó népművész.

- koronpolt állatfigurával díszített polc a BNV-n, a Népművészeti és Háziipari Szövetkezet pavilonjában.

Népművészetünk
Magyar Ifjúság, 1969. V. 30. 18. l.

Kántor János

"Siratók" cimmel a lap bemutatja a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 3.
XVII. évf. 9. sz. 12. lap.

Kántor János

a Tátam megnyílt Őszi Tárlaton
szerepeltek grafikai művei.

Jenkei János: Őszi Tárlat '42
Dalgozók Lapja, 1942. nov. 26.

Kántor Julius, [Esztergom:]

Kiállít Esztergomban.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti Krónika
- Esztergomi híradó 683-687.

JELENKOR, Pécs, 1973. júl.-aug. XVI 7-8.

Kántor János, grafikus

Két rajz: (·) Repr.

Kántor János: rajzai

Műmelléklet: 3-4. XVI. 7-8.

JELENKOR, Pécs, 1973. júl.-aug.

Kántor János
grafikusával részt vett az Őszi Tárlat '72
kiállításon, melyet a Romániai magyar
képzőművészek rendeztek a tatai művelő-
dési házban.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/330 6old.

Kántor János

a Tatán megrendezett megyei amatőr képzőművészeti szakkör kiállításán „Csodaváros" c. műve szerepett. (említve).

(j): az idei megyei tárlatról.

Dolgozók Lapja, Tatabánya, 1972. ápr. 21.

Kántor János

„Esztergami tárlat – 1942" c. kiállítási dec. 29.-én nyílt meg, melyen alkotásai szerepelnek.

-gög-: Esztergami tárlat – 1942
Dalszínek Lapja, Tatabánya, 1942. máj. 3.

Kántor Ádám

„Kenyeresláng" (repr.)

Népszava, 1975. júl. 26.

Kántor János

Család (vízkare).

Népszava, 1974. dec. 22. 102. évf. 299 n. 8 p.

Kántor János

Lovak (grafika)

Népszava, 1975. febr. 8. 103. é/g. 33 sz. 5 p.

Kántor János festő

Esztergomban, az esztergomi képzőművészek új tárlatán szerepelnek munkái.

Wehner Tibor: Esztergom, képzőművészet.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1975. máj. 21.

Kántor János

„Mesék I, II, III, rézkarc 9 x 12,5 cm
11 x 16 cm
11 x 27 cm

„Madár reje" rézkarc 37 x 22 cm

Őszi Tárlat 1975, Tata, Vár 1975 december-1976 január

Kántor János, amatőr képzőművész.

Megnyílt Tatán a X. országos amatőr képzőművészeti kiállítás, melyen az esztergomi művész műve is szerepel a kiállításon.

Gombkötő Gábor: Merre tart az amatőr képzőművészet?
Dolgozók Lapja, 1978. júl. 6.

Kántor János

17. Magyarország 1514 alagvágja 29 x 20 cm
I-II-III

Őrsi fáslat 1976 Tata, Vár Katalógus

Kántor János grafikus

a tatai Várban megrendezett hagyományos kiállításon szerepelnek a műrész grafikái.

Jenkai János: Észrevételek az Őszi-Téli tárlatról.
Dalgozók Lapja, Komárom, 1947. dec. 18.

Kántor János

Műve szerepel a Tatai Kuny Domokos Muzeum
Őszi Tárlatán

Tata, Vár, 1977. december-1978. január

-katalógus a könyvtárban-

Kántor János, festőművész

az esztergomi Vármúzeumban rendezett tárlaton szerepelnek a művész művei. Két újnak mondható alkotóval gazdapodott az esztergomi festők tábora: Kántor János és Erdélyi János személyében.

Neuberger Róbert: az V. Esztergomi Tárlat. Dolgozók Lapja, Komárom, 1979. máj. 11.

Kántor János, amatőr grafikus

Tatán, a megyei művelődési központban látható az amatőr képzőművészeti kiállítás. – Kántor János nevével már többször találkozhattunk szakköri, amatőr és megyei képzőművészeti tárlaton is. Jó rajzkészségű, tehetséges alkotó. Talán furcsaságnak tűnik, de ez hátrányára válik kiállított lapjainak. A „Triptichon" és a „Színészkirály" c. alkotásai kissé epigon-szerűnek, „trükkösnek" manírosnak hatnak. A „Zenei variációk" viszont tetszetős, világos, egyszerűen fogalmazott lapok.
(említve).

Zámbó Kornél: Amatőr alkotók.

Dolgozók Lapja, 1982. febr. 25.

Kántor János, festő-grafikusművész

A tatai várban rendeztek meg a „Tavaszi tárlat '82" c. kiállítást. – A kiemelkedő művés munkák közé tartoznak Kántor János finommívű lapjai. Szerencsésen vitalált a témához legjobban illő technikai megoldásra. A „Gyász" c. asszimetrikus szerkesztésű grafikáján aktív szerepe van a „szemfedő csipke" lenyomatának. Hásonló megoldást az „Egy lány emlékére" c. rézkarcon is megfigyelhetünk. /említve/.

Salamon Nándor: Vita képzőművészeti életünkről.
Dolgozók Lapja, 1982. máj. 29.

Kántor János

Wehner Tibor: Képzőművészeti kronika
Komárom megye, 1984. szept., okt

Uj Forrás, 1985. 1. sz

Kántor János

festőművés

önálló kiállítása itthon és külföldön
Nógrád megye tájvizsletében

Nógrád
1983 már. 19.

Esztergom Művének Célja

KÁNTOR JÁNOS

KÁNTOR JÁNOS (1947 –)

ÁLDOZAT (RÉZKARC, FEKETE-FEHÉR; 42X30 CM)

1970-BEN LÉPETT ELŐSZÖR KÖZÖNSÉG ELÉ. MUNKÁSSÁGÁNAK GERINCÉT FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES SOKSZOROSÍTOTT GRAFIKÁK ALKOTJÁK, DE EGYEDI KÉPGRAFIKÁKAT IS KÉSZÍT

Kántor Sándor, népi keramikus

Fafaragásokat a balatonlellei művelődési házban, valamint Kántor Sándor keramikus-népi-művei láthatók.

Jó reggelt!

1978. aug. 5. Kossuth 4.25

Kántor Sándor, Jozefas

„az ötvenes évek elején .... a kazcagi Kántor Sándorral együtt az ő (Szerencsér Sebestyén) nevét emlegették legtöbbet."

Hallama Erzsébet: Népművészet vagy .... 130–141.

Jelenkor, Pécs, 1979. február XXII/2

Kántor Sándor, 2) Folytatás

A környező, középtiszai fazekasstílus sajátosságait ötvözi munkáiban és előszeretettel kísérletezik a figurális kerámia különböző formáival, Kántor Sándor. – Szűcs Imre ifjú fazekas Kántornál tanult, aki a füredi hagyományok tehetséges folytatója.

Gulyás Éva: Élő népművészet, virágzó hagyományok, Jászkunság, Szolnok, 1978. 2.

1) Folytatás

Kántor Sándor, fazekas-művész

Györffy István néprajztudós az 1910-es években tanulmányozta a nagykun városokat, a nagykunsági pásztoréletet és művészetet és felfigyelt a ma már európai hírű mezőtúri fazekasságra. Az ő érdeme, hogy a múlt sz. végén kihalóban lévő tiszafüredi kerámia Kántor Sándor karcagi fazekas műhelyében századunk 30-as éveitől újra kivirágozhatott.

Gulyás Éva: Élő népművészet, virágzó hagyományok. Jászkunság, Szolnok, 1978. 2. 42. old.

Sándor Kántor

Ethnographisches Museum:
Sammlung der Werke des Töpfers
Sándor Kántor.

Ausstellungen
Daily News, 1948. márc. 3.

Kántor Sándor, Jazekas.

L: Badár Balázs

Kresz. M: Merre tart... ? 86-93.

Jászkunsaj, Szolnok, 1978-ma XXIV/3-4.

Kántor Sándor

Az idős karcagi faragó mester,
aki az elsők között kapta meg
a Népművészet Mestere címet,
most életművét mutatja be a
Néprajzi Múzeumban.

— : Kántor Sándor életműve.
Új Tükör, 1978. január 1 – 43. lap.

Kántor Sándor

A kiállításon mintegy 40 alkotás között vannak emberfigurák, madárvázák, mázas edények, bútykosok.

—: Kántor Sándor életműve.
Új Tükör, 1978. január 1 – 43. lap.

Rajtor Sándor
népi iparművész

A Kossuth díjjal tüntették
ki a művészt.

— Kitüntetett művészek.
Új Tükör, 1978. április 9 - 43. lap.

Kántor Sándor, pazekas

L: Feledy Gyula

–: Kossuth-díjasok. 5

Nirszabadság, Br. 1978 árr. 2

Kántor Sándor, fazekas

A NÉPRAJZI MÚZEUM Baráti Körének ma este fél 6-kor Kántor Sándor Kossuth-díjas fazekasmester a vendége. Minden érdeklődőt szeretettel vár a múzeum: Budapest, V. kerület, Kossuth Lajos tér 12.

-: Közlemény

9.

Népszabadság, Bp. 1978 ápr. 27.

Kántor Sándor

Kántor Sándor az egyike a népművészet ujjáteremtő alkotóinak. Munkásságáért a Rossuth díjat kapta.

Kocsogh Ákos: Kántor Sándor népművészről
Új Tükör, 1978. május 21 - 29 lap.

Kántor Sándor
népmüvészmester

A karcagi népmüvészmester kerámiáiból
kiállitás nyilt a X gyöngyösi Mátra Muzeumban.

Népszava, 1978. február 17./ 8. oldal.

lásd még: Molnár Antal
cimszó alatt is.

Kántor Sándor

Az anyag ismerete és tesztelete ez határozza meg Kántor Sándor munkaásságát, mint ezt Gorka Géza a hiálltás megnyitóján mondotta.

Koczogh Ákos: Kántor Sándor népművészről. Új Tükör, 1978. május 21–29. lap.

Kautor Sándor

Kautor Sándor megteremtette
a maga világát. Rátalált a-
zokra a formákra, amelyek a
térformálás ősi elemeiben gyökere-
zve mai nyelven szólnak hozzánk.

Horváth Lajos: Kautor Sándor népművészről.
Új Tükör, 1978. május 21–29. lap.

Kántor Sándor
népművész

Kántor Sándor munkái az
élő-farekasságot hép vzselé. Egye-
sítette a merő-csáti, tisza füredi, sa-
rospatoki farekas hagyományokat.

Roczogh Ákos: Kántor Sándor népművészről
Új Tükör, 1978. május 21 – 29. lap.

Kántor Sándor

Kántor Sándor mindent tud, amit csak agyagból formálni lehet. Az alapformán egyszerűek. A festés, a mázs, a díszítés rá adás.

Kocsogh Ákos: Kántor Sándor népművészről. Új Tükör, 1978. május 21-29 lap.

Kántor Sándor, farekas

1 1

h.: Koffán Károly

[Szurosi Pál: Amatőr képző művészek ... stb. című cikkének utolsó oldala (41. old.) után. (42. oldal.)

Gulyás Éva: Élő népmű vészet ... 42-45.

Jász Kunság, kolnok, 1978. június XXIV/2.

Kántor Sándor, népművész

t: id. Kopoli Antal

– : Hír 21.

Népszabadság, Bp. 1978 aug. 6.

Sándor Kántor

Ausstellungen in der Provinz:

Balatonlelle, Kulturhaus: Holzschnitzereien von Antal Kapali sen., und Keramiken des Volkskunstmeisters Sándor Kántor.

Daily News, 1978. aug. 9.

Még egy körülményt kell e helyen felemlítenem. A közönség ízlése ugyanis mindig erősen befolyásolja az iparos munkáját. Azt látja s tapasztalja uton-utfélen, hogy a közönség zöme, a vevők túlnyomó része, nem a művészi munkát keresi, hanem beéri a sablonos vagy lármás hatású munkákkal, amelyek nálunk általában még mindig kelendőbbek, mint azok, melyeken művészi találékonyság érvényesül, vagy amelyek nemes egyszerűségre törekszenek. Így aztán a képzett iparos gyakran meggyőződése ellenére készít kelendőségénél fogva olyan munkát, amelynek művészi értelemben való gyarlóságát maga is látja s tudja.

Mindezeket azért hozom fel, hogy némi bepillantást engedjek azokba a nehézségekbe, amelyekkel ma még meg kell küzdenünk s melyeknek egyedüli biztos, bár nem gyors eredménynyel kecsegtető orvosszere: a helyes alapon nyugvó általános művészi nevelés-politika. Csakis kellő körültekintéssel fejlesztett művészi neveléstől várhatjuk művészetünknek s így iparművészetünknek is gyökeres fellendülését, mert akkor meglesz bőségesen annak létfeltétele: a közönség, amely megkívánja otthonában az ízléses, a *művészi* környezetet s nem éri be holmi szellemtelen utánzatokkal vagy tákolmányokkal, hanem megköveteli a jó ízlés érvényesülését mindenben amit vásárol.

Az idei karácsonyi kiállításról szóló ismertetések általában nem voltak kedvezőek. Többékevésbé visszaesést emlegettek. Kifogásolták a rendezést, de hibáztatták főleg a kiállítókat, akiknek munkái — szerintük — nem eléggé művésziesek, magyarosak és eredetiek. Így egyszerűen odaállítva a dolgot, sok tekintetben elhamarkodottnak és igazságtalannak kell mondanunk műbirálóinknak ítéletét, mert nem vették figyelembe azokat a körülményeket, amelyeket pedig okvetlenül tekintetbe kell vennünk, ha igazságos következtetésekre akarunk jutni.

A rendezést többen bazárszerűnek mondják. Igaz; de elkerülhető-e a vásárszerű jelleg akkor, ha egyik főcélja a kiállításnak az, hogy a kiállítók tárgyaikat minél könnyebben eladhassák, hogy minél nagyobb legyen a forgalom. Jól tudták bizonyosan a rendezők is, hogy az iparművészeti kiállítások rendezésének legművésziesebb megoldása az, ha egységesen rendezett szobákban helyezik el a tárgyakat oda, ahova rendeltetésöknél fogva valók. Tehát ahelyett, hogy a vázákat, ötvöstárgyakat, bőrmunkákat, stb.-ket külön szekrényekben helyeznék el, azokat csupán az egyes szobák s bútorok díszítésére használják. E szobák pedig úgy valók egymás mellé, hogy egymást mintegy kiegészítve, az egész kiállítás egy vagy több összefüggő úri lakás hatását keltse. Ilyen volt az 1903. év nyarán rendezett nagy lakberendezési kiállítás, melyet egy közös alapeszme szerint oldottak meg s amely kiállításon minden kiállítónak előre ki volt osztva a maga szerepe, amelyhez alkalmazkodnia kellett.

A rendezés nehézségei.

Ily egységes és művészi megoldású rendezés — eltekintve egészen az ily beépített kiállítás aránytalanul nagy installációs költségeitől — egy karácsonyi kiállításon úgyszólván lehetetlen. Ide az iparosság a rendelkezésére álló árúk javát hordja össze, rendszerint csak az utolsó napokon s nincs, de nem lehet tekintettel a kiállítás összhatására.

De megkívánja a kiállítónak érdeke azt is, hogy az egy műhelyből kerülő munkák lehetőleg egységesen, egy csoportban kerüljenek bemutatásra, hogy ezzel a közönség az illető kiállítónak egész tevékenységét, munkáinak sokféleségét megismerhesse.

Hasonlóképpen a vásárló közönség szempontjából is célszerűbb, ha az egyféle dolgok egymás mellett vannak. Hogy ily követelmények mellett a kiállítás rendezői mégis bizonyos művészi hatást tudtak elérni a csoportok ügyes rendezésével, mindenesetre érdemszámba megy.

Ami a kiállítás átlagos színvonalának apadását illeti, két körülményt kell figyelembe venni.

Mint a mostaninál, az előző kiállításoknál is a bútoripar adta meg

Bútorok.

a kiállítás jellegét, számbeli arányánál és terjedelménél fogva. Az előző kiállításokon mindig voltak a nagy lakberendezési cégek (Thék, Schmidt, Gelb, Mahunka, Lingel stb.) képviselve s amellett a Társulat maga rendelt a kiválóbb tervezőművészek (Horti, Faragó, Vigand, Menyhért, Pálinkás, Árkay, Fejérkúthy, Undi M. stb.) tervei nyomán több szobaberendezést, amelyet aztán egységesen kiképezve a karácsonyi kiállításon mutatott be.

Ez idén az említett nagy bútorcégek egészen elmaradtak (Thék csupán egy zongorával szerepelt), a társulat és tervező művészeink java most egész erejöket az április havában megnyíló milánói iparművészeti kiállítás sikerének biztosítására fordítják s ezért nem foglalkozhattak a karácsonyi kiállítás előkészületeivel úgy, mint máskor, amidőn abban összpontosult a társulat egy évi szellemi és anyagi működésének egész eredménye. Így aztán, ezuttal különösen, a bútoripar terén a kisebb cégek lepik el a fülkék javát, amelyekben a művészi befolyás csak elvétve érvényesülhetett.

Nem méltányos tehát, ha e munkákkal szemben azt a magas mértéket alkalmazzuk, melyet a nagyobb anyagi eszközökkel rendelkező gyári berendezésű vállalatok és a társulatnak nagy körültekintéssel előkészített és nagy anyagi áldozatokkal létesített szobaberendezéseinél joggal irányadóul vehetünk. Ha pedig összehasonlítjuk a most még látható szobaberendezéseket azokkal, melyeket a kisebb mestereink még csak rövid 2—3 év előtt készítettek, akkor nem hogy visszaesést, hanem számottevő haladást kell konstatálnunk.

Így Hajts Jakabnak előkelően egyszerű úri szobája, Tálos Pál ebédlője és leányszobája (tervezte fia, Tálos Gyula), Kiss József, Lindner Manó, Füredi Bertalan és Kántor Tamásnak ebédlője (utóbbit tervezte Nemes Ödön), Mócsai József és Thurnherr Gyula hálószobái (utóbbit tervezte Menyhárt Miklós), Domokos és Társának és Paál Gergelynek úri szobái (tervezte Simonkay Kálmán), úgy formai szempontból, mint a megmunkálás módját tekintve, mindenképpen számottevő munkák. Finom hangulatú Fodor Mihálynak citromfából készült és ezüst foglalatú rózsafaberakással díszített hálószobája, melynek halvány lilaszínű szövetei kellemes színakkorddá egyesülnek a bútorok melegszínű fájával. Faragó Ödön tanár, ki a bútortervezés terén már oly sok szép sikert ért el, ezuttal két mesterrel: Bányay Viktorral és Héber Antallal szövetkezett, akik két ebédlőt és egy hálószobát készítettek rajzai nyomán. Ezek között legelőkelőbb hatású Bányay Viktornak fényezett mahagoni-ebédlője.

Bútorokról szólva, nem mellőzhetjük Vukovics és Kaufmannak remekművű díszszekrényét, palíszanderfából, ébenfa, rózsa- és kígyófa berakással (tervezte Horti Pál), mely valóban mintapéldánya a lelkiismeretes és tökéletes asztalosmunkának. Ezt a szekrényt a st.-louisi világkiállítás bíráló-bizottsága aranyéremmel tüntette ki s a mostani kiállításon is méltó elismerés jutott készítőinek, mert megkapták arra a kereskedelemügyi minister iparművészeti érmét.

E helyen említjük fel a magyar asztalosság érdemes nesztorának és a magyar zongoragyártás alapítójának, Thék Endrének zongoráját, mely alkalmul szolgált a bíráló-bizottságnak, hogy e jeles iparosunkat a vallás- és közoktatásügyi minister állami nagy aranyérmével való kitüntetésre ajánlja, amelylyel honorálni akarta azokat a nagy érdemeket, amelyeket Thék a bútoripar, de általában az iparosképzés terén szerzett.

Mielőtt áttérnénk a kiállítás egyéb részeinek ismertetésére, a bútorok csoportjára néhány általános megjegyzést óhajtunk tenni. Néhány éve annak, hogy a bútortervezők és készítők mindinkább elhagyják a mult évtizedekben divó épitészeti részeket, párkányokat, oszlopokat, stb.-ket s a domború faragványok helyett a bútor nagy síkfelületeibe beeresztett s azzal egy síkot képező díszítéseket, fa-, fém-, gyöngyház, stb. intarziákat alkalmaznak. E változást a bútor használhatóságának és gondozásának szempontjából örömmel üdvözölheti mindenki, különösen a háziasszonyok; de művészi szempontból is hálás feladatot tűz a

Képzőművészet

VADAS JÓZSEF:

Mini Stúdió

Ez nem a tévé műsora, hanem a *Derkovits-ösztöndíjasok bemutatója*, amely olyan kicsiben, mint a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tárlata nagyban. A kiállítók mind tagjai a szervezetnek, részt vesznek kollektív megmozdulásain. Csupán annyi a különbség, hogy ezúttal nem egy vagy két, hanem négy-öt vagy még több munkát raktak ki az *Ernst Múzeumban*. S a féktelenül túlméretezett rendezvények után végre levegős tálalásban.

Kérdés: van-e igazi változás?

Úgy látom: nincs. Ez nem kevés jót jelent; a mai fiatalok, idősebb pályatársaikkal ellentétben, szabadon választhatnak maguknak stílust és műfajt. *Kalmár István Nagy assemblage* címen tizenhárom átfestő kék lepedőt függesztett pirosra festett fahasábok és gézzel átkötött kalácsok fölé. *Szirtes János*, a nyugat-európai értelemben legmodernebb irányzatok szellemében, vehemens firkákat fest lebernyegekre. *Kántor Jenő*, hogy egy harmadik szélsőséges példát említsek, a századeleji levelezőlapok hangulatát is felidézve, finoman színezi csendéleteket és tájakat ábrázoló fotóit. Az értékrendben sem érzékelek lényeges eltolódást. A festők közül változatlanul a már említett Szirtes, a felbomló testben az embernek áldozó *Jovián György*, illetve a rajztudását maximálisan érvényesítő *Filep Sándor* emelkedik ki a mezőnyből. A szobrászok — jobban mondva a plasztikázók — táborából Kalmár mellett *Török Richárdot* emelném ki, a grafikusok népes mezőnyéből a kötelekkel birkózó *Molnár László József*, vagy a fiktív könyvekbe fiktív írást rajzoló *Butak András* nevét érzem említésre méltónak. A grafika, miközben mesterségbelileg hibátlan produkciót vonultat fel, semmitmondóvá sekélyesedett. Ezen lehet keseregni, én azonban inkább azt emelném ki, hogy a kezdeményezés, évtizedek pangása után, ismét a táblaképfestészeté. A szobrászat pedig megbízhatóságával tűnik ki.

A türelmetlen gesztusok és a formátlan formák heveny lendületét már az átfogó Stúdió-tárlatokon valami érthetetlen önmérséklet kontrakarírozta. Még inkább jellemző ez a mesterséges szelídség a Derkovits-ösztöndíjasok beszámoló kiállítására. A határozott szókimondás, a valóság — akár az ember belső életének — feltárása helyén óvatos esztétizmust érzékelünk. Katarzis híján tompult rezignáció andalítja el a nézőt. Jovián György artisztikusabb — azaz látványosabb — most, mint tavaly vagy tavalyelőtt; pedig az ő képei előtt megrendültséget kellene éreznünk. Ami azonban szomorúbb: megnőtt a faktúra-festők aránya. Szép és kevésbé szép, izgalmas és kevésbé izgalmas *felületeket* produkál az ösztöndíjasok jelentős hányada; s ha ábrákat rajzol is, hasonlóképp: a vonallal csupán tetszetősen dekorál egész sor grafikus, aki remekül tud művészinek tetsző, valójában semmitmondó műveket csinálni. Ma nem az epigonizmus a veszély, mint volt tizenöt éve. Inkább az ellenkezője: a cselekvési szabadság hozza zavarba a fiatalokat, mert sok a lehetőség, ami közül választhatnak, és az élet — ehhez képest — kevés alkalmat teremt, hogy kipróbálhassák, mire képesek.

Igazságtalan volnék, ha elhallgatnám: népieskedő romantikáját *Tornay Endre András* lüktető elevenségre váltotta: új kisplasztikáit mintha egyetlen mozdulattal teremtette volna, olyan nagyvonalúan elegánsak. El kell mondanom azt is: *Fischer György* torz torzói az egész magyar szobrászatban új látásmódot képviselnek. Fájdalmas iróniája a tárlat egyik szép élménye. Mindezzel együtt azonban a fiatalok tárlatára sokkal inkább a harmonikus kiegyensúlyozottság, mintsem az akaratos kísérletezés a jellemző. Jobban mondva: csupán műhelytanulmányokra vállalkoznak, a kísérletezést eleve formai stúdiumokra korlátozzák. Ennek a minimalizáló szemléletnek jellegzetes képviselője Molnár László József, aki gubancos-csomós köteleket rajzol a fehér papírosra — finoman, de anélkül, hogy fiktív csendéleteivel valami önmagán túlmutató értelmet sugallna a nézőnek. Az esztétizálásában a legbravúrosabb teljesítményt Filep Sándor nyújtja *Flamand kalendárium* című sorozatával, amely egy egykori kettős portrét szembesít környezetének mai felfogású ábrázolásaival. Logikája — számomra legalábbis — nem világos, így ez a léptékében, az első pillanatban ránézésre sokat ígérő mű sem lendül túl a látványosságon.

Via Totoposz!

tak az országút
. Forduljunk szé-
ot elvetették, aki
dtak még egy órát
Hiába. Újabb óra
i az ácsorgás. Ek-
zett mellettük egy
zhető tragacs, egy
ménes, *mintha lát-*
lrefordult. Az öreg
vont és nagy mo-
dult. Miért nem
kumedóniás, nem
iár úr, torkollta le
g is. De ha autó-
ren kehes bádog-

akozással. Hőseink
or előbb túlsuhant
y TP-s rendszámú,
nló ahhoz, mint
volna a fiára. Via
. akinek arcát jó-
ssék, ha elment a

onlott egymással a
tottság. Az idegen,
ehet romlatlan nö-
lasztják ezt a lehe-
töltheti az éjsza-
mellőle elenyészett,
i hátsó ülésén. A
en leszek!

rdezte a kocsi gaz-
ilunk nincsen sem-
Kukumedóniás le-
toposzi létére fur-
ndolja, fater, hogy
nem fogott a gú-
közelről nézünk, az
. Nálunk viszont
'otoposzban kenyér
rhel, vagy gonosz!
degen a volánnál
ren tájékozottak..!
y nálunk *a kenyér,*
agokban másznak
magát, hogy ellen-

ték! Ha én vámos volnék, azt gondolnám, hogy az ön luxuskocsijában érdemes csak igazán keresni!

Mielőtt az idegen válaszolhatott volna, intettek nekik, hogy gördüljenek át a sorompón túlra. Jó utazást és kellemes, mielőbbi visszatérést kívántak a közegek, ők pedig azon kapták magukat, hogy Totoposzban vannak. Na, mit mondtam, nevetett az idegen és direktbe kapcsolt. Hát még ha azt a hét szobrocskát is megmutatnám, amit bagóért vettem Menédiában...! Miféle szobrokat, csapta össze a kezét mester Kukumedóniás, csak nem azt akarja mondani, hogy menéd nemzeti kincseket vásárolt? De, de, pontosan azt, bólogatott az idegen, én tudom értékelni a szép holmit... Tariménes is levegőért kapkodott. De hát hogyan merte...? Nem félt, hogy mégis átkutatják a kocsit? Vagy annyira el van dugva, hogy semmi rizikó?

Ott van mind a hét a csomagtartómban, felelte a volánnál ülő férfi. Persze, hogy nem féltem. Önöknél, Menédiában, én külföldi voltam, aki maguknál költi el a pénzét, lakik a szállodákban, vásárol a boltokban, egyszóval hoz az ország konyhájára. Ez a szerencsétlen, akit előttünk kibeleztek, bennszülött létére kifelé viszi a valutát, persze, hogy gyanús, persze, hogy érdemes meggyötörni a határon, hátha elmegy a kedve az utazgatástól!

Rettenetes, ingatta a fejét mester Kukumedóniás és növendékére pillantott, aki szintén magába roskadva hallgatta az iménti magyarázatot. Dehogy rettenetes, vigasztalta őket a kocsi gazdája, mindenütt így csinálják, maguk pedig direkt örülhetnek, hiszen Totoposzban önök a külföldiek...

Ez már sok volt mester Kukumedóniásnak. Álljon meg, kiáltott fel szívettépő hangon, ezt a cinikus beszédet nem tűrhetem tovább! A kocsi megállt, éppen a totoposzi főváros, Kirotosz határát jelző tábla előtt. Az idegen komótosan levette sötét napszemüvegét és hátrafordult. Jól van, Kukumedóniás uram, nem rongálom tovább kedves Tariménesét. Mert úgye, önök azok? Hőseink elképedve néztek egymásra. Honnét ismer minket, hebegte Tariménes, várjunk csak, így most nekem is rémlik valami... Éppen százhetvenöt éve találkoztunk, ugyanitt, Totoposzban. Megvan, ordított egy nagyot ifjabbik hősünk, mester, én már emlékszem! *Ez vala ama nevezetes vadember!* Szolgálatjukra, bólintott az idegen, Kirakades vagyok, a totoposzi vadember, hazatérőben az önök Menédiájából.

Kukumedóniás fagyossága mitsem enyhült. Jó, hát ha vadember, akkor világos, miért beszél ilyen vadá-

[illegible] Felajánlhatom önöknek

KÁNTOR JENŐ GRAFIKUSMŰVÉSZ / GRAPHIC ARTIST

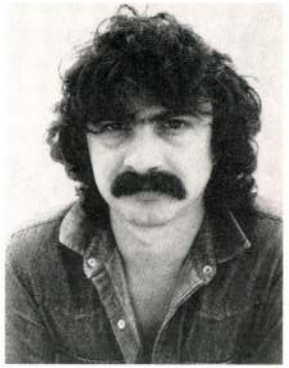

Adorno mondta egy tudományos konferencián Lucian Goldmann-nal vitázva: „A műalkotás az igazságtartalomban való részesedése által több, mint ami..." Mármint több annál, mint amit transzcendencia nélkül kiolvashatunk belőle.
Kántor Jenő grafikusművész az utóbbi években szociologizáló indíttatással készíti alkotásait. E periodusának első grafikája az 1981-ben készített Szanálás, amely fotóalapú ofszet nyomat, szita felülnyomással. A fotóba nem nyúlt bele a művész, maga a felvétel s a színezés az, ami a mű vizuális alaphatását biztosítja. Ez általában jellemző munkáira: manuális alakítás a géppel rögzített látványon csak a hangsúlyozás érdekében történik. A színezés viszont határozottan vállalja a „művi" jelleget, nem naturalisztikus. Gyakorta érzékelhetjük, hogy Kántor Jenő a trikolor színeit is beépíti műveibe úgy, hogy a nézőben ez a mű hatásmechanizmusának eleme legyen.
A vegyes sokszorosító eljárás, amelyet Kántor műveinek készítéséhez használ tulajdonképpen több nyomdaipari eljárás alkalmazása egyetlen lapon. A gépi sokszorosításnak nem azt a lehetőségét használja ki, hogy nagyszámú azonos minőségű nyomat készíthető egyetlen lapról (hiszen egy-egy alkotásból mindössze 3–5 példányt készít), hanem a gépi technika adottságait állítja művészetének szolgálatába.
A művek tartalmi szempontból mai társadalmi kérdéseket állítanak a középpontba. Nem idegen Kántor Jenőtől az irónia, és gyakorta él bizonyos szürrealisztikus kifejezési eszközökkel is.
Mindezt Adorno kijelentésének árnyékában végiggondolni azért nem tartom elhibázottnak, mert ha a pályája elején áll is egy alkotó, mérni magát csak a mindenséggel mérheti. Azaz: mindenképpen a művé és a műbe fogalmazott igazságtartalom az, ami egy alkotást művészetté rangosít. Az pedig szellemi inspiráció, igényesség, szándék és alapállás kérdése, hogy ki, mit, mennyire és hogyan képes az „igazság" kategóriájaként önmagának, művészetének és közönségének definiálni.
Zárásként e gondolathoz ismét csak Adornot idézem, aki a tudományról és a műalkotásról mondja: „... maga az igazság eszméje olyasmi, amit valószínűleg egyik is, másik is csak töredékesen ragad meg."
Figyelmükbe ajánlom Kántor Jenő igazságát.

Chikán Bálint

At a conference of scholars, disputing with Lucian Goldmann Adorno said as follows: "Owing to its share in the purport of truth, a work of art is more than it is...", i.e. it is more than we can gather from reading it without transcendence.
The works by the graphic artist Jenő Kántor have recently been created with sociological intentionts. The first piece of this period entitled "Houses to be demolished" was made in 1981. It is an offset print on photo basis with silk-screen overprint. The photograph itself is not manipulated by the artist. The exposure and the colouring themselves secure the basic visual effect and this procedure is caracteristic of his works; manual manipulation of the spectacle fixed by the camera only occurs when the artist wants to lay emphasis on something. However, the colouring is not naturalistic, it shoulders to be "artificial". We often feel that the colours of the tricolour are built in his works so that in the spectator they become elements of effect motivators.
The combinative process of reproduction used by Kántor means the application of more printing industrial procedures on one sheet. He does not make use of the possibility of machinery reproduction by which a number of prints of equal quality can be produced on one sheet (he only produces 3–5 reproductions after one original) but he employs the nature of machine technicality to serve his art. His works raise social question. Irony is not alien from Kántor and his mode of expression is often surrealistic. I do not consider it an abortive attempt to ponder over all these in the shadow of Adorno's statement because even if an artist is only starting his career, he can measure himself by the universe only. It means that truth alone if included in a work can raise the same to the sphere of art. But it depends on intellectual inspiration, pretension, intention, and turn of mind that who, what, to what extent, and how is able to define as a category of truth for himself, for his art, and for his public.
At last I would like to cite again Adorno's words who relating to science and to art said as follows: "... the idea of truth is something that could only fragmentary be grasped by the one and the other as well".
I would like to call your attention to the truth of Jenő Kántor.

Bálint Chikán

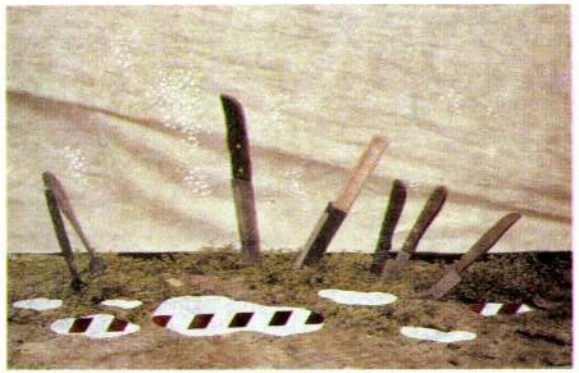

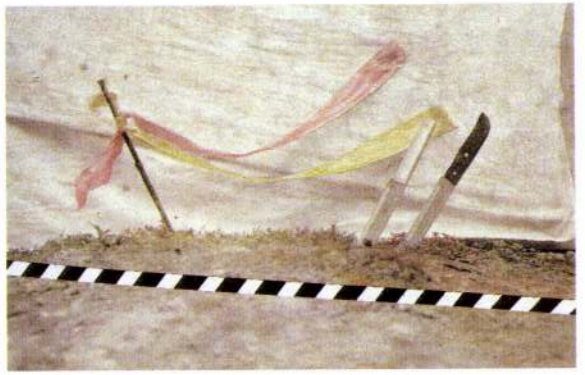

ROSSZ IDŐ A „JÓ IDŐ PARK"-BAN (címlapon)

WEATHER IS BAD IN THE "PARK OF WEATHER IS GOOD" (title page)

EGYENLŐRE CÍM NÉLKÜL ... I. II. III.

WITHOUT NAME, FOR THE TIME BEING ... I. II. III.

STUDIÓ GALÉRIA
Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.
A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és a Fiatal Képzőművészek Studiója

Meghívja Önt,
KÁNTOR JENŐ grafikusművész kiállításának megtekintésére
Nyitva: 1983. október 19-től november 13-ig

GENERALART Dorogi Nyomda

KÁNTOR'83

Kántor Sándor, fazekas

ol-
hoz
ák;
ró-
tá-
25.
35.

1

2.

XXIV/1.

Lajos
26 A víz csak lehetőség — Fekete István

DOKUMENTUM

29 Miért fogták perbe Velemi Endre özvegyét? — Tóth Tibor közlése

HAGYOMÁNYOK

33 Utasi-sarok; Pista-sarok; Pista-sarka — D Farkas Ferenc

KÉPZŐMŰVÉSZET

36 „Én úgy dolgoztam, ahogy egy embernek dolgozni kell!" — Kántor Sándor mondja életéről, munkájáról — lejegyezte: Bellon Tibor

TÉKA

45 Szűcs Sándor: Régi magyar vízivilág (Varga Domokos)

47 Egri Mária: A Szolnoki Művésztelep (B. Supka Magdolna)

Kántor Sándor, Jarcha

Kántor Sándor: ...ímyér 8.

Jászkunság, Szolnok, 1978. március XXIV/1.

Kántor Sándor, parekas

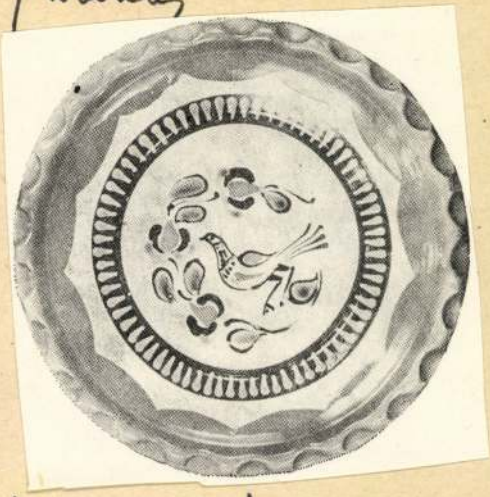

Kántor Sándor: Madaras füredi tányér 10. v.

Jászkunság, Szolnok, 1978. március XXIV/1.

Kántor Sándor, korchas 1

KÉPZŐMŰVÉSZET

„Én úgy dolgoztam, ahogy egy embernek dolgozni kell!”

Kántor Sándor mondja életéről, munkájáról

Kántor S.: Nisha-Kancsók

35

Jánlemnság, kalmok, 1978. márc.

XXIV/1.

Kántor Sándor fazekas 2

A fazekasok között él egy legenda, miszerint az ördög volt az első fazekas a földön. Akárhogy kínozta az anyagot a korongon, csak nem sikerült neki a formázás. Bárhogy is próbálta, nem jutott eredményre. Ekkor elkeseredésében, tehetetlen dühében sírva fakadt. A könnye ráfolyt a kezére, az anyagra, amelyik egyszerre engedelmeskedett, alakult, formálódott a mester akarata szerint. — Az eredethagyomány szép gondolata azt sugallja, hogy olyan tevékenység a fazekasság, amelynek az alkotó munka során születik meg az eredménye — emberi akarat, tehetség és könny által. Víz, agyag, tűz és emberi munka együtteséből jön létre az alkotás, ami a cserépben ölt testet.

A 84. életévében járó Kántor Sándor, a Népművészet Mestere, sok kisebb-nagyobb díj és kitüntetés tulajdonosa ennek a mesterségnek a szerelmese, ebben teljesedett ki eddigi élete. Az elmúlt évben ünnepelte a korong mellett eltöltött 70. évét.

2

Gyermekkor

Szüleim szegény emberek voltak, szegényparaszt család volt a mienk. Az apám karcagi nagygazdáknál szolgált. Míg iskolába nem kerültem, én is kinn éltem szüleimmel a tanyán. Nem tanyán születtem, hanem benn a városban, nagyapám házánál.

Anyámat L. Nagy Júliannának vagy Luci Nagy Júliannának hívták. Nagyapámnak az apja került Karcagra Tiszalucról még a napoleoni időkben, 1810 körül. Tudom, mert sokat elmondták, hiszen hosszú életűek voltak az elődök is. A nagyapám 1822-ben született itt Karcagon. A kórháznál levő Nagyvénkertben volt 24 esztendeig kerülő. Azután 30 esztendeig volt lógercsősz. Erre a nagy térségre mindenfélét, szénát, szalmát raktak le, sokan itt is csépeltették el a gabonájukat.

Az apai ág is szegény sorsú család volt. Apám a nagyapámat nem ismerte, mert nagyon korán elhunyt. Az anyja összeállott egy emberrel, akivel nem esküdött meg. Hallottam apámat mesélni, hogy iskolába akarták járatni, de nem ment, s nagybátyja — Kántor József — vette magához, akit utolsó szárazmalom építő ácsként ismertek Karcagon, az csinált olyan szárazmalmokat, hogy azt a gazdák négy lóval sem tudták szétrázatni — ő vette magához apámat, hogy megtanítsa az ács és molnár mesterségre. Legutóbb a szélmalom bérlője volt, a mellette levő molnárházban lakott. 1890-ben ebben a molnárházban tartották apám esküvőjét az anyámmal.

Apám ott nőtt a nagybátyjánál. Jártak a gazdák őretni. Egyszer az egyik gazda megkedvelte, elcsábította — apám vele ment. Ettől kezdve mindig dolgozott gazdáknál rendületlenül. Kis, alacsony ember volt, de egy zsák búzát — 85 kilogrammot — úgy vitte a vállán! Én nem tudtam ezt sohasem megcsinálni! Anyám 16 esztendős, mikor megkérte apám. Apám 10 évvel volt öregebb. Megkérte, hozzáadták. Első gyerekük egy lány volt, aki özvegyasszonyként 35 éves korában halt meg. Én a második gyereknek jöttem, anyám 19 éves volt, amikor születtem. Még utánam két lány született, de mindkettő meghalt, azután született az öcsém, Imre, aki még most is él.

Az apámmal kevés bajom akadt, mert keveset volt otthon. Soha meg nem vert. Anyám gondoskodása alatt éltem otthon. Én azonban önálló voltam. Az apám keveset beszélt, szótlan természetű embernek ismertem. Nem mondott cifra mondatokat, szűkszavú volt. Egyszerű tőmondatokban beszélt. Az anyám nagyon

Írókázás a műhelyben, mellette felesége, a korongon F. Szabó Mihály dolgozik

tagba. Egy nap jött a hír, hogy jön a gép! Húzatták, 6—8 lovat fogtak bele. Éngem, mint gyereket minden érdekelt. Természetesen a gép körül is ott voltam, bár nem szívesen látták ott a gyereket. De mindig ott lábatlankodtam, mert érdekelt. Két napig csépeltek. Két nap múlva reggel, mire felébredtem, már jóformán elment a gép. A tanyaudvaron 12—12 zsák fel volt rakva máglába. Nem volt otthon senki, mindenki elment. Odamegyek, nézegetem, látom, hogy ólom van rajta. Levágtam róluk a plombákat, mert azt láttam, hogy ha ezek nincsenek rajta, akkor sem folyik ki a zsákból a búza. Ez géprész volt. Jött a gépész érte, látták, hogy mi történt. Én eldugtam a tanya tövébe egy gödörbe a plombákat, s ráhúztam a földet. Figyeltem, hogy beszélték, hogy ezt nem csinálta más, mint gyerek. Kérdezték, de én letagadtam. Közben a tyúkok is felébredtek, kikaparták az eldugott plombákat. Így kitudódott, hogy én voltam, de nem vertek meg.

Mindig önálló voltam. Egyszer vásárba mentünk be Karcagra a tanyáról. Felöltöztetett engem is az anyám. Az apám fogta a kezem, hogy megyünk a vásárba. Megfogta a kezem, én meg elrántottam. Megint megfogta, megint elrántottam. Nem engedtem magam vezetni. Akkor azt mondta: eriggy, kutya, ha ellenkezel! De nemcsak ezzel voltam így! Nekem mondhattak akármit, én nem szóltam egy hangot sem. Csak a dolgok felett elgondolkoztam, és magamnak megtartottam, ahogy jónak találtam. Mikor beszéltek, én hallgattam, hallgattam, nem szóltam egy szót sem. De bennem volt minden család, minden szomszéd, az egész utca, az iskola, a tanítóval.

Erős igazságérzetem volt. Eldöntöttem magamban, hogy ez vagy az a helyes. Már felnőtt voltam, a katonáéktól is elkerültem, mikor rájöttem, hogy ez így nem mehet tovább. Engem egy iskolás gyerek is be tud csapni, ha ez így marad. Észrevettem, hogy hazudnak az emberek, én meg az igazat mondom. Énnekem muszály volt rosszabbnak, rosszabbnak lenni, beilleszkedni. Annyira igazságos voltam, hogy nem tudtam hazudni. Hat éves koromban hazahoztak, hogy feladnak az iskolába, de nem vettek be, mert szeptember negyedikén születtem.

Kántor Sándor, Jurcsa 3

Így csak majd a másik évben mentem. Tanítóim közül Papp Ferencet szerettem a legjobban, ő tetszett a legjobban, mint férfi. Komoly ember volt, komolyan beszélt. Nála szerettem tanulni és tudtam is.

Nem volt az iskolában barátom. Félrehúzódó, csendes gyerek voltam. Nem szerettem a durva játékokat. Hiába hívtak, nem mentem. Én inkább rajzoltam addig. Nem is tudtam kedvesen társalogni a gyerekekkel.

Inasévek (3)

1907-ben, 13 éves koromban végeztem el a hatodik elemit. Egyszerű, szegény szüleim votlak, mégis azt akarták, hogy a gyerekeik valamire vigyék. Arról is szó lehetett volna, hogy tanuljak tovább. A bizonyítványaim igazolják, hogy jó tanuló voltam. A szüleimnek tehetsége nem volt, hogy engem tanítassanak. A református egyháznak volt egy alapítványa, amelyiken öt jól tanuló gyereket taníttathattak a református gimnáziumban. Írtunk is kérvényt az alapítványnak. De mind kisgazdák gyerekeinek adták. Túl szegény voltam ahhoz, hogy megkapjam. Hogy nem volt továbbtanulásra lehetőség, arról folyt a szó, hogy tanulónak kell beadni. Az anyám érdeklődött a cukrászdában, a nagy fűszerüzletben, de egyedül csak Ács Kovács János fazekasnál volt felvétel. Így lettem 1907 őszén fazekasinas. A mesterem 1930-ban jött Karcagra Szentesről. Kovács szép férfitípus volt, szép fekete tömör bajusszal, fekete kis apró szemmel. Nekem tetszett. Amúgy azonban az sose volt igaz, amit ő mondott, azt sose csináltuk, hanem amit a felesége mondott, az igen! Ez úgy lejáratta előttem, hogy én nem néztem embernek.

Én ott laktam náluk. Télen-nyáron minden reggel öt órakor felkeltettek. Ehhez úgy hozzászoktam, hogy mindig megtartottam később is. Este 11 óránál hamarabb sohasem feküdtünk le. A mesterem korongozásban nem volt elsőosztályú. Bizonyos dolgokat tudott csinálni csak, de a díszítéssel hadilábon állott. Én meg nagyon szerettem csinálni. Ezt észrevette, de mindig rámkiabált, hogy igyekezz, igyekezz mert mindjárt este lesz! Mindig molesztált, hogy gyorsabban dolgozzak. Egyszer aztán hozzáfogtam vadul csinálni. Azon vettem észre magam, hogy gyorsan is úgy megy, mint lassan. Azóta is csak gyorsan tudok dolgozni, nem is vagyok képes lassan csinálni.

Előfordult, hogy mire a mesterem felébredt, már ott volt a korongon egy olyan edény készen, amit azelőtt még nem csináltam. Végtelenül örült neki. De mindig lehordott ő is és a felesége is a sárga földig. — Pár éve Szentesről kaptam egy levelet. Egy öregasszony írta. Mondta, hogy van neki szép Kántor-féle cserepe. Ők rokonságban állottak Kovácsékkal. Minden évben hazament vagy az ember vagy az asszony. Arról írt az öregasszony, hogy mindig vittek nekik valamit. Otthon arról beszéltek, hogy én milyen kedves, aranyos vagyok, és milyen dolgos. Úgy dicsértek engemet. Most tudtam ezt meg csak, mert a műhelyben nem volt nyugvás. Ajándékba az én edényeimet vitték.

Karcag mezőgazdasági város lévén, minden háztartásban nagy szerepe volt a cserépnek. A zománcos edény még nem terjedt el, a kőedény ritka volt, porcelánt csak úri házaknál használtak. A parasztházaknál nem is volt más, csak vas- és cserépedény. Emlékszek rá, hogy gyermekkoromban a cséplőgépek tanyáról tanyára jártak. Az volt a szokás, hogy a cséplőgép 10 munkásának ebédet adtak a tanyán. Még azt is tudom, hogy inas koromban mindig csináltunk erre a célra tányérokat, tálakat.

Inas koromban volt egy képviselőválasztás. A jelöltekre nem nagyon emlékszem. Nem tudom, hogy kit választottak meg, de dr. Szabó Zoltánnak 300 tála-

Nekem a cseréppel való kapcsolatom sokkal korábban kezdődött, mint az egy fazekasinas lettem. Nálunk is sok cserépedény volt a konyhán. Cseréptányér, cseréptál volt abban az időben minden paraszthánál. Gyermekkoromban még nem volt vízvezeték Karcagon. Voltak jóvizű kutak, oda jártak az emberek cserépkorsóval. Néha ezek el is törtek. Én mindig csodálkoztam, mikor ilyen törött edényt láttam. Mellettünk lakott egy csizmadia. Esténként elmentünk

Kántor Sándor — 1936-ban

Pihenő a ház előtt 1930-as évek

Kántor Sándor, fazekas 4

A Népművészet Mestere (1953)

Kántor Sándor a korongon orrost (boroskancsót) készít (1950-es évek)

hozzájuk tanyázni. Láttam, hogy veszi a csizmát, benne van a sámfa, oszt húzza kifele. De hogy csinálják ezt a korsóval meg? Ezt nem tudtam elképzelni. Mikor fazekas lettem, akkor láttam, hogy megy ez. Azt mondom, hogy megkedveltem ezt a munkát a sokoldalúságáért. Az anyag nagyon engedelmes. Megkedveltem és még most is kedvelem. Elkezdtem tanulni, és még mindig tanulom. Eszembe jutott már többször, hogy biztos engem más munka így nem tudott volna lekötni.

4

Továbbtanulás

Jó tanuló voltam az iskolában, szerettem tanulni. Az bennem volt, hogy tanulni kell, tovább tanulni. Továbbtanulási lehetőség két helyen kínálkozott, Székelyudvarhelyen az Állami Anyagipari Iskola és Ungváron egy Mesterképző Iskola. Mikor felszabadultam, Debrecenben előadtam Szávay Gyula iparkamarai titkárnak, hogy én szeretnék tanulni, de erre nincs anyagi lehetőségem. Ő megígérte, hogy segít az állami támogatás megszerzésében. De én már nem hittem az embereknek. Vagy lesz belőle valami vagy sem — így gondolkoztam. Elmentem a nagybátyámhoz, aki korábban is segített, megkértem, hogy írjon a nevemben egy levelet, mert én szeretnék tanulni, igaz, hogy a Kamaránál ígéretet kaptam, de abból vagy lesz valami vagy sem. — Azt mondja, hogy írok Zsolnaynak. Ez március elején volt. Jött nemsokára a válasz, hogy mehetek. Tizenhét és fél éves koromban Pécsett voltam Zsolnaynál, mint segéd.

A Zsolnay-gyárban

Aki egy karcagi fazekas műhelyből oda került, ahol 7 órakor kezdenek, egy óra az ebédidő, nyolc és fél órás a munkaidő, annak jó! Zsolnay Miklós — az öreg

Ott jelentkeztem Papp János igazgatónál, aki vegyészmérnök volt. Az iskolában tanított Harmath Ödön festőművész, Petridesz János szobrászművész, Hrisli volt a kályhás, a korongos meg Oppe Antal. Órarend szerint mindenki tanított.

Az ungvári tanulásnak nagy haszna volt. Ami a legjobban tetszett nekem, az a vegyészeti laboratórium. Ezt Papp János vezette. Megtanultam az összes elemet, megtanultam azok vegyjelét, olvadási hőfokát. Milligrammokban mértünk, rekeszekben olvasztottuk meg. Volt egy kis kemence, ott kísérleteztünk. Hat hónapig tartott az ungvári mesterképző tanfolyam. Ott igyekeztek mindent bemutatni. A szobrászatot is. Adtak mintákat, hogy csináljam meg. Megcsináltam. A rajz is jól ment, csak a festészettel volt bajom.

Önálló utakon

Az első világháború sebesüléséből felgyógyulva kezdtem munkához. Nem volt egy vasam sem. A szüleim szegények voltak, de nem is voltam az az ember, aki a szüleire támaszkodik. Én legfeljebb csak adni szerettem, de kérni soha!

Mit lehet csinálni? Na, mondom, itt van Bucsa. Báró Spingler 16 000 hold. Nagybirtok ez, biztos van ott munka. Öt kastélyszerű villa volt, ahol a tisztartók, meg az intézők laktak. A tiszttartóhoz mentem először. Schwarcz nevű volt. Mondom, hogy szeretnék szétnézni, illetve ajánlkozok munkára, dolgozni szeretnék. Ha itt van javításra váró cserépkályha, szívesen megcsinálom. Kapott rajta. Kocsit adott, végignéztük. 22 darab cserépkályha volt rossz. Az egyik beütve puskatussal, a másikba belelőve. Minden ki volt rámolva, ki volt fosztva. Megegyeztünk. Egy hónap alatt végeztem a munkával.

Hazajöttem, a téglagyárban kértem egy épületet műhelynek, mert nem volt hol dolgozni. Szerszámokat Debrecenben vettem egy elhalt fazekas mesternek az özvegyétől: korongot, mázőrlő követ, mozsarat. Ezzel kezdtem hozzá a munkához. Akkor még a gyárak nem termeltek, nagy szükség volt a cserépre. Sem vas-, sem porcelánedény nem volt. A cserépnek néhány évre újra nagy becsü-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUN 12

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Sándor Kántor

IA 1021

Wahrung der Traditionen

RENAISSANCE DER VOLKSKUNST

Im vergangenen Jahrhundert bzw. um die Jahrhundertwende entstanden in Ungarn Industrieanlagen, wurden Brücken über der Donau und Eisenbahnlinien gebaut. Maler und Bildhauer versuchten mit Hilfe der Inspirationen aus München, Paris und Wien unter Hinzuziehung der Ausdrucksformen ihrer Zeit eine nationale Kunst zu schaffen. In der gleichen Periode errichteten sich die Bewohner vieler tausend ungarischer Dörfer mit schönen Gebrauchsgegenständen, geformt nach ihrem eigenen Geschmack, eine spezifische Kunstwelt.

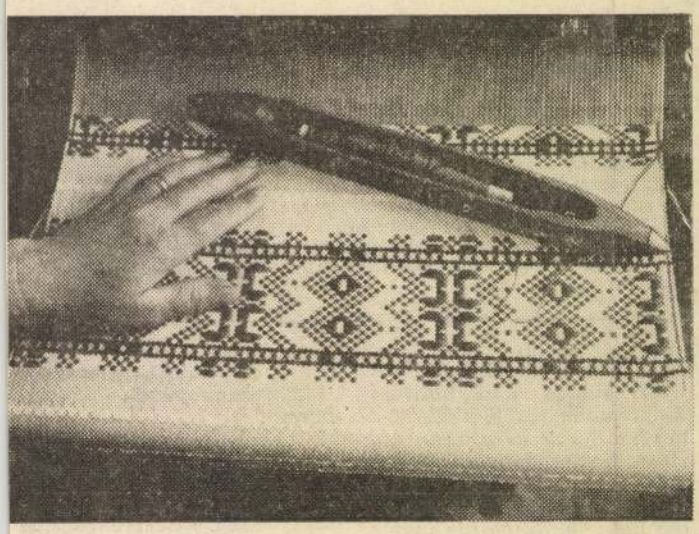

Gegenwart und Bauernschaft

Diese bäuerliche Kunst ist für uns Ungarn äußerst bedeutend. Mitte des 19. Jahrhunderts waren fast drei Viertel der ungarischen Bevölkerung Landarbeiter, vor etwa fünfzig Jahren war es noch immer die Hälfte. Die moderne ungarische Gesellschaft wurzelt in nicht geringem Maße in dieser einstigen Bauernschaft. Unsere heutige nationale Kultur, Musik, Kunst und Literatur sind mit einem Netz direkter und indirekter Beziehungen mit diesem Erbe unserer volkstümlichen Kultur verbunden. Wenn wir unseren Charakter, unsere historische Persönlichkeit suchen, müssen wir immer wieder in die Welt des Dorfes zurückgreifen.

Die Volkskunst weist eine andere Struktur auf als die Kunst der modernen Zeit. Die Volkskunst findet ihren Ausdruck nicht (oder nur selten) in Tafelbildern und Skulpturen, sondern in verschiedenartigen Gegenständen, die im Hinblick auf ihre praktische Funktion geformt wurden. Künstlerische und nichtkünstlerische Sphäre, Künstler und Meister, Gewerbetreibende und Bauern, die Gegenstände für den eigenen Bedarf herstellen, sind nicht durch strenge Grenzen getrennt.

Stickereien, Töpferwaren

Stickereien, gewebte Decken, Töpferwaren, Holzschnitzereien, Gobelins und viele andere Meisterwerke schmücken unsere Wohnungen, mögen wir in einem noch so modernen Wohnviertel leben.

Viele dieser wunderschönen Sachen werden von den 40 000 Mitgliedern der 71 Genossenschaften für Volkskunst und Heimarbeit angefertigt. Dieser Tage gedachte man im Rahmen von Jubiläumsveranstaltungen der Ergebnisse, die während der 25 Jahre des Bestehens erzielt wurden.

Oscar und Grand Prix

Anläßlich des Jubiläums zählte László Nagy, Vorsitzender dieser Genossenschaften, auf einer Pressekonferenz die Ergebnisse der Arbeit auf, die Werte bewahrt und schafft. Er berichtete, daß im Verlauf des Vierteljahrhunderts 107 Mitglieder den Titel „Meister der Volkskunst" erhielten, 583 als Volks-Kunstgewerbler tätig sind. Die Genossenschaft richtete 12 Landschaftshäuser ein und organisierte 4 Ausstellungen in Ungarn und 40 im Ausland: ein Beweis für ihre Erfolge. Anläßlich dieser Expositionen wurde der Holzschnitzer Ferenc Nagy mit dem Großpreis der Weltfestspiele, der Töpfer Sándor Kántor aus Karcag mit dem Grand Prix ausgezeichnet. In Frankfurt erhielten die ungarischen Gobelins einen Oscar-Preis, der auch Géza Tótfalusi für seine Trinkflaschen aus Pferdeleder zugesprochen wurde.

Unter den zahlreichen Jubiläumsveranstaltungen ist die Ausstellung „Vierteljahrhundert volkstümliches Kunstgewerbe" hervorzuheben, die am 16. Juni im Budapester Ethnologischen Museum, zwei Tage vor Beginn einer Konferenz über aktuelle Fragen des volkstümlichen Kunstgewerbes, eröffnet wird.

János Tóth

Sozialistisches Unternehmertum

(Fortsetzung von S. 1)

Es wäre also eine Illusion zu glauben, daß durch häufigere und „qualitativ bessere" zentrale Eingriffe, d. h. durch Vermehrung der administrativen Maßnahmen, die bekannten Schwächen unseres Regelungssystems aufzuheben sind. Genauso eitel wäre aber auch die Hoffnung, einen ökonomischen Automatismus schaffen zu können, der die zielbewußte zentrale Lenkung oder die initiative Betriebsführung überflüssig macht."

Untersuchen wir die Frage etwas konkreter. Oft wird z. B. bemängelt, daß die Modernisierung der Produktenstruktur im Verhältnis zu den wirtschaftspolitischen Anforderungen nur langsam und zögernd, manchmal sogar in unerwünschte Richtungen erfolgt. Bei wem liegt die Schuld dafür: bei den Betrieben oder bei der zentralen Lenkung?

Was die Aufgaben der Betriebe bei der Umgestaltung der Produktenstruktur anbelangt, gibt es viele Mißverständnisse, die teilweise auf zentrale Fehler zurückzuführen sind. Ein großer Irrtum ist z. B., daß diese komplizierten und nur durch langjährige Anstrengungen zu lösenden Aufgaben durch kurzatmige Kampagnen bewältigt werden können. Zahlreiche Erhebungen und Beratungen beschäftigen sich mit der Frage, welche Produkte in welchen Betrieben nicht mehr hergestellt werden sollten — eine gutgemeinte, aber ebenfalls falsche Methode, die Effektivität zu erhöhen. Dabei machen die wirklich reduzierbaren Produktionsbereiche nur einen geringen Teil der gesamten Produktion aus. *Die größten Reserven liegen in der Modernisierung der Produktion von rentabel herstellbaren Erzeugnissen.* und nicht von rechtlichen oder finanziellen Regulatoren bzw. den augenblicklichen Interessen. Eine Leitung, die sich von den Tagesereignissen treiben läßt, wird unwillkürlich von den kurzfristigen „täglichen" Wirkungen der Regulatoren beherrscht. In diesem Fall besteht die Gefahr, daß die Interessen des Betriebes verzerrt werden, da Gruppeninteressen von vornherein widersprüchliche Elemente bergen: einerseits das Interesse am Mehrgewinn, andererseits eine starke Neigung zur Bequemlichkeit, d. h. höherer Gewinn für das Unternehmen und höheres Einkommen für den Werktätigen durch möglichst geringe Anstrengungen. *Diese natürliche Doppelseitigkeit der Innteressen muß durch die Leitung, durch die Leiter selbst unter Kontrolle gehalten werden.*

JOZSEF DRECIN,

49, diplomierte 1952 in Wirtschaftswissenschaften. In Landesplanamt arbeitet er seit 24 Jahren, u. zw. in den Hauptabteilungen für Volkswirtschaft und perspektivische Entwicklung. Seit 1970 ist er stellvertretender Vorsitzender. Sein Arbeitsbereich erstreckt sich auf Industrie- und Investitionspolitik.

Ohne Ihre Argumente in Frage stellen zu wollen, möchte ich aber erwähnen, was besonders die Leiter der Betriebe, deren Produktenstruktur und Export sich rasch entwickelt, bemängeln: Daß nämlich der perspektivischen Denkweise der guten, konstruktiven Leitung eine kurzfristige Anschauungsweise der Beurteilung gegenübersteht, die den Zuwachs immer an der Vergleichsbasis des Vorjahres mißt und auch die finanzielle und moralische Anerkennung der Leistungen nicht immer dementsprechend gestaltet. Sollten nicht den fortschrittlichsten, initiativbereiten Betrieben nun wirklich größere Möglichkeiten für eine beschleunigte Entwicklung eingeräumt werden?

Ja, *die Bestrebungen der staatlichen Leitung sind darauf gerichtet, den Einkommensnivellierung zwischen den Unternehmen zu verringern und Betriebe mit hervorragenden Leistungen in erhöhtem Maße zu fördern.* Dies setzt jedoch voraus, daß das Prinzip der Interessiertheit auch mit umgekehrtem Vorzeichen zur Geltung kommt, d. h. bei Nichterfüllung bestimmter Hauptaufgaben das individuelle oder Betriebseinkommen abnimmt.

Ich glaube, wir sollten unsere alte, vertraute Praxis auch auf diesem Gebiet überprüfen. *Dabei wird sich gewiß herausstellen, daß etwa bei der Lösung der eben erwähnten Aufgaben nicht der materielle Anreiz, sondern vielmehr die gute Leitung und Organisation sowie das technische Niveau der Produktion ausschlaggebend sind.*

Aus Ihren Ausführungen geht hervor, daß der Schlüssel zur Initiative und Risikobereitschaft in der Eignung der Leiter und in der höheren Qualität der Leitung zu suchen ist. Welche neuen Probleme ergeben sich daraus und welche sind die wichtigsten Aufgaben?

Vor allem müssen wir das System der Aus- und Weiterbildung der Leitungskader vervollkommnen. Doch das ist noch nicht alles. Wie wir manchmal mit einem Schuß Selbstironie feststellen, kann man bei uns als Leiter *weder durchfallen noch Lorbeeren ernten.* Während einem Manager, der den Erwartungen nicht genügt, unter kapitalistischen Verhältnissen sehr bald der Laufpaß gegeben wird, können bei uns

Kiállított munkák jegyzéke:

1. **Koncentrikus**
   vászon, 235×220 cm
2. **Ritmus**
   vászon, 210×220 cm
3. **Átmenet**
   vászon, 360×240 cm
4. **Falevél I.**
   bársony, 100×85 cm
5. **Falevél II.**
   bársony 100×85 cm
6. **Falevél III.**
   bársony 100×85 cm
7. **Madárijesztő I.**
   bélésselyem 125×88 cm
   (Belső kép)
8. **Madárijesztő II.**
   bélésselyem 125×86 cm
9. **Madárijesztő III.**
   bélésselyem 125×86 cm
10. **„Pro Natura"**
    bársony 135×84 cm
11. **Hírnök**
    bársony 157×83 cm
12. **Villám**
    bársony 150×84 cm
13. **Sugárzás**
    bélésselyem 145×137 cm (Külső kép)
14. **Kifeszített**
    madár, bélésselyem 96×140 cm
15. **Ritmus II.**
    lenvászon 235×140 cm
16. **Nyitott**
    vászon 150×150 cm
17. **Magvas**
    bársony 93×83 cm
18. **Kötődés**
    vászon 195×90 cm
19. **Piros-fekete**
    vászon 220×220 cm
20. **Aszimmetria**
    vászon 220×220 cm
21. **Ikrek**
    bársony 83×106 cm

F. k.: Csiba Gyula
500 89.376 Szekszárdi Ny.
F. v.: Benizs Sándor

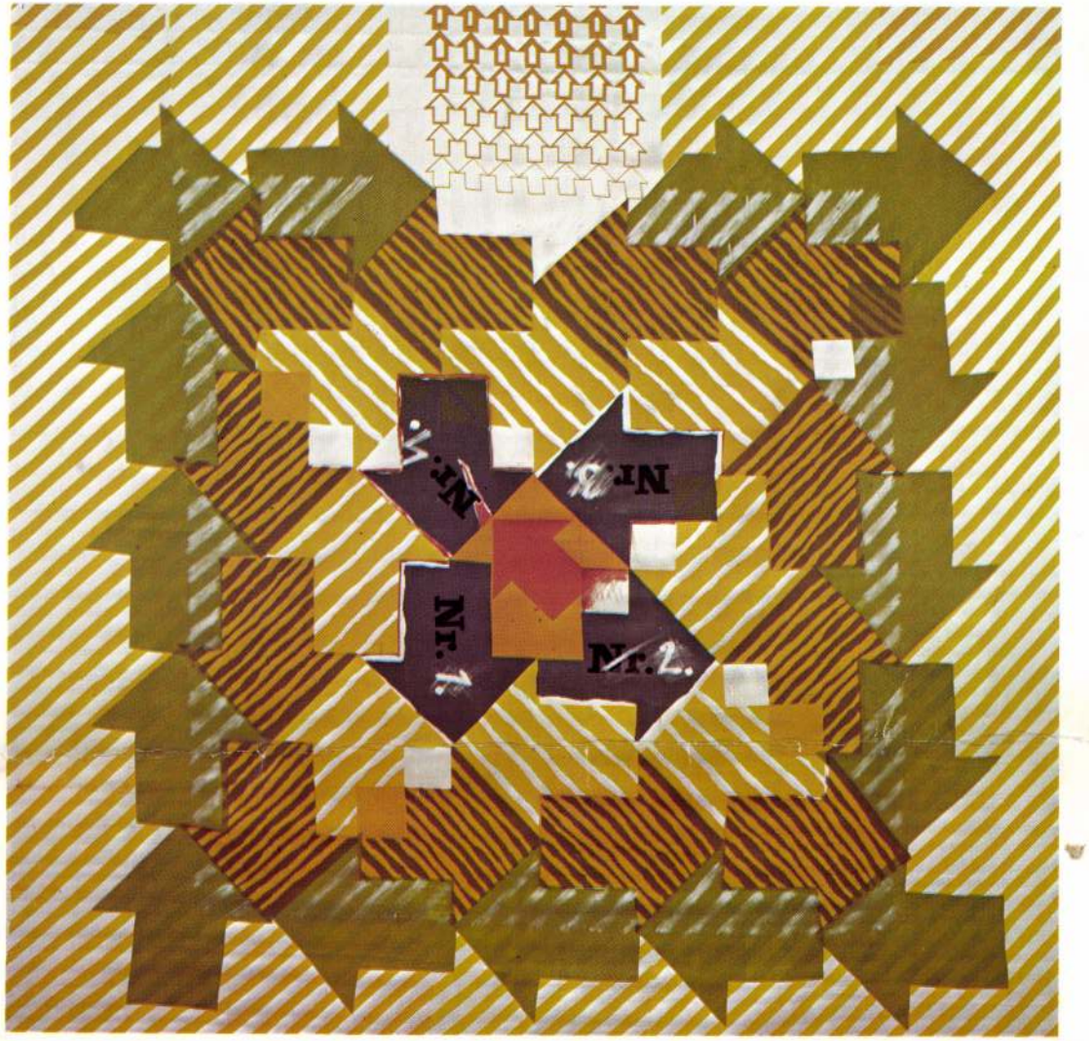

TÜRR ISTVÁN MÚZEUM Baja, 1989. március 3 - április 30.

KÁNTOR JÓZSEF TEXTIL KIÁLLÍTÁSA

1949-ben születtem Ratosnyán, Erdélyben. 1974-ben a kolozsvári Képzőművészeti Főiskola textil szakán végeztem. 1974-től Gyergyószentmiklóson bútorszövet-tervezőként, 1978-tól Csíkszeredában háziipari szövetkezetnél, 1982-től muzeológusként dolgoztam. 1988-ban telepedtem Bajára, itt pedagógusként dolgozom.

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK 1974–1987-IG.

Csíkszereda, Parajd, Gyergyószárhegy, Kovászna, Sepsiszentgyörgy, Brassó, Szeben, Székelyudvarhely, Székelykeresztúr, Bukarest, Kászonaltiz.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK:

1977. Csíkszereda – grafika,
1984. Gyergyószentmiklós – textil,
1985. Csíkszereda – textil,
1985. Kászonaltiz – akvarell.

ALKOTÓTELEPEK:

1977, 1978, 1979. – Parajd
1984, 1985. – Gyergyószárhegy

CÍMEM: Baja 6500, Zsivánovics J. u. 8.

1983. XI 16.

Magyar Nemzet

Kántor Jenő kiállítása

a Stúdió Galériában

FIGYELEMRE MÉLTÓ szerkesztőkészség, s ehhez képest szerény mondanivaló mutatkozik a fiatal grafikus most kiállított munkáiban. Ezek vegyes sokszorosító eljárással készültek egyébként, alapjuk fénykép, melybe Kántor Jenő jó érzékkel „belenyúl": hozzáfest valami többletet, amitől az egész jelentése rögtön megváltozik, vagy egyszerűen kiszínezi bizonyos részleteit, s ez úgyszintén tartalmi módosulással jár. Van, hol leplezetlenül megmutatkozik ez a közbeavatkozás, van, ahol festőiben egy-tónusú marad a kép, mint az igazán szépnek mondható „csendéleteken" (ezek alá ez van írva: *Egyelőre cím nélkül*), ahol a füves talajba kések vannak szúrva; de az egyiken piros-zöld szalag is lobog, a másikon meg kockás konyharuha van leterítve, rajta tányérok, talán ugyanolyan fű elfogyasztására, mint amire letelepedtünk. Mondani se kell talán, hogy e képek enigmatikusak, s van bennük valami szomorú, alkalmasint fenyegető, elsősorban nem is a kések (csendéleteink megszokott kellékei) miatt, hanem mert a látvány kozmikus: kevés eszközzel, a horizontvonal különös használatával, a háttér eltörlésével éri el valószínűleg ezt az egyetemesség-érzést, a végtelenségét és a csendét, melybe mindig „belehúz" egy civilizációs aprócska korlátot is, olyasfélét, mint amit az útelzárásoknál láthatunk.

BELÁTOM, MINDEZ — e dadogó leírásban — úgy hat, mintha gúnyolódnék; de hát manapság még a leginkább tényszerű beszámoló is, a motívumok furcsa együvé-válogatása miatt, akaratlanul felöltheti némi ironikus jelleget, (ami pedig nem szándékom). Annak idején, francia sugalmazásra, lehetőleg véletlenül sem összeillő tárgyakat kellett, köztudomásúan, találkoztatni egymással egy teljesen váratlan helyszínen; az immár klasszikus példa szerint egy ernyőt és egy varrógépet a műtőasztalon. Ezt akkor, a huszas-harmincas években, a szürrealizmus szerkesztő-elvének mondták, és tagadhatatlanul van ilyen kompozíciós ösztön (sőt, igyekezet) Kántor Jenőben is. A meghökkentés célja pedig, e reálison *felüli* „találkozásokkal" az volt, hogy képzeletünk a megszokott társítások köréből kimozdulva, merészen szárnyalhasson, új dolgok felfedezésére; és ha most — például a *Jókirályfi* sorozatában — azt látjuk, hogy köznapi társaink kiszínezett fotóján mindenki fejére korona kerül, asszociációink csakugyan elindulhatnak, akár az emberi méltóság irányába is.

SZERETI A VILÁGOT, Kántor Jenő, mégha tart is tőle egy kicsit, ért a komor és a mosolygós gondolatok megjelenítéséhez; hőse az a tehertaxi-sofőr, aki a volán mellől kihajolva — meglehet — lányokra nevet. Óvnám is attól, hogy ezt a szerető ironizálást olcsóbb megoldásokra pazarolja el, olyasmikre például, mint ami a *Már a külvárost fenyegeti a jólét* sorozatán oly laposan mutatkozik. Ezek, legyen szó akár a virslivel, teli tejeszacskókkal megtömött kukoricáról, akár a külvárosok fölött elrepülő sült kacsákról, akár a máladozó falon — forradalmi jelszavak helyett — jobb tévéműsort reklamáló feliratról, voltaképpen csak fanyar széljegyzetek, különösebb művészi érték nélkül. S ha a katalógus Chikán Bálint által írt, egyébként velős és jól tájékoztató ismertetőjéből elfogadjuk azt az Adornóra alapozott tételt, miszerint „mindenképpen a művé és a műbe fogalmazott igazságtartalom az, ami egy alkotást művészetté rangosít", akkor hozzátehetjük mindjárt, hogy persze egy közhely is lehet igazság, mégis közhely; s ennél már csak egy rosszabb, a komplexitás igénye nélkül született fél-, vagy negyed-igazság. Márpedig ezek a „jólétünket", „szellemi igénytelenségünket" és „eltunyultságunkat" ostorozó fiatalos *széljegyzetek* bizony erőtlen kis banalitások, mégha mutatósak is; kár energiát fektetni beléjük. Kivált akkor, ha valaki többet mondani is képes.

Szabó György

RÓNIKA

— **Omszki művészeti együttes** adott műsort kedden este Szentendrén, a Pest megyei Művelődési Központ színháztermében. Pest megye szovjetunióbeli testvérvárosának népi együttese a Szovjet Kultúra és Tudomány Házának tizedik évfordulója alkalmából tartózkodik hazánkban.

Ú VERSENY

…gy a Lehel piacon a Gázkészü…ndja!

(Brenner György rajza)

— **TURISTA LÁTVÁNYOSSÁGKÉNT** és nemzeti emlékhelyként állítják helyre a Manhattan előtt fekvő Ellis Islandet, amely 1954-ig az USA-ba bevándorlók legtöbbjének, vagy tízmillió embernek érkezési pontja volt — jelenti a távirati iroda. Szóval turisták öröme lesz a könnyek szigetéből. Az emlékek megszelídültek. A múlté a kitántorgott magyar milliók kincseserve, a Pennsylvania bányáiban szinte rabszolgaként elpusztult bányászoké, a földnélküli Jánosoké — „Már néki mindegy, várja sorsát / fénylőn, komoran, mozdulatlan" —, akik arról álmodoztak, hogy összekapart dollárjaikon egyszer majd földet vesznek. Magyar, ir, olasz és ki tudja, hogy milyen nációk vitték nyomorukkal együtt reményüket és erejüket, eszüket, tehetségüket is az Újvilágba, de sose tértek vissza. Felépítették Amerikát. Szép, hogy turista látványosság lesz Ellis Islanden, de azért a könnyeket se feledjük. (cs.)

— **A lakásépítés hitelfeltételeinek** kedvező módosulásával megnövekedett az építési kedv, mondották el a

A tv-lottó nyerőszámai: 3, 6, 34, 58, 68

— **Szentágothai János akadémikust,** a Magyar Tudományos Akadémia elnökét az Indiai Tudományos Akadémia tiszteleti tagjává választotta.

— **Új-Delhiben** a magyar tájékoztatási és kulturális központban kétnapos magyar—indiai távközlési konferencia kezdődött.

— **A tudományos munkásságáért Prométeusz-Éremmel** kitüntetett Jeges Károly nyugalmazott főiskolai tanárt köszöntötték 75. születésnapja alkalmából a Pécsett kedden megnyitott őszi fizikus napok ünnepi ülésén. Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat hagyományos rendezvénysorozatán az idén a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem tanárképző karán megkezdett általános és középiskolai tanárképzési kísérlettel kapcsolatos fizikai-tanszéki tudományos kutatások feladatait vitatják meg.

— **A Budapesti Anyanyelvvédők Klubja** november 18-án, pénteken nyilvános fórumot rendez a beszédmód és a nyelvi értekezés témaköréről. Az előadó: Deme László professzor. A fórum délután három órakor kezdődik a HNF V. kerületi székházában, a József nádor tér 12. szám alatt.

— **Kossuth Hírlapjának** csaknem valamennyi megjelent számát megtalálták az úttörők a Hazafias Népfront hajdúszoboszlói városi bizottsága által meghirdetett hulladékgyűjtési akció során egy lakatlan, lebontásra váró öreg ház padlásán. A teljes épségben megtalált, értékes anyag a Bocskai Múzeumba került.

— **A Pataky István Művelődési Központban** árusítással egybekötött bemutatót nyitottak meg kedden a hollóházi porcelángyárban készült több száz ajándéktárgyból. A vásár november 20-ig tart.

Szent György Cék XXXII. aukciójának katalógusa. (A Gyűjtő 1916. 8–10 sz.)

KATALOGUS

	Kikiáltási ár
298. POHÁR, talpas, körülfutó belső miniatürszerüen festett képpel, mely egy vadászatról hazatérő családot ábrázol	100
299. —, réteges kék és arany disszel, középen zománcfestésü képecskével, a mely Pestet ábrázolja az 1840-es években	100
300. —, világoskék disszel	12
301. —, piros	40
302—304. —, csiszolt, fehér, három darab, darabja	20
305. —, hosszu, sötétkék, arany disszel	25
306. ÜVEGVÁZA, barna, figurális bronzdiszitéssel	15
307. ÜVEGTÁL, csiszolt, zöld	50
308. GALLÉ-LÁMPA	70
309. ÜVEGVÁZA, modern	80
310. TÁNYÉR, üveg, kinai motivumu festett képecskékkel, francia, XVIII. sz.	40

KÉPEK, METSZETEK.

311. OLASZ FESTŐ, 1600 KÖRÜL: Golgotha, olajfestmény	2000
312. ISMERETLEN FESTŐ, XVII. sz. Vallatás, miniatur, 17 × 14 cm	1000
313. OLASZ MESTER, 1500 KÖRÜL: Szent Katalin martiriuma, temperafestmény egy lakodalmas láda (cassone) előrészén	1200
314. LAWRENCE: Nő arcképe, pasztell, 73 × 92 cm.	2000
315. WALTER CRANE: A művész neje, akvarell	500
316. J. A. TERVERDET (1820) A ligetben. Tájkép lovasokkal, nőkkel és játszadozó gyermekekkel, a korai biedermeier jellegzetes öltözetében, olajfestmény, szignálva és datálva	200
317. ZYCK: Tájkép, pasztell	400
318. EGRY JÓZSEF: Munkások, olajfestmény	200
319. KAZACSAY GERŐNÉ: Menyecske, olajfestmény	200
320. SZÁSZ ISTVÁN: Parasztmenyecske, olajfestmény	150
321. CSAPÓ JENŐ: Mimóza, olajfestmény	200
322. —: Tájkép, olajfestmény	100
323. SZEPESI KUSZKA JENŐ: Vizimalom a Magyar Tátrában, olajfestmény	100
324. ERDŐSY SÁNDOR: Felvidéki város, olajfestmény	100
325. H. ELMBLAD: Norvég tengerpart, olajfestmény	100
326. NAGY LÁZÁR: Csendélet az 1. szám alatt bemutatott habán vázával, olajfestmény	150
327. FEHÉR JÓZSEF: Fürdőnimfák, olajfestmény	120
328. OLGYAI VIKTOR: Napsugaras erdő, eredeti kőrajz	60
329. —: Erdő széle, eredeti kőrajz	30
330. OLGYAI VIKTOR: Mocsaras táj, tusfestmény	300
331—332. ANGOL METSZET, szines, két darab, darabja	250
333—333/a FRANCIA METSZET, szines, 1800 körül, két darab, darabja	250
334—335. SZINES SPORTKÉP, angol, két darab, darabja	20
336. WESTALL R. A. PAINTED BY, ZAFFONATO, A. ENGRAVED BY: The Little Domestic	50
337. BIEDERMEIER FESTŐ: Falusi udvar, ceruzarajz	30
338. OLASZ FESTŐ, 1830 KÖRÜL: Syrakusai részlet, akvarell	30
339. LAPARETHIE, A.: Spanyol pár, szines kőrajz	15
340. GERASCH, A.: A levél, szines kőrajz	30
341. —: A várakozás, szines kőrajz	15
342. HAMILTON, CHARLES WILLIAM DE (1668—1754): Tusrajzvázlat egy vadászzsákmány	

zas kék tojássoros szegélylyel, oldalán fehér alapon két tojásdad sepiarajzszerü festett képpel diszitve. Nymphenburg XVIII. század. Fenekén elmosódó benyomott bélyeg. 12 cm. magas 200

266. CSÉSZE ALJJAL, nymphenburgi porcellán, aranyozott szegélylyel, tarkán festett virágokkal diszitve. XVIII. sz. 8 cm. magas . . . 80

267. CSÉSZE ALJJAL, schlagenwaldi porcellán, rózsaszinü alapon gazdagon aranyozott peremmel és áttört diszitésü aranyozott füllel. Csészéjének közepén szent Annát ábrázoló miniatür festmény s fenekén benyomott S. jel. XIX. század eleje. 10 cm. magas 120

267/a b. TÁNYÉR, rózsás, Strassburg, két darab, darabja 25

268. BONBONNIÉRE, fedővel, négy kézifestésü tájképpel. Klösterle, XVIII. század 40

269. TÁNYÉR, szőllőlevéldisszel. Birhammer. 23 cm. 4

270. TÁNYÉR, áttörtszélü. Krakkó, 21 cm. 10

271. CZUKORTARTÓ fedővel, rózsamintával cseh, sérült 10

272. KÁVÉSKANNA fedővel, rózsamintával, cseh, biedermeier . . 15

273. TEJESKANNA, rózsamintával, cseh, biedermeier 15

274. DISZTÁNYÉR, tiroli jelenetet ábrázoló tarka képpel, dus aranyozással, cseh, 20 cm. . . . 30

275. ANGOL FAYENCE TÁNYÉR 25

276. SZOBROCSKA, tarka mázas fayence, éjjeli edényen ülő bohócot ábrázol au we felirattal. Hátán irott jel: G. 1760. 7·5 cm. magas 200

277. LEVESCSÉSZE ALJJAL, angol porcellán, aranyozott szegélylyel s szines, apró szétszórt festett virágokkal diszitve. Fenekén vörös bélyeg: koronás földgömb Mintons England felirattal. XIX. század. Tányér átmérője 21 cm., magassága 10 cm. . . 120

278. FEDELES CSÉSZE ALJJAL, loosdrechti (hollandiai) porcellán, két fülü, gazdag aranyozott szegélydiszitéssel s apró szőlőfürtökkel diszitve. A csésze falán táncoló és sétáló fiatal párt tájképháttérrel ábrázoló miniatürkép. Fenekén festett jel: M. O. L. és csillag. XIX. század eleje. 13. cm. magas 300

279. POHÁR, angol kőcserép, kerek falán barázdált, tarka virágos keretben mellképet ábrázoló diszitéssel. XVIII—XIX. század. 9 cm. magas 80

280—281. SZOBROCSKA, két darab, Szent Lukácsot és Szent Pétert ábrázolják, szines fayenceok, Svájcz, XVIII. század, 17 cm. 120

Lásd az illusztrációt a 135. lapon.

282. TÁNYÉR, Znaim XIX. század eleje, 22 cm. 10

283. DISZVÁZA, szines, allegórikus alakokkal, Meissen 400

284. EUROPA ELRABLÁSA, porcellláncsoport. Meissen 100

285. VIRÁGVÁZA, Herend 1898. . 60

286—287. KÉT SZOBROCSKA, Meissen, két darab, darabja . . . 150

288. HÖLGY A TOILETTE-ASZTALKA ELŐTT, szobrocska, Alt-Wien 200

289. TÁNYÉR, FAYENCE, kék virágdisszel, Delft, XVIII. sz. . . . 40

290—292. KORSÓ, magyar, XVIII. sz., három darab, darabja . . 25

293. BONBONNIÉRE, áttört, Herend 20

294. VIRÁGVÁZA, bécsi jellel . . 30

295. BONBONNIÉRE, imitáció, Alt-Wien után, „Venus führt Helena dem Paris zu“ 100

296. BONBONNIÉRE, fehér, figurális 5

297. GÓLYA BÉKÁVAL, porcellán, biedermeier 20

csendélethez, szignálva: C H. 1731. 50

343. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. század: Szent Jeromos, szépia 40

344. GOLTZIUS, HENDRIK (1558—1617): Herkules és Deianira szerelme, rézmetszet 80

345. DEMARTEAU, GILLES (1729—1776): Jókedvü faun, rézkarc, szignálva: D. 1764. 20

346. NÉMET FESTŐ, XVII. század: Apollo és egy nimfa szerelmi jelenete, szépia 30

347. FRANCIA MESTER, XVIII. század: Az angyalok bukása, tusfestmény 80

348. DIE KARTENAUFSCHLÄGERIN, bécsi rézkarc, 1800 körül 20

349. FRANCIA FESTŐ, 1700 KÖRÜL: Tengerparti jelenet pásztorokkal és játszadozó juhokkal, rézkarc 40

350. HOLLAND MESTER, XVII. század első fele: Lakmározó társaság, rézmetszet, 1638. P. R. jellel 40

351. HOLLAND FESTŐ, XVIII. SZÁZAD: A jómódu paraszt, tusfestmény 60

352. FAEICHTMAIR, J. M. (1695): A napkeleti bölcsek hódolása Mária és Gyermek Jézus előtt, rézkarc 80

353—354. TISCHBEIN, I. H. (1722—1789) Venus és Ámor, két különböző jelenetben, eredeti rézkarc 50

355. WILLMANN, MICHAEL LEOPOLD (1629—1706): Turbános férfi, rézkarc 30

356. PIETRO DA CORTONA (1596—1669): Aktok, vöröskréta . . 100

357. VOGEL, LUDWIG (sz. 1810): La Priere, szines litográfia . . 30

358. CH. COURTRY SC.: Udvar, rézkarc 15

359. TROYON, CONSTANTIN (1810—1865): Itatás, rézkarc . 25

360. MILLET UTÁN, ED. HÉDONIN SC.: Vajköpülés, rézkarc . . 15

BUTOROK, GOBELINEK, SZOBOROK STB.

CHIPPENDALE MODORU SZOBABERENDEZÉS: tizenhét tételből, együtt 6300

Az egyes darabok a következő részletezés szerint kikiáltásra és eladásra kerülhetnek:

361. Pamlag 400

362—364. Karosszék, három darab darabja 300

365. Karosszék, iróasztal elé . . . 350

366—367. Szék, két darab, darabja 250

368. Fali vitrine, mahagoni . . . 500

369. Iróasztal 800

370. Kártyaasztal 400

371. Dohányasztal, festett képpel . 300

372. Asztalka, szervirozó 350

373. Szekrény, mahagoni 400

374. Pamlag, nagy 400

375—377. Két pár függöny együtt 1[illegible]00

378. BRAQUENIE, PARIS: Gobelin, Madame Le Brun önarcképe, 74×99 3000

379. — : gobelin, kerti tájkép, benne két női alak gyermekkel, 150×186 3000

380. PARAVENT, XVI. Lajos stilusa, selyemszövettel bevonva, két medaillon-képpel, aranyozott bronzdiszitéssel 600

381—382. GYERTYATARTÓ, női alakkal, aranyozott bronz, két darab, darabja 1300

383. BONBONNIÉRE, bronz, zománcdiszekkel 200

384. FÜRDŐBE KÉSZÜLŐ NŐ, bronz 60

385. ÁLLÓ KUTYA, bronz . . . 60

386. ÜLŐ KUTYA, bronz 200

387. HOUDON UTÁN: A csók, bronz 800

388. MICHELANGELO UTÁN: Az éj, női alak a Medici sirkápolnából, Barbedienne-bronz . . 1200

389. OERTEL O: Oroszországi kaland, bronz-csoport 400

Kikiáltási ár

390—391. VIRÁGTARTÓ, plasztkus diszekkel, bronz, két darab, darabja 400
392. NŐI ALAK, szines márvány . 80
393. ÜLŐ KISLÁNY, márvány . . 200
394. NŐI ALAK, márvány . . . 200
395. SZOBROCSKA, kristály, talpzaton ülő oroszlánt ábrázol, kinai, XVII. század 100
396. SZENT ERZSÉBET, faszobor, 1500 körül, későbbi átfestéssel 100
397. MÁRIA A GYERMEK JÉZUSSAL, szines faszobrocska, XVII. század 30
398. KEHELY, ón, XVII. sz., magyar 50
399. BRELOQUE, keresztalaku filigrán művön zománcos feszület, XVII. század 50
400. IRÁNYTŰ, finoman cizellálva, tulipános diszekkel, fenekén különböző felirásokkal, Augsburg, 1650 körül 250

PÓTLÉK.

401. OLASZ FESTŐ, 1800 körül: A milanói dóm, akvarell . . . 200
402. NÉMET FESTŐ, 1800 körül: Tanulmányfej, pasztell . . . 150
403. —, 1800 körül: Szentháromság 140
404. NOSOLY K.: Arckép, 1852 . 50
405. FÉRFIARCKÉP, biedermeier . 120
406. NŐI ARCKÉP, miniatür . . . 130
407. CARLONI: Féltékenység . . 120
408. FESZÜLET, aranyozott . . . 35
409. TÁJKÉP, akvarell 12
410—414. MISERUHA, öt darab, darabja . . . . . 50—80
415. NŐI ARCKÉP, 1862 . . . 40
416. SZOBORCSOPORT, porcellán 20
417. CSÉSZE, zöld, Schlaggenwald, 1838. 75
418. CSÉSZE, rózsaszinü, felirattal 65
419. —, lóhere-levelekkel, Schlaggenwald 40
420. —, zöld-levelekkel, Bécs . . 45
421. —, szépia-tájképekkel . . . 40
422. —, rózsával, Meissen . . . 25
423. —, tarka disszel 25
424. —, Davenport 20
425. —, tarka virágdisszel, Ellbogen 30
426. —, domboru virágdisszel, Spodejellel 35
427. —, fehér, aranyozott, Bécs . . 30
428. —, zöld diszü, födéllel, Bécs . 12
429—430. KANNA, Schlaggenwald, két darab, darabja 17
431. CSÉSZE 15
432—437. TÁNYÉR, különféle gyártmány, 6 darab, darabja . . . 8
438. CSÉSZE, tarka festménnyel . 35
439—450. POHÁR, Biedermeier, 12 darab, darabja . . . . . 12—30
451. ARTARIA: Szent-István-templom, szines rézkarc, későbbi nyomat 20
452. BRODSZKY SÁNDOR, 44 darab rajztanulmány együtt 200
453. BRONZTÁL, áttört 20
454. CUKORFOGÓ, Biedermeyer, ezüst . . . . . 15.
455—456. TÜLLHIMZÉS, két darab, darabja 25
457. MISERUHA, kék selyem, XVIII. század 25
458. VELUM, kékeslila, csipkeszegéllyel . . . . . —
459. SELYEMSZÖVET, festett virágokkal. Indiai. XIX. sz. eleje. 46×23 cm. . . . . —
460—461. KEHELYFEDŐK, XVIII. sz., két darab . . . . . —
462. PALLIUM. Fehér atlasz arany brokát virágokkal, koszoruba foglalt oltári szentséggel IHS. betükkel. 289×100 cm. . . . 150
463. RECE, figurális . . . . . —
464. RUDRAVALÓ, Erdély, XIX. sz. eleje . . . . . —
465—468. STÓLÁK ÉS MANIPULUSOK, XVII—XIX. sz. négy darab . . . . . 5—20
69. PRUSZLIK, Délmagyarország, bársonyon aranyhimzéssel és népies csipkével . . . . . —

	Kikiáltási ár
470. ARANYSZEGÉLY	40
471. BOULLE-SZELENCE	20
472. ÜVEGSZEKRÉNYKE	30
473. FÜZET, RÉGI TÖRÖK KÉZIRAT	20
474. KRIEHUBER JÓZSEF: Férfiarckép, eredeti kőrajz . . .	25
475. SCHÜTZ, CHARLES A VIENNE: Cruaute de Pharaon en Égypte, rézmetszet	25
476. LUSSINI RÉSZLET, ceruzarajz, 1859., olvashatatlan szignaturával	15
477. STARK, JOSEPH AUGUST (1782—1838): Fatanulmány egy rézkarchoz, tusrajz	30
478. BLAAS, KARL: Tájképtanulmány, ceruzarajz	25
479. KRAUSE, FRANZ: Lepeltanulmány, szénrajz	25
480. MARKÓ KÁROLY: Kikötő gályákkal, szépia-rajz, szignálva: M K 37	40
481—482. BARABÁS MIKLÓS: Czakó Zsigmond, eredeti kőrajz —, UTÁN TYROLER: Luka Sándor, rézmetszet	16 16
483. VÁNCZA MIHÁLY: Magyar dámák, kőrajz, 1860	15
484. ASZTAL, kerek, berakott, korai biedermeier	250
485. XVII. SZÁZADI FESTŐ: Apostol, olajfestmény, rongált . .	10

KÁNTOR KATA IPARMŰVÉSZETI MUNKÁINAK KIÁLLÍTÁSA.

(E számunk címlapja szintén Kántor Kata műve.)

	Kikiáltási ár
501. Lámpaernyő batikolással állvány nélkül	150
502. Lámpaernyő, szines müselyem reticella betétekkel s márványozással állvány nélkül	150
503. Nagy asztalterítő batikolással indiai stilusban	300
504. Kis szinházi vagy nyakbavetőshawl batikolással	50
505. Nagy batik shawl lila alappal	130
506. Kerek batik párna	100
507. Kis szinházi vagy nyakbavetőshawl batikolással világoskék alapon	
508. Párna tarka himzéssel fekete alapon	100
509. Nagy batik shawl dohánybarna alapon	150
510. Kerek asztalteritő batikolással	100
511. Batik párna borvörös alappal	60
512. Kerek asztalteritő batikolással	100
513. Nagy batik shawl zöld alapon	150
514. Szinházi táska batikolással . .	30
515. Szinházi táska batikolással . .	30
516. Levéltárca bőrbatikkal . . .	30
517. Retikül bőrdomboritással . .	40
518. Retikül bőrbatikkal	50
519. Levéltárca bőrdomborítással .	30

1917. január hóban rendezendő XXXIII. aukciónkon bemutatásra és eladásra kerül *Szápáry László gróf* úr őnagyméltósága porcellángyüjteménye, kapcsolatban néhány kiválóan becses képpel, szoborral és butorral. Mostani aukciónkon (megtekintés december 14, 15., 16., árverés december 17.) őnagyméltósága gyűjteményéből a következő tárgyak kerülnek eladásra:

Kikiáltási ár

601. ÁLLÓ-ÓRA, Boulle-munka, tetején kezében kaszát tartó géniusz bronzszobrával, középső részén két fogatu szekéren vágtató Apollóval, alul négy szárnyas lóval, XVIII. sz. 115 cm. --- --- --- --- 8000

602. SAROKSZEKRÉNY, domboru ajtaján berakott és égetett kép, mely Szent-György lovagot ábrázolja, hollandi munka, XVIII. sz. 93 cm. --- --- --- --- --- --- 1500

603. CLODION, (Claude Michel 1738-1814) Faun és Nimfa, a faun lábánál puttóval, bronz 60 cm. --- --- --- --- --- --- 3000

604. ELEFÁNT SZOBRA, japáni bronz, talpán mesterjelekkel 55—82 cm. --- --- 4000

605. TULIPÁNOSLÁDA, szines és faragott disszel, magyar, XVII. század --- --- --- 1000

Pápai Ernő műintézete Budapest, VI., Szerecsen-utca 65. (Liszt Ferenc-tér sarok.) Telefon 127—05.

KÁNTOR LAJOS festő, Munkácsy-díjas
Vajdácska, 1922

1949-54-ben végezte főiskolai tanulmányait Hincz Gyula, Domanovszky Endre és Bernáth Aurél irányításával. 1964-ben Lengyelországban, 68-ban Olaszországban tett ösztöndíjas tanulmányutat. 1955 óta kiállító művész, minden jelentősebb országos tárlat, s a magyar festészet számos külföldi bemutatójának (Berlin, Prága, Moszkva, Varsó, Skopje, Szófia, Párizs stb.) résztvevője. 1972-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki. Több pályázati díj nyertese. - Kifinomult ízlésű, letisztult, egyéni formavilágu képeiben bensőséges kamarahangon szól szükebb és tágabb környezetének jelenségeiről, emberi tartalmairól. Leegyszerűsített, feszes képszerkezetei sajátos szimbólumokká tömöritik a látványt, bennük az élet humanista értékei, a technika romboló hatása fölé kerekedő ráció igaza mellett tesz hitet. Pszichológiai érzékenységéről tanuskodnak portréi, dekorativ készségéről csendéletei. Állami megbizásként több mozaikja került kivitelezésre.

Művészéletrajzok 1975

MDK

Kántor Lajos-t. Ülő és kalapács-a hozza leginkább korközelbe. A mozdulatlan vasdarabok szinte sugározzák magukból a munka lendületét és nagyszerűségét. Fák a Dunaparton c. képétől ugyancsak élményben gazdagabban jöttünk el. De Fiatal halász-át már idegenül szemléltük, míg Lovasok a vízparton c. munkájában némi utánérzést véltünk felfedezni. Kiállított képei többségén, megoldásukban, a megfontolt hangvétel ellenére bizonyos szárazságot éreztünk.

Korongi Miklós: Fiatal festőművészek az Ernst-múzeumban.
JÖVŐ MÉRNÖKE 1963 jan. 28.

Kántor Lajos

ÉLETÜNK

MŰMELLÉKLET • 2003

KÁNTOR LAJOS

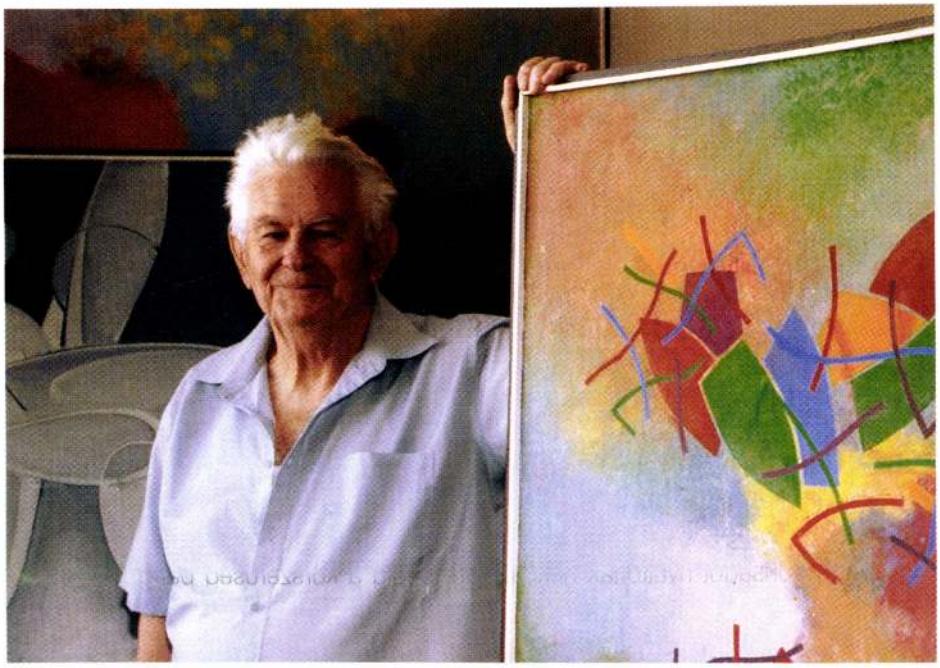

Kántor Lajos

Vannak festői (művészi) életművek, amelyek jelentőségét sokan ismerik, szakmai körökben jócskán beszélnek róla, noha ugyanakkor alkotójuk alig-alig kerül valamilyen oknál fogva a tágabb közönség szeme elé, amikor azonban – ritkásan – mégis, nos, akkor a siker, a rokonszenv nyomban megmutatkozik. Ilyen festő az 1922-ben született Kántor Lajos is; szinte minden jelentékeny csoportos kiállításon jelen van, egyéni kiállításai azonban nem kényeztetik az érdeklődőket. Ez – persze – alkati kérdésként kezelhető, amennyiben festőnk szívesebben merül el művészi problémái között, mintsem ott nyüzsögne a művészeti élet látványos fórumain. De fogalmazhatunk másképpen. Nevezetesen úgy, hogy szinte hozzászokott ehhez a visszavonultsághoz, mivel már alkotói pályájának kezdetén olyasféle alkotásokkal jelentkezett, amelyek az akkori esztétikai-politikai követelményeknek (lásd: szocialista realizmus) alig-alig feleltek volna meg, egyes kísérletei pedig egyenesen ellent mondtak azoknak, tehát ésszerűbbnek tetszett a kivárás, amely kivárás aztán mára állapottá merevedett.

Holott ennek a művészetnek ott lett volna a helye a legjobbaké között, kimondhatjuk: az újítóké között; a nyughatatlan kutatás úgyszólván már a főiskolai években meghatározta Kántor Lajos tevékenységét. Olyan mesterektől tanult, akik részint a szakmai biztonságot nyújtották neki, részint pedig a korszerűség parancsát tolmácsolták számára. Míg Bernáth Aurél szakmai igényessége a klasszicizálódás irányába hatott volna, ezt a rendezettséget, a természetelvűség fegyelmét zilálta – mondjuk – Domanovszky Endre expresszívebb látomása vagy éppen Hincz Gyula dekoratív kedve, formai ötletessége. Kántor olyan világból érkezett a művészetbe, ahol a kétkezi munka adta meg az élet alapértékét; a gépész apa tevékenysége kíváncsiságot keltett benne, és a gépek formavilága (dizájnja – mondanánk mai szóval) egyik ihletőjévé vált a formaadásban, számos kisebb-nagyobb kompoziciót készített, amelyek akár gépkonstrukcióknak is fölfoghatók; szigorú szerkezetességük, redukált színvilágúk sajátos, ezidáig kevéssé méltányolt eredménye az ötvenes-hatvanas évek magyar festészetének.

Ugyanakkor lázasan tanulmányozza a közvetlen elődök és modern nyugati kortársak eredményeit is (például egyik művét akár tisztelgésnek foghatjuk föl az általa kedvelt oroszországi származású Naum Gabo előtt), azok többfelé is megindítják fantáziáját, amely jóideje a látványtól való elszakadás esélyeit, a festői látványelemzés módozatait firtatja. Rajzok, vázlatok tanúsíthatják, mekkora szenvedéllyel próbálja ki – teszem azt – a kubizmus eredményeit, jóllehet a maga számára mégis több követhető gondolatot talál a kubizmus utáni Picassóban, vagy a negatív formák szerepére ráakadó Henry Moore szobrászatában. A figura ebben az esetben inkább csak apropó, kiindulási alap marad számára, a dekoratívitás, a mozgás lendülete lényegesebb; a formák jobbára a festői én mélyéről jönnek föl, tehát átértékelt, már-már kizárólag

teremtett formák, mindössze vékony szálakkal kötődve a valóság-látványhoz (látvány-valósághoz). Ez már egyértelműen egyéni világ, saját világ, saját festői tér telítődik lélekből fölszabadított alakulatokkal.

Valójában természetesen minden művészet szorosan kötődik akár a külső valósághoz is; elegendő ha csupán a létföltételeire utalunk. Ez, mint láttuk, mégsem jelenti szükségképpen a valóság másolását, mindenképpen jelenti viszont az alkotó reflexióját környezetére. Ennek megfelelően létezhet/létezik olyan művészet, amely a lélekben lezajló történéseket, mozgásokat, alkalmasint viharokat olyan formákkal és formarendszerekkel közvetíti, amelyek nem mutatnak rokonságot a külvilág tárgyi formáival, színeivel, nem „olvashatók" a hagyományos rendszerek kódjai szerint, ám gyakorta olyan elementáris érzelmi hatást fejtenek ki, hogy bűvkörükbe vonják az érdeklődőt. Voltaképpen elmondhatjuk, hogy Nietzsche óta, de kiváltképpen a pszichoanalizis, a mélylélektan jelentkezése óta az ember lankadatlan érdeklődéssel fordul aziránt a másik valóság iránt, amely a lelki folyamatok végtelenül bonyolult világa. Hát miként is lehetne száműzni éppen a művészetet erről a területről?

Nos, a modern művészet valójában a modern lélektan, a modern filozófiák (összességében: a modern tudományok) társaságában, szellemi holdudvarában jött létre, eredményeik messzire röpítették a 19. századi pozitivizmus (az annak megfelelő naturalizmus) törvényeitől. Kántor Lajos életművének (és ugyan miért ne beszélhetnénk egy élete kilencedik évtizedében lépett festő esetében életműről?) jelentős hányadát olyan művek teszik ki, amelyek tudatosan és bevallottan származnak erről a területről, olyan világra hagyatkoznak, amely ugyan egyszeri és megismételhetetlen (az adott lelki pillanat műve), ennek ellenére általános érvényű üzenetekkel vonza magához az idegent, a külső szemlélőt: gomolygó, kontúroktól szabadult színfoltok között öltenek szigorúbb, határolt formát és rendeződnek sajátos ritmusba bizonyos forma-kezdemények, ám korántsem kezdik uralni a fölületet, nem alakítanak ki semmilyen hierarchiát, megmaradnak a mellérendelések látszólagos esetlegességében, jóllehet, a kép teljességét így is kompoziciós szigor jellemzi. Sőt, egyenesen megnő a kompozició jelentősége, mint egyetlen biztosítéké a képpé szervezésben.

Kockázatos a vállalkozás, csupán magabiztos művész vállalkozhat rá, aki mind a színeknek, mind a formáknak korlátlan ura, képes rendre alárendelni őket a lelki kaland kifejezésének. Ha a magyar festészetben keresném a rokonítás lehetőségét, talán Lossonczy Tamás vagy Molnár Sándor bizonyos korszakának törekvései jutnának eszembe, ugyanakkor Kántor Lajos mániákusan szűkíti mozgásterét erre a megismerhetetlennek vélt világra, fundamentálisabban analitikus, ha szabad ezzel visszakapcsolnom a mélylélektanhoz, ám talán csak azért, hogy indokoltabbank mutathassa föl festői szintézisét.

Fábián László

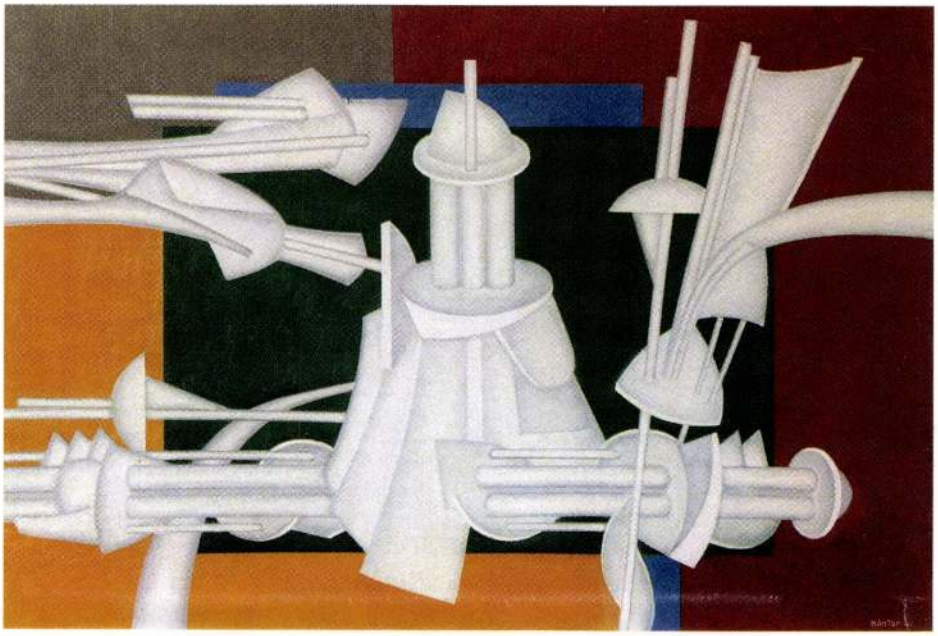

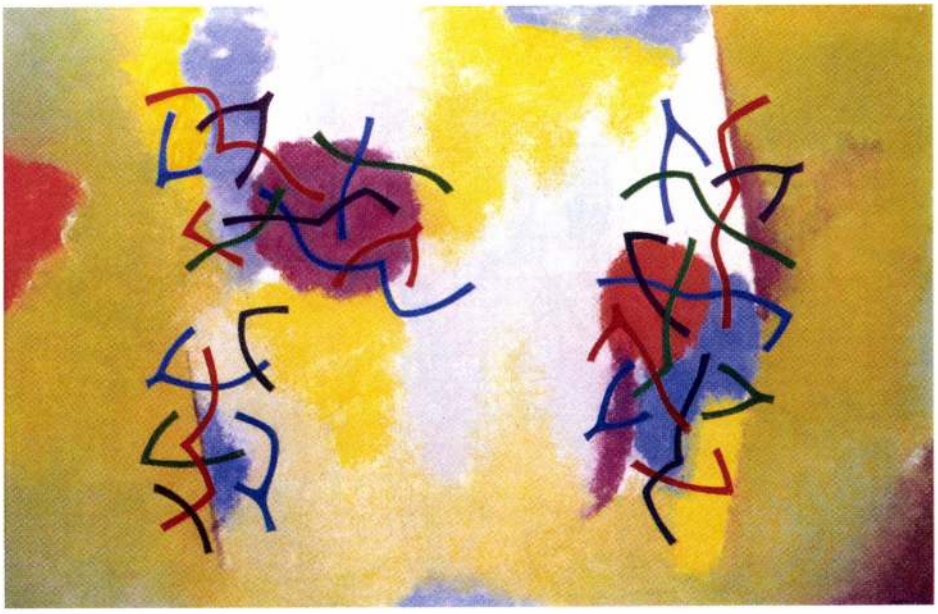

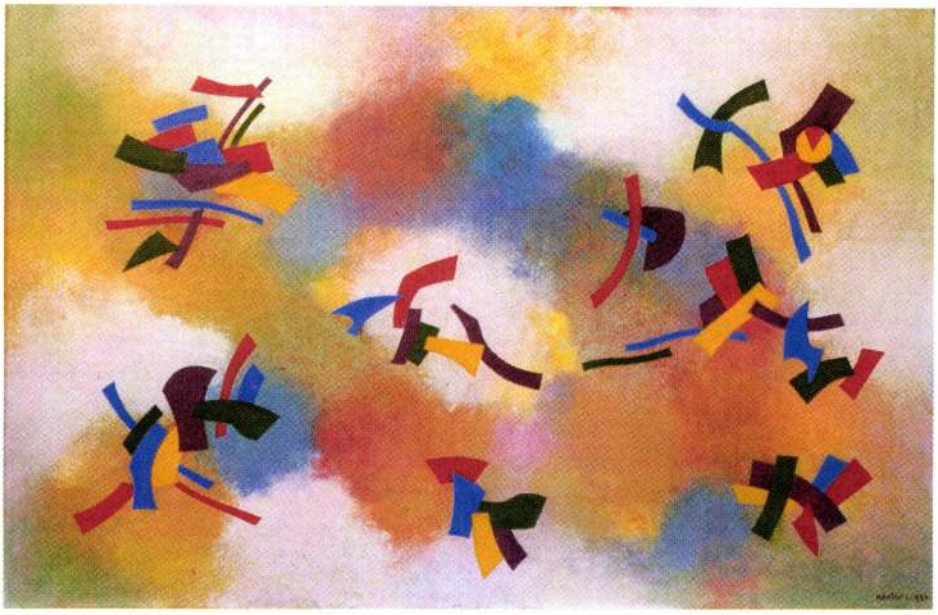

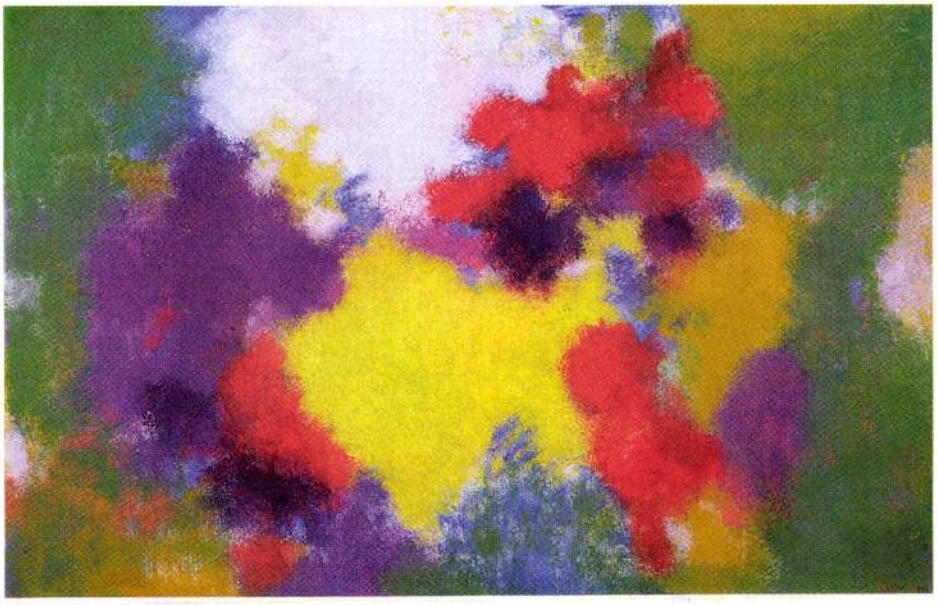

HANGALAKZATOK:

a Hanga Kiadó 2003-as tavaszi-nyári „kollekciója”

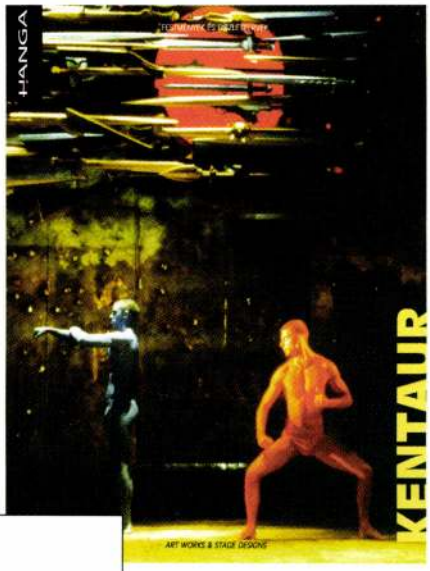

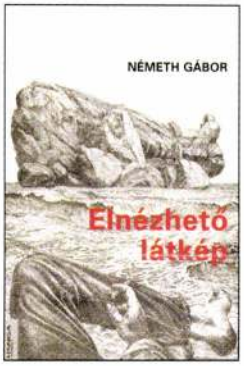

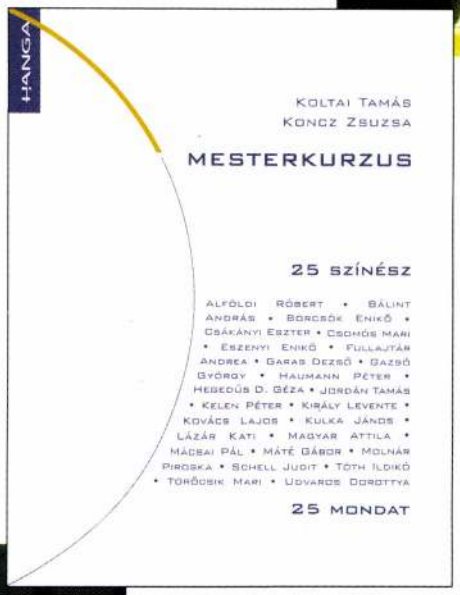

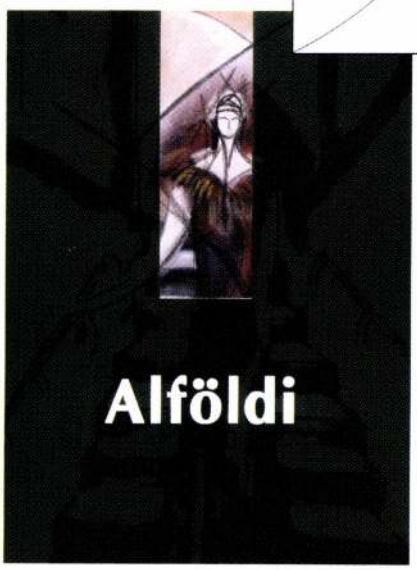

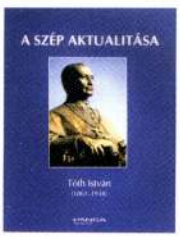

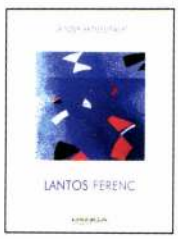

HANGA KIADÓ

További információ: Hanga Kiadó
1089 Budapest, Reguly Antal u. 21.
Tel.: 210-6829, tel./fax: 210-6811

A műmellékletet az R.S.B. Kft. készítette

Kántor Tibor

III. é. ép. hallg. 1941-42.

Bérház a Muzeum-körúton (Terveret)

Technika, 1942

326. l. Távlati kép és alaprajzok.

Kotsis-tanszék.

Müv.

XCV

Laffillée

H.

et P. Gélis-Didot

La peinture décorative en France

l. „Gélis-Didot" alatt

Kántorjánosi

Kántor-Jánosi lelet.
Arch. Ert 1894. 24p,
355. l.

Borovszky Magyarorsz. vm

Szabolcsvm.
397. l.

Kántor Jenő

Grafikusmüvesek kiállítása a
Poscher János u-i munkásszállodában

Nepszava 1985. XII. 28.

Kántor Jenő.

Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása.

Magyar Nemzet.
1987. II. 28.

Kántor Lajos, grafikus

„Egyelőre cím nélkül I–III", ofszet szitanyomat,
40×50 cm, 1983.
[reper.]

Művészet, 1984. febr. 59.-old.

Kántor Jenő

festőművén

Kiállítása a Zerszeméti GAMT-ban

Élet és Irodalom
1982 okt. 22.

Kántor Sándor, Jazekas

Györffy István levele
Kántor Sándorhoz.
(1931.)

[l.: Limoldal]

Györffy I.: levele

Borító: 2.

Jászkunság, Szolnok, 1978. március

XXIV/1.

Kántor Kata.

a Magyar Sportműrészet legujabb számában Kulinyi József a műrész new-yorki Fine Art Akadémián elért sikeréről számol be.

Magyarság, 1928. szept. 21.

MDK

Kántor Katalin

Tarsoly, repr.

Iparm. isk. évk. 1911-12. 17. tábla

M.D.K.

Ihántos Katta
Ipamüvész

Finta Sándor felsége aki férje
hagyatékát Magyarországra
szándékozik vissza származtatni.

Művészeti életünk.
Művészet, 1960. október. – 42 lap

MDK

Kántor Katalin

keresk.miniszt. segélye 80 kor

Iimisk 1914-19. 83-84 l.

KÁNTOR KATA iparművész

emlitve mint Finta Sándor felesége

a turkevei Finta muzeumról és a családról

Harsányi Zoltán: A Finták regénye
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/32.sz.26.o.

CZÉSI LAP

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

.k? . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

csolatos költségeit

Kántor Sándor, fazekas

Kancsók, csupor (fehérkép);

Repr

25.

Kántor Sándor: Műveh

Jászkunság, Szolnok, 1978 marc. XXIV/1

Kántor Sándor, Jazekas

· L. Kántor Sándor.
„Én úgy, dolgoztam ..." stb
36 – 44. old.

Kántor Sándor: Miskolc-kamsók 35.

Jászkunság, Szolnok; 1978. márc. XXIV/1

KÁNTOR KATA

ld.Finta Sándor

Losonci Miklós:A Finta-család grafikái.Turkeve, Finta Muzeum

UJ TÜKÖR 1980/XVII/29.sz,3-4.o.

nales vero perfecte / cog

Creaturae rationale
sident. At: qui appetitu
Ergo creaturae rationale
ad beatitudinem ordinant

5. Quae sint media
dum?

Media apta ad finem
tus et voluntas /libera/
bonum /finem suum ultimu

Nb.: Secundum schol
pro hominibus non exsist

Kántor Kata, jestő

Finta Sándor és második felesége, „Kántor Kata jestőművén előnör Braziliában telepedett le." Finta Sándor és felesége létrehozzák a Finta Stúdiót, ahol nemcsak képzőművészeti oktatás folyt, hanem iparművészeti remekeket is kénítettek."

Egri Márta: A Finta testvérek 1172–1178.

Élet és Tudomány, bp. 1972. jún. 23. XXVII/25.

Kántor Kata, iparművész

A túrkevei finta múzeum ismertetésével kapcsolatban megemlítve finta Sándor felesége: Kántor Kata iparművésznő.

Havas Ervin: Kis múzeum nagy értékekkel 6–7.

Népszabadság, Bp 1973. szept. 20.

Kántor Kata iparművésznő

Finta Sándor szobrászművész özvegye, aki Szolnokon született – a tarasszal hazalátogat külföldről. A Tanácsköztársaság leverése után menekült külföldre. Kántor Kata jónéhány Korda-film kosztüm, illetve díszlettervezője volt.

Szolnok Megyei Néplap, 1972. okt. 27.

KÁNTOR KATA, textilfestő iparművésznő

Finta Sándor, szobrász és éremművész érmeket készitett elefántcsontból, többek között Kántor Katáról, majd Amerikában ezüstlakodalmukra önmagáról és feleségéről. 56. old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. szazadi magyar éremművészek külföldön 53. old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1971. Bp. 1972.

KÁNTOR KATA, textilfestő iparművész

~~FINTA SÁNDOR szobrász,éremművész~~

Finta Sándor szobrász,éremművész az I.Viágháborúban megsebesült és Pesten az Iparművészeti Főiskolában berendezett szükségkórházban ápolták.Itt ismerekedett meg második feleségével,Kántor Katával,aki textilfestő iparművésznek készült és ott önkéntes ápolónő volt. 55.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.századi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. kp. 197-.

Kántor Kata, Finta Sándorné, iparművésza a türkevei Finta Múzeumban az iparművészként induló Kántor Katának egy-két munkája segíti ki a tárlatot.

Losonci Miklós: a Finta-család grafikái.
Tükör, 1980. júl. 20.

Kántor Kata, Finta Sándorné, iparművész

Finta Sándor szobrászművész 1920-ban feleségével, a szolnoki származású Kántor Kata iparművésszel vándorolt ki a tengerentúlra, Amerikába.

Tiszai Lajos: Jegyzetek Finta Sándor jubileuma elé.
Szolnok Megyei Néplap, ~~1980~~ 1981. jan. 25.

Kántor Kata, iparművész

Fintha Sándorné, Kántor Kata ma is Los Angelesben él, ahol irányításával centenáriumi kiállítást rendeznek, fényének 40 szobrát mutatják be. Élete 1958-ban halt meg Los Angelesben, művésipályája zenitjén.

Vas Népe, 1981. jún. 7.

Kántor Kata, Finta Sándorné, iparművész

Finta Sándor szobrász-grafikusművész születésének 100. évfordulóját ünneplik holnap Turkevén. – A művész 1920-ban feleségével Kántor Kata iparművésszel együtt kivándorolt Brazíliába. 1922-től haláláig az Egyesült Államokban dolgozott, ahol alkotásai révén ünnepelt művész lett. Végrendeletében alkotásai egy részét szülővárosának adományozta, Turkeve múzeumot építetett, ahol testvére, művész-nevén Zádori Oszkár művét is elhelyezték.

Jó reggelt!

1981. VI. 13. 4.25 |FA|.

Kántor Lajos

Kántor Lajos:
Portré. 1957
Portrait
Портрет

Művészet Budapest.
1972. aug.

lete a festészet. Számtalan műve került azóta közgyűjteménybe – „Hegedűs csendélet"-ét a Művelődésügyi Minisztérium őrzi, több alkotása került a Nemzeti Galériába, a hódmezővásárhelyi, gyöngyösi, miskolci, szolnoki, nagykanizsai múzeumba. Sikerrel szerepelt több hazai és külföldi kiállításon – így a „Hatok" emlékezetes bemutatkozásán –, melynek egyik alapító tagja.

Művészetének kibontakozását 1957-től számíthatjuk, ez idő tájt készült archaikus méltósággal szervezett „Fekvő figurá"-ja. Itt tetőzött azon érték, mely az 50-es évek alapos felkészüléséből adódott – itt összegezte hídépítőinek és portréinak kicsit zaklatott nosztalgiáját. Az arcképtől azóta sem szakadt el – számára továbbra is a lét teljességét jelenti az emberi tekintet. A kontúr lezárja és elkülöníti a főmotívumot a mellékesnek hagyott részektől, s a „Parasztlány" (1964) az elvágott síkok réteges szelvényeiben jelképpé válik. A portrék tetőzése az „Öregasszony". A festő elidőzik a rózsaszín ujjakon, melyben feltárul az anyák örök szolgálata. Ez az általános magatartás a környezetet vezérlő okker árnyalatokban oldódik mindannyiunk édesanyjává.

Arcok, tekintetek után 1960-ban egy Tiszán úszó „Farönk" döbbenete rázta meg, egész lelkületét átalakította ez a tuskószörny. Mindez mégis epizód maradt – az élmény nem okozott festői nyelvújítást, Kántor visszatért a „Gépi motívumok"-hoz, és a vasszerkezetek képzőművészi átírásaiban jószolgálatukat láttatja annyi szerzővel ellentétben, akik a mechanizmus ártalmairól szóltak. Kántor

/1021

KIÁLLÍTÁSOK

Petrov-Vodkin (1878–1939)
Kiállítás a Műcsarnokban

A moszkvai Tretyakov képtár huszadik századi orosz művészetet bemutató termeiben különös figyelmet kelt Kuzma Szergejevics Petrov-Vodkin: A vörös ló fürdetése című, 1912-ből való festménye. Élénk ikonszíneivel, stilizált formáival, az egyetemes és az orosz képzőművészetben egyaránt jól elhelyezkedő koncepciójával, leplező szimbolizmusán is átsütő forradalmi töltésével (reprodukciója megjelent a Művészet 1966 januári számában e sorok írójának cikke mellett) arra készteti szemlélőjét, minél többet tudjon meg erről a nálunk csak kevéssé ismert, de nem kis adottságokkal rendelkező festőről. Annál inkább, mivel művészetén a magyar művészet történetével párhuzamos fejlődési mozzanatok is fellelhetőek.

1971. év végén abban a szerencsében lehetett részük a magyar kiállítás-látogatóknak, hogy e jelentékeny, de nálunk kevéssé ismert mesternek néhány szép munkáját eredetiben szemlélhették a Műcsarnok három oldalsó termében. A híres Vörös ló fürdetését ugyan mindössze egy rajztanulmánya képviselte ezen a kiállításon, – számos más jelentős kiállított művéből azonban összeállítható az a fejlődési, alakulási folyamat, amely e nagy szovjet művész tevékenységére fényt vethet. Petrov-Vodkin az orosz művészetben nagyjában ahhoz a művészeti generációhoz tartozott, melyhez nálunk a Nyolcak nemzedéka el. Ő azonban nem vált ikonfestévő. Valamit tanult azért a kultikus pravoszláv művészetből, valami hasonlót, mint amit a századforduló nyugat-európai festői a primitív népek művészetéből: a dolgok természethűségének szimbólummá fokozását, a szerkesztés és a művészi megmunkálás becsületét. Petrov-Vodkin azonban kilépett abból a provincializmusból, amit az ikonfestészet jelentett a 19. század végi Oroszországban. 1897-ben beíratkozott a Moszkvai Festő-, Szobrász- és Építész Iskolába, ahol legkedvesebb mestere V. A. Szerov, az orosz impresszionizmus jellegzetes képviselője volt. Petrov-Vodkin azonban ahhoz a generációhoz tartozott már, amelyik Európa-szerte szintetikus stílus kialakítására törekedett. 1905-ben Olaszországba, Franciaországba és Algírba látogatott. Nem maradt érintetlen az európai századforduló művészeti megmozdulásaitól és az olasz reneszánsz lenyűgöző emlékeitől, melyek az ikonfestészetből is megsejtett monumentális dekorativitásra való vágyával összeforrva sajátos stílus kialakítására késztették. A budapesti kiállításon 1907-ből való Felesége arcképe még a nagy francia posztimpresszionisták, Gauguin, Van Gogh eredményeit idézik, az 1910-es Álom, az 1913-as Ifjúság már jól éreztetik azt a monumentális törekvést, amelybe az olasz reneszánsz, de a tizenkilencedik századi orosz művészet európai szemléletű képviselőinek, pl. Venecianovnak vagy Ivanovnak a művészete is belejátszott. A képek tiszta szívvilágát a forrá[illegible] valamilyen nyugtalanító belső töltés jellemzi őket, – egykorúak a híres Vörös ló fürdetésével, amely ikonreminiszcenciái ellenére nagyon is profán, meghökkentően és félelmetesen profán újságot sugall. Új szelek járnak abban az országban, melynek művészetén ezek az alkotások kisarjadhattak, s ezek a szelek már a forradalom viharát és győzelmét idézik.

A forradalmi idők beköszöntése formálja tovább Petrov-Vodkin művészetét a tízes évek folyamán. Első harsány hangjait szordinósabbá fogja, letompítja, színeit szelídebb harmóniába illeszti, komponálási módját az olasz reneszánszétól távolabbra vezeti, felhasználja benne a kubizmus eredményeit, de úgy, hogy már ekkor, a tízes években az új tárgyiasságnak azt a kissé száraz, verisztikus formáját készíti elő vele, ami majd Európa-szerte a húszas évek közepétől válik általánossá a francia szürrealizmus, a német új tárgyiasság, mágikus realizmus, az olasz valori plastici, verizmus formálási módjában. E részletes tárgyi hűség mögött szerepet kap a mágikus hatások érzékeltetése: túlmutatni a felszín burkán, a valóság mélyére hatolni. 1917-ből való a kiállítás Almák című képe, – akár a mai szürnaturalizmus, illetve pop elődje is lehetne – egyenes az út tőle idáig. Ezek közé a művei közé tartozik a számunkra igen fontos Hering című, 1918-ból való csendélete is egy sor más, hasonló képpel együtt. Ezek a művek, melyek közül éppen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 FEB 16
Zalai Hirlap

Kántor Lajos festő

A kulturális élet hírei

1021

Nagykanizsán vendégszerepel február 18-án a Huszonötödik Színház. Az Úttörőház nagytermében Gyurkó László Búsképű lovag című drámáját adják elő, a vendégjáték este hat órakor kezdődik.

×

Hétfőn osztották ki Budapesten a felszabadulásunk 30. évfordulója alkalmából meghirdetett festménypályázat díjait. A Képcsarnok Vállalat első díját Kántor Lajos a fővárosi tanács első díját pedig Ridovics László festőművész kapta. A pályázatra küldött képek bemutatója a Csontváry-teremben nyílt meg.

×

A zalaegerszegi Marx-téri könyvesboltban kerül sor a Könyvről—könyvért című irodalmi rejtvényműsor legújabb adására. A műsort 17-én, hétfőn, 14 óra 10 perckor sugározza a Petőfi-rádió egyenes adásban. Az adást Benkő Gyula vezeti.

×

Ifjúsági szocialista brigádvezetőknek tartanak fórumot 18-án az egerszegi Ifjúsági Házban. A fórumon azok a fiatalok vesznek részt, akik beneveztek az Ifjúsági Ház Magyarország három évtizede című vetélkedőjébe. A fórum után öt héten keresztül előadásokat hallgatnak az érdeklődők a főbb témakörökből.

×

Iránytű címmel új ismeretterjesztő sorozat indul a tizenéveseknek, a Móra Könyvkiadó gondozásában. A sorozat első kötete Gecse Gusztáv vallástörténész Kérdések a valláshoz című munkája lesz, amelyet Mohás Lívia pszichológus Mit tudsz önmagadról című műve követ.

elképzeléseken felüliek, s a közművelődési hálózat is mintha elfeledkezett volna legnagyobb közönségéről.

A helyzet láttán a tanács

Vagyis egyre inká
gához, számához r
közművelődéssel a
kássága, ez pedig
sé teszi az élet e
domináns voltát. N
sze úgy vált lehetsé
a közművelődés is
nizsán ehhez a tö
lődási igényhez, azaz végre agilis népművelők, pedagógusok, szervezők álltak munkába a munkásművelődésért, másrészt pedig — a párthatározatoknak megfelelően — a vállalatok, gyárak vezetése is magáévá tette e cél sokrétű segítését. Örvendetesen fejlődik a város tudományos élete is, s a 21 új tudományos egyesület tagságának publikációi, továbbá közvetlen résztvállalásuk a tömegkulturális tennivalókból ugyancsak erősíti a kanizsai munkáskultúra hadállásait. Most annak a 6—8 ezer embernek a megnyerése a további munka alapja, aki

teszorítjuk, mint vöcköndi ember a tíz akósba a tizenkét akót.

Hm, váratlan eset, magas kitüntetés alkalmából készülő interjú első kérdéseként feltenni, hogy' is volt azzal a vöcköndi emberrel? De hát ezt nem lehet kihagyni, elvégre most az olvasó számára

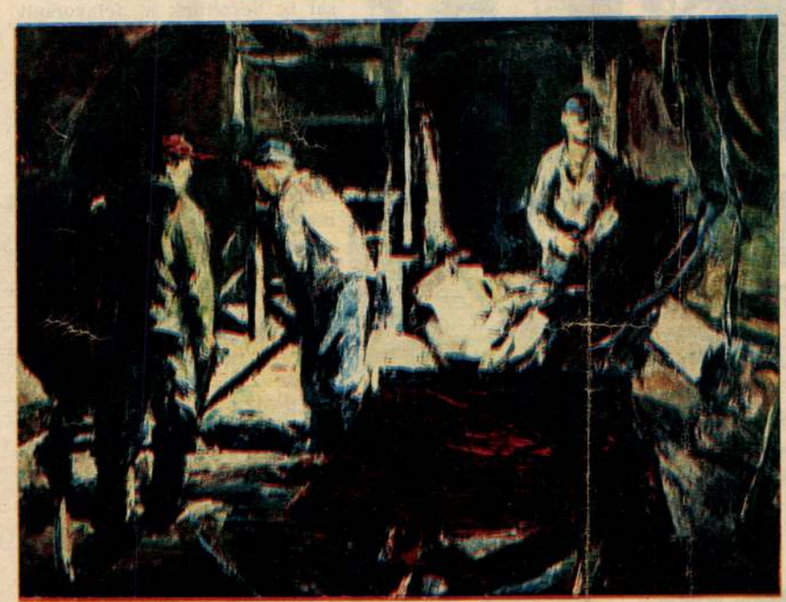

FELSZABADULÁSI FESTMÉNY-PÁLYÁZAT

Negyven művész negyvenöt képét állították ki a Vörösmarty téri Csontváry-teremben, mintegy előjátékaként a 30. évforduló alkalmából a Műcsarnokban megrendezendő nagy tárlatnak. A negyvenöt különböző festőtől származó mű sok ahhoz, hogy az általánosságokon túlmenő véleményt mondhassunk, de kevés, hogy az örvendetesen fellendülő magyar piktúrát reprezentálja. Közös a kiállított művekben a színvonal egyenletessége és a téma. Az előbbi a bíráló bizottságot dicséri, az utóbbi a harminc esztendeje bekövetkezett történelmi eseményt és az eltelt három évtizedet reprezentálja. A képek címeinek puszta felsorolása is jól érzékelteti ezt: Régi és új, Pest 1945, Épül a Kálvin téri aluljáró, Az M—7-es építése, Történelem, Új lakótelep stb.

A Fővárosi Tanács díjait Ridovics László, valamint Lóránt János és Sváby Lajos kapták. Képeik a már ismert kvalitásaikat mutatják.

A Képcsarnok díjait Kántor Lajos (I.), Pap Gyula, Tury Mária, továbbá Nagy B. István, Szabados János, Topor András kapták.

Hogy jól ítélt-e a bíráló bizottság, azt nehéz volna pontosan megállapítani, hiszen a Csontváry-teremben csak az elfogadott festményeket mutatják be.

Az összbenyomás nem rosszabb, sőt talán jobb is a hasonló jellegű gyűjteményes kiállítások átlagánál.

Az ünnepi alkalom emelkedett hangú művekre ösztönözte a festménypályázat részvevőit, a dinamikusabb törekvések halványan képviseltek.

Említést érdemel néhány idős mesterünk munkája (Vén Emil, Frank Frigyes, Hincz Gyula). Breznay József bensőséges hangulatú képe, Bér Rudolf, id. Benedek Jenő, Blaski János és Orosz János dekoratív hatású festményei.

Cs. Gy.

Fotó: Esztergály Keve

Kántor Lajos: Fiatal munkás

Ridovics László: Metróépítés

Lóránt János: Egy visszamaradt II. világháborús lövedék

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁR 5
ORSZÁG VILÁG
Budapest

MICHELAN

Egy ötszáz esztendeje

a legszebb
művészetért, mely arc és
mozdulat
nyomán élőbb tagokkal gyúr
s farag
gipszből, földből, kőből emberi
testet.

S a galád idő csonkíthat,
leverhet,
szétzúzhat egy-egy szobrot:
az alak
szépségének emléke megmarad
s méltóbb célt ad a hiú
élvezetnek.

(Rónay György fordítása)

Ötszáz esztendeje született, fél évezrede immár, de úgy beszélnek róla ma is, mintha még élne. Lehet-e többet mondani róla ennél?

Büszkeséggel, ha szorongással is, beszélünk a „felgyorsult idővel" rohanó századunkról, s amikor szemtől szembe állunk Buonarroti mester műveivel, az örök ifjúságában diadalmas Dáviddal, gyöngéd és fájdalmas Pietàival vagy a feszülő indulatú nagy Törvényhozóval, azt kérdezzük magunktól, ugyan mennyi is ötszáz esztendő?

Alkottak-e azóta az ő Utolsó ítélet-éhez hasonló művet, amely időtlen, bonyolult és áthatolhatatlan, mint maga az élet? Mennyi is az ötszáz év? Mond-e valamit róla, a kortalanról, az idő önkényszabta mértéke? Mivé lesz az oly gyakran használt kifejezés: „alkotás", ha Michelangelo műveire gondolunk? S lehet-e nem rá gondolni, ha helyükre akarjuk tenni a művészetben oly sűrűn használt szép nagy frázisokat?

Mondják, írják, akkora volt, hogy még ma is nyomaszt nagysága. Lehet, de felemel is, akár a súly a mérleg serpenyő-

---

Hol járt, mit csinált, mit remélt 1945 tavaszán?

Ortutay Gyula

— Januárban megbízást kaptam a Budapesti Nemzeti Bizottságtól a Magyar Rádió és Távirati Iroda vezetésére. Február végén egy szovjet teherautón Debrecenbe utaztam, hogy a pártok vezetőivel és a kormánnyal tárgyaljak e két intézmény adta feladataimról. Hosszú, didergető autóút volt ez; a körülményekkel számot vetve úgy éreztem, jó egy-két évbe beletelhet, amíg a rádiózás helyreáll Magyarországon. Tárgyalásaim eredményeként azonban földerengett a remény, hogy az úgynevezett „jogi rendezéstől" függetlenül, szovjet segítséggel, már 1945-ben megindulhat a rendszeres rádiózás. De azt még márciusban sem hittem, hogy május elsején — bár csak megafonon keresztül és csak Budapesten — ismét hallható lesz a Magyar Rádió hangja. A szovjet hadsereg műszaki segítségével és a mi kitűnő posta- és rádióműszaki gárdánk jóvoltából ezen a napon megszólaltak a rádióban politikusaink, felcsendült Mozart, Beethoven, Bartók zenéje és a magyar népdal. 1945 szeptemberében már a Lakihegyi nagyadó is elindította adásait.

— Mit várt az első szabad tavasztól?

— Sokkal gyorsabb, sokkal dinamikusabb fejlődést, mert egy fiatal politikus azt hiszi, hogy a politikai hatalom alapvető döntései azonnal érvényesülnek az egész társadalom életében. Az igazság azonban az, hogy a társadalmi, gazdasági és kulturális folyamatok tempója megköveteli a történelmi átmenetek sokaságát. S ugyanakkor a teljes igazsághoz az is hozzátartozik, hogy a mindennapi élet sokkal gyorsabban és dinamikusabban alakult, mint ahogy azt mi doktrinér módon elképzeltük. A gazdasági és politikai fejlődés, az új társadalmi erők jelentkezése áthatotta már ezt a kora tavaszt is.

Kántor Lajos: FIATAL MUNKÁS
A Képcsarnok pályázatán I. díjjal kitüntetve

szél

EMLÉKS

BIHARUGRAN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726
KÉPES ÚJSÁG
Budapest
1975 MÁJ 17

Móricz Zsigmond köszöntötte Szabó Pál pályakezdő, első regényét — az Embereket — a Nyugatban:

„Szabó Pál, aki írta, hat elemit végzett... Van neki egy holdja! Van neki egy talpalatnyi földje! És azon a földön úgy meg tudta vetni a lábát, hogy övé az egész falu. Övé minden embere, férfiak és nők és gyermekek, és az övé minden hangulata."

A föld, ahol Szabó Pál meg tudta vetni a lábát, a falu, ahol övé lett minden és mindenki: a szülőföldje, szülőfaluja, Biharugra.

Messze volt ez a várostól, és még messzebb az országtól. Szabó Pál hat elemije is nagyon messze volt a magyar kultúrától.

De akarat, tehetség, erő, eltökéltség kellett hozzá; Szabó Pál kellett hozzá, hogy a határ kitáguljon, a látóhatár kiszélesedjen és Biharugra nagy fia végül is a magyar irodalom nagy, hal-

A tejescsupor, amelyet oly szívesen és gyakran vett kezébe. A rádiókészülék, amely a világ eseményeiről, soráról és sorsáról tájékoztatta őt. Az öreg kakukkóra, amely az idő múlását mérte neki. És főként a sok-sok könyve, gazdag könyvtára, amely műveinek saját példányai mellett, az irodalom jeles alakjainak, régi és új íróknak, az elődöknek és a kortársaknak a kedves köteteit őrzi, egybegyűjtve.

Áll az a ház Biharugrán, ahová vissza-visszajárt Budapestről: dolgozni, élni, megnyugodni, újabb és újabb küzdelmekre elindulni, felfrissülve, egész életében.

Úgy hallom: szülőfaluja az ősszel szobrot állít nagy fiának, a biharugrai iskola előtt. Megható, megindító, őszinte, nemes gesztus ez. Főhajtás, amit megőriz és folyvást meg-megújít általa az idő: a jelen, a szakadatlan jelen, a jövő.

Méltó főhajtásunk lenne Sza-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 21

Magyar Ifjúság

Kántor Lajos

1021

Festménypályázat

Változatos és gazdag anyagot küldtek be a képzőművészek a Képcsarnok felszabadulási festménypályázatára. A zsüri által elfogadott alkotásokból a Vörösmarty téri Csontváry-teremben rendeznek bemutatót. A február 27-ig nyitva tartott kiállításon 40 művész 45 alkotása tekinthető meg. Képünkön Kántor Lajos Fiatal munkás című festménye látható, amely a Képcsarnok első díját kapta.

eséshez, akk
leg tervezet
val kevesebl
zös „zsebébe

Ez is a mu
jához tart
mint az, ho
nére 117 fo
pi átlagkereset. Éppen annyi, mint az előző esztendőben volt.

Íme az első rejtély, ami rákérdezésre kényszerít. Hogy érték el ezt? A magyarázat szakszerű és egyszerű: *Holló Mátyás*, a szövetkezet elnöke tömören fogalmaz:

— *Amikor láttuk, hogy mit visz el a víz, gyorsan számoltunk és megnéztük, hogy mit tudunk a víz révén visszahozni.*

— A víz révén?

— *Úgy van. Nyugatról a Duna ölelget bennünket, és*

Hatvan belépő

A szép bevétel hallatán okkal és joggal gondol arra az idegen: ha itt ilyen kincset érő a sóder, akkor ebben a szövetkezetben nyilván másod-, harmadrendű a növénytermesztés és az állattenyésztés. Pedig nem így van ez! A 460 tsz-tagból százan dolgozhatnak a melléküzemágakban, amelyekből öt elsősorban a közös gazdaság saját építkezéseinek, beruházásainak szolgálatára hivatott, a hatodik pedig a tekercselő,

Kántor Lajos

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Képzőművész

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1982 MÁJ 8

1021

1982. május 8.

Keresztforma

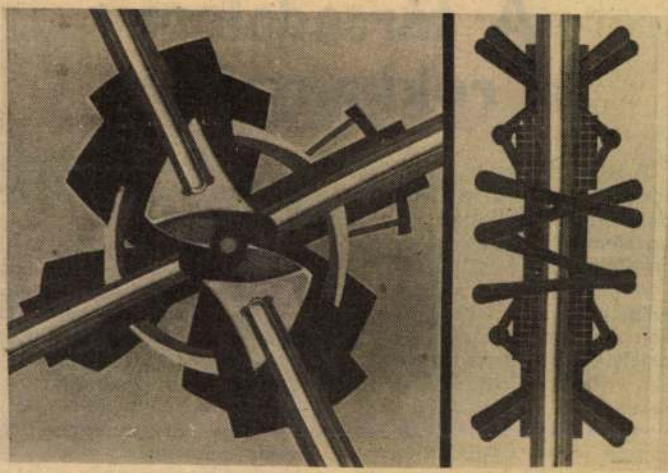

Kántor Lajos festménye a Műcsarnokban rendezett kiállításon

A világon jelenleg 450 millió rokkant él, szóval a föld minden tizedik lakójának különös figyelemre és bánásmódra van szüksége.

A szovjet állam ezeknek az embereknek a támogatását komplex problémának tekinti, amely különleges kedvezményeket, rehabalitációs intézkedéseket foglal magába. Fő célja, hogy az érintettek képesek legyenek ellátni magukat, és erejükhöz mérten végezzenek társadalmilag hasznos munkát.

A Szovjetunióban a szociális gondoskodás nem az egyéni biztosítja a munkaeszközöket és anyagokat, valamint a késztermék előállítását.

A hadirokkantak kedvezményei különösen széleskörűek. Így például ingyen kapják meg a gyógyszereket, nemcsak a körzeti orvoshoz fordulhatnak, hanem külön a részükre létrehozott kórházak orvosaihoz is. Előnyben részesítik őket lakáskörülményeik javításában, a lakbérnek, a kommunális szolgáltatások díjának csupán a felét fizetik.

Ezeken felül ingyenesen vehetik igénybe a városi tömeg-

MILYEN LESZ A MŰTEREM-BÁL?

A Fészek Klub február 19-én, szombaton rendezi Műterem-báljá. A grandiózusnak igérkező Műterem-bált a klub *művész csere-akciójának javára* rendezi.

A földszinti bejáratot *Schreiber* Hugó Karnevál körképe disziti majd. Az előcsarnokban *Ábrán Zoltán* „freskói" kaptak helyet, itt helyezték el *Kövér* Gyula „A művészet emblémáját". A lépcsőházat *Pán* József alakitotta át montmartrei utcává. Az első emeleti termekben a képzőművészek visszaadják a kölcsönt a szinpadi művészeknek, akik a multkor a Fészekben mint festőművészek mutatkoztak be. A falakat képzőművészek szinpadi szerepben festett képei diszitik. Itt kerül még elhelyezésre *Kántor* Lajos karneválja és *Csumpf* Imre festménye. Az első emeleti nagyteremben lesz *Tüdös* Klára pántlikabálja egy newyorki night klubban. Itt *Palló* Imre vállalkozik a kocsmáros szerepére, a szivaros *Bordy* Bella, a kártyavető *Szalay* Karola lesz. A második emeleti lépcsőházat *Gedő* Lipót karikaturái diszitik, a körfalra *Ruzitska* György képei kerülnek. A második emeleten lesz még *Aba-Novák* Vilmos cirkusza. A nagyterem sok méteres falát *Biai-Fáglain* István „fin de siecle" párisi látképe diszíti. Mellette óriási festmény ábrázolja, amint a modern Józsefet, a művészcsere-akció kiválasztott művészét eladják testvérei: *Németh* Károly tanácsnok, *Scan* Ottó, *Tormay* Géza és báró *Villani* Lajos. A Fészek amatőr mágusait szintén megfestik. A kis oldalteremben *Gömöry* Imre riportkarikaturái lesznek elhelyezve. A mellékteremben *Vörös* Géza „*mesterbált*" állit ki.

Ezekben az érdekesen átalakitott dekorált helyiségekben a bál idején estétől reggelig szinte szünetelenül a legérdekesebb műsort pergetik le a szereplő kitünő művészek. A newyorki szerecsen-negyedben *Bársony* Rózsi lesz a háziasszony, *Dénes* Oszkár a házigazda, a kabaréban *Békeffy* László, *Kosáry* Emmi és *Pethes* Sándor lépnek fel. A *Tüdös* Klára pántlika-báljában *Dobay* Livia, *Osváth* Julia és *Székely* Mihály „idegenforgalmi műsort" adnak elő.

tozandó pénzügyi tekintetek által, hanem az épület a jelen, valamint a jövőbeli szükségleteknek is megfelelően épüljön«. Nagyjelentőségű határozat volt ez, mert egyetlen eset az elmult század középítkezéseinél, amikor anyagi tekintetek nem vágták el az alkotó építész művészi képzelő erejét s így az új Országháza lett az egyetlen középület, amely már felépülésekor nem bizonyult szűknek.

Végre 1882 április elején megjelenik a pályázati hirdetés, amelynek lejártáig, 1883 február 1-ig, összesen 19 terv érkezett be.

Az Országos Bizottság 1883 április 22-én döntött a pályadíjak odaítélése tekintetében. A Bizottság elnöke maga a miniszterelnök. Övé és a tagoké az érdem, hogy a beadott pályaművek közül biztos szemmel választották ki azt az örökéletű alkotást, amely hivatva volt hirdetni a magyar alkotó szellem dicsőségét.

Tisza Kálmán miniszterelnök, Andrássy Gyula gróf, Csernátony Lajos, Éber Nándor képviselők, Gerlóczy Károly Budapest polgármestere, Hieronymi Károly mérnök, államtitkár, a Magyar

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 16

NÉPSZAVA
Budapest

Kántor Lajos

Non stop ismeretterjesztés

Természettudományi előadó és jelenségbemutató székház épül a XI. kerületben — adtuk hírül januárban, sokak örömére, kezdve azzal, hogy meglepetés készül a természettudományok barátai részére. Az új létesítmény szerepét is megjelöltük: az előadásos ismeretterjesztésen túl, azokban a tudományágakban, ahol megvan rá a lehetőség, *olyan praktikus ismeretszerzési alkalom nyílik, amelynek rendszeres igénybevétele messzemenően segíti a hallgatókat a mindennapi gyakorlatban.*

Vagyis: *a hobbyt tudományosan megalapozzák.* A tudományos megalapozást a legkorszerűbb felszerelések — köztük az ipari tv-lánc — biztosítják.

Az utolsó „ostrom"

Örömmel hallottunk arról is, hogy a székházban az ifjúsági ismeretterjesztés is gazdagodik majd: a matematikai, kémiai, fizikai, és kibernetikai programok mellett földrajzi, csillagászati, meteorológiai és műszaki kérdésekkel foglalkozó körökkel bővül.

Januári cikkünkben csak „előreláthatólag"-gal jelezhettük, hogy mikorra fejeződnek be az építési munkálatok, mikorra nyílik meg a székház.

— *Egy-két hónapos határidőmódosulás várható volt, de mégis — a „jósolt" időpontra — őszre, illetve november végén megkezdődhet a székházfoglalás* — mondja *Reinhardt Béla*, a TIT budapesti szervezetének titkárhelyettese, majd hozzáteszi:

— *A megkezdődhet annyit jelent: addigra modernül felszerelt előadótermek várják a hallgatókat. A laboratóriumokat pedig januárban vehetik birtokukba a műkedvelő „tudósok".*

Az építők mintha pótolni akarnák a lemaradást — a járdaépítés befejezésétől a tetőzet szellőzőnyílásáig mindenütt dolgoznak. Érthető is ez az „ostrom": *holnap kezdődik a felújított épület műszaki átvétele.*

Ipari tv-lánc

Másodszor is visszatérve a januári látogatásra: könnyebb most a dolgunk, nem kell segítségül hívnunk a fantáziát, hogy milyenek lesznek a székház termei — mert már elkészültek. A tegnapi épületre — négy falból és tetőzetből állt — kevesen ismernének rá — háromszintessé varázsolták. A mozaikcsempés falak és a faburkolatos előadótermek egyszerű, de ízléses megoldása a tervezőket és a kivitelezőket dicséri. Minden természetesnek tűnik — olyan, amilyennek a természettudományok otthonának lennie kell. Az előteret *Kántor Lajos* festőművész természettudományokat szimbolizáló mozaikja teszi majd ünnepélyesebbé.

— *Az előadótermeket úgy építettük, hogy minden igényt kielégítsenek. A kisebbikben például tudományos szimpóziónokat is lehet tartani — a galériában helyezzük el a tolmácsokat.*

— És mi lesz a nagy előadó érdekessége?

— *Az ipari tv-lánc és a filmvetítő, amelyekkel az előadásokat illusztrálják.*

— A program?

Mindennapos program

— *Mindennapos. Sőt, nonstop „műsorokra" gondoltunk. Ami nem lenne más: egy-egy témáról 20—30 percenként tartanánk előadást, az érdeklődők pedig az előadóval együtt végezhetik a kísérleteket, a jelenségeket.*

Alkalmazott tudományok kiállításainak, érdekes természettudományi előadásoknak, tudományos konferenciáknak nyújt tehát otthont a székház. Célja: a kor igényeinek megfelelő tudományos világkép gazdagítása. *(T. M.)*

zojuz 8. közeledésének ozzanatait és helyzetét.

A *Szojuz 7.* személyzete lenőrizte az űrhajó fe-élzetén elhelyezett be-endezéseket, megfigyelte z űrhajó közelébe került ilágító *testecskéket* és

„A
máli
ram
ta
Szoj
soro
vetít
telev
nak.
Az
mand
megv
para
Satal
közve
volt.
lig fekvő helyzetben a karosszékben válaszolt a kérdésekre. *Közben felállt, kinézett az ablakon, és közölte, hogy a Föld jelenleg sötét, csupán egyes fények látszanak. A déli féltekén viharok tombolnak.*

Szerdán, ismételt manőverezés eredményeképpen a Szojuz 6. és a Szojuz 8. űrhajó *néhány száz méter távolságra* közelítette meg a Szojuz 7-et.

A közeledést kézi irányítással, a *fedélzeti autonóm navigációs eszközök adatai alapján* hajtották végre. Ezzel a művelettel olyan értékes anyaghoz jutottak, amely elengedhetetlenül szükséges az űrhajók újabb autonóm irányítási rendszereinek kidolgozásához.

A földi megfigyelőpontok jelentése szerint a *kötelék repülése pontosan látható volt az éjszakai égbolton.*

---

ma

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának és kormányának meghívására dr. Julius Nyerere, a Tanzániai Egyesült Köztársaság elnöke október 13 és 15 között hivatalos látogatást tett hazánkban. Látogatásáról, megbeszéléseiről közös közleményt adtak ki, amely megállapítja:

„Nyerere elnök a kölcsönös megértés és bizalom légkörében véleményt cserélt magyar államférfiakkal a két ország közötti kapcsolatok továbbfejlesztéséről és a legfontosabb nemzetközi kérdésekről.

A felek megelégedéssel állapították meg, hogy a Magyar Népköztársaság és a Tanzániai Egyesült Köztársaság kapcsolatai az elmúlt években örven-

löttség árosban

nép politikai támogatása és anyagi segítsége nagyfokú ösztönzést adott népünk küzdelméhez és hozzájárult győzelmeink kivívásához.

Ezután Borovszki Ambrus a kohászati kombinát dolgozói nevében köszöntötte a dél-vietnami küldöttséget és emlékalbumot nyújtott át a küldöttség vezetőjének.

A dél-vietnami küldöttség a délutáni órákban visszautazott Budapestre.

Dinh Ba Thi, a DVK budapesti nagykövete szerdán fogadást adott a hazánkban tartózkodó küldöttség tiszteletére a nagykövetség új székházában.

Részt vett a fogadáson *Kállai Gyula, dr. Ajtai Miklós, dr. Szabó Zoltán* egészségügyi miniszter, *dr. Erdei Ferenc*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, a társadalmi és tömegszervezetek számos vezetője, társadalmi életünk sok ismert személyisége. Ott volt a budapesti diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja.

A baráti találkozón Dinh Ba Thi és dr. Ajtai Miklós pohárköszöntőt mondott. *(MTI)*

Kántor Lajos

Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUL 21

MAGYAR NEMZET

Kántor Lajos festőművész, a Veszprémi Vegyipari Egyetem számára tervezett nagyméretű márványmozaikot.

Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész elkészítette Mednyánszky László festőművész síremlékét.

✪

A balatonszéplaki újságíró üdülő bejárata elé tervezett kőszobrot Sóvári János szobrászművész.

tikai és erkölcsi veszteségekkel járnak együtt. A népmilliókon kívül mind több ország kormánya is elítéli az amerikai agressziót. *Harcunk fokozásával, a Béke-világtanács határozatainak végrehajtásával mi, magyarok is tovább*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DEC 20

NÉPSZABADSÁG

*

AZ ERNST MÚZEUMBAN

Aczél Ilona, Csík István, Gerzson Pál, Hock Ferenc, Kántor Lajos, Óvári László festőművészek műveiből kiállítás nyílik december 22-én.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 OKT — 8
TÜKÖR
Budapest
Kántor Lajos
1021 festőművész

film ugyanis fölöttébb tanulságos a maga nemében. A fiatalabb mozibajárók csak elbeszélésekből, kabarétréfákból ismerhetik a sematizmus korszakalkotó műveit, s gyanítom, hogy az idősebbek emlékeit is megfakította már az eltelt közel harminc esztendő. Most mindezt frissiben, vadonatújan végignézhetik a csecsemőkorukban egymástól elszakított ikerlányok történetében. Az egyik északra, a béke, jólét országába került, az operaház táncosnője lett, s időnként kimegy a való életbe megújítani táncművészetét. A másikat a dél posványában egy mulatóba kergette a szegénység, ahol lelkileg, s a szó szoros értelmében testileg is megnyomorította a romlott világ. Az északi iker a 130 százalékos tervteljesítés sikere érdekében táncol a gyár szerelőcsarnokában, a déli mankójára támaszkodva vánszorog a kietlen utakon. Itt a felhőtlen boldogság, ott a sötét boldogtalanság. S hogy el ne tévedjünk gondolatban a látottak megítélésében, a narrátor a film végén figyelmeztet bennünket arra a tarthatatlan állapotra, mely elválaszt egymástól két testvért, egyazon nép gyermekeit.

Végül is tanulságos film *Az ikrek dala*, csak félek, hogy az alkotók, s filmforgalmazóink nem egészen ugyanebből a szempontból tartják bemutatásra érdemesnek. Különben hogyan került ez a film 1978-ban mozijaink műsorára?

Sz. G.

Hanglemez

ROSSINI-NYITÁNYOK
Fischer Ádám új lemeze

Arturo Toscanininek köszönhető, hogy Rossini operanyitányait bevezette a hangversenytermekbe, ő bizonyította be, hogy ezek az invenciózus, szellemes, pompásan hangszerelt kis zeneszámok önálló szimfonikus darabként is jól megállják a helyüket. Egyszersmind ragyogó lemezeivel, amelyeket az NBC szimfonikus zenekar élén készített, példát is hagyott az utókorra, hogyan kell ezeket a műveket előadni. A Hungaroton új lemezén, amelyen Fischer Ádám vezényli a Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarát, hat Rossini-nyitány hallható, mégpedig a legnépszerűbbek: az Olasz nő Algírban, A sevillai borbély, a Tell Vilmos, a Semiramis, a Bruschino úr és A tolvaj szarka. Fischer Ádám kitűnő muzsikus, ez kiderül a felvételből, nagyon szépen formálja meg a dallamokat, igen jó a ritmusa, keményen összefogja a zenekart és — ami a Rossini-nyitányok tolmácsolásához elengedhetetlen — humora is van. A zenekar is kitesz magáért, a rendkívül nehéz és igényes fafúvósállások precíz megszólaltatásáért különösen dicséretet érdemelnek. Ha mégis marad valami hiányérzet az emberben ezt a lemezt hallgatva, az bizonyára abból ered, hogy a Rossini-nyitányok csak úgy csillognak igazán, ha olyan eleganciával és könnyedséggel adják elő, mintha cseppet sem volnának nehezek. *(Hungaroton)*

Kertész Iván

Kiállítás

KÁNTOR LAJOS KÉPEI
Csók István Galéria

Galériákban járva néha úgy érezzük egy-egy alkotás előtt: ezt szívesen hazavinnénk, ezzel a művel jó lenne együtt élni, ezek a színek és formák egészítenék ki a legjobban lakásunk harmóniáját. Kántor Lajos kiállításán nemigen jut ilyesmi az eszünkbe. Valahogy nem intim, lakásba illő képek ezek. De el kellene ezért utasítani Kántor festői világát?

A vásznakat — akár iparosított világunk tájait — csövek, huzalok, kifeszített drótok hálózzák be. Gépek és alkatrészek labirintusa hökkent meg, és késztet némi meditációra. A táblakép műfajával kapcsolatos élményeink nagyrészt másféle hatásokban gyökereznek, s hirtelen feszültségünket a színek tompa harmóniája sem csitítja. A visszafogott felszín mögött lüktető lendület, a béklyóba szorított energia a szemlélőre is átterjed. Nem tudván, milyen végzet hordozói a gépcsodák, értetlenségünk akár idegességgé is fokozódhat. Ezek a képek nem nyújtanak enyhülést.

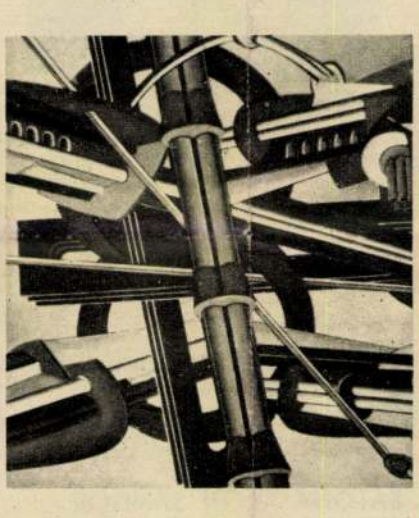

Kántor Lajos művészete *andalgás helyett megállásra kényszerít.* Gyönyörködtetés helyett a gondolkodás gyötrelmes gyönyörét kínálja. Az első, talán ingerlő benyomás ekkorra már törlődik tudatunkból. A technika századának művészi megfogalmazása ejti meg a figyelmes látogatót. *(Képünkön Kántor Lajos kompozíciója.)*

Sobók Ferenc

Heti ajánlat

GRANTNER JENŐ SZOBRAI
Petőfi Művelődési Ház, Madaras

A klasszikus örökségre figyel Grantner Jenő, az egészséges, ép emberi test vívmányát hirdetve. A görög „kalokagatheia" eszményét vallja birkózóiban, súlylökőjében, gerelyhajítójában: a hibátlan testű ember könnyebben érheti el a szépség és jóság harmóniáját. Ebben talán van is valami, s különösen mostanában, amikor a tömegsport nem áll éppen hivatása magaslatán, pedig a népegészség ügyében fontos, megelőző szerepe lenne.

Grantner Jenő mintha erre a hiányra figyelne, szobrokban adva példát az egészséges emberi test felépítésére. Ám az atlétikus termet szépségét és távlatát nem korlátozza bokszolók küzdelmére, ha-

nem kiterjeszti a *Tavasz* botticellisen lebegő alakjára, *Toldi* markáns figurájára, a *Zsákoló* alföldi atmoszféráját sugalló mozdulatára. Elvont klasszicista ideálja így válik élő szobrászattá. Az egykori római ösztöndíjas lelkesen vállalta az új társadalom megbízatásait, s így született meg a *Család*, vagy *Vásárhelyi Pál* emlékműve. Legjobb munkáit pátosz hatja át, és klaszszikus formák maradéktalan birtoklása. *(Képünkön Éva című szobra.)*

Losonci Miklós

KATONA ÁRON SÁNDOR TŰZZOMÁNCAI
Egry József terem, Nagykanizsa

Közel ötezer éves a zománc művészete: már az egyiptomi ember gyönyörködhetett a színes üveg csillogásában. Azóta a zománc művészetének két ága alakult ki. A nemesfémből készült tárgyak, ékszerek az iparművészet, a zománcos táblaképek a festészet tárgykörébe sorolhatók. Mindkét ágazat az utóbbi években reneszánszát éli.

Katona Áron Sándor a tűzzománc-technika valamennyi válfaját műveli; ezen a tárlaton újabb iparművészeti tárgyait, zománcos ékszerdobozait, tükörkereteit és tűzzománc faliképeit mutatja be. Alkotásaira aprólékos-gondos kidolgozás, magas fokú technika és harmonikusan gazdag színvilág jellemző. Minden szín a természetre emlékezik: az ég kékjére, a vér vö-

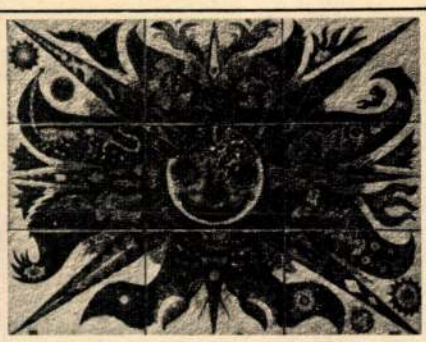

rösére ismerünk bennük. Mintha ezer fokon izzana a *Galaktika* című falkép, melyen a megszemélyesített Nap hullámzó körvonalát csillagképek koszorúzzák. Katona szenvedélyesen kutatja a természetet, a reneszánsz alkotó kíváncsiságával figyeli az élet minden rezdülését, s figurális kompozícióiban az emberi érzelmek tükröződése, a tartalmas élmény az elsődleges.

Művészetének értékét mégsem csupán ennek a kereső szenvedélynek köszönheti, hanem annak az alkotói fegyelemnek, amellyel munkáin az alakokat-tárgyakat szép, lezárt egységbe foglalja. *(Képünkön a Galaktika című tűzzománckép.)*

Pellionisz Valéria

Folyóirat

Világosság

Ritka folyóiratsiker: a Világosság új számát a főváros értelmisége nagy érdeklődéssel olvassa és vitatja; nyilván másutt is, tapasztalataim csak erről vannak. A siker oka: mostanában elhanyagolt témakörrel, a régi és a mai ünnepekkel, az emberi élet e különleges, fontos eseményeivel foglalkozik a dupla terjedelmű, összevont 8—9. szám. Húsz neves szerző — filozófus, történész, politikus, néprajzos, népművelő, újságíró — vizsgálja-elemzi a jeles alkalmak mibenlétét az ősi időktől máig. Eleven, színes leírásaikból nemcsak azt tudjuk meg, milyenek voltak, hogyan zajlottak le e kivételes napok, Róma látványos, harcias játékai, a reneszánsz pazarló lakomái, kavargó karneváljai, a francia forradalom akadémiai hűvösségű nemzeti ünnepei és vad, brutális népi vigasságai, a Horthy-korszak politikai évfordulói, a május elsejék és a családok ünnepei. Hanem azt is, hogy voltaképpen mi az ünnep, ez a hétköznapi élet normáit átmenetileg felfüggesztő, ám a lényeget tekintve mégis a mindenkori köznapi világban-valóságban gyökerező, attól elszakíthatatlan, elválaszthatatlan esemény. S az izgalmas eszmefuttatások eljuttatnak egyre súlyosbodó mai gondjainkig is, a megnövekedett szabad idővel fellépő unalom egyelőre feldolgozatlan és megoldatlan kérdésköréig. „Miért válik napjainkban sokszor és sok helyen az ünnep elpocsékolt idővé, céltalan idővé?" — kérdezi az egyik tanulmány. S kérdésekkel folytatja: „..vajon nem túl könnyelműen élünk-e mi és milyen életre készítjük föl gyermekeinket?" „..vajon nem válnak-e olykor protokolláris megnyilatkozásokká — még a tömegek számára is — az ünnepek?" A válaszon, magán a jelenségen érdemes és szükséges gondolkodni.

Ökrös László

KÁNTOR LAJOS

SZAVA Nőjurnal 1979. február 24.

Alkotóműhelyben

Kántor Lajos korszakai

Gorgó

1922-ben született Vajdácskán, édesapja mozdonyvezető. Első nagy élménye, amikor a falusi szerszámoskamrában szétnéz, ahogy látja, figyeli, előbb távolról, majd egyre közelebbről apja dörgő, füstöt, tüzet fújó sárkányparipáját, a suhanó vasmasinát. Első félelme, első álma: az ember teremtette szerszám, a gondolat növelte gép. Aztán másik találkozás, a Tisza-parton egy tuskóval. Benne szörnyet és erőt lát. Mindezt csönd követte. Csönd — és utána háború, felszabadulás, a „fényes szellők" történelmi pillanata. Sodrásba került. A tehetségkutató mozgalom felfedezte, felkarolta; a Dési Huber Kollégiumba került, majd a főiskolára, ahol *Hincz Gyula* és *Domanovszky Endre* tanítványaként kapott diplomát, 1954-ben. Ezzel érkezett el művészetének első állomásához.

Gondolkozott, szemlélődött, töprengett; vizsgálta a látóhatárt, s miután megtalálta saját parcelláját, festett, vívódások és termő megújulások közepette. Ehhez az érlelt, érett módszeréhez hű maradt. Hídépítőket festett, öregasszonyt, fekvő figurát, farönköt, madarat, háborús élményből fennmaradt lovakat, s közben baráti körre bukkant és támaszkodott. Emlékezetes közös kiállításukon együtt szerepelt *Óvári Lászlóval, Aczél Ilonával, Hoch Ferenccel, Gerzson Pállal* és *Csik Istvánnal* — ők voltak a „Hatok". Útkeresésükben a realizmust absztrakt elemekkel elegyítették. Az egyéni árnyalatokra osztódó szövetség mindannyiuk életművét pallérozó, segítő esztétikai egyenleggé vált, népi és nemzetközi forrásokon és minőségen alapuló mérleggé.

Szerkezet

Művészetének indulását 1957-től számíthatjuk: ekkor festette kontúrokból szerkesztett ülő női portréját. *„Fekvő figurá"-ja* 1958-ban készült — szinte a római szobrok archaizmusának tömör pompájával. Ez a plasztikus elem a *„Gorgó"* sodrásában fellazul, míg a *„Katona lovakkal"* című kompozícióban érdekes ellentétre vált. A figura ellenpontjaként nyújtózó lovak a háború jelképes összefoglalását idézik a képen, azzal a többlettel, amely a művésznek az élet iránti mély szolidaritását mutatja egyben.

Ez már újabb állomás festészetében: növekszik a jelképszerűség, de megmarad a kompozíció zártsága. Ilyen megfontolások alapján készítette el a tudomány fogalmát megjelenítő mozaikját 1969-ben, a TIT budapesti székházának aulája számára. Mivel töprengő és gondolkodó alkat: izgatja az ember negatív ártalma, fölösleges és káros indulata, amely veszélyes erőket hordoz. Eme vívódással telített töprengéseit is képpé sűríti 1971-ben.

Állandó motívuma a gép, a szerszám. A munkaeszközök festészetében ifjúkori élményforrásból származnak, melyet a felnőtté váló gondolat bővítményeivel lát el. Arisztotelész „beszélő szerszám"-nak nevezi az embert — Szabó Lőrinc és Picasso századunk ki nem küszöbölhető veszélyének láttatja. József Attila „kezes állat"-nak igényli, Léger barátunknak sürgeti. Le Corbusier érzelmektől függetlenül definiálja a gépek tömeges megjelenését. A gép: környezetünk. Kántor Lajos *egyezteti* gyermekkorának mozdonylátomását, szerszámos babrálását korunk félelmével, hiszen a vas kalapács is, ágyú is lehet — barát is, ellenség is. *Azt sürgeti, hogy örömet, gyönyörködést, s ne rettegést keltsen a gép.*

Kántor Lajos képei üzemi atmoszférát sugallnak, a formák festői továbbépítésével nemcsak a gépek, szerszámok szerkezetét elemzi, de megjeleníti azok létrehozó eszméjét, magát az *embert* is. Ebből az összetettségből adódik, hogy stílusa valóságábrázolást és elvonatkoztatást ötvöz. Gépeinek rendszere feszültséget tartalmaz, a mozdulatlanságban is mozgást, esztétikai megjelenítésük dialektikus. Amit észrevett és ábrázol: korunk fő metamorfózisa, hiszen hovatovább ipari környezetté, „indusztriális tájjá" válik a világ.

Kántor Lajos művészete *cselekvő lépés*, hogy ez a környezet emberi arccal tekintsen ránk és ne rontó energiákkal.

Losonci Miklós

---

túrában, azok a művek, melyekben egy másfajta hagyomány, másfajta gondolkodásmód érhető tetten. Úgy látom, most már nem annyira a mennyiség, mint inkább a minőség a fontos számunkra. Feladatunk, hogy a magyar irodalom rendszeres jelenléte mellett elérjük; egy-egy magyar könyv okozzon jó értelemben vett szenzációt. Legyen esemény minden jó mű. Olyanfajta izgalomra gondolok, mint amilyet például az utóbbi esztendőkben a szovjet kispróza egyes alkotásai váltottak ki. Nemrég egy *Galgóczi Erzsébet*-prózakötetet válogattam. Szinte otthon van irodalmunkban Nagy László korszerű, ugyanakkor a népköltészetet értő módon asszimiláló poézise. Azt hiszem, nem tévedek, amikor megállapítom: egyes verseiben, például a „Gyöngyszoknyú"-ban nagy a Menyeg-

Tamás Menyhért

CSÖNDELLTESSÉK

Csöndelltessék
az éjszaka
a feketülő sírás
csöndelltessék
a virrasztó
dadogás
a szelek ideje
erdőink törzs-
fogyatkozása
csöndelltessék
a madarak
riadalma
csöndelltessék
az utak hörgése
tisztásaink
forrást-
vesztő szomja

csöndelltessék
minden égtáj-
szaggató
szándék
arcszínünk
haraguvása

Csöndelltessék
a virrasztó
dadogás
a feketülő sírás
csöndelltessék
a dögletes
század
a vérszagú
világ

Utassy József

MINT SÓLYOMMADÁR

Jaj, Te! akinek olyan hosszú
haja nőtt, mint a fűzfavessző!
Miről merengsz úgy, hova tűnődsz,
hogy párodnak is, ki veled időz,
ökörnyálat húz kontyából az ősz?

Vallasd meg inkább öklödet, szóljon:
vissza miért nem suhog rá sólyom,
e kezes állat már hozzád se hű?!
S tudod-e azt, te Dávid-erejű,
hogy nem kesztyűd, nem is a keselyű:

te ijesztetted világgá, kóbor!
Mert ezüst rablánc csörög csuklódon.

Ténagy Sándor

A DÉLUTÁNBÓL KIVEZETŐ PERC

Apró rebbenés a papíron: a vers röpte nélkül,
jelenléted ajtónyitódás nélküli árnya,
a függöny láthatárán szemrésnyi napsütés —
E pillanatban szünetet tart a fizika
minden törvénye: nem mozdul,
nem teremtődik, nem múlik semmi,
a volt-van-lesz összebékült erőterében
asztallá, székké, könyvvé tárgyiasul a várakozás.
Apró rebbenés a versben: papírizzenés nélkül,
a délutánból kivezető perc ajtónyitása,
és a lámpagyújtás ismerős szava, míg megérkezel —

Móricz Zs

„Egyszer Kisújszállásról gyalog mentem Karcagra. Reggel öt órakor indultam, persze egyedül, mert olyan bolond még egy nem akadt a kollégiumban, aki velem jött volna. Azt a karcagi utat sose felejtem el, mert az Alföldet akkor ettem magamba. (M. Zs. „Gyalogolni jó." A mi lapunk. 1927. március.)

Az Alfölddel a Nagykunságot is „magába ette". Nem tudom megállni, hogy ne idézzek még egy cikkéből, amely az Az Est 1928. február 24. számában jelent meg „Ahol a huszár terem" címmel.

„A kunok kétszáz évvel később jöttek, mint a magyarok.

— Ezek a pogányságból mindjárt a reformációba léptek bele — mondja másik felől Györffy Pista, Karcag nagy etnográfusa. Még 1399-ben a pápa keresztes háborúval fenyegette meg a kunokat, ha fel nem veszik a kereszténységet, s négy emberöltő múlva itt voltak a reformátorok... Szinte nekik teremtették ezt a vallást, aki nem kívánt semmi lekötöttséget, semmi szolgaságot, semmi hitet." A Nagykunsági Krónikában maradandó panorámát fest erről a tájról.

1927—28-ban többször járt a Nagykunságon Móricz. A Kunság városaiban sok jó embere volt, ahogy minálunk mondják. 1943 nyarán büszke örömmel fedeztem fel a Kelet Népe lapjait forgatva Meggyesy Ferenc műterme teraszán Kiss Mihály karcagi tisztiorvos levelét (1942. jan. 1.), amelyet Móricz teljes oldalon közölt, a végén csupán ennyi megjegyzéssel: „Ehhez a levélhez mit lehet hozzátenni. Meg kell valósítani." A levél a karcagi tanyavilág egészségügyi gondjairól szólt. Szégyen,

---

kálási idejét 50 százalékkal csökkentette." A képsorozaton én vagyok legfelül.

Igen, azért támad sírhatnékom a kép láttán, mert alighogy betettem a lábam a Lenin Kohászati Művekbe, jóformán körül se néztem, egy pökhendi alak — üzemvezető — ezt vágta a képembe: „Egy ötveneves embernek ideje lett volna már megtanulni dolgozni!" Kérdem én, túlzott önérzeteskedés az, ha az ilyen megjegyzésre felkapja az ember a fejét, és visszavág?! Hát már ennyi se illet meg engem? Ilyen fogadtatás után csoda-e, hogy kedvem elhagyott, és nyitva tartva a szememet, a meglátott rosszat nem kendőztem!

Úgy, szóval nem tanultam meg dolgozni... Hát akkor mit keresek én az újságban újítóként?! Vagy vissza mindent, tévedés az egész? Miért csinálnak az emberből bolondot...

Ha nem szóval ütök vissza, hanem ököllel vagy kalapács-én nem adok, csak így lehet tisztába vele az ember, hogy mihez tartsa magát. Akiknek az a dolguk, hogy tisztességesen előkészítsék a munkát, felfogtyannak, mit akar itt ez a „gyüttment"? Álljunk talán haptákban előtte?! Én ilyet sose kívántam, csak rendet, hiszen rend a lelke mindennek. Művezetőként is jól tudtam, hogy minden a melóson múlik, az ő eszével, gépével válik értékessé az „okosok" elgondolása...

Sosem tudom elfelejteni azt a napot, 1968. november 1-ét az LKM-ben, amikor munkába álltam. Három nappal korábban, amikor alakos forgácsoló szakmunkásként felvettek, és bemutatkoztam az egység- és üzemvezetőnél, a fogadtatás szívélyes volt. Az üzemvezető közölte azt is, amíg bérjavítást nem tud adni, jutalmazni fog. És amikor odaállok a gépemhez, hogy dolgomhoz lássak, mintha kicserélték volna üzemvezetőmet — ma is emlékszem a „új fiú", én húztam a rövidebbet. Váltótársamat csakhamar elbocsátották részegeskedésért. A főművezetőm megnyugtatott, az üzem- és csoportvezetőt „lekezelték", végezzem a dolgom. Munkatársaim, akikkel még össze se melegedhettem, elképedve adták kézről kézre a felmondást reggelizés közben, hiszen nagy hiány volt forgácsoló szakmunkásból és tőlem máris meg akartak szabadulni... Vizsla szemet meresztettek rám, „biztos van valami a füle mögött..."

Három hónap múlva már „bevett" brigádtagként is elismerést kaptam munkám után. En azzal jöttem ide, hogy az LKM-ből már nem tágítok, ez lesz az utolsó munkahelyem, vak és süket leszek, nem szólok bele semmibe. Nem is tettem volna, ha nem az én bőrömre megy a játék, addig nem láthattam munkához, amíg nem vettem magam körül a megszokott renddel, és ez időt és türelmet

ZAVA 1021 1979. február 24.

Alkotóműhelyben

Kántor Lajos korszakai

Gorgó

1922-ben született Vajdácskán, édesapja mozdonyvezető. Első nagy élménye, amikor a falusi szerszámoskamrában szétnéz, ahogy látja, figyeli, előbb távolról, majd egyre közelebbről apja dörgő, füstöt, tüzet fújó sárkányparipáját, a suhanó vasmasinát. Első félelme, első álma: az ember teremtette szerszám, a gondolat növelte gép. Aztán másik találkozás, a Tisza-parton egy tuskóval. Benne szörnyet és erőt lát. Mindezt csönd követte. Csönd — és utána háború, felszabadulás, a „fényes szellők" történelmi pillanata. Sodrásba került. A tehetségkutató mozgalom felfedezte, felkarolta; a Dési Huber Kollégiumba került, majd a főiskolára, ahol *Hincz Gyula* és *Domanovszky Endre* tanítványaként kapott diplomát, 1954-ben. Ezzel érkezett el művészetének első állomásához.

Gondolkozott, szemlélődött, töprengett; vizsgálta a látóhatárt, s miután megtalálta saját parcelláját, festett, vívódások és termő megújulások közepette. Ehhez az érlelt, érett módszeréhez hű maradt. Hídépítőket festett, öregaszszonyt, fekvő figurát, farönköt, madarat, háborús élményből fennmaradt lovakat, s közben baráti körre bukkant és támaszkodott. Emlékezetes közös kiállításukon együtt szerepelt *Óvári László-val, Aczél Ilonával, Hoch Ferenccel, Gerzson Pállal* és *Csik Istvánnal* — ők voltak a „Hatok". Útkeresésükben a realizmust absztrakt elemekkel elegyítették. Az egyéni árnyalatokra osztódó szövetség mindannyiuk életművét pallérozó, segítő esztétikai egyenleggé vált, népi és nemzetközi forrásokon és minőségen alapuló mérleggé.

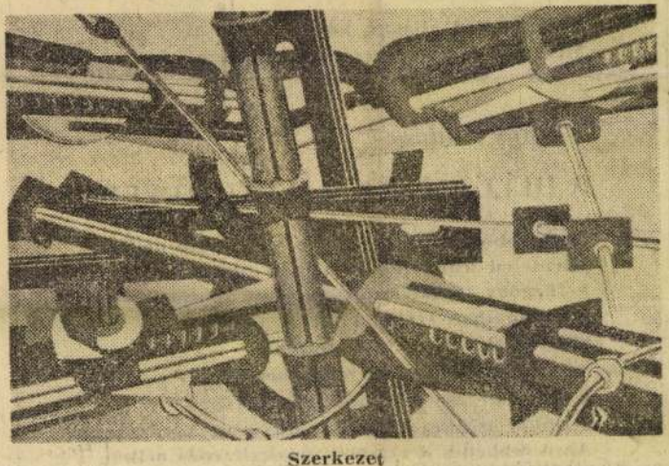

Szerkezet

Művészetének indulását 1957-től számíthatjuk: ekkor festette kontúrokból szerkesztett ülő női portréját. *„Fekvő figurá"-ja* 1958-ban készült — szinte a római szobrok archaizmusának tömör pompájával. Ez a plasztikus elem a *„Gorgó"* sodrásában fellazul, míg a *„Katona lovakkal"* című kompozícióban érdekes ellentétre vált. A figura ellenpontjaként nyújtózó lovak a háború jelképes összefoglalását idézik a képen, azzal a többlettel, amely a művésznek az élet iránti mély szolidaritását mutatja egyben.

Ez már újabb állomás festészetében: növekszik a jelképszerűség, de megmarad a kompozíció zártsága. Ilyen megfontolások alapján készítette el a tudomány fogalmát megjelenítő mozaikját 1969-ben, a TIT budapesti székházának aulája számára. Mivel töprengő és gondolkodó alkat: izgatja az ember negatív ártalma, fölösleges és káros indulata, amely veszélyes erőket hordoz. Eme vívódással telített töprengéseit is képpé sűríti 1971-ben.

Állandó motívuma a gép, a szerszám. A munkaeszközök festészetében ifjúkori élményforrásból származnak, melyet a felnőtté váló gondolat bővítményeivel lát el. Arisztotelész „beszélő szerszám"-nak nevezi az embert — Szabó Lőrinc és Picasso századunk ki nem küszöbölhető veszélyének láttatja, József Attila „kezes állat"-nak igényli, Léger barátunknak sürgeti. Le Corbusier érzelmektől függetlenül definiálja a gépek tömeges megjelenését. A gép: környezetünk. Kántor Lajos *egyezteti* gyermekkorának mozdonylátomását, szerszámos babrálását korunk félelmével, hiszen a vas kalapács is, ágyú is lehet — barát is, ellenség is. *Azt sürgeti, hogy örömet, gyönyörködést, s ne rettegést keltsen a gép.*

Kántor Lajos képei üzemi atmoszférát sugallnak, a formák festői továbbépítésével nemcsak a gépek, szerszámok szerkezetét elemzi, de megjeleníti azok létrehozó eszméjét, magát az *embert* is. Ebből az összetettségből adódik hogy stílusa valóságábrázolást és elvonatkoztatást ötvöz. Gépeinek rendszere feszültséget tartalmaz, a mozdulatlanságban is mozgást, esztétikai megjelenítésük dialektikus. Amit észrevett és ábrázol: korunk fő metamorfózisa, hiszen hovatovább ipari környezetté, „indusztriális tájjá" válik a világ.

Kántor Lajos művészete *cselekvő lépés*, hogy ez a környezet emberi arccal tekintsen ránk és ne rontó energiákkal.

Losonci Miklós

MSZMP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-126
NÉPSZAVA
1979 FEB 27

Tamás Menyhért

CSÖNDELLTESSÉK

Csöndelltessék
az éjszaka
a feketülő sírás
csöndelltessék
a virrasztó
dadogás
a szelek ideje
erdőink törzs-
fogyatkozása
csöndelltessék
a madarak
riadalma
csöndelltessék
az utak hörgése
tisztásaink
forrást-
vesztő szomja

csöndelltessék
minden égtáj-
szaggató
szándék
arcszínünk
haraguvása

Csöndelltessék
a virrasztó
dadogás
a feketülő sírás
csöndelltessék
a dögletes
század
a vérszagú
világ

Utassy József

MINT SÓLYOMMADÁR

Jaj, Te! akinek olyan hosszú
haja nőtt, mint a fűzfavessző!
Miről merengsz úgy, hova tűnődsz,
hogy párodnak is, ki veled időz,
ökörnyálat húz kontyából az ősz?

Vallasd meg inkább öklödet, szóljon:
vissza miért nem suhog rá sólyom,
e kezes állat már hozzád se hű?!
S tudod-e azt, te Dávid-erejű,
hogy nem kesztyűd, nem is a keselyű:

te ijesztetted világgá, kóbor!
Mert ezüst rablánc csörög csuklódon.

Ténagy Sándor

A DÉLUTÁNBÓL KIVEZETŐ PERC

Apró rebbenés a papíron: a vers röpte nélkül,
jelenléted ajtónyitódás nélküli árnya,
a függöny láthatárán szemrésnyi napsütés —
E pillanatban szünetet tart a fizika
minden törvénye: nem mozdul,
nem teremtődik, nem múlik semmi,
a volt-van-lesz összebékült erőterében
asztallá, székké, könyvvé tárgyiasul a várakozás.
Apró rebbenés a versben: papírzizzenés nélkül,
a délutánból kivezető perc ajtónyitása,
és a lámpagyújtás ismerős szava, míg megérkezel —

„Egyszer Kisújszállásról gyalog mentem Karcagra. Reggel öt órakor indultam, persze egyedül, mert olyan bolond még egy nem akadt a kollégiumban, aki velem jött volna. Azt a karcagi utat sose felejtem el, mert az Alföldet akkor ettem magamba. (M. Zs. „Gyalogolni jó." A mi lapunk. 1927. március.)

Az Alföldet a Nagykunságot is „magába ette". Nem tudom megállni, hogy ne idézzek még egy cikkéből, amely az Az Est 1928. február 24. számában jelent meg „Ahol a huszár terem" címmel.

„A kunok kétszáz évvel később jöttek, mint a magyarok.

— Ezek a pogányságból mindjárt a reformációba léptek bele — mondja másik felől Győrffy Pista, Karcag nagy etnográfusa. Még 1399-ben a pápa keresztes háborúval fenyegette meg a kunokat, ha fel nem veszik a kereszténységet, s négy emberöltő múlva itt voltak a reformátorok... Szinte nekik teremtették ezt a vallást, aki nem kívánt semmi lekötöttséget, semmi szolgaságot, semmi hitet." A Nagykunsági Krónikában maradandó panorámát fest erről a tájról.

1927—28-ban többször járt a Nagykunságon Móricz. A Kunság városaiban sok jó embere volt, ahogy mínálunk mondják. 1943 nyarán büszke örömmel fedeztem fel a Kelet Népe lapjait forgatva Medgyesy Ferenc műterme teraszán Kiss Mihály karcagi tisztiorvos levelét (1942. jan. 1.), amelyet Móricz teljes oldalon közölt, a végén csupán ennyi megjegyzéssel: „Ehhez a levélhez mit lehet hozzátenni. Meg kell valósítani." A levél a karcagi tanyavilág egészségügyi gondjairól szólt. Szégyen,

kálási idejét 50 százalékkal csökkentette." A képsorozaton én vagyok legfelül.

Igen, azért támad sírhatnékom a kép láttán, mert alighogy betettem a lábam a Lenin Kohászati Művekbe, jóformán körül se néztem, egy pökhendi alak — üzemvezető — ezt vágta a képembe: „Egy ötvenéves embernek ideje lett volna már megtanulni dolgozni!" Kérdem én, túlzott önérzeteskedés az, ha az ilyen megjegyzésre felkapja az ember a fejét, és visszavág?! Hát már ennyi se illet meg engem? Ilyen fogadtatás után csoda-e, hogy kedvem elhagyott, és nyitva tartva a szememet, a meglátott rosszat nem kendőztem!

Úgy, szóval nem tanultam meg dolgozni... Hát akkor mit keresek én az újságban újítóként?! Vagy vissza mindent, tévedés az egész? Miért csinálnak az emberből bolondot...

Ha nem szóval ütök vissza, hanem ököllel vagy kalapács-

én nem adok, csak így lehet tisztába vele az ember, hogy mihez tartsa magát. Akiknek az a dolguk, hogy tisztességesen előkészítsék a munkát, felfortyannak, mit akar itt ez a „gyüttment"? Álljunk talán haptákban előtte?! En ilyet sose kívántam, csak rendet, hiszen rend a lelke mindennek. Művezetőként is jól tudtam, hogy minden a melóson múlik, az ő eszével, gépével válik értékessé az „okosok" elgondolása...

Sosem tudom elfelejteni azt a napot, 1968. november 1-ét az LKM-ben, amikor munkába álltam. Három nappal korábban, amikor alakos forgácsoló szakmunkásként felvettek, és bemutatkoztam az egység- és üzemvezetőnél, a fogadtatás szívélyes volt. Az üzemvezető közölte azt is, amíg bérjavítást nem tud adni, jutalmazni fog. És amikor odaállok a gépemhez, hogy dolgomhoz lássak, mintha kicserélték volna üzemvezetőmet — ma is emlékszem a

„új fiú", én húztam a rövidebbet. Váltótársamat csak-

hamar elbocsátották részeges-

Kántor Lajos, kiáll

KÁNTOR LAJOS KÉPEI
Kölesd, Pártház

Harminc esztendeje szigorú rend, intellektuális erő és érzékenység jellemzi ezt a pályaívet. És még valami: következetesség, mely rendre megtermi sajátos értékeit egy kialakított és megtalált gondolkodási és fogalmazási rendszeren belül. Hincz, Domanovszky, Bernáth tanítványaként végzett a Képzőművészeti Főiskolán Kántor Lajos, művei szerepeltek Skopjétól San Paulóig, alkotásai megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galériában és számos hazai és külföldi gyűjteményben.

Mértékkel, arányrendjének megfelelően használja fel Cézanne, Mondrian és a kubizmus tanulságait

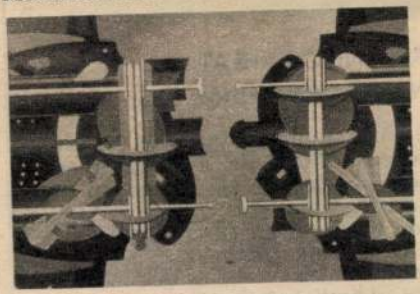

úgy, hogy olykor a látvány, máskor a „belső kép" elvonatkoztatása, az ábrázolás vagy az asszociáció jut előtérbe. A *Katona lovakkal* nemcsak a második világháború, hanem majdhogynem a század összegezése a nyerítő lovak görcsös rángásaival és a pusztulás magányában is méltóságteljes emberrel. Gépi formáiban az emberi értelmet elemzi, s még valamit, ami azon „túl van" — a harmóniát. Ezek a mechanizmusok válnak legújabb képein a lét jeleivé, immár ez a törekvés nem független a világ mai állapotától. A béke és az űr távlata egy megsejtett új kor hajnala, melyet Kántor derűs színekkel jelenít meg. *(Képünkön a Kompozíció című festmény.)*

Losonci Miklós

4.

XX III/5

2.

be. A múlt év végén azonban képtárral gazdagodott a város. A névadó Nagy István (1873—1937).

E festőnk életmódja szén- és pasztellrajzai lehetőségét követte; így alakult művészi célja is. Az állandó vándorlás nem tette lehetővé számára, hogy huzamosabb ideig dolgozzék egy-egy képen, ezért a hosszas előkészítést igénylő módszereket el kellett hagynia. A látvány

Munkásságom valójában egy festészeti tradíció része, abban az általános értelemben, amelyben a festészetet a szín, a forma, a folt, a vonal és a kompozíciós ritmus jelenti egy adott felületen. Bár rendkívül bonyolult korban élünk, amelyben elfogadott normák sokasága alakítja életünket és befolyásolja ítéletünket, ennek a festészeti tradíciónak aspektusai lényegében nem vagy alig változnak. Etalonjainak rendje a humánum által meghatározottak. Tehát ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy valaki a meglévő normákat elfogadja vagy elutasítja, mert ez a festészeti tradíció a képzőművészet történetének folyamatában állandóan jelen van.

A képeket belső kényszer hozza felszínre, amelyet a tudat kontrollál az alkotás folyamatában. Mindig a kész kép a fontos és elsődleges, amikor a felületre festett formák és a belső érzés egysége megvalósult.

Ez egyfajta mitológia, amely alkalmas egy életérzés kifejezésére.

Kántor Lajos

Kántor Lajos

Gépi formák

Kiss István:
Hunyadi

KÁNTOR Lajos

OTP BANK

GALÉRIA

Meghívó

OTP Bank Rt. – Házinyomda
Felelős vezető Kassai Rudolf

Az OTP Bank Galéria
(Budapest V., Nádor utca 15.)
tisztelettel meghívja Önt
1996. november 14-én 16 órára

KÁNTOR LAJOS

festőművész

kiállításának megnyitására

A kiállítást megnyitja:

dr. Dömötör János
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
1996. november 14-től november 27-ig
(szombat, vasárnap, ünnepnap is)
10 és 18 óra között

DERKOVITS
Galéria
DG*
LENINVÁROS

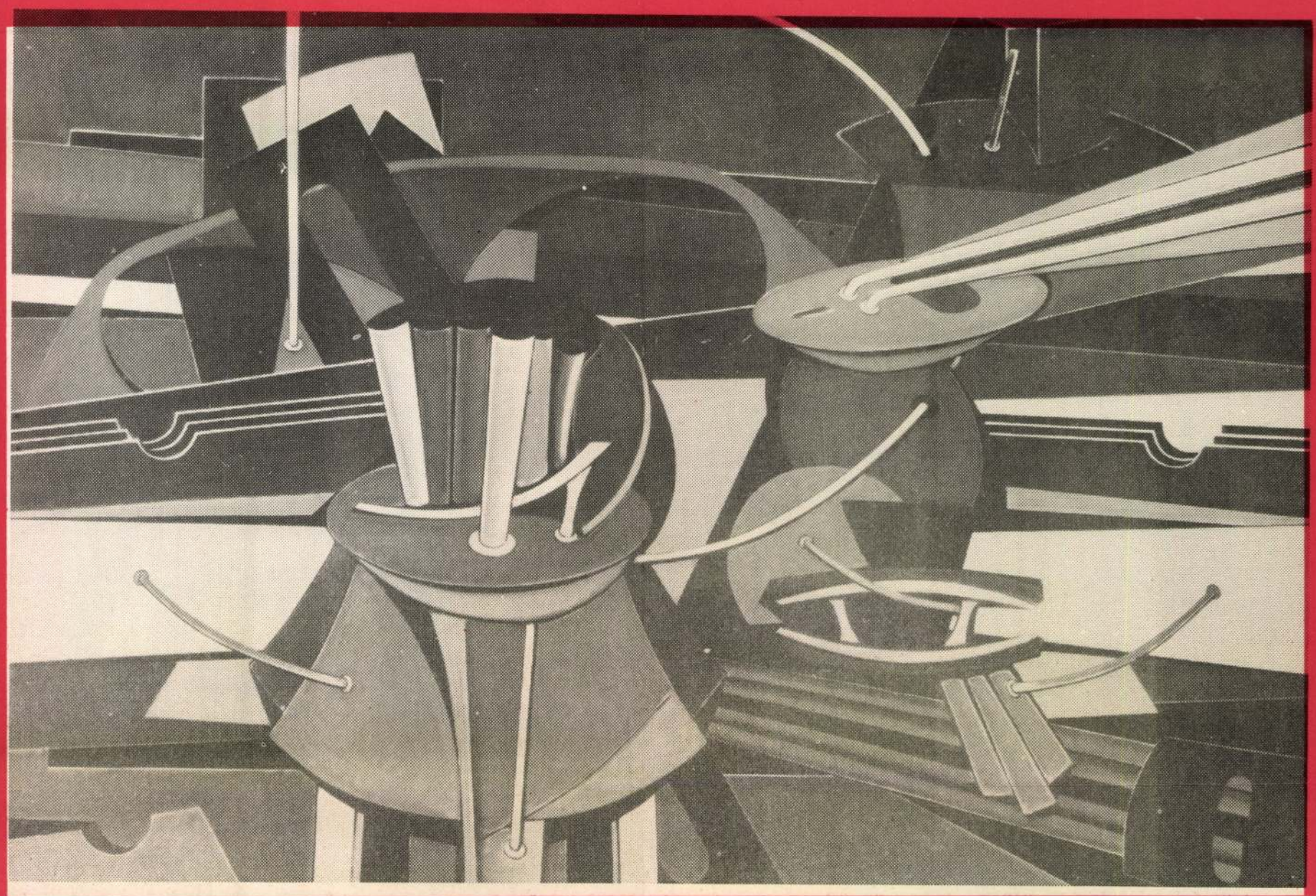

KÁNTOR LAJOS

Munkácsy-díjas festőművész kiállítása

1985. aug. 22-től szept 11-ig, naponta 10—18 óráig

A DERKOVITS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

tisztelettel meghívja Önt

KÁNTOR LAJOS

Munkácsy-díjas festőművész kiállításának megnyitására

1985. augusztus 22-én (csütörtökön) 17 órára

a Derkovits Galériába.

A kiállítást megnyitja:

Dr. LOSONCI MIKLÓS művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:

1985. augusztus 22-től szeptember 11-ig, naponta 10–18 óráig

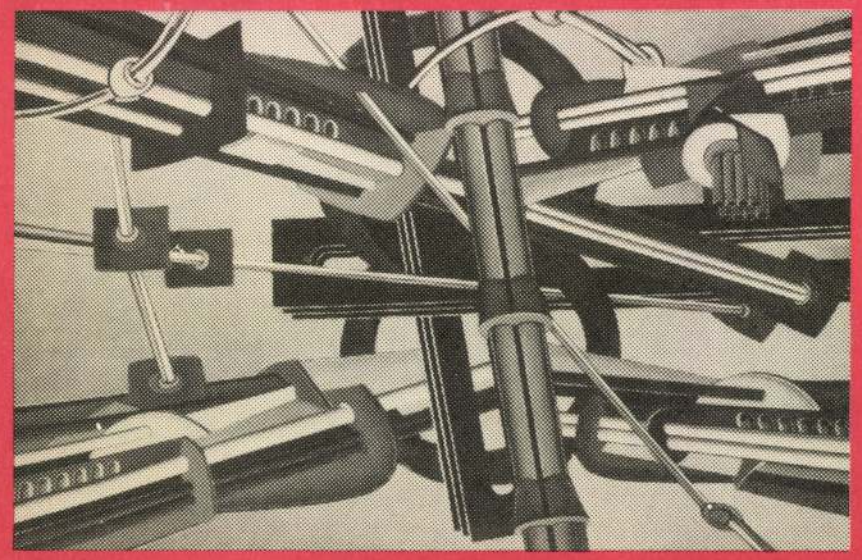

Kántor Lajos

DERKOVITS Galéria LENINVÁROS

KÁNTOR LAJOS

Munkácsy-díjas festőművész kiállítása

1985. augusztus 22-től szeptember 11-ig, naponta 10–18 óráig

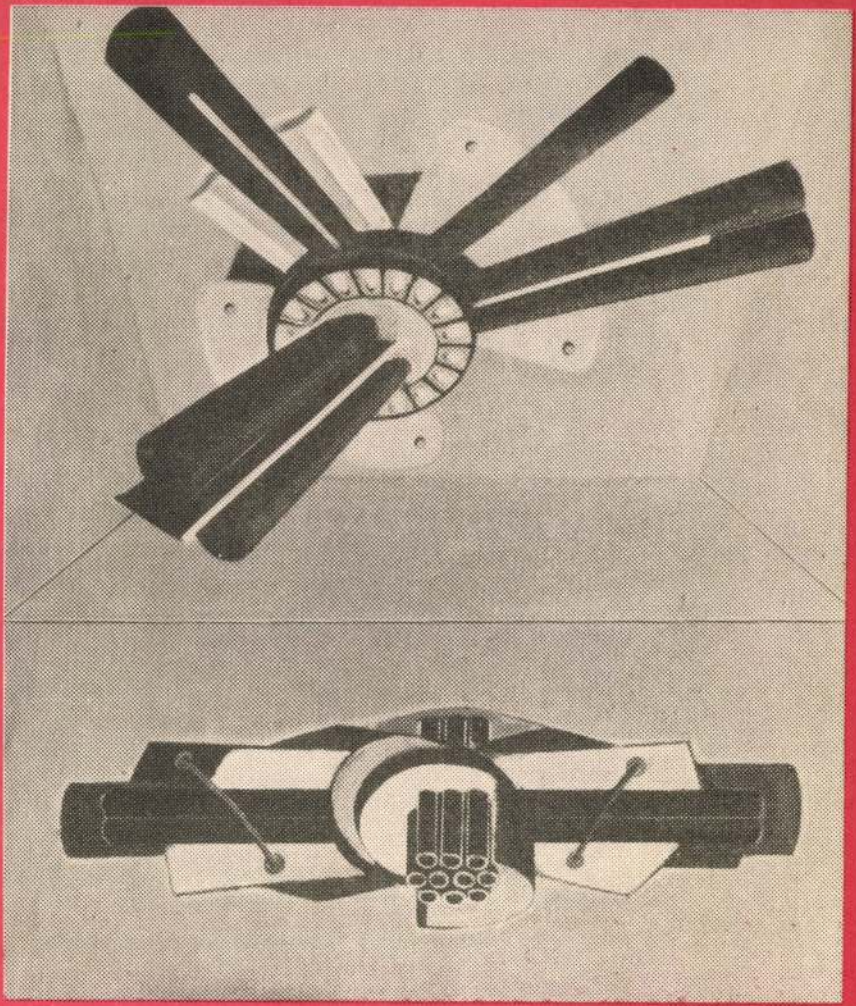

Kántor Lajos Munkácsy-díjas festőművész 1922-ben született Vajdácskán, Borsod megyében. 1954-ben diplomázott a Képzőművészeti Főiskolán Domanovszky Endre, Hincz Gyula és Bernáth Aurél tanítványaként. Azóta minden jelentősebb országos kiállításon szerepelt. Műveit bemutatták Varsóban, Prágában, Moszkvában, Berlinben, Párizsban, 1966-ban Skopjéban a Kortárs Festők világtárlatán és 1969-ben a X. Sao Paolo-i biennálén. 1972-ben kapta meg a Munkácsy-díjat, 1973-ban a Fővárosi Tanács nagydíjával, 1975-ben a Művészeti Alap első díjával tüntették ki.

Kántor Lajos festményei előtt

Tiszai tuskótól a jelig, rajzi elemzésektől a festői összefoglalásig, helyi látványértékektől kozmikus emblémákig, élményektől a felismerésig jutott el magánya termő szigetén folyamatos összpontosítással, elmélkedéssel, belső küzdelemmel Kántor Lajos. Művészete ezt a teremtő metamorfózist közvetíti, – a koreszméket és önmagát. Ez a szakadatlan párhuzamosság rendkívül tudatos és tisztázottan tiszta képi fogalmazással, szabatos színrenddel, minden fölösleg száműzésével éri el egyre véglegesebb szigorral a lényeget. Csak a lényeget. Ez a köre, semmi más. Így érte el képességeinek optimumát, mellyel példásan gazdálkodik, semmit sem hagy veszni, mindent a mű testesítésére gyorsít szívós erővel, méltóságteljes takarékossággal. Ez a kincse, kincsosztó fegyelme, mely Tőle indul, hozzánk ér. Mivel fejlődése gondolatok erkölcsiségével kivívott haladás, ezért legújabb, Mindenség-rendű, méretű, lélegzésű szín-zászlói visszacsatlakoznak gépi formáihoz, régebbi portréihoz és csendéleteihez, magaslatra ért belső fényükkel az előzményeket is megemelik a maguk önértékeiben. Egyszerűen azért, mert szín és forma olyan sűrítettséget ért el, hogy eszme lett, látványból látomás.

Losonczi Miklós

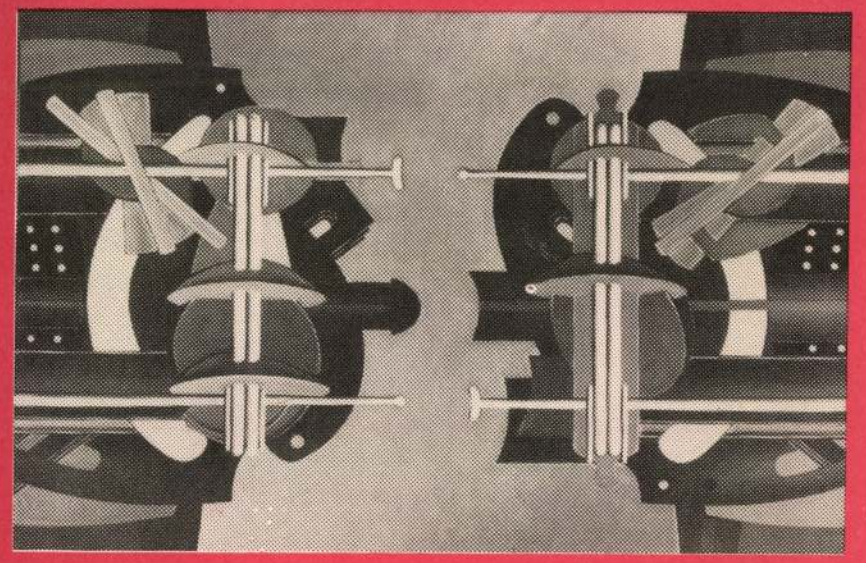

KÁNTOR LAJOS festőművész munkáiból Gépi Konstrukciók 1960–1970 címmel holnap este nyolc órakor nyílik kiállítás a Hyatt Galériában (V. kerület, Roosevelt tér 2.). A tárlat augusztus 2-ig látogatható.

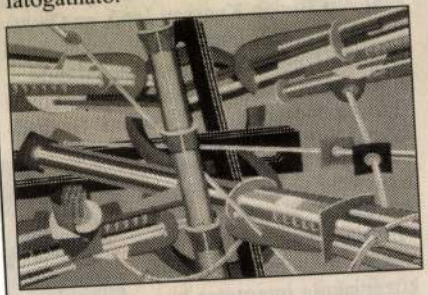

NÉPSZABADSÁG 2010. 07. 31.

HVATAL

Hiv.sz.: 38-77122-02-0

, sziveskedjen nyilatkozni arról,
.nevű 1961.03.02 ~~TAJ~~ ~~számú~~
jövedelemmel.
lemadóról szóló törvényben jövede-
ték, bevétel, amelynek összege meg-
unkabér összegét /1999. évben
: a legalább három egymást köve-
. 2000. ha 25.500,—
saládok támogatásáról szóló 1998.
ennyiben a 18. életévet betöltött
s jövedelme van, úgy a reá tekin-
átás folyósitását a negyedik hó-
ll, amig rendszeres jövedelemmel

KÁNTOR PÉTER

Ára: 18,50 Ft

Magyar Újság

II. évfolyam 46. szám IRODALMI ÚJSÁG 1990. november 15.

Esterházy Péter: Hozzászólás egy vitához ● Ha tehát csak áldozatnak tekintjük, akkor egyszersmind (elnézést a kifejezésért) hülyének is tekintjük. Dérczy Péter: Gondoljunk tehát Pándi Pálra ● A ma kultúrpolitikája farkasszemet néz a múlt korszakának durva módszereivel. Prepeliczay István: Kultúrpolitika – kisgazda szemmel. Bikácsy Gergely: Camus, a pogány ● Genfi Magyar Akadémiai Napok – Budapesten.

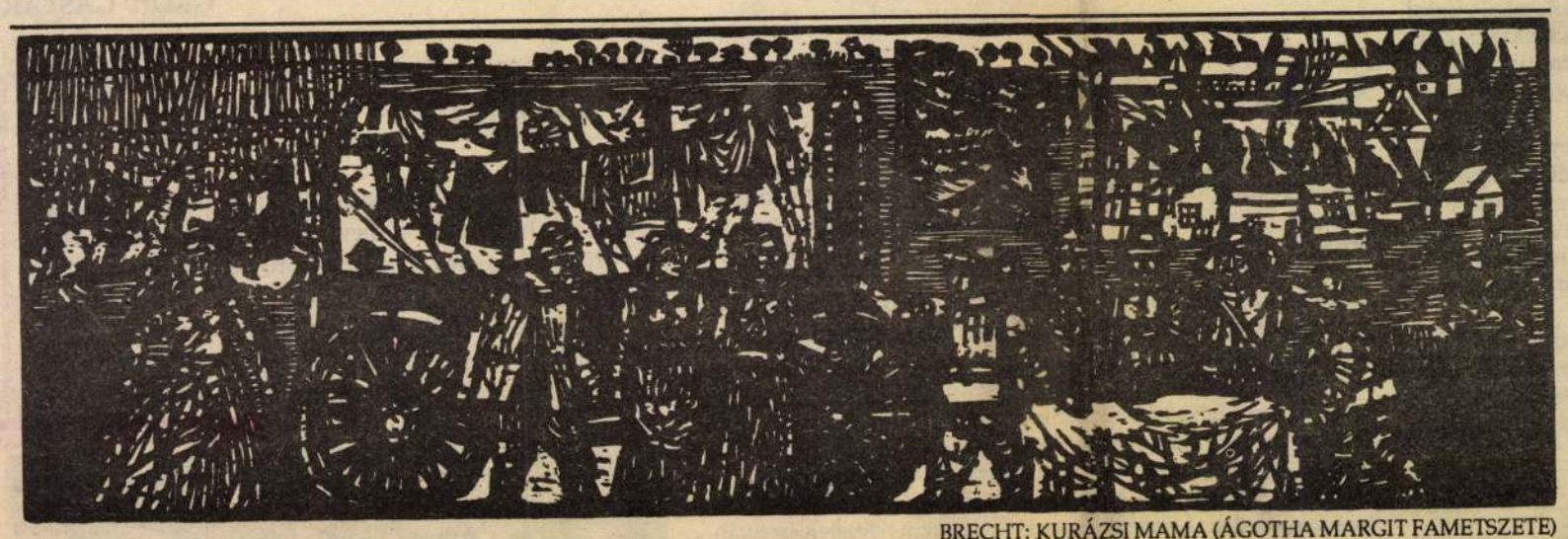

BRECHT: KURÁZSI MAMA (ÁGOTHA MARGIT FAMETSZETE)

Zebra

Német

LENGYEL PÉTER

1990. november 9-én

(NYELVI STRATÉGIÁK) Egész életemben meg akartam tanulni németül. Egész életemben úgy gondoltam, hogy megtehetem bármelyik pillanatban. Amikor akarom.

Ha a budapesti utcán egy külföldi megállít: merre kell a Ramada-szállóba autózni Pestről, vagy hol lehet olcsón sörözni, mindennél nagyobb a valószínűsége, hogy német nyelven fog megszólalni. Középkorú arab úr a Váci utcán azzal súgja füledbe, hogy nyitott az ország: *„tauschen-changewechsel"*. Kettő-egy a német javára az összes többivel szemben. Történelem. Már földrajz.

Cserkész őrsvezetők sítábora a lengyel Kárpátokban, felgyógyulni hívott meg a vöröskereszt, ötvenhat decembere. (Nem lőtt seb, fertőzéses májgyulladás az árvíz sújtotta Mohácsról, a munka barikádjáról.) S ott, Zakopane mellett a gyerekek: „Rettenetesen nehéz most nálunk bejutni az egyetemre. Sokat kell tudni." Negyedik gimnazista magam, az elnyomattatás gőgjéből, fölényes keserűn: „Tudni? És *az* a nehéz? Istenem, ha mi ezt egyszer otthon elérhetnénk." Nálunk friss erővel tombolnak éppen a származási kategóriák, esetemben egy nagy É betű, értelmiségi, rossz ómen. (Lehetne rosszabb is, azt Iksszel jelölik.)

A bölcsészkarra jelentkeztem, újlatin nyelvet választottam. (Sosem bánom meg azután.) A közvélemény hangja: „Meg vagy te veszve? Miért nem *németre* akkor már?" Az angolhoz húzott a szívem, jelentkezni nem merek, reménytelen bejutni az évi öt, azaz öt hallgató közé (az idén vagy százhúsz gyerek van a budapesti első évfolyamon).

Kamaszkoromon át, amikor minden tücsök-bogár nyelv volt a napi kenyerem, legfőbb mulatságom, délutánjaim kitöltője, a német kimaradt. Bizonnyal éretlen, gyermekes sznobizmus eredményeként is: mindeki azt tanulja jobb családokban először és másodszor, *akárki* tanulja, már csak nem fogok ilyen közhelyes dolgot művelni?

(ELJÖN AZ AKÁRMIKOR) Tavaly nyár, franciául tanulok (magyar irodalmi napok Párizsban – *Belles Etrangéres)*. Tudod, mindig valamit, nagy szélhámozás. Azután meg már meg akarom tartani a visszatért kamaszkort, a nyelvtanulás óráinak újraélt örömét. Hazaérve keresek egy intenzív német tanfolyamot, a gyerekek tanultak a cégnél, jó a tapasztalatuk. Szerencsém van, az állásomból éppen kirúgtak, a nap bármely órájában járhatok.

(KILENC HÉT) Nagyszerű kilenc hét következik. Szoba egy belvárosi házban, ülünk körben, ölünkben a könyv, füzet. (Az első három héten, mert a harmadik háromra már kivételes csoport lettünk – asztallal kényeztetnek.) Sportlövészedző, külkereskedő, orosztanárnő, operai kórustag, matematikus, főiskolás, ápolónő és óvónő, állások közötti tizenkilenc éves. Az egyik lány a szünetben a teraszon: „Neked két gyereked van?" Tegeződik mindenki, persze, a tanárnőnkkel is. „És mennyi idősek?" „Mint te tavaly." Furcsán néznek, a *diák*társaim, a. tanárom. Valami épelméjű helyet kell találnom közöttük, dolgoznom úgy, hogy eleve kilógok, már pusztán az adataimmal.

(A MEGTAKARÍTOTT ÖRÖM) A nyelv. Úgy járok, mint aki nem olvasta el idejében a Thibault-családot: még hátravan, nem pazaroltam el, jaj de jó nekem. Más ember, szegény, ilyen korára már tud németül, persze. Az új nyelv ismeretlen gyönyörűsége.

Társasági fecsegéssel töltöttem egy estét a minap. Nem olyan gyakori, feltűnt. Professzor, költő, természettudós, művelt, okos emberek. Az egyöntetű véleményük, hogy ez az angol, ez valami faramuci, nem olyan mint egy *rendes* nyelv, kiszámíthatatlan viselkedésre képes. Nekik van igazuk, magyar ember így éli át, mert *előbb* találkozott a némettel, kultúra, harcok, megszállások és Monarchia jóvoltából. Én már rendetlenül érkezem hozzá: az angol felől nézem.

(KÉT IDŐRABLÓ) S ahogy már lenni szokott életben és munkában, a külső körülmények összeesküsznek mellettem. Fogászati cirkusz, másfél órás köszörülések – kislányos doktornő lelkiismeretessége és biztos hozzáértése a nagy esztékában. Két időrabló dolgozik egymásért. A tanulás fabvágós részét megkönnyíti, hogy úgyis várnom kellene a kezelésre. Akárhány órát ücsörgök a váróban, örülök: így rendesebben tanulom meg a szavakat.

(KÉJENC ESTÉK) Meg még egy: éppen ekkor már itt van a szobában a műholdas televízió, négy német adás, egy osztrák. Az antikváriumok tele német zsebkönyvvel. A tanfolyam végeztével már csak olvasás és a tévémozi. Este nyolctól szabad, a napi munka után. Az anyanyelvemen tilos. Fizikai kéj, kábít a nyelv íze, nem akarom abbahagyni esténként, nem tudom, két film egymás után, három, rákapok, veszedelmesen, az egyetlen szerencse, hogy a test ereje véges, ágyba kell roskadni, német párbeszédeket álmodni kuszán.

G. német felesége idő előtt hazautazott Brémába. Elmaradt az alkalom, amikor életemben először ébren is beszélhettem volna valakivel az anyanyelvén *és* németül. Marad a nyelv papíron és képernyőn. Talán csak szellem az egész, nincs is ember, aki ebbe született bele.

(ÖLBE VESZ, ELDAJKÁL) Pontosan tudom, hogy amit itt most beszélni fogok, az laikus, amatőr, dilettáns és infantilis, *semmiféle tárgyszerű vizsgálatot nem áll ki*. Úgy mondom: a német szótárral-nyelvkönyvvel az egyszerű és a rugalmasan kacifántos együttesének örömét élem át. A ragasztgatót és a hajlítgatót látom a nyelvben egyszerre.

Keresem a forszát. Kikerülhetetlen Mark Twain *connecticuti jenkijének* emléke, amint a Kerekasztal lovagjainak beszédében ráismer, hogy miből lesznek majd a kacskaringós-végetnemérő *német* mondatkígyók. Az angol felől nézi, az amerikai felől. Elkülönítem a szó-vonat vagonjait, aztán képzőktől-ragoktól-mósdosítóktól lekopasztva aláhúzom a közepén azt a négy-öt hangnyit, *amin múlik*, végül. Azt kell bevágni. Ilyen angol-egyszerű. Amiket levagdaltam, azokkal hajlít, ragoz, módosít, változtat egyszeri saját eszközeivel, melyekre – ismerőseim közül – csak ez a *végül* kurta szótörzsekből építkező nyelv képes. Kettéhasadt igéje ívbe fogja a mondatot, mindig építhetsz a hátulsó pillérre igével záruló építményében. Vagy csak az ölébe fogad be egy tagot, eldajkálja. Tág lehetőségű, bonyolult-árnyalt. Látja a kései nebuló, együtt, angolnak és latinnak.

S egyszerre tudja, hogy az az *akármikor*, amikor a németet megtanulhatja, az *most* eljött. Beoszthatja sokáig, jó mulatság, bőséges adag, nagy, nagy ráérős szélhámozás.

Cél és eszköz

E szemlélet aztán oly mértékben távol ta őt az irodalomtól, hogy például az magyar próza esztétikai-poétikai ira végképp nem tudott autenti szolni, mérhetetlenül ideger nézettől, hogy az irodalo lom, és se több, se keves sőt talán a Tanárnak ja: irodalmárként irodalmon; vég múltán már szerepet t nem az

3

Ágyúval verébre?

Nagy dolog a sajtószabadság. Küzdeni érte és fenntartani alighanem minden másnál fontosabb feladat, mert nélküle nincsen *gondolatszabadság* sem, ami pedig sine qua non-ja az emberi létezésnek. Tudtam persze, hogyha majd valaha megterem, akkor nálunk is ára lesz, mint mindenütt. Az igényes szónál mérhetetlenül több az igénytelen: szükségszerű, hogy felszínre törjön a kontár, az olcsó, a kommersz, a hazug, a mocskos – nagyon rendben van, így kerek a világ. A szabadság ugyanis oszthatatlan, korlátozni csupán kívülről és önkényesen lehet. S az úgynevezett jogállamban mindössze két ilyen hatalom létezik: a mások érdekeit védő törvény egyfelől, és mindenkinek a maga lelkiismerete (öncenzúrája) másfelől.

A magyar sajtószabadságnak ebben az országos, össznépi eufóriájában most mégis rosszul érzem magam. Nagyon rosszul, mert egyre fokozódóan eszement világ ez, ahol a törvény és a lelkiismeret nem, vagy nem jól működik. Az elmúlt hónapokban sokszor már nemcsak azzal az elvakultsággal találkozhattam, ami a percnyi részigazságért vakmerően kockáztatja a holnapot, hanem egy újfajta *mámor*ral. Hogy nincsen tét, csak poén. Nekem ez a jelenség már-már a balsejtelmes Adyt juttatja eszembe, ugyan kitéve még hozzá a magam kérdőjelét. Valóban újra körvonalazódhatna, hogy „Eljött az álmodt minden-mindegy. / Esküdjünk a mindent-szabadnak,..."?

Ám joggal kérdezhet, sőt rendre is utasíthat bárki, hogy túlzó az indulat és sértő az általánosítás. Vékony az ürügyem is, nem tagadom, Megyesi Gusztáv és Kovács Zoltán két szerény, bár vaskos Csengey-pamfletje volt a pohárban az az utolsó csepp. (Magyar Hírlap 1990. november 3.) Mondják: szellemes reflexió, Csengey megérdemelte. Mondják: alpári válasz, mert Csengey végre megírta. Továbbá: szabad-e ágyúval verébre? Én viszont úgy érzem, hogy nem a szereplőkre, hanem a módszerre kell itt felfigyelni. Amely a fölvető személyét ellehetetlenítve, a valós problémát is sikeresen eltünteti.

Az önbecsülésünkről van szó, a minőségérzésünkről. Hogy erre senki más hibája nem adhat feloldást. Arról beszélek, hogy nem ízléses gúnyolódni, mondjuk, a nyomorékokon, a zsidókérdésen, anyánkon, vagy istenünkön. Ha adunk magunkra. Ahogy nem ízléses Csengey Dénesen vagy bárki embertársunkon sem. Nyugodtan zárójelbe tehetjük írását, személyét, vitathatatlan jószándékát stb., mert ez nem politikai, hanem szakmai kérdés, hiszen még ha hétpróbás gazember volna, az sem lehetne mentség arra, hogy megalázzuk. *Ha adunk magunkra*, mert ettől keserves ez a sokadik eset, hogy erre a hitelességre gyakran a kiváló tehetségeknek sincsen igénye. Akkor pedig kinek? Ha már az írástudók egy része is csípőből érvel és ítél, akkor összezavarodik a felelősség és lelkiismeret. Akkor az 'aki bírja marja' a 'cél szentesíti az eszközt' lesz itt a mérce és az úzus. Akkor a magyar értelmiségben megszűnik a kommunikáció, helyette a gyűlölködés gyűlik – kiszámíthatóan: az akció–reakció elve szerint. Meddig? – kérdem mindannyiunktól – a robbanásig? vagy még észre térünk előtte?

KIS PINTÉR IMRE

Ágyúval verébre?

Mókuskerék

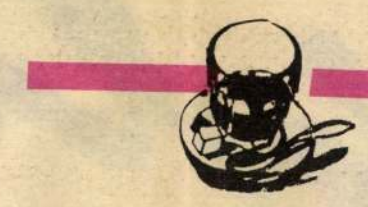

Kedves olvasónk úgy vélheti, aránytalanul sok szót vesztegetünk némely pamfletekre. Ám, ha valamelyest is megérti szerkesztőtársaink elkeseredését a már számlálhatatlan önfeledt és önsorsrontó szitkozódás láttán, mely divattá lett a közgondolkodásban, talán elfogadja e többszólamú panasztételt.

Útszéliből ágyszélivé vált mára vitáinak hangneme.

Csengey Dénes nagy erőfeszítésel, s talán éppen emiatt elködösült tekintettel próbált szembenézni a Csoóri Sándor kavarta vita porából elősejlő érzékenységekkel. Egy példával indította írását a Magyar Hírlapban. A példa íróilag talán kevéssé szerencsés, de azért őszintének látszik. Veleje, hogy Csengey egy hajdani szeretkezés utórezgései közepette döbbent rá a magyar zsidóság iszonyatos sebzettségére.

Egy jeles és egy másik pályatársunk válaszcikkében hatalmas feneket kerített az ágybéli példázatnak, akkorát, hogy az minden mást eltakar. Szót ejtettek mindenféle erotikus és egyéb hátsó dolgokról, gondolatokról, éppen csak a tárgyról nem. Kinagyították torzra Csengeyt, hogy kikacaghassák. Régi módi ez, s annál keservesebb, hogy más időből ismerős.

Évek óta folyik ez a személyeskedő móka a sajtóban. Az ántivilágban talán még érthető volt, az indítéka legalább. Jeles és jeltelen pályatársaink tisztességesebbje személy szerint sem szerette ama pályatársait, akiket a pártállam szócsöveinek tartott, s mint ilyeneket igyekezett nevetségessé tenni, ha egyebet már nem tehetett velük. Nem célravezető módszer ez, szakmailag is fogyatékos, indokolta azonban a tehetetlen düh és a keserűség. Ló döglött, hám ürült azóta. Amikor aztán, a rendszer törvényesre változván valaki (bárki) nehezebb vagy akár „kényes" kérdéshez nyúl: működésbe lépnek a feltételes reflexek. Beindul a mókuskerék, a csapdájába zárult régebbi szabadszájúakkal, hajtja tovább a tehetetlenségi erővé vált egykori indulat, céltalanul, ám oly sebesen, hogy elmosódnak a rácsok, szabadnak érzik közöttük magukat.

Ez a vitamódszer pedig nem annyira Csengey Dénest sérti, hanem a „tárgyát", a magyar zsidóságot valójában. Hiszen a könnyed támadók eszerint nem veszik komolyan véresen komoly problémáit. Ürüggyé válik ez is a toll és az elmeél csillogtatására. Villognak is a sötétben a világos fejek, nagyra növelik önnön árnyékukat. Az ilyen nagyság pedig éppoly torz, mint amilyent kikacagnak.

Ez esetben alpári is a dolog, kocsmasarki ízlésnek való. Elfelejtődik még az is, hogy az impotencia nem jellemhiba. De lehet róla beszélni, élcelődni a rovására. Mindent ki lehet „cikizni", végül is, ha egyéb mondanivalónk nincsen. Ha a mégoly hibás állítással is képtelenek vagyunk szembeállítani egy másik állítást. Ha tagadni is kevés az erőnk. Ez még a kocsmában is így van.

A tapasztalat szerint azonban, egy betegágy szélén üldögélve a látogatási napon, és vicceket mesélve egymásnak nem vidítják fel a szenvedőt, a tréfálkozók maguk sem lesznek derűsebbek. Éppen csak kínos zavaruk vagy az üresség hatalmas mélysége tűnik elő. A gödör, amelyben vagyunk. S amelyet idétlenül vihorászva ásunk tovább. Egymásnak, magunknak.

Legszomorúbb az egészben, hogy ebben a „szövegkörnyezetben"én sem arról beszélek, amiről szó van, Csengeynél és másutt. Nem szállok vitába vele, elvették tőle a kedvem. Az a szomorú, hogy az ember tisztogatni kénytelen a fegyvereit, ahelyett, hogy használná.

CSIKI LÁSZLÓ

Csak férfiasan!

Csak örülni tudok, hogy Megyesi Gusztáv végre fölismerte: nem nyavalyogni kell a sajtót, könyvkiadást ellepő lektűr, krimi-, szex- és pornóáradat miatt, nem panaszkodni, hogy nem jut levegő az igazi értékeknek, hanem a kihívó által választott fegyvernemet elfogadva állni a harcot. Ez aztán igazán férfias válasz.

Elsőre azonban indokolatlan a valódi, kemény pornóval kezdeni: a pártállami pornópótló kitaposott útján a szexuális tanácsadás esélyének megragadása látszik kézenfekvőnek. Megyesi első páciensül Csengey Dénest szemelte ki, és igazán megragadó az az őszinte jószándék, amivel tanácsait – széles körű nemzetközi szakirodalmi ismereteit kamatoztatva – megfogalmazza. Valami azonban a remélhetőleg sorozattá *duzzadó* első üzenet nyomán mégis aggaszt, bár ma még kijavítható: a talán túlzottan teoretikus jelleg. A szerző ugyanis hivatkozik névtelen szexuálpszichológusokra, neves gyakorlati tanácsadókra, a témakör ismert honi reszortosaira, de saját praxisának nyoma sem üt át okfejtésein. Talán mégsem jó, ha egy szexológus ennyire szemérmes. Imponáló viszont, hogy milyen pontosan ismeri föl, hogy Csengey Dénes a számára oly fontosnak tűnő témába (Csoóri-vita, zsidókérdés stb.) csak saját, látens tehetetlenségét transzponálta; hiába, egy élesszemű szexuálpatológus elől nem lehet elrejteni a titkos gondokat, mert az tüstént fölismeri: ügyfele politikai kudarcaival csak szexuális kudarcait próbálja semlegesíteni. Teheti ezt már csak azért is, mert, mint később kiderül, ezzel szemben ő, Megyesi Gusztáv éppen fordítva jár el. A közügyekkel foglalkozván válik szexuálisan is sikeressé. Mint példás őszinteséggel írja (bár látni fogjuk, nincsen öröm üröm nélkül): „zsidókérdésről van szó, tehát bármi idejöhet, nekem máris erekcióm támadt". Egy-két éve még irigyeltem volna ezért Megyesit, ma azonban inkább sajnálom, mert immár hosszú hónapok óta kényelmetlen testhelyzetben kénytelen közlekedni, és görnyedni írógépe mellett, hogy aktuális jótanácsait közreadhassa. Részvétem azonban nemcsak ez váltja ki. Azért aggódom Megyesiért, most ez az állapot igencsak megzavarhatta: hiszen daliás mivoltába beletörődve csak ennyit jegyez meg: „Mindegy."

És ez itt a kulcs. Ebből aztán bárki megtudhatja, hogy mi indokolta a téma szakirodalmának tanulmányozását. De ez csak növeli a szememben Megyesi tanácsainak értékét. Személyében nem egy kívülálló, közönyös idegen szólal meg, hanem egy szenvedő embertárs, aki a maga megmentésére szerzett tudást akarja a köz szolgálatába állítani.

Ez a sajátos eredetű empátiakészség eredményezi, hogy Megyesi a tünetegyüttes jelentkezésétől térben és időbeni távolság dacára, ki tudja hüvelyezni, ami az ő tanácsai nélkül egzisztenciális válságba jutott Csengeynek nem sikerült, hogy tudniillik a zsidó *érzékenység* mítosza helyett az *érzékiség* gyakorlata az üdvözítő.

Tanácsra várók! Forduljatok Megyesi Gusztávhoz! Mert lehetséges, hogy amit mond, nem segít: most előfordulhat, hogy olyan családi végzet, történelmi sorscsapás, genetikai előzmény stb. akadályozza nemi életetek kiteljesedését, boldogságotok megtalálását, hogy az erogén zónák általa tanácsolt ingerlése sem fogja megoldani orgazmus- és potenciazavaraitokat, de mindez semmiség: a biztatást olyan embertől kapjátok, aki veletek érez, s nem pusztán empátia ez: együttérzése organikus; sorsotokon javítani mélyről jövő embersége, a veletek érzett sorsközösség jegyében akar. Ne kérdezzétek, mi hajtja: a szenvedő emberiség érdeke.

GRÓH GÁSPÁR

Tovább!...

1990. október 27. szombat, délután fél öt óra. A Margit híd pesti hídfőjén a tömeg szélén egy borostás arcú, gyűrött ruhás csavargó úr ácsorog a taxis-brigadéros mellett. A taxis-brigadéros beszél: – Te, öreg, te most menjél innen odébb, jó, mert látod, be vagy szíva, és ne mondják, hogy a taxisok részegek, jó? Szóval menjél odébb, de azért csak szolidarítsál tovább!

KÁNTOR PÉTER

KÁNTOR PÉTER: **A Furcsa madarak-sorozatból**

Még néhány szó az *Új könyvek*ről

Polémia zajlott le minap a *Magyar Napló*ban Parti Nagy Lajos verskötetének egy recenziója körül. Az inkriminált recenzió az *Új Könyvek* című lapban jelent meg, amely – mindenekelőtt – nem lap.

Lássuk hát, hogy micsoda, hátha sikerül némely félreértéseket eloszlatni. Mellesleg talán az írótársadalom is kissé jobban megismeri ezt a ... minek is nevezzük valamit.

Az Új Könyvek 1964 októberében indult meg, azzal a célkitűzéssel, hogy tájékoztatóul szolgáljon a könyvtáraknak könyvbeszerzéseikhez és olvasóik tájékoztatásához. Nem kevesebbre vállalkozott, mint arra, hogy minden Magyarországon megjelent, és könyvkereskedelmi forgalomba került könyvről szabványos, katalóguscédula céljára felhasználható bibliográfiai leírást adjon (a szokásos könyvtári hókuszpókuszokkal, ETO-számmal, később tárgyszavakkal), némi fogalmat adjon szerzőjük kilétéről, 0,5–1, de legfeljebb 2 flekk terjedelemben ismertesse-annotálja-recenzálja tartalmukat, és olvasó- és könyvtártípusok szerint ajánlást adjon a beszerzésükhöz.

Sokak szerint lehetetlen vállalkozás volt – Magyarországon Arany *Koszorúja*, a *Nyugat* és a *Nagyvilág* rövid időn át élt rövid recenziós rovata óta minden hasonló vállalkozás megbukott –, és ebben valószínűleg mindenkinek teljesen igaza volt. Ezzel szemben az *Új Könyvek* negyedszázados – ma már sok komoly laphoz hasonlóan bizonytalanná vált – megjelenése során, az esetek túlnyomó többségében egyedül és először ismertetett évenként 2000–3000 könyvet, mindösszesen tehát eddigi fennállása alatt kb. 65–70 000 munkát. Bekötött évfolyamaihoz – amíg telt rá – többéves, azóta csak éves betűrendes, szak- és tárgyszómutatót adott, melyekből, vagy egyszerűen bármely közkönyvtár nyomtatott katalóguscéduláinak sorszáma alapján a korszak egész könyvtermése visszakereshető. Talán nem szorul magyarázatra, hogy a hazai sajtókritika volumenéhez és átfutási idejéhez képest ez frissiben mit jelentett, és ma, összességben mit jelent.

Huszonöt év alatt természetesen nagyon sok minden változott: a teljesség lehetősége, a szempontok, a főhatóságok, a kiadó, a felső beavatkozások, a főszerkesztők és szerkesztők személye, a recenziók stílusa, szerkezete, néha terjedelme, a kiadvány elterjedtsége (ma 7000 könyvtár fizet rá elő), s végül, inkább a legutóbbi időkben, az ismertetések stílusa, hangvétele, kritikusabbá válása. Ne felejtsük el, hogy régebben a magyar könyvkiadás kizárólag elsőrendű, kitűnő műveket adott ki, lett légyen szó az Élet és Tudomány Kalendáriumáról, a csillagászat történetéről, Todor Zsivkov beszédeiről, a micsurini genetikáról vagy a Néphadsereg dicsőségét zengő eposzokról, márpedig az *Új Könyvek* mindezeket kivétel nélkül ismertette. Ma már – mint tudjuk – ez a helyzet megváltozott: bizony-bizony hitvány pornó, ál-sci-fi, álkrimi, természetgyógyászat, keleti álfilozófiák is megjelennek, és talán a szépirodalom sem mindig klaszszikus értékű. Volt azonban néhány dolog, amely az *Új Könyvek* negyedszázados fennállása alatt nem változott. Mindenekelőtt, akárcsak jó néhány más, hasonló jellegű, főleg angolszász kiadvány (amit sokáig nem volt divat emlegetni), például a *Times Literary Supplement*, ismertetéseit névtelenül közli, és szerzőit soha nem adja ki. Ezt a gyakorlatot nemcsak ma kifogásolják egyesek, a maiaknál sokkal dörgedelmesebb, ha nem is nyilvános kérdőrevonások estek vészterhesebb időkben; részben a harmadik T felé sorolt írók méltatása és megbecsülése miatt, részben a fekete listára tett külső munkatársak miatt, akiknek a nehéz időkben némi szerény anyagi segítséget tudtunk adni. A névtelenség megvédett a dühös és fenyegetőző felsőbbségtől, a sértett szerzőktől (akiknek sora a kioregedett operettbonvivántól az önjelölt költőkön és drámaírókon keresztül a tudósokig húzódott), a dilettánsoktól és a klikkreakcióktól. Ez a névtelenség a jelek szerint még ma sem haszontalan.

Nem változott másodszor az, hogy bár az *Új Könyvek* az idők során a jelek szerint számos könyvkiadóhoz és szerkesztőséghez is eljut (annak idején rejtélyes csatornákon át még az APO-hoz is eljutott), soha, semmilyen körülmények között nem sikerült elérnie, hogy lappá válhasson, még annyit sem, hogy legalább a könyvesboltokban hozzá lehessen férni. Ehhez még a névtelenség sem volt elég.

Harmadszor mit sem változott az, hogy az *Új Könyvek* mindmáig és kezdettől fogva olyan képtelen feltételek között működik, amilyeneket újságírók és lapcsinálók talán el sem tudnak képzelni. Szerkesztőségi ciklusideje két hét (esetleg kevesebb, némelyik évben 35 száma is megjelent), de a tartalmát, azt, hogy egy-egy számába mely könyvek, illetve ismertetések kerüljenek, azt külső körülmények (terjesztői készlet, illetve egyéb terítési szempontok) és a bibliográfiai leírások elkészülése szabja meg. Külső munkatársainknak 3–7 napos határidőket adunk (melyeket persze nem tartanak be, de lapzártára el kell készülniük), ezért viszont királyi honorárium ot biztosítunk (az utolsó tíz évben ez már akár a művenkénti maximális 300,– Ft-os összeget is elérheti, ám az átlag ennek a fele!, persze bruttó). Lehetőségeink így aztán meglehetősen behatároltak, lapzártánk pedig bolondokháza. Más kérdés, hogy mindezek ellenére az idők során külső, néha belső munkatársainkból (költőkből, írókból, kritikusokból, irodalomtörténészekből, szociológusokból, újságírókból és más szakemberekből) mára kitelne egy egyetemi tanszék, egy tudományos intézet és még vagy két szerkesztőség, ha a külső munkatársak többsége mindig „gyalog" könyvtáros volt is.

Természetesen nem lehettünk-lehetünk hibátlanok, pláne nem tökéletesek. Néha – mióta szabad – nemcsak tárgyi tévedések és balfogások csúsznak be ismertetéseinkbe, hanem olykor talán stílusuk és hangvételük is kifogásolható. Régebben meg kellett bújnunk a sorok közötti célzások és finoman megkonstruált, „kódolt" ajánlások mögé, soha negatív minősítő jelzőt nem használtunk, ma stílusunk – a koréval együtt – sajnálatosan árnyalatlanabb lett. Mindezek ellenére úgy éreztük – és ma is úgy érezzük –, hogy nem végzünk haszontalan munkát, és továbbra is az lesz a helyes, ha ennek érdekében névtelenségünket megőrizzük.

FODOR ANDRÁS
és SZILÁGYI TIBOR
Az *Új Könyvek* alapító munkatársai

peremén a nagy bizonytalanság, még azt se tudom, a két terminál közül melyik . . . a meglelt terminál A, B és D indulóhely-tömbje közül melyik. . . találomra jól választok. Nekem ez kevés. Az ilyesmitől a fordítás bizonyossága távol áll, s az idegenben-írás is csupa képlékenység, széthullás. . . itt tartok. A hosszú várakozás a csarnokban, az üresjárat, mire bejelentkezhetem, csomagjaim leadhatom. . . a gép szűk tere, a belefáradás a repülésbe. . . a váratlan riadalom, hogy leszállva túl hosszan rohanunk, most jön valami katasztrófa, hosszú évtizedek óta első halálfélelmem. Az egész útnak, fizikai részének az érdektelensége. Csak mégis, ahogy mondod, „ebből itt", a mindenkori „ebből-itt"-ből ki kell szakadni. Amíg megy. És ha ilyen áron is – ők, fáradás, hiány, hiábavaló igyekezetek stb. –, de ki kell szakadni néha. Most én lassan csak rosszul járok ezzel.

Azért megemlítendő volna első teljes napom reggele. Ahogy nekivágtam. A körutakon. Az Operához, a rue de la Paix-n, csöndes hűvösségén át a Vendome térre. . . ott megálltam, egy szemétládának támaszkodtam. Követtem szokásaimat. Bélyeget ragasztottam levelemre, postaládát kerestem. Megleltem egy zebra átjárót, láttam, hogyan nyílnak kis vas kapuk, melyek a kutyákat hivatottak kizárni a parkokból. Kő és fa padokon ültem le gesztenyerendek alatt, kis szobrokat néztem, a nap kisütött. Megtaláltam a gyalogoshídhoz vezető átjárót, föld alatti alagutacskát, a hídról néztem a folyót, a két maradvány-pillért, valami másik hídét. A nagy múzeum előtt, melyet meg akartam tekinteni, s ahová aztán be is jutottam, pár nap múlva már elszánt kísérlet után, sokan álltak, nyitás-ideje előtt egy órával is. Nekivágtam sűrűbb negyedeknek. Olykor hosszasnak éreztem a gyaloglást, az érdekes galériák ellenére érdektelennek a szűk utcákat. Aztán ahogy megint végehossza-se széles sugárutakon mentem, már az „enyém" volt az addig megtett szakasz. Így ültem le egy Casimir Périer nevű téren, és a Szent Klotild templomról azonnal láttam: szép, mint a Nagy Nevezetes, csak ide senki *túr*ista nem nagyon látogat. Bementem hát. Orgonaszó fogadott. Hallgattam, skálázás folyt elébb, majd valami időben-közeli darab bontakozott ki. Ilyen kevés is elég, jegyeztem föl blokkom fedelére. Aztán kint ültem megint a téren. Most minek üljek itt valami örökkévalóságot, gondoltam azért, és a St. Dominique utcán mentem tovább. Egy trafik ajtaján barna mackót láttam, képeslapon ült egy sárga vitorlájú fa hajócska mellett. Csaknem lefényképeztem. Útelágazások jöttek, a hegyesszög, a letompított-szög, metszett „orrú" házakkal nem bírtam betelni tíz nap alatt se; alig. A hihetetlen keskeny, egy-szobányi-széles épületek! S ily tömegük! Végül a Mars mezőre jutottam ki, s meglepő meghittséggel fogadott: tagoltsága áttekinthető volt, tereinek és fasorainak tagoltsága az Eiffel-tornyot is „eladta". S utamnak ez még csak a kezdete volt. Most mindezt úgy mondom magamnak, mint aki rá akar hangolódni: nem feladni mindezt. . . most akkor nem itthon maradni ismét „örökre", bevárni halálukat, be minden honi „fejleményt", ideragadva. De „ott kint" nem eléggé szerves. E kettő, csak erre következtethetek, hozza, adja egyre azt az állagot, amihez mindenkor hozzászoktam: se-se, vagyis amiben liberális lennék, azt visszavonja a bennem lakozó konzervatív, emennek lehetőségeit viszont széthajtogatja a „nyitó". Átjutottam végül Passyba, üzleteket szemléltem fölületesen, egy kis templomot le is fényképeztem, elérkeztem Monet múzeumába, a Marmottanba. Közben La Fontaine rókájának és hollójának szobrát nézegettem, s ott nagyobb csoport élénkkedett. Egy férfi franciául s németül is beszélt. Gyerekek stb. Pár szót váltottunk, ő engem amerikainak nézett. Ezt mulatságosnak találtam, ráhagytam, dícsértem a franciákat, ő azt mondta, hiszen odaát „nálunk" – nálam – még modernebb minden. Elváltam tőlük, bementem a múzeumba. És nagy fények, lágy és puha tér fogadott, s ebben keményen villogtak és lehetetlenné finomultak a Monet-vásznak. Nagy hangoskodásra riadtam, ahogy a többi csöndes nézővel üldögéltem vagy bolyongtam a föld alatti termekben. „Amerikaias" emberem volt az, a gyerekcsoporttal, más felnőttekkel. Harsányan ordítoztak, élték életüket. Elmenekültem. Bolyongtam előlük a tágas, összetetten tagolt múzeumban. Egy pillanatra még összefuthattunk volna, a kijáratnál. Az ellenkező irányba vettem utam. Ráleltem a nekem talán legjobban tetsző utakra: Henri Martin, Georges Mandel. S a Tokyo-palotánál most már másodszor jártam, majd gyaloghídon átjutottam ismét St. Dominique utcájába. De a Szajna partja mellett tartottam ki inkább, s a D'Orsay múzeummal próbálkoztam. Ismét a nagy sorállás, tömegek. Eltettem későbbre. Boulevard St. Germain. . . végig rajta! A Szent Lajos-sziget, a IV. Henrik körút, a Bastille tér. A Vosges tér. S haza, a nagy körutakra kiérve, a meglepően külön-középen-álló két hajdani kapu mellett. Miért is írom ezt?

Most már semmi se marad abból az ágy-végén-gépelt irományból. De hát ahogy visszagondolok, mind kevésbé tudnak föllelkesíteni bármi utam emlékei. A sok fordítás eleve kilúgozza az agy emlékezőképességeit. A clochard, aki gyűjtögette a képkivágásokat – ajándékba adta –, de azt nem tudta vállalni, amire nem emlékezett. Hogy ő ki volt, a fejsérülése előtt. Az 1400–1500 ív prózafordítás is ilyen „agyrázkódás", vagy mi. Járok és járok, megyek. . . történik, ami történik, de azonnal. . . és aztán, mintha nem történt volna semmi. Kifakul a színe, elvész a pillanat elfogultsága. Nemtudássá válik, ami. . . talán akkor sem akart semmiféle „tudás" lenni, jelenének pillanataiban sem. Miért csinálok bármit, akkor hát? Semmiféle választ nem tudok adni erre. Akárhogy kérdeznének, nem tudnék. Hosszasan. Megértem már, akik ilyenkor csak így állnak. Miért nem mondanak valamit? Nem tudnak mit mondani. Közben mindenfélét azonnal jó helyre sorolok. Utcákat, képeket, múzeumokat, fákat, tagolódásokat. A szállodák különféléit. Napszakokat, saját külön-állagaimat mindebben. Csak az egész nem vezet már sehova „máshova". Minek is kellene. Liberális vagyok abban, hogy hagyom, történjen velem egy sor minden, nem

kötöm meg magam. Konzervatív, hogy valami ezen-túli ragaszkodás, nem is ragaszkodás, kötődés, már tart, nem is, hogy nem ereszt, de nincs más.

„Visszafogad a régi rend. . .”

Ezzel akkor mintha nem lennék sehol. Magam az ágy, párna, utcazaj.

Ám ők, akik Szpéró – és halott társai – után itt élnek még, és akik után nemakarás marad csak nekem, ők nem hagynak el, nem csalnak meg, nem pártolnak semerre. Samu alig várja, hogy szabadon lehessen, kezemben hasalhasson, és Mokka már nagyokat csíp belém a rácson át, s délután ül majd itt az írógép mellett a vállamon, Alíz pedig szétdobja magát, arcát-csőrét ujjaimba feni, úgy fekszik a tenyeremben máris; ő sánta, neki ezt kalitkában kell nyújtanom. Benyújtom hát a kezem a kalitkába, együtt vagyunk. És ezen túl – nincs semmi. Teli, ahogy Musil írja a misztikus élményről, szerelemmel a szívem, és üres, szerelemmel, a szívem. Ezért szeretnék, mint akikkel ilyesmi a regényekben történik, holtuk után valamit átkapni kétfelé a levegőben – egyedül, egyedül, a karok szétterülnek, írja Nemes Nagy Ágnes, s nem tart tovább már, ami tart, és hogy a szív alatt a föld remegve, rángva lüktetne, és omlana, mint a gyönge part. De ez nincs így. Hajnali, éjsötéti, egész napos haláltusák vannak, reggel holtan fekvések kalitkaaljon, áprilisi napfény van Budapesten, telt lombú gesztenyefasor, emberek közti túl-bonyolultság, amaz egyszerűség hiánya már, ahogy kettőnk közt is, ami a boldogságnak már-már a kizárása, Alízzal ez nincs, semmi sincs kizárva, azonnal visszafogadott, azonnal a legtermészetesebb vagyok neki, ő nekem, s mind, valamennyien, legelzárkózóbbjuk is, és hozzájuk képest Párizs olyan csodásan üres volt, oly elárasztóan-gazdagon semmis. Mit keresek e földön, kopott regéket? Miért élek vissza azzal, hogy itt nem most-az-egyszer-szólhatok-csak valakikkel, hanem teljességgel, végső, mit-sem-címkéző odaadással? De már ez is elég, ez is sok. Nem utcazajban fogok meghalni, ám felriadás lesz az, az lesz.

Semmis, amit mondhatok. Nem lesz semmi sem „az”. Volt, csak volt minden „az”, de úgy, mint ahogy minden, amit örökké-gondolkodó mintegy sose-gondolhatok, elszáll, mint a füst, elfut, mint a víz, elül, mint a zaj, és én nem is tudom, mit csinál, mint a felhő, melyen át zúgva ereszkedünk, és Szpéró, Szpéró, mondom. . . és ma, húsvét szombatján, Alíz hever sánta lábával à kezemben, visszafogadott hát a régi rend, a rend, mely maga is el fog múlni, és engem fog örökre egyedül magamra, itt, itt hagyni, hagyni, egyre hagyni... ahogy valami azért egyre hagyja még, hogy tegyek ezt, amazt... s akkor, íme, minek. És az is minek lesz, ami és ahogy nem lesz, és ahogy és ami nem lesz lehetséges. Most akkor itt köröztem, evvel, megint.

A gép hosszan, hosszan rohan, már lent a betonon, és először félek, hogy nem fogunk tudni megállni, félek egy ilyen – ilyen, mert bármilyen – ráriadástól. Minden riadalmától, amit sejthetek. Aztán egy kanyar, lassítunk, leállunk. Megérkeztem. Itthon összenyitjuk a két szobát, alvásuk csendje és sötétje ismét felém árad, és a többi: az áprilisi, húsvéti nappal.

Távol jártam. Hogy nem lesznek majd, ezt gyakorlom. Őket, ahogy nincsenek már; akik.

Budapest, 1990. IV. 14.

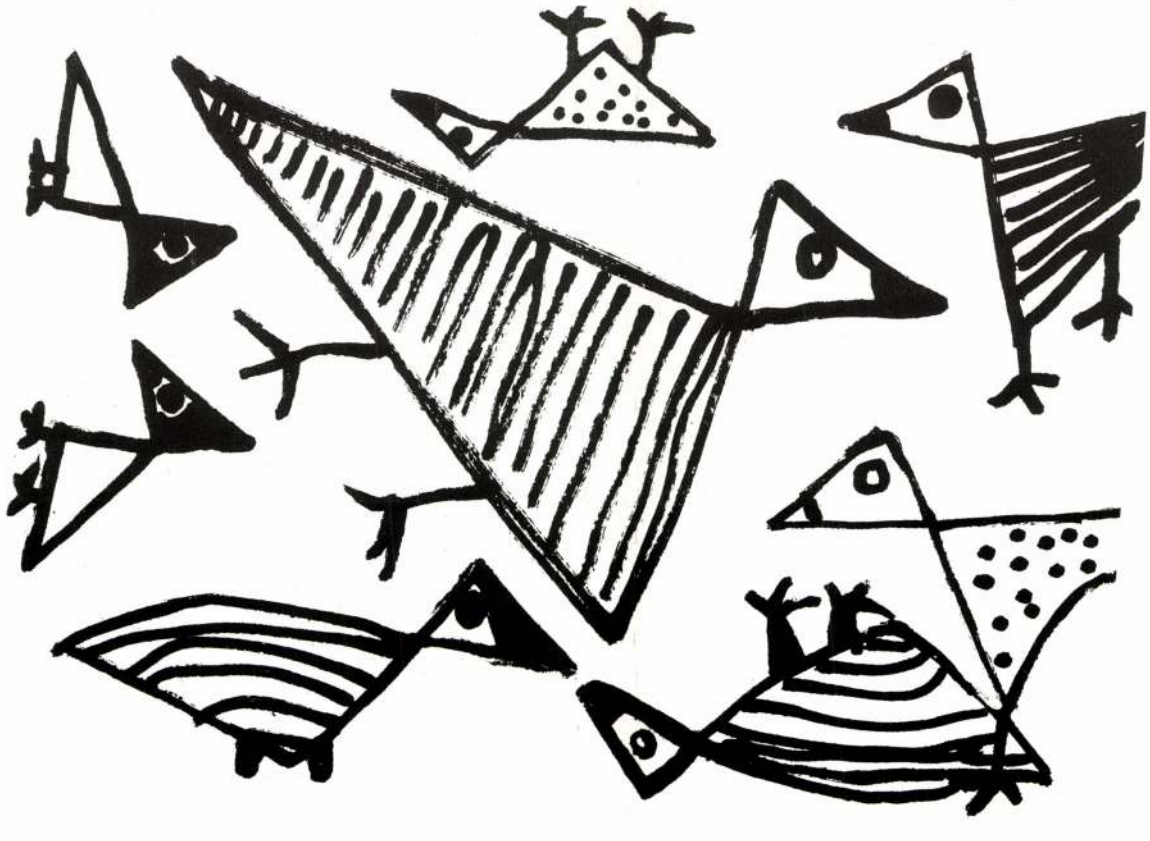

Kántor Péter: Tandori Dezsőnek szeretettel

KÁNTOR Péter graf. Mühely, XIII.1990.3.

Kántor Sándor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR JAN 29

ORSZÁG VILÁG

1021

ÉSZT VENDÉGEINK SZOLNOK MEGYÉBEN

A hagyományos magyar—szovjet kapcsolatok új színfolttal gazdagodtak. Az MSZBT Szolnok megyei elnöksége kezdeményezésére észt—magyar kulturális hetet rendeztek Szolnok megyében. A kulturális hetek alkalmából küldöttség érkezett a megyébe, Arnold Green, az Észt SZSZK Minisztertanácsának elnökhelyettese, külügyminiszter, a Szovjet Magyar Baráti Társaság észtországi tagozatának elnöke vezetésével. A delegáció tagjaiként hazánkba érkezett Viktor Vaht, a harjuszki kerület A. Szommerling szovhozának igazgatója, Ljela Karp, az Észt Állami Filharmónia művésznője, Tijt Kuuzik, a Tallini Állami Konzervatórium professzora, az Állami Operaház szólistaja, Paul Kuuszberg, az Észt SZSZK írószövetségének titkára, Valdur Rootsz, az Észt Állami Filharmónia koncert mestere, zongoraművész. A vendégeket elkísérte Szolnok megyei látogatásukra V. A. Guszev, a szovjet nagykövetség tanácsosa.

A Szolnok megyei észt kulturális napok alkalmával Karcagon a város lakóinak nagy érdeklődése mellett Oláh György a megyei tanács vb. elnöke és Arnold Green, a delegáció vezetője beszélt az észt—magyar kapcsolatokról. A díszünnepséget az észt küldöttség művésztagjainak és a Magyar Állami Operaház szólistáinak hangversenye követte.

Varga József

A küldöttség tagjai megtekintették a magyar vegyipar egyik fellegvárát, a Tiszamenti Vegyiművek gyártelepét. A képen balról jobbra: T. Kuuzik, V. Vaht, V. A. Guszev és A. Green

*

A küldöttség tagjai Karcagon felkeresték Kántor Sándort, a népművészet mesterét, aki bemutatta észt barátainknak, hogyan készül a híres Miska kancsó. Képünkön: L. Karp és T. Kuuzik

Film

Ahol a tengeri csatákat filmezik

Nyina Misk
Todorovszk

A VNUKOVÓI szálltam az odessza szor befúrja magát én utasának vallh félek. Mit csinál az len arccal rágja a korkát, s a zsebke dett a tenyerétől?

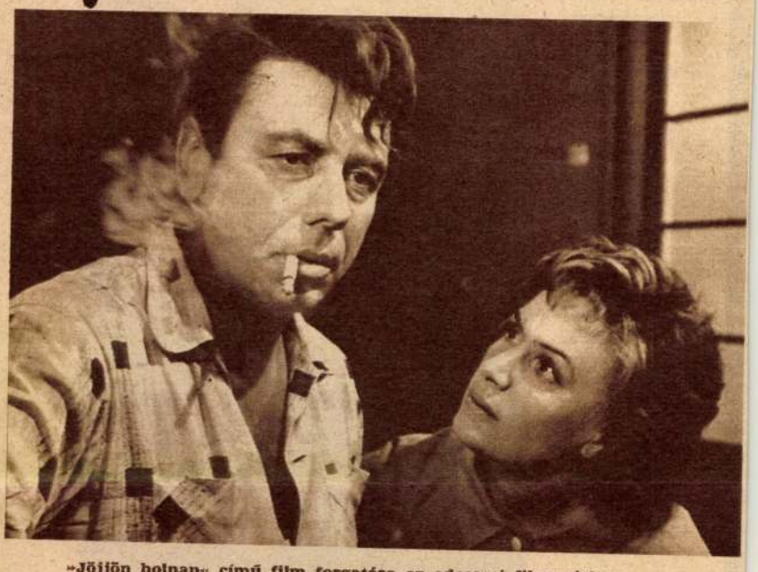

»Jöjjön holnap« című film forgatása az odesszai filmgyárban

Peter Todorovszkij (balról a második) rekkenő hőségben harci jelenetet forgat az odesszai filmgyárban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Kántor Sándor
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1964 MÁJ 10.

1021

Aki életet ad a holt agyagnak

Az első Miskát, a kackiásbajszú, verbunkos huszárt ábrázoló kancsót Mária Terézia emlékére készítette egy mester 1825-ben. Jellegzetes a háromszögletű kalapja, varkocsba font haja. Hogy ruhája elejét miért díszíti kígyó? Egyszerű! Kígyó — méreg! S az orvosság is lényegében méregből készül. És hát Miska bendője is orvosságot tartalmaz: ízes, zamatos magyar bort. Egyesek szerint szívfájdalom ellen ez a leghatásosabb orvosság. S álmosság ellen is bevált szer. Erre utal a reá vésett szöveg is:

„Hogy ne légy sohase álmos,
Öblögesd a torkod,
János!"

A kackiásbajszú verbunkos huszár már-már a feledés homályába merült volna, ha nem akad egy karcagi fazekasmester, aki újjáteremti, s aztán elküldi a világ minden tájára. Róma, Párizs, Berlin, Amszterdam, Helsinki, Köln, Tokió, New York, Moszkva, Prága. Ez volt eddig a Miska-kancsó útja. S a hetvenéves mester ma is fáradhatatlanul dolgozik, alkot. Munkái — az előbb említetten kívül tálak, butykosok, kulacsok, gyümölcstartók jellegzetes kunsági mintákkal: pipaccsal, tulipánnal, sok-sok cirádával — egyre több országban öregbítik a magyar népművészek hírnevét.

Amikor megkérdeztem tőle, mi a titka fáradhatatlanságának, csak ennyit mondott:

— Az egészséges életmód. Én minden este 9 órakor már alszom. Szeszes italt, feketekávét soha nem iszom, egy kortyot sem. És nem is cigarettázom.

Aztán megmutatja: udvarán ott áll a gyűrűhinta, melyen minden reggel tornászik. Tízszer húzódik fel reggelente rajta, aztán többször körülfutja az udvart, majd talajtorna következik. Aludni? Nem, ő soha sem alszik szobában. A ház verandáján áll ágya. Itt télen-nyáron a friss levegőn jobban esik a pihenés. Életében egyszer volt orvosnál.

Tanyai gyerekként született, az öt testvér közül sorrendben a másodiknak. Amikor iskolaköteles sorba lépett, beköltözött a család a cserháti határrészről a városba, Karcagra. — Aztán hiába volt háború, idegen földön katonaság, Kántor Sándor hű maradt Karcaghoz.

Mikor Ácsi-Kovács János fazekasmester uram inast keresett, a tizenhárom esztendős Kántor-gyerek elszegődött hozzá. Rúgta a korongot, gyúrta az agyagot — megismerte a szakma titkát. Aztán már többre vágyott, nemcsak az edénykészítésre. Most is őriz egy kétfülű vázát, melyet valamikor anyjának csinált. Rá is véste akkoriban: Készítette Kántor Sándor fazekastanonc, 1909.

Apjának viszont pálinkásbutéliát korongolt, s ezt írta rá:

„Kérdés: Mit mondott Jézus a keresztfán?
Felelet: Szomjuhozom."

Aztán kevés lett neki mindaz, amit a karcagi mester tudott, amit tőle tanulhatott. Összecsomagolta holmiját, és útra kelt. Dolgozott Zsolnán, elvégezte Ungváron a mesterképző tanfolyamot, járt Kassán, majd Pécsre szegődött, egy öreg sváb mester mellé. Ott érte az első világháború.

A katonaidő: Prága—Bécs! Majd az olasz front! Megsebesült, azután visszajött Karcagra. Megkapta az iparengedélyt, s azóta egyfolytában ott dolgozik kis házában, mely ma már egy fazekas-múzeumhoz hasonlít.

A munkában töltött esztendők lassan meghozták a világhírt is Kántor Sándornak. Az 1925-ben kapott első bronzérem mellett ott sorakozik számtalan arany, ezüst, s életének legnagyobb kitüntetése: a brüsszeli világkiállítás nagy aranyérme.

Évekkel ezelőtt huszonnyolc társával népművészeti szövetkezetet alapított, melynek tagjai ma már az ország minden részében megtalálhatók. Csak tavaly hét és félmillió forint értéket exportáltak a világ minden tájára.

Most joggal kérdezheti bárki: a munkán kívül semmi más szenvedélye nincs az idős mesternek? De igen. Van. A méhészet. Úgymond, amikor elfárad a szeme, a méhekkel bíbelődik. Tíz méhcsaládja van.

Kántor Sándor ebben az évben ünnepli hetvenedik születésnapját. Ebből az alkalomból Budapesten, a szövetkezeti mintateremben május 10-én jubileumi kiállítás nyílik munkáiból. Egy élet alkotásából kaphat itt ízelítőt az érdeklődő.

Jarga Viktória

A rajzot Palicz József grafikusművész készítette

len, még bestsellernek sem nevezhető könyvhalmazból nehezen lehet egy-egy irodalom számba menő könyvet kihalászni. Van ott is olcsókönyvtár, viszonylag tényleg olcsóbb a többi kiadásnál, de ebben nem sok köszönet van. Bűnügyi históriák, botránykrónikák, striptiz-történetek: minden, csak nem irodalom.

KÄRTNERSTRASSE 15. Méteres neon betűket szereltetett fel az egyik belvárosi cég a hatemeletes épület homlokzatára. Éjjel fél egykor, amikor a forgalom már valamelyest csökkent, lezárták a ház előtt az utca

...sok, pulik, rendőrök... Százezrek kiáltják, zúgják félelmetesen: Nem kell Ottó, le a kapitalizmussal, vesszen a reakció! Embererdők harsogják, óriás betűk hirdetik: Békét, békét, Hruscsovék jót akarnak...

Vörös szegfűk pompáznak a fölvonulók mellén, két schillingért vásárolták, mindenkinek van, aki a Práter felé tart. A rendőrök a tömeg előtt és mögött haladnak. A luxuskocsik a mellékutcákba szorulnak. Egy hatalmas Chevrolet Impala tulajdonosa, egy angol úr méltatlankodik is: Na még ilyet! És milyen sokan vannak...

Tiszai Lajos

KÉPES GÉZA:

TE

Micsoda áram
zuhog át rajtunk!
Mit villanyvezeték
összesodort
két különnemű szára:
lobogunk egybefonódva
s kigyullad
a lámpa:

vágy és
gyönyör —
soha csömör
egy pillanatra sem
Húsz éve már
pillantásodra pendül
megfeszült idegem
Nélküled a föld
mint egy távoli bolygó
torz, süket és idegen

Fény és sötét,
páncél, mi véd:
ez vagy s a tiszta öröm,
mely átölel,
nem enged el,
nem enged bármi jön...

Nézelődni
sen — csak
De lehetett
Ig vettem
ho y a né
pott pálma
törő vággya
nap felé. Sz
hágni az ab...
nap délután nem talált odahaza a főnök úr. Kitörtem a körút legforgalmasabb részére, s pár kilométernyit csatangoltam. Úgy hullottak szemembe az emberek, a kövérképűek meg a girhesek, a fütyörésző vidámak és a kirakatok előtt nyálatnyelegetők, mintha először pillantanám őket... Nem, nem értette Péter. El akarta vinni a lakáskulcsom. Csak mikor kinevettem, akkor rettent meg. A nevetésem színén. Száját élesre húzta, aztán valami otthoni munkába menekedett a válasz elől.

Anyósom mindig vasárnap délután szokott odahaza levélírásba fogni. Igy címezi leveleit: „dr. Séllyei Péter és kedves családja részére". Ahogy olvasom, a szeretet nyomban kijavítja a szövegben meg-megroggyanó helyesírást. Szívem úgy dobog, mindig, ha betűit látom, mintha csak az anyám írná. Péter eltűrte elébb, hogy bontott borítékok hevernek asztalán. De tavaly nyáron egyszer csak rám csattant szava: — Engedd meg, hogy a mama leveleit én olvassam elsőnek...

Nem is gyanítja, most sem, házasságunk negyedik évében, mennyire megszekik egy százast. Minden két hétben! S nem magatehetetlenek még, nem... Különben is mért ugrott ki az öreg ötvenhat telén a szövetkezetből, mi? Azt is sejteti ám a mama, azért is kellene ez a lemenetel, hogy egyengessem vissza az útját! Hát ne, Magdaléna! Én nem járatom le magam, nem, pláne odahaza. Ezerkilencszázötvenhét decemberében nem vág disznót az én pénzemből Séllyei Gábor. Eh, különben is unom az ilyen ósdi, begyepesedett embereket...

— Szüleidről szólsz, Péter!

— Úgy! Csak papolj te is nekem. Csak védd te is a vén maradiakat! Ha valaki megakaszt az utamon, vedd tudomásul, még ha az úristen is, annak is megmondom a magamét...

— Menjünk le együtt. Jó? Most szombaton délután leutazunk, te visszajössz vasárnap este. Én meg maradhatok, ráérek...

— Majd éppen eltolom a vasárnapomat! Különben is, szombat este összejövetelem van. A miniszteriálisokkal. Csak nem szalasztom el az első helyettest!

— Mért?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kántor Sándor

ESTI HIRLAP 29. 11
1964 MÁJ

Butélla vagy butélia

1021 EGY FAZEKASKIÁLLÍTÁSON

A Belváros egyik forgalmas mellékutcájában, a divatáruboltokkal tarka Régiposta utcában mutatják be *Kántor Sándor* és *Vékony Sándor* fazekas-népművészek alkotásainak válogatott gyűjteményét. Mindkétten országszerte híresek, a Népművészet Mestere címmel kitüntetettek. Sőt, Kántor Sándor még egy különös nyelven szövegezett díszes okiratot is magáénak tudhat. *„Grote Prijs, Grand Prix"*. A brüsszeli világkiállítás nagy aranyérmének dokumentuma.

Az elegáns, modern kiállítóhelyiségben három húsz éven aluli fiatal — egy lány és két fiú — sétál a cserépedényekkel megrakott tárolópolcok előtt. Az egyik tárgy előtt tanácstalanul találgatnak: „butellának, avagy butéliának hívják...? — Ekkor melléjük lép a kiállítás őre s néhány szóval megmagyarázza, hogy mindkét elnevezés — *a butella és a butélia is* — helyes, csak más-más vidéken szokásos. Formás kiselőadás, szakszerű tárlatvezetés következik ezután. Sok mindenről értesülünk. A tiszafüredi, s a vásárhelyi fazekasság sajátos, nagy értékű művészeti kultúrájáról, amelynek Kántor Sándor és Vékony Sándor — minden bizonnyal utolsó — rangos képviselője. Hagyományos díszítő motívumokról, különleges máztechnikáról, a habánkerámia hatásairól, komaszilkékről, Miska-kancsókról esik szó... Megtudjuk, hogy a Karcagon élő Kántor — a híres Szkircsák néni halála után — a „sárospataki stílus" folytatására is vállalkozott s hogy Vékony milyen kísérletsorozattal jött rá — az eddig csak porcelánokon látott — ragyogó kobaltkék máz titkaira...

Külföldiek érkezése szakítja félbe az érdekes tájékoztatást. Szegedi Györgyné, a kiállítás őre, feléjük fordul...

Cs. M.

gyar kolónia
gadták. Megjel
táson több szo
kairól diplomá
letének vezető

Ruby őrjöngési jelenete

Szemüvegtiprás, célbadobás

Dallas, május 29.

Jack Ruby tegnap cellájában őrjöngeni kezdett — *nyilván újabb őrültségi rohamot színlelt.*

Feltehetően így próbált bizonyítékot szolgáltatni védőügyvédeinek, *akik azzal akarják megmenteni a villamosszéktől, hogy nem beszámítható.*

Ruby nagy jelenetét azzal kezdte, hogy lekapta szemüvegét, a földhöz vágta, majd pozdorjává tiporta, ezután célbadobást gyakorolt, meglehetős sikerrel.

SZ A HUDSON PA

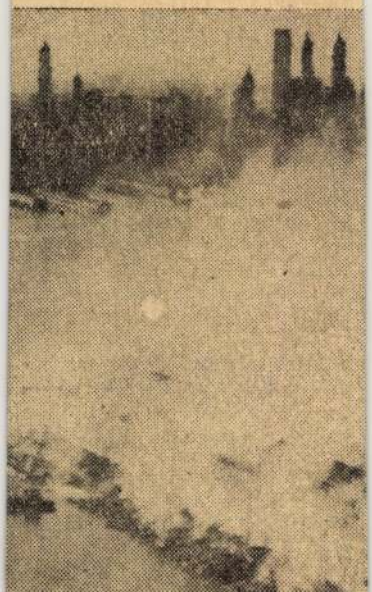

Kántor Lajos

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem új elméleti épületének előcsarnokába elhelyezett üvegablak tervezésére kiírt pályázaton vett részt a művész.

-----:Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1976. december - 48.oldal.

Kántor Lajos, festőművész.

Tavaly okt. végén kapott pályázati felhívást a hajduszoboszlói kollégium homlokzatának mozaikkal való befedésére Kőka Ferenc, Klimó Károly és Kántor Lajos festőművészek. A pályázat kivitelezésére nem került sor, mert a kollégium falára, amely már állott, az építésze nem tervezte be a mozaikot, mivel a fal építésekor erről nem volt szó.

Nézőpont.

1998. X. 24. Televízió 21.20. (Gné).

KÁNTOR LAJOS

említve

ld. Gyarmathy Tihamér

Székely András: Türelmes, támogatás
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/6.sz.23.o.

ben aktív ember vagyok, mert annak születtem, és olyan korban élek, hogy azzá s kellett válnom.

– *Tehát elsősorban számítástechnikával foglalkozik. Ezen a téren hogy áll a világ lvonalához képest?*

– Már csak azért sem lehetek a világ élvonalában, mert a technikai dolgokra nem rvényes, amit Lukács az irodalomra mondott, vagyis hogy hiába ül a nyuszi a Himalája tetején, azért még sokkal kisebb, mint az elefánt lenn, a sztyeppén. A technikai dolgokban ez pont fordítva igaz. Tehát a Himalája tetején a nyuszi, z sok ezer méterrel magasabb, mint a sztyeppén az elefánt. A problémák, a negoldható kérdések valahol egész más szinten vetődnek fel. Egy példát sajnos el ell mondanom erre. Az Akadémia, a KSH és az OMFB megpróbált összefogni zért, hogy egy nem nagyon új, de viszonylag új számítógépet kaphasson az intézet s az Akadémia. Mint kiderült, ennek a három főhatóságnak az ereje sem elegendő sikerhez. Olyan számítógépről volt szó, amilyenből tőlünk nyugatra minden gyetem minden valamennyire is érdekelt tanszékén több példány is van. Van, ahol yen kapacitású gép egy-egy tudományos kutatónak vagy legfeljebb egy három-öt ős csoportnak áll rendelkezésére... Nehéz tehát összemérnem magam azokkal a ályatársaimmal, akik egész életüket a szakmailag legjobb környezetben, koncent-áltan szakmai tevékenységgel töltötték. Ha a körülményeket is figyelembe veszz-ük, általában nem érzem magam gyengébbnek náluk.

– *Megfordult-e a fejében, hogy ha ideális körülmények között dolgozhatott volna, ennyivel érhetett volna többet el?*

– Hát, ez a nagy kérdés... Nem illik szerénytelennek lenni, de azért alapjában éve minden ember szerénytelen, és én azt mondanám, hogy ha akár 45-ben, akár 6-ban úgy döntöttem volna, hogy átmegyek azok közé a körülmények közé, kkor bekerültem volna az élvonalba. Tehát abba a körbe, amit a szakmában a

MDK

Kántor Lajos

Pályázat utjn nyerte el a Veszprémi Vegyipari Egyetem faliképének megrendelését.

G.J.:Milyen megbizásokon dolgoznak képzőművészeink?

MAGYAR NEMZET 1964. jul. 5.

Kántor Lajos

Második díjat nyert a Képcsarnok Vállalat „Táj - és csendélet lép" pályázaton

Magyar Nemzet 1972 július 27
4. old.

Kántor Lajos festő

A Munkácsy díj III. fokozatát

kapta

Népszava 1972 április 1

2. old

Kántor Lajos

festőművészt a Munkácsy Mihály-díj
III. fokozatával tüntették ki felszabadulási évfordulónk alkalmából.

Magyar Nemzet, 1942. ápr. 1.

Kántor Lajos

festőművészt, a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatának ámével tüntették ki.

Vas Népe, 1972. ápr. 1.

Kántor Lajos festőművész

A Munkácsy Mihály-díj III. fokozatában részesült, hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából.

Zalai Hírlap, 1972. ápr. 1.

Kántor Lajos festőművész

a Munkácsy Mihály-díj III.
fokozatát kapta.

Népszabadság, 1942. ápr. 1.

Kántor Lajos

A Művészeti Alap a nagykanizsai Thury György Múzeum tulajdonába adta „alakos kompozíció" c. olajfestményét. (szelítve)

Zalai Hírlap, 1972. febr. 25.

Kántor Lajos festőművész

Hazánk felszabadulásának 07. évfordulója alkalmával a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatával tüntették ki.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1972. ápr. 1.

Kántor Lajos, festő

A Munkácsy M. díj III – f.-t kapta.

– : átadták az idei művészeti díjakat L.

EST! HIRLAP, Bp. 1972. március 31.

Kántor Lajos, Jertő

A Munkácsy M.-díj. III.-f.-t kapta.

—: Átadták az idei művészeti díjakat 4.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 1.

Vántor Lajos.

A Művelődésügyi Minisztérium három-
két magyar festőművész munkáját
ajándékozza a skopjei múzeumnak,
melynek anyaga nagyrészt elpusztult
a földrengés alkalmával, közte Ván-
tor Lajos művét is.
Magyar festményeket kap Skopje.

Országos Világ 1965/31 2 old.

Kántor Lajos

Képe szerepel a Csontváry
Teremben rendezett tájképkiállításon

Népszava 1972 augusztus 11
Zöld

Kántor Lajos
festő

„Portré". 1957
„Gépi motivumok". 1960 } repro

Losoncsi Miklós: Kántor Lajos hamaromüvészete;
Művészet, 1972. augusztus – 22 oldal.

Kántor Lajos
festő

Kántor Lajos 1922. november 27-én
született Vajdácskán. Miut a család
legidősebb gyermeke korán kellett a
fizikai munkába bekapcsolódnia.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus 22.oldal

Kántor Lajos
festő

Kántor Lajos legfőbb törvénye a rend. Rend a formában, szinek-ben, a megoldásban. Művében a hiteles tér ám alapuló festőr igazság erőnyesül.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus 22.oldal

Kántor Lajos
festő

Kántor Lajost a tehetségkutató
mozgalom vette figyelembe és így
1949-től már Ferenc Gyula és Domo-
kos Endre tanítványa volt
a Főiskolán.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus 22.oldal

Kántor Lajos
festő

1971-ben készült a „Negatívok" című műve. Jelentősek Kántor Lajos csendéletei is. Ennek mű az „Őszi reggeli".

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
Művészet, 1972.augusztus - 22.oldal

Kántor Lajos
festő -

Kántor Lajosnak a diploma mugszerzése utáni egyetlen munkatérülete a festészet. A „Hegedűs csendélet" ét a Művelődésügyi Minisztérium őrzi.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaramüvészete.
MÜVÉSZET: 1972.augusztus - 22.oldal

Kántor Lajos
festő

Kántor Lajos több alkotása került a Nemzeti Galériába, a hódmező-vásárhelyi, gyöngyösi, miskolci, szolnoki, nagykanizsai múzeumba.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaramüvészete.
MÜVÉSZET: 1972.augusztus - 22.oldal

Kántor Lajos
festő.

Kántor Lajos sikerrel szerepelt
több hazai és külföldi kiállításon.
A Hatok bemutatkozásán és
részt vett, a társaság egyik alapítója.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
MŰVÉSZET: 1972.augusztus - 22.oldal

Kántor Lajos
festő

Kántor Lajos művészetének
kibontakozása 1957-es évre
datálható. Ez idő tájt készült
a „Fehrvő figurája"

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
MŰVÉSZET: 1972.augusztus - 22.oldal

Kántor Lajos
festő-

1964-ben készült a „Parasztlány"
című műve, Kántor Lajos nemes
portréja az „Öregasszony", 1960-
ban alkotta a „Farönk"-at.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
MŰVÉSZET: 1972.augusztus - 22.oldal

Kántor Lajos
festő

Kántor Lajos 1960 körül alkotta a „Gépi motívumok"-at. 1966-ban festette a „Madárölő"-t. A madár Kántor művészetében belső robbanásokat jelöl.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaramüvészete.
Müvészet, 1972.augusztus - 22.oldal

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaszévei.

Művelődés. 1972. augusztus – 29. oldal

Kántor Lajos
festő

Kántor Lajos ló ábrázolásaival
a humánum tartását érzételteti.
Ilyen tárgyú műve a „Félelem".

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
Művészet, 1972.augusztus - 22.oldal

Kántor Lajos
festő.

1969-ben készült el kerámia
mozaikja, mely a TIT buda-
pesti székházának előcsarnokát dí-
szíti.

Losonci Miklós: Kántor Lajos kamaraművészete.
Művészet, 1972.augusztus - 22.oldal

Kántor Lajos

A Csontváry-teremben rendezett Csendélet kiállításon szerepelnek képei. A Duna-kanyar hegyvonulatát, ráckevei ívek tönedéket, madarakat szerepettet. (említve).

Lasonci Miklós: Pest megye tájai a vásznakon.

Pestmegyei Hírlap, 1973. ápr. 28.

Kántor Lajos

A Műcsarnokban rendezett Jubileumi Képzőművészeti Kiállításon szerepel „Üzemi csendélet" c. munkája.
(szulítve)

D. Y.: Jubiláris Kiállítás a Műcsarnokban.
Vigilia, Budapest, 1975. 7. 497. old.

Kántor Lajos

1973. okt.-ben a Csontváry-teremben rendezett „Kortárs festők Budapestről" c. kiállításon részt vett.

Népszava, 1973. okt. 5. 101. erf. 233 sz. 4 p.

Kántor Lajos festő

a Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállításon szerepel műve.

Tasnádi Attila: Képzőművészetünk jubiláris seregszemléje.

Népszava, 1975. máj. 4.

KANTOR LAJOS, festő

A csendélet külön erőssége a tartalmak.-KANTOR LAJOS ipari formai nyugtalanító aszimmetriájukkal hatnak, Miskei László, Szabó István művei lehetőségükkel.
372.old

LOSONCI MIKLÓS: "Művésztelep 72".A XV.Soproni Ünnepi Hetek képzőművészeti kiállitása
371.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat. XXVI.évf. 1972. 4.szám

Kántor Lajos, Munkácsy-díjas festőművész

Kiosztották hétfőn annak a festménypályázatnak a díjait, melyet felszabadulásunk 30. évfordulójára 1974. szept.-ben hirdetett a Bpest Fő. Tanács és a Képcsarnok Váll. – A Képcsarnok Váll. 15 ezer ft-os első díját a művész kapta.

Zalai Hírlap, 1975. febr. 11.

Kántor Lajos, Munkácsy díjas festőművész
a felszabadulási festménypályázat
díjait tegnap adták át. A képcsarnok
főcsarnokát a művésznek ítélték.

Somogyi Néplap, 1945. febr. 11.

Kántor Lajos (festő)

A Műcsarnokban 1975. máj-ban rendezett jubileumi kiállításon részt vett.

Népszava, 1975. máj. 4. 103. ef. 103 sz. 8 p.

Kántor Lajos
Festőművész

Kiállítás a Csontváry Teremben

Festőkoztársak Budapestről pályázat rendezésében

Alkotása nagy mértékben elüt a többi pályázó munkájától, de vonal vezetése meggyőző

Magyar Hirlap 1973 X. 272

Kántor Lajos (festő)

Fiatal munkás c. művével 1975-ben a Csontváry-teremben (Bp) rendezett felszabadulási festménykiállításon részt vett.

Népszava, 1975. febr. 14. 103. evf. 38 sz. 4p.

Kántor Lajos (festő)

A felszabadulási festménypályázaton a Képcsarnok Vállalat első díját elnyerte.

Népszava, 1975. febr. 11. 103. evf. 35 sz. 5 p.

Kántor Lajos

Ez évben jött létre a debreceni Tóth Árpád gimnázium képzőművészeti galériája. Az iskolamúzeum a mai magyar festészet és szobrászat rangos művészi tartalmával, a művészi alkotást is.

Lasonci Miklós: Iskolagaléria.
Magyarország, 1944. szept. 1.

Kántor Jajos

(mél. 1922)

Táj. 1958. o. v. 60×80 cm. / j. l.:
Kántor L. 958. A mův. tul.

Merőgazdaság a képzőművénetben.
A Kat. bev. Matolai János.
Bp. 1959 21. l.

M.D.k.

Kántor Lajos festő

Madárölő c.

müve az Álló Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlásá

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 4.l.

M.D.k.

Kántor Lajos festő

Fák c.

Fiufej c.

müve az Álló Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlásá

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 4.1.

Kántor Lajos

kiállított festménye:

Téli Duna, olaj, 40×50 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

10. l.

KÁNTOR LAJOS

O. L. portréja olaj

Fiatal képzőművészek és iparművészek kiáll. 1955

Pozsony látkepé (1800 körül)

Magyarországi városképek

Magyar Nemzeti Múzeum

Katalógus Kósa György

MDK

Kántor Lajos
festő

Részt vett a tárlaton.
„Csendélet" (rézmű)

Pogány Ö. Gábor: A Sárospataki Galéria
Művészet, 1968. július – 22 lap.

MDK

Kántor Lajos

Kiállitási hir

Müvészet 1968 ok.tp.27.

Kántor Lajos

Téli Duna, olaj, 40×50 cm

Budapest Múzeumok Kiállítása 1954.
Kat. nem. Későbbi kiállítások.

10

MDK

Kántor Lajos

Fák, o.

Madár és nap, o.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

Kántor Lajos, festőművész

Benedek Katalin: A hely szellemei. Breznay András kiállítása.

Gyönk 1982–88 között 24 bemutatót rendezett. Még 1988-ban évforduló vállalkozásra készül: az úgynevezett „hatok": Aczél Ilona, Csík István, Gerzson Pál, Hock Ferenc, Kántor Lajos, Óvári László munkáit befogadó közös kiállításra.

Művelődési Ház, Gyönk, 1988. III–IV.

Művészet, 1989., január, 49–50-old.

Kántor Lajos
festő.

M.D.K.

„Madárölő" c. kompozíció.
ját mutatta be.

Ujvári Béla: Állami képzőművészeti vásárlások...
Művészet, 1968. október - 25 lap.

Kántor Lajos festő

M.D.V.

Méltatás.

Losonci Miklós: Kántor kiállítása
Művészet, 1968. október – 46 kép.

MDK

Kántor Lajos

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 okt.p.46.

Kántor Lajos

Szerepel az alábbi tárlaton

Korács Gyula: Tv. Balaton. Nyári Tárlat

Művészet 1968 XI. n. 45 old.

Kántor Lajos

Képeivel szerepelt a Sao Paolò-i Biennálén.

Néray K.: Magyar művészet külföldön. — „Műgyűjtő", 1969. 1. sz., 27. l.

Kántor Lajos
festő

M.D.K.

Méltatás.

Lőrinczi Miklós: A Stúdió festői,
Művészet, 1969. január - 24 lap.

Kántor Lajos

Katona lovakkal dáj 70×110

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Kántor Lajos
festő

M.D.V.

Részt vett a tárlaton

Kovács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat
Művészet, 1968. november – 45 kép.

Kántor Lajos

Szerepel a Sao Paolo-i
Biennálén

Budapesti Rundschau 1969 V. 16

Kántor Lajos
festő

M.D.Ý

1962-ben volt közös tárlata
Csik Istvánnal, Gerzson Pállal
és Acél Ilonával.

Sosonci Miklós: Csik István festménye előtt
Művészet, 1969 újszilis – 28 lap.

MDK

Kántor Lajos, festő

két festményével szerepel.

–: Magyarok a Sao Paulo-i biennálén 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. máj. 6.

Kántor Lajos festő

Részlet a Fiatal magyar képzőművészek kiállításának megnyitóján

Magyar Ifjúság 1964. XI. 14.

Kántor Lajos

Téli Duna, olf.

Miccarnok 1957 Tavaszi tárlat

Kántor Lajos MDK

Lovasok, olf.

Hidépitők, olf.

Mücsarnok 1959 XII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kántor Lajos MDK

A M.szovjet balettmester betanitja a Hattyuk tavát
szénrajz

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Klántor Lajos
festő

1962-ben a „Hatok" kiállításán
vett részt.

Losonczi Miklós: Az idő küszöbén.
Művészet, 1970.november - 28.lap

Kántor Lajos MDK

festő

szerepelt a kiállitáson. Ma is Vásárhelyen dolgozik.

(sze): Az Alföld - a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.
VIHARSAROK, Hódmezővásárhely. 1956. jan. 12.

MDK

Kántor Lajos

Milyen lesz a Műterem-bál? Nemzeti Újság, 1938. febr. 13.

MDK

Kántor Lajos,festö

Téli Duna. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 10.1.

M.D.K.

Kántor Lajos
festő

A kiállításon részt vett

Székely Loltán: A VIII. őszi tárlat Hódmezővásárhelyt.
Művészet, 1962. január — 29 l.

M.D.K.

Kántor Lajos

Rajz.

Uj Irás. Irodalmi és Kritikai Folyóirat. I. évf. 1. sz. 1961. Március. 96. l.

MDK

Kántor Lajos
Téli Duna, of.

Tavaszi Tárlat, 1957. Műcs.

MDK

Kántor Lajos, festő.

/Budapest/

Dunakanyar, of.

III. Miskolci Orsz. Képzőművész. Kiáll.
/Hermann Ottó Muz./ 1957.

MDK

Kántor Lajos

Csendélet, o.

Feketeruhás női portré, o.

Szegedi Ö. Képzőm. Kiáll. Szeged 1964

ÉNy-indiai eredetre ut
rokon. A tornyok É-ind
csu hegyben végződik.
szintén magas, csucsos
a Nat Mahatat /12--13.
sziámi jellegü pl. a W

Kántor Lajos MDK

Csendélet hegedüvel, olf.

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1965. X. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Kántor Lajos

Mozaik (terv), (2) 25 × 17 m².

Veszprém megye, Veszprém, Vegyipari Egyetem, B. Ép. I. 5. emeleti pihenő.

Tájékoztató 64-65 Képző- és Iparművészeti Lektorátus

48 l.

Kántor Lajos

Szemlőhegy, olf.

Miccarnok 1962. IX. Magy. Képsőm. Kiáll.

M.D.A.

Kántor Lajos, festő

nevét a VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás beszámolójában a Vásárhelyen dolgozó művészek közöl említik.

Vásárhelyi Szó, 1956. Hódmezővásárhely, febr. hó, 2. sz.
33. old.

Kántor Lajos

MDK

Csendélet hegedüvel, o.

Csendélet, o.

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1965.

Kántor Lajos, festő

M.D.K.

Női portréját hozli a lap a hátsó borító belső oldalán, a szövegrészben pedig két kis tollrajz-illusztrációját Moldvay Győző: A méltóságos ur c. novellájához.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. ápr.hó 4. sz.
16-17. old.

MDK

Kántor Lajos

Lovasok a Tiszaparton
Alföld, of.

IV.Vásárhelyi Őszi Tárlat, Tornyai-Muzeum,1957.

Tata

Görög hősök utca 2-4 Sarokház, [illegible]
zata a Bajcsy-Zsilinszky utcában [illegible]
átalakítva.

(Tata Vé. MV. Kp. 1952, második lap

MDK

Kántos Lajos

Anya, of.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Múzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK

Kántor Lajos

Tanitónő, of.

Csendélet, of.

Téli fák, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

Lovasok a vízparton, of.

Szőlőhegy, of.

Evezősök, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

Poharas csendélet, of.

Hidépitők, of.

Fák a Dunaparton, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

Csendélet almákkal, of.

Téli táj, of.

Férfifej, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

Olvasó nő, of.

Ülő munkás, of.

Villanyszerelő, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

Fiatal halász, of.

Uszályok, of.

Csendélet hegedüvel, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

Csendélet tájjal, of.

Csendélet sárgadinnyével, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

Csendélet kancsóval, of.

Halas csendélet, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

Feketeruhás női portré, of.

Akt, of.

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK

Kántor Lajos

a zsüribizottság tagja

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Múz.

1963. jun.

MDK

Kántor Lajos

Szemlőhegy, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mics. 1962. 14.l.

Kántor Lajos (?)

M.D.K.

nevét emliti keserü rezignációval Szij Rezső a XXI.debreceni őszi tárlat beszámolójának végén, azzal kapcsolatban, hogy miért nem tudott egy debreceni képzőművészeti központ kialakulni, holott Medgyessy Ferenc mellett - többek között Hrabéczy Ernőre, Holló Lászlóra hivatkozhat, viszont a Vajdaeskán született Kántor Lajos végleg elszármazott e tájról.

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 1.sz. 74. old.

Kántor Lajos
festő

M.D.K.

Részt vett a vásárhelyi
tailaton.

Kovács Gyula: Érzelem és állítás.
Művészet, 1966. február - 22. lap.

Kántor Lajos

Képeiből ajándékoz a lengyel múzeumnak.

Ország Világ 1965. aug.

Kántor Lajos estő M.D.K.

a Veszprémi Vegyipari Egy etem számára tervezett nagyméretü márványmozaikot

Magyar Nemzet 1965. julius 21. 4.l.

Gláutor Lajos
festő

M.D.K.

„Csendélet" (repro)

Péter Imre: A monumentalizmus bűvöletében
Művészet, 1966. január - 10 lap.

Kántor Lajos, festő

MDk

Az Ernst Múzeumban, művekkel együtt, kiállítására nyílik műveiből dec. 22-én.

—: Kulturális hírek

8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. dec. 20.

Kántor Lajos, festő 7 D4

tilő munkása és tilő és kalapács c. műtely-viziója igényes alkotás. Lovasok a víz-parton c. sokalakos kompozíciója merev. Hangulatteremtő erejük van tájképeinek pl: Téli táj, Téli fák.

Murányi – Kovács Endre: Hat fiatal festőművész Kollektív kiállítása a Ernst Múzeumban :8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 15.

Kántor Lajos, festő

7 Dk

Kiállítását meghosszabbították.

–: Hír

13. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jan. 13.

Kántor Lajos
festő

M.D.K.

„Tanítónő", „Csendélet tájjal" + (repro)
„cimi" képeit állitotta ki az Ernst
Museumba.

Láncz Sándor: Tarlatok
Művészet 1963. március – 40 kep

KÁNTOR Lajos festő M.D.K.

Szölőhegy, Téli fák,

Oelmacher Anna: Hat fiatal festő az Ernst Muezeumban
Magyar N emzet 1963. január 9. 4.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kántor Lajos

NÉPSZAVA

1963 JAN 13

— **Meghosszabbították** Aczél Ilona, Csik István, Gerzson Pál, Hock Ferenc, Kántor Lajos és Óvári László festőművészeknek az Ernst Múzeumban rendezett kiállítását. A tárlat január 20-án zárul.

MDh

Kántor Lajos, festő

szerepel a kiállításon.

– : Ma nyílt meg fiatal képzőművészeink
moszkvai kiállítása 7. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 9.

MDK

Kántor Lajos

Ernst Múzeum kiáll. Bpest 1962. dec.

KÁNTOR Lajos festő M.D.K.

Kiállitása az Ernst Muzeumben

Napló

Magyar Nemzet 196[illegible]. december 24. 14.l.

MDK

Kántor Lajos

A.M.szovjet balettmester
betanitja a "Hattyúk
tavát" szénrajz 29x39

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 32.l.

M. D. K

KÁNTOR Lajos festő

„Fák a Duna-parton"

Dutka Mária: A fiatalok Studió-
jának 3. kiállítása

Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 7. l

M.D.K.

Kántor Lajos

Műve a MNG. tulajdonába került

Csongeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965. 163. l.

MDK.

Kántor Lajos grafikus

"A.M. szovjet balettmester betanitja a "Hattyuk tavát" /szénrajz/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok, 1955. 32.l.

Kántor Lajos festő M.D.K.

Szerepel az Ernst Muzeumban rendezett kiállitáson

Németh Lajos: Kiállitási beszámoló

Magyar Épitőművészet 1962/2. 52 .l.

Kántor Lajos

MDK

"Lovasok a vizparton"
"Téli fák"
"Csendélet hegedüvel"

Szerepelt a kiállitáson.

Cseke Sándor: Kiállitáson.
Megafon. 1963. jan. 18.
vö.: Oelmacher Anna: Hat fiatal festőművész
az Ernst Muzeumban.
Magyar Nemzet 1963. jan. 5.

Kántor Lajos

Aczél Ilona, Csik István, Gerzson Pál
Hock János, Kántor Lajos és Ovári Lá
képkiállitása május 19-ig tekinthető
Bakonyi Museumban.

Napló/Veszprém/ 1963. máj. 5.

MDK

Kántor Lajos

Szerepelt a Bokonymuseum és a Képcsarnok által rendezett kiállításon.

Feketeruhás női portré

"Tanitónő"

Csorhát József:Kitekintés. Fiatal festőművésze k kiállitásáról.
Napló/Veszprém/ 1963. máj. 17.

Kántor Lajos festő M.D.K.

Üllő és kalapács

V.F.:Hat fiatal müvész kiállitása

Magyar Épitőmüvészet 1963/4. 53.1.

Kántor Lajos

Csendélet, o.

12. Vásárhelyi őszi tárlat Tornyai J.Mus.
1965.okt.

Kántor Lajos

Csendélete

szerepel a X. nagy Kép.
mír. kiáll. Tásson

Kortárs 1965 XII. n. 2004 old.

Kántor Lajos

„Egyetemi hallgatók" és „hadarok" (1965) c. márványmozaikja a veszprémi Vegyipari Egyetem B. ép. I. és II. emeletén van (emeltve)

Jelentős 1966 VI. n. 561 old.

MDK

Kántor Lajos

Köves uszályok, of. vázl.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Mus.
1960. nov.

eti egyesület, melyet 1894-ben a
kával elégedetlen müvészek alapi-
ték kiállitási helyiségüket a volt
en. Az egyesület elnöke Andrássy Gyu-
lyiség igazgatója Ernst Lajos volt.
ékébe tartozott. 1960-ban megszünt,

Kántor Lajos, festő MDh

Hat fiatal bpi festőművész hódmezővásárhelyi tárlatán vesz részt.

– : Röviden 6. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1963. aug. 18.

MDk

Kántor Lajos, festő

A Tvorcsentvor c. folyóirat Tyimirov
működésének cikkének illusztrációjaként
képeit közli.

– : Ma hallottuk 2.1.

ESTI HÍRLAP, hétf. 1962. ápr. 24.

MDK

Kántor Lajos

Aczél Ilona, Csik, Kántor, Gerasson, Hoch és Óvári festők kiállitása aug. 17-én nyilik a Tornyai Muzeum termeiben.

--: Hat fiatal festő kiállitása Vásárhelyen.

Csongrád Megyei Hirlap. 1963. aug. 17.

MDK

Kántor Lajos

Hat fiatal festőművész kiáll. Bakonyi Muzeum. Veszprém 1963.ápr.-máj.

Kántor Lajos festő M.D.K.

Pályázat utján ő nyerte le a Veszprémi Vegyipari Egyetem faliképének megbizását.

G.J.: Milyen megbizásokon dolgoznak képzőművészeink

Magyar Nemzet 19 4. julius 5. 13.1.

Fénykép

hiolegné

Képzőművészeti Főiskola: 554 ltg.

Kántor Lajos: Ipari tanuló szabadságon.

Diplomamunka: 1953/54

Festmény.

Negatív nincs.

Kántor Lajos

F.év juniusában a Csók Galériában a kiállított festmények között igényeseket is láttunk, ilyen Kántor Lajos egy csendélete.

Kerékgyártó István: Festészet: mükereskedelem, mecenatura.
MŰVÉSZET, 1979.november - 8.lap.

Kántor Lajos, festő

a Művészeti alap tárlatot rendezett a Műcsarnokban, az 1978-as vásárlásokból. A művész műve szerepel e tárlaton, - mely jan. 14-ig látogatható.

Losonci Miklós: Pest Megyei alkotók a Művészeti alap Tárlaton.
Pest Megyei Hírlap, 1979. jan. 10.

Kádár Lajos festő

Munkácsy-díjas

kiállítása a Csók Galériában

1978. szept. 14 – 28.

– katalógus a kiállításban –

Lajos Kántor

Ausstellungen:

Gála-Galerie: Gemälde von Lajos Kántor.

Daily News, 1978. szept. 15.

Kántor Lajos

Kántor Lajos képeit a Csók István Galériába mutatta be. Képein csövek, huzalok, kifeszített drótok szerepelnek.

Sobók Ferenc: Kántor Lajos képei. Új Tükör, 1978. október 8 – 3. lap.

Kántor Lajos

„Kompozíció"
(repró)

Sobák Ferenc: Kántor Lajos képei.
Új Tükör, 1978. október 8 – 3. lap.

Kántor Lajos, festő

Az „Alföldi festők" c. kiállítás Szegeden nyílt meg aug. 5.-én, Szerepel a művész műve e kiállításon.

Halász Miklós: A természet szépsége.
Pesti Műsor, 1948. aug. 9.

Kántor Lajos

A lap 15.-ik oldalán négy rajzot közöl és három nevet nem a rajzokhoz, hanem egymás mellé helyezi. Igy a képeket nem lehet külön kivágni, már azért sem, mert a tuloldalon, /16.lapon/ más müvész rajzát hozza, mely fedi a 15. oldal képeit.
A nevek: Andó Mária, Dombai Győző és Kántor Lajos.
Az egész oldalt a négy rajzzal lásd:
Andó Mária nevénél.

Élet és Irodalom, BP. 1976. ápr. 10.
XX. évf. 15. sz. 15. lap.

Kántor Lajos
festő

A Kalocsa Városi Tanács V.B.
Házasságkötő termében beépítendő faintarzia munkára pályázó
művész.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. február - 48.oldal

Kántor Lajos festőművész

Hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatával tüntették ki.

Szocialista Művészetért, 1972. máj.

Rántor Lajos
festő

A miskolci Győri kaputeri lakótelepi
Általános Iskola, valamint a diós győri
Alközponti Általános iskola előcsarno-
kaiban elhelyezendő mozaik v. faintar-
zia műre kiírt pályázaton részt vett.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974.február - 48.oldal

Kántor Lajos festőművész

A Munkácsy Mihály-dij III. fokozatát kapta,
az 1972 év művészeti dijasai között.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 4. lap.

Kántor Lajos

Bemutatott műve:

"Csendélet", olaj, 95 x 63

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

1968. Budapest, 6v1

Kántor Lajos [ ]

Kiállító.

Rózsa Gyula: Gondolatok két versben

13.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 30.

Kántor Lajos

Bpest Főváros Tanácsa és a Képcsarnok Vállalat pályázatot hirdetett Budapest centenáriuma alkalmából. A Fő. Tanács egyik díját nyerte el a művén „Sötét idők" c. festménye (emlétve)

Téka

1943. IX. 27. Tv. 18.35 |11| T.

Kántor Lajos, festő

15000 Ft-os díjat nyert.

–: Centenáriumi tárlat a Csontváry Teremben

7.

Népszabadság, Bp. 1973. szept. 28.

Kalutar Lajos, festő

Sötét idők c. festményével

15000 Ft-os díjat nyert.

(h. m.): Derűs pesti mese 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. ápr. 1.

Kántor Lajos festőművész

a főváros egyesítése centenáriumának tiszteletére a Fő. Tanácsa a Képcsarnokkal közösen pályázatot hirdetett. a főváros egyik 15 ezer ft-os díját nyerte el a művész alkotásával.

Magyar Hírlap, 1973. szept. 28.

Kántor Lajos, festő

I. díj.

–: Kiontották a felszabadulási festménypályázat díjait 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febr. 11

Kántor Lajos

Ide gyűlt jún. 4.-én a debreceni Képzőművészeti Galéria, ahol látható művek állnak.

Hajdúböszörmény, 1944. jún. 5.

Kántor Lajos

a bpesti Csontváry teremben a Képcsar-
nok Vállalat festménybemutatójának
rendezésekor a pályázat egyik máso-
dik díjat nyerte el.

Láttuk, hallottuk.
1972. VIII. 11. 20.59/11/V.

Kántor Lajos

A Csontváry-teremben a Képcsarnok palyázatára beküldött festmények kiállítása nyílt meg, melyen „Dunaparti fák" c. díjnyertes képe szerepelt. (említve).

Rosonci Miklós: Palyázat és bemutatkozás.
Pest m. Hírlap, 1942. aug. 6.

Kántor Lajos
festő

Az 1972. évi Munkácsy díj III. fokozatát
nyerte el.

— : 1972. évi Munkácsy díjak.
Műcsarnok, 1972. április – 9 oldal

Kántor Lajos festőművész

a Munkácsy díj III. fokozatát

kapta

Magyar Nemzet 1972 április 1
4. old.

MDK

Kántor Lajos

Kiállitási kritika

Szolnokmegyei Néplap 1968 szept.21.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERM
BUDAPEST, V.
TELEF

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

KÁNTOR Lajos

Vidill. Leninvárás, Műv. Ha, 1985

Losonci Miklós

Korunk önarchépe

Gépek Kántor Lajos festményein

Vasárnapi Szinek, 1985. aug. 25. 6.

Kántor Lajos:
Milyen az ut?
Kolozsvár-Napoca, Dacia k. 1983.

Ismerteti;
Marosi Péter: Milyen is az az ut?

Utunk, XXXIX.évf. 16.sz. 1984 ápr.20.
7.old.

Velencei Biennale

1985

Kántor Lajos:

Sokarcu művészet. /A velencei biennaléról./

Korunk, XLIV.évf. 6.sz. 1985 junius, 509. old.

Kántor Lajos

cikke: Érvek és müvek. - Korunk,/Kolozsvár/,1968. 5.sz.714-715.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt.1971.2.sz.149-182.l.

166.l.

KÁNTOR LAJOS
művészeti iró

Salló László:

Minden ut hazafelé visz.
/Kántor Lajos három könyvéről./

Igaz Szó, XXXI.évf. 12.sz. 1983 dec.
548-550. old.

Kántor László

Résztvesz a Budapesti Tanítóképző
Lóvlatán

Szántó Gábor: Fertő pedagógusok
Körnevelés, Bp. 1969. .. 23.

MDK

Kántor László

Gyenes T: Főiskolai diploma munkák. Szám. 1954.

177 l.

1) Kántor László

~~Herendy Gyula 178. l.~~

~~Hóti György 180. l.~~

Hoch Ferenc 177. l.

Kántor László 177. l.

Képes Géráné 178. l

Gyenes T.: Főiskolai diploma munkák. SzM. 1954.

Kántor Mihály

A Szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek művei. Tűzzonánc kompozíciója (említve)

Láttuk, halloltuk.

1973. VIII. 25. Petőfi 21.25 Ks

MDK

Kántor S.

Kerámiai műveit küldte a tallini kiállításra.

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magyar Iparművészet, 1936. 29-30.lap

MDK

Kántor S.

Résztvett az Iparmüv.Társ. 1936.évi jan.19.-én megnyilt rigai kiáll.-án. (Kerámia)

Cikk: Népmüvészeti, ...

Magyar Iparmüvészet, 1936. 3-4-lap

Aéntor S.

mdk

Kántor Sándor karcagi fazekas

nagymeretű tálai a Kiállitáson

u. Varga Marianna. A Népművészet Mestereinek Kiállitásán

Népművelés 1963. 11.sz

3 S. l

Kántor Sándor fazekas M.D.K.

Karcagon él, életpályájának egyik érdeme Tiszafüred fazekas-kulturájának ujjáélesztése.

Kinában, Indiában, Svédországban, Angliában szerpelt ,kiállitáson.

Brüsszelben a világkiállitás nagydiját nyerte

F.R.:Két fazekas népmüvész kiállitása

Magyar Nemzet 1964. május 17. 10.1.

Kántor Sándor
népművész

M.D.K.

A korcagi farekas kiálletotta
műveit a tárlaton.

(gyurkó): A népművészet meste elnek kiállítása
Élet és Irodalom, 1961. szept. 19. — 5 lap

M.D..K.

Kántor Sándor festő

kiállitása ny ilik a Csók István Galériában

Hirek

Pest megyei H irlap 196 . nov. 3. 5.1.

Kántor Sándor MDK

Pereckulacs, repr.

Mücsarnok 1953 Népmüvészeti és Iparmüvészeti Kiáll.

Kántor Sándor a népművészet nestere M.T.K.

karcagi fazekas

a brüsszeli világkiállitás aranyérmese.

73 éves korában vejével Kun Gazda Ferenc népművésszel egy New-York-i és egy tokiói cég részére Miskakorsókat, madaras virágvázát, pálinkásbütskest készitett

Napi krónika

Magyar Nemzet 1963. november 16. 6.l.

1021

KARCAG HÍRES EMBERE

*

Forog a korong, formálódik rajta az agyag ▶

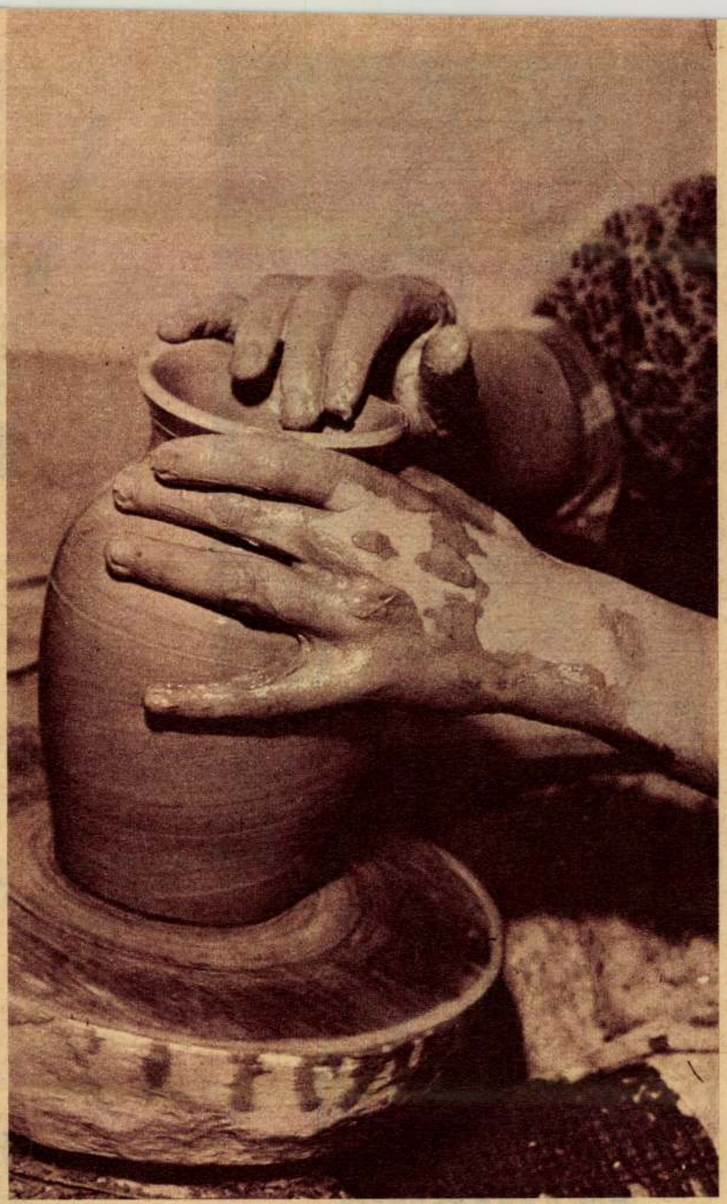

Kántor Sándor a budapesti kiállítás anyagát válogatja ▼

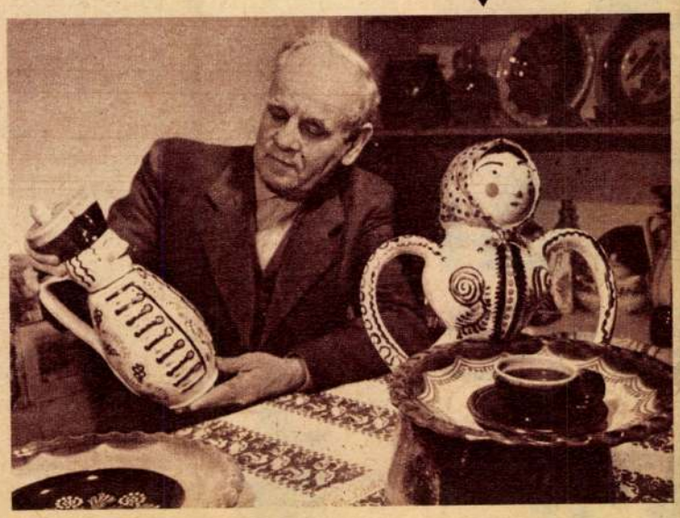

Részlet az idős mester karcagi házi múzeumából

(Bohanek Miklós és MTI Fotó felv.)

▼

Gyerekek játszanak a város szélső házainál. Próbát teszek velük, találomra az egyiktől megkérdem: „Ki a leghíresebb ember Karcagon?" Először meglepődik, aztán – mintegy biztatást várván, hogy jól felel-e – társaira pillantva így szól: „Kántor Sándor, a fazekas, mert őt az egész világon ismerik!"

Az idős népművész szerény, tiszta kis műhelyében akaratlanul is a játszadozó gyerek szavai jutnak eszembe. Majd körülpillantva arra gondolok: a művészi tökélyre emelt fazekasmesterség micsoda szeretete kellett ahhoz, hogy ebből az agyagszagú helyiségből kikerülő munkák világgá röpítsék alkotójuk nevét. Mert nem túlozott a gyerek: az ősz mester alkotásai bejárják a világot.

Kántor Sándor népművész – aki az idén tölti be hetvenedik életévét – 1907 óta, immár több mint fél évszázada ül a fazekaskorong mellett, s alkotja egy darab sárból gyönyörű cserepeit, díszíti írókájával a remekbe formált tiszafüredi tányérjait, tálait, híres Miskakorsóit, pálinkás butéliáit. A mester ma is lankadatlan erővel dolgozik, keze alól új formák, új díszítő minták kerülnek ki – készül a 70. születésnapja tiszteletére rendezendő budapesti kiállításra.

A. K.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KÉPES ÚJSÁG
1964 MÁJ – 9.
Kántor Sándor

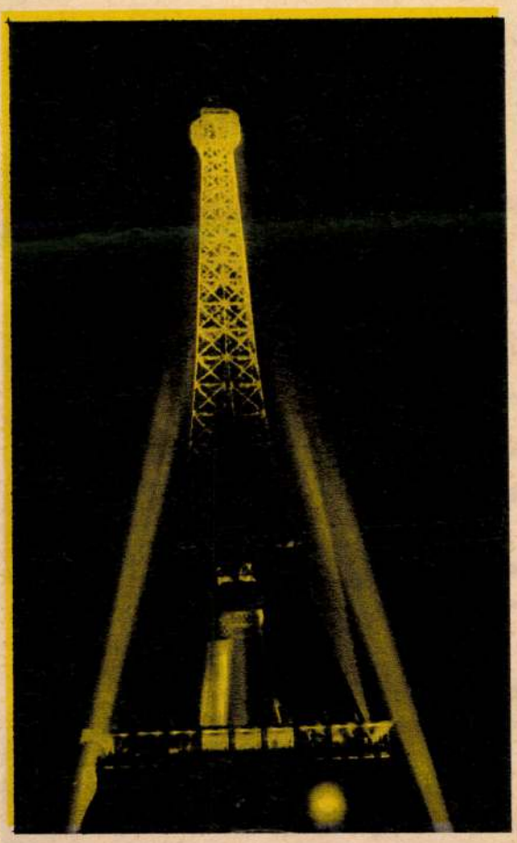

◀ A világszerte ismert Eiffel-torony, amely szinte Párizs jelképének számít

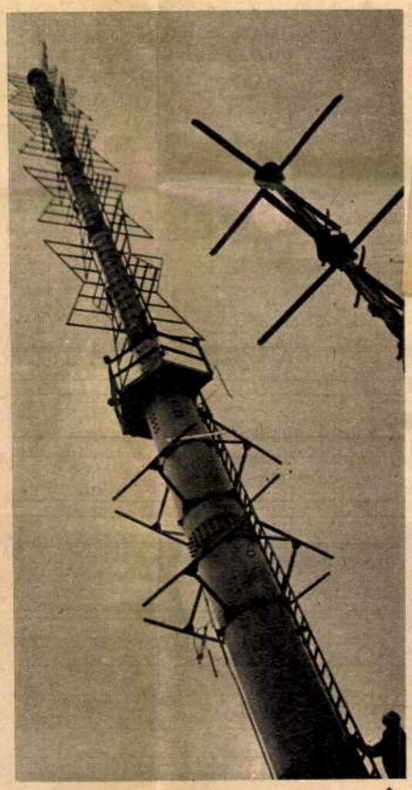

▲ A szabadsághegyi tv-adótorony magasranyúló antennája

ÉGBENYÚLÓ FELKIÁLTÓJELEK

Különös építmények a tornyok. Ha felnézünk rájuk, valami megfogalmazhatatlan csodálatot érzünk, még akkor is, ha abban a pillanatban nem gondolunk arra, hogy az emberi alkotótehetség művészien megformált jelképeit látjuk.

A régi időkben nagyságukkal az ember kicsinységét akarták példázni az isteni nagysággal szemben. Figyelmeztettek, s fenyegettek, égre mutató felkiáltójelként.

Ma rendszerint a felvilágosult ember gyakorlati céljainak szolgálatára épülnek tornyok. Az egyikről hangot, a másikról a hanggal együtt képet sugároznak szét a világba, a harmadik hajókat irányít, a negyedik meteorológiai jelentéseket továbbít. A modern tornyok szépsége is megállít bennünket egy gondolatnyi időre, hisz ez a szépség és monumentalitás egyben kifejezője annak is, hogy a ma embere a természetfeletti hatalmaktól való félelem helyett maga uralkodik a természeten.

Szabadi Sándor

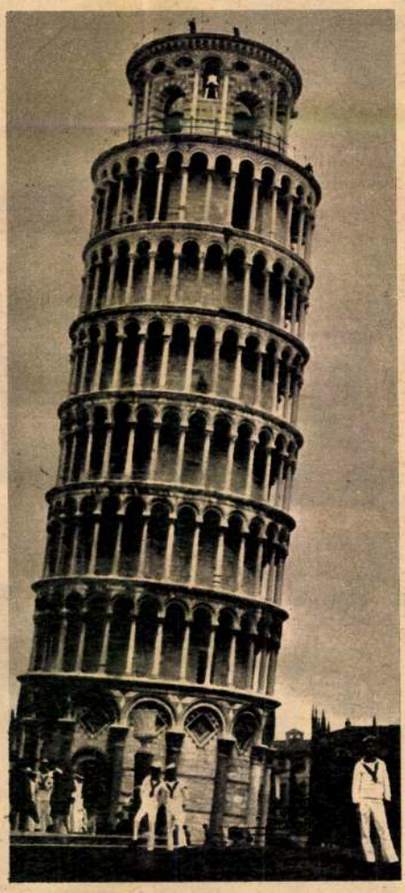

A pisai ferdetorony...

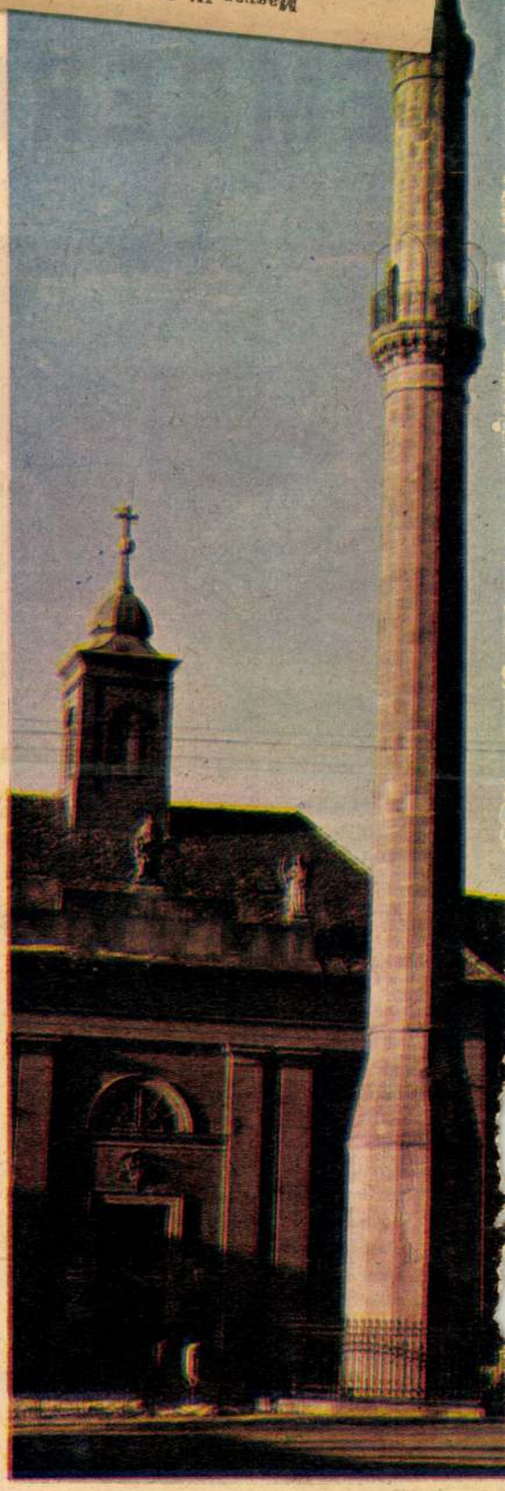

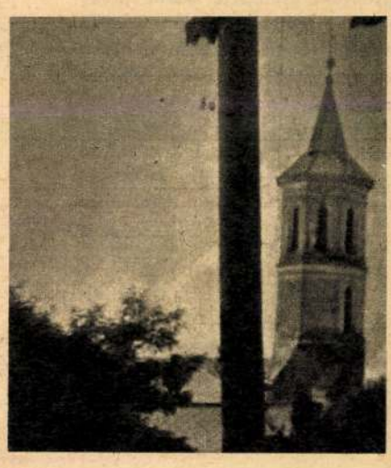

...és a magyar ferdetorony — ▶ mert ilyen is van — Szamossályiban. A múlt század közepén épült szamossályi református templom 42 méter magas tornyának csúcsa egy méterrel eltér alapjának középpontjától. Hogy miért ferdült el? Pontosan azért, amiért a pisai: laza, süppedékes talajra épült

Moszkv

▼

1021

KÉPES ÚJSÁG

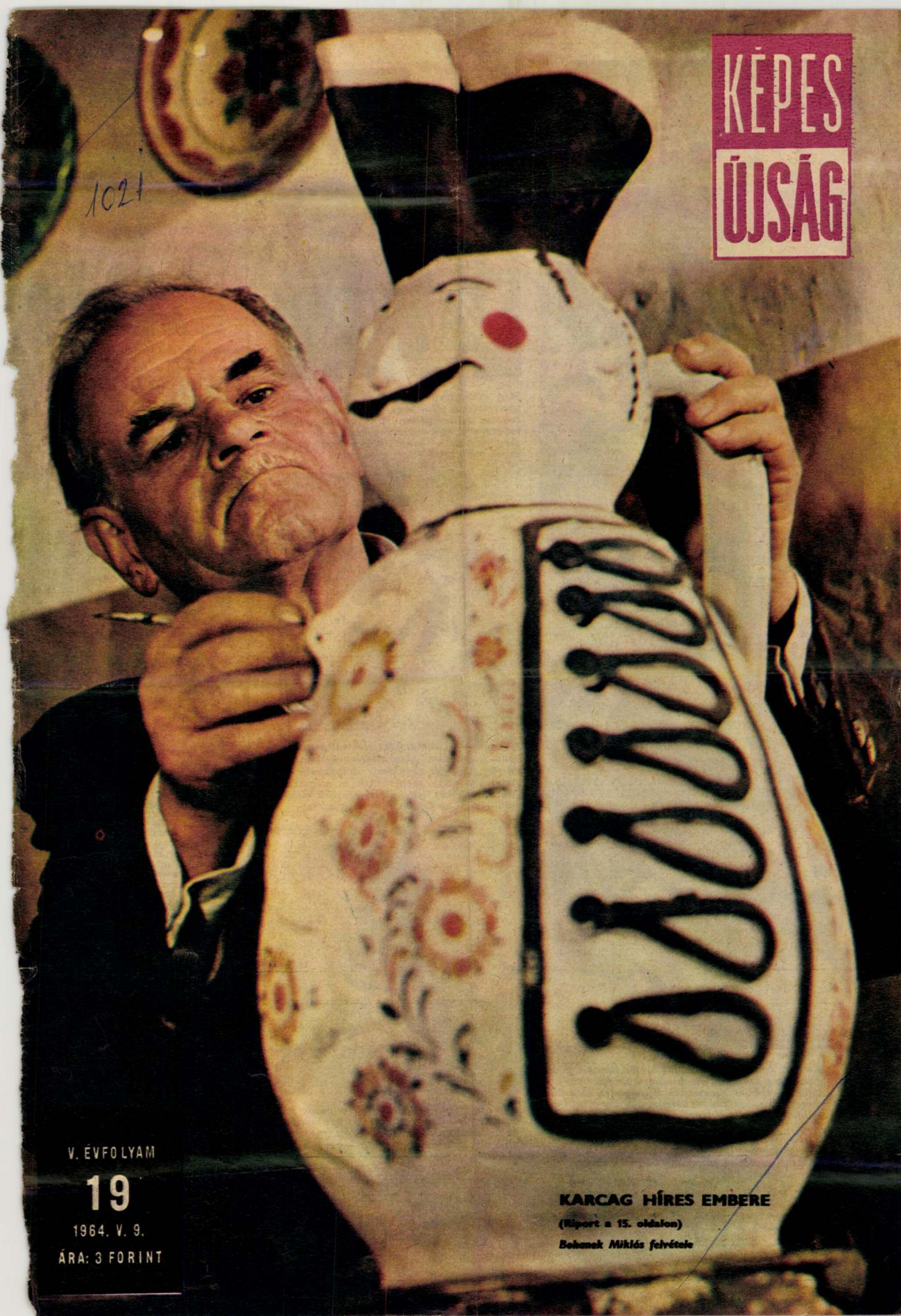

V. ÉVFOLYAM
19
1964. V. 9.
ÁRA: 3 FORINT

KARCAG HÍRES EMBERE

(Riport a 15. oldalon)

Bohanek Miklós felvétele

1964 MÁJ – 9.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-397
KÉPES ÚJSÁG

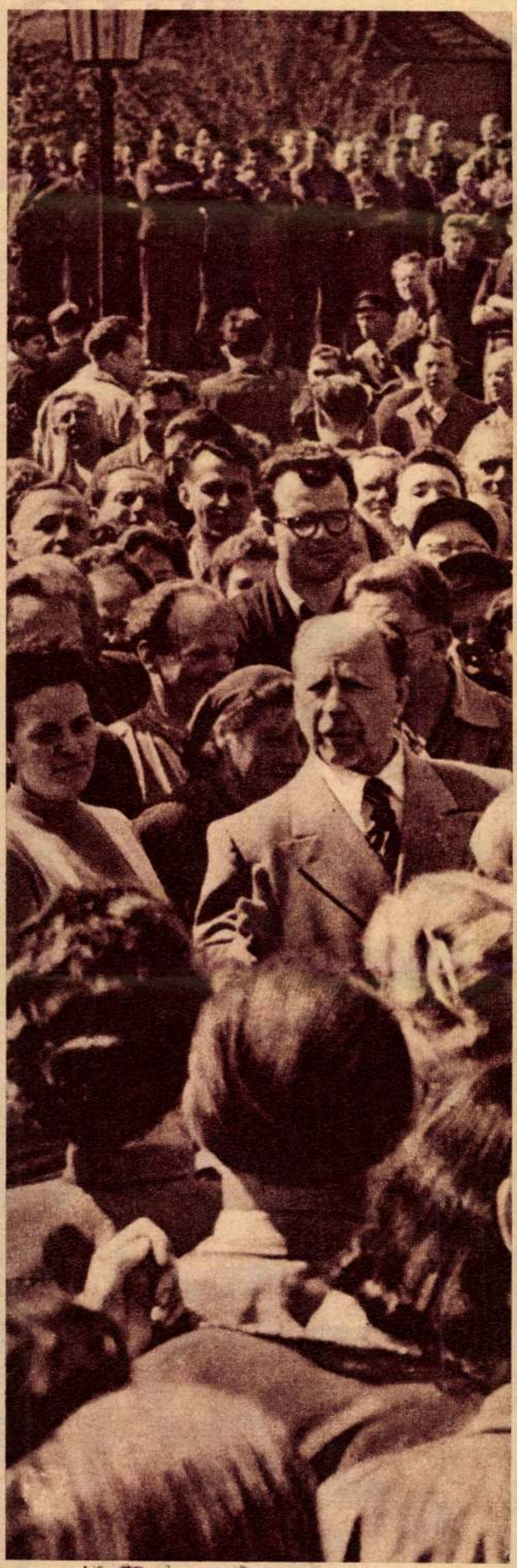

Kedves vendégeket köszönt ismét hazánk népe: a párt és a kormány meghívására Magyarországra látogató Német Szocialista Egységpárt és a Német Demokratikus Köztársaság kormányának küldöttségét. A delegációt Walter Ulbricht, az NSZEP Központi Bizottságának első titkára, az NDK Államtanácsának elnöke, valamint dr. Lothar Bolz, az NDK Minisztertanácsának elnökhelyettese vezeti. Képünkön: Ulbricht elvtárs német dolgozók között

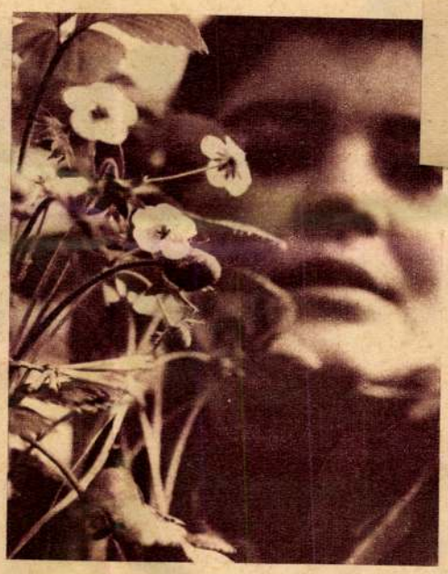

Még csak üvegházban... Virágzik, s termést érlel a földi eper a Hungarofruct soroksári gazdaságában. A jó ütemben folyó tavaszi munkák eredményeként — ha epret még nem is — mind több helyről szállítanak már primőrőket a piacokra

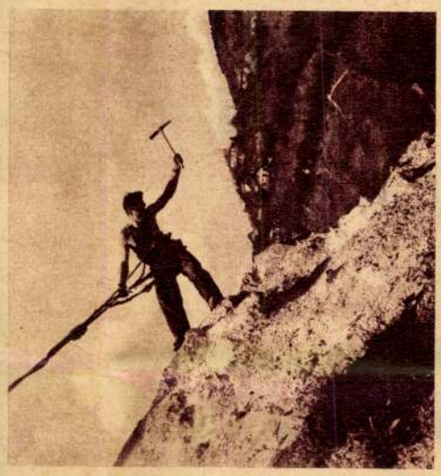

A kemény tél sok sziklát szétmállasztott a budai hegyekben. A veszélyes helyeken akrobataügyességű munkások dolgoznak: eltávolítják vagy megerősítik a meglazult szikladarabokat. Képünk a népszerű kirándulóhelyen, az Ördögoromnál készült

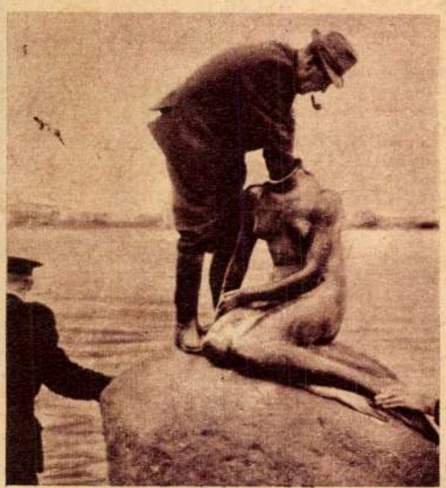

A koppenhágai sellő szobrot, a város jelképét ismeretlen tettesek barbár módon megcsonkították. Az eltávolított fej után búvárok kutattak a kikötő medrében — eredménytelenül

(MTI—fotó: Bara, Kácsor és Külföldi Képszolgálat felv.)

KÉPEK – ESEMÉNYEK

A TARTALOMBOL

NYIKOLAJEV MAGYARORSZÁGON

Amerre járt, mindenütt nagy szeretettel fogadták hazánkban Andrijan Nyikolajevet, a harmadik szovjet űrhajóst, akinek magyarországi látogatásáról az 5. oldalon számolunk be.

INTERQUIZ, 1964.

A jugoszláv Mladina kérdéseinek közlésével befejezzük öthetes nemzetközi rejtvénypályázatunkat. Most kedves Olvasóinkon a sor: megfejteni a kérdéseket és elnyerni az értékes díjakat. (8—9. oldal).

AZ EMLÉKEZÉS ÓRÁI

A háború sebhelyei még ma is láthatók az egyik dunántúli községben, amelynek lakói békegyűlésen emlékeztek a húsz év előtti borzalmakra és tiltakoztak a számukra oly sok szenvedést okozó háború ellen. (12—13. oldal).

ÉGBENYÚLÓ FELKIÁLTÓJELEK

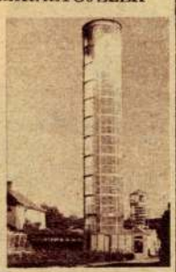

Az ember kicsinységét akarták jelképezni valamikor — pedig éppen az emberi alkotótehetség nagyságának kőből, acélból fomált jelképei a különös formájú, magasratörő tornyok. (16—17—18. oldal).

KÉPES ÚJSÁG
A Hazafias Népfront falusi hetilapja
Főszerkesztő: Eck Gyula
Szerkesztő: Bolgár István
Szerkesztőség:
Budapest, VIII., Somogyi Béla utca 6.
Telefon: 130—460
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Kiadóhivatal:
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizetéseket felvesznek a postás kézbesítők és a postahivatalok
Előfizetési díj: negyedévre 36,— Ft, félévre 72,— Ft, egész évre 144,— Ft.
641759
Az Athenaeum Nyomda rotációs mélynyomása
Felelős vezető:
Soproni Béla igazgató
Index: 25.439

Kántor Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdubiharmegyei Népujság

1904 JAN 28

meg.

1021

KARCAGI REMEKMŰVEK. Budapesten az idén rendezik meg Kántor Sándor karcagi agyagipari művész első gyűjteményes tárlatát, amelyen a művész 200 kiváló alkotását mutatják be.

KORTÁRS

januári számát lapozva jutott

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

Budapesti kiállítások az év második felében

Számos érdekes kiállítás szerepel még az idén a Képző- és Iparművészeti Lektorátus kiállítási terveiben. A Műcsarnokban megrendezendő *nemzetközi fotókiállítás* iránt igen nagy az érdeklődés, számos ország bejelentette már részvételét. Az idei őszi tárlat megrendezését novemberre tervezik: ez, a hagyományokhoz híven, az élő művészek országos seregszemléje lesz. A Műcsarnok kamaratermében a világszerte jó csengésű nevet szerzett karcagi népművész, *Kántor* Sándor kiállítását rendezik meg az év második felében.

Az Ernst Múzeum lesz a színhelye augusztusban *Diósy* Antal festőművész kiállításának, a művész negyedszázados munkásságát felölelő anyaggal. A Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállítótermében kerül sor *Szabó* Iván faszobrainak és faplasztikáinak bemutatására, majd *az alkalmazott grafika* művelői számolnak be ugyanitt munkásságukról.

A Fényes Adolf teremben több vidéki művész mutatkozik be: a hajdúszoboszlói *Kepes* Ágnes kerámikus, majd *Diószegi* Balázs kiskunhalasi és *Kapocsa* János debreceni festőművész, utánuk *Gál* Domokos és *Nyári* Lóránt kiállítása következik.

A Csók Galériában rendezik meg az idős mester, *Molnár* C. Pál festőművész új munkáiból készült kiállítását; ugyanitt nyílik meg Buzás Árpád textiliparművész és Simó Ágoston kerámiáinak együttes tárlata.

tok minuket ...
tok helyéig közlekednek.

— **Dr. Biró Gerd**, a Magyar Kereskedelmi Kamara főosztályvezetője az ISDEE olasz tudományos intézet meghívására előadást tartott Trieszt-ben Magyarország fokozottabb bekapcsolódása a nemzetközi munkamegosztásba címmel.

— **Az Építőipari Tudományos Egyesület** országos elnökségének kétnapos ülése csütörtökön megkezdődött Sopronban. Az egyesület munkájáról dr. Gabos György főtitkár tartott beszámolót, majd ünnepélyesen megnyitották a „Sopron város fejlődésének 25 éve" című kiállítást az Ady Endre művelődési házban.

— **A Vígszínházban** a Szerelem mai, pénteki előadása Dávid Kiss Ferenc megbetegedése miatt elmarad. A jegyek a váltás helyén visszaválthatók. A bérlettulajdonosok számára szeptember 24-én és 25-én új bérleti előadást tűznek műsorra, vagy kívánságra a jegy árát a szervezési osztályon augusztus 1-ig visszafizetik.

— **A húsz éve megjelenő Kemia u Industriji** jugoszláv vegyipari szaklap szerkesztősége csütörtökön Budapesten, a Royal szállóban fogadást rendezett magyar partnerei

Kántor/Sahska
1970 MÁJ 16

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍREK
Budapest

1021

Kántor Sándor gyűjteményének legszebb darabjait válogatja a kiállításra

KÁNTOR SÁNDOR NÉPMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSRA KÉSZÜL

A 75. születésnapját ünneplő Kántor Sándor, a népművészet mestere kiállításra készül karcagi alkotó-műhelyében. Nemzetközi hírű kerámiáiból mintegy 300 művészi tárgyat mutatnak majd be a Műcsarnok szeptemberben nyíló tárlatán.

Kerámia MISKA-korsó

Ülő női figura (MTI felv.)

Joseph Gesc... h
Frank Geschlecht, aki a húszas esztendőkben itthon is, és később túl is a haladó világ és a dolgozók ügyének szolgálatában tö életét, februárban New Yorkban elhunyt.

Joseph Geschlecht édesapja hamvait Pestre kívánja hozni, írja — hazai földben, „a mamám mellett lehessen"... Őszintén vele.

*

D. L. Rio de Janeiróból írt érdekes levelet. Rövid visszapillc régebbi esztendők atmoszférájára, amikor még „olyan bizonyta dott az itteni köztudatban — írja —, amely legyőzte a honvág totta a turistákat". Mármint a hazalátogatástól. Azóta azonban keresen megváltozott. „A magyarországi életről szerzett pontosa az óriási fejlődés, békés nyugalom, elégedettség, kulturális és élvezetek, a turisták számára történt könnyítések és ezerny visszavarázsolták a bizalmat." Úgyannyira, hogy a kedves D. L. arról panaszkodik: az Egyesült Államokba, Kanadába több r utazik vendégfellépésre, mint hozzájuk, s onnan több honfitá jól szervezett, olcsó, csoportos rokonlátogatások keretében. „O irigységet keltenek ilyen irányú beszámolóikkal, mi, úgy lát vagyunk..." Ami a csoportos utazást illeti — ezt ott helyben sítaniuk. De van, amiben mi is segíthetünk, s reméljük e tére kedves honfitársnőnk, hogy a riói magyarok „mostohák". Hisz az MVSZ által küldött könyveket, lemezeket, a Kincses Kale úton is közöljük: mindig szívesen küldünk könyvet, lemezt, é vassuk leveleit, amelyekből — mint a legutóbbiból is — kics nyájunk számára fontos közös ügyünk szeretete: „Anyanyelv érzem elsőrendű feladatomnak."

*

Svédországból küldte kedves, meleg hangú levelét M. B.: „ mondani, milyen örömet szereznek vele — írja lapunkról —, s mációt ad az otthoni anyagi, társadalmi és kulturális helyzetről sósorban jó recepteket, amelyeket sorra kipróbál és svéd férjér arat velük. Szívből örülünk.

*

Magda Frank Párizsban élő, magyar származású szobrászmű saival, személyével lapunk hasábjain már több ízben foglalk örömmel adunk hírt a Párizsban legutóbb megrendezett kiállít

*

A tőlünk nagyon távol fekvő New Zeeland-ben működik eg Fellowship nevű szervezet, amelynek ugyan nincs magyar tago

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR H
Kántor Sándor
1964 JUN 1
1021

A MISKA-KANCSÓ MŰVÉSZE

Móricz Zsigmond, amikor 1927-ben Mezőtúron járt, megkérdezte valakitől, mi nevezetessége van a városnak. Egy nevet mondtak neki: Badár Balázs. A névhez nem fűztek kommentárt, magától értetődőnek tartották, hogy mindenki tudja: a híres fazekas népművészről van szó.

Nos, Karcagon magam is kipróbáltam a nagy író módszerét; a szélső házak előtt játszadozó gyerekek egyikétől megkérdeztem, ki a leghíresebb ember Karcagon, s a túri válasz megismétlődött, csakhogy itt Badár Balázs helyett Kántor Sándor nevét említették.

Az idős népművész szerény, de tiszta kis műhelyében körülpillantva arra gondoltam; a művészi tökélyre emelt fazekasmesterség micsoda szeretete kellett ahhoz, hogy ebből az anyagszagú helyiségből kikerülő munkák világgá röppentsék alkotójuk nevét. Mert nem túlzott a gyerek. Az ősz mester alkotásai valóban bejárják a világot, azokat kiállítják: Indiában, Kínában, Bécsben, Párizsban, Milánóban, Prágában, Brüsszelben...

Kántor Sándor népművész — aki az idén tölti be hetvenedik életévét — 1904 óta, azaz immár több, mint fél évszázada ül a fazekaskorong mellett, s alkotja egy darab sárból cserép-álmait, díszíti írókájával a remekbeformált Tisza-vidéki mintájú tányérait, tálait, híres Miska-kancsóit, pálinkás butéliáit, és a többi ízes figuráit. A mester ma is lankadatlan erővel dolgozik, keze alól új formák, új díszítőminták kerülnek ki, készül a hetvenedik születésnapja tiszteletére rendezendő budapesti kiállításra.

Ari Kálmán

Asszonyfigurák, középen a híres Miska-kancsó

Kántor Sándor népművész

A gazdasszony és a kokas

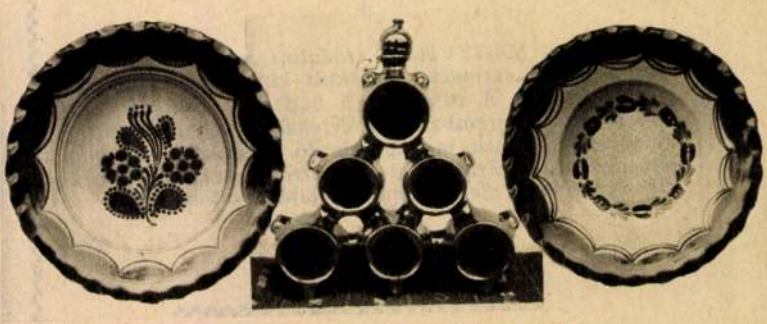

Néhány darab a népművész házi múzeumából
(Bohanek Miklós felvételei)

OSZT
A NAGYVILÁG BÉCSI IRODALMI ESTJÉN

A NAGYVILÁG — idegen kultúrák követe itthon, a magyar világirodalmi kultúra követe idegen országokban — az elmúlt napokban személyesen is kapcsolatot teremtett Ausztria irodalmi életének képviselőivel, írókkal, szerkesztőkkel, irodalmi társaságok vezetőivel.

A Kulturális Kapcsolatok Intézete rendezésében az osztrák irodalmi élet képviselőit látta vendégül a bécsi Collegium Hungaricum abból az alkalomból, hogy a NAGYVILÁG irodalmi est keretében mutatkozott be Bécsben. A műsort úgy szerkesztették meg, hogy az ezúttal a folyóiratnak a mai osztrák irodalmat népszerűsítő munkáját tükrözze, bemutatták továbbá néhány klasszikus költőnk verset, jó német fordításban. Szerepet kapott a modern magyar zene is: Ady-dalokat hallottunk Reinitz, Bartók, Kadosa megzenésítésében.

Műsornyitó bevezetőjében Mádl Antal szólt a NAGYVILÁG kapcsolatteremtő szerepéről, arról a kedvező visszhangról, amelyet világirodalmi folyóiratunk munkája a szomszédos Ausztria irodalmi köreiben keltett, és a vendéglátó Collegium Hungaricum nevében üdvözölte a szép számban megjelent osztrák írókat.

Kardos László főszerkesztő előadásában a felszabadult magyar olvasók számának és érdeklődésének megnövekedéséről, világirodalmi kultúrájának gyarapodásáról számolt be.

A műsor második felében egyfelől ma élő, éspedig Ausztriában élő osztrák költők — Christine Busta, Gerhardt Fritsch, Christine Lavant — verseit szólaltatta meg Bánki Zsuzsa és Ráday Imre, részben pedig hazájukon kívül élőkét, mint a Német Szövetségi Köztársaságban letelepedett Ingeborg Bachmann meg a Párizsban élő Paul Celan költeményeit, továbbá a már klasszikusnak számító Hermann Broch egyik poémáját; csupa olyan költő művét, akiket a NAGYVILÁG magyar fordításban már bemutatott itthoni olvasóinak. Mind a németül, mind a magyarul előadott verseket — Ady, Babits, József Attila műveit: Guenther Deicke, Franz Fühmann és Horváth Henrik fordításában — nagy tetszéssel fogadta a túlnyomórészt osztrák közönség; az előadáson személyesen is jelen levő költők később közvetlenül a művészeknek is kifejezték elismerésüket a kitűnő tolmácsolásért. Nagy sikere volt Sziklay Erika énekművésznőnknek is, akit Freymann Magda kísért zongorán, a Reinitz, Bartók, Kadosa megzenésítette Ady-dalok előadásával. A hallgatóság soraiban ott ült Franz Theodor Csokor és Heimito von Doderer is, a mai osztrák irodalom ismert, neves képviselői, mindketten még a »régi« Ady-rajongók táborához tartoztak, ők különösen a Bartók—Ady-daloknak adóztak nagy lelkesedéssel.

*

A nagy sikerű irodalmi estet követő fogadáson Meisel János, a Collegium Hungaricum igazgatója üdvözölte az osztrák irodalmi élet reprezentánsait; ezek között ott láttuk a már említetteken kívül Wolfgang Kraust, az Osztrák Irodalmi Társaság főtitkárát, Bruno Freit, a Tagebuch, Wilhelm Klaubaufot, a Volksstimme főszerkesztőjét, Christine Busta, Johann Gunert és Ernst Schönwiese költőket, továbbá bécsi követségünk vezetői közül Biró Gerd főtanácsost és Ács Erzsébet kulturális attasét. Az osztrák írók már a legközelebbi jövőben viszonozzák a budapestiek látogatását; egy küldöttség — Franz Theodor Csokornak, az Osztrák Pen Club elnökének vezetésével — még ez évben Budapestre látogat, hogy magyar írókkal és kiadókkal találkozzék. A barátság egyébként már eddig sem volt egyoldalú: nemrégen magyar számot adott ki a Wort in der Zeit című osztrák irodalmi folyóirat, amelyben kortársi magyar írók prózájából és költészetéből adtak válogatást; ugyanebben a számban egy tanulmány a jelenkori magyar irodalom egészéről is áttekintést adott.

*

A bécsi NAGYVILÁG irodalmi estet követő fogadáson baráti eszmecsere alakult ki, mely a késő esti órákig tartott. A vendégek a budapesti írókkal, szerkesztőkkel egyetemben úgy értékelték a világirodalmi folyóiratunk iránt megnyilvánuló rokonszenvet, s a műsoros est sikerét, mint az osztrák—magyar kulturális kapcsolatok fejlődésének jelentős állomását.

Fáy Árpád

MAGYAR TUDÓS A BRITISH MÚZEUMBAN

Nemrég meghívás érkezett a British Múseumtól dr. Jánossy Dénes paleontológushoz, a Természettudományi Múzeum osztályvezető-helyetteséhez.

A magyar kutatót arra kérték fel, hogy határozza meg, milyen ősi madárfajok egyedeinek csontjait tartalmazza az angol múzeum gazdag leletanyaga, amelyet a szigetország földje őrzött meg a 30 000—40 000 évvel ezelőtti élővilág emlékeiként.

Jánossy dr. ezenkívül a londoni kutatómunka adta lehetőségeket egy még átfogóbb probléma megoldására kívánja felhasználni. Magával viszi azokat a körülbelül 600 000 éve eltemetődött madárcsontokat, amelyeket eddig hitelesen meghatározni nem sikerült. Eddig ugyanis nem lehetett ezeket összehasonlítani azoknak a madaraknak csontjaival, amelyek ma ugyanolyan klimatikus viszonyok között élnek, amilyenek 600 évezreddel ezelőtt Közép-Európában uralkodtak. Ezt az összehasonlítást most a magyar paleontológus végzi majd el annak a bőséges csontanyagnak a felhasználásával, amelyet a British Museum az ilyen klimájú volt gyarmatok ma is élő madárvilágából összegyűjtött.

A londoni útra induló régi csontok az európai madárvilág fejlődésének egyik legfontosabb szakaszát képviselik, az átmenetet a már kipusztult ősi és ma is élők között. A feladat megoldása után tehát a fejlődést az eddigi, jórészt elméleti feltételezések helyett konkrét adatok alapján lehet majd megrajzolni. Ennek tudományos jelentőségét legjobban az mutatja, hogy a magyar kutató gyakorlatilag az összes eddigi európai leleteket magával viszi, mert — éppen a munka teljességének kedvéért — a külföldi intézmények is rendelkezésére bocsátották anyagukat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1964 MÁJ 17.

1021

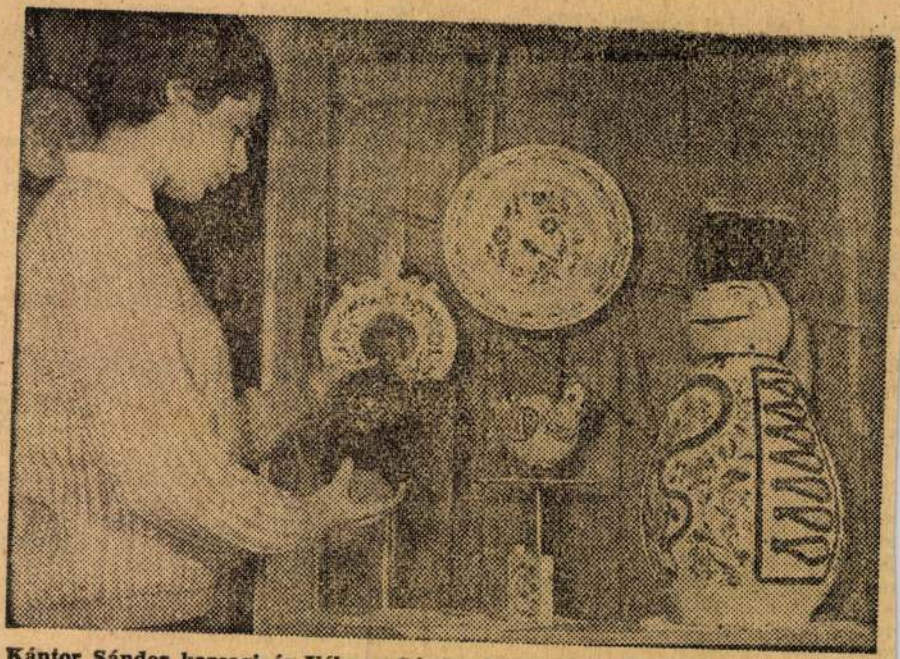

Kántor Sándor karcagi és Vékony Sándor hódmezővásárhelyi fazekasmesterek munkáiból gyűjteményes kiállítás nyílt a Népi Iparművészeti Tanács Régiposta utcai bemutatótermében. Képünkön Kántor Sándor néhány szép munkája

(Gonda György felvétele)

rmájú mellén, ahol mozgott a fürt, nem érződött fehér csík.
lyan izgatott lett, hogy nem mert elvenni sem tudta róla a tekinte-
k ez a majom ne jött volna vele!«
odott magában, de egyben meg is dolog, mert ez a kényszerű hely- igazolja tartózkodását.
emmi jelét nem mutatta, hogy rá- om-négyfélét is rendelt és jó ét- ett. Társalgása kísérőjével igen olt és az a pár szó, amit kiejtett, lassú felszolgálásra és az étel izte- natkozott. Úgy ültek egymás mel- régi házastársak lennének. Ezt a mban András igen gyorsan elve- hamar meg is győződhetett az el- mivel az úriember (kötött fürdő- záras zsebéből) hölgye fogyasztá- számláját, szemrebbenés nélkül

a hapsi« — állapította meg ma- ás és kényelmetlenül érezte ma- sszat kell gondolnia az ismeretlen lez nem akadályozta meg abban, n és idegenül, növekvő hévvel »Ki lehet ez a csodálatos nő?« — re és feltette magában, hogy min- negismerkedik vele.
fogalmazgatta magában, milyen rdulna hozzá, ha véletlenül egye- k, amikor a csupa szőr úr váratla- a hagyta őket.
vugalmat erőltetett magára és a

— Huligán! Bandita! — morogta az úriember. Azzal karonragadta hölgyét és elcipelte.

— Ha nem lennél olyan vén málészájú, beverném a fejed — szólt utána András s közben úgy látta, viszanézett rá a Csodálatos Nő és valami ördögi pajkossággal rámosolygott.

»Milyen szép és milyen elutasító, milyen vonzó és milyen gonosz« — állapította meg magában a fiatalember, mikor mérge kissé lecsillapodott.

A nő érthetetlen mosolygása teljesen megzavarta és még inkább feltüzelte görcsös kívánságát, hogy valamit tennie kell, valami határozott cselekvést megismerkedésük érdekében, különben megőrül.

KÉSŐBB A MEDENCÉBEN találkoztak össze.

Olyan volt a habos vizű medence messziről, mint valami kedélyes pokol, ahol a fortyogó lében levágott fejek uszkálnak. De a víz kellemesen hűvös volt és alatta ott mozogtak a testek. A lábak pedálozták a vizet, rugdalóztak és összegabalyodtak idegen lábakkal.

András átúszott a Csodálatos Nő hosszú combjai között és figyelte, hogy tapossa finom talpaival a vizet. A medence szélén, elveszve a színes fürdősapkák tömkelegében, felbukott levegőért és újra kezdte a játékot.

A tömzsi, szőrös testű férfi bozontos melle feketén hullámzott a víz alatt és hozzá simult a nő finom oldalához. Tolakodó kezeit többször ellökte András a nőtől és amikor meszebb újra felbukott, látta, hogy az úriember forog.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kántor Sándor

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1965 MÁR 21.

1021

Kántor Sándor kiállításra készül a karcagi múzeum

A karcagi Győrffy István Múzeum rendszeres felméréssel, állandó anyaggyűjtéssel készül arra, hogy két év múlva, új épületében a tájegység egész területének történetét, fejlődését reprezentálhassa. Az állandóan gazdagodó tárgyanyag dokumentálja majd a Nagykunság történetét, bemutatva az átalakulást az állattenyésztő nép eszközeitől a főleg földműveléssel foglalkozó nép szerszámain, használati tárgyain át a legújabb mezőgazdasági gépekig. A mindenre kiterjedő gyűjtőmunka nem feledkezik meg a kihalt vagy kihalóban lévő kisipari mesterségek eszközeinek feltárásáról sem. Legutóbb egy teljes kovácsműhelyt vásároltak meg — ezt nemsokára beszállítják a múzeum raktárába.

Közben, mint eddig, továbbra is megtartják a vidék kultúráját bemutató különkiállításokat. A soronkövetkező különösen nevezetes lesz: Kántor Sándor népművész, karcagi fazekasmester munkáiban gyönyörködhetnek majd a látogatók. A kiállítás érdekessége lesz, hogy a külföldön is ismert mesternek nemcsak kész munkái láthatók, hanem félkész darabokon az alkotó munka folyamata is megfigyelhető.

evei voltal
tört fel be
szomj, a
vágy. Gomb
létre a k
Nem sajná
fáradtságot
ségben m
szorongott a működvelőgárda az előadások próbáin. — Néhány hónap múlva a kommunisták, a munkások, a fiatalok lelkes áldozatkész munkája nyomán elkészült a színpad is, s ugyanabban a helyiségben, amelynek pincéjében reszketve vártuk a felszabadulás perceit — zsúfolt nézőtér előtt elkezdhettük az első működvelő előadást.

Évekig működött ez a kultúrgárda. Bejártuk a környező községeket. Jász-

úr helyére.

— Én is veled megyek.

Válaszra sem várva, beülök a hatalmas sötétvörös autóba.

— A Visegrádi utcába! Mehet!

— A párttitkárságra nagyon nehéz bejutni. Ember ember hátán tolong az utcán. A lépcsőház is tömve civilekkel és katonákkal. Valaki az erkélyről beszél az utcán tolongó néphez. A sötét lépcsőházban többen is szónokolnak.

— Éljen a proletárdiktatúra! Le a burzsoáziával!

— A proletárállam nevében!...

A katona — akivel jöttem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kántor Sándor

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1965 SZEP 21

1021

A múzeumi hónap programja gazdagabb lesz a tavalyinál

Az idén is október az országos múzeumi hónap időszaka. Ebben a hónapban reprezentálják az ország múzeumai legújabb kutatási eredményeiket, kiállításaikat, rendezvényeiket a népművelés szolgálatába állítva.

A múzeumi hónap Szolnok megyei programja ebben az évben a tavalyinál is gazdagabbnak ígérkezik. Már elkészült a minisztérium által is jóváhagyott eseménynaptár, amelyből most csak néhány érdekesebb rendezvényt ragadunk ki.

A képzőművészeti kiállítások közül

a legnagyobb érdeklődésre talán a Szigligeti Színház előcsarnokában október 1-én nyíló Finta Sándor emlékkiállítás tarthat számot,

amelyen Magyarországon először mutatják be az Amerikában világhírűvé lett, túrkevei születésű művész életművének legszebb darabjait. Ugyancsak Szolnokon a Szigligeti Színház előcsarnokában rendeznek kiállítást október 29-én Kántor Sándor kerámiáiból.

A Tisza II. vízlépcső ásatásainak legújabb leleteit a múzeumi hónapban két kiállításon is bemutatják. A szolnoki kiállítást dr. Korek József, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója nyitja meg, míg Tiszafüreden Garam Éva muzeológus rendez a régészeti anyagból kiállítást.

A múzeumi hónap ünnepélyes megnyitására, amelyet Fodor Mihály, a Szolnok megyei tanács vb-elnöke tart október 3-án Tiszaföldváron kerül sor. A Tiszazug gazdasági fejlődése című kiállítással avatják fel különben hivatalosan is az új tiszaföldvári múzeumot.

Érdekes és újszerű kezdeményezés a karcagi művelődési házban rendezett kiállítás,

amely a tiszaföldvári Lenin Termelőszövetkezet fejlődését mutatja be, és amelyet Bártfai Sándor, a karcagi Lenin Termelőszövetkezet Kossuth-díjas elnöke nyit majd meg. Ez egyben hasznos tapasztalatcserére is alkalmat ad. a tervek szerint jövő évben Tiszaföldváron rendeznek majd a karcagi Lenin Termelőszövetkezet fejlődését bemutató kiállítást.

A kiállításokon kívül a múzeumi hónap programjában ismeretterjesztő előadások és színes, szellemi vetélkedők szerepelnek.

den áll
olyan cs

Saszt
tá

Moszkv
ságra ho
üzeneteke
szigin, a szovjet Miniszter-
tanács elnöke küldött Sasz-
tri indiai miniszterelnök-
nek és Ajub Khan pakisz-
táni elnöknek. Az üzenet-
ekben továbbfejlesztve a
szovjet kormány jószolgá-
lati javaslatát, indítvá-
nyozza, hogy Sasztri mi-
niszterelnök és Ajub Khan

jet
en
[illegible] felvétele révén
jusson megegyezésre az
India és Pakisztán közötti
béke helyreállítását illet-
tően. Ha mindkét fél
óhajtja e találkozón a
szovjet Minisztertanács el-
nöke is részt vehetne. A
találkozót Taskentben, vagy
bármely más szovjet város-
ban megtarthatnák.

Kommentár a Koszigin üzenethez

Az ENSZ üvegpalotájában még tartottak a Biztonsági Tanács tűzszüneti felhívását megelőző bizalmas megbeszélések, amikor Moszkvában már ismeretessé vált: Koszigin szovjet kormányfő üzenetet intézett Sasztri indiai miniszterelnökhöz és Ajub Khan pakisztáni elnökhöz. A szovjet miniszterelnök javasolta az indiai és pakisztáni államférfinak, hogy találkozzanak a Szovjetunióban (Taskentben, vagy másutt) és tegyenek reális lépéseket a két ország közötti béke helyreállítására. Koszigin hozzáfűzte, ha Sasztri és Ajub Khan úgy kívánja, ő, a szovjet kormányfő — aki korábban már felajánlotta jószolgálatait — is hajlandó résztvenni találkozón önmagában is egyszerre több dologra utal:

1. Jelzi a helyzet komolyságát, hiszen a fegyveres harci cselekményekig fajult viszály tovább bonyolítja az eseményeket abban az ázsiai térségben, amely az amerikaiak vietnami agressziója miatt amúgyis érzékeny ideggóca a nemzetközi életnek.

2. Különös hangsúlyt ad a szovjet álláspontnak, amely szerint a két nagy ázsiai ország viszálya csak szenvedést okoz népeinek, ugyanakkor az imperializmus malmára hajtja a vizet.

3. Híven a Szovjetunió következetes békepolitikájának sokéves gyakorlatához: cselekvő hozzájárulását ajánlja fel az

1021

Kántor Sándor életéből

1973. VII.6. 19,00. Ma.

Esti krónika I.

- Most pedig ismét kiállitásra látogatunk.
- Népi Iparmüvészeti kiállitás 1953-1973.
- A Nemzeti Galériában arról érdeklődött munkatársunk a kiállitás megnyitójától , dr. Ortutay Gyulától, mi a népi iparmüvészet jelentősége és helye mai életünkben?
- Ez a 20 esztendő munkáját bemutató kiállitás magában válaszol 9 termével együtt, erre a kérdésünkre. A háziipari szövetkezet a HISZÖV, ahogy röviditve mondják, ez alatt a 20 év alatt, ha talpas munkát végzett, nagy hálózatát épitette ki a háziipari szövetkezeteknek, ezek közül 40 müvészeti remekeket alkot, a régi hagyomány formáit is őrzik, fülelevenitik és ahogy ez ezer év alatt történt, újitják, változtatják. Mert a népmüvészet sem volt változatlan, hanem történeti kategóriaként változott. Ez a népi iparmüvészet is új elemeket, mozzanatokat olt be a munkájába. Hát ha az Ecseg Kántor Sándort nézzük, a nagy fazekas / mestert, a legklasszikusabb népi hagyományokat is őrzi és teli van új meg új ötlettel, saját találatokkal, amik nagyon jól harmonizálnak az elmult évszázadok mühelyével. Én lényegében ezt látom jelentőségének,az új ötvöződik a hagyományossal,mert két ád, kenyeret ád, értékeket teremt és régi nagy értékeket is megőriz.

121

Karcagi beszélgetés

A NÉPMŰVÉSZET JÖVŐJÉRŐL

Kinn vékony szálakban hull a kora nyári eső, közben félszemmel kisüt a nap is, egymást váltja a sápadt fény az enyhe borulással. Benn a műhelyben egyszerégetett, nyers-színű edények, más polcokon kész mázas tányérok, kancsók, szilkék állnak s aszerint váltják színüket és fényüket, mennyire éri őket a napfény. Az alföldi fazekasművészet egyik legszebb műhelyében ülünk, Karcagon, *Kántor Sándor* házában. Arról beszélgetünk: mint kezdett dolgozni fél évszázaddal ezelőtt s azóta az edényeknek milyen végtelen sokasága került ki a keze alól? S hogy miként született meg az a sajátos, Kántor Sándor-féle karcagi stílus, amelyet ma már országszerte s talán világszerte is ismernek: a formálásnak olyan kecses arányossága, a színeknek olyan finom harmóniája, a díszítésnek olyan egyéni és lelemények módja, amely a közösségben, a hagyományban gyökerezik s egyetlen művészegyéniség kezenyomán forrott ki.

Ezt a művészetet Karcagon nem ismeri senki. Illetőleg: ismerik a múzeumban, ahol *Szűcs* Sándor, a Kunság tudósa dolgozik, ismerik a városi tanács népművelési osztályán, ismerik tanítók is bizonyára városszerte. De a nép nem. Az nem ismeri, nem vásárolja. Nincsen is alkalma rá.

S ugyanígy Sárospatakon, ahol özv. *Szkircsák* Bertalanné dolgozik.

És ugyanígy még sokhelyütt az országban.

A népi fazekasság remekeit az érdeklődő nagyvárosi ember vásárolja és a külföld, de legkevésbé a helyi lakosság. Ilyenformán ez a művészet csak a múltban gyökerezik s egy-egy művész egyéni tehetségéből szívja erejét — de hol a növelő népi közösség, amely igényeivel formálhatná, szépség-eszményével kimondhatná róla a döntő szót? A kapitalizmus létrejöttével s a gyári porcelán elterjedésével természetesen visszaszorult a fazekasság; e folyamatot nem lehet és nem is kell megállítani. De akkor mi lesz a sorsa ennek a művészetnek? Végleg elszakad a maga szűkebb közösségétől, vagy valamiképp — megváltozott szerepben — visszatér hozzá?

*

A népi fazekasság nem egyetlen olyan ága a népművészetnek, amely valamiképpen légüres térben él. Az utóbbi években egyre-másra megtörténik — például —, hogy falusi ünnepélyekre városi műkedvelők érkeznek, akik a városiasan öltözött parasztifjúság előtt népviseletben énekelnek-táncolnak. Azaz: megfordultak a viseletek s ami a színpadon van, nincsen már az életben. Így van ez zenével is: a népdalokat főként az iskola és a rádió terjeszti, a falusi közösség inkább sláger-zenében fejezi ki magát. A folyamat nem új, egyidős a kapitalizmussal, amely későn alakult ki nálunk, természetesen bomlasztva a feudalizmus életformájából nőtt népművészetet. A felszabadulás anyagi lehetőséget teremtett a népművészet hivatásos művelésére s az ének- és táncegyüttesek tömegmozgalmát is életre keltette — mindez azonban csak kevéssé hat a közízlésre, amely más, korszerűbb és modern kifejezési formák után áhítozik s azokban érzi jól magát. Hiszen a népi táncosok is levetik jelmezüket szereplés után, s ha éppen táncmulatság követi a műsort, maguk örömére járják a szalon-táncokat.

A helyzet fonák. Nem természetes, hogy a közízlésben egymástól ennyire különböző elemek rétegződnek egymásra, hogy nincsen olyan *korszerű nemzeti forma*, amelyet a közönség túlnyomó része teljes szívvel a magáénak érezne. A népdalnál a slágerek többnyire silányabbak, de bizonyos tekintetben korszerűbbek. Érthető, hogy a népművelés munkálói között is, a műkedvelők között is sokan vannak, akik érzik, hogy a közönség nem mindenben áll mögöttük, sőt: önmaguk is küzdenek saját ízlésük problémájával.

A feladat: fenntartani népművészetünk értékeit úgy, hogy a modern magyar művelődést erősítsék. A megoldás bonyolult, de nem reménytelen.

*

A megoldás alapját megteremti az a nagy társadalmi és gazdasági átalakulás, amely a felszabadulással kezdődött, de csak évtizedek alatt hozhat e téren eredményeket. Az ipar fejlődésével, a technikai kultúra terjedésével modernebbekké lesznek a városok és városiakká lesznek a falvak: a mostani évtizedekben pótoljuk mindazt, amit régi gyarmati sorunk s a természetellenesen hosszúéletű feudális rendszer miatt mulasztottunk. Most alakul ki az a nagy nemzeti közvélemény — a lakosság minden jelentékeny részét magában foglaló közönség, ízlés-eszmény —, amely a maga képére formálja művelődésünk egész *hagyatékát*, a külföldi hatásokat tekintve megkülönbözteti a jót a rossztól, egyszóval olyan kultúrát alakít ki, amely szellemében szocialista, s magyar is, modern is.

Azonban: van-e még, s lesz-e hagyaték? A felszabadulás e téren is fordulatot hozott, mintha jelentékeny állami támogatást biztosított a népművészeti értékek megőrzésének és egyéni továbbfejlesztésének — előbbit számos múzeumban, utóbbit például a hivatásos népi együttesekben. A Magyar Népzene Tárának kötetei, amelyek *Kodály* Zoltán legfőbb gondozásában látnak napvilágot, ugyanezt a célt szolgálják. De nem szolgálja ezt sem az iskolai énektanítás és zenei nevelés jelenlegi állapota. Nem megnyugtató az sem, hogy országszerte számos népi zenekar működik, amely modern tánczenét, sőt operamuzsikát játszik, ehhez alkalmatlan és stílustalan hangszereléssel.

A népművészet értékeinek fennmaradását, szellemének és formájának *a modern városi élet kultúrájában való továbbélését, sőt kivirágzását* — amit akadályozott a kapitalizmus —, a szocialista jellegű városiasodás *elősegíti*. Ehhez azonban az is kell, hogy a népművelés irányítói országosan csakúgy, mint helyi tekintetben felismerjék a nagy történelmi folyamatot s kellő intézkedésekkel segítsék hatékonyságát a város vagy falu társas-életében.

*

Hogy minő intézkedések kellenek, azt itt mind felsorolni nem lehet, de nem is kell. Néhányat említsünk meg mégis.

Elengedhetetlen, hogy a kulturális élet helyi irányítói felismerjék szerepüket az új magyar kultúra kialakításában és ismerjék a művelődés életének azokat a nagy tendenciáit, amelyeket gyakorlati munkájukban ki kell fejezniök. Ez nagyobb általános műveltséget, de mélyebb helyismeretet is kíván; a hagyományokhoz való ragaszkodást éppúgy, mint a korszerűhöz való vonzódást. A közösség művészeti életének minden területén még élénkebbé kellene tenni a népművészet értékeinek áramlását, mindenekelőtt az általános iskolában, amely anélkül hazaszeretetre sem tud kellően nevelni. Érdemes megvizsgálni az iskolai énektanítás helyzetét, valamint azt, hogy a sokirányú — politechnikai — képzés terén, a gyermekek kézügyességének fokozásában milyen lehetőség nyílik a népművészeti formák ismertetésére. Éremes lenne gondolkozni azon is, hogy dalkultúránk miért szegényedett el, s miért nem válhat valóban népszerűvé. De szükség lenne emellett gazdasági, kereskedelmi jellegű intézkedésekre is: hadd vásárolhassák a karcagiak Kántor Sándor portékáját, a sárospatakiak Szkircsák Bertalanné munkáit, hadd álljon helyre az a szerves kapcsolat, amelyet a kapitalista fejlődés következményei bomlasztottak fel. Fokozott mértékben lehetne gondoskodni arról is, hogy az iparművészek legjobb terveit a textil-, kerámia- és bútoripar stb. csakugyan megvalósítsa: *mai iparművészetünk a népművészet továbbfejlődését testesíti meg.*

Nem hátrafordulást, a régi paraszti életforma elemeinek erőszakolt felújítását jelenti mindez, hanem — ellenkezőleg — előrelépést afelé az egységes nemzeti kultúra felé, amely most alakulhat ki a szocializmus társadalmi alapjain. A városiasodás folyamatának, kulturális eredményeinek így lesz egészséges magva. A Hazafias Népfront bizottságainak egyik legfőbb nemzeti feladatuk éppen ezért, hogy a maguk helyi körülményeit mérlegelve, e téren is cselekedjenek.

*

Mire elindultunk Karcagról, Kántor Sándor műhelyéből, kisütött a nap. Hallgatagon búcsúzkodtunk, gomolygó, formálódó gondolatokkal tele. Azt mondtam el most, ami bennem rekedt akkor.

Sebestyén György

Magyar Nemzet
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9–11
Telefon: 221-651, 221-285

r Nemzet

O R T

ékvezető működéséhez

tették, ha *Virágh* — kiállítás helyett — utolsó figyelmeztetésben részesíti a felhevült játékost.

Ami a két kiállítás után történt, az *minden volt, csak éppen nem labdarúgás. A sportszerűen viselkedő Kinizsi-játékosok* jóformán teljesen leálltak, csak ide-oda tologatták a labdát az egyenlőtlen küzdelemben. Elhallgatott a fergeteges biztatás is, amely a játék elejétől jólesően kísérte a mérkőzést. *A Kinizsi-szurkolók sem tartották sportszerűnek* a gyengébb elleni buzdítást. Szóval mindenki úgy érezte, hogy megfosztották valamitől, ami az elején még annyit ígért. »*Kidobott pénz volt*« — mondogatták elkeseredetten a nézők és tegyük hozzá mindjárt, hogy *jogosan*.

Mindaz, ami a vasárnapi mérkőzésen történt, *azoknak a súlyos mulasztásoknak a következménye, amely labdarúgósportunk vezetését terheli.* Már korábban szóvátettük a játékvezetés és a bíróküldés problémáit. Újból meg kell állapítani: *gyakran a gyenge játékvezetés az előidézője a mérkőzések eldurvulásának, a sportszerűtlen időhúzásnak, a játéktéren történő feleselgetéseknek, viták*nak. Tudjuk, nem népszerű feladat futballbírónak lenni, de az is bizonyos, hogy a jó játékvezetést a sportszerű közönség majd minden esetben meleg tapssal jutalmazza. És úgy véljük, az elismerés a legfőbb jutalom.

A jó játékvezetés megoldásának problémája éppen úgy nem tűr halasztást, *mint az egészséges, tiszta sportelkötelezettségen alapuló labdarúgósport fejlődésének biztosítása.* A fejlődés útján pedig csak úgy lehet haladni, ha minden akadályt elhárítunk az útjából. Természetesen nem úgy, ahogy sok esetben a *Játékvezetői Tanács* képzeli. *Nem az építő bírálat visszautasítása és nem a titkos játékvezetőküldés a megoldása ennek* a problémának. Ezek helyett rendezzenek magasszínvonalú játékvezetői tanfolyamokat, szabálymagyarázatokat — a sportkörökben és helyes a mérkőzések után látható kimeneteléhez [illegible] dóan végezzék a bíróküldést. Ne azon legyen a hangsúly, hogy *titkos* játékvezető lépjen a pályára, hanem azon, hogy *jó játékvezetők* biztosítsák a mérkőzések rendjét, sportszerű kimenetelét.

Gál Zoltán

*

Bp. Kinizsi—Bp. Vörös Lobogó 6:2 (3:2). Népstadion, 65 000 néző. Vezette: Virágh. Góllövők: Láng (6. perc, 1:0), Szolnok (12. perc, 1:1), Sándor (16. perc, 1:2) Vilezsál (30. perc, 2:2), Kertész (34. perc 3:2), Fenyvesi (53. perc 4:2). Orosz (80. perc, 5:2), Orosz (82. perc, 6:2). Kiállítva: Sándor, Szolnok (34. perc), Kovács I. (85. perc).

[illegible] honvéd—Tatabányai Bányász 2:2 (1:0). Tatabánya, 18 000 néző. Vezette: Révész. Góllövők: Machos (15. perc, 1:0), Király (62. perc, 1:1), Puskás (75. perc, 11-es, 2:1), Lahos (90. perc, 2:2).

Szombathelyi Törekvés—Dorogi Bányász 2:1 (2:1). Szombathely, 7000 néző. Vezette: Balla. Góllövők: Monostori (5. perc, 0:1), Papp (6. perc, 1:1), Kolesánszki (8. perc, 2:1).

Salgótarjáni Bányász—Pécsi Dózsa 6:0 (0:0). Salgótarján, 5000 néző. Vezette: Krémer. Góllövők: Vasas (54. perc, 1:0), Taliga (57. perc, 2:0), Csáki (68. perc, 3:0), Csáki (69. perc, 4:0), Bodon (70. perc, 5:0), Bodon (75. perc, 6:0).

Nemzetközi mérkőzések: Ausztria—Jugoszlávia 1:1 (0:0). Zágráb, vezette: Harangozó. Góllövők: Koller és Rajkov. — Svédország—Románia 2:0 (1:0). Bukarest, vezette: Balla. Góllövők: Tillberg és Johansson.

Befejeződött a lovasolimpia

Stockholmban a nehéz díjugratással befejeződött a XVI. nyári olimpia lovasbajnoksága. Ebben a számban magyar versenyzők is rajthoz álltak. Szatola, Somlay és Szondy a várakozásnak megfelelően szerepelt. Szatola kitűnő teljesítményt nyújtott: csak a hármas akadálynál és a vizes ároknál vétett hibát. Az erős mezőnyben a 11 helyen végzett. A csapatversenyben Magyarország 15. lett. Az olimpia zárószámának részletes eredménye: Nehéz díjugratás olimpiai bajnok: Hans-Günther Winkler (német) Halla nevű lován, 4 hibapont, 2. R. D'Inzelo (olasz) Merano nevű lován 8 hibapont, 3. P. D'Inzelo (olasz) Uruguay nevű lován, 11 hibapont. Olimpiai csapatbajnok: Németország 40 pont, 2. Olaszország 66 pont, 3. Anglia 69 pont.

A befejező nehéz díjugratás után az olimpiai lovasversenyek záróünnepségét tartották meg. A felvonulás után Avery Brundage, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke köszönetet mondott a vendéglátó védőknek a lovas-olimpia megrendezéséért.

A lovas-olimpián Svédország 3. Németország 2, Anglia 1 aranyérmet szerzett. A legjobban a németek szerepeltek: a 2 aranyérmen kívül 3 ezüst- és 1 bronzérmet is hazavittek.

Kajakosainkra és kenusainkra bizton számíthatunk

A moszkvai nemzetközi kajak- és kenuverseny utolsó napján, a rövidtávú versenyekben a magyar sportolók minden számot meghódítottak és a nemzetek részére kiírt pontversenyt is megnyerték. Eredmények: Női kajak egyes (táv 500 m): 1. Borosné 2:14.8. Férfi kajak kettes (1000 m): 1. Vagyoczki, Szigeti 3:45.8. Férfi kajak egyes (táv 1000 m): 1. Kiss 4:08.8. Kenu egyes (táv 1000 m): 1. Hernek 4:37.9. Kenu kettes (táv 1000 m): 1. Wieland, Mohácsi 4:43.

A nemzetek közötti pontversenyben: 1. Magyarország 45 pont, 2. Csehszlovákia 28 pont, 3. Szovjetunió 24 pont.

Pajor Éva nagyszerű győzelme

A hollandiai Eindhovenban rendezett nemzetközi úszóversenyen a magyar küldöttség mérsékelt sikerrel szerepelt, egyedül Pajor Éva ért el kitűnő eredményt.

100 m férfi hátúszás: 1. Magyar 1:07.3. **200 m női mellúszás:** 1. den Haan (holland) 2:57.6, 2. Killermann (magyar) 3:00.5. **100 m-es női gyorsúszás:** 1. Gastelaars (holland) 1:06.1, 2. Szőke (magyar) 1:06.2. **100 m női pillangóúszás:** 1. Voorbij (holland) 1:17.6, 2. Littomericzky (magyar) 1:17.7. **100 m női hátúszás:** 1. Pajor Éva (magyar) 1:15.9, 2. de Korte (holland) 1:16, 3. van Alphen (holland) 1:16.4. **400 m női gyorsúszás:** 1. M. Kok (holland) 5:17.2, 2. Székely Ripszima (magyar) 5:19.7. **200 m-es férfi gyorsúszás:** 1. Willemse (holland) 2:12.4, 2. Nyéki (magyar) 2:16.5. **4x100 m női vegyes váltó:** 1. Magyarország 5:08.

Jeszenszky kitűnő időt futott Prágában

A prágai Rosicky atlétikai emlékverseny befejező napján Jeszenszky a 3000 m akadályfutásban 8:50.8 kitűnő idővel győzött. 2. Takac (csehszlovák) 8:58.2, 3. Baldici (román) 8:59.

Totó-eredmények. A 25. heti 12 találatos szelvény a következő: 1, 1, x, 1, 1, x, 1, 1, 2, 1, x, 2. Beérkezett 1 367 813 darab kéthasábosnak megfelelő tippszelvény. Kifizetésre kerül 2 462 060 forint. Az I. és II. nyerőosztályban egyformán 615 515 forint, a III. nyerőosztályban pedig 820 687. Vigaszdíjra 410 343 forint jut.

12 találat	7 db	87 930,— Ft
11 találat	152 db	4 050,— Ft
10 találat	1982 db	413,75 Ft

Nemzet
Népfront lapja
rzagi György főszerkesztő,
elelős szerkesztő,
akatárs, Nánási László.
kiadó Vállalat igazgatója.
körút 9—11. Tel.: 221—285.
Lenin körút 9—11.
. Fv.: Sopron Béla.

3/4-es gu- | **Hattól** tizenkét évesig leányokat óvónői felügyelettel nyaraltatok Balatonszárszón. Tel.: 425—249. Este héttől.
la vászon- | **Gyermekek** nyaraltatását vállalom 5—10 éves korig hegyvidéken, Szokolinél, Pesthidegkút, Rákóczi u. 22. Megközelíthető 56-os és 57-es autóbuszokon.
ha. 20-as, | **Gyermekgondozást** vállalok egészséges lakásomban, sétáltatással. Statisztikánál. Simonyi. 189—768 munkaidőben.
és feszítő | 14 éves leányomhoz nyaralótársat
. Társ u. 1.
yha 8 lyu- | **Kötők!** Egyes palackorsózó motorral eladó, Szászné, Molnár u. 53.
zománcos | **Ágysodronybetét,** összecsukóságy matraccal. Készítés, javítás. Prohászka, Zichy Jenő u. 46 Jókai utcánál.
eladó. Ér- | **Hites építész-szakértő** tanácsot ad, vitás építési ügyeit elintézi, ellenőriz, tervez. 121—338.
s nap. V.: | **AUTOKRAT** rugónélküli sérvkötő, éjjel-nappal viselhető. Nagy sérvekre **rugóval kombinálva** is kapható. **Lúdtalpbetétek, haskötők. Pártos László** Budapest V., Néphadsereg (Falk Miksa) u. 3 Tel.: 310—661 Díjtalan képes prospektus.
26. II. 7.
eladó. T.: | **Pulóver,** kardigán, [illegible]kötés, [illegible]tás, divatlap, [illegible], vékony és [illegible]fonalból alajavítás, átszastag fonal le[illegible]ás, gyermek [illegible] kötés. Reiter [illegible]. V. Kecske[illegible]. 1 Tel.: 184
ám.
mású rézveszek. | **Rekamiét,** garnitúrát, fotelt széket szelont olcsón, jótállással. Fiz. kedvezmény, minőségi munka, Bútorvédő szabást, varrást is vállalom. Józsa kárpitos, Rákóczi tér 11. Tel.: 142—143.
adók. — | **Mint** az új olyan lesz kárpitozott bútora. Elsőrendűen rendbehozza lakásán is Varga kárpitosmester Aggteleki u. 13.
szonkettő | **Elcserélném** József krt. 28. házfelügyelőségemet szoba, konyha, kamrás lakáscmat egy szoba komfort vagy kettő szoba félkomfortra, környékben, megegyezéssel.
zázkilenc- | **Redőnyös,** fa és vas redőnyök készítését vidékre is, javításokat csak Budapesten vállalok. Mózes lakatos. XIII. Victor Hugo 24/b. Tel.: 202—987.
Tizenki- | **Szépségápolás,** testápolás, arctisztítások, szőrszálak végleges eltávolítása, fogyasztómasszázs. Tel.: 423—435.
erendezés | **Ha** minőségi kárpitozott bútort akar vásárolni, vagy javíttatni, úgy forduljon bizalommal **Oláh** kárpitosmesterhez József krt 66. (138—102.) — Készárukban választék.
RVKÖTŐ | **Gyönyörű** ratlerek, nagyfajta kanárima-
al és rugó | **Szoba,** konyhás budapesti cserelakásért villaházban utcai szép lakásos házfelügyelőséget adok. Tel.: 158—267.
l tűdtalpbe- | **Lakáseladást,** családiház építést vállal az I. ker. Lakáseladó és Karbantartó Ktsz. Díjtalan szaktanácsadás I. ker., Roham u. 1. sz. T.: 152—254.
gipszmintára | **Ne** mossa otthon pulóverét, 48 óra alatt **kitisztítja** 17,70-ért felár nélkül Hexner Tibor, VIII., Népszínház 53.
haskötő fü- | **Férfi** szalma, ballon és sportkalap különlegességek készítője Kertész Ka'apos. Krisztina krt. 30. Tisztítás, alakítás.
Vámosné or- | **Szállítható** vasvázas víkendházak, kerti szerszám kamrák
műszerész | **Hullámos** papagáj tenyésztéssel igazolhatóan komoly jövedelme lehet. Családtagoknak otthoni kellemes foglalkozás. Szaporulatot átveszünk. Részletes tájékoztató díjtalan. Postai szállítás. Ujpest, Kemény Gusztáv u. 2. Papagájtenyészet.
pest Lenin | **Nagy** teljesítményű **KÖTŐGÉPEK** 186 db hatos tűvel, teljes felszereléssel **Ft 1950,—.** Norvégozó szálvezetővel is kapható. Hangszerkészítő KTSZ **Kötőgép részlege,** VI., Hajós u. 25. Tel.: 123—879.
85. Férfi és | **Fizetési könnyítéssel** készítek rekamiét, szelont, fotelt, fotelágyat székeket. Kárpitozott bútorok javítását vállalom. Elsőrendű kisipari munka. Minőségi garancia. Kárpito-
kiszolgálás. | **Felm** Zsák hely. 14. nál.)
123—597. | **C** kés Rá

FEB 18

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

Kántor Sándor

NÉPMŰVÉSZET PÁRIZSBAN. Fél évszázad alatt öt világrész ötven országába jutottak el Kántor Sándor kalocsai népművész alkotásai. A 72 éves, ma is jó egészségnek örvendő mester most újabb kiállítást készít elő a párizsi magyar hetekre. A márciusban nyíló kiállításon félévszázados pályafutása legszebb alkotásait mutatja be.

LEGSZEBB TERMÉK

De honnan a aivat! —, még
hogy nem vágatták rö-
nak a videbbre a haju-
kat...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kántor Sándor

MAGYAR NEMZET

1966 FEB 1[illegible]

— Öt világrész 50 országába jutottak el Kántor Sándor karcagi agyagipari népművész alkotásai több mint fél évszázad alatt. A 72 éves népművészmester most kiállítást készít elő a márciusi párizsi magyar hetekre. A francia főváros központjában megrendezésre kerülő kiállításon félévszázados pályafutásának legszebb alkotásait mutatja be.

a Német Demokratikus

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kántor Sándor

NÉPSZAVA

1962 MÁJ 22

Miska-kancsó és cakkos tányér

Egy kis karcagi mellékutcában világhírű emberek ülnek a korong mellett. A vizes agyag valósággal életre kel kezük alatt. A szerény, alig pár négyzetcentiméteres tábla azt hirdeti, hogy Kántor Sándor népművész, fazekasmester él és dolgozik itt. De vele és mellette dolgozik egy másik népművész, F. Szabó Mihály és két «újonc»: Kántor Sándor veje, Kun Gazda Ferenc és Szabó Mihály fia.

— Olyan mester, mint Sándor bácsi, ezerből, ha egy akad — mondják egyöntetűen. S miközben kezükből percenként kerülnek ki a mázas korsók, tányérok, elmesélik a korongozás művészetét. F. Szabó Mihály szerint »olyan dolog az, mint a zene: szív, lélek kell hozzá, nem elég a kottát ismerni, át kell érezni minden hang, minden mozdulat szépségét.« Aztán az égetésről, rajzolásról, a színezésről mesélnek: mindez egy kicsit azt is megköveteli, hogy az agyag mesterei vegyészek is legyenek.

Kántor Sándor lakása kis házi múzeumnak is beillik. A piros, zöld, sárga cserépedények egy nagytehetségű népművész életéről, munkájáról mesélnek. Arról, milyen nemes, szép vonalakkal teremtette újjá a 200—300 évvel ezelőtti tiszafüredi és környéki fazekas-hagyományokat, hogyan alkotta meg a pohos karcagi bírót ábrázoló Miska-kancsót, a híres kunpoharakat, amelyekből az egykori karcagi fazekasmesterek évente 200 darabot voltak kötelesek a városnak beszolgáltatni agyaghasználat fejében. A falat, mintha a virágos mező egy-egy foltját eleveníték meg a cakkos tiszafüredi tányérok.

A brüsszeli világkiállításon nagydíjat nyert népművész egész életképet mutatott ott be figuráival. Egyik csoportban asszonyok mennek a piacra, egy kofa árulja tyúkjait, ezernyi színnel díszített népviseletben a magyar gyümölcsöket és terményeket kínálják az asszonyok.

Azt mondják, hogy a kövér disznót pásztorával a monacói herceg vette meg, más tárgyak, készletek és tálak eljutottak Japánba, a Szovjetunióba, Németországba, Franciaországba, Bulgáriába, egyre több hazai lakást is díszítenek.

L. V.

harok előszele fúj be Lermontov színpadára — s ez akkor is így igaz, ha muzsikok, népi figurák még nem jelennek is meg ezen a színpadon. S akkor is, ha a harmadik felvonás egészében alatta marad az előző kettőnek.

Az előadás a legkimagaslóbbak egyike az évadban. (Végre egy modern előadás — egy százhuszonkét éves, romantikus darab jogcímén!) S ez annak köszönhető, hogy ezt az előadást e mostani megjelenési formájában kerek, zárt, kifejező, koncepciózus elképzelés szülte. Bizonyosan korábbi, külföldi előzmények iniciálták ezt a sajátosságában kiváló, zenével és tánccal elegy elképzelést — ez azonban mit sem von le értékéből. *Kazán István* rendező a stílus töretlenségéért, az előadás kitűnő ritmusáért, a figurák világos értelmezéséért, s az ezúttal csaknem általánossá tett szép szövegmondásért őszinte elismerést érdemel. A rendezésről itt el nem választható egységben kell megdicsérnünk *Roboz* [illegible] és az egész mondaniva[lóját] fontos részét némán hor[dozó] koreográfiáját, valamint *Eö[tvös] Péter* zenei szerkesz[tői] munkáját. *Hacsaturján* r[égi] gyogó »Maszkarad« zenéje i[dő]letettséget kölcsönöz az egész előadásnak — nem hiába maga is Lermontovtól nyerte ihletését. *Szabó Ferenc* modern és jó térkiképzése, valamint egyszerű függöny-világba komponált díszletei semmiben nem mondanak ellent a nagy romantikus játéknak. *Láng Rudolf* élvezettel és ízléssel tobzódott a kor pompás öltözködése adta lehetőségekben.

Elismeréssel szólhatunk a színészek művészi munkájáról is — mint ahogy a szövegmondás szépségénél ezt már részben előlegeztük. (Szívesen és könnyebben is tanulják és játsszák a színészek a szép szövegeket — ez teljesen érthető.) Igazságtalan kiemelések helyett legalább névleg hadd említsük *Sütő Irént, Benkő Gyulát, Mádi Szabó Gábort, Nagy Istvánt* — alakításuk őszintén, nagyon tetszett. S a sort elég önkényesen kényszerültünk kás derűje mellett van ebben a nőben valami veszendő, valami bágyadt, amit csak egy-egy kivételes percben éreztünk jelenlevőnek.

Az előadás legnagyobb színészi élménye *Szakáts Miklós* alakítása. Ezt a művészünket ilyen színvonalon még nem láttuk játszani. Külön említést kíván kifogástalan, élvezetesen szép szövegmondása. De igazságtalanság volna a kelleténél nagyobb hangsúlyt tenni erre, mert csakis mélyen átélt, intelligens, magávalragadó szerepformálása rovására tehetnénk. Elhisszük neki Arbenyint. Nem szeretjük, de valamiféleképpen mintha szánnánk, közben-közben utálnánk is — ahogy összetettségében már-már nem is romantikus emberi énjének kijár.

A Vígszínház nagyon szép előadással örvendeztette meg közönségét.

Rajk András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

1968 MÁR 3

1021 Kántor Sándor

1968. MÁRCIUS 3.

A brüsszeli aranyérmes népművész

Hatvan év a korong mellett — Megrendelés Berlinből

Mint a mesebeli szegényember gyereke, úgy indult el a karcagi parasztgyerek, hogy meghódítsa a világot. Beállt hát *Kovács János* helybeli fazekasmesterhez inasnak.

— Hány éve ennek?

— Az őszön múlt hatvan.

Karcagon vagyunk, *Kántor Sándor* fazekas népművész műhelyében. A friss agyagszagú, tágas helyiségben, a polcokon száradnak a formás Miska-kancsók.

— A kis fazekasinasból hogyan lett a népművészet mestere?

— Ott kezdem, hogy végigharcoltam az első világháborút, majd vöröskatonaként verekedtem. A Tanácsköztársaság bukása után nagyon magamra maradtam. Ekkor határoztam el, hogy egyedül is leküzdöm a szegénységet. Önállósítottam magamat. A zódonyi Springer bárónak megcsináltam 22 cserépkályhát. Ebből az összegből kezdtem hozzá álmaim megvalósításához.

— Mikor kezdett el népművészeti tárgyakat készíteni?

— Úgy 1925 körül. Csináltam vagy 30—40 lakberendezési tárgyat, és elküldtem Budapestre, egy kiállításra. Nagy volt a meglepetésem, amikor munkáimat bronzéremmel jutalmazták.

— Ez el is döntötte a sorsát?

— Ahogyan mondja. Kezdtem érdeklődni a népművészeti tárgyak iránt. Életemre, munkásságomra nagy hatással volt, hogy megismerkedtem *Györffy István* néprajztudóssal, aki biztatott, hogy csináljak népi kerámiákat. A Néprajzi Múzeumból hozott egy tiszafüredi Miska-kancsót. Azt mondotta, hogy formáljam meg. Megformáztam, kiégettem, és jobb lett, mint a régi.

— Hogyan alakult a továbbiakban az élete?

— Rengeteget dolgoztam és tanultam. Megismerkedtem a népi kerámiakészítés titkával. Győrffy István, és mások biztatására nemzetközi kiállításokra küldtem el munkáimat: *Tokió, Berlin, New York* és más nagyvárosok díjait nyertem el. 1936-ban *Tokióban aranyérmet kaptam.*

— Ez nagy elismerés lehetett, hiszen, mint ismeretes, Japánban kitűnő a kerámia- és agyagipar.

— Igen. Ennek nagyon örültem.

— A felszabadulás után, hogyan alakult az élete?

— Megbecsültek. A népművészeti szövetkezetnek alapítója voltam. 1953-ban a *Népművészet Mestere* címmel tüntettek ki. Munkáimat széles körben vásárolták. Külföldi kiállításokra vitték.

Valóban, az ősz mester munkáit előszeretettel vásárolják szerte a világon. *A brüsszeli világkiállításon, 1958-ban, nagydíjat és aranyérmet nyert a huszár-díszes Miska-kancsója.* De jó hírt szerzett alkotójának a bundás-paraszt figurával formált itókatartó, a tengernyi pálinkás butykos, a dísztálak, teás- és feketéskészletek sokasága is.

— Sok díjat nyert. Mégis, mi volt munkájának legnagyobb elismerése?

— Talán az, hogy két angol kislány, akik 1938 nyarán szüleikkel egy hortobágyi kirándulás alkalmával nálam jártak, tizenegy évre rá, 1949-ben, a budapesti VIT alkalmából újra megkerestek, annyira megtetszettek nekik a munkáim.

— Van-e utánpótlás?

— Van. A vejem, *Kun Gazdag Ferenc* és unokám, *Éva* folytatják mesterségemet. Van egy ügyes kezű ipari tanulóm is. *Sz. Nagy István.* Bennük látom munkám folytatását.

— Van-e valami kívánsága?

A 74 éves népművész hamiskásan mosolyog:

— Sokáig szeretnék még élni, dolgozni. Azt szeretném, ha a néprajztudósok még az én életemben megírnák a gazdag hagyományú kerámiaművészet történetét.

A jubiláló népművész, Kántor Sándor sokat tudna ebben segíteni, hiszen maga is tovább gazdagítja formakészletét: gyűjti és felhasználja a *Tiszafüred, Eger, Gyöngyös* vidékéről való régi formákat, motívumokat.

— Most min dolgozik?

— Egy berlini megrendelésnek teszek eleget. Boroskancsókat, feketéskészleteket készítek.

(— ir —)

ÖZNAPOK

Az isztrai varázsló

MINDIG FIGYELMES és vendégszerető. Amikor ez az alacsony, zömök ember látogatói elé jön, rendszerint így szól:

— Kérem tisztelettel, ismerkedjenek meg a növendékeimmel...

Nagy szeme, amelyben szinte mindig jó indulatú mosoly csillog, ilyenkor örömtől sugárzik, mint annak az embernek, aki maga előtt látja a legdrágábbat, amit nagyon szeret, amire büszke, és amire az egész életét feltette.

De ha körülnézünk nála, első pillanatra semmi különöset sem lehet észrevenni. Néhány fiatal fa, bokor, aztán a nemrég épült kis téglaház — ez minden, amit ebben a városszéli, nem túl nagy tanyán látni.

De elég megnézni a kertet, és máris osztozni tudunk az örömben, amelyet a házigazda érez. Ő pedig nem más, mint *Pável Szpiridonovics Lesznicsij* agronómus, és nemesítő.

Elindulunk a kertbe és már az első fánál a házigazda megkérdezi:

— Mit gondolnak, mi ez?

És anélkül, hogy várna, már válaszol is.

— Ez egy eperfa. Néhány évvel ezelőtt Kazahsztanból költözött ide. Amint látják, szépen fejlődik, és jól érzi magát.

Fától fáig lépked az agronómus. Különösen az őszibarackokat dícséri. Ezek is messziről kerültek Moszkva alá, és jól megbarátkoztak az itteni időjárással, átvészeltek nem egy fagyot, gazdagon teremnek.

Van itt minden ebben a kertben: *kajszi, alma, dinnye, kukorica*... És egy érdekesség, bizonyos „kolszultán" nevű fa, amelynek gyümölcse egyesíti a *meggy*, a *szilva* és a *cseresznye* ízét.

Pável Szpiridonovics Lesznicsij csaknem tizenöt évig élt Közép-Ázsiában. Szinte rokonságba került a délvidéki természettel és nagyon megszerette. Ezt az érzést elhozta magával ide, amikor pár évvel ezelőtt Moszkva környékére, *Isztra városkába* költözött, amely a hasonló nevű folyó partján

szemű"-t és *„sárgaszemű"*-t. Mindkettő elég magas hozamot ad.

Aztán jött a sokféle gyümölcs, az is sikerült. És az agronómus nem elégedett meg ennyivel, nehezebb, bonyolultabb feladatokat tűzött ki. Új módszerrel próbálja termelni a melegházi paradicsomot. Eleinte csak olyan eredményt ért el, mint mások. De aztán a negyedik évtől kezdve Pável Szpiridonovics minden tőről száz-százhuszonöt szép, piros *paradicsomot* szüretelt. Természetesen úgy, hogy meghosszabbította a növény termőidejét. A tövek hegyét hagyta szabadon nőni felfelé. Némelyik a hatméteres hosszúságot is elérte, és kúszónövényként már-már rátapadt a melegház tetejére. A paradicsom minősége ettől nem romlott.

AZ AGRONÓMUS most nagy alkotómunkába fogott, elsősorban azon fáradozik, hogy új típusú, hatalmas melegházat hozzon létre, amelynek termőterülete meghaladja a tízezer négyzetmétert. Elképzelései szerint itt minden munkát gépesíteni lehet majd.

Mi mindennel nem foglalkozik ez a nyugtalan, erős akaratú ember?! Mindig azt kívánja, hogy munkájának gyümölcsét minél előbb hasznosítsák a környékbeli gazdaságok, meg a távolabbiak is. Ezekben a napokban ilyen gondolatok foglalkoztatják: *„Sok falu átalakul mostanában.* Ez azt jelenti, hogy egyes földterületeken változik a termelés szerkezete, tehát előfordul, hogy fákat át kell telepíteni más helyre. De hogy tudják átköltöztetni a sokéves fákat, úgy, hogy épségben megmaradjanak, megőrizzék termőerejüket."

És itt eszébe jut egy régebbi eset. Pár évvel ezelőtt Pável Szpiridonovics falun élt. Egyik télen sürgősen szabaddá kellett tenni egy területet, amelyen néhány gyümölcsfa állt. A parasztemberek ki akarták vágni a fákat. Lesznicsij nagyon megsajnálta az élő fákat. El is határozta, hogy megmenti őket.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1971 AUG 2 3

1021

Ungarische Landschaften und ihre Kunst

So widersprüchlich es scheinen mag, zeigt sich heutzutage — inmitten der wissenschaftlich-technischen Revolution — für Werke der Volkskunst ein sehr großes Interesse. Wohl sind in den Straßen der Städte nur noch selten Bäuerinnen in der traditionellen Tracht zu sehen, an die Stelle der Volkstrachten trat die praktischere „moderne" Kleidung, an die der Milchkrüge auch auf dem Lande die Kanne aus Kunststoff. Andererseits aber legt die seit langem in der Stadt lebende Braut um Mitternacht zum Frauentanz die prächtige Volkstracht ihrer engeren Heimat an um in ihr den traditionellen Tschardasch zu tanzen. Mag sie das erste Essen auch im Schnellkochtopf zubereiten, wird aus ihrem Geschirrschrank das traditionelle ländliche Töpfergut oder der heute wieder so modische Mischkakrug nicht fehlen.

Alle diese Sachgüter der Volkskunst dienen jedoch — aus dem alltäglichen Gebrauch verdrängt — zum Schmücken der Wohnung. Im allgemeinen sind es nicht alte Stücke, ihre Schöpfer sind zumeist heute noch lebende Volkskünstler, die von den landschaftlichen Überlieferungen ausgehend die auch im Ausland gesuchten schönen Werke der Volkskunst, zumeist durch ihre eigenen Einfälle bereichert, herstellen.

Den Schaffensprozeß der Volkskünstler, die dominanten Kunstzweige der ungarischen Landschaften ,die charakteristischen Motive und malerischen Trachten haben Károly Gink (Aufnahmen) und Ivor Sándor Kiss (Text) zum Thema des Bandes gemacht, der im Budapester Corvina-Verlag unter dem Titel *„Dorfkunst und Dorfkünstler in Ungarn"* erschienen ist.

Der Band bietet einen Überblick über die schönsten Werke der Töpfer und Schmiedemeister und der Holzschnitzer. So gewinnt man Einblick in die Arbeit der Kalocsaer „Schreiberinnen" (Malerinnen), bekommt einen Begriff von der prächtigen Kalocsaer Volkstracht, von den weltberühmten Stickereien der Matyós, dem Schwarzgut der Nádudvarer Töpfer und dem schmucken Umhang, dem verzierten Mantel der ungarischen Bauern. Darüber hinaus bieten die Verfasser Einblicke in die traditionellen Geräte der Fischer und der Roßhirten, veranschaulichen die Werke der Volkskunst vergangener Zeiten so z. B. die Grabpfähle, (von denen die der Friedhöfe Transdanubiens besondere Beachtung verdienen), die fellüberzogene Feldflasche und die bemalte Wiege.

Auch der andere Corvina-Band *„Ungarische Bauernkunst"* — zusammengestel von den Autoren Edit Fé Tamás Hoffer und Klára K Csilléry — gibt nach landschaftlicher Gliederung eine Überblick über die Geschicht der ungarischen Volkskuns bis zur Gegenwart und illu striert ihre hervorragendste Schöpfungen.

Tibor Ritter

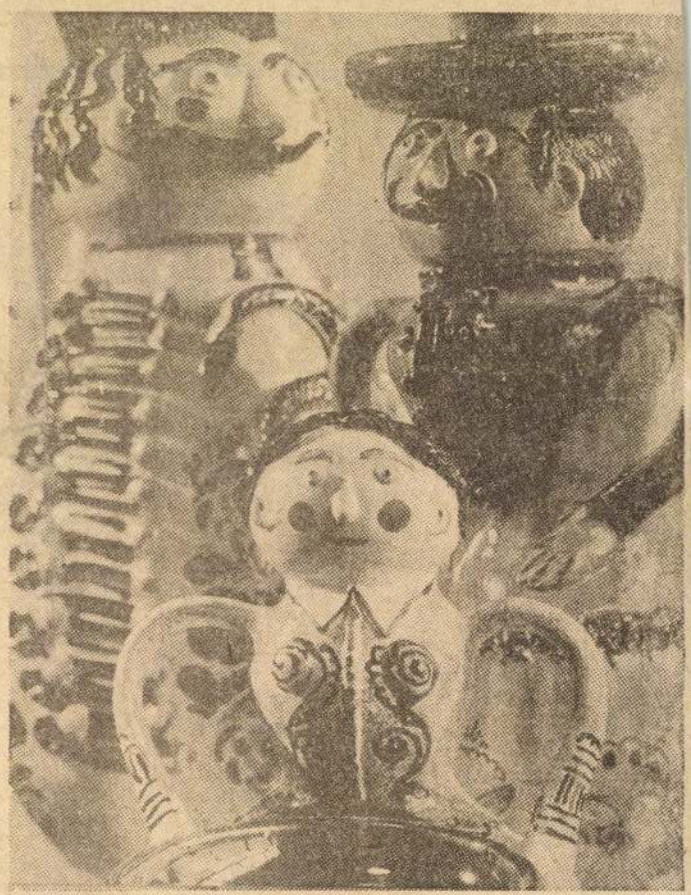

Tonfiguren von Sándor Kántor (Grand Prix, Brüssel 1958)

rmut glaubte,
el hin.
mmt der Morgen,
seinen Sorgen.
Krone,
eitel raubte,
ewinn.
ne schmückt
elt entrückt
höpfers Trone:
flammet sie,
chet nie,
ieret er
ls Heiliger . . .

König Stephan aus dem Dom zu Székesfehérvár — auf dem Haupt die Krone, in der Hand das blanke Schwert. Vor dem Stadttor erhebt sich ein Hügel, bedeckt mit einem Teppich in den Farben der Nation, an dessen Fuße bereits der grauhaarige Kanzler wartet. Er hält, umringt von hohen Würdenträgern, Rittern, Kirchenfürsten und Fahnenträgern ein rotes Samtkissen in die Höhe, auf dem die Ver-

D de Schlager der pester Freilichtb Verdis „Aida", wurde vorjährigen Inszenierur der Margareteninsel führt. Ohne uns daher i zelheiten der Regie un Bühnengestaltung einzu möchten wir ledigli merken, daß die im Bühne einen weitaus volleren Einsatz der zahlreichen Komparsen ermöglichen würde. Die hin und her marschierenden Kriegerscharen wirken eher störend anstatt

Opernchor wurden auch diesmal von Vilmos Komor dirigiert, dessen sicherer dramatischer Sinn besonders in den großen Massenszenen vollauf zur Geltung kam. Die Zagraber Sängerin Liliana Molnár-Talajic stellte eine stimmlich einwandfreie Aida auf die Bühne. Leider wurde die Wirkung durch ihre ziemlich schwache italienische Aussprache und durch kleinere und größere rhythmische Unsicherheiten einigermaßen abgeschwächt — immerhin würden wir sie unter günstigen akustischen Verhältnissen gerne wieder hören. Luigi Ottolini zeichnete sich diesmal vor allem mit seinem brillanten hohen Tenor aus, seine Radames-Figur, ist allerdings zu sehr affektiert, und rhythmische Genauigkeit gehört auch nicht zu seinen Tugenden. Die Heldin des Abends war zweifellos Rózsi Delly, die eine viertel Stunde vor der Vorstellung anstelle der erkrankten Erzsébet Komlóssy die Rolle der Amneris übernahm. Lobenswerte Leistungen boten ferner György Radnay als Amonasro, Ferenc Begányi als Pharao, József Bodi als Ramphis und Eszter Kovács als Frau des Oberpriesters. Erquickend wirkte in der recht leeren Choreographie die Kunst von Gabriella Lakatos und Viktor Fülöp.

Mihály Meixner

WOCHE *für* WOCHE

Das Törekvés-Tanzensemble der Eisenbahner-Gewerkschaften fuhr zu einem zweiwöchentlichen Gastspiel nach England, wo die 37köpfige Laiengruppe am Folklorfestival von Billingham, Nordengland auftritt. Von ihrem Programm strahlt BBC eine Viertelstunden-Sendung aus.

●

Die bisher repräsentativste Ausstellung ungarischer Kunst wurde in der sowjetischen Hauptstadt in feierlichem Rahmen eröffnet. Unter dem Titel „Schätze der tausendjährigen ungarischen Kunst" werden die Meisterwerke userer Künstler von der Landnahme bis heute gezeigt.

In den letzten vier Jahren hat sich in Ungarn die Zahl der Jugendklubs verdoppelt.

200 der etwa dreitausend Jugendklubs befindet sich nach jüngsten Erhebungen in der Hauptstadt. Heutzutage finden wir in 85 Prozent aller Städte und Dörfer reges Klubleben.

●

Am Chorfestival von Arezzo. (25.—29. August) wird Ungarn durch den Chor des Pécser Pädagogenhauses vertreten.

●

Die diesjährige Jagdsaison begann mit der Wildentenjagd. Auf den besten Wildentenrevieren des Landes wurden schon in den ersten Tagen vom August Rekorde aufgestellt. Als hervorragendes Ergebnis kann die Strecke der Tataer Jagd angesehen werden, wo acht österreichische Jäger an einem Tag 400 Wildenten erlegten.

Kántor Sándor

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Esti Budapest

1956 JUL 6

Majolika bemutató nyílt

ma délelőtt

470

Szakmai árubemutatót rendezett ma délelőtt a *Városi és Községgazdálkodási Minisztérium* helyiipari főosztálya és a *Háziipari és Népi Iparművészeti Szövetkezetek Országos Szövetsége* a minisztérium aulájában a tanácsi vállalatok és szövetkezetek majolika készítményeiből. A bemutatót *Szabó János* elvtárs, városi és községgazdálkodási miniszter nyitotta meg.

A Hódmezővásárhelyi Majolikagyár áruinak nagy sikere volt a bemutatón.

Kiállítottak sok eddig még nem készített tárgyat is, pl.

a Hódmezővásárhelyi Majolikagyár világossárga, népi mintákkal díszített hatszemélyes söröskészletét,

amely mindössze 44 forintba kerül. A kaposvári *Agyagipari és Háziipari Szövetkezet* tárgyai *Demeter László* Kossuth-díjas mérnök hidrociklonos eljárásával készültek. Ezzel az eljárással kivonják az agyagból a szennyezőanyagokat, s ez lényegesen javítja az áruk minőségét. Nagy tetszést aratnak *Kántor Sándornak* és *Fazekas Istvánnak*, a népművészet mestereinek, valamint *Tóth István* iparművésznek és *Tamás László* népművésznek alkotásai.

A jelenlévők sokáig szemlélték az ízléses és olcsó vörösköedény mokkás, teás, kávés és étkészleteket.

Helyes lenne, ha a vendéglátóipari vállalatok a kicsorbult feketekávés poharakat és tányérokat ezekre az olcsó és szép majolikatárgyakra cserélnék fel.

A bemutatott árucikkeket a budapesti népművészeti boltokban és a főváros több pontján lévő majolika vásáron vehetik meg az érdeklődők.

BE

Mint már j
indiai mini
13-án *Tito* j
szer egyipton
tott tanácsko

napos hivatalos látogatásra *Bonnba érkezik. Nehru* megbeszéléseket folytat majd *Adenauer* kancellárral, *Blücher* alkancellárral és von *Brentano* külügyminiszterrel.

Sajtójelentések szerint a tárgyalásokon

foglalkoznak majd a német újraegyesítés kérdésével is.

A megbeszélések után Nehru ellátogat Hamburgba, ahol átadják neki az ottani egyetem díszdoktori oklevelét. Az indiai miniszterelnök *Hamburgból Párizsba* utazik. (MTI)

li és meghatalmazott nagykövetet, a Német Demokratikus Köztársaság új magyarországi nagykövetét, aki átadta megbízólevelét. A megbízólevél átadásánál jelen volt a magyar diplomáciai élet több vezető képviselője. Beszédet mondott *Rudolf Helmer* nagykövet és *Nagy Dániel elvtárs.* A megbízólevél átadása után a nagykövet bemutatta nagykövetségé-

kereszt elutasítja amerikai „segélyt",

sz gabonát vásárolni Államoktól

VARSO, július 6. (TASZSZ)
erint az *Egyesült Államok* küld 30-án megbízta az *Amerikai elországnak* adomány formájánát, lisztet és egyéb élelmiszetérium azt követelte, hogy *a se: annak amerikai eredetét.*
us 4-én a *Vöröskereszt Társasáta* ezt a javaslatot.

lenkezőleg, javaslata tisztán propagandajellegű, és szoros összefüggésben áll az Egyesült Államok vezető köreinek a népi Lengyelországgal szemben foganatosított barátságtalan

Budapest

Kis csapjavítás na

Az alábbi kis történet ezelőtt hét hónappal kezdődött azzal, hogy lakásunkban egyszerre két vízcsap elromlott. A család úgy döntött, hogy a XX. kerületi Vegyesipari Javító Vállalattal csináltatja meg a csapokat. A munka el is készült, s annak rendje-

munka 111, ha forint. A csekkszá is fizetti szeget, hogy az láció helyeseb tünk, me kiderült, az elő-, utókalku helyes, v a H1. se

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kántor Sándor
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1965 NOV 3

1021

Fazekas kiállítás Szolnokon

A szolnoki Szigligeti Színház előcsarnokában az elmúlt napokban nyílt meg a karcagi Kántor Sándornak, a népművészet mesterének gyűjteményes kiállítása. Az anyagot maga a mester válogatta össze, amelyben a legjellegzetesebb termékei mellett bemutatásra került néhány korai, inaséveiből származó darab is.

A madáralakos tálak, írókás virágok, zöld színű, karcoltdíszű pereckulacs, a híres emberalakot utánzó Miska, karcagi bíró, tréfás felirással, motívumok és formák arról tanúskodnak, hogy Kántor Sándor méltóképpen őrizte a legnemesebb karcagi és füredi hagyományokat.

A modern vonalú vázák, hamutartók pedig azt a forma- és ízlésváltozást tükrözik, amely során a népművészeknek ilyen jellegű alkotásai színvonalban egyre jobban közelednek az iparművészeti termékekhez.

miniszterelnök, M. Couve Franciaország moszkvai nagyzovjetunió párizsi nagykövete.

megvitatta a nemzetközi helyzet kérdéseit, így az európai problémákat is, továbbá a szovjet—francia kapcsolatok kérdéseit. Az eszmecsere szívélyes baráti légkörben folyt le.

BAN

lág legnagyobb vállalataihoz.

Packard szerint minden munkaviszonyban álló amerikai biztos lehet abban, hogy számos, a legkülönbözőbb szempontok szerint összeállított „káderlapja" hever a magántársaságoknál és a munkaadó személyzeti osztályán. Az RCC állandó dosszié-állománya *meghaladja az ötvenmillió darabot.*

Mr. Burns 27 pontja

hát az, amit „kont-

1965 DEC 2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Kántor Sándor

— KÁNTOR SÁNDOR karcagi népművész a helyi háziipari szövetkezet útján mintegy évi 15—18 ezer forint értékű művészi kerámiát szállít külföldi megrendelőknek.

Kántor Sándor

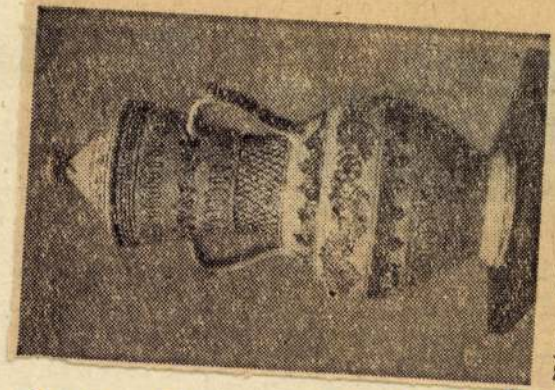

Kántor Sándor, a népművészet mestere (Karcag) vázája.

Péter Imre: A Népi Iparművészeti kiállítás vol.
Népszabadság 1958 jun. 72

Kántor Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1987 AUG 12.
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Hatszázan tekintették meg a képzőművészeti és népművészeti kiállítást Karcagon

Nagy sikere volt Karcagon a népművészeti és képzőművészeti kiállításnak. A megnyitóra július 23-án került sor. Az érdeklődésre való tekintettel meghosszabbították a nyitvatartást. Augusztus 4-én zárult ez a rendezvény, amelyet több mint hatszáz látogató tekintett meg.

A kiállítók között *Kántor Sándor*, *Russói István*, *ifj. Russói István*, az agyagipari, háziipari htsz szerepelt. *Dr. Dévai Józsefné* szobraival és festményeivel, *Szabó Mihály* és *ifj Szabó Mihály* kerámiáival, *Mándi József*, *Földes Attila*, *Mikola Miklós* festményeivel, kerámiai dísztárgyakkal, *Vákánt Lőrinc* díszes fafaragványokkal, *Kárpáti János* ugyancsak fafaragványokkal, *Kása Éva* pedig ceruzarajzaival járult hozzá a kiállítás sikeréhez.

SZ

újból korlát
megrendelés
lás nem szü

Sülőképes t
ség! Előnyös szállítási feltételek! Kívánságra
ad levélben is és telefonon:

DUNAI VASMŰ
Értékesítési Főosztálya
Dunaújváros,
Telefon: 52—52 M. 17—14.

Kántor Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP
1967. III. 7.

Kiállítás Karcagon

A karcagi Déryné művelődési házban népművészeti és képzőművészeti kiállítást nyitottak. A kiállítók között szerepel az Európa-szerte ismert **Kántor Sándor, Russói István, ifj. Russói István,** ezenkívül az Agyagipari Htsz, a Háziipari Htsz termékei, **dr. Dévai Józsefné** gyógyszerész szobraival és festményeivel, **Szabó Mihály és ifj. Szabó Mihály** kerámiai anyagával, **Mándi József, Földes Attila** festményeivel, **Mikola Miklós** festményeivel, kerámiai díszтárgyaival, **Vákánt Lőrinc** ismert parasztművész díszes faragványaival, **Kárpáti János** nyugalmazott könyvtáros faragványával, továbbá **Kása Éva** ceruzarajzaival.

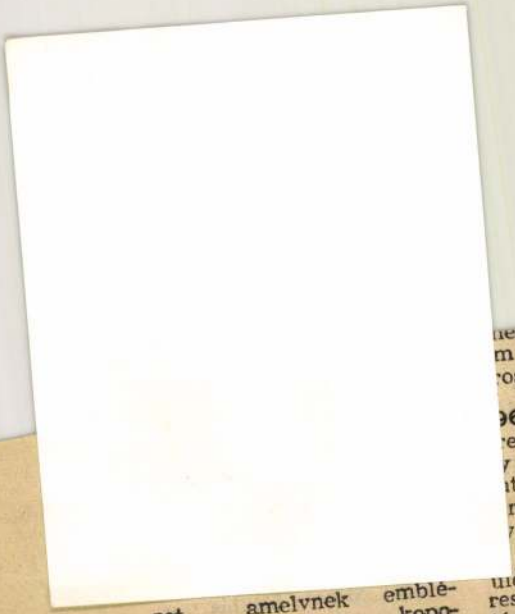

zet amelynek emblémája: emberi koponya, két combcsonton. A célja pedig: „a kommunizmus bármilyen eszközzel való szétzúzása.” A szervezet soraiba mindenekelőtt az egykori német megszállók kollaboránsait toborozzák. Klubjuk Athén központjában

nében, az ország majd
m minden nagyobb
rosában.

963 májusában „valahol
reusz városában” összeül
y kongresszus. Első lát-
ntra olyan jellege van,
nt minden hasonló össze-
vetelnek. Megválasztják
elnökséget, titkárságot,
ülészeznek. De kik e kong-
resszus résztvevői? Miről
tárgyalnak? Miről határoz-
nak?

Az ülésezők a görög nacionalista szervezetek tagjai, és az ország politikai helyzetéről „tárgyalnak”. Megállapítják: a „parlamentarizmus elavult igazgatási forma”, „minden eszközzel”

1021

Két fazekas népművész

1. A brüsszeli aranyérmes

Mint a mesebeli szegényember gyereke, úgy indult el a karcagi parasztgyerek, hogy meghódítsa a világot. Beállt hát *Kovács János* helybeli fazekasmesterhez inasnak.

— Hány éve is ennek?

— Több mint hatvan.

Karcagon vagyunk, a most hetvenöt éves *Kántor Sándor* fazekas népművész műhelyében. A friss agyagszagú, tágas helyiségben, a polcokon száradnak a Miska-kancsók.

— A kis fazekasinasból hogyan lett a népművészet mestere?

S az öreg, ősz hajú mester elmondja életét, szavai nyomán kikerekedik egy gazdag, tartalmas élet. Végigharcolta a világháborút, a Tanácsköztársaságot, hazatért és önállósította magát: a zódonyi Springer báró megbízta, hogy kastélyába készítsen cserépkályhákat. Huszonkettőt csinált, amelyeknek az árából hozzákezdhetett álmai megvalósításához. 1925 körül elkészített vagy 30—40 kerámia figurát, szobadíszt és elküldte Budapestre egy kiállításra. Nagy volt a meglepetése, amikor munkáit díjazták, bronzéremmel jutalmazták.

Ez el is döntötte sorsát. Most már tudatosan kezdett érdeklődni a népművészeti tárgyak iránt. Közben megismerkedett *Győrffy István* néprajztudóssal, aki biztatta: csináljon népi kerámiákat. A Néprajzi Múzeumból vitt neki egy Miska-kancsót, s azt mondta, hogy formálja meg. Kántor Sándor megformázta, kiégette és jobb lett, mint a régi. Majd Győrffy és mások biztatására nemzetközi kiállításokra küldte el munkáit: Tokió, Berlin, New York és más városok díjait nyerte el. 1936-ban Tokióban aranyérmet kapott.

— A felszabadulás után hogyan alakult az élete?

— Megbecsültek. A népművészeti szövetkezetnek alapítója voltam. 1953-ban a Népművészet mestere címmel tüntettek ki. Munkáimat sokan vásárolták.

Valóban: az ősz mester munkáit előszeretettel vásárolják szerte a világon. A brüsszeli világkiállításon, 1958-ban nagydíjat és aranyérmet nyert a huszárdíszes Miska-kancsója. De jó hírnevet szerzett külföldön alkotójának a bundás paraszt figurával formált itókatartó, a pálinkásbutykos, a teás- és kávéskészletek sokasága is.

Kántor Sándor

— Van-e, aki majd folytatja a mester munkáját?

— Van. Vejem, *Kun Gazdag Ferenc* és unokám, *Éva* folytatják a mestersségemet.

A 75 éves népművész, Kántor Sándor, ma sem pihen. Segíti a fiatalokat, tanítja, neveli őket. És állandóan gyarapítja kerámiagyűjteményét, gazdagítja formakészletét: gyűjti és felhasználja a Tiszafüred, Eger, Gyöngyös és Karcag vidékéről való régi fazék- és cserépformákat, a régi kerámiatárgyakat, motívumokat.

— Most min dolgozik?

ség". Az amerikaiak ugyanis lényegében azt követelik, hogy az amerikai csapatokkal egyidőben maguk a vietnamiak is „vonuljanak ki" saját országukból, hogy a dél-vietnami lakosság fogadja el az Egyesült Államok által rákényszerített Thieu—Ky—Kiem bábkormányzatot. Vagyis: amit az amerikaiak 15 év alatt nem tudtak kiharcolni a harcmezőkön, azt most tárgyalóasztalnál szeretnék elérni. Ez az a „kölcsönösség", amelyet az Egyesült Államok követel. Ezt a kölcsönösséget azonban a vietnami nép kereken elutasítja.

Dinh Ba Thi a továbbiakban az adatok egész sorát ismertette az amerikaiak által folytatott agresszalmazott meg: *„A népi háború felszámolásához ki kell irtani magát a népet".*

Ha Van Lau nagykövet, a VDK küldöttségének helyettes vezetője a hadifogoly amerikai pilóták ügyében leszögezte, hogy a háború folyamán fogságba esett személyek ügyét a vietnami probléma egészével együtt fogják megoldani.

A DIFK küldöttsége az értekezlettel egyidőben nyilvánosságra hozta a My Lai térségében az amerikai katonák által 1968. március 16-án, meggyilkolt vietnamiak első névsorát. A 240 név között 89 tizenegy évesnél fiatalabb gyerek, 38 hatvan éven felüli öreg — ez utóbbiak között 22 nő neve szerepel. (MTI)

Háborúellenes tiltakozások, megemlékezések Martin Luther Kingről

(Washingtoni tudósítónktól.)

Csütörtökön Amerikában a legnagyobb néger szervezetek felhívására országszerte megemlékeztek *Martin Luther Kingről*, az egyenjogúsításért küzdő mozgalom meggyilkolt vezetőjéről. Az emlékünnepségekre olyan időpontban került sor, amikor az ország legnagyobb néger közösségeiben érthetően fokozódott a feszültség. A fekete párducok harcos néger szervezete helyiségeit az ország több nagyvárosában a rendőri erők a közelmúltban a szó szoros értelmében lerohanták s a támadásoknak több halálos áldozata volt: a jelek szerint a kormányzat e szervezet felszámolását tűzte ki célul.

Washingtonban és több más nagyvárosban gyűléseket, emlékünnepségeket tartottak, a helyi közigazgatási vezetők több helyen lehetővé tették a munkaszünetet, sok iskola zárva maradt. A szónokok hangot adtak a néger közösségek kiábrándultságának és csalódásának a Nixon-adminisztráció politikája miatt. A *Fehér Ház* és a kormányzat hivatalosan nem vett tudomást a Martin Luther King-emlékünnepségekről.

A megemlékezésekbe bekapcsolódott a háborúellenes mozgalom, a korábbi nagy sikerű akciókat szervező moratórium-bizottság is. A január 15-i helyi háborúellenes akciók — egyetemi gyűlések, megemlékezések — vezető gondolata a vietnami háborúnak az amerikai négerek helyzetére gyakorolt súlyos hatása volt.

Országos akciókra a vietnami háború ellen — a moratórium vezetőinek tervei szerint — legközelebb a tavaszi hónapokban kerül sor.

Vajda Péter

A több mint négyezer munkás foglalkoztató veszprémi Bakony Műveknél nem szabad többé felesleges értekezletet tartani. Az igazgató *rendeletben megtiltotta*. Tavaly szakszerűen megvizsgálták, hogy a gyár vezetői, a műszaki apparátus munkatársai és az egyes részlegek irányító mennyi időt töltenek el értekezleteken, megbeszéléseken. Amikor összesítették az adatokat megrémültek. Kiderült, hogy a legtöbb műszaki és gazdasági vezető csupán a gyárban hetenként négy-öt — olykor még több — értekezleten kénytelen jelen lenni. Néha mint vezető, néha mint tanácsadó, nemritkán mint helyettes vagy valamilyen testület tagja. Van, aki a beosztásánál fogva végigül olyan értekezleteket amelyek csak közvetve érintik munkáját. Megszokásból, beidegzettségből, egyszerűen azért, mert „ilyen gyakorlat alakult ki". Most úgy határoztak, hogy véget vetnek az „ilyen gyakorlatnak". Az igazgatói rendelkezés pontosan előírja, melyik főosztályvezető *milyen ügyben* és *mikor* tarthat értekezletet. Kidolgoztak egy menetrendet. Sikerült *ötödére csökkenteni* az értekezletek számát.

Ennek már jó néhány hete. *S az elmaradt értekezletek senkinek sem hiányoznak.* Ellenkezőleg. Akik évek óta arra ítéltettek, hogy értekezleteken üldögéljenek, felszabadultabbak lettek és jobb kedvűek, mert többet tudnak foglalkozni a saját munkájukkal. Nagy erőt és biztonságot ad, hogy nem véletlen folytán maradnak el felesleges megbeszélések, nem azért, mert valaki megbetegedett vagy elutazott, hanem mert *tilosak*. S az is érdekes, hogy a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 128-068, 337-748, 340-776
1970 JAN 15
NÉPSZABADSÁG
Budapest

— Boroskancsókat, feketéskészlet — és Miska-kancsókat kérnek megrendelésre.

2. Az ősök nyomdokain

A másik fazekas népművész Karcaggal határos *Nádudvaron* él, abban a *Hortobágy* széli községben, ahol a népművészetnek olyan hajtása virágzott ki, amely ma már szintén világhírű. A nádudvari fekete kerámiákat ugyanis nemcsak a pesti kirakatokban találhatjuk meg, hanem a világ sok országában. A legutóbbi montreali világkiállításon is nagy elismerést aratott. E kerámia egyik neves művelője *Fazekas István*, akinek családja már éppen 200 éve űzi a fazekasmesterséget. Egykori feljegyzések szerint *Fazekas Ferenc* kádármester fia, *János* 1770-ben tanulta ki a fazekasságot. S azóta apáról fiúra száll a foglalkozás. Fazekas István 1924-ben született, s már 4—5 éves korában odaült az apja mellé a koronghoz és tanulta a szakmát. Mire elérte az inaskort, már kész mester volt. Erről az időszakról így vall:

— Szabad időmben rajzolgattam, formáztam, vasárnapjaimat is erre szántam, aztán, amikor már a munka jobban ment, sok érdekes dolgot formáztam meg. Csak úgy fejből: kulacsokat, bögréket, tányérokat, pásztorfigurákat.

— Művészetének mi a titka?

— Nagyon jó az agyag. Kaposvár után a mi határunkban található a legjobb agyagföld.

— Min dolgozik?

— Vázákat, korsókat csinálok, megrendelésre, egyedi darabokat.

Fazekas István azonban ezzel nem elégszik meg. Elhatározta, hogy feldolgozza a fekete cserép múltját, jelenét. Ezret akar összegyűjteni, illetve annak a formáját, rajzát. Ezért minden cserepet szívesen fogad: járja a falusi házak padlását, s amit talál, azt összegyűjti. Vannak, akik segítenek neki, ha találnak valami régi cserepet, azt elviszik a mesterhez. Fazekas aztán megcsinálja, a régi formákat új formába égeti. S az a terve, hogy 3000 eredetit újra készít. Gyerekjátékokat: kakast, korsót, malacot. Gyertyatartókat: formájuk különböző. Kulacsot, lábast, főzőedényeket, itatókat, virágtartókat, söröskorsókat, boroskancsókat. Mutat néhányat.

— Már ötszáz évvel ezelőtt ilyenek voltak a nádudvari cserepek.

Lakása valóságos múzeum. Az egyik szobát eredeti nádudvari parasztszobának rendezte be. Pontosan olyan, mint 100 évvel ezelőtt volt egy alföldi szoba. Kemence, ágyhuzatok, díszítőedények, asztal, minden a helyén, úgy, mint száz évvel ezelőtt. Ezenkívül van itt edény *Vásárhelyről*, tányér *Füredről*, csillár és gyertyatartó *Kalotaszegről*, 1844-ből való. kanta, erdélyi, *bélapátfalvi* tányér.

Fazekas István sokfelé járt az országban, *Hajdúszoboszlón Képes Ágnestől* megtanulta a gipszöntést, az alakok, figurák készítését. *Besztercén* kályhacserép-készítést tanult, dolgozott *Hódmezővásárhelyen*, Pesten a Zsolnay-gyárban, *Debrecenben*, 1944-től 1952-ig tanulással — csavargással, —, ahogyan ő mondja — telt el az ideje. Közben elmélyült művésze lett a fazekasmesterségnek. Sokáig agglegény maradt, tavaly nősült meg, elvett egy ladányi tanárnőt, akiben megértő társra talált.

Míg beszélgetünk, a korong forog, és Fazekas István keze alatt gyönyörű váza formálódik. Aztán olajos, petrós vízzel bekeni, megszárítja, csiszolja, pingálja. Félre teszi, majd 35 fok melegben két napig száradni hagyja, és a kész váza kemencébe kerül.

— És az utánpótlás?

— Fazekas Lajos bátyámnak két fia szintén ezt a mesterséget tanulta. Meg aztán én is fiatal házas vagyok, talán lesz majd, aki a Fazekasok nyomdokain halad.

Gali Sándor

Fazekas István

néztünk egy *guanó-bányatelepet.* Az öblöt környező, apró, csupasz szigeteken a tengeri madarak százezrei élnek. Ezek csak halat fogyasztanak. A szigeteket 40—60 centi vastagságban borítja be a madarak trágyája, a guanó. Ezt évente kétszer szedik össze a bányászok. Januárban kezdődik az első szezon. Az öböl csendes vizén apró bárkák rajai pihennek. Ezek segítségével szállítják el a guanót, amit a mezőgazdaság vásárol fel trágyának.

Búcsú

Lima utcáin alig tudunk mozogni. Karácsony közeleg s ilyenkor az egyház és a jótékonysági egyesületek gyűjtést rendeznek. Pénz azonban ritkán csurrancseppen, mert a vállalatok, a kereskedők és a háztartások adománya többnyire valami felesleges, hibás holmi. Az iskolások, akik ilyenkor vakációt kapnak, rajzanak a limai utcákon és igyekeznek ezeket a holmikat a járókelők nyakába varrni. A pénzt aztán beszolgáltatják az akciót irányító egyesületeknek. Egyszerre öten-hatan rohamoznak bennünket: vegyünk valamit, a szegények kedvéért...

Eljön aztán a búcsú napja. Limai barátaink ismétlik a hívogatót: menjünk el hozzájuk máskor is. Hát hiszen, ha Peru nem a világ túlsó végén volna... Régi latin-amerikai szokás szerint vesznek búcsút tőlünk: megölelnek, hátba vágnak és forrón kezet szorítanak. Aztán útra kelünk Ecuador felé.

Következik:

UTCAI CSATÁK ÉS BIKAVIADALOK

vességet. Közben már g
tek a falubeli paraszto
nyan, köztük egy magas
gos ember". Később tud
ő is Budapestről jött, sz
jogtanácsos.

Egy hosszú asztal mellé ültünk. Én mint a minisztérium képviselője az asztalfőn. Jobbról ültek a tulajdonosok, balról az igénylők. A tényállást még nem nagyon ismertem, hagytam, hogy mindkét fél felsorakoztassa érveit, kié is legyen a néhány száz hold gyümölcsös.

Magamban már az elutazásom előtt döntöttem, de azért helybámban.
tattam Dobi István

— Amíg ezek itt vannak,
ha visszamégy az intézetbe dolgozni — mondotta —, ott többet tehetsz, mint a minisztériumban. Egyébként jól döntöttél Nyírbátorban.

Hantos László
Budapest, XII., Kékgolyó utca 26.

A DERŰS RENDCSINÁLÓ

Már megjelentek Budapest utcáin a járművek, de a lakosság legnépszerűbb és a legalkalmasabb eszköze a gyermekszánkó volt. Erre ráfért a kis motyó, jól csúszott az úttest közepén kitaposott keskeny úton.

A forgalom egyre dagadt. A front utánpótlása meglendült. Az a jármű, melyet motor hajtott, a szovjet hadseregé volt, akadt ellenben bőven emberek által vonszolt szekér, vagy horpadt hátú lóval huzatott szánkó és egyéb.

Egyik napon az Emke előtt a nagy tömeg hullámzásában hirtelen megjelent egy fiatal szovjet katonalány. Kis zászlócskákat tartott a kezében. Sötétkék szoknyát, fekete csizmát, terepszínű pufajkát viselt, kicsi, hetyke sapka volt a feje búbján. Erélyes, határozott mozdulatokkal, de mégis kedvesen, derűsen hamar rendet teremtett a gomolygó tömegben, mindenkit elterelt az útkereszteződéséből, percek alatt kialakult a szabályos közlekedés.

Hirtelen nagy sebességgel közeledett egy szovjet katonai dzsip. Nem vette figyelembe az integető zászlócskákat. „Sztoj!" — kiáltott a katonalány. A tömeg megtorpant, figyelt. Sokan nevettek: most mi lesz? Néhány másodperc és a dzsip csikorogva fékezett, visszakozott és engedelmesen követte a hevesen integető zászlócskák közlekedési parancsát. Az emberek ámulva nézték, többen tapsoltak.

Számomra az új világ jelképét jelentette akkor a fiatal szovjet katonalány, aki harcolva jött el Pestre, a Körútra. Szimbólummá váltak számomra, fiatal, ragyogó vonásai, határozott mozdulatai.

Sokszor gondoltam rá akkor is, amikor a 45-ös választásokon mint az MKP jelöltje bekerültem a fővárosi törvényhatóságba, amikor székfoglaló beszédemet tartottam az egyik kerület elöljárói tisztségében, amikor férjemmel együtt a jogi diplomámat vettem át és sokszor máskor is. Az a fiatal katonalány, a káosz, a katasztrófa után, az új rend jelképévé vált a fővárosi utca forgatagában.

Dr. Gót Klára
Budapest, II. ker., Sodrás u. 4.

1021

KÁNTORNÁL KARCAGON

A múlt század végén még 7100 fazekas élt Magyarországon; ma legfeljebb ötvenen vannak. Megfogyatkozásuk egyszerű oka: a gyárilag előállított edények olcsók, elterjedtek. Csak a legkiválóbb, művészi képességű mesterek állják a versenyt; edényeik többsége ma már nem étkezésre, hanem lakásdíszítésre szolgál.

Fazekas népművészeink nesztora: a 75. évében járó *Kántor Sándor* Karcagon él; *1953 óta a Népművészet Mestere.* Mit jelent ma ez a szó: népművész? A hagyományos népi díszítőművészet egyik ágát műveli a felsőbbiskolai képzettséggel nem rendelkező alkotó. De már nem névtelenül: Kántor Sándor valamennyi falitál, ikerfazék, kanta és bokály aljába belekarcolja a nevét. A *„Kántor, Karcag" világszerte ismert márka.* Leghíresebb edénye a pohos, csákós, cifradolmányos huszárt ábrázoló Miska kancsó. Mezőcsáti és tiszafüredi fazekasok készítették első példányait a XIX. század elején. 1925-ben *dr. Győrffy István* felkereste Kántor Sándort és néhány ilyen kancsót rendelt a Néprajzi Múzeum számára, csereanyagként. Az első darabok sikere után másodszorra már ötven darabot kért.

Így kezdődött a Miska kancsók diadalútja. Az egyik legmagasabb állomás, *az 1958-as brüsszeli Grand Prix — ezt Kántor Sándor nyerte.* A Miskát „elkísérte" Brüsszelbe az „Agyag Marcsa" és a „Cserép Manci" is, valamint különböző állatokat, így tyúkot, disznót formázó hatalmas butykosok. Velük utazott Kántor Sándor híres tálat tartó menyecskéje is. A Miska és társai a magyar élelmiszeripar termékeire hívták fel a figyelmet, s nemcsak nagydíjat, de rengeteg utánrendelést is szereztek készítőjüknek.

A fazekasok általában beleszületnek a szakmába. A siklósi *Gerencsér-* és a nádudvari *Fazekas*-családnál a név is a foglalkozásra utal. Kántor Sándor szakított az ősei paraszti életformájával, amikor, 62 évvel ezelőtt fazekastanoncnak jelentkezett. Mestere hamar felismerte a tizenkét éves tanítvány rajzkészségét, s a kisinas reggeltől estig díszíthette az edényeket. A felszabadulás után egy évig a pécsi Zsolnay gyárban dolgozott; majd Debrecen város ösztöndíjával az ungvári agyagipari szakiskola mesterképzőjét is elvégezte. Sikereinek titkát nyomozva nem hagyhatjuk figyelmen kívül rendkívüli olvasottságát.

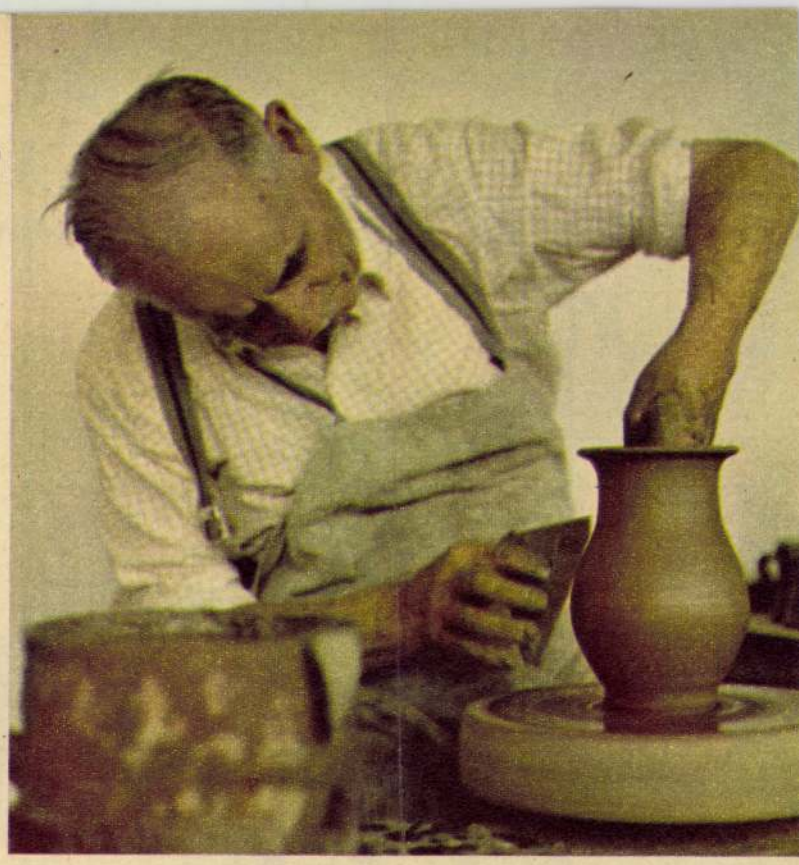

A huszas évek elején műhelyt nyitott Karcagon, s csakhamar *kialakította önálló szín- és formanyelvét,* a kihalóban lévő tiszafüredi, mezőcsáti és gyöngyöspásztói hagyományos formák és díszítésmódok felújításával.

Nemrégiben díszes, élénksárga méz-sörös kupát kapott — az egri várárokban hagyták el a törökök —, most ilyen kupák formálódnak ki a keze alól, s lassan vetélytársai lesznek a Miska kancsónak. Habános edényeket is készít újabban. A habánok a XVII. században menekültek hazánkba Svájcból, mert üldözték anabaptista „eretnekségüket".

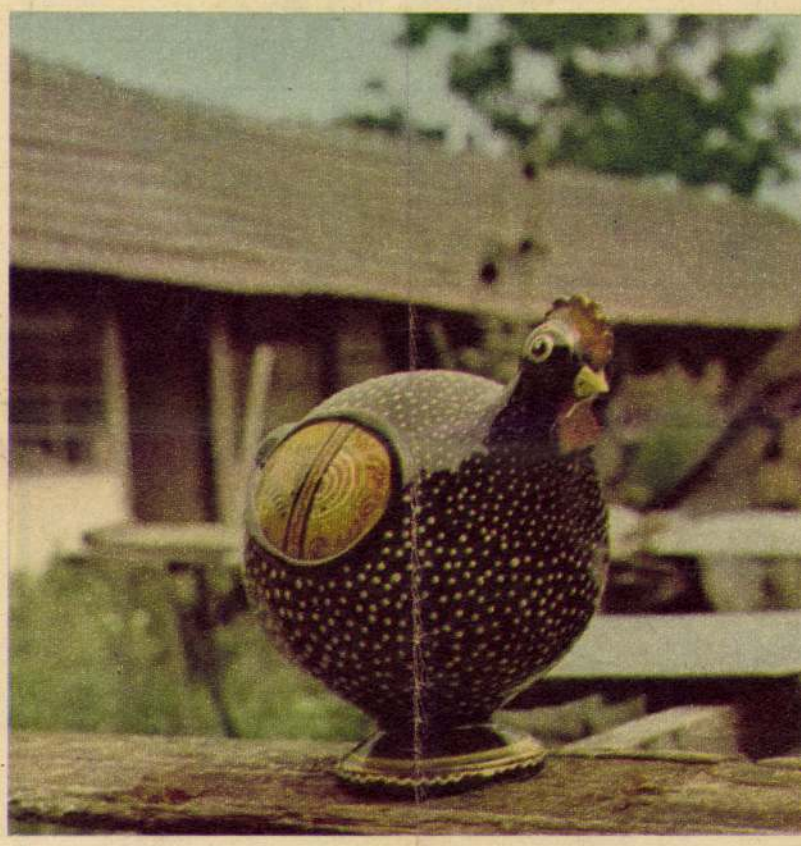

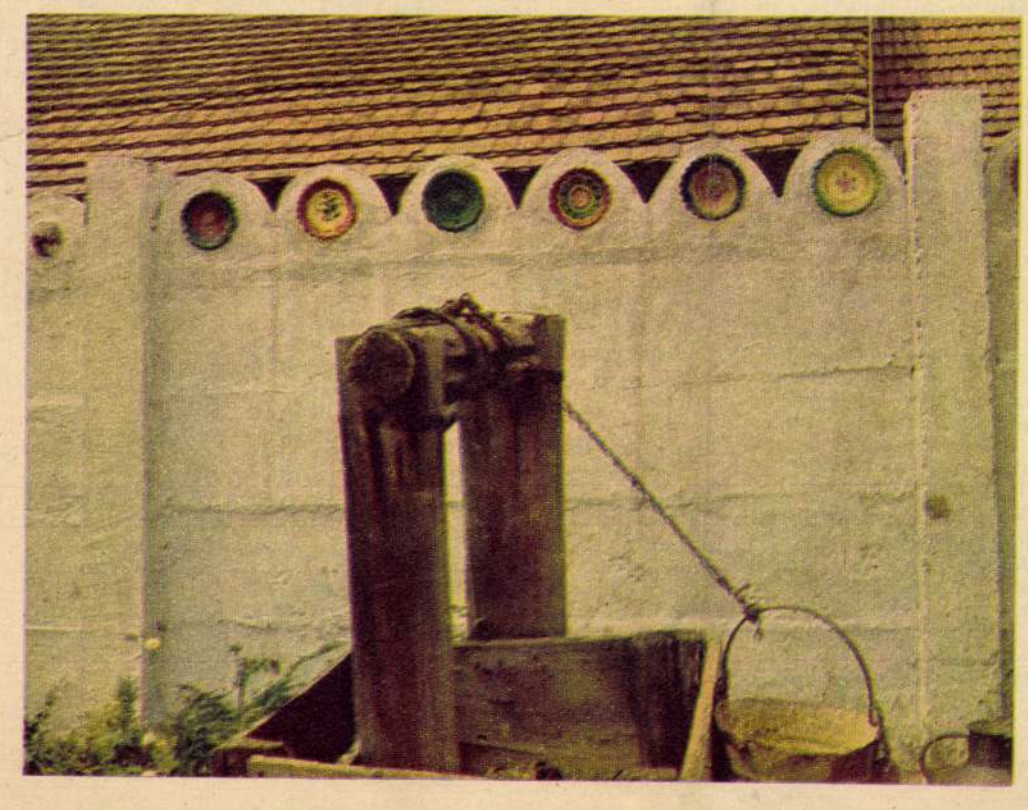

FOTÓ: ISPÁNKI FERENC

Fazekasaik a magyar népi fazekasság (s kályhacsempekészítők) ólommázas technikája helyett fehér vagy kék színű ónmázzal vonták be edényeiket, melyeken hamarosan megjelentek a magyaros virágdíszek is. Kis létszámuknál fogva a habánosok a XVIII. században beolvadtak a népi fazekasságba. *Ezt az elsüllyedt kultúrát keltette új életre napjainkban Kántor Sándor. Népművészet és iparművészet között a határ mostanában mintha elmosódna.* Minden művészet szülőanyja a népművészet, s így minden művésznek tisztáznia kell a népművészethez való viszonyát — idézi *Gorkijt* Kántor Sándor. Élenjáró kerámikusaink (*Gádor István* és *Kovács Margit* például) el is végezték a maguk bartóki szintézisét, s Kántor Sándor is ugyanezt csinálja. A sokszínű néphagyomány virágbaszökkent a keze alatt. Nagy előnye, hogy közelebb van a forrásokhoz. Az érthetetlen, modernkedő törekvésektől azonban elfordul, ha nagynevű művésztől származnak is.

Az idős mesternek eddig 15 tanítványa volt, legismertebb közülük *F. Szabó Mihály,* aki 1925-ben jelentkezett először a Bethlen Gábor utcai műhelyben. Ott is ragadt 12 évre, majd a felszabadulás után újabb 12 évig együtt dolgozott Kántor Sándorral. Ma már F. Szabó Mihály is a Népművészet Mestere. Jelenleg hárman tanulják Kántornál a fazekasművészetet. Az Iparművészeti Gimnázium kerámikus növendékei gyakran ellátogatnak Karcagra, Kántor Sándorhoz, aki most, a *75. születésnapja alkalmából, a Műcsarnok Kamaratermében kiállításra készül.*

TASI JÓZSEF

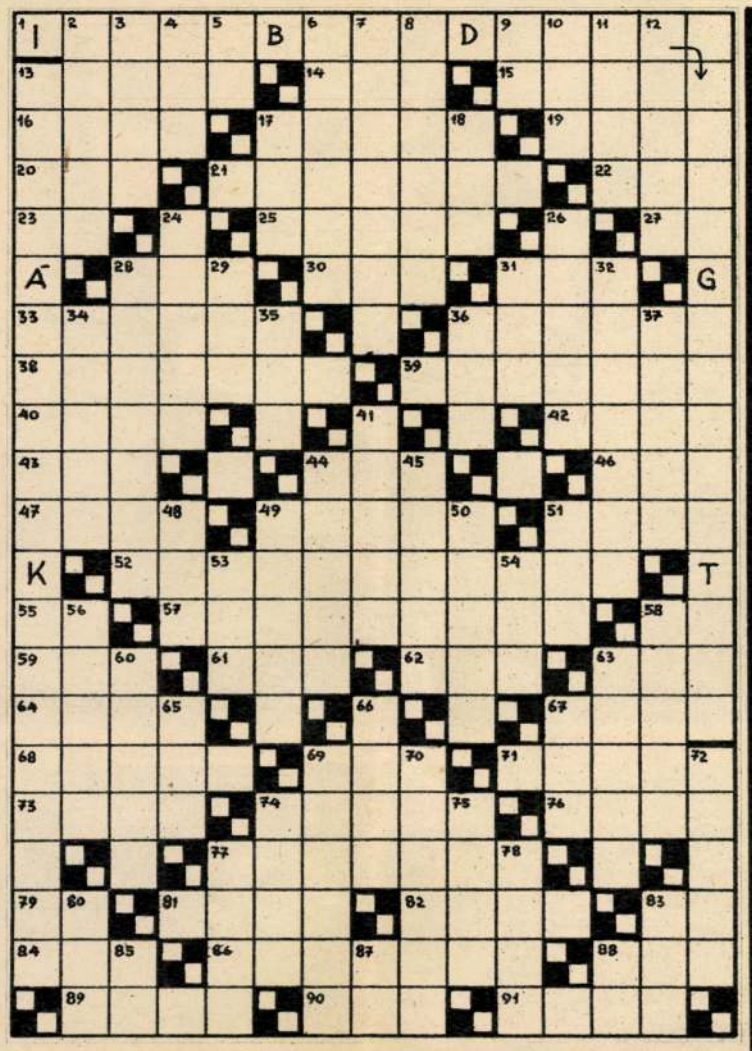

AZ ÉLETBŐL ELLESVE

Egy 14 év körüli kedves kisleány miniszoknyáját kiegészítő felső ruházatának hátán láttuk meg azt a megszívlelendő feliratot, mely a vízsz. 1., folytatólagosan függ. 13. sz. sorokban megfejthető. E sorok beküldési határideje szeptember 21.
Címzés: Tükör szerkesztősége, Bp. 8. Pf. 6.

VÍZSZINTES:
13. A Rádióból is közismert Gugyerák (György), 14. Z. A. L. 15. Élőlények bizonyos határozott működésre szolgáló része, 16. Pipere márka, 17. Teve angolul, 19. Pest megyei községből való, 20. Magyar Optikai Művek. 21. Mocsárláz, 22. Út, 23. Bróm vegyjele, 25. A Bug mellékfolyója, 27. Éneklő hang, 28. Halfajta, 30. Hörpintsd!, 31. Uncle . . . Az USA polgárának tréfás elnevezése, 33. Száraz falevél „teszi", ha megfújja a szél, 36. Világhírű spanyol teniszező (Andres), 38. Divatját múlt időmutató, 39. Sovány tej kazeinjéből készült műanyag, 40. Gyújtóberendezéssel ellátott robbanó töltet (1 betű —,), 42. Ebben a városkában helyeztette vád alá Pétain kormánya az 1939—40-es összeomlás idején szereplő polgári és katonai vezetőket, 43. Halott németül. 44. Hosszú keskeny ülőhely, 46. Van benne bajnok és kieső, 47. Hegytető, 49. Törvényszék elé viszi ügyét, 51. Angol konzervatív párti államférfi, többször volt külügyminiszter, 52. Természetkutató, 55. Argon vegyjele, 57. Történeti táj a Balkán félszigeten, 58. Római pénz, 59. Kiviteli vagy behozatali díj (—,), 61. Savanykás gyümölcs, 62. Német Demokratikus Köztársaság, 63. Felel a közepén!, 64. Mohamedán pap, 67. Menyasszonyt fejezhet ki, 68. Szovjet történetíró, Nyikolaj Mihajlovics, 69. Két névelő. 71. Világváros. 73. Esőben áll, 74. Annál inkább, 76. Minőségi Ellenőrző Rt. 77. Puskin Anyeginjának egyik főalakja, 79. Csont latinul, 81. Helyhatározó. 82. A Dózsa válogatott csatára. 83. Kis patak. 84. Halál németül, 86. Hazai, 88. Pusztított, 89. Színházi dolgozó, 90. O. O. B. 91. A szónál többet ér.

FÜGGŐLEGES:
2. Sokoldalú magyar zeneszerző, Mihály (1882—1944), 3. Elem kémiai jele Cr. 4. Á. D. L. 5. Bizmut vegyjele. 6. Szociológus, budapesti egyetemi tanár, Sándor. 7. Balatoni üdülőhely. 8. Esni kezd (az eső), 9. J. S. 10. Vezér közepe! 11. Gondolati elképzelés, 12. Kutyafajta (fon.), 17. Tud. képes valamire, angolul, 18. Római 54., 24. . . a görög, 26. Gyorsan, 28. New Jersey állam (USA) fővárosa, 29. Görög szóösszetételekben új, 31. S. I. L. 32. Bánk bán felesége, 34. Hajdani idő. 35. Sorszám rövidítése (lat.). 36. Gyom, 37. A görög mondában Tantalus lánya, 41. Nem távozik. 44. Szegély, 45. Francia színész. Alain, 48. M. A. M. 49. Tisztít, 50. Idegen női név, 51. Hoffmann neve előtt áll. 53. A hét vezér egyike, 54. Lapos, 56. Svájci francia író, Charles Ferdinand (1878—1947), 58. Kézjegyével lát el, 60. A félmajmok rendjébe tartozó állatok, 63. Katonai alakulat, 65. Kérdőnévmás, 66. Nyílás a fejen, 67. Lásd 31. vízsz. (+,), 69. Tardyl, 70. Mohamedán fejedelem, névelővel, 72. Sport rajt, 74. Vízszegély, 75. Azonos mássalhangzók kiejtve, 77. Három hangszerre írt zenemű, 78. Kis Annát. 80. Segélykérés a tengeren, 83. Sírfelirat, 85. Te németül, 87. Téli csapadék, 88. Számjegy.

A Tükör 35. sz. megjelent rejtvény megfejtése:
. . . a jövőbe nehezebb bepillantani. Nem tudtam, hogy még sok nehéz hágó van előttem és amíg az ember szíve ver, soha el nem ül a szél . . .

Könyvjutalmat nyertek:
Arnautovics A., Gyulai Gy., Gyurkovics D.-né, Ládi K., Recska L., Rendek A.-né, Simon A., Varjassy I., Budapest; valamint Balogh I., Állampuszta; Cseke I.-né, Mosdós; Dobróti L.-né, Nagymaros; Fonyódi J.-né, Tahi; Jarecsny I., Sátoraljaújhely; Kárpáti J., Felsőgöd; dr. Maróy E.-né, Békéscsaba; Matusich M., Levél; Muraközy J., Balassagyarmat; Murvai Z., Gödöllő; Őri F., Várpalota; Varga M., Szeged.

Maigret figyelmez

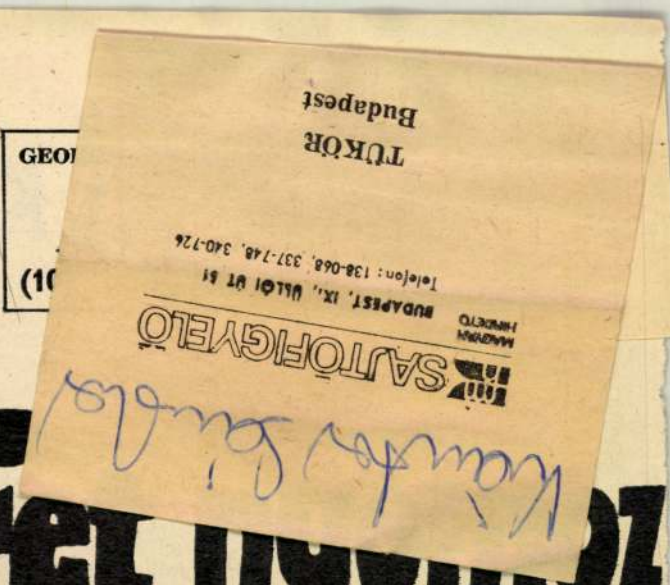

Maigret-né este megcsóválta a fejét és így szólt:
— Valld be, szándékosan csináltad! Tudom, milyen arcot vágtál! Még egy angyalt is ki tudsz hozni a béketűrésből . . . Nem vallotta be, de nagyon vidáman ragyogott a szeme. Végül is mit csinált? Zsebre vágott kézzel állt a jenki előtt, és jól a szemébe nézett, mintha különösnek találta volna ezt a látványt. Nem volt igaza? Állandóan Donge-ra gondolt, aki börtönben ül és nem táncol a nagyon csinos Miss Ellennel. A leány bizonyára megérezte a közelgő katasztrófát és közelebb jött. Mielőtt hozzájuk ért volna, Clark, irtó dühösen, belecsapott öklével Maigret arcába, azzal a száraz, gépies mozdulattal, amelyet amerikai filmekből ismer az ember.
Két teázó asszony a szomszéd asztalnál felállt, és kiáltozni kezdett. A táncoló párok megálltak.
Ami Clarkot illeti, ő elégedett volt. Úgy gondolta, ezek után a helyzet világos, nincs szükség további magyarázatra.
Maigret még csak oda sem nyúlt az állához. Mindenki hallotta, ahogy az ököl az állkapcsához csapódott, de a felügyelő arca olyan érzéketlen maradt, mintha csak egy fricskát kapott volna.
És ha nem is törekedett valami konkrét eredményre, valójában nagyon elégedett volt azzal, amit a véletlen felkínált neki, és önkéntelenül elmosolyodott, amikor arra gondolt, milyen arcot fog vágni a vizsgálóbíró.
— Uraim! . . . Uraim! . . .
Mivel azt hitték, rá fogja vetni magát ellenfelére, és folytatódik a verekedés, a főpincér közbelépett. Az egyik oldalról Ellen, a másik oldalról egy táncos próbálta lefogni Clarkot, aki még mindig beszélt.
— Mit mond? — dörmögött halkan Maigret.
— Nem fontos! . . . Uraim, kérem önöket, legyenek szívesek . . .
De Clark még mindig beszélt.
— Mit mond?
Akkor, általános meglepetésre, Maigret hanyagul játszani kezdett egy ragyogó tárggyal, amelyet a zsebéből húzott elő. A csinos hölgyek elképedve bámultak a hírhedt bilincsre, amelyről már oly sokat hallottak, de még sohasem látták közelről.
— Legyen szíves, fordítsa, főúr! . . . Mondja meg ennek az úrnak, hogy kénytelen vagyok őt letartóztatni, mert erőszakot alkalmazott egy hatósági személlyel, aki a hivatását teljesítette . . . Tegye hozzá, hogy ha nem hajlandó önként velem jönni, legnagyobb sajnálatomra meg kell őt bilincselnem . . .
Clark nem mozdult, nem szólt egy szót sem, visszatolta Ellent, aki vele akart menni, és a karját nyújtotta. Az amerikai, anélkül, hogy a kalapját vagy a kabátját kérte volna, követte a felügyelőt, és amikor néhány kíváncsitól követve átmentek a hallon, az igazgató, aki az irodájából látta őket, kétségbeesésében égnek emelte a kezét.
— Taxi . . . Az Igazságügyi Palotába . . .

Leszállt az éj. Felmentek a lépcsőkön, végig a folyosókon, megálltak Bonneau úr ajtaja előtt. Maigret akkor felvette azt az alázatos és bűnbánó magatartást, amit a felesége jól ismert, és ami a végsőkig fel szokta bosszantani.
— Vigasztalan vagyok, bíró úr . . . Legnagyobb sajnálatomra kénytelen voltam letartóztatni a jelen levő M. Clarkot . . .
A bíró nem találhatta ki, mi történt. Azt hitte, Maigret azzal gyanúsítja az amerikait, hogy megölte a feleségét, és az éjjeli portást.
— Pardon! Pardon! Milyen parancs értelmében merészelte . . .?
Clark válaszolt, és Maigret a beszédjéből csak valami indulatszót hallott ki.
— *Mit mond?*
Szegény bíró! Felvonta a szemöldökét, homlokát ráncolta, mert hiányos volt az angol nyelvtudása, és csak nehezen tudta követni Clarkot. Azután ő magyarázott valamit és elküldte írnokát egy másik írnokért, aki gyakran tolmácsolt a bíróságon.
— *Mit mond?* — dörmögte időről időre Maigret.
És Clark, akit feldühített ez a mondat, a felügyelőt utánozva, ökölbe szorított kézzel ismételgette:
— *Mit mond? . . . Mit mond? . . .*
Azután megint hosszú tiráda a saját nyelvén.
A tolmács bejött a szobába. Félénk, kopasz, kis ember és lefegyverzően alázatos.
— Azt mondja, amerikai állampolgár, és nem fogja eltűrni, hogy rendőrök . . .
A hangsúlyból arra lehetett következtetni, hogy Clark mélységesen megveti a rendőrség embereit!
— . . . hogy állandóan rendőrök legyenek a nyomában . . . Azt állítja, egy nyomozó állandóan követte . . .
— Igaz ez, felügyelő úr?
— Valószínűleg igazat mond, bíró úr!
— . . . Azt állítja, egy másik rendőr miss Ellen sarkába szegődött . . .
— Valóban lehetséges . . .
— . . . És hogy ön, az ő távollétében, betört a lakásába . . .
— Udvariasan kopogtam az ajtón és a világ legudvariasabb modorában megkérdeztem attól a tiszteletre méltó személytől, akit ott találtam, hogy beszélhetnék-e M. Clarkkal . . . Azután lementem a dancingba, hogy igyam egy pohár sört . . . Ekkor történt, hogy az itt jelenlevő úr helyesnek gondolta, ha állon vág az öklével . . .
Bonneau úr le volt sújtva. Mintha az ügy önmagában is nem volna elég komplikált! Eddig sikerült elkerülni a sajtó figyelmét, de a teaszalonban lezajlott incidens után az újságírók meg fogják ostromolni a törvényszéket és a bűnügyi rendőrséget . . .
— Nem értem, felügyelő úr, hogy egy olyan ember, mint ön, akinek huszonöt évi gyakorlata van . . .
Kezdett dühbe gurulni, mert Maigret, ahelyett, hogy odahallgatott volna, egy darab papírral játszott, amit a zsebéből húzott elő. Egy kékes papírra írott levél volt.
— M. Clark persze túlment a határon. Nem kevésbé igaz azonban az, hogy ön, a maga részéről nem tett tanúbizonyságot olyan tapintatról, amilyet az ember joggal elvárhatott volna öntől azok között a körülmények között, amelyek . . .

BÉKÉT AKARUNK!

Szovjet és német művészek közös dokumentfilm alkotása

Hányféle cselekedettel, hányféle szóval, hányféle színnel lehet kifejezni a világ népeinek azt az ellenállhatatlan akaratát, amellyel békét kíván és nem háborút? Ez a műfajában is új film, amelyet nagy művészek készítettek a III. Világifjúsági Találkozóról, feledhetetlen választ ad erre a kérdésre.

Mintha az egész földgolyó a néző tenyerében peregne és rákukkanthatna minden térségére, amikor látja, hogy szerte a föld hátán országok gyönyörű tájai, szép fővárosai élvezik a napsugaras békét. A béke legmélyebb értelmét mutatják be azok a képek, amelyek hírül adják, hogy a Szovjetunióban és a népi demokratikus országokban ifjúsági brigádok termelési békeműszakot indítottak a Világ-Ifjúsági Találkozó tiszteletére. A tájak és városok között megvillan a mi hazánk képe is. Aztán látunk szovjet embereket sívó pusztaság tömérdek homokbuckái között, amint a geodézia műszereivel (a békés építés fegyvereivel) kijelölik az eljövendő, születő tenger partvonalait. Szemünk elé tárul a Cimljanszki Erőmű hatalmas látképe. Nagyszerű képsor mutatja be a békés alkotómunka küzdelmeit és eredményeit. A tervek és alkotások népeinek mindennapi cselekedetei mint egy szimfónia motívumai szövődnek egymásba, hogy kifejezzék a békés építőmunka szükségét és nagyszerűségét. Albániától Kináig röppen a tekintetünk. Nemcsak látjuk, hanem fel is mérjük az épülő, szépülő új világot. Megpillantjuk Moszkvát, a Kreml tornyán csillogó rubincsillagot, amelynek fénysugara táplálja, mozgatja, lelkesíti ezt a békés világot... S ekkor hirtelen robbanás reszketteti meg a nézőt, füst és láng árasztja el a vetítővásznat, recsegve égő tanyai házak, zuhanó, üszkös gerendák, szerterobbantott városok, pőre falak, omladékok, csattogó, veszett bombazápor... S ebben a recsegő-ropogó, füstölögve égő pokolban fehér pendelyben apró koreai fiúcska botorkál, zokog és anyját hívja.

Ekkor förmed a nézőre Acheson elvetemült ábrázata:

»Korea olyan kísérleti telep, ahol az Egyesült Államoknak esélyei vannak arra, hogy olyan világot alakítson ki, amilyent meg akar valósítani az egész földön«

Utána újabb kép és Amerika hangja következik. McArthur, ez a roskatag véreb bukkan elő, amint gyönyörködik a rombolásban és így nyekereg:

»Nagy öröm ez öreg szemeimnek.«

Erről van tehát szó. Két roppant ellentétről. A béke építőiről és a háború veszett csahosairól. A film döbbenetes művészettel állítja szembe a való tényeket, még mielőtt magát a VIT-et megmutatná. Éppen ezzel ragadja meg a lényeget. Az egyik oldalon békés alkotómunka, a másik oldalon háború és háborús fenyegetés.

A képek elbeszélik, hogy a béke országainak ifjú küldöttei milyen nagy ünnepléssel szállítak vonatra.

Mindezt megmutatja a film és így át tudjuk élni a határtalan öröm és lelkesedés jeleneteit, amikor a békeországok ifjúsága keblére ölelheti a világ más tájairól érkező békeharcos fiatalokat. Megértjük, hogy a 104 ország ifjúságának legjobb fiai és leányai már a puszta találkozást és egybesereglést is ünnepnek érzik, pedig az ünnep még el sem kezdődött.

A film alkotóinak sikerült a III. VIT-ről átfogó és nagyszerű képet nyujtani. A feladat pedig rendkívül nehéznek tűnt. Már a programmból megállapították, hogyha egy ember a Világifjúsági Találkozó valamennyi rendezvényén meg akarna jelenni, hetven esztendőre volna szüksége ehhez. Gyakran egyidőben húsz különböző helyen folytak művészi előadások; tánccsoportok, énekkarok mutatták be hazájuk népi művészetét. Egyidőben különböző bizottságok üléseztek, hogy el tudják végezni a VIT elé tornyosuló komoly feladatokat. Számtalan kiállítás és egyéb rendezvény, sok-sok hangverseny várta az ifjúságot. Felfoghatjuk az eseménysorozatok arányait, ha tudjuk, hogy csak legfontosabb jeleneteit sikerült 100 filmoperatőrnek megörökíteni. Az anyag, ami így összegyűlt, korántsem lett volna közölhető egyetlen filmben. A zenei eseményekről készített nagyszerű anyagból külön egész estét betöltő filmet fognak szerkeszteni, amelyet még egy harmadik film követ, amely az egyéb művészi események összefoglalása lesz.

A világ ifjúságának 14 napig tartó boldog ünnepe legfőbb értelmével és legdöntőbb eseményeivel, eredményeivel mégis szélesen kibontakozik ebben az egy filmben is. Feledhetetlen jelenetek százait örökítették meg az operatőrök. Francia fiúk és leányok testvéri szeretettel ölelik keblükre a vietnami szabadságharcosokat. Angol fiatalok az angol gyarmatok küldötteivel barátkoznak. Egy amerikai leány a koreai küldötteknek panaszolja el könnyek között, hogy bátyja, mint amerikai katona elpusztult Koreában.

A mi leányaink is szenvednek — mondja a koreai líú elkomorodva. — Annyit sírtak már, hogy elfogyott a könnyük.

Sok hasonló jelenet, amelyeket sikerült megörökíteni, megmutatja, milyen őszinte és mély érzések hatják át a világ ifjúságát. Megmutatja azt is, hogy a különböző népek ifjúsága, bármilyen a színe, vagy anyanyelve, egyet akar. Hogy a ragyogó, örömteli ünnep ennek a nagyon mély és nagyon komoly érzésnek és ennek az elszánt akaratnak a kifejezése.

A hatalmas berlini stadionban az ifjúság felvonulása, seregszemléje a százezernyi néző lelkes újjongása közben magával ragadó és leryügöző látvány. Ezer és ezer zászlót lobogtat a szél. Tíz- és tizezer ifjú vonul a tribünök előtt, áthatva ugyanattól a gondolattól. A menetben az abc sorrendjében következnek egymásután a küldöttségek, aszerint, ahogy hazájuk nevét franciául kiejtik. Az élen Albánia fiai és leányai, a menet vége felé a Szovjetunió 16 köztársaságának ifjú küldöttei. Valahol a középtájon Magyarország 1400 fia és leánya. *»A magyar leányok a Duna és Tisza tájának virágaiból kötött bokrétákkal vonulnak fel«*, — mondja a film és valóban, mint eleven virágerdő integet lelkesülten a magyar ifjúság élén felvonuló leánysereg. A magyarok nagy ünneplésben részesülnek, de minden képzeletet felülmúl a szeretetnek és ragaszkodásnak szinte orkánszerű megnyilatkozása amikor Sztálin arcmását magasra emelve, csattogó selyemzászlók valóságos erdejével a szovjet ifjúság vonul a tribünök elé. Százezernyi néző, helyéről felemelkedve újjong és tapsol. Az óriási térséget betölti Sztálin neve.

Nehéz feladat előszámlálni mi mindenről beszél nekünk ez a film. Látjuk a gyalázatos provokáció részleteit, amikor a nyugatberlini amerikaiak meghívására a VIT ifjú részvevőinek egy gyanútlan csoportja átmegy a német főváros megszállt részébe. A helyszínen felvett felvételek megmutatják, milyen állatias durvasággal rohanták meg az éneklő fiatal csoport tagjait a fasiszta német rendőrök. De látjuk a gyalázatos provokáció után következő tüntetést is, a néma felvonulást, amelyben a fiatalok hatalmas seregét végeláthatatlan sorba követte Kelet-Berlin valamennyi lakója. Ez a provokáció nem tudta megzavarni a világ ifjúságának nagy ünnepét. A képek tanúskodnak erről. A képek, amelyek beszámolnak az énekegyüttesek, a tánccsoportok művészetéről és a sportesemények különböző jeleneteiről. (2000 sportoló vett részt 44 ország ifjúságának képviseletében a versenyeken és megküzdöttek a XI. Főiskolai Világbajnokságért.)

A nagy film zárójelenetei lenyügözőek. Berlin legnagyobb terét szinte megmérhetetlen sokaság árasztja el: több mint egymillió fiatalember. A VIT-küldöttek és a demokratikus Németország egybesereglett ifjúsága. A búcsúbeszédek elhangzása után száz nyelven mondják az eskü szövegét:

»Esküszünk, hogy minden erőnket megfeszítjük az új háború megakadályozására; leleplezzük és meghiúsítjuk a béke és az emberiség ellenségeinek tervét... megszilárdítjuk a világ népeinek és ifjúságának barátságát és békés együttmunkálkodását... Ebben az ünnepi percben esküszünk, hogy hűek maradunk a béke ügyéhez...«

*

Ezt a művészi dokumentumfilmet szovjet és német filmművészek közös munkával készítették. A forgatókönyvet Pirjev és Frolov kiváló filmírók írták. Pirjev, akit őszőr tüntettek ki Sztálin-díjjal, most ezzel a filmmel művészi eredményeihez méltó új eredményt ért el, amellyel kaput tárt a dokumentumfilm további fejlődése felé. Pirjev társa a film rendezésében Joris Ivens, a Nemzetközi Békedíjjal kitüntetett kiváló művész volt. A filmet a Sztálin-díjas Dunajevszkij gyönyörű zenéje festi alá, amelyet számos nép zenéjéből vett motívumok gazdagítanak. Nemes pátosz, erő és lendület jellemzi ezt a zenét, méltóképp fejezi ki a világ ifjúságának mély érzelmeit, akaratát és elszántságát.

Ujvári Imre

Vegye meg a

KÉPES HETILAP

BÉKE ÉS SZABADSÁG

minden számát.

RÉGI TŐBŐL ÚJ HAJTÁS NŐ

Újjászülető népművészetünkről

Nemcsak termelési eredményekkel, nemcsak ünnepi zászlódísszel köszöntötte Budapest népe »szabad életünk törvénye« nagy napját, hanem két emlékezetes művészeti eseménnyel is.

1

**Az utolsó tíz napon aki Rákospalotán, Cinkotán, Rákoscsabán, Keresztúron, Békásmegyeren vagy Pesthidegkúton járt, észrevehette, hogy esténként megélénkül a kultúrotthonok környéke, idősebbek s vidámképű fiatalok gyülekeznek s máris muzsika pendül, jókedvű nóta kanyarodik elő s rakják is a táncot derekasan egy-kettőre. Budapest hat kerületének ének- és táncegyüttesei készültek az alkotmány évfordulójára, a Rákospalotán megnyílt *népművészeti hétre, kiállításra.*

Megszoktuk, hogyha népművészetről beszélünk, hallunk, rögtön a vidékre, a parasztok művészetére gondolunk Ez a népművészeti hét azonban éppen azt bizonyítja, hogy *nem zárt paraszti »privilégium« a népművészet, a munkásosztálynak, a fővárosnak is megvolt, megvan, sőt — kibomlóban van művészetel* A társadalmi gyűjtők, öreg munkások és fiatal gimnazisták, tiszteskorú asszonyok s harsány úttörők pár hét alatt meglepő eredményt értek el a gyűjtésben: 1912-es, 19-es dalokat jegyeztek le, értékes népművészeti tárgyakat gyűjtöttek össze a kiállításra. Értékes dolgokat s tegyük hozzá, érdekes *új* dolgokat figyelhetett meg a néző: a *munkásdalok* mellett ott van a pesthidegkútiak lendületes *polkája* és milyen testvéri szorosságban él ez a polka a telepes *székelyek verbunkjával!* A palotaiak és keresztúriak *kiszejárását* a cinkotaiak *tótverbunkja* követi, a békásmegyeriek nemcsak *summás-dalokat* tudnak, hanem *tszcs-nótákat* is! Budapest néhány külső kerületéből pár hét alatt hat napi előadásra való művészeti anyag került elő. Gondoljuk el, milyen gazdag, feltáratlan népművészeti érték élhet fővárosi dolgozóink közt, ha pár hetes munkával ennyit fel lehetett tárni.

Csakis elismerést érdemel a Fővárosi Tanács, hogy éppen alkotmányunk ünnepére mutatta be fővárosunk népművészetének pár remekét Szebben nem is bizonyíthatnánk hálánkat, a dolgozó nép hálját szabad életünkért, ennek törvénybeli kifejezéséért, mint ezzel az *éppen szabad életünkből nőtt új művészettel.* A népművészet nem csupán az országban, fővárosunkban is új virágzásba borul. A fővárosi népművelési osztályok *sokkal bátrabb és szakavatottabb,* sokkal *érzőszívűbb s körültekintőbb* kerlészei legyenek a népművészet budapesti új hajtásának, mint eddig voltak.

2

Aki nem jutott ki Rákospalotára, az is megláthatja (talán még jobban és könnyebben) népművészetünk új hajtásait, új színeit. Nem kell messze mennie, az *első magyar iparművészeti kiállításra* csupán, máris minden magyarázatnál jobban megérthető, miért beszélhetünk *jogosan* a magyar népművészet megújhodásáról, éppen ez eddig nem is látott, az ének-, tánc- és színjátszó együttesek mögött észre sem vett ágak megújhodásáról. Nem értékelni akarom a kiállítás népművészeti részét, csupán pár kérdést ragadok ki abból a számosból, melyek oly jogossá teszik örömünket.

Örvendetes dolog, hogy a *régi mesterek, az idős magyar népi alkotók, visszatértek saját hagyományaikhoz, és még jobb, hogy ki-ki tovább is lépett* a maga módján ezeknél. A *Népművészeti és Háziipari Vállalat érdeme,* hogy megnyerte a régi mestereket, népi művészeinket az alkotás fontos, megtisztelő feladataira. Milyen beszédes bizonyságai ennek a fejlődésnek az olyan példák, mint a karcagi *Kántor Sándoré,* aki a régi formák merev másolásával fogott újra munkához s ma egyre gazdagítja, színesíti kerámiai remekeit. Vagy a nádudvari *Fazekas István* tematikai és megformálásbeli csodálatos gazdagodásának szép ívelése. Szembeötlő, hogyan *színesednek* a szőttesek. A kalocsaiak régebben pirossal és kékkel dolgoztak, ma »forradalom«-ban élnek: a megszokott színek mellé odavegyül a zöld, lila s mindenféle árnyalat — nyilván az újnak, a mai tartalomnak, életnek, a hatalmas felszabadulásnak és átalakulásnak keresik megfelelő kifejezési eszközeit. S ez nemcsak abban mutatkozik meg, hogy átveszik új életünk szimbolumait s azokat felhasználják, hanem *egész életünket akarják újmódon kifejezni!*

Érdeme a kiállításnak, hogy az iparművészekkel *együtt* jelentek meg a fővárosi dolgozók előtt népi alkotóink. Ez azért is jó, mert *van mit tanulniok egymástól.* A népi mesterekben erősen él a nemzeti forma, azonban meglehetősen küszködnek a kifejezési eszközökkel. Hivatásos mestereink ne érezzék méltatlannak a népi alkotók technikai képzését. Kölcsönképpen viszont megtanulhatják tőlük, hogy a hagyományokat fejleszteni is lehet s *kell is!* És nem kell restelniök egy-egy olyan tanítómestert, mint az *idős Kapoli Antal,* vagy *Vékony Sándor.* Ne a primitívséget csudálják bennük, hanem sokkal nagyobb szeretettel neveljék őket a tudatos művészi alkotásra.

Helyes ezen a kiállításon, hogy részben összekeverték a hivatásos mestereket a népi alkotókkal. Helyes, mert a népi alkotók nem névtelenül szerepelnek már, *megszűnőben van végre a népi alkotók személytelensége.* Nyugodtan mondjuk, még bátrabban vegyíthették volna alkotásaikat, a népi alkotóknak nem kell szégyenkezniök szakképzett szomszédaik mellett. De a hivatásos művészeinknek sem. Meg kell mondanunk azonban, *nem következetes a jelenlegi egymás mellé állítás.* Sőt a népművészeti alkotások zömének olyan diszkrét félhomályba állítása mintha azt igazolná, amit a megnyitásra feljött népi alkotók halkan mertek elmondani *Lengyel Bélánénak,* aki fáradhatatlanul dolgozott a kiállítás népművészeti anyaga összeállításán s aki előtt nyitott szívvel beszéltek, hogy *kissé »holszagú atyafiaknak« érezték magukat a hivatásos művészek között.* Sem a kedvezőtlen elhelyezést, sem a vállonveregetést nem érdemlik meg!

A népi alkotó erő már nemcsak a hagyományos kifejezési formát használja, hanem egyre szenvedélyesebben tör az *új* megfelelő tartalmi és formai kifejezésére. Ékes bizonysága ország-világ előtt: *népünk tehetsége hatalmas arányokban fejlődik szocialista építésünk során.* A kultúra munkásainak minden módon, eszközzel segíteni kell a népi tehetségek fejlődését, öntudatos alkotói módszerük megteremtését. Nem elég az, hogy a Népművészeti és Háziipari Vállalat kedvet csinált az újra alkotáshoz, biztosítani kell, hogy az előrehaladás sokkal kevesebb zökkenővel, kanyargóval történjen, mint eddig. *Rényi Péter* igen helyesen hívta fel a figyelmet a vidéki háziipari ktsz-ek munkájának *kereskedelmi* jellegére. Ez a kereskedelmi jelleg veszélyezteti kiváló népi alkotóink *művészi* fejlődését, minőségi munkáját. Helyesen veti fel Rényi Péter, hogy a népi alkotókat a *tervező* munkába kell bevonni. A művészi kibontakozásuk igazi lehetőségét azonban nálunk is, mint a Szovjetunióban, a *népművészeti szövetkezetek* megteremtése biztosítja majd. Az egyes művészi megbízások, megrendelések időlegesen megoldják a népi alkotók rendszeres, valóban elmélyült alkotó munkáját. *A szériában dolgozás óhatatlanul a művészi színvonal esésához vezet.*

3

Utoljára marad a már több ízben hangoztatott kérdés: *a népi alkotók megbecsülése.* Egyes szerveink különösen rossz példát adnak erre. Fazekas István éppen nagyobb szabású művét formálgatta, mikor termelőszövetkezete, de a helyi tanács elnöke is, tavaszi mezőgazdasági munkára akarta befogni erőnek erejével. Csak a megyei pártbizottság közbelépése tette lehetővé, hogy művét várakozásnak megfelelően fejezze be. Másik helyen a földművesszövetkezetben egy pohár bort sem adnak a népi alkotónak azzal az indoklással, hogy »magánszektor«! Szerencsére tanácsaink, népművelési szerveink nagy része jól látja, tudja a népművészet jelentőségét s éppen az ő segítségük tette lehetővé, hogy ilyen reprezentatív kiállításon mutatkozhattak be. De éppen a felsorolt esetek húzzák alá: *sokkal nagyobb megértéssel, szeretettel kell foglalkoznunk népi művészeinkkel.*

E két ünnepi esemény pompás tanúságtétel amellett, hogy államunk minden módon segíti népünk alkotó tehetsége fejlődését s ugyanakkor annak is, hogy népünk nemcsak politikai és termelési, de művészeti téren is él a szabadság-nyujtotta nagyszerű lehetőségekkel. Milyen örömmel mondhatjuk el népművészetünk fejlődésének nehézségeiről is, hogy ezek a *növekedés zavarai* s számítanak sem jöhetnek amellett *a szélesedés, tartalmi és formai megújhodás* mellett, melynek meggyőző bizonyságát nyújtotta alkotmányunk tiszteletére nép-művészetünk.

Varga Imre

Most van sajtó alatt a Színjátszók Könyvtárában Illyés Gyula „Tűz-víz" című egyfelvonásos drámája, amely egy nappal Kossuthék lemondása, három nappal a világosi fegyverletétel előtt játszódik a magyar kormány utolsó székhelyén, Aradon. Kossuth és Görgey — a „tűz" és „víz" — összecsapásáról szól ez a kis dráma, amelynek alábbi részletében az utolsó percig reménykedő Kossuth immár véglegesen megtudja Görgeyről, hogy egykori barátja áruló, a magyar nép, a magyar haza ellensége.

ILLYÉS GYULA:

KOSSUTH ÉS GÖRGEY

KOSSUTH: Hajnalra tervezed a támadást?

GÖRGEY: Nem tervezek támadást. Nem kitörésre, csak néhány ember kiszöktetésére adtam parancsot, néhány száz vállalkozó huszárral.

KOSSUTH: Nem az egész sereggel megyünk?

GÖRGEY: Hogy öt nap mulva újabb kitörésen, újabb kockázaton törjem a fejem, egy olyan hadsereggel amely addigra már tán csak hadseregnek csúfolt kaszás-tábor lesz, azoknak az embereknek s principiumoknak hatására, amelyek felé kormányzó úr hajolni látszik?

KOSSUTH: Mit tervez ön?!

GÖRGEY: A harc esélytelen kockáztatása helyett megkockáztatom azt az esélyt, hogy az ellenségnek van tán esze is, előre-látása. Lehetetlen, hogy Magyarország államiságának megszüntetésére gondoljanak! Lehetetlen, hogy a katonai érdem, az alkotmányos hűség ne becsültessék.

KOSSUTH: A hiéna becsületére számítsz? A sakál nagylelkűségére? Forradalommal, leverttel szemben még minden ellenfél eszeveszett volt — nézd meg a históriát!

GÖRGEY: Téged valóban nem remélhetnélek megóvni a bosszútól. Épp ezért készítettem ezt az...

KOSSUTH: ...Ezt az egérutat? Nem kérek belőle. S áldom a sorsot, hogy olyan véget ad, amely csak napjaimé lesz, nem elveimé.

GÖRGEY: Nem! Nem fogsz meghalni! *(Fokozódó haraggal.)* Nem dobod oda magad a sors arcába, mint valami kesztyűt. Az ország érdeke nem engedi, a seregeké, a seregemé, az enyém sem! *(Tehetetlen dühvel.)* Nem leszel mártír! Nem csábítod még hallottaidban is az emberek millióit szakadékba, várárokba, ezeréves szent falak ellen. Melyek nagyon is jó, hogy bevehetetlenül állnak.

KOSSUTH: Miket beszélsz?!

GÖRGEY: Nagy téboly volt Ausztriát megtámadnod! A cárt felingerelned! A császárság örök. A cár trónja örök! Mint isten, aki megalkotta. Te döntenéd meg? Oh, hogy engem is elvakítottál.

KOSSUTH *(hátrál, majd lassan Görgey felé közeledik)*: Ez lakik hát benned? Szerencsétlen. Hadd nézzek a szemedbe. Törpe. *(Összefog egy marokba három gyertyatartót, Görgey arcába világít.)* Nyomorult.

GÖRGEY *(most ő hátrál, egyre izgatottabban)*: Nem lesz hatalmad rajtam! Nem züllünk betyárbandává az utolsó pillanatban. Az én hadseregem nem lesz erdőbúvó szegénylegénytábor. Az én katonáim katonák! Katonához méltóan fogjuk befejezni.

KOSSUTH: Katonához méltóan teszik le a fegyvert? Kegyelemre!

GÖRGEY *(tiltakozva)*: Magamnak nem kérek kegyelmet! Magamat dobom áldozatul.

KOSSUTH: A zsarnokok meg szokták hálálni az ilyen szívességet!

GÖRGEY: Júdásnak tartasz? Azt hiszed, pénzért teszem?

(Kint távoli lövöldözés kezdődik.)

KOSSUTH: Pénzért vagy gőgből, vagy irigységből — mindegy De végül pénzt is fogsz koldulni tőlük. Hogy élj, megélj, amikor becsületedben már a hullánál is holtabb leszel!

GÖRGEY: Gondolj a többi áldozatra! Akik ezután esnének el.

KOSSUTH: Inkább a harcmezőn dicsőséggel, mint vesztőhelyen meggyalázva, vagy börtönfeneken.

GÖRGEY: Miért vesztőhelyen?! A katona az ellenségben is megbecsüli a katonát. *(A fokozódó lövöldözésre.)* Most nyílik számodra az út! *(Rohamra szólító magyar kürtjel.)* Roham — a te életedért. Élni fogunk.

KOSSUTH: Választhatsz, féreg! Ébredj föl! Nem érted? Kezedben van, ha így vagy úgy teszel, jobb vagy rosszabb lesz — jobb lehet örökre egy nép, egy ország, az emberiség!

GÖRGEY: Maradjon csak, ahogy kiméretett.

KOSSUTH: Gyáva!

GÖRGEY: Istenkísértő!

KOSSUTH: Életem megtestesült tévedése! Eredj, hogy te légy szemeimben az utolsó emlékkép, amit magammal viszek. *(Maga elé rendezi pisztolyát, a kalamárist, a gyertyatartót.)*

GÖRGEY *(megértve, hogy Kossuth mire készül)*: Nem, nem teheted meg! *(Kossuth felé indul, de aztán — új gondolatra jutva — megáll.)* Akárhogyan lesz is, én mindent megtettem, amit tehettem. *(Mintha a kezét tördelné Vagy olyanféleképpen mosná, ahogy Pilátusról írják. Az ajtóban, mintegy mentegetőzésül.)* S mi engem illet, akárhogy lesz is, azt fölírhatja a történelem: hogy a gyalogság feszes sorban állt, az ágyú egymás mellett ütegenként, huszár a lóval reglama szerint, kard és szurony fényesen akkor is, midőn letettük, a katonai rend, a jogszokás szerint.. *(Az utolsó szavakat már homályban mondja: amint kinyitotta az ajtót, a léghuzat eloltott néhány gyertyát.)*

Színházak és mozik műsora

Margitsziget: Szentivánéji álom (7). **Majakovszkij Színpad:** Halló Moszkva (8). **Károlyi-kert:** Magyar Állami Hangversenyzenekar 1. bérlet (8). **Állatkerti Szabadtéri Színpad:** Szabad szél (8). **Fővárosi Nagycirkusz:** Helyet a nőknek (4, 8).

Mozik műsora:

BÉKÉT AKARUNK (magyarul beszélő színes film): VÖRÖS CSILLAG (Lenin-krt. 45.) f5, h7, 9. DÓZSA (Róbert Károly-krt. 61.) 5, 7, 9. FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3.) 4, n7, f9. ALKOTMÁNY (Újpest) 4, n7, f9. **KÉSIK A VONAT** (német film): URÁNIA (Rákóczi-út 21.) 4, n7, f9. MÁJUS 1., (Mártírok-útja 55.) 4, n7, f9. TÁNCSICS (Csepel) f6, h8. **UTOLSÓ ÉJSZAKA** (szovjet film): SZIKRA (Lenin-krt. 120.) prol. n5, f7, 9. SZABADSÁG (Bartók Béla-út 64.) 4, n7, f9. CORVIN (Kisfaludy-köz) h4, 6, f9. TÁTRA (P.-erzsébet) Kertmozi h6, 8. **ELŐRE, TENGERÉSZEK** (lengyel film): DUNA (Fürst Sándor-u. 7.) f5, h7, 9. MUNKÁS (Kápolna-u. 3/b.) n6, f8. **A CÁRNŐ CIPŐJE** (zenés szovjet film): PUSKIN (Kossuth Lajos-u. 18.) f4, h6, 8. **JANIKA** (magyar filmvígjáték): HUNYADI (Kispest) 6, n9. **TOLDI PLASZTIKUS MOZI:** (Bajcsy-Zsilinszky-út 36.) 1. 1952. MÁJUS 1., 2. ARTISTAVIZSGA. 3. ÁLLATKERTI SÉTA. — 5. hétre prol. f4, 5, f7, 8, f10. **HALLÓ, MOSZKVA** (vidám, zenés, táncos szovjet film): GORKIJ (orosznyelvű mozi) (Akácfa-u. 4.) h6, 8. **SZOVJET BÁLNAVADÁSZOK** (színes szovjet film): RÁKÓCZI (Rákóczi-út 68.) 11, 1, 3, 5, 7, 9. BRIGÁD (P-lőrinc) f6, h8. **VADVIZORSZÁG** (színes magyar természetfilm): Kísérőfilm: **A kis kakas gyémánt félkrajcárja.** JÓKAI (R.-hegy) n6, f8. **1. 1951. MOSZKVAI MÁJUS 1., 2. SZOCIALISTA MOSZKVA, 3. A Kis-Balaton nádrengetegeiben** PARTIZÁN (Üllői-út 101.) 4, n7, f9. **1. KÉPZETT BETEG. 2. Olvasztárok. 3. Nőmunkás. 4. Hegyek mozdulnak. 5. 2. sz. Magyar tudomány és technika, 6. Kacsa.** — ÓBUDA (Selmeci-út 14.) 4, n7, f9. **HALLÓ, ITT HELSINKI! (Olimpiai sportműsor: Igy készültünk az olimpiára, 1. sz. Magyar tudomány és technika, 1—2—3—4—5. sz. Olimpiai sporthíradó.)** (Kísérőműsor: **Bányásztechnikus leszek.**) FÁKLYA (Lenin-krt. 88.) 4. hétre prol. f5-től 11-ig folyt., FÉNY (Újpest) prol. 5-től f10-ig folyt. **HIRADÓ:** (Lenin-krt. 13.) 1. Magyar híradó, 2. Szovjet híradó. 3. 4—5. sz. **OLIMPIAI SPORTHIRADÓ.** 4. Makovszkij festő. 5. A vén tölgy meséje. Reggel 9-től 11-ig folyt. **4—5. sz. OLIMPIAI SPORTHIRADÓ:** NAP, KULTÚR, TÁTRA, PARTIZÁN, OTTHON, BÉKE, ÉVA, ELŐRE, ALKOTÁS, HAZÁM, ATTILA (Budafok), ÁRPÁD (Soroksár), OTTHON (Soroksár), TÜNDÉR (Újpest), SZABADSÁG (R.-liget), JÓKAI (R.-hegy), PETŐFI (N.-tétény) és KELEN (Kelenvölgy). **Mágnás Miska** (magyar filmvígjáték): KOSSUTH (Váci-út 14.) f5, h7, 9. TÜNDÉR (Újpest) 6, n9. **Eső után napsütés** (vidám német film): (Kísérőfilm: **Demokratikus falu.**) BÁSTYA (Lenin-krt. 8.) 11, 1, 3, 5, 7, 9. MARX (Landler Jenő-u. 39.) f4, h6, 8. JÓZSEF ATTILA (R.-palota) h6, 8. **Tizenötéves kapitány** (szovjet film): ADY (Somogyi Béla-út 3/b.) f4, h6, 8. **Találkozás az Elbán** (magyarul beszélő szovjet film): VÖRÖSMARTY (Üllői-út 4.) 4, n7, f9. **Expressz-szerelem** (színes szovjet filmvígjáték): CSOKONAI (Népszínház-u. 13.) f4, h6, n9. **Nincs béke az olajfák alatt** (olasz film): JÓZSEF ATTILA (Kálvária-tér 7.) 4, n7, f9. BETHLEN (Bethlen Gábor-tér 3.) 4, n7, f9. **Uzsorás** (szovjet film): TINÓDI (Nagymező-u. 8.) f4, h6, 8. **Ifjú sasok** (koreai film): TANÁCS (Szt. István-krt. 10.) n5, f7, 9. SZABADSÁG (Újpest) h6, 8. **Furfangos fejedelem** (olasz film): ZUGLÓI (Angol-u. 26.) h4, 6, f9. ATTILA (Budafok) Kertmozi 6, n9. **Meseország** (új színes szovjet rajzfilmsorozat): SPORT (Thököly-út 56.) 4, n7, f9. KULTÚR (Kinizsi-u. 28.) Kertmozi f4, h6, 8.

Rádióműsor

SZERDA, AUGUSZTUS 27.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 11.30: Elbeszélés. — 12.30: Román népzene. — 13.15: Ének. — 14.15: Régi zongoramuzsika. — 14.30: Szovjet operákból. — 15.30: Kincs a föld alatt. Irodalmi összeállítás. — 16.00: Ifjúsági hangjáték. — 17.15: Népi zene. — 17.30: A dollár álarc nélkül. Előadás. — 17.45: Szimfónikus zenekar. — 18.15: Szív küldi. — 20.00: Tíz perc külpolitika. — 20.40: Bach: C-dur preludium és fuga. — 20.50: Daniló plébános levele. Felolvasás. 21.00: Román dalok. — 21.50: Brahms: Két magyar tánc. — 22.25: Stúdió-zenekar. — 23.30: Beethoven vonósnégyesei. — 23.55: Debussy—Ravel: Tánc.

PETŐFI-RÁDIÓ: 8.00: Magyar muzsika. — 9.00: Gvermekrádió. 10.10: Szórakoztató muzsika. 11.00: Ovodások műsora. — 15.00: Hangverseny gyermekeknek. 15.30: Szovjet és népi demokratikus híradó. — 15.45: A Magyar Operazenekar. — 16.45: Ének. — 17.10: Szemelvények Barbusse írásaiból. — 17.30: Ivanov—Radkevics: Orosz nyitány. — 18.00: Magyar népdalok. — 18.40: Tánczene. — 19.10: Ajándékhangverseny. — 20.10: Előadás. — 22.00: Részletek Csajkovszkij operáiból.

AZ OLVASÓ *irja*

Pongyola tankönyv

Megvettem dr. Vendl Aladár »Geológia« című kétkötetes egyetemi tankönyvét. Az I. kötet 32. oldalán azt íria, hogy »A tenger tükre a Föld legnagyobb részét (ötnyolcadát) foglalja el«. Alig 12 oldallal később viszont ez olvasható: »A Föld legnagyobb részét (70.78 százalékát) tenger borítja.«

Az ötnyolcad az egésznek nem »legnagyobb« része, mert az ettől csak kissé különböző négynyolcad az egésznek éppen a fele. De különben is az ötnyolcad pontosan 62.5 százalék és ez jelentősen különbözik a másik százalékadattól, amelyet kéttizedes pontossággal megad a könyv.

Szakkönyvnek semmiképpen sem szabad ilyen ellentmondó adatot tartalmaznia. A könyvben egyébként még sok más, ha nem is számszerű pongyolaságot is találtam.

Balkay László
mérnök
VI., Klauzál-u. 5.

Lósport

A szerdai ügetőversenyekre jelöltjeink a következők: I. Tutyi, Tökmag, Atom D., Hadapród. II. Annuska, Betyár, Laci II., Azra. III. Csakrajta, Dés, Herkules, Karcsi. IV. Avion, Vilmos D., Házárd. V. Zásztavka, Kerner, Csongor. VI. Dursuline, Kacér III., Fekete Madár, Csinos D. VII. Valide, Meridian III., Vámos, Babér. VIII. Andrea D., Pepita, Újszász, Caroline M.

— **Hathónapi börtönre ítélték** Németh Ferencet, a volt paksi tanácselnököt, mert az ő mulasztásai s a kulákoknak tett engedményei miatt nem teljesítette Paks község első félévi sertésbeadási kötelezettségét.

Magyar Nemzet
Főszerkesztő: Boldizsár Iván
Felelős szerkesztő: Parragi György
A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója.
Szerkesztőség: VII., Lenin-krt 9—11. Tel.: 221—285. Kiadóhivatal: VII., Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat Hirdetési Osztálya: VII., Lenin-krt. 9—11 Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat csekkszámlaszáma: 91.643.001-47. — Terjeszti a Posta Központi Hírlap Iroda V. Bpest. V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850. — Budapesti egyéni előfizetők ügyeit a kerületi kézbesítő postahivatalok intézik, vidéken a helyi hirlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. — Előfizetési díj: 1 hóra 12.— Ft, negyedévre 36.— Ft.
Athenaeum Nyomda. Fv.: Soproni Béla.

BÚTOR

Műbútor dióháló, komb. szekrény, rekamié, csillárok és egyéb, elköltözés miatt, alkalmi árban eladó. Eötvös-u. 17. László.

Tekintse meg... Újszerű, világítós, könnyű kezelésű rekamlié készítményeimet. Fotel. Fotelágy. Szék. Fizetés könnyítés. Nagymező 58. Kárpitos.

Elsőrangú kettőszemélyes rekamiét készít kisiparos, olcsón, fizetési könnyítéssel. Wesselényi-u. 36. 227—192.

Kétszemélyes kanapé-rekamié, használt jó állapotban, 4 szék olcsón eladó, külön is. Megtekinthető öttől nyolcig: IX. Bakáts-utca 8. I. 10. három csengetés.

Rekamié, dupla ágyneműtartós, kétszemélyes, automatikus, egyszemélyesek, fotelágyak, sarok rekamiék készítését, javításokat vállalja Kárpitosmester, Majakovszkij (Király)-u. nyolcvankilenc.

Kétszemélyes epedás rekamiét 2600-ért. — Kétszemélyes garnitúra 2 fotellel, 2 székkel 4600-ért jótállással készít: Rákóczi-tér 11. Kárpitos

MATRACOT, sezlont, párnázott vaságyat készít: Kárpitos, Lenin-körút 55. sz.

Gyönyörű kétszemélyes rekamiét, tömördió oldalakkal, foteleket, székeket készítek. Saját érdekében nézze meg. Fizetéskönnyítés. Noszkay kárpitosmester, Józsefkörút 31/B. Bejárat Kölcsey-utcából.

Kettőszemélyes dupla ágyneműtartós rekamié, egy kézmozdulattal ágyazható, egyszemélyesek, fotelágyak, szezlonok fizetési könnyítéssel. Marosán, Aradi-u. egy.

Párosszekrényt, ágyat, bőrgarnitúrát veszek. Nagyfuvaros utca 5. Tel.: 142—146

Eladó kárpitozott garnitúra, spanyolfal, nagytükör. T.: 351—606. Németvölgyi út 7.

Két darab ágysodronyt (nagyméretű) és hordszéket megvételre azonnal keresek. Kazinczy-u. 28. I. 5.

Sima sötét hálószoba és egy 3 részes festett kombinált szekrény jó állapotban, privättól eladó. Gutenberg-tér 2. sz. félemelet 4.

Komplett ebédlő konyhabútor eladó. Kertész-u. 38. I. 2. — Reggel 7—10-ig.

Lingel könyvszekrény, öt részes, porszívó eladó. Kovács-utca 4.

Gyermekágyakat, konyhaberendezéseket, jóminőségűeket, mindennemű festett bútorokat készítek, javítok, átalakítok: Asztalosmester, VI. Zichy Jenő-utca 32.

Egy- és kétszemélyes rekamié, 2 fotel eladó. Körfivélyesi, József-utca 7.

Tajszínű, majdnem új cserépkályha eladó. II. Vérhalom-utca 42. T.: 155—710.

Eladó biedermeier hármasszekrény, tükörajtóra és sarokvitrin. Ebedás heverő, kandalló, fotelek, asztalok, jégláda, Bajcsy-Zs. V. Múzeum-körút 3. IV.

Gyerekszoba, vagy hallberendezés fekvőhellyel eladó. Múzeum-körút 3. IV.

Keveset használt kétfekhelyes kanapé rekamié, fotel, szék, szekrény, kályha privättól privátnak eladó. V. Molnár-u. 9. I. 6. Tulitt.

Különlegesen szép hálószoba, kombinált szekrény, könyvszekrény eladó. Akácfa-utca 5. Üzlet.

Hálószobát vagy kombináltat privättól vennék! Telekitér 3. III. ört. Tel.: 131—776.

Rekamiék, fotelek, székek készítése, fizetéskönnyítéssel. Kárpitosnál, Horváth Mihály (Mária Terézia)-tér tizennégy (templomnál).

2 db Evolut Tára 4 fiókos, tűzbiztos, zárható iratszekrény, 2 db Evolut kartoték zárható doboz eladó: Üllői-út 46. Rózsa kárpitos.

Szép, masszív, csiszolt, üveges alsófiókos vitrin eladó. XII. Vöröshadsereg-u. 10/D. fszt. 3.

Kétszemélyes, kifogástalan rekamié olcsón eladó. Eötvös-utca 28. Szabadi.

Alig használt diófénáló hármastükörrel sürgősen eladó. Csengery-utca 71. II. 19.

Nagyon szép világos hálószoba 8.500-ért eladó. Bp. XI. Sasadi-út 48. 256—603.

Rekamié eladó. — Damjanich-utca 40. IV. 3. 6—8 óráig.

Gyönyörű barokk kombinált szekrény és garnitúra eladó. Délután: Siklósné, Mártírok-útja 40.

SZŐNYEG

Vennék gépszőnyeget, kombinált szekrényt. Klauzál-utca 5. Telefon: 222—546.

Hibátlan perzsaszőnyegek eladók. VI. Nagymező-u. 21. félemelet 1/f. Este 7—8-ig közt.

Keleti perzsa hibátlan 4×3½, Kettőezernyolcszázért eladó. D. u. 5—7-ig. Majakovszkij-u. 56. III. 1.

EGYÉB BERENDEZÉS

Porszívót kölcsön vehet Keravillitől. — Boltjaink a város minden részében. — Kölcsöndíj egy napra Ft 12.—, fél napra Ft 7.—

Vogel csillárkészítő javít, átalakít, felüvegez. VIII Horváth Mihály (Mária Terézia) tér 1.

HANGSZER

Használt művészi-mezeket vásárol a 6. sz. Keravill bolt V., Kossuth Lajos-utca 2. Tel.: 188—038.

Sürgősen bérelnék, vagy 1.000.— forintig vennénk jóhangú pianinót, vagy rövidzongorát. VI. ker. KÖZÉRT, Somogyi Béla-út 26. II. 2.

RÁDIÓ

Használt radiót és zenegépet vásárol a 34. sz. Keravill bolt. VI., Nagymező utca 14 Tel.: 224—845.

Modern Orion rádió eladó. Majakovszkij-u. 98/B. I. 11.

Rádiót privättól készpénzért veszek. Thököly-út 5. Tel.: 427—027.

Orion 955-ös eladó. Légrády Károly-u. 26. III. 1.

FOTÓ, OPTIKA

Leica III. B. Sumitárral, gyári új eladó, Sallai Imre 23/B. I. 1. Svéd. — Hattól kilencig.

Rolleiflex fényképezőgépet keresünk megvételre. Lehetőleg újtípusút, jó állapotban. 1:2.8, vagy 1:3.5 Tessár lencsével. Tel.: 142—654. Munkanapokon: ½8-4-ig.

Orosz Leica 2-es, v. 3.5-ös lencsével eladó. XIII. Hun-u. 4. II. 1. 17 óra után.

Fotócellás 9½-es felvevő, 100 m nyersfilmmel olcsón eladó. Kunfi Zsigmond-u. 23. II. 9. — 19 órától.

Távmérős Velur, 4.5×6. Xenár 2.8. — Gyári új, eladó. — Belgrád-rakp. 13-15. V. 36. Délután 7—9 között.

RUHÁZAT

Középtermetre férfi ruhát, télikabátot vennék. Szív-utca 37. I. 12. Telefon: 224—363.

Selyempongyola, blúzok, kötöttkabát, ruhák eladók. Teleki Pál-u. 3. Trafik

Férfiruhát és télikabátot középtermetre vennék. Tel.: 427-010 Majakovszkij-u. 15.

Női irhabunda eladó Lágymányosi-u. 14/b V. 4

Kifogástalan szürke férfi átmeneti kabát béléssel, 3 ajtós szekrény: Nagymező-utca 37. II. 2. — egytől nyolcig. — Privát privátnak.

Bőrkabát, hosszú, nagy, 2000.— Ft. — Prima. Lágymányosu. 5. Polacsek.

JÁRMŰ

125 Csepel, kifogástalan állapotban eladó. Csáky 4. II 12/a.

Harley 750/1942. teher oldalkocsis, üzembiztos. Tízezerért. Lágymányos-u. öt.

350-es DKW motor oldalkocsival, jó állapotban eladó. — Szabó Kálmán, — Gyulai, Tolna m.

600 kcm Zündapp, újszerű állapotban eladó. Siófok, Mészáros L.-utca 34.

500-as Zündapp eladó. Vasárnap megtekinthető. XIX. k. Vöröshadsereg-út 89

EGYÉB JÁRMŰ

Férfi kerékpár, új állapotban, olcsón eladó. Bors-u. 21. — Szabóműhely.

Eladó 1 laposfedelű kocsi, 90×180 lap méret, tömör gumikerekekkel, bronz csapággyal, teljes vasszerkezetű, kisebb méretű, de könnyen nagyobbítható, komoly teherbírású. Horváth, Berhida. Djóa-u. 72. sz.

Mély és sport gyermekkocsik eladók. Bosnyák-utca 9. — Kövér Lajos-utca sarok. — Magos Györgyné.

Krómozott férfi kerékpár sürgősen eladó. Damjanich-u. 24. Teniszpálya.

VARRÓGÉP

Egy varrógép eladó. Garai-utca 45. I. 9. Reggel 7—9-ig.

Varrógépek, háztartási ipargépek szakszerű javítását, süllyesztősre átalakítását vállalja: Bachrach műszerész Dohány-utca 62. T.: 222—687.

Használt háztartási és szabóipari varrógépet vásárol a 3. számú Keravill bolt, VII. Rákóczi-út 14. Telefon: 221—695.

ÉPÍTÉSI ANYAG

Használt anyagból ajtók, ablakok olcsón kaphatók. — Detre asztalos. IX. Soroksári-út 65.

Prima ajtó, ablak, eladó. Egressy-út 72.

Rövid gerenda, tetőléc, tölgyfapalló és deszka, építkezésből visszamaradt, eladó. Miskolczy-utca 112. Telefon: 296—628.

Használt ajtók ablakok kaphatók, méretre is! Asztalos, XIV. Columbus-utca 60. sz.

Ajtók, ablakok újak, eladók. 201.111 XIII. Bodor-u. 1—3.

Eladó 130 db 40×22×3/4-es fenyődeszka és 50 lit. tölgyfadézsa. Kálmán-u. 21. I. 15.

RÉGI KÖNYVEK

Révai lexikon, Mikszáth Kálmán munkái (jubileumi kiadás) eladó. V. Reáltanoda-utca 14. sz. III. 14.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Üzemképes állapotban lévő újabb típusú használt porszívót és padlókefélőt, ventilátort és hajszárítót teljes tartozékokkal vásárol a 11. sz. Keravill Bolt, VI. Lenin-krt. 101. sz. Tel.: 125—531.

Akváriumok állvánnyal féláron eladók. bármivel elcserélhetők. esetleg kölcsönadók. Múzeum-körút 10.

Szarvasagancsot minden mennyiségben veszünk. Évőeszközkészítő Szövetkezet, Liliom-u. 26. sz.

Autogeiser, gázsütő, kondenzedény, művészfestékek eladók 115—268. Csáky-u. 4.

Cserépkályha használt 450.— Ft eladó. Rákospalota, Mátyás király-tér 6. 343—751

Toll-papian teljesen új, eladó. Hétköznap 18—20 h.-ig: XII. Határőr-u. 11. II. — Kiss.

Cserépkályha, nagyméretű, vaszínű eladó. Előzetesen telefonon érdeklődni: 154—565. II. Zivatar-u. 9.

Modern ruszkical márvány SIRKÖVEK Balázs kőfaragónál, VIII. Szigetvári utca 25/F. Tel.: 338—419.

Valódi svájci ballonanyagot vennék. Dupla kabátra. — Tartsay Vilmos-u. 17. — (354—426.)

Hajóládák (lift) különböző méretűek eladók. Kőbányai-út 43/b. Bárdiné.

Tizenkét ezüst teáscsésze igényesnek eladó. Lágymányosi-utca 14/b. V. 4.

18 négyzetméter parkettát vennék. Fürst Sándor-u. 5. Este 8—10-ig. 315—058.

Mokett szövet plüss ágyterítőt, szezlontakarót, férfi inget, nagy szalvettát bőröndöt, aktatáskát vennék. Majakovszkij-utca 34. III. 17. Tel.: 227—110.

ALBÉRLET

Dolgozó fiatalember különbejáratú központi fűtéses bútorozott szobát keres 6-os, vagy 2-es villamos környékén, Vári Zoltán, IX. Mester-u. 65. fszt. 2.

Keresek a XIV. kerületben különbejáratú szobát. Havibér 200.— forintig. Cím: Petrik Istvánné, XIV. ker. Szatmári-u. 117

Értelmiségi házaspár bútorozott szobát keres. XIV. k. Csantavér-utca 4. — Fodorné.

Bútorozott albérleti szobát keresek. Bp., VII. Akácfa-u. 37. II. 1. Járfás.

Értelmiségi dolgozó albérleti szobát keres. VII. Rákóczi-út 82. III. 2. Molnár.

Bőrdíszműves szakmunkást felveszünk. Bőrdíszműgyár, Bp., VI. Eötvös-u. 38.

Felveszünk férfi lakatosokat, csőszerelőket, hegesztőket és segédmunkásokat budapesti és vidéki munkára. Vegyiműveket Szerelő Vállalat, XIII. Szent István-körút 20.

Keresünk vidéki tizenvállalat számára gyakorlott gyártáselőkészítőt műszaki előkalkulátort, időelemzőt, normaellenőrt. Ajánlatokat önéletraizzal. Budapest 9. postafiók 22. címre kérjük.

Vidékre utazó háziiparost keresek, kl háziipari nyoncikeimet ajánlaná. — „Megbízható 28541" jeligére főkiadóba.

Elhelyezkednék: gondnok, felügyelő, irodai könnyebb munkára. Kereskedelem, építkezés, gépészet, gazdasághoz értek. Garancia képes. Lőrinczy, Ó-utca 40.

Gépkocsivezető (középfokú személyteher) sokéves gyakorlattal állást keres. 297—089. Thököly-út 180.

NŐI ÁLLÁS

Perfekt német nő, 6 éves fiú mellé felvétetik. „Félnapra" jeligére.

Fehérnemű varrodába előkészítést és kézigombolyukat vállalnám, vagy irodatakarítást. II. Retek-utca 35. IV. 3. Stickné.

Jól felolvasó leányt keres látását vesztett író, heti néhány félnapra. — Ajánlatot: Váci-utca 13. alatti trafikba kéri.

Ajánlkozik házvezetőnőnek, vagy anyahelyettesnek, jólelkű, pedáns, megbízható, jólfőző, jószágnevelés, fejés, gazdasághoz értő független, 43 éves nő. Jó munkaerő. — Jancsó Margit, Szeged, Felsőváros, ff. 262.

Könnyebb fizikai, vagy adminisztratív munkára volt tisztviselőnő azonnal elhelyezkedne. Hajnalné, XI. Sárbogárdi-u. 2.

Gépírónő elhelyezkedne Budapesten. Szent István-körút 20. földszint 1.

Magánoshoz, könnyű beteghez, vagy gyermek mellé elmenne intelligens, idősebb nő. N. I.-né, XVIII. Pestlőrinc. István király-u. 2.

Magyarul, németül beszélő nevelőnő hosszú bizonyítvánnyal ajánlkozik. Levélben választ. — XI. Bartók Béla 31. M. H. házfelügyelő.

Gyermekekhez ajánlkozom gyakorlattal 6 éves korig. Bubla Mária, XV. Klapka György-u. 126.

HÁZTARTÁSI ÁLLÁS

Jólfőző mindenest bentlakót, felveszek, aki önállóan tud háztartást vezetni XI. Bartók Béla-út 76. IV. em. 2.

Egyedülálló nyugdíjas nőnek külön szobát, ellátást adok némi fizetést takarításért. Jelentkezés tel.: 130—996.

Főzőmindenest egy személyre keresek. Érdeklődni 10-től: Népszínház-u. 29. I. 2.

Takarítást, mosást, bejárást vállalok. — Csivi Róza, Soroksár-újtelep, Szilágyi Dezső-u. 113.

Takarításért lehetőleg központi fűtéses szobát keres varrónő: Nagymező 34. — Szabóné.

Főzőmindenes két személyhez jelentkezzék. V. Petőfi Sándor-u. 9. IV. 2. este 7 után.

Fiatal intelligens dolgozó özv. asszony háztartás vezetését vállalná, magánosnál otthonért. Leveleket a főkiadóba, „Megbízható házias" jeligére.

Magános nyugdíjas asszony pestkörnyéki villában, mint családtag otthont talál. Jelentkezés: Krudy-u. 12. Házfelügyelőnél.

Megbízható, jólfőző, tiszta, szorgalmas, jómegjelenésű, egészséges, magános, 63 éves jobb asszony elmegy jobb háztartásba házvezetőnőnek, gazdasszonynak, csak gyermektelenhez, bárhová, Budapest, Buda és Szeged kivételével. Zsebpénz és teljes ellátásért. Nagy, Karakószörcsök, Főutca 122.

Főzőmindenest, perfekt, megbízható tisztát, érvényes könyvvel keres Budára 1-re gyermektelen család. Tel.: 154—924.

Komolyabb főző- mindenes ajánlkozik Cím: Grek Mária, Veronika-u. 2.

Főzőmindenes elhelyezkedne, személyes megbeszélés: Aggteleki-utca 9. II. 1.

Gyermekszerető, egyedülálló, munkakönyvvel rendelkező megbízható bejárónőt egész napra magas fizetéssel felvesz: VI. Lövölde-tér 5. III. 14/a. Bemutatkozás délután 3-tól 8-ig.

Dolgozók háztartásának vezetésére és egy első osztályos gyermek gondozására, gyermekszerető, intelligens nőt keresek. Csak leinformálható jelentkezzék. Reggel 8—10 közt: V. Királyi Pál u. 20. III. 10. Tel.: 187—125.

Takarításért közdonti fűtéses szobát adok magános nőnek. OTI bejelentéssel. T.: 343—648.

Magános nő takarításért szobát keres. Rákóczi-út 27/b. IV. 1.

Háztartásban jártas 60 éves, gyermekszerető állást keres szept. 1-re. Dobos Teréz, Cegléd, VIII. Sütő-utca 4.

Megbízható egyedülálló özvegyasszony pestkörnyéki háztartást lelkiismeretesen vállalna. Nagy gyakorlattal, rendszerető, jó beosztású kitűnő bizonyítvánnyal. Nagy, Rákosszentmihály, Somogyi-Bacsó-u. 79.

Kis háztartásba alkalmazottat bentlakással keres: Gorkij fasor 24. fszt. három

Mérnök dolgozó családja egy kisgyerekhez keres főzőmindenest. „Budára" jel. főkiadóba.

Nyugdíjas, becsületes középkorú nőt keresek egytagú háztartásom vezetésére. Kenessey Béláné. Rákosszentmihály, Somogyi-Bacsó-utca 79.

Takarítást vállalok, Cs. M., Győri-út 4. II. 6.

Önálló fiatalabb háztartási alkalmazottat keresek jó fizetéssel, szép utcai szobával, gyermekes családhoz XIV. Domonkos-u. 14. II. 2. Délután 2—5-ig.

Dolgozó házaspár 3 gyermeke mellé házt. alkalmazottat keres. Jelentkezés csütörtökön d. u. 6 h-tól: V. Báthory-u. 9. III. em. 8.

Házaspár bútorozott szobát keres takarításért. VII. Rózsa Ferenc-u. 29. fszt. 1/a.

Középkorú nő magánoshoz házvezetőnőnek ajánlkozik. — Brachna Zsuzsanna, I. 443. Szarvas.

Önálló jólfőző mindenes ajánlkozik elsejére. Kádár-utca 6. III. 20. Ilus.

Intelligens asszonyt keresek 1 gyermek mellé, háztartáshoz. Hétköznap 7-től otthon vagyok. Krupa Pálné. IX. Ernő-u. 19. III. 28.

Magányos özvegyasszony vagyok, 55 éves, egy kis szobáért takarítást vállalok. hívásra megyek „Szorgalom 34008" jeligére főkiadóba.

Bejárónőt felveszek háromszorra hetenként. Bajvívó-utca 4 IV. 2.

Bejárónőt, megbízhatót felvesz gyermektelen dolgozó házaspár. Megbeszélés este hattól nyolcig. I. Mária-tér 1. II. 10.

Heti két napra bejárónak ajánlkozom. „Megbízható" jelig. főkiadóba.

Megbízható nőt 2 kisgyermekhez 1-től felveszek. Megbeszélés 27-én 1—5 óráig: VIII. Baross-utca 100. I. 6.

Idősebb munkabíró nő, hosszú bizonyítványokkal háztartásba elhelyezkedne. Venner Katalin, II. Volkmann-utca 10. félemelet 1.

OKTATÁS

Énekoktatás olasz módszerrel ismert pedagógusnál. Tel.: 314—973. Hangpróba, korrepetálás.

Német, angol okl. nyelvtanárnő órákat ad. Tel.: 382—073.

Angolul, franciául, németül 3 hónap alatt megtanítom. — Jutányosan: 358—476.

EGYÉB VÁLLALKOZÁS

Cianoz. takarít: Végh Lajos. Üllői-út 23. Tel.: 183—512.

Ciánnal irt: Schneider József vegyész. Tel.: 228—207.

Tömeggalvanizálást, nikkelezést és keménykrómozást vállalunk. Kalibergyár III-as sz. telepe. Bp., XIII. Csata-u. 32 Tel.: 201—197.

Cianoz garanciával, részletre is. 43 éves cég: Falczer: 314-688

Poloskairtás részletre is. Hosszú jótállással: Horváth, Majakovszkij-u. 75. — Tel.: 223—821.

Gépírást vállalok otthon saját gépemen, pontosan, olcsón. „Gyakorlott gépíró" Vajdahunyad-u. 12.

VEGYES HIRDETÉS

Őszibarack, kajszin, papírhéjú mandula facsemeték eladása. Hegyi faiskola, Érd.

Akvaristák! Vasállvány, kilenc berendezett akváriummal féláron eladó, esetleg bérbeadó. Múzeum-körút 10.

Fáj a tyúkszeme? Anticors tyúkszemirtót használjon, biztosan elmulasztja. Adagja 5 80 forint, Nagy drogéria, József-krt. 19.

Irszetter kölykök, törzskönyvezettek eladók. Viczena, XIII. ker. Kiss József-u. 43. Tizenhét órától.

F. hó 23-án Váci-utcától Pilvax-közig szemüvegem elveszett. A becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le: Váci-u. 41/a. félem. Spitzer Dezső néve.

Pedigrés csau-csau vörös, hím, 4 éves kutya eladó. Sztálin út 97. fotószalon.

Képzelt beteg

A KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ ELŐADÁSA

Életírójának tanúsága szerint egy Daquin nevű sarlatán — többi tudatlan, nagyképű társával együtt — volt Molière orvoscsúfoló darabjainak modellje, minden bizonnyal a Képzelt beteg-é is. Saját betegágya mellett éppúgy, mint a kávéházban, az utcán, a színház nézőterén, vagy a király udvarában — Molière fáradhatatlanul mintázta figuráit. Maga súgja meg a titkát, a *Tudós nők bírálatában:* »Ha embereket akartok ábrázolni, *természet után fessetek.* Az arcképnek hasonlítania kell...«

Élő, »aktuális« minta után dolgozott tehát. Színdarabjaival szintén mindennapos aktualitású kérdésekben vívott harcokat. Az akkor legidőszerűbb társadalmi visszásságokat döfte-szúrta, ostorozta.

Színpadi történetelben — voltaképpen semmi új; e cselekmény-vázak, származásukra nézve követhetők egészen *Terentius* és *Plautus* színpadáig. A cselekményszövésben, sőt a dialógusokban gyakran önmagát is ismétli, átvesz régebbi darabjaiból.

Aki csupán a briliáns vígjátékírót, a szellemes színpadi meglepetések szerzőjét keresi benne, tévútra kerül. A polgári társadalomnak, amely mást nem várt, pontosabban: amely mástól egyenesen *félt,* nem lehetett a kedvenc szerzője. A múlt század kilencvenes éveiben még *Ambrus* Zoltán is így ad hangot a »Képzelt beteg« magyarországi bemutatója után a közvéleménynek: »A komédia anyaga sovány; a kompozíció fáradságra való, hosszadalmasságokkal és ismétlésekkel teli; a szemernyi cselekvés példátlanul vontatott; az alaptónus kényszeredetten keserű...«

De vajon Molière*t* csupán a hagyományos vígjátéki alakok, s a gyakran közös kaptafára vont komédia-szöveg jelenti-e?

Nem. Mindez legföljebb csak cukros lé. A *lényeg,* a keserű orvosság: a társadalmi szatíra. A királyi, főhercegi kegy által támogatott színpadról Molière forradalmi szózatot sugárzott szét. Darabjainak megoldása rendszerint félszeg, suta módon kibékítő, megalkuvó. Harpagon, Tartuffe, Argan kártevéséhez mérten igen enyhe a »költői igazságszolgáltatás«. Nem a cselekmény, a *jellemzés* hajtja végre az ítéletet. Hiába »javul meg« Argan, a képzelt beteg, a zsugori, az önző, hiába adja össze a fiatalokat Harpagon! A *társadalmi típus:* a gazdag, s gazdagságában lelkétvesztett polgár addigra már *erkölcsi halott* a néző szemében; a társadalmi rend pedig, amely Argant és Harpagont szülte, alapjaiban ingott meg.

S hogy Molière*t* nagyszerűnek érezzük, az azért van, mert nevettetve — *a felismerés örömével* ajándékoz meg.

Igazsága kegyetlen, akár az orvosi diagnózis, amely pontosan felismeri a betegséget. Molièrének nem volt nagy véleménye az orvosokról, de ami az embert és a társadalmat illeti, ő maga *nagy orvos,* kiváló diagnoszta volt.

A legnagyobb festők módján maradt hű a valósághoz, noha a szatirájának nagyítólencséje alá helyezett emberi rossztulajdonságokat felnagyítja, torzítja is. Egy-egy rossztulajdonság, jellem-betegség, társadalmi fekély megnagyított, torzzá elemzett megtestesítője, azonban — mint például ez az Argan a *Képzelt beteg*-ben — mégis tetőtől talpig, testestől-lelkestől ember, akitől misem áll távolabb, mint az elvontság, a jelképesség, a sematikusság. S a többi figurák! *»Sose mozgatott ilyen eleven alakokat, ennyi realizmussal festett környezetben«* — jegyzi meg *Illyés* Gyula.

Bizonyára könyvtárpolcokat tölt meg a Molière-irodalmon belül az a kérdés: *hogyan kell játszani Molière*t? Az egyszerű nézőnek e kérdésre adott válasza mindenesetre így hangzik: *úgy, hogy minél kevesebb vesszen el Molièreből!* Hozzáadni felesleges.

Louis *Jouvet,* a kiváló francia színész írja Feljegyzéseiben: *»Amikor az ember Molière-alakot játszik, akkor az alak táplálja a szerepet.«* A Katona József Színház *Képzelt beteg*-előadása talán ennek a gondolatnak a jegyében alakult ki, s alakul tovább, bizonyára estéről estére, a bemutató óta is. Már az előjátékként adott *Versaillesi rögtönzés* a maga commedia dell'arte-szerű kiegészítéseivel is arról vall, hogy nem szükséges pedáns, tanáros módra keresni valamiféle »eredeti, vadonatúj játékstílust« — ezzel szemben: játszani kell, mégpedig úgy, hogy megszülessék a színpad és a közönség közötti, élmény-azonosságból fakadó kapcsolat, az az *»intimitás«,* amely — ismét Jouvet szerint — a színjátszás egyik alapfeltétele. A közönség és az előadás, mint két elem, vonzza egymást, *»s a két elem vonzása, mint ezt a fizikában is látjuk, a távolsággal fordított arányban van«.* A közönség és a színpad egymáshoz való közelségével ezen az előadáson nincs is baj. A színházi munka műhely-hangulata árad a *Versaillesi rögtönzés* színpadának szanaszét szórt kellékeiből és izgatott, függönymögötti előkészületeiből.

Az előjátékként adott, a maga idejében rövid vígjáték formájába öntött politikai-esztétikai röpirat, nyilván nem véletlenül került a *Képzelt beteg* elé. A rendezők és színészek fölfogása a Molière-vígjátékok megvalósításáról, a »rögtönzés«-ben foglalódik össze. Ez a fölfogás: megérteni, átélni, hatni hagyni *a szerepet,* hiszen a Molière-alakok örökéletűek, más szóval mindig aktuálisak, s amiképpen eredetük a színpad történetének kétezeréves távlatába vész, azonképpen jövőjük is fölmérhetetlen; évszázakra biztosítva van a fennmaradásuk.

A képzelt beteg-nek szerzője egyéniségéhez való hűségét, s ugyanakkor mai ütőerejét nagyszerűen őrzi *Illyés* Gyula fordítása. *Major* Tamás és *Várkonyi* Zoltán rendezése az akadémikusságnak hátat fordít, s arccal az élet és a komédia felé fordul. Az élet, a színpadi valóság teljességét számtalan, szinte észrevétlenül ható vonással biztosítja a rendezés. Egy példa: Béline, a képzelt beteg Argan örökség-leső, kikapós felesége (*Tőkés* Anna) a szöveg szerint nem árulja el, hogy oka van passzívnak maradni Toinettel szemben; a játék alkalmas gesztusai, néhány szem-villanás mégis világossá teszi ezt. Ugyanígy világos képet ad a játék arról a kapcsolatról, amely cinkosként fűzi össze az asszonyt a végrendeletet-fogalmazni meghívott jegyzővel, Csavaró-val. A komédia elektromossága fel-felszikkó feszültségével végigvonul a darabon, s csak ott érezzük *túlzóttnak,* ahol rendezői vagy színészi lelemény, s nem a szerep sugallta. A nevettetés művészete: eltalálni azt, ami minél mélyebben ráébreszt valaminek a képtelenségére. Ez a tétel nemcsak a költői, de a színészi munkára nézve is igaz. *Szabó* Gyula Purgo doktora például nem nevettet, nem mulattat, mert ahelyett, hogy »ráébresztene« az áltudós, áldoktor hamisságára, színészi túlzásával visszás hatást kelt.

Makláry Zoltán képzelt betege méltán sorakozik e nagy színész eddigi emlékezetes művészi tettei mellé. Azért nevetünk rajta, s azért hiszünk neki, mert: *képzelt* beteg, s nem *színlelt* beteg. Annyira híven »képzeli« a betegségét, hogy gyakran szinte valódi betegként hat. Amikor azután mérgében frissen pattan föl, s szalad a lépcsőkön, kiesve — nem szerepéből: — képzelődéséből, valódi molièrei módon szabadítja fel bennünk a győztes nevetést.

Vérbő alakítás a *Tőkés* Annáé. Ez az asszony szerelem-színlelő mórikálásával és gyilkos haszon-vágyával akármely modern polgári szatira hősnője is lehetne. Igy írta meg a szerző. S Tőkés Anna játékában hajszálra ott él és hat a szerző egész iróniája. *Olty* Magda nagyszerű Toinette: ravasz, huncut, élesnyelvű és ártatlan egyszerre, hiszen a jó ügy érdekében csapja be gazdáit, s kitűnő humorral. *Ferrari* Violetta és *Kállay* Ferenc játsszák a hagyományos molièrei szerelmespárt, átérzett, tisztatüzű, rokonszenves a játékuk, mentes minden álságtól, szenvelgéstől, mégis korhűnek tűnik.

Rajz János és *Várkonyi* Zoltán Kolikáciusz doktor és fia, Tamás szerepében ragyogóan fokozott, harsány mulatsággal szolgálnak: ugyanannyira kigúnyolják a Molière korabeli felcser-tudatlanságot, mint a minden korban föllelhető haladás-ellenességet és a tudáshiányt leplező nagyképűséget.

Béralde szerepében *Somló* István rokonszenvesen, szuggesztíven képviseli a józan felvilágosodottságot, az egészséget, a fiatalok és az igazság melletti állásfoglalást. Kitűnő szövegmondása, világos dikciója, tartalmasan zengő hangja is hozzátesz szereplésének jelentőségéhez. *Mányai* Lajos Szippants patikus alakjában, néhány pillanatnyi színpadi megjelenésével is harsány színt tesz a képhez. Csavaró jegyzőt *Tassy* András állítja elénk. A figura valóban »csavaroseszű«, minden hájjal megkent ravaszdi az ő felfogásában, nyalka és nyálas.

A *Varga* Mátyás díszletei előtt, *Laczkovich* Piroska jelmezeiben elénk táruló előadás kísérőzenéjét *Dávid* Gyula szerezte.

Csobádi Péter

Moszkvában, az író végrendeletének megfelelően, felbontották Romain Rolland háborús naplóját

A Szovjetunió állami Lenin-könyvtárában őrzik Romain *Rolland*-nak, a nagy francia írónak kéziratait, amelyeket *1934/35-ben ajándékozott a könyvtárnak.* A kéziratok között találjuk az író 1914—19. évi háborús naplójának 29 füzetét. Romain Rolland 1934. november 25-én levelet írt a Lenin-könyvtár igazgatójának, amelyben közli, hogy a könyvtárnak jogában áll a rendelkezésre bocsátott kéziratokat kiadni, vagy történelmi, illetőleg irodalmi művekhez segédanyagként felhasználni. Romain Rolland kéziratainak feldolgozására bizottság alakult, amelynek munkájában részt vesz *Zujeva,* az OSZSZSZK kulturális ügyeinek minisztere, továbbá a Lenin-könyvtár igazgatója, a külügyminisztérium, a VOKSZ, a TASZSZ munkatársai és mások.

A Romain Rolland kéziratait tartalmazó levélcsomót, *az író végrendeletének megfelelően, 1955. január 5-én felbontották.* A 29 füzetből álló napló összesen 2650 gépelt oldalt tartalmaz. A napló 1914. július 31-től 1919. július 18-ig terjed. Az író előszavával ellátott háborús naplót orosz nyelvre fordítják, majd kiadják.

RÁDIÓBÍRÁLAT

Olaszt vagy magyart?

CSÜTÖRTÖK. Bizony nagyon szép volt a milánói Scala egyik régi Trubadurjának lemezről történt közvetítése, a nemrég elhúnyt *Pertile* Manricójával, a »veterán« *Granforte* Luna grófjával. Az operarajongók gyönyörködhettek a remek zenekar játékában és a fegyelmezett kórus énekében is. Ám vessük fel a kérdést, *melyik fontosabb és hasznosabb? Az olasz, illetve a régi olasz, vagy az új magyar előadás?* Közismert tény, hogy Állami Operaházunk gárdája *nagyszerű Trubadur* előadást mutatott be, kettős szereposztásban, az *Erkel Színházban. Simándyval, Takács* Paulával stb. Nem lett volna helyesebb, hasznosabb, *ha a rádió tudomást vesz a magyar Trubadurról s azt sugározza?* Örömmel nyitjuk ki a készüléket az olasz Trubadur meghallgatására, de *ha egy magyar előadás méltó versenytársa a külföldinek, a miénket részesítjük előnyben!* Ezzel szemben a közönség nevében azt várjuk a studiótól, hogy inkább olyan külföldi operák közvetítését adja, amelyeket a mi dalszínházunk *nem tűz műsorára.*

NAPLÓ

JANUÁR 8

Nagyváradon rövidesen megnyitják Ady Endre múzeummá átalakított lakóházát, ahol élete jelentős részét töltötte a költő. A ház előtt létesített parkban szobrot emelnek Ady Endrének.

⊕

Ismeretlen Széchenyi-levél került elő a kaposvári Állami Levéltár anyagrendezése során. Amikor Széchenyi István egyévi jövedelmének megfelelő összeget ajánlott fel az Akadémia céljaira, nemes példáját Somogy megye az elsők között követte. Széchenyi most megtalált levelében (1826. március 4-én kelt) megköszöni a megye hazafias ajánlatát.

❁

Egyfelvonásos operasorozat indul január végén a Rózsa Ferenc kultúrotthon színpadán, Vaszy Viktor vezényel.

□

Jánossy Lajos akadémikus január 10-én, hétfőn este 7 órakor »A relativitás elmélet óraparadoxonáról« címmel előadást tart az Eötvös Loránd Fizikai Társulat V., Reáltanoda utca 13—15. szám alatti előadótermében.

❁

Új fordítás készült Corneille »Cid«-jéből. Nemes Nagy Ágnes műve.

∅

Mahler Gusztáv-társaság alakult Bécsben, Bruno Walter vezetésével. Mint ismeretes, Mahler három évig volt Operaházunk igazgatója.

×

Strauss Richárdnak, a »Rózsalovag« szerzőjének emlékezetére nagyszabású kiállítást rendezett a müncheni színházi múzeum.

*

Borsod megye történelmi nevezetességeiről a napokban két új könyv jelent meg. Miskolc műemlékbizottságának szerkesztésében adták ki a diósgyőri vár történetével foglalkozó munkát. Egykorú metszetekről készült reprodukciók, újabb fényképfelvételek mutatják benne a várat. A másik kötetet a helyi írócsoport tagjai állították össze a megye történeti, néprajzi hagyományaiból.

❁

Lehár Ferenc »Hercegkisasszony« című daljátékához felfrissített, teljesen átdolgozott szövegkönyvet írt Innocent-Vincze Ernő.

♁

Racine »Bérénice« Vas István fordításában kerül színre a Rádió Világszínház-sorozatban. A kísérőzene Polgár Tibor munkája.

⊕

A Somogy megyei képzőművészek ez év tavaszán a megye több járási székhelyén vándorkiállításon mutatják be műveiket. Tervbevették azt is, hogy patronálják az országoshírű somogyi faragó- és hímzőművészetet és segítenek az év első negyedében rendezendő népművészeti kiállítás előkészítésében.

∅

Az egykori Dunapentele és a mai Sztálinváros lakói nemrégiben együttesen ünnepelték meg a környék felszabadulásának tizedik évfordulóját. Az április 4-i országos ünnepségekre is együttesen készülnek az ó- és újváros lakói. Sándor Andrásnak a dunapentelei parasztvezér, Szórád Márton életéről készült háromfelvonásos színművét is előadják.

*

Franciaországban megfilmesítik Verne Gyula »Nyolcvan nap alatt a világ körül« című ismert ifjúsági regényét. Fogg Phileas szerepét Fernandelnek ajánlották fel, aki nem vállalta, mert mint mondotta, ha a múlt században 80 nap alatt körüljárták a földet, ő nem fordít egy félévet ennek a filmnek a forgatására.

□

»Párizsba tegnap beszöktött az ősz« címmel január 30-án francia estet rendeznek a MÉMOSZ Rózsa Ferenc kultúrházában.

∅

A magyar—csehszlovák kulturális egyezmény alapján nyolctagú oktatásügyi küldöttség utazott Csehszlovákiába kéthetes tanulmányútra.

⊙

»Díszelőadás« címmel hangversenyfilm készül, melyben kitűnő operaénekeseink, kiváló zenekaraink szerepelnek.

A karcagi Kántor Sándor

Egy kitüntetett népművész arcképe

Végigvezet a műhelyen ahol a polcokon szárad a sok agyagedény. A földön sorakoznak a fényes, melegzöld, írókázott vagy dombormintázott butéliák. Olvasólámpák készülnek belőlük. Születnek az új, korszerű célokat szolgáló, de népünk évszázados művészetét hordozó fazekasremekek...

Itt dolgozik tehát Kántor Sándor, egykori tanítványával, művészetének folytatójával, F. Szabó Mihállyal együtt.

Fekete, dússzemöldökű, vékony, őszbajuszú, nyilttekintetű, inkább városias külsejű férfi. Belépett már hatvanadik esztendejébe.

A szoba sarkában a zöld különböző árnyalataiban játszó csipkézett tetejű cserépkályha áll. Egyszerű bútorok. A kályhán meglátszik az ő kezenyoma. Még a szerkezete is tele fantáziával: egyaránt szolgál fűtésre, sütésre.

Száll a szó, változnak a témák — csak a fazekasművészet az, amire mindig visszatérünk.

— Ez a szakma »hivatalosan« másfél év alatt elsajátítható — mondja. — De ha valaki tíz évig korongol és tehetsége van, talán már elfogadható is amit csinál és a könnyűsége is rossz... Hol van még azonban attól, hogy szívét formálja edénybe... Meg aztán vegyészek is kell lenni. Ismerni kell az anyagot, az elemeket és elváltozásaikat... És a mázkészítés... az égetés — az külön tudomány. Más születik ezer Celsiuson és megint más kilencszázhatvanon.

— Sokat kell tanulni, sok ismeretet kell egybegyűjteni... De én csak hat elemit végezhettem, a továbbtanulást nem engedték az anyagiak. Lógercsősz volt az apám — mezőőr a hivatalos nevén. Azelőtt meg gazdasági cseléd. Korán segíteni kellett a családot.

— Kovács János fazekas akkortájt keresett tanoncot. Hajlandó volt felfogadni kosztral, ellátással, ruhával négy évre. Ezt a négy évet legkevesebb, ha nyolcnak számítom. Hajnali öttől este tizenegyig... Mert ha végeztünk tízkor, féltizenegykor még a csizmákat kellett pucolni. Bennem meg ráadásnak nagy volt a tudásszomj, hoztam a könyveket az iparistkolából, éjjel kettőig is olvastam nem egyszer. Persze, kikaptam érte, mert égettem a villanyt... A sok virrasztás miatt aztán gyakran járva is aludtam... Nem hinném el ezt, ha más mondaná — ha végig nem élem. Annyira rászomjaztam az alvásra, hogy azt mondtam: ha felszabadulok, két hétig fel se kelek!

— Mégse így lett, mikor segédnek a pécsi Zsolnaihoz kerültem: sose tudtam ötnél tovább aludni — legalábbis eleinte. Korongoltam a Zsolnai-gyárban, vagy nyolc hónapig és nagy szerencsém, hogy eljutottam az ungvári mestertanfolyamra... Volt ott egy kedves tanárom, az öreg Harmath Ödön... Egész kertje volt, mert minden kedves tanítványának ültetett egy-egy aszparáguszt, vagy mást. Ha a növény beteg lett, mindig mondogatta: »No, ennek a gyereknek nem jól megy a sora...« Nehéz volt akkor fazekasnak lenni...

— Hát a zöldszínű zománchoz, a maga híres zöldjénez, hogyan jutott el?

— ***Kerestem a régi magyar zománcokat.*** Zöld volt a legtöbb. Gondoltam, én is zöldeket csinálok.

Milyen egyszerűen hangzik. Pedig olyan zöld zománcot, mint ő, azelőtt se tudott és ma se tud senki teremteni. Nemcsak a színe miatt: nincs azon a zománcon még egy hajszálnyi repedés sem!

— Hogy a minták miképpen születnek? Hát ahogy a kéz meg a szív diktálja. Valahogy ismételni se tudom őket. Ha hozzá is kezdek, mindig új útra szaladok... Rajzolok én már gyerekkorom óta. Ecsettel is... Fel is fedezte annak idején a mester, be is fogott rá... Csak hajtott mindig, hogy: »Gyerünk már! Gyorsabban! Gyorsabban!«... Ott állt a hátam megett. Nem engedte cifrázni... Több tányér, több pénz...

— Mikor aztán magamnak dolgozhattam, repült a kezem... Zöld edény... irókázott edény... Kiállításra is küldtem belőlük. Ott találkoztam Györffy professzorral. Felfigyelt rám. Elvitt a múzeumába, a néprajziba. Odaadott egy régi magyar »Miskát«, hogy készítsem el a másolatát. Tudja, melyik a Miska? Az a fülnélküli boroskancsó, amelyik egy Mária Terézia korabeli verbunkos huszár formájú. Szögletes a kalapja. Az elején, a paszomántok között meg egy zöld kígyó kúszik, ami a bort mint orvosságot kívánja ábrázolni. Igen munkás darab... Megcsináltam... Györffy aztán megmondta, hogy vagy tizenkét fazekassal már megkísérelte: egynek se sikerült újra szülni a Miskát... De sokat csináltam azóta. Most a Miskából is állólámpa lesz... Felújítottuk F. Szabóval a »karcagi bírót« is, egy régi nyomán. Ez már a mi kutatásunk volt. Rokonságban áll a Miskával, de mégis elüt tőle. Más a termete, a dolmánya, és kígyója sincs...

— Kérdeztem Györffy professzort, hogy mi mindent lehetne még csinálni. Mondta, hogy készítsek tiszafüredi tányért. Nem baj, ha nem vagyok tiszafüredi... Mert a tiszafüredi fazekasok egytől egyig elhaltak... Azóta füredi tányért is csinálok. A mezőcsáti meg a debreceni tányér testvére ez, csak nincs megállapítva, hogy Mezőcsátról ment-e Tiszafüredre és onnan Debrecenbe, vagy fordítva... Hát úgy százfajta mintájú füredi tányért készítettem eddig. Van közte olyan mintázatú is, mely egészében sajátom... Csak az a baj, elfelejti az ember ezeket a mintákat... Bár most megpróbálom megmenteni őket...

— Hogyan?

— Az öreg Harmath Ödön egyszer megmutatta nekünk egy kínai váza képét és azt mondta, hogy azon az összes jellegzetesen kínai motívumok szerepelnek... Hát én is készítek egy ilyesfajta »tiszafüredi tányért«...

— Akkor az múzeumba kerül — mondom. Ő meg elmosolyodik...

Somogyi Árpád, a kitűnő fiatal szobrász, aki egyébként az ő műhelyében gyúrta tán először formává az anyagot, mondta a minap, hogy már el is készült az a bizonyos »füredi tányér«. Akkora, hogy inkább tálnak lehetne nevezni. A szélein körben végig a virágos motívumok... Ez bizony kultúrkincs, valóban múzeumban lenne a helye. Reméljük, oda is kerül.

A felszabadulás tizedik évfordulóját Kántor Sándor egy kályharemekkel ünnepelte meg. Ez a mű a fazekas népművészek pályamunkái között *első díjat nyert* a Népművelési Minisztérium iparművészeti és népművészeti alkotásokra kiírt pályázatán.

G. Vészi János

SVÉD GYUFA
ÉS
ALJEKÓ
Csehov novellája
színes, szovjet filmen
☆
Bemutatja:
URÁNIA,
MŰVÉSZ, ZUGLÓI

Személygépkocsik bérelhetők hétvégi, vidéki utakra. 17. sz. Autóközlekedési Vállalat, Bp., XIII. kerület, Tüzér utca 15. sz. Telefon: 203—205, 200—708

JEGYZETEK NŐKNEK

A DÚFTINSAPKA

kötött díszítéssel a téli divat legsikeresebb modellje. Rajzunk a kedvelt sapka leg-

újabb változatát mutatja be, amely annyiban különbözik az eddigiektől, hogy nem magas, hanem lapos és kissé húzott. Színe fehér, kötött széle pedig palackzöld.

Csinos és fiatalos — és fiataloknak való — a fehér, kötött jambósapka is, a szélén sötétkék vagy piros csíkozással. A sapka csücskét arany biztosítótűvel tűzik le.

A FEHÉR

mint téli divatszín, újdonság! Rendkívül divatos a fehér sál, kesztyű, pulóver és kardigán. A fehér holmi kezelése nem könnyű, de ha gondosan bánunk vele, nem veszít fehérségéből. A fehér anyagot, akár szövet, akár kötött, mindig kétszer mossuk ki. Először langyos vízben jól kinyomkodjuk, azután tiszta vizet veszünk és abban szappanpehellyel, vagy jó minőségű mosószappannal átgyúrjuk. Az öblítővizet is többször cseréljük és végül néhány csepp ecetet öntünk bele. Nehogy az anyag megsárguljon, mindig ruhán keresztül vasaljuk.

TÉLI SPORTHOZ

— meg a téli hideghez — tervezték a pelerinnel, vagy sállal egybedolgozott kapucnit, amely a nyakat és a fejet teljesen betakarja, csak az arcot hagyja szabadon. Anyaga szövet, jersey, vagy gépikötés. Az egyik új kapucni-modellt az arckörüli részen ocelottal keretezték.

KONYHA

A narancs héjából finom csemege készülhet. A narancshéjat megmossuk és vékony csíkokra vágjuk. Négy narancs héjához körülbelül egy-másfél pohár vizet és 20—25 deka cukrot számítunk. A vizet lábosba öntjük, belerakjuk a narancs héját és a tetejébe tesszük a cukrot. Villával többször megforgatjuk, kis lángon addig pároljuk, amíg a narancsféj megpuhul, a víz pedig teljesen elfő. Ha elkészült, tányéron szétrakjuk. Amint kihűlt, fogyasztható.

Finom — és szintén kipróbált — citromdzsem. Három nagy, vagy négy kisebb, megmosott citromot szeletekre vágunk és kimagozzuk. Két és fél liter vízzel tűzálló tálba vagy zománcedénybe rakjuk és másnapig így hagyjuk. Másnap feltesszük főni. Amikor a vize egyharmadára elfőtt, 60 deka cukrot teszünk hozzá. Addig főzzük, amíg kocsonyásodni kezd (tányéron kipróbáljuk). Forrón üvegbe töltjük és lekötve, szárazon gőzöljük.

(f. b.)

MOZIK MŰSORA

2×2 NÉHA 5 (új színes magyar filmoperett): SZIKRA (Lenin krt. 120.) f10, f12, h2, 4, n7, f9, PUSKIN (Kossuth Lajos u. 18.) 9, 11, n2, f4, h6, 8, CORVIN (Kisfaludy köz) h4, 6, f9, ATTILA (Budafok) n6, f8, v. 3.

SIMON MENYHÉRT SZÜLETÉSE (új magyar film): (kísérőműsor: Operettalbum): VÖRÖS CSILLAG (Lenin krt. 45.) 3, hétre prol. 4, f7, 9, MÁJUS 1. (Mártírok útja 55.) 3, hétre prol. f4, 6, f9, UGOCSA (Ugocsa u. 10.) f4, 6, f9, MUNKÁS (Kápolna u. 3/b.) f4, h6, 8, HUNYADI (Kispest) f4, 6, f9, BRIGÁD (Pestlőrinc) f6, 8, v. 3, FÉNY (Ujpest) 3, hétre prol. f4, 6, f9, SZABADSÁGHEGYI (Evetke u. 2.) 8—9-én: 6, 8, v. 4, MOM KULTÚROTTHON (Csörsz u. 18.) 9-én: 3, f6, 8.

SVÉD GYUFA és ALJEKO (két színes szovjet film egy műsorban): URÁNIA (Rákóczi út 21.) prol. 4, n7, f9, MŰVÉSZ (Lenin krt. 88.) f4, h6, 8, ZUGLÓI (Angol u. 26.) f4, h6, 8.

EGY NYARON ÁT TÁNCOLT (magyarul beszélő svéd film): (16 éven felülieknek): DUNA (Fürst Sándor u. 7.) 4, hétre prol. f5, h7, 9, ünn. n3, VÖRÖSMARTY (Üllői út 4.) f10, f12, f2, f4, h6, 8, SZABADSÁG (Bartók Béla út 64.) prol. 10, 12, 2, 4, n7, f9.

KAMÉLIÁS HÖLGY (színes francia film: (16 éven felülieknek): KOSSUTH (Váci út 14.) 5, hétre prol. f5, h7, 9, v. n3, ALKOTMÁNY (Ujpest) f4, h6, 8, TÁNCSICS (Csepel) f4, f6, h8, TÁTRA (Pesterzsébet) 4, 6, n9.

HÁROM TESTŐR (színes francia film): TOLDI (Bajcsy-Zsilinszky út 36.) 3, hétre prol. f4, h6, 8, ÁRPÁD (Soroksár) 10-től: h6, 8.

ÉN ÉS A NAGYAPÁM (magyar filmvígjáték): (kísérőműsor: Ami megérthetetlen): FELSZABADULÁS (Flórián tér 3.) 3, hétre prol. f4, h6, 8, TANÁCS (Szt. István krt. 16.) 10, 12, n3, f5, h7, 9, SPORT (Thököly út 56.) 4, n7, f9, BALASSI (Pestimre) 6, 8, v. h4, csüt. szünnap.

ZÜRZAVÁR A CIRKUSZBAN (színes csehszlovák filmvígjáték): DOZSA (Róbert Károly krt. 59.) 4, n7, f9, v. 2, CSILLAG (Csillaghegy) h6, 8, v. f4, MÓRICZ ZSIGMOND KULTÚROTTHON (Jókai u. 2.) 6—8-án: f6, h8.

1. Magyar híradó, 2. Az élet nyomában, 3. Lammermoori Lucia, 4. Festett róka: HIRADÓ (Lenin krt. 13.) Reggel 9-től este 11-ig folytatólag.

Pique Dame (kísérőműsor: Herend): VERSENY (Pataki István tér 14.) f6, h8, v. n4, UJVILÁG (R.-kereszt-tér) h6, 8, v. f4.

Senki nem tud semmit (csehszlovák filmvígjáték): BÁSTYA (Lenin krt. 8.) 5, hétre prol. 11, 1, 3, 5, 7, 9, MARX (Landler Jenő u. 39.) prol. h4, 6, n9, TINÓDI (Nagymező u. 8.) f4, h6, 8.

A kékvércsék erdejében (új színes magyar természetfilm): (kísérőműsor: Pixi és Mixi a cirkuszban): ADY (Tanács krt. 3.) f4, h6, 8, BETHLEN (Bethlen Gábor tér 3.) prol. 4, n7, f9, v. 2, BEM (Mártírok útja 5/b.) prol. f11, f1, f3, f5, f7, f9, KOLCSEY (Kispest) h6, 8, v. f4.

Bíróság előtt (francia film): GORKIJ (Akácfa u. 4.) prol. f4, h6, 8, HAZÁM (Váci út 150.) 4, n7, f9, v. 2.

— Arabs mén tenyésztését kezdték meg ismét a Tolna megyei Madocsa község gazdái, akik eddig is híresek voltak lótenyésztésükről.

Rádióműsor

SZOMBAT, JANUÁR 8.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 8.50: Operettrészletek. — 9.10: Csillcsala csodái. Gyermekrádió. — 10.10: Zenekari hangverseny. — 11.00: Hangverseny. — 11.30: A téli Balaton. Előadás. — 11.40: Kórushangverseny. — 13.15: Könnyű zene. — 13.00: Magyar népdalok. — 13.40: Fúvószenekar. — 14.25: Új Zenei Újság. — 15.20: A német militarizmus újjáéledésének nemzetközi előzményei. Előadás. — 15.40: Szív küldi. — 16.10: Verdi-dalok. — 16.40: Válaszok levelekre. — 17.10: Szól a duda. — 17.30: Szövetkezeti Híradó. — 18.00: Ajándékműsor. — 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában. — 19.00: Zenés esték Budapesten. — 20.00: Esti Híradó. — 20.20: Részletek vidám műsorokból. — 22.20: Tánc éjfélig. — 0.10: Szerelmes dalok.

PETŐFI-RÁDIÓ: 14.00: Kálmán Imre operettjeiből. — 14.50: Bálint György emlékezete. — 15.20: Az opera mindenkié. Polgár: Kérők. — 16.20: Magyar festészet a reformkorban. — 16.40: Tánczene. — 17.10: Orosz nyelvtanfolyam haladóknak. — 17.30: Mendelssohn műveiből. — 18.00: A »Véres vasárnap«. Irodalmi műsor 1905. január 9. emlékére. — 18.30: Szív küldi. — 19.00: Tíz perc közgazdaság. — 19.10: Schubert: G-dur szonáta. — 19.45: Az új magyar novella. Sós Endre előadása. — 20.00: Almodj, édes, álmodjál. Hgl. — 20.20: Sporthíradó. — 20.40: Népszerű operarészletek. — 21.20: Magyar nóták és csárdások. — 22.00: Zenekari hangverseny.

— Új hengercsarnokot kap a Kőbányai Alumíniumhengermű. A műhelyépület teljesen előregyártott vasbetonelemekből készül.

Magyar Nemzet

A Hazafias Népfront lapja

Szerkesztőbizottság: Boldizsár Iván főszerkesztő, Parragi György felelős szerkesztő, Losonczy Géza főmunkatárs, Gimes Miklós, Nánási László

A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója.

Szerkesztőség: VII., Lenin körút 9—11. Tel.: 221—285. Kiadóhivatal: VII. Lenin körút 9—11. Terjeszti a Posta Központi Hírlap Irodája Budapest, V., József nádor tér 1. Tel.: 180—850 vidéken a helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. — A budapesti előfizetők ügyeit a kerületi kézbesítő postahivatalok kezelik. — Előfizetési díj havi 12.— Ft.

Athenaeum nyomda. Fv.: Soproni Béla

FÉRFI ÁLLÁS

Pásztatagasztót, lakatost és s. munkást felvesz az Állami Hirdető Váll., Felszabadulás tér 1. — Személyzeti.

Fémesiszolót, esztergályost, szerszámkészítőt, férfi s.-munkást felvételre keres finommechanikai váll. Jelentk.: Bp., XX., Dózsa György út 50.

1 sz. Épületelemgyár felvesz vasbetonszerelői munkára budapesti vagy pestkörnyéki lakosokból férfi és női s. munkásokat. Személyes jelentk. Bp., XI., Budafok: út 78.

Mérlegképes, fiatal, tervstatisztikai, könyvelői munkakörben elhelyezkedne. Járóka, IX., Viola 37.

Szabókat, varrónőket és férfi segédmunkásokat felveszünk. Május 1. Ruhagyár, Bpest, VIII. Elnök u. 1.

Szerszámlakatost (bakelitszerszámkészítőt) VI—VII. kategóriájú munkára tagként felveszünk. Műanyag és Fém KSZ, VIII., Bókay János u. 10.

A Gödöllői Kísérleti Gazdaság önálló villanyszerelőt azonnali belépésre felvesz. Jelentk. Ilkamajorban, vasútállomás, Iszaszeg.

Komoly és megbízható tetőfedő szakmunkást keresünk, aki a bér- és normaügyeket ismeri és mint tetőfedő részlegvezető vállalna alkalmaztatást. Cím: VIII. ker. Vegyesipari Javító Váll. VIII., Népszínház u. 11.

Perfekt gyors- és gépírót (nőt), adminisztrátori gyakorlattal, azonnal felveszünk. Ajánlatokat csak írásban Alcsuti Állami Gazd., Alcsutdoboz címre kérjük.

Az Eplényi Mangánércbánya keres villamosgépész-technikust, vagy villamossági művezetői szakvizsgát felmutatni tudó, hosszú gyakorlattal rendelkező művezetőt. Fizetés kollektív szerint.

Karbantartáshoz értő varrógép-műszerészt keres a Budapesti Kárpitosárugyár, IX., Márton u. 34.

Hosszú gyakorlattal rendelkező, VII. kat. szerszámkészítőket azonnali belépésre felveszünk. Widentagyár, Bp., III., Vályog u. 14.

A 2. sz. Épületelemgyár (Bpest, III. ker., Szentendrei u. 147) felvesz azonnali belépésre karbantartó géplakatosokat.

XV. ker. Lakáskarbantartó KTSZ felvesz: Villanyszerelőt, festőt, bádogost és általános adminisztrátort, aki anyagkönyveléshez is ért. XV., Rákos út 38.

Műszerész és szerszámesztergályos szakmunkásokat keres a Diósdi Csapágygyár. A Budapesten lakó dolgozók Budapest—Diósd közötti útiköltségét a vállalat megtéríti. Jelentk. lehet a gyár Szem. osztályán, Diósd, Gyár u. 2. szám alatt.

A Kelenföldi Tejipari Váll. (Bp., XI., Bartók Béla út 105—113) lakatosokat és állandó éjszakai munkára férfi munkaerőket felvesz.

Szerelő gépkocsivezető állást keres — Cím: Bp., XIV., Előr vezér u. 29. Balázs Szép Mihály.

Cipész szakmunkásokat alja munkára felveszünk. Cipész szövetkezet, XIV., Dózsa György út 19. sz.

Budapesti XII. Vegyesipari Javító Váll, Szabadsághegy kirendeltsége, XII. ker., Karthausi út 1. sz. részére felveszünk asztalos, lakatos, vízszerelő, üveges szakmunkásokat. Jelentk. XII., Márvány u. 40. sz. Központban a Munkaügyinél.

A 26/3. Szakipari Építő Vállalat budapesti munkahelyre felvesz **kőműves és férfi munkaerőket.** Szállást és napi háromszori étkezést, családfenntartó vidékieknek napi 6.— Ft különélést, heti kedvezményes és négyhetenkénti ingyenes hazautazást biztosítunk. **Cím: Illés u. 18. Kálvária térnél.**

Férfi s. munkásokat azonnal felveszünk Jelentk. Lágymányosi Dohánygyár, Bpest, XI., Budafoki út 59, m.-ügyi oszt.

A 44. Építőipari Váll. kőműves tanulókat vesz fel 14—18 éves korig. Jelentkezni lehet: Bpest, V. Kossuth L. tér 13—15 IV. e., m.-ügyi osztálynál. Feltételeket a vállalatnál közöljük.

Fémesiszoló és galvanizáló szakmunkásokat felveszünk. Cím: Villamosgép és Kábelgyár, Bpest, X. Gyömrői út 123

Felvételre keresünk legalább VI. kat. vasesztergályost, valamint szakképzett, önálló galvanizálócsiszolót. Cím: Háztartási és Mezőgazdasági KTSZ, Bp., XV., Rákos út 48.

Orion Radiogyár felvesz asztalos szakmunkásokat Cím: Bp., X., Jászberényi út 29

II. sz. Autóközlekedési Váll. rakodómunkásokat vesz fel éjszakai munkára, Bpest, XIII., Forgách u. 19.

Felveszünk azonnali belépésre s. munkásokat. Jelentk. reggel 8 és 9 között, Üvegesek Szöv., VIII., Baross u. 66—68. sz.

Hizlaldánk
FELVESZ
két etetőt, egy éjjeli őrt.
Cím:
Ujpesti Húsipari Vállalat,
IV., Megyeri út 15.

Gépészmérnök széleskörű szakmai ismeretekkel napi 5 óra munkát vállal. Telefon: 342—415.

Takarítót, férfit vagy erősebb nőt felvesz Plesztik KTSZ, Dohány u. 43. 220—496.

Férfi s. munkást azonnali belépésre felvesz Gyógyszeralapanyag Készletező V., V., Rosenberg házaspár u. 8.

Vízgázott kazánfűtőket azonnal felveszünk. Kőbányai Gyógyszerárugyár, Bp., X., Cserkesz u 63. sz.

A IX. ker. Vegyesipari Javító Vállalat felvesz kőműves, vízszerelő, bádogos, asztalos, tetőfedő szakmunkásokat és segédmunkásokat. IX., Lenhossék (Szvetenay) u. 18.

Kocsikísérőt keres lovaskocsijához a Kertészeti Magtermeltető Váll. telepe, Csepel, Rákóczi Ferenc u. 181.

A Begyűjtési Szállítási Vállalat törökszentmiklósi telephelyére gépjárműszerelői szakképzettséggel rendelkező művezetőt felvesz. Jelentkezés írásban, vagy személyesen a vállalat központjában, Bpest, XIII., Üteg u. 7.

Gyakorlott csőszerelőket, férfi s. munkásokat és takarítónőket felvesz Autókémia V., IX., Lenhossék u. 3. (Volt Szvetenay u.)

Óbudai Hajógyár (III., Hajógyár-sziget) felvételre keres esztergályos, csőszerelő, marós és fűtő szakmunkásokat, továbbá férfi segédmunkásokat és jogosítvánnyal rendelkező traktorvezetőt. Szabadban dolgozók részére melegruhát biztosítunk.

NŐI ÁLLÁS

Takarítónő, szorgalmas, becsületes, állandó állásba 6—14 óráig azonnal felvételetik Siketek és Nagyothallók Szövetségénél, Bp., VI. Benczúr u. 21.

Manikürnőt, jó munkást felveszek Farkas fodrász, XIII., Hegedüs Gyula u. 43.

11 éves könyvelői gyakorlattal rendelkező **vidéken** adminisztratív munkát keres. Ambrus I., XIV., Fürész u. 19.

Szakképzett férfiing varrónőket felveszünk. Fehérnemű KSZ, Anker köz 2.

HÁZTARTÁSI ALK.

Keresek főzőmindenest három személyhez, központi fűtéses, termálvizes, kétszobás lakásba Fürst Sándor 25, II 2. sz.

Szerény igényű vidéki asszony 9 éves kisfiával háztartásba elhelyezkedne, gyermek reggeltől estig napközben van. Gyermeknevelést is vállal. Spielmamm, Kresz Géza u. 37/a.

Megbízható, gyermekszerető, egyedülálló, idősebb nőt háztartásomba családtagként szerény díjazással felvennék 2 személyhez. Somogyi Gézáné, Dömsöd, Kossuth u. 118.

ÍRÓ- SZÁMOLÓGÉP

Kifogástalan Olimpia táska írógép eladó. XVIII., Kassa u. 88. Fazekas.

VARRÓGÉP

Varrógép, lemezjátszó eladó. Villányi út 55—65. Szőke.

Használt háztartási, ipari varrógépeket, varrógépmotorokat, lehet hibás is, keresek megvételre. Tel.: kettőszázot—hétszáz.

Varrógépmotort, lehet egyenáramú is, veszünk. Plesztik KTSZ, Dohány u. 43.

GÉP, SZERSZÁM

Csapágyfúró készülék eladó. Jó állapotban. Bp., XI., Kanizsai u. 41, II. 1. Fazekas.

Kézi szalmaprést bérelnék hosszabb időre. Csernuska, III., Csemete u. 3.

Műszerész esztorga sürgősen eladó. 700 m, komplett, este 6-tól. Hoffman János, XX., Külső Vörösmarty út 227.

Esztergapadot, gyalugépet vennék. — Bpest, XIII., Kucsma u. 5. Osváth.

Szövő KSZ-ek és szövő magánkisiparosok, figyelem! A Soroksári Textilipar elfekvő készleteiből kiutalás nélkül közvetlen megvásárolhatók az alábbi anyagok. Acélnyüst szemek 270 mm, 300 mm-es vetélők, nyüst kapcsok stb. Soroksári Textilipar Bp., XX., Ócsai út 54.

FIGYELEM
Anyagbeszerzők, Kisiparosok!
A Műszaki Bizományi Vállalat üzletei:
VI. Sztálin út 28.
Gépek és egyéb műszaki cikkek
VI. Nagymező utca 38.
Villamossági cikkek
VIII. József körút 81.
Szerszám-forgácsolószerszám Bizományi átvétel és értékesítés
Keresse fel bizalommal üzleteinket.

Eladó: felújított, ezres, vezérorsós esztergapad. Fürge kapálógéphez komplett új alkatrészek. Kettőszáz tojásos »Kisgazda« Gergely féle keltetőgép műanyával. XI., Kovászna u. 12

Szikvízkészítő gépet, üveget vennék. Halmágyiné, Bpest, Frankel u. 29. Tel.: 159—701.

Engedélymentes gőzkazánok minden ipari célra kétévi garanciával. Fogarasytól, javítás, csere, XIII., Szekszárdi u. 4.

BÚTOR

Dívány, konyhaasztor, elsőrendű kisipari munka olcsón. Újpest, Virág u. 80. Telefon: 292—157.

180 széles francia ágy 2 fotellal, 1 barokk asztal, 1 fotelágy eladó. Szilágyi Dezső tér 6, II. 7.

Diplomata bérelne kitűnő állapotban levő hálószoba bútort és kényelmes fotel garnitúrát. — Telefon: 259—243.

Hálószoba, kombinált szekrény, asztalok eladók Kovácsnál, Thököly út 28, üzlethelyiség.

Gyermek rekamié, gy. ágy, járóka és egyéb gyermekbútor kisiparosnál, Sugár László, Nagymező u. 37—39. a Dessewffy utcai oldalon.

Gyönyörű hálóbútor kitűnő állapotban eladó. Majakovszkij u. 97

Eladó szép kivitelű, kétrészes, vitrines kombinált szekrény, egész napon át. — XIV., Telepes u. 82.

Egy négyajtós »Lingel« barokk szekrény és egy hozzávaló, 2 személyes francia ágy brokát paplan átvetővel eladó. Sztálin út 4, III. 10/B. tel.: 127-382

Barokk háromajtós szekrény! Impozáns műbútor! Geigerné. — Lenin krt 21.

Kombinált szekrény fizetési kedvezménnyel eladó. Bp. XIII., Hegedüs Gyula u. 40, I. 2. (Volt Csáky u.)

Gyönyörű, modern hálószoba berendezés eladó, Kispest, Simonyi Zsigmond utca 66. (v. Wekerle utca.) Farsang

Szép, új, dióháló eladó, IV. ker. (Ujpest), Tél u. 117.

3/4-es szmirna kifogástalan állapotban eladó. Miklós László, Makarenkó u. 9. I. 8. Megtek. hétfőtől 6 után.

HANGSZER

Rövid, kifogástalan márkás zongora eladó. Érd. egész nap. 422—728.

Zongorát vagy pianinót privától sürgősen vennék. Tel.: 331-306.

Zongorák, pianinók, harmóniumok eladása, vétele, javításra szoruló karban. 342—682. Aggteleki utca 5. Daróczy Mester.

Szakszofon eszaló, elsőrendű amerikai, sürgősen eladó. Gödöllő, Kazinczy u 43. sz.

RÁDIÓ

4+1 Orion rádió eladó. Rákospalota, Pázmány Péter u. 72/a.

Zeneszekrény, komplett műbútor és egy világvevő rádió eladó. (142—919.)

10 lemezváltós lemezjátszó szép kivitelben, svájci eladó. XIV., Nagy Lajos kir. út 193, III 2. T.: 497—023.

FOTÓ, OPTIKA

Kisfilmes és 6x6 nagyítógép, modernek eladók, cserélhetők fényképezőgépre. — Gyulai Pál 6, Lázár. 367—972.

Foto műszerész, Barabás Burger Ferenc címe VII., Dob u. 2. Telefon: 226—416. Minőségi munka. Veszek törött, hibás fotogépeket.

Eladó Praktica FX tükörreflexes fényképezőgép, Biotar 1:2 objektívvel. II., Kavics u. 1, II. 2. Naponta 6—8-ig.

RUHÁZAT

Kifogástalan perzsaláb bunda középtermetre sürgősen eladó. Rózsa Ferenc u. 80. III. 1. 1—8-ig.

Bundák, átszabások, szőrmebélések javítások, használt bundát veszek, Somogyi szücs, Kossuth Lajos u. 5.

Eladó nagyméretű női bunda, angol szövet, mókus béléssel. Katona J. u 10. VI. 2. 312—280.

Kifogástalan női irhabunda olcsón eladó. VIII., Aggteleki u. 8, I. 8/a

Használt férfiruhákat veszek (börkabátot, irhát, nőit is). Városház 12, érdeklődni csak t. 384—441.

JÁRMŰ

Sachs motorkerékpár eladó. Ujpest, Nádor u. 66. Csongár.

Puch 125 motorkerékpár, 47-es kiadás, igényesnek eladó Horváth, IX., Ferenc tér 11, I. 16. Megtek. du. 5-től.

Motorkerékpár javítómühely Szinyei-Merse 17. Javít szakszerűen gyorsan, bármilyen gyártmányt.

Jáwa oldalkocsi, uj, eladó. Magyar u. 52. Lakatosmühely.

Motor és kerékpár zománcozás, dukkozás, tankkalapálás, III., Kenyeres u. 29. 162—255.

Oldalkocsit, szélvédőt, lábvédőt szakszerűen felszerel, készít, javít. IX., Viola 47. Műszerész.

Kerékjavítás, küllőzés, fűzés, centrírozás vidékre is. VI. Eötvös 37. — Kisdaróczy

Motorosok, figyelem! Motorkerékpár zománcozás, dukkozás szakszerűen, vidékre is készít. Kesjár, VII., Rózsa F. u. 38/a. Tel.: 225—107

R 71 BMW oldalkocsis személy, R 12 BMW teher O, A, rendszámú eladó. — XIV., Törökőr u. 16.

Figyelem! Precíziós henger. és főtengely köszörülés, Dugattyúk Motorkerékpár alkatrészek. Görgős csapágyak speciálls javítása Fokozott műszaki felkészültség. Vidéki megrendelések leggondosabb elintézése. Kiss M. Antal és Fia, VI., Szinyei-Merse u. 10. Tel.: 122—364.

Gyujtómágnes speciális javítója: Elektró Farkas, Visegrádi u. 53. Tel.: 205—091

Minőségi oldalkocsik, szélvédők, szerelések ismét Jankovitsnál, XIV., Lőcsey u. 57. 497—757.

350-es Jap, 125-ös Csepel eladók, vagy oldalkocsisra cserélhető, IX., Berzenczey u. 39. üzlethelyiség.

BMW R, 71. kitűnő, csaknem új állapotban, oldalkocsival, teherszállításra is alkalmas, sürgősen, olcsón eladó. Nagy. XIII., Röppentyű u. 20.

Sachs 100-as, berugós, ballon gumikkal, kifogástalan állapotban eladó. Rákospalota, Honvéd u 19. Bánhegyi. — 67-es végállomás. Csak vas.

Csepel 125-ös, első teleszkópos motorkerékpár új állapotban eladó. XIII., Fóti út 85, III. em. 8.

BMW, Zündapp, Jáwa, Csetka, NSU, DKW, Pucn, Csepel stb. motorkerékpár és autójavítás, karbantartás, generáljavítás, teljesítménynövelés, precíziós kivitelezés, hegesztések Vidékre is. Heller autószerelő mesternél, VI., Szinyei-Merse u. 11. Tel.: 128—396

DKW, NSU speciál műhely, hátsó teleszkóp, vagy lengővilla készítése. Motormosás, service. Földváry, XII., Városmajor u. 54.

Dugattyúgyürü készítés, minden méretben, rövid idő alatt, Domonyi vasesztergályos, Bp., VI., Zichy Jenő u. 15

500-as BSA oldalkocsival, külön az oldalkocsi is, eladó, kisebb motort beveszek. Monor, Ady E. 32.

BMW R. 12. oldalkocsis motorkerékpár kifogástalan állapotban és kéthengeres mágnesek (Bosch, Noris) eladók. XI., Fehérvári út 197.

250—350 motorkerékpárt 4500-ért vennék. Csemiczky István, VIII., József krt 58.

500-as OHV. Camorpo teleszkópos, elöl generáljavított, komplett, szétszedett állapotban eladó. 35 cm 12-es, 14-es sikgép, hiánytalan, eladó, Felsőgöd, Sztálin u. Szabó.

BMW R. 11-es sebességváltó, komplett: 500-as Jap motorblokk. Csaba u. 22.

Wanderer Ilu luxuskivitelű, krómozott fehér zomanc, 125 köbcentis, kitűnő állapotban 8000 Ft, eladó, 312—272. — Sztálin út 14.

Oldalkocsit, szélvédőt, lábvédőt, sárvédőt készít, javít: Szentesi, Rippl-Rónai 40

Csepel 125-ös export teleszkópos, kifogástalan állapotban eladó. Megtekinthető vasárnaponként. — Sashalom, Gordonka u. 73. (Volt Ady E. u.)

350 kcm-es AJS motorblokk, motor málhatáska bőrből. Merk. VI., Paulay Ede u. 57. I. 4.

Motor- és kerékpárzománcozó: Balogh, Vörösmarty utca 40. Vidékre is. 310—059.

250-es Zundapp, 6000 futott, eladó. XI Kanizsai 49. Bukarest sarok.

Szövetkezet vásárolna magánostól 500—750-ig BMW Northon, NSU oldalhajós személy motorkerékpárt és teherládás mkp-t 600—1000-ig. Kéziszerszámok Hisz., V Városház u. 1.

Jobbos oldalkocsi Jáwára, Pannóniára szélvédővel eladó. — Kispest, Hunyadi u. 81. Lelki.

Vennék 10—15 mázsás teherbírású görgős, vagy kenőcsös, jókarban lévő kocsit. Glosz, Kispest Báthory u. 3.

Elcserélném 500-as BMW oldalkocsis, generálozott motoromat, terepjáró Zündappért, vagy más nagyobb motorért Kollár, Sárisáp, Beloiannisz út 84.

Eladó 500-as oldalkocsis DKW 16.000 Ft-ért. Fessler. Almásfüzitő-felső. T.: 2/241.

100-as NSU motorkerékpár megtek. délelőttönként, Kapás utcai SZTK-ban Vén Ferencnél.

500 kcm Rudge sportmotor patent kerekekkel, generálozva eladó v. ráfizetéssel kisebb motorért elcserélném. Kárpitos, Fő u. 47.

RÉGI KÖNYVEK

Megvételre keresem a Welss-féle The precticol System című tankönyv II. részét. Cím: Bpest I. ker., Kuny Domonkos út 9, I. e. 1. ajtó.

ADÁS, VÉTEL

1 db Cerberus, modern, 60x60x80 páncélszekrény eladó V., Váci u. 20. — Zimner órásüzlet.

Bontásból visszamaradt ikerablakok, ajtók olcsón eladók Németh, Columbus utca 60.

Ajtók, ablakok, ikerablakok méretre kaphatók. Asztalosnál, Hársfa utca 26.

Gyermekkocsi, mély, modern, eladó. Hegedű (Próféta) u. 5. Iszt. 8. Tizenkettő után.

Eladó nagy autogejzer és 2 villanymotor, priváttól. Gergely, XIII., Váci út 44

Festékszóró kompresszor felszerelve, 3 pisztollyal, üzemkész, pesen, eladó. Felvilágosítás: Textilfestő. Akácfa u. 6.

Silléc, elsőrendű, eladó. Damjanich u. 58 II. 3. Este héttől. Földzárlatmérő is.

Cukrász megvételre keres kétsütős villany- vagy gázsütőt. Győr, Lukács Sándor u. 14/a. (Karaferné.)

Közületek! Figyelem! Perpetuum salgótarjáni négyaknás folytonégő zománcozott kályha eladó. Gyarmat u. 3.

Ezüst étkészlet, hatszemélyes, kis kályha eladó. 14—16 óráig. 142—301.

Műbútor hűtő, vaságyak, jégszekrény, csillár, hűtő, köedények, szamovár, kézi mángorló, képszobor eladók. XII., Lejtő út 31. Tel.: 456—019.

Kristálycsillár, magyarperzsa eladó. Sztálin út kilencvenöt. I. négy.

ALBÉRLETI SZOBA

Albérleti szobát keresek, lehetőleg fürdőszoba használattal. Horváth Attila, Bp., XIX. ker., Határ út 23.

SZOBA ELLÁTÁS

Magaslaton idős embereknek nyugodt otthont nyújtok, ellátással, gondos ápolással. Szkopovi. Érd-Parkváros, Tornyos villa.

OKTATÁS

Világnyelvek, elő nyelvek, szemináriumában, V. Fejér György utca 8. Tel.: 496—898. Egyéni és csoportos oktatás. Jel. délután fél 5-től fél 7-ig.

VEGYES HIRDETÉS

Körkötőgéphez 10-es henger ripptányérral, tükkel eladó. XI., Bogyó u. 3. I. 3.

Figyelem! Szőrszálak, arctisztátalanságok végleges eltávolítása felelősséggel. Kovács kozmetikában, Lenin krt ötvenkilenc.

ELSŐRENDŰ KÁRPITOSMUNKA

Schiff,
Szent István krt 26.

Fregoli készítést, javítást vállal, rozsdás drótot rozsdamentesre kicserélli: Csáki, Nefelejts 17 Tel.: 425—567.

Buksi bérbeadó. — Tel.: 458—658. Du 6 órától.

Kifogástalan kötőgép eladó. Tel.: 184—127.

SÉRVKÖTŐ

rúgóval és rúgó nélkül, lúdtalpbetét gipszmintára, gyógyhaskötő fűző. Vámosné, orvosi műszerész, Budapest, Lenin krt. 85. Férfi és női kiszolgálás. Tel.: 125—597.

Púderdoboz, öngyujtó, zippzár, szakszerű és pontos javítása. Schneitzer, Lenin krt. 32.

12/30-as sikkötőgép eladó, 1800. Fekete, Csillaghegy, Szabadság 16. Autóbusz 42.

Fonalgombolyítót, kötőorsót, dákót stb. készít faesztergályos, VII., Kertész u. 8.

Szép pedigrés nőstény farkas eladó Majakovszkij 7. I 10.

Automatex szövőgép felvetővel eladó. X., Dömsödi u. 7/B.

Kötésbérmunkát, nyolcas, tizes sikgépre (vidékre is) vállalok. Folyamatos megrendelésnél engedmény. Bíróné Holly Ida Bartók Béla út 115.

REKAMIÉT

1—2 személyest, epedásat széket, fotelt készít
Kürti,
Nagymező u. 28.
Használt rekamié-cserét

Állattenyésztés céljára keresek lehetőleg Bács megyében 3 hold körüli tanyát bérbe. Köhalmi, Pesterzsébet, Hunyadi u. 31.

Nagyteljesítményü szálvezetős Buksi eladó. Mártírok útja 54. félem. 5. Herczegné.

2 db acéltüágyas, szálvezetős, 200 tüs »Buksi« kötőgép, az egyik tű nélkül, sürgősen és olcsón eladó. Bp., VII., Lenin krt 14. házf. — Nagyné.

Müanyag-fröccsgépre szabad kapacitásom van. Rendelést és bérmunkát vállalok. Honffy kisiparos, VIII., József krt 65. Tel.: 331—206.

Fotoltisztítás

bútorkárpitok helyszíni tökéletes vegytisztítása v. átfestése
20 ÉVE
NEO—COLOR
Tel.: 185-205

Sodronybetét, öszszecsukóságyakat vasbútort, gyermekágyat készít, javít: Prohászka, Zichy Jenő utca 46. (Nyugatinál.)

Magasfényü kombinált szekrényeket stb, elsőrangú minőségben készítek. Igen kedvező fizetési könnyítéssel. Ujpest, Csengery 5.

Mechanikai revolveres szövőgépre, cérnázóra, keresztszózóra bérmunkát vállalok, vidékieknek postai bonyolítással is. Tel.: 111—330 Földi Ivánné, Sallai Imre u 4. I. 3.

Eladó sik 10/35 kötőgép, megtek. szombaton du. 3-tól és vas. de. XIV., Tábornok u. 14. I. 1.

NE FŰTSÖN AZ UTCÁRA!

Szigeteltesse
ajtóit, ablakait a harminc év óta közismert, tartós eljárással! Balázs Artúr, IX., Szamuely (Lőnyay) u. 19. Tel.: 185—244. Ha nem felel: 381—453.

Kétszemélyes rekamiét 2500-ért, bordó szövettel, garnitúrát, fotelt, széket olcsón, jótállással, fizetési könnyítéssel kárpitosnál, Baross u. 77.

7/55-ös Grosser sikkötőgép új tükke és Buksi, szálvezetős, mindkettő elsőrangú eladó. Ujpest, Csengery 5.

Buksi-féle tüágymarást vállal célgépen, Fazekas, XIII., Váci út 58.

Farkaskutya, egyéves nőstény, feketehátú eladó. Pestlőrinc, Kárpát u. 9.

Rekamiét, kétszemélyest 2500-ért, garnitúrát 4300-ért, szétont, olcsón, fizetési könnyítéssel, jótállással kárpitosnál, Népszínház u. 25. Tel.: 341—783.

Kétszemélyes rekamiét, patent és villanyvilágítós rekamiét, fotelt, széket olcsón készít kárpitos, Bacsó Béla utca 9. (Népszínház utcánál.)

Szőlőoltványok, szőlővesszők garanciával vásárolhatók Tóth János szől

PESTI PERCEK

Ezek a pesti percek — csütörtökön este háromnegyed héttől negyednyolcig — nagyon szép percek voltak, s ezenfelül nagyon pestiek. Tudniillik a Thököly-út és Vorosilov-út sarkán ültem az eszpresszó egyik kerti asztalánál, s elvonult előttem a Népstadion közönségének az a fele, amelyik a pálya keleti feléről jött. Ilyenformán harmincötezer pesti embert néztem végig, esetleg valamivel többet, nem számoltam pontosan.

Annyit mindenesetre megállapíthattam, hogy az elvonulók meg voltak elégedve. A magyar csapat játékával mérsékelten, a Népstadionnal teljes mértékben. Színházi nyelven úgy mondhatnám: ezen a mérkőzésen a Népstadion »lejátszotta« Puskás Öcsit.

Az a néhány ember, aki nem volt kint a Stadionban, ott ült körülöttem az eszpresszóban. Túlnyomórészt öregek. Nénikék, akik ebédtől vacsoráig szoktak itt üldögélni egy szimpla fekete mellett, eszmét cserélve barátnőikkel, s koros öregurak, akik félcigaretták szíva tünődve nézték az izzadt és lelkes tömeg áradását. A nénikék eszmecseréjében a cserélő felek nem jártak rosszul, de jól sem. Eszméik meglehetősen azonos értékűek voltak, tulajdonképpen el sem kellett volna cserélniök, maradhatott volna mindegyikük a magáénál. Az öregurak kevesebbet beszéltek, inkább csak a nagy lármára tettek korholó megjegyzéseket. Valóban, a harmincötezer ember nem lábujjhegyen távozott a mérkőzésről, a villamosok csöngettek, az autóbuszok dudáltak, a közlekedési rendőrség (amely egyébként nagyszerű munkát végzett!) szünet nélkül fegyelemre intette a népet hangszórós autójából.

Ebben a nagy lármában is meghallottam, hogy mit mond mögöttem egy nénike. Azt mondta a nénike nagyon keserűen:

— Milyen gyönyörű idő volt ma. Az angol királynő koronázásán meg esett az eső...

t. l.

— **A budapesti háztatarozások** kapcsán a XIII. kerületi tanács még ebben az évben 6 millió forintot fordít a lakóházak helyreállítására. Ebből az összegből a Róbert Károly-körút 24 házában ezer család otthonát állítják helyre. A III. kerületi tanács kétmillió forintot kapott tatarozási célokra. A kerület 14 épülete előtt már állnak a tatarozási állványok, több épületen már meg is indult a munka. Ezekben a házakban 221 lakást hoznak rendbe.

A VIT-en részt vett külföldi diákok a Béketanácsnál

A bukaresti VIT-en részt vett angol, francia, holland, brazil és ceyloni diákok egy csoportja néhánynapos látogatásra Magyarországra érkezett. Az Országos Béketanács pénteken este baráti beszélgetésen látta vendégül a diákokat.

Mihályfi Ernő, az Országos Béketanács alelnöke, népművelési miniszterhelyettes köszöntötte a fiatalokat. A baráti beszélgetésen résztvett *Seregély* József és *Parragi* György, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának tagjai. *Pór* Bertalan kétszeres Kossuth-díjas festőművész, *Lőcsei* János Kossuth-díjas sztahanovista mozdonyvezető, *Mesterházi* Lajos József Attila-díjas író, dr. *Babocsa* Endre címzetes apát, Budapest belvárosi plébános és *Mag* Béla tb. kanonok, terézvárosi plébános, a Katolikus Papok Budapesti Békebizottságának titkára.

Hétfőn kezdődik a „Csillagászati Hét"

A Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat augusztus 24-től 30-ig Csillagászati Hetet rendez. A budapesti, szegedi, debreceni, pécsi, szombathelyi, miskolci, egri és a többi vidéki bemutató csillagdában a Csillagászati Hét napjain *ismeretterjesztő előadásokat, távcsöves bemutatásokat, filmvetítéseket* tartanak, csillagászati könyveket árusítanak.

A Csillagászati Héten legjobb csillagászaink is előadásokat tartanak a csillagászat legérdekesebb kérdéseiről. Így a budapesti Uránia Bemutató Csillagvizsgálóban augusztus 28-án *Detre* László, az Akadémiai Csillagvizsgáló Intézet igazgatója a Holdról és földi hatásairól tart előadást.

— **Az Országos Filharmonia közli,** hogy a szombat esti kedvezőtlen időjárás miatt elmaradt szabadtéri előadásokat a következő időpontokban tartják meg: a Károlyi-kerti operaestet vasárnap este 8 órakor, a Majakovszkij-Színpadon bemutatandó Csárdás-versenyt hétfőn este ½8 órakor, a Vidám Park »Le a bürokráciával!« című műsorát kedden este ½8 órakor.

Többfelé eső

Várható időjárás vasárnap estig: Túlnyomóan felhős idő. Többfelé eső. Egyes helyeken zivatar. Időnként élénkebb szél. A hőmérséklet nyugaton emelkedik, keleten csökken.

Várható hőmérsékleti értékek: vasárnap reggel 13—16, délben nyugaton 21—24, keleten 24—27 fok között.

Hétfőn kezdődik az I. Magyar Fizikus Kongresszus

A haladó magyar fizikusok nagy lelkesedéssel állítják tudásukat a gyakorlati építőmunkának, a népgazdaság fejlesztésének szolgálatába és eredményesen járulnak hozzá a dolgozó nép életszínvonalának emeléséhez. Tudományos munkásságuk eredményeiről az elmúlt években Pécsett és Debrecenben tartott vándorgyűléseken számoltak be. Nagy eseménye lesz tudományos életünknek az I. Magyar Fizikus Kongresszus, amelyen fizikusaink az egész ország nyilvánossága és külföldi országok tudományos életének képviselői előtt ismertetik a magyar fizika állását, eredményeit és feladatait.

Az I. Magyar Fizikus Kongresszus, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat hívott egybe, hétfőn reggel kezdi meg tanácskozásait a Budapesti Műszaki Egyetemen. A kongresszus ünnepélyes megnyitása után *Novobátzky* Károly Kossuth-díjas akadémikus *»A hazai fizika helyzete a múltban és ma«* címmel, *Gombás* Pál Kossuth-díjas akadémikus pedig *»Egy új statisztikus atommodellről«* tart előadást. A kongresszus tanácskozásain a baráti országok tudományos életének képviselői is résztvesznek, s közülük többen előadást is tartanak.

Szeptember 1-én kezdődik az új tanév

Az új tanév megnyitása előtt az általános- és középiskolákban az igazgatók által meghatározott napokon tartják a javító- és különbözeti vizsgákat. *Az általános iskolai pótbeiratások* augusztus 28., 29. és 31-én lesznek. A tanévnyitó ünnepélyeket az általános- és középiskolákban szeptember 1-én rendezik.

Az első tanítási napon, szeptember 2-án reggel 8 órakor *Erdey-Gruz* Tibor oktatásügyi miniszter köszönti a Kossuth-rádión az általános- és középiskolai tanulóifjúságot, valamint a pedagógusokat.

Az 1953/54. tanév szeptember 1-én kezdődik tanévnyitó ünnepéllyel *az egyetemeken is.* Az elsőéves hallgatók augusztus 31-én, a felsőbb évfolyamok hallgatói szeptember 1-én és 2-án iratkoznak be. Az utóvizsgát tevő hallgatók feltételesen szeptember 1-én és 2-án iratkozhatnak be.

Fokozni kell a küzdelmet az amerikai burgonyabogár ellen

A nyugati és déli szomszédos államokban az amerikai burgonyabogár nagy mértékben elszaporodott s a határon átrepülő bogarak a nyugati megyékben lévő burgonyavetéseinkben is számos fertőzési gócot okoztak. A minisztertanács most határozatot hozott a veszedelmes kártevő elleni harc fokozásáról. A növényvédelmi szervek — a dolgozó parasztság társadalmi úton szervezett segítségére támaszkodva — ezideig meg tudták akadályozni a burgonyabogár nagyobbarányú elterjedését. A fertőzés visszaszorítására és a meglévő gócok kiirtására a kormány kellő mennyiségű növényvédőszert és nagyteljesítményű növényvédő gépeket biztosított. A védekezés költségeit teljesen az állam fedezi. Valamennyi mezőgazdasági termelőnek egyaránt fontos érdeke és kötelessége, hogy burgonyavetéseiket állandóan figyeljék, sűrű időközökben bokrokként átnézzék és ha a jelentkező kártevőt megtalálják, jelöljék meg a helyet és azonnal jelentsék a helyi tanácsnak. A megyei és járási, valamint a községi tanácsok felelősek az amerikai burgonyabogár elleni küzdelem jó megszervezéséért, a munka megfelelő ellenőrzéséért.

VÁLASZ az olvasónak

»Anyanyelvünk érdekében« címmel a *»folyó borról«* közölt levelünkkel kapcsolatban a Budapesti Városi Tanács kereskedelmi osztálya közli: »A levélíró észrevétele helyes, utasítottuk a Vendéglátóipari Trösztöt, hogy a »folyó bor« elnevezést szüntessék meg és helyette a »kimért bort« használják.

SPORT

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke a Népstadionról és Magyarország olimpiai rendezéséről

Avery *Brundage,* a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke, aki a MOB meghívására részt vett a Népstadion felavatási ünnepségén, sajtóértekezleten nyilatkozott benyomásairól.

A Népstadion — mondotta — úgy építési, mint sportszempontból nagyszerű alkotás s a megnyitó ünnepség méltó volt a korszerű sportlétesítményhez. *A Népstadion kisebb bővítések után alkalmas lesz az olimpiai játékok megrendezésére.* Igen tetszett a megnyitó ünnepség közönségének tárgyilagos magatartása.

Az 1956. évi olimpiai játékok rendezésével kapcsolatosan azt mondotta Brundage, hogy Ausztrália azért kapta ennek az olimpiának a rendezési jogát, mert minden olimpián részt vett és azokon eredményesen szerepelt. Egyelőre csak a lovasversenyek megtartása bizonytalan. Ha Ausztrália lemondana, nyitott kérdés, hogy az 1960. évi rendezés igénylői közül ki kapja meg a rendezés jogát.

Ha Magyarország megkapná az olimpiai játékok rendezési jogát, ezt rendkívül fejlett sportjával és az eddigi olimpiákon elért eredményeivel érdemelné ki. A magyar sport teljesítményei már a helsinki olimpián csodálatot váltottak ki Brundage-ból is, ez az egyik oka, hogy eleget tett a meghívásnak és eljött Budapestre a Népstadion megnyitására. Az olimpiai elnök *ellátogatott Sztálinvárosba is* s mint mérnök, *nagyra értékeli, hogy ilyen hatalmas művet ilyen rövid idő alatt hoztunk létre.* Ez is biztosítéka lenne, hogy az olimpiát is jól bonyolítanánk le.

Brundage végül hangsúlyozta, hogy *az olimpiai eszme a béke eszméje* és az olimpiai játékok a nemzetközi barátság versenyei.

Vízilabda csapatunk megnyerte utolsó mérkőzését is a nemzetközi hatos tornán

A hollandiai Nymwegenben szombat délután fejezték be *a nemzetközi vízilabda hatos torna* küzdelmeit. Magyarország az utolsó fordulóban Spanyolország válogatottjait fölényesen 8:1 (4:0) arányban győzte le, Kárpáti és Szívós 3—3, Markovics és Gyarmati góljaival.

A magyar csapat végeredményben *a második helyen* végzett, miután a spanyol bíró közreműködésével elvesztett jugoszláv mérkőzés pontjait már nem tudta behozni. Hollandia, Spanyolország, Olaszország és Belgium csapatai következtek utánunk.

Vasárnapi kiemelkedő sportesemények

Labdarúgás: NB I mérkőzések: Kinizsi—Vasas, Üllői-út, ½5 ó, Postás—Győr, Üllői-út, ½3 ó, Csepel—Sztálin Vasmű, Csepel, ½5 ó, Salgótarján—Dorog, Salgótarján, ½5 ó, Sz. Honvéd—B. Honvéd, Szeged, ½5 ó. NB II Totó-mérkőzések.

Kerékpár: Világbajnoki verseny Zürichben, magyar versenyzők részvételével.

Motor: Motorcsónakbajnokság, Csepel, 11 ó.

Röplabda: Magyar Kupa középdöntő mérkőzései.

Tenisz: Tizek bajnoksága, Margitsziget, ½3 ó.

Úszás: Műugróbajnokságok, Sportuszoda, 2 ó, ifj. bajnoki verseny Esztergomban.

Vívás: Balaton kardbajnoksága Balatonfüreden.

A Népstadion építésénél közreműködött sportolóknak és vezetőknek adott át jutalmakat Hegyi Gyula, az OTSB elnöke szombaton a Sportcsarnokban, majd a válogatott férfi és női tornászkeret mutatta be nagy tetszés mellett rotterdami gyakorlatait.

Lósport

A vasárnapi galoppversenyekre jelöltjeink a következők: I. Gazember, — Gólyahír — Gizella. II. Ballet — Virágdísz — Körösakna. III. Sóstó — Szándékos II. — Szittyalány. IV. Sarlós — Tornabuoni — Dogma. V. Cukrászlány — Tangó — Álnév. VI. Csiba — Áldozat — Cili. VII. Teringette — Römi — Betty. VIII. Tesék Mária — Dunna — Álló. IX. Cinkota — Zápor — Cédrus.

Szombati ügetőeredmények: I. 1. Balambér 2. Bajtárs 3. Bűvös. T: 24, h: 12, 13, 39. Bef: 40 és 187. II. 1. Asztag 2. Adópengő. T: 16, h: 10, 10. Bef: 32. III. 1. Mirjam 2. Akkurátus. T: 65, h: 36, 16. Bef: 222. IV. 1. Kincsem II. 2. Rómeó 3. Alapos. T: 24, h: 12, 12, 11. Bef: 78 és 44. V. 1. Acsa 2. Bármikor 3. Fekete Madár. T: 52, h: 20, 12, 17. Bef: 105 és 178. VI. 1. Bonzi 2. Véletlen 3. Avion. T: 50, h: 22, 26, 19. Bef: 147 és 209. VII. 1. Esemény 2. Ádám fia 3. Dursuline. T: 33, h: 21, 34, 25. Bef: 166 és 123. VIII. 1. Alap 2. Ariadne 3. Csalafinta. T: 45, h: 18, 15, 29. Bef: 120 és 378. IX. 1. Annuska 2. Kamasz 3. Hadapród. T: 144, h: 26, 19. 22. Bef: 473 és 685. X. 1. Pornó II. 2. Pepi 3. Solex. T: 37, h: 16, 30, 20. Bef: 176 és 110.

Színházak és mozik műsora

Állami Operaház Szabadtéri Színpada (Margitsziget): P: Faust (7), Szo: Párizs lángjai (7), V: János vitéz (7).

Nemzeti Színház (Margitszigeti Szabadtéri Színpad): V, H, K, Sze: Szentivánéji álom (7).

Fővárosi Vig Színház: Egész héten: Egy marék boldogság (7).

Majakovszkij Színpad (Margitsziget): V: Vidám szigeti délután. Látta-e már Budapestet nappal (4), Vidám hajó (fél 8), Sze: Csajkovszkij: V. Szimfónia, Sosztakovics: Dal az erdőről. A Magyar Állami Hangversenyzenekar előadása (fél 8), Cs: Kacagó csütörtök (fél 8), Szo: Balett-est (fél 8), V: Vidám szigeti délután (4), Legkedveltebb operettmelódiák (fél 8).

Állatkerti Szabadtéri Színpad: V: 150 százalék humor (fél 8), Szo, V: Keringő és Bordal-est (fél 8).

Károlyi-kert: H: Magyar Állami Hangversenyzenekar, C. bérlet, 4. est, Haydn: Évszakok (8), Cs: Magyar Állami Hangversenyzenekar, D. bérlet, 4. est (8), Szo: Bécsi-est (8).

Vidám Park: V, Cs, Szo, V: Le a bürokráciával (fél 8).

Nemzeti Sportcsarnok: V: Csinn-Bumm cirkusz (fél 11, 4), Szo: Csinn-Bumm cirkusz (4), V: Csinn-Bumm cirkus (fél 11, 4).

Fővárosi Nagycirkusz: Egész héten: Humor a porondon (4, 8).

Mozik műsora:

1953. augusztus 20—23.

Magyar filmsorozat Alkotmányunk Ünnepének tiszteletére:

URÁNIA (Rákóczi-út 21.): 20-án Déryné (Kísérőműsor: A kiskakas gyémánt félkrajcárja), 21-én Janika (Kísérőműsor: Hunyadi László), 22-én Különös házasság, 23-án Talpalatnyi föld (Kísérőműsor: Bánk bán).

TÁTRA (P.-erzsébet): 20-án Janika (Kísérőműsor: Hunyadi László), 21-én Mágnás Miska, 22-én Talpalatnyi föld (Kísérőműsor: Bánk bán), 23-án Különös házasság.

ALKOTMÁNY (Újpest): 20-án Mágnás Miska, 21-én Különös házasság, 22-én Civil a pályán, 23-án Nyugati övezet (Kísérőműsor: Erdei sportverseny).

ANNA (csehszlovák film): DÓZSA (Róbert Károly-krt. 59.) f5, h7, 9.

RÓMA 11 ÓRA: PUSKIN (Kossuth Lajos-u. 18.) f10, f12, f2, f4, h6, 8, SZABADSÁG (Bartók Béla-u. 64.) 11, h2, 4, n7, f9, FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3.) prol. f4, h6, 8, MUNKÁS (Kápolna-u. 3/b.) n6, f8, vas. és ünn. 3, ZUGLÓI (Angol-u. 26.) f4, h6, n9.

AZ ÓCEÁN JEGÉN (magyarul beszélő színes szovjet film): (Kísérőműsor: Népművészet az Érchegységben): FÁKLYA (Lenin-krt. 88.) n5, f7, h9, FÉNY (Újpest) 6, 8, vas. és ünn. 4.

MAKSZIMKA (Kísérőműsor: Este a fonóban): SZIKRA (Lenin-krt. 120.) 5, hétre prol. 10, 12, n3, f5, h7, 9, MÁJUS 1. (Mártírok útja 55.) 4, hétre prol. 4, n7, f9, HUNYADI (Kispest) 6. n9, vas. és ünn. h4, SZABADSÁG (Újpest) h6, 8, vas. és ünn. f4, ÚJVILÁG (R.-keresztúr) h6, 8, vas. és ünn. f4.

ELVESZETT MELÓDIÁK (színes, zenész osztrák filmvígjáték): DUNA (Fürst Sándor-u. 7.) f5, h7, 9, CORVIN (Kisfaludy-köz) prol. h4, 6, f9, SZIGET (Margitsziget) 3. hétre prol. 8 óra.

TWIST OLIVÉR (angol film): TANCSICS (Csepel) 3. hétre prol. f6, h3, vas. és ünn. f4, BETHLEN (Bethlen Gábor-tér 3.) 6, hétre prol. 4, n7, f9, JÓZSEF ATTILA (R.-palota) prol. h6, 8, vas. és ünn. f4, CSILLAG (Cs.-hegy) h6, 8, vas. és ünn. f4, RÓZSAVÖLGYI (XIV., Rózsavölgyi-tér) 21—22. 8 óra.

1. TÉLI REGE, 2. SZINES SZÖTTES, 3. 1. sz. SZINES PLASZTIKUS HIRADÓ: TOLDI, plasztikus mozi (Bajcsy-Zsilinszky-út 36.) 5, n7, f8.

KÜLÖNÖS HÁZASSÁG (oroszul beszélő magyar film): GORKIJ (orosz nyelvű mozi) (Akácfa-u. 4.) h6, 8, vas. és ünn. f4.

1. Magyar híradó. 2. Szovjet híradó, 3. Béke és barátság I—II. rész, 4. Magyar sporthíradó, 5. Kényeske: HIRADÓ (Lenin-krt. 13.) Reggel 9-től este 11-ig folytatólag.

Nevess velünk (négy magyar film egy műsorban): BÁSTYA (Lenin-krt. 8.) 11, 1, 3, 5, 7, 9, ÓBUDA (Selmeci-u. 14.) prol. 4, n7, f9, KULTÚR (Kinizsi-u. 28, kertmozi) f4, h6, 8.

Angyallal nyaraltam (színes csehszlovák filmvígjáték): CSOKONAI (Népszínház-u. 13.) 10, 12, 2, 4, 6, 8, BRIGÁD (P.-lőrinc) f6, h8, vas. és ünn. n4, ATTILA (B.-fok, kertmozi) 6, n9, vas. és ünn. h4.

Erkel (magyar zenei film): SPORT (Thököly-út 56.) 4, n7, f9

Táncmester (zenés, szovjet film): ADY (Somogyi Béla-u. 3.) prol. 4, 7, KÖLCSEY (Kispest) f6, n9, TAVASZ (R.-palota) 6, n9, vas. és ünn. h4.

Díszmagyar (magyar film): VÖRÖSMARTY (Üllői-út 4.) 4, n7, f9.

Rejtelmes sziget (szovjet film): TANÁCS (Szt. István-krt. 10.) n5, f7, 9, Újlaki (Bécsi-út 69.) h6, 8, vas. és ünn. f4.

Budapesti szabadtéri mozik:

SZIGET (Margitsziget): Elveszett melódiák 3. hétre prol. 8 óra.

RÓZSAVÖLGYI (XIV., Rózsavölgyi-tér): 21—22. Twist Olivér, 8 óra.

KARINTHY FERENC:

BUDAPESTI TAVASZ

— Regény — *(118)*

Deseő és Sztankovich a második emeleten lakott, egy folyosóról nyíló, hosszúkás utcai szobában, a három Torresini grófnő pedig a mellettük lévő szobában. A mama most vidékre utazott, a két leány, Teresa és Nina volt a háziasszony. A vendégek már többnyire megérkeztek: a vaságyakon itt ült Andrássy Maxi, Csáky Erzsi, még egy fiatal leány, a nagyfejű Gyalókai — aki azt a cikket írta — és a szoba egyetlen karosszékében egy másik testes, ötven év körüli, fekete férfi rövid, szőrmés mikádóban — mert mindig fázott —, ez volt Herszényi Jenő, Margaret férje. Feleségével együtt tegnap este érkezett a sárszigeti birtokról, ő hozta a kis hordó vörösbort és itt aludt, a harmadik ágyon. Amikor Zoltán belépett, éppen mesélt valamit és most a házigazdára pillantott, folytassa-e? De mind hangosan követelték, hogy ne hagyja abba és Deseő Béla is gyorsan, símán elintézte a bemutatást.

— Engedd meg Jenő bányám, Pintér Zoltán, régi kedves barátunk s minden titkaink tudója... Szóval folytasd nyugodtan, ne kínozd népeidet...

— Szervusz fiam — nyújtotta oda vastag, húsos tenyerét Herszényi s mint minden szeme elé kerülő élőlényt, néhány másodpercre átható tekintetének sötét hegyére tűzte az új jövevényt, mintha ennyi idő alatt kellene végleg tisztába jönnie, hogy ki ez, mi ez. — Szóval ez a Margaret, ez egy nagyszerű aszszony, bele kell festeni a Herszényi-címerébe. Egy pillanatra nem ijedt meg, pedig a három fickó már ott tört-zúzott a hálószobában, ment mindenütt utánuk nyugodtan. Ugyanis éppen azt mesélem, amikor az egyik éjjel csetnikek törtek ránk, átjöttek csónakon — magyarázta meg Zoltánnak is. — Hiszen tudták azok, hogy én nem vagyok otthon, sorba ledurrantottam volna mindet a Bommüller-remmel. Persze az ékszert is megtalálták, egy zsebkendőbe volt kötve az egész, Margaret ott tartotta az éjjeliszekrénye fiókjában, de egy arcizma se rándult, amikor a csetnikek vezére zsebrevágta. A fickó pedig, mielőtt odébb álltak volna, még ráfogta a pisztolyt: gyerünk az ágyba! Margaret pedig — hiába: született várúrnő! — egy szót se válaszolt, rá se nézett. Az a disznó paraszt pedig a csizmáját sem húzta le, dehát éppen ez volt a szerencse. Amíg a szerb szorongatta, Margaret szépen visszalopta a nadrágzsebéből a kendőt és a nyitott ablakon át a sötét kertbe hajította. Amikor pedig végre elkotródtak, forró fürdőt vett és kész. Hát nem kell aranyba foglalni ezt az asszonyt? No, így maradt meg Herszényiéknél a jövendő nemzedékre a családi vagyon!

Zoltán azt hitte, a bemutatkozásnál valamit félreértett: nem lehet, hogy a saját feleségéről beszéljen így valaki. A többiek diszkréten a levegőbe néztek vagy a fejüket csóválták, Andrássy Maxi azonban, akiben már öt pohár bor volt, magas fejhangon kukorékolni kezdett. Gyalókai, az újságíró, hatalmas felsőtestével az ágyra dőlt, elbődült:

— Az új Zrínyi Ilona! Becsületszavamra: megérdemli a Corvin-láncot! És az a barom állat nem vette észre, hogy a zsebében kotorásznak?! Hiába Jenőkém, új világ lesz, rossz napok jönnek az ilyen herszényi Herszényiekre, meg a Deseőkre, de genere Ond és a többi degenerékre... Ha jön a nép, hé, nagyurak, szívecskéim, mi lesz? Herszényi csak legyintett egyet a húsos tenyerével, mintha legyet hessegetne odébb.

— Jól van Rinó, járassátok a szátokat, abból most meg lehet élni. Persze csak egy ideig. Sokáig a nyilasok sem éltek meg belőle. Kiabálni persze én is tudnék, ahhoz nem kell diploma, jó nagy demokratikus dumákat, de más dolog ordítozni és megint más dolog igazán segíteni a paraszton. Ehhez pedig te körülbelül annyit értesz, mint a tyúk az Ave Máriához, ahogy mifelénk mondják. A paraszti nyomorúságon változtatni kell, intelligens ember nem vonhatja kétségbe. Ezt nem ti találtátok ki, hiszen a legjobb elmék évtizedek óta foglalkoznak ezzel a problémával. De nem jóvátehetetlen hebehurgyasággokkal! Tizenkilencben a vörösök is kommunizáltak, Nagyatádi is osztott földet, mégis itt maradt a nyomorúság...

Gyalókai egy pohár bort öntött be élvezettel a nagy, vörös fejébe. — Magyarázhatsz te, ha majd jönnek a mezítlábasok és belerondítanak a Bösendorfer zongoráitokba... Csuda ez a bor, Jenőkém, ez az a kopaszhegyi, igaz? Szentségit annak a vacak ébredő gigátoknak, csak tudjátok, mi a jó. Becsületszavamra, igazán nem ártana nektek egy kis forradalom...

— No igen, az Abbazia kávéházból nézve elég egyszerű a dolog — felelte Herszényi, s gyűrött inge fölött összébb húzta a kopott szőrmegallért. — Honnan jön ez a huzat, gyerekek, be van csukva az ajtó? Persze a parasztot is meg kellene kérdezni. Van nekem egy kocsisom, illetve csak volt, amíg a lovakat el nem vitték, te talán emlékszel rá Béla, a Basa Pista bácsi. Háza, fiai, lányai, kutyája, mindene megmaradt, pechére még a felesége is, egy rikácsoló vén satrapa, hogy legyen eztán is, aki a vérét szívja. No, amikor vagy két hete kezdték nálunk is a földdel, hogy így a paraszté, úgy a dolgozóké, azé a föld, aki megműveli — csak az a kérdés: mivel? — mondom, az öreg megtanácskozta a feleségével, csizmát húzott és elballagott a községházára valami húsz darab tojással. Hogy neki nem kell a föld és amit neki akarnak juttatni, írják le, ő visszaadja. Csak azt kéri érte, tartsák el hóttig. Nem is rossz gondolat, igaz, gyerekek? Tudniillik így valahogy képzelik odalent most a jövendő ezredévet. Mondtam is Margaretnek: amit a Basa Pista bácsi kér, én is elfogadnám. Minek veszkődni? Földet, mindent odaadok, tartsanak el hóttig. Még jól is járnak, sokba nem kerülnék, ahogy a vesémmel állok. Csak az a kérdés, mit fogtok aztán vacsorázni az Abbázia kávéházban.

— Szóval, Jenő bátyám, szerinted folytatni lehet mindent a régiben, leszámítva persze a nyilasokat? — kérdezte Sztankovich Ottó s a tiszteletteljes buzgalomtól majd összeverte a bokáját ültében.

— Marhaság... — morogta Herszényi és halkan kihentett egyet, apróra gyűrt zsebkendőjével megtörölte a száját. — Na tessék, itt a meghülés. Ezerkilencszázharmincnyolc: akkor büdösödött meg a dolog. A Darányi, az az ősállat, a milliárdos győri programmjával! Kellett neki rohamsisak! Szóval, ami azóta lett: zsidótörvények, Jurcsek-gazdálkodás, a sok nímand a számtalan szinekúrával, ezt mind vissza kell csinálni. De egy lépést sem tovább, mert abból megint csak felfordulás lesz. Tessék engedni fejlődni a gazdasági életet a maga természetes, egészséges útján. Az úgyis kinövi a rosszat, mint a gyerek az angolkórt.

— Unom! Unom! Elég a politikából! Menjetek át a másik szobába! — kiabálta Andrássy Maxi, az egyetlen a társaságban, aki nem respektálta Herszényit.

(Folytatása következik)

SZÉP, RÉGI HÁZAK KÖZÖTT

(Megjegyzések a budapesti városkép kialakításához)

GYÖNYÖRŰ FŐVÁROSUNK ÉPITÉSZETI HAGYOMÁNYAI a Várdombhoz és a volt Belvároshoz fűződnek. Innen fejlődött ki a mi szép Budapestünk. De, sajnos, a városnak éppen ez a két része szenvedett legtöbbet a fasiszta háború pusztításaitól. Éppen legszebb épületeink mentek tönkre, égtek ki s ezért volt szép és hálás elgondolás a fővárosi tanácstól a régi városkép helyreállításáról szóló intézkedés, a szedettvedett, a kapitalista verseny céljait szolgáló rendszertelen, legtöbbször ízléstelen és rikító portálék lebontására adott rendelkezés.

Sajnálatos azonban, hogy *pontosan körvonalazott rendszer e városkép helyreállításában, az esztétikus városkép kialakításában még nincsen.* Kormányunk új gazdasági politikája nagy súlyt fektet a lakóházak tatarozására, felismervén a dolgozóknak azt a kívánságát, hogy barátságos házakban lakjék, barátságos, kedves utcákon közlekedhessék. A dolgozók azt akarják, hogy *a város képe kedves és szép legyen.* De nem elég csak a gépies tatarozás. Kell, hogy azt *sok szeretet* is hassa át s a jövőben ne történhessenek meg olyan hibák, melyek közül néhányra e sétánk során rámutatni igyekszünk.

A PORTALÉK LEBONTÁSA ÉS A RÉGI UTCAKÉP HELYREÁLLITÁSA a Sztálin-úton és a József Attila-utcában kezdődött. De a József Attila-utca 1. számú ház *semmiképpen sem műemlék.* Nyilván a mult század első harmadában készült, amikor még a szomszédos Dorottya-utcai házzal egy volt. Homlokzata semmit sem mond, ennek ellenére tavaly, vigyázva a legkisebb rácsrészlet azonosságára, az üzletsort igen nagy költséggel átépítették s most kiáltó ellentétben áll a belügyminisztérium Alpár-tervezte berlini bank-stílusával. Viszont az utca folytatásában, a József-tér túlsó oldalán, a rendkívül kedves homlokzatú épület összetákolt portáléjú üzletsora ahelyett, hogy lebontásra s az eredeti kép rekonstrukcióra került volna, a sarkon levő szörnyű portáléjú volt espresso romjait rekonstruálták a Köztársasági Automobil Club részére. A csatlakozó, *Hild* József által épített Engels-téri saroképület, melyet tetszetősen helyreállítottak egészen az üzletsorig, még ma is a régi, ízléstelen portálékat hordja. De hogy milyen szép volna nélkülük, mutatja a portál nélküli trafik boltnyílása.

A szemben levő, ugyanesak Hild-féle, úgynevezett Derra-házat, a tatarozáskor a földszinten is kibontották s *szép KÖZERT-portálét* építettek. A másik oldalt viszont teljesen elrontja a Sport- és Játékbolt firmatáblája. A csatlakozó Teleki Pál-utcai épület ugyancsak Hild tervezése, de oda a Posta Központi Kézbesítő Hivatala olyan nyomorék nyílást falazott, amelynek tervét aligha látta mérnöki hivatal. Épületet így elrontani merénylet a városkép ellen.

A volt Hatvani-ház, a Nádor-utca 3., erősen megsérült az ostrom alatt. Bájos empire-épület, a hiányzó részeket valószínűleg újjáépítik. De miért vágott bele az MTH olyan rettenetes ablakokat? Az MTH külön építészi osztálya gondolhatott volna rá, hogy ez stílussértés. Az úgynevezett Marokkói-ház, a József Attila-utca 11 alatt, még József császár idejében épült, 1780 körül. Nyilván lebontásra kerül, amikor a Nemzeti Színházat felépítik az Engels-téren. De addig! *Addig sem szabad a reprezentatív József Attila-utcai útvonalat ennyire elrontani.* Nem elég, hogy a volt textilnegyed ízléstelensége telerakta a házat a legcsúnyább portálékkal, most a Kegyeleti Szövetkezet és a Repülő Szövetség egyszerűen befalazott nyílásokat s az ablakkereteket nyilván az Ecseri-úton vásárolta meg.

IGEN SZÉPEN ÉS SOK SZERETETTEL HELYREÁLLITOTT ÉPÜLET a Bajcsy-Zsilinszky-út 19. Kár, hogy a cukrászda hatásrontó cégtábláit, amelyek megbontják az egész ház képét, még mindig nem távolították el. A Bajcsy-Zsilinszky-út 21 üzletsorát a hajdani átalakításkor vasbeton-koszorúkkal váltották ki. Ezeket most — a közbeeső pillérek befalazása után — kézierővel, kalapáccsal, hetek munkájával vésték. Természetesen így az átalakítási munkák sokba kerülnek. *Tanulni lehet a Sztálin-út és a Nagymező-utca saroképülete helyreállításának munkájából,* ahol a kiváltásokat nem bolygatták, álablakokat alkalmaztak s ezzel igen sok munkaerőt és pénzt takarítottak meg.

A Láng-tervezte Sztálin-út 2-es számú épület nyitja meg a Sztálin-út panorámáját. Ezt nagyon szépen helyreállították, de éppen magán a Sztálin-úton hagyták meg az egyetlenegy romos, vasszerkezetű, stíluszavaró üzlet portáját, amelyet sürgősen le kellene szedni.

Visszatérve a Bajcsy-Zsilinszky-útra, a 6-os romház bontásakor a 4-es számú is megrepedt. Ez az a ház, amelynek hatalmas tűzfala a Deák Ferenc-tér felé fordul s melette most készült el az Engels-tér felé az új útvonal. Ezt a tűzfalat most nagy munkával megerősítik. *Reméljük azonban, hogy a Deák-tér új rendezésébe már nem kerül bele ez az ormótlan tűzfal.* Egyébként a Földalatti Gyorsvasút Deák-téri állomásának építésével kapcsolatos térrendezésre nem a legszebb reményt nyujtja az, hogy a volt evangélikus törzsépület földszinti részén, bár leszedték róla az ormótlan faportálékat, *teljesen más nyílású és méretű ablakkereteket* helyeztek el, mint amilyen az emeleteké. Ezzel megrontották a helyes arányú épület egységét. Különben itt fedeztük fel a portálék alól kikerült kedves feliratot: *»Ezen épületet nem szabad bemotskolni!«* Jó lenne ezt a feliratot épségben megőrizni.

HÚNYJUK BE A SZEMÜNKET, ha továbbmegyünk, az Engels-tér szörnyű állapotán. Húnyjuk be a szemünket az V. kerületi tanács kultúrháza előtt és a Nemzeti Szalon homlokzata láttán is. Nem lehetne itt — amíg a Nemzeti Színházat építeni kezdik — *legalább valami tatarozást* végezni? Az V. kerületi tanács szép és jó munkát végezne, ha itt, az ablakai alatt, rendet csinálna és saját székházában is a három év alatt tönkrement porta kismozaikját felszedetné, mert egyrészt így ormótlan, másrészt balesetet is okozhat.

Egész üzletsora van az Irodagépjavító Vállalatnak a sűrűforgalmú Bécsi-utcán. *A sok elhanyagolt, volt üzlethelyiség valahogyan egységes stílusba lenne hozandó,* ha már ez a vállalat a reprezentatív hivatalnegyedben végzi ipari munkáját. De a szemben levő harmincadutcai saroképületről sem tudni — *Zufall* Lőrinc műve, s most a reprezentatív Vendéglátó Tröszt van benne —, miért viseli még mindig a régi üzletek maradványait. Akármenynyi szép éttermi enteriőr is függ ezekben a vitrinekben, a kép mégis stílustalan.

A VÖRÖSMARTY-TÉREN, a volt Harmincad-épület telkén levő épületek közül a József-térre nyíló, a nagy orvos: Kovács Sebestyén által hajdanában épített házat *nagyon szépen helyreállították.* Az az épület azonban, amelyben a Terményforgalmi van, minden kritikán aluli, mert az épület karakterétől és méreteitől távolálló nyílásokat vésték bele. A tervezőnek az átalakításokkal kapcsolatban *a városképre, az épület egységes homlokzatára is gondolnia kellett volna.*

Szemben, a volt Futura épületében van a belkereskedelmi minisztérium. Igen szépen átalakította a szomszédos, volt Fővárosi Takarékpénztár épületét, de nem gondolt arra, hogy a törzsépület földszintjét megszabadítsa a most már teljesen fölösleges és céltalan üzleti portáléktól. Úgy véljük, *éppen a minisztériumnak kellene erre példát mutatnia* és eltüntetnie a jól-rosszul bemeszelt kirakatüvegeket.

Letérve az Apáczai-Cseri János-utcába, csodálkozni kell, hogy az ÚVATERV új palotájának monumentális szoborcsoportozata — ha már, úgy látszik, nem kapja meg a másik oldalra a pendant-ját — *már évek óta nélkülözi talapzatán a kőburkolatot.* Kicsi dolog ez, mégis jellemző. Ugyanesak érdekes, hogy míg az utca másik oldalán levő három házból kettő a legszebben helyreállított épületek közé tartozik, addig éppen az, amelyikben a 21. Építő Trösztot tartja irodáit —, földszintjében nincsen helyreállítva, s ami fel van építve belőle, nem felel meg az épület arányainak.

A Szervita-térre kiérve, igen kérdéses, hogy a Szövet-Mintabolt szocialista-realista stílusa miként fog megbirkózni az épület barokkjával. A templom városházutcai oldalán nagy költséggel és szeretettel évek óta épül egy üzlethéz. A tanács lebontotta a szomszédos városházutcai Szervita-ház felragasztott faportáljait és *a Városházához méltó* nyílásokat alkotott. Erre egy vállalat felépített melléje *egy modern irodaházat,* amelynek stílusával nyilván baj van, mert az építkezés hónapok óta nem mozdul: hiányzik az engedélye. De hogyan jutott el addig is, hogy ez az építkezés ennyire felfejlődött?

KISEBB-NAGYOBB HIBÁK ezek. Befejezésül csak azt kérdjük, hogy a Pilvax Vendéglátó Vállalat *miért épített egy modern házban* hatalmas költséggel rabitz-bolthajtásokat, gipsz-fülkéket, miért falazott be nagy nyílásokat, hogy ezzel Petőfi Pilvaxának hangulatát elérje? Pedig — nem szólva arról, hogy Petőfi Pilvaxa nem is ezen a helyen volt — a második szomszédban *a már száz évvel ezelőtt is régi, úgynevezett Károlyi-Trattner-házban,* ahol valaha a Tudományos Akadémia is szállását tartotta — annyi boltívet, fülkét, korabeli hangulatot találhatott volna, amennyit csak akart, sokkal kevesebb költséggel.

Barkóczi Péter

A Népművészeti és Iparművészeti Kiállítás

A Műcsarnokban megrendezett *Népművészeti és Iparművészeti Kiállítás* gazdag szemléje a magyar nép — és részben a szomszéd, testvéri népek — ősi tehetségének, ízlésének, alkotókészségének. Igaz, sok esetben szemelvényes ugyan ez a kiállítás, rendezői mégis jól válogatták össze a múlt és a jelen alkotásait. Jó érzékkel emelték ki különböző múzeumaink egyes jellemző darabjait, régi bútorművességünk, ötvösségünk, textilművészetünk emlékeit, az egyes stíluskorszakok, az egyes társadalomtörténeti periódusok jellegzetes dokumentumait — mindezt összevéve joggal várhatjuk, hogy ez a kiállítás újabb és újabb tanulnivágyó, gyönyörködésre és okulásra kész tömegeket vonz majd a Nemzeti Múzeum, az Iparművészeti Múzeum és még inkább — a forgalomból sajnos annyira félreeső Néprajzi Múzeum felé.

Előljáróban mégis fel kell vetnünk egy kritikai megjegyzést. A rendezés nem határolta el a tudatos iparművészetet a sokásoká ösztönös népművészettől s a megfelelő tisztázásra itt nem is láttunk kísérletet. A *népi művészet* vonala szép és töretlen ívben halad a múltból a jelen, a jövő felé; ugyanekkor a tudatosabb *iparművészet* vonala megtörött. Ugyanekkor a népi művészet a népi demokrácia szerető gondoskodásának segítségével sorra levetkőzi a kapitalista korszak kis- és nagypolgári romboló hatásait és visszatalál ősi gyökereihez.

Az „iparművészet" fogalma eléggé újkeletű fogalom; a 19-ik század vége óta, a mi századunk eleje óta lett használatos; az iparművészet máig is rengeteget küszködött, hogy helyes irányt találjon, végigjárta a nagy- és kispolgári ízlés változatos, de egyben kínos és kellemetlen útjait, kísérletezett erre-arra mindenféle irányokkal.

Máig sem vetkőzte le a tudatos iparművészet ezt a kísérletező jellegét. *Jó úgy tehát a kiállítás népi, népművészeti része tudatos iparművészetünknek, hogy megtalálja a helyes irányt.* Kerámia művességünk, városi, tudatos részén visszatükröződik ez a kísérletezés, az elmúlt korszak bizarr és szecessziós, »moderneskedő« iránya itt-ott még sokban viszszakísért. De lehetetlen mindjárt nem elsőnek említenünk *Kovács Margit* munkáit, amelyekből gyönyörű sorozatot mutat be a kiállítás: Kovács Margit hatalmas erejű és ugyanekkor rendkívül gazdagon, finoman árnyalt művészete egyszerre példája a magasrendű művészi tudatosságnak, és a nép ősi formakincsébe, tiszta ízlésébe való szerető elmélyedésnek. Életörőm, őszinte lelkesedés és mély belső igazság ragyog Kovács Margit művészetén. S a nép szellemébe való beleérzés izzik *Pekáry* István gobelinjének talán kissé túlzsúfolt szépségén is. Ugyanekkor *Ferenczy Noémi* gobelinjének tudatos egyszerűsége mélységes erkölcsi komolyságot, s elmélyedést sugároz; ez az »urbánus« művészet szigorú és fennköltpátoszával egyetemes jelentőségű: város és falu dolgozói mind önmagukat érezhetik meg Ferenczy Noémi alakjaiban.

A legkiválóbb tudatos mai iparművészeket említettük az iparművészeti termelés különféle ágaiból; példának említettük őket, hogy *miként lehet és kell tanulni szolgai és anakronisztikus utánzás nélkül a népművészet romlatlan szellemétől,* a hajdankor nemes művességeitől.

Sajnos, mai *textilművességünk* jelentős része lemaradt; a mai dolgozó nő szükségleteire szánt ruhaanyag-tervek, a dolgozó ember lakásába szánt bútorszövetek — sok igyekezet ellenére is — mintha kissé szürkén, erőtlenül simulnának bele a kiállítás színességébe, ragyogásába.

Ugyanez az elégedetlenség vonatkozik *ötvösségünk* mai állására is; mintha a kiállított régi magyar ötvösművek és a mai tudatos ezüstművesség között hiányzanék minden folytonosság, mintha egyes mai ötvöseink például az egykori Benyovits-díszműáruda »divatos« ón tárgyaitól vettek volna rossz példát...

Sajnálattal jegyezzük fel technikailag kiváló *üvegiparunk* művészeti, tervezői hátramaradottságát is. A kiállítástól várjuk, hogy nemesítse, szépítse művészeink *tudatos népi magyarságát, emberségét,* és várjuk egyben tőle, hogy reáébressze a dolgozó tömegeket az igazi, az örök szépségre.

Önmagukban is ízléstnevelők az összes kiállított tárgyak, ha a rendezés akarva-akaratlanul nem választotta is szét a régi népművészetet, a népi demokrácijában megújhódó tiszta és hamisítatlan mai népművészetet és a tudatos iparművészet régi és mai törekvéseit. Ízléstnevelő, hogy sorra megmutatták a két-három évszázad előtti magyar *fazekasmesterség* kincseit, a magyar népi fazekasságot a cseh és szlovák, illetve távolabbról középnémet forradalmi, üldözött »preszocialista« habánok művészetével rokonító dokumentumokat, amelyekből azután kinőtt a holicsi, majd tatai, herendi és utóbb a pécsi Zsolnay-majolika. Ízléstnevelő eredménye a kiállításnak, hogy kritikai szemmel nézik az emberek a mai herendi termékeket. Ugyanezt várjuk a textilművesség tekintetében is: mert kell hogy megmozgató hatása legyen az eddig nyilvánosság előtt alig ismert régi magyar hímzések, textíliák gyönyörködtető szemléletének. S dolgozó népünk azt is joggal kívánhatja — a népgazdaság az export érdekében is! — hogy a Zsolnay-gyár újra gyártson sablonos tömegcikkek mellett csodás, mélytűzű eozin-edényeket...

Más módon is bebizonyosodik a kiállítás gazdag és szép néprajzi anyagával a nép elsőbbsége, alkotó fölénye. Mert hiszen honnét is merített az egykori magyar »úri« művészet? Ameddig az osztrák-barokk be nem tört az idegen uralom és elnemzetietlenítés véres útján hazánkba, nem létezett különbség »úri« és népi művészet között! A kiállított, gyönyörű és megkapó faragású palóc bútorok igenis állhatnának (mint ahogy előtte ott is állottak!) a Rákóczi-ak, Thökölyek udvarházaiban. Kik alkották az »úri« szükségletre szánt bútorokat? Bizony paraszti eredetű asztalosmesterek. Kik voltak az egykori »úri hímzések« alkotói? Parasztasszonyok, akik színes, mesés képzeletükkel, melyben már ott van az olasz reneszánsztól és a török, keleti rokon-ízléstől való tudatos tanulás készsége is, ott dolgoztak a régi nagyasszonyok, a Rákóczinék, Thökölynék, Zrínyi Ilonák szükségleteire.

Lehetetlen itt mindent felsorolnunk, lehetetlen névszerint sorra vennünk a néptő, tanulni akaró mai iparművészeket, (akiknek része, mondjuk ki, aránylag csekély a kiállí-

Kisjankó Bori néni

(MÉSZÁROS MIHÁLY rajza)

táson) és a tiszta népi forrásokból táplálkozó mai népművészeket, akikre olyan szeretettel figyel dolgozó népünk és kormányzatunk. A népi, nemzeti tudatosodás egyik hasznos és szép formájához jutunk el itt. Bizony, sok-sok ember írtózik az üzletekben még mindig burjánzó kispolgári dekorációs, lakásberendezési ízléstelenségektől és inkább veszi körül magát otthonában a népi ízlés szépségeivel, szőttesekkel, párnákkal, kerámiákkal.

Hasznos volt tehát, hogy a *Népművészeti Bolt* külön osztályt nyitott a kiállításon, amelynek olcsó árai vonzó és propagatív hatást sugároznak.

A kapitalista nyűgtől megszabadult *matyó művészet* növekvő biztonsággal visszatér eredeti gazdag formáihoz és *fazekasmívességünk* mind nagyobb lendülettel bontakozik tovább. A hódmezővásárhelyi *Vékony* Sándor, a karcagi *Kántor* Sándor és *F. Szabó* Mihály, a nádudvari *Fazekas* István, a mezőtúri *Badar* Erzsi, a sárospataki *Szkircsák* Bertalanné, a siklósi *Gerencsér* István, a szekszárdi *Tamás* József, a mohácsi *Horváth* Márk továbbá *Kisjankó* Borbála ősi, örök gyökerekből táplálkozó művészete külön, hosszas méltatást igényelne s végig külön alapos megtárgyalást követvetel az is, hogy tudatos iparművészetünk *mint értékesítse mindezeket a népi tanulságokat?*

A *Népművészeti és Iparművészeti Kiállítás* meggyőz bennünket a nép történelmi elsőbbségéről, meggyőz a népi művészet előremutató és haladó jellegéről s egyben »örök emberségéről« is. Példát mutat művészeinknek és közönségünknek egyaránt, hogy miként értékesítsük mai életünkben a nép nagy hagyományait és tanításait. Még hiányosságaiban s hibáiban is szemléltesse törekvéseinket a szebb jövő, a minél teljesebb emberi boldogság és szépség felé. Tudatos és népi iparművészetünk mindig-mindig új virágba szökkent a nagy nemzeti szabadságküzdelmek idején; ma ez a virágzás megállíthatatlan s bizunk benne, hogy e kiállítás tanulságaiból új művek, új szépségek születnek míveseink, művészeink, himző és pingáló asszonyaink szabadon lélekző szívéből.

Gogolák Lajos

Nagyarányú szervezési munkával készítik elő

az új tanév megnyitását

Az iskolai vakáció végéhez közeledik. A tanügyi hatóságok a szünidő alatt nem voltak tétlenek: kellő időben előkészítették az új tanév megszervezését, zavartalan megindítását.

Amint az előző iskolaév lezárult, azonnal hozzákezdtek mind az általános, mind a középiskolák tatarozásához. Az iskolaépületek mintegy 90 százalékát helyreállították mindenütt, ahol arra szükség volt, pótolták a hiányokat, újjáépítettek, bővítettek, úgy, hogy az új tanévben hatvannal több tanterem áll rendelkezésre, mint a múlt tanév végén. Az állami és tanácsi iskolai beruházások mellett az iskolaépületek helyreállításában és bővítésében jelentős szerepet töltött be a Szülői Munkaközösség, amely különösen a VIII., X., XII., XXII. kerületekben fejtett ki jelentős közreműködést. A Simor-utcai iskolában például *több mint 100 sztahanovista és élmunkás szülő,* a MAVAG és a Ganz Vagon dolgozóinak segítségével napközi berendezést és sportpályát készített. A II. kerületi Vörös Hadsereg úján a Szülői Munkaközösség építette fel az úttörőtábort, a kőbányai Kápolna-téren pedig iskolakertet létesített. A Külső Bécsi-úton még nagyobbarányú munkára vállalkoztak a szülők. A környéken lakó dolgozók az általános iskola négy tanteremmel való bővítését vállalták magukra társadalmi munkával, csupán a különleges munkákra alkalmaznak szakmunkásokat.

Az új tanévben több új iskola nyílik a fővárosban. Teljesen elkészült a szeptemberi megnyitásra a XI. kerületi Köbölkuti-úti 16 tantermes gyönyörű, modern iskolaépület, a szocialista kultúrlétesítmények legújabb büszke alkotása. Az Attila-úti iskola mellett, közvetlen a régi épülethez csatlakozóan, egy 8 tantermes iskola létesült. Az új tanévtől kezdve a régi épületben működik majd az általános leányiskola tagozata, a régi épületben pedig a fiúiskola kap modern otthont. A XX. kerületi Mártírok útján szintén új általános iskolát adnak át rendeltetésének a most kezdődő tanévben. Szaporodik a főváros középiskoláinak száma is szeptembertől. A XVII. kerületi Pesti-úton, a volt »gróf« Vigyázó-kastélyban megnyitják a kerület általános gimnáziumát, amely egyelőre két évfolyammal és négy osztállyal kezdi meg működését. Ezzel most már Budapest *valamennyi kerületében* van középiskola.

A következő tanévben megduplázódik az orosz tagozatú gimnáziumok száma. Az eddigi öt helyett tíz gimnázium alakul át orosz tagozatúra éspedig az eddigieken: a Jurányi-utcai, Munkácsy Mihály-utcai, csobáncutcai, Szent Imre herceg-úti és a csepeli gimnáziumokon kívül: az újpesti Április 4-téri Könyves Kálmán, a Mester-utca 60. alatti Fáy, a gömbutcai Berzsenyi, a XX. kerületi Török Flóris-utcai Bagi Ilona és a XXII. kerületi Pentz Károly-utcai Budai Nagy Antalról elnevezett gimnázium.

A nyári szünidő alatt is foglalkoztak a pedagógusok a tanuló ifjúsággal. Gyakoriak voltak a családlátogatások is, amelyek során a továbbtanulás érdekében győzték meg az érdekelt szülőket. Ennek eredményeként egész nyáron folyt a pótbeiratkozás. Augusztus 1. óta sok pedagógus korrepetál rendszeresen a gyengébb előmenetelű tanulókkal, akiket előkészítenek a pótvizsgákra.

Augusztus 27, 28 és 29-én tartják a javító- és egyéb vizsgákat, ugyanezeken a napokon zajlanak le a hivatalos pótbeiratkozások. Még többezer tanuló beiratkozására számítanak.

Augusztus utolsó napjaiban a pedagógusok elsőízben rendezik meg a szaktárgy-konferenciákat. Most folyik a pedagógusok beosztása is. Több változás történik — szokás szerint — a tanszemélyzet elhelyezésében. Vidékről számos pedagógus kerül fel fővárosi iskolákhoz, ezek beosztása is most van folyamatban.

Az új tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 1-én lesz s szeptember 2-án megkezdődik a rendes tanítás.

G. J.

KÖNYVKÖTŐ K. SZ.

VII., Somogyi Béla-u. 9

(udvarban) Tel.: 225-805

A KÖZÖNSÉG SZOLGÁLATÁBAN!

Felhívjuk a lakosság figyelmét arra, hogy szövetkezetünkben minőségi kivitelben egyes darab KÖNYVEK KÖTÉSÉT is vállaljuk

OFOTÉRT 3 sz. bolt

VII., Rákóczi-út 80

VASÁRNAP NYITVA

Reggel 8—14-ig

SZTK-vények beváltása

Használt fényképezőgép-vásárlás

Kis probléma, amely nagyra nőtt

Sok kárt okozhat a tervszerűtlenség az elektromos berendezések karbantartásánál

A napokban a posta levelet kézbesített, három angyalföldi üzembe: a *Csavarárugyárba*, az *Elzettbe* és a *Fémszerelvényáru Gyárba*. A kis cédulákon — amelyek szélsebesen kerültek az igazgatóhoz — ez állt: *Az Elektromos Művek értesíti az üzemet, hogy évi karbantartás miatt 1959. október 5-én 8-tól 15 óráig szünetel az áramszolgáltatás.*

Mindhárom üzemben összeültek a vezetők, hogy mit tegyenek. Egy teljes műszak termeléskiesése ugyanis nem gyerekjáték. Aggasztotta a vezetőket az is, hogy nem állnak a legjobban a veresnyefelajánlások teljesítésével, s ha egy műszak kiesik, nehezen tudják pótolni a lemaradást.

Karbantartás és termelés

Felvetődött a kérdés, miért nem végzik vasárnap a karbantartást az elektromosok. Végeredményképpen olcsóbb megoldás, ha ők dolgoznak vasárnap. A Csavarárugyár energetikusa azonban az állítja, hogy nincs béralap a vasárnapi túlórákra az Elektromos Műveknél. *Az elmúlt években az üzemek fizették állományon kívüli béralapjukból az elektromosokat*, hogy elkerüljék a termeléskiesést, s ne kelljen a munkamenetet átszervezniük. Ez talán most is megoldható.

Ezért felkeresem az Elektromos Műveket és megkérdezem: mi a véleményük arról, ha ők dolgoznak vasárnap, s az említett üzemek a kitűzött napon zavartalanul termelnek.

A *Kábelosztályon* így vélekednek: Nekünk is jár vasárnap, nem lehet az összes javításokat vasárnap végezni, mert akkor 365 vasárnap kellene az esztendőben. A törvényes rendelkezés értelmében havonta két szabad vasárnapunk van. S ha egyik-másik vasárnap dolgozhatnánk is — vasárnapi túlórakeretünk sem korlátlan.

— *Szóval, ha az üzem fizetné állományonkívüli béralapjából a karbantartást, akkor meg lehetne csinálni a munkát vasárnap?*

— *A vállalatok főhatósága a KGM, és ha a mi felső szervünk, a Nehézipari Minisztérium is hozzájárul, akkor igen.*

Tovább megyek a Nehézipari Minisztérium villamosenergia osztályára. *Kiss Lipót* osztályvezető jól ismeri a problémát. Azzal kezdi:

— Az üzemek tudják, hogy minden évben egy nap szükséges az energiaszolgáltató berendezések karbantartására. Csak éppen nem tervezik.

Az üzemekben természetesen nehéz olyan hétköznapot találni, amelynek ne lennének meg a termelési feladatai. Erre az a válasz, hogy a 113-as rendelet kimondja: munkaszüneti napokon kell pótolni a termelési kiesést. Igen ám, de nem olyan egyszerű a dolog, amikor a tervek túlteljesítéséről, az 1960-as termelési szint eléréséről van szó.

A Nehézipari Minisztériumban azt is megtudom, hogy nemrég tárgyalták a *Láng Gépgyár*, a *Magyar Acél* és még nyolc üzem hasonló problémáit. Nem kevésről van szó. Gondoljunk csak arra, hogy *az elektromosok vasárnapi munkabére tíz üzemnél összesen csak 6500 forint, míg egyedül a Láng Gépgyárban félmillió forint értékű termeléskiesés lenne.* A vasárnapi műszakkal ezt nem tudják pótolni, mert a dolgozók nagy része vidékről jár be.

A vita végül is úgy dőlt el, hogy az elektromosok dolgoznak vasárnap. Most újabb három üzem, a Csavarárugyár, az Elzett, a Fényszerelvényáru Gyár jön hasonló gondokkal. Holnap még tíz, húsz sorakozik fel mellé jük.

Nem másodrendű kérdés

Mi a véleménye erről a KGM energetikusainak? *Csikós Károly* mérnök a következőket mondja:

— Sajnos, zavaros a helyzet ezeknél a karbantartási munkáknál. *Nincs megfelelően összehangolva az Elektromos Művek karbantartási terve az üzemek terveivel.* Hiába küldenek ki 30 nappal előbb értesítést, hogy mikor lesz a javítás. Az a nap, amely nekik megfelelő, a legritkább esetben kedvező az üzemnek.

Olyan gyáraknál pedig, mint a Láng vagy a Magyar Acél, egyik hétköznap sem jó. De meg kell mondani, hogy az üzemek is követnek el hibát. *Nem kezelik ezt a kérdést elég komolyan*, és így rendszerint későn jelentkeznek problémákkal. Sokszor olyan későn jön a jelzés, hogy a helyzeten már nem lehet változtatni.

Csak néhány KGM-üzemben probléma az energiaszolgáltató berendezések karbantartása? *Nem. Ugyanezt megtalálják a könnyűipar legtöbb üzeménél és más tárcákhoz tartozó vállalatoknál is.* Nem lehet tehát kis ügynek kezelni, hiszen *naponta százezrekről van szó.*

Mit lehet tenni? Az érdekelt minisztériumok és a Tervhivatal rendet teremthetnének, *ha olyan tervet dolgoznának ki, amelyben a karbantartások ideje jobban alkalmazkodna az üzemek által megadott időpontokhoz.* Az Elektromos Műveknél pedig megteremthetnék annak lehetőségét, hogy — mint a többi szolgáltató vállalat, a KÖZÉRT, a gyógyszertárak stb. vasárnap is rendelkezésre álljanak, még akkor is, ha esetleg bővíteni kell munkáslétszámukat. Ezenkívül helyes lenne *gondoskodni arról, hogy karbantartással kapcsolatos vasárnapi munkáknak* is legyen fedezete.

P. F.

Az újító választ vár

1954 áprilisában Láng Ferenc és társa a Csepel Autógyárból újítási javaslatot nyújtott be szorzógép előállítására. A szorzógépre olyan szükség volt a népgazdaságnak, mint a falat kenyérre. A KGM 70 000 forintot adott a kivitelezésre. Októberben elkészült a kísérleti gép. Ezután különböző bizottságok összesen 102 tanácskozást tartottak a sorozatgyártás megindításáról, de nem jutottak közös nevezőre. Végül a gép elektromos vezérlési hibáinak kijavítására 1956-ban újabb 60 000 forintot szavaztak meg.

Az idő múlásával közben külföldről vásárolhattunk szorzógépet, teljesítménye négyszerese volt a hazainak. Az üzemek — helyesen — a külföldi gépeket szerezték be.

Az újítók dicséretet érdemelnek, mert annak idején fontos probléma megoldásához éjt nappallá téve, fáradozva keresték a kiutat. A KGM illetékes szerveinek minden támogatását megkapták. Mégis igazuk van, amikor szóvá teszik a további eljárás nem egészen emberséges módját. Mert a KGM az újítók eddigi érdemeit elismerve — máig sem tisztázta velük a helyzetet és nem tett pontot az ügy végére. Ők a végleges választ hiányolják — s joggal. Gondot kell fordítani arra, hogy egyetlen újítási javaslat, ötlet — legyen hasznos, vagy felesleges — se maradjon válasz nélkül. Ne éljen az újítóban tüske, amely kedvét szegi a további újításoktól. *(tarai)*

Indonéz parlamenti képviselők Budapesten

Az Interparlamentáris Unió magyar csoportja meghívására *Sudarsono* vezetésével indonéz parlamenti képviselők küldöttsége érkezett szerdán, többnapos látogatásra Magyarországra. A küldöttséget a Ferihegyi repülőtéren *Bozsóki Ferenc* országgyűlési képviselő, az Interparlamentáris Unió magyar csoportjának alelnöke, *Galló Ernő*, az országgyűlés jegyzője, valamint a Külügyminisztérium és az országgyűlés több vezető munkatársa fogadta. A küldöttség megérkezése után tisztelgő látogatást tett *Rónai Sándornál*.

Az ország legjobb szocialista brigádjainak vezetői tanácskoztak a SZOT-ban

Szerdán délutánra a Szakszervezetek Országos Tanácsának székházában tanácskozásra hívták össze az ország legjobb szocialista brigádjainak vezetőit. A tanácskozáson az ország több mint harminc gyárának és vállalatának szocialista brigádvezetői vettek részt.

Olajos József, a SZOT termelési osztályának vezetője üdvözölte a megjelenteket, majd *Szuhai Dezső*, a SZOT termelési osztályának helyettes vezetője mondott bevezetőt. Ezután a brigádvezetők szólaltak fel. A felszólalásokra *Szuhai Dezső* adott választ. (MTI)

Elnökségi fogadóórák a Szaktanácsban

Folyó hó 11-én, pénteken délután 3—6 óráig Martin Ferenc, a SZOT titkára tart fogadóórát. (A SZOT címe: VI., Dózsa György út 84/B.)

Fogadás Bulgária nemzeti ünnepe alkalmából

Bulgária nemzeti ünnepe, a felszabadulás 15. évfordulója alkalmából *Krasztyu Sztojcsev*, a Bolgár Népköztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete szerdán este fogadást adott a Néphadsereg Tiszti Házában.

A fogadáson megjelent *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, *dr. Münnich Ferenc*, a Minisztertanács elnöke, *Kiss Károly*, *Rónai Sándor*, *Somogyi Miklós*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *Nagy Dániel*, az Elnöki Tanács elnökhelyettese, *dr. Sik Endre* külügyminiszter.

A munkásszállások lakóinak kulturálódásáért

A MÉMOSZ messzemenően gondoskodik a budapesti építőipari munkásszállások sokezer lakójáról. *Még ebben az évben több mint másfélszázezer forint értékben televíziót, zongorát és más hangszereket vásárolnak.* Több szálláson általános iskolák működnek és gondoskodnak a munkások szakmai továbbképzéséről is. Igen széleskörű az ismeretterjesztés is. Az idén eddig már 1628 előadást tartottak.

Az elmúlt félévben több mint ezerrel gyarapodott a munkásszállás-könyvtárak olvasóinak száma. *Az Egressy Klub segítségével ebben az évben a budapesti munkásszállásokon idáig 65 könyvkiállítást és 31 irodalmi estet rendeztek.*

Megjelent a Nagyvilág szeptemberi száma

A bolgár felszabadulás 15. évfordulója alkalmából Emilián Sztánev elbeszélését és négy bolgár költő — Kjuljávkov, Grubesliева, Matev és Karaangov — verseit közli világirodalmi folyóiratunk. A kínai irodalomra és a nagy kínai kultúrára Je Seng-tao A fülbevaló, Zsen Ta-lin A tücsök c. elbeszélése, továbbá Weöres Sándor és Károlyi Amy Kínáról szóló több verse és Kínai útijegyzet hívja fel a figyelmet a Kínai Népköztársaság megalakulása tizedik évfordulójának előestéjén. Paul Eluard költői életművét több válogatott verssel, jeles műfordítók tolmácsolásában mutatja be a Nagyvilág, amelyben a nyugatnémet Georg Britting, a columbiai Eduardo Carranza s a román Eugen Jebeleanu versei is olvashatók. Négy további elbeszélés is gazdagítja a szeptemberi számot: az amerikai William Faulkner Egy fekete Pantalone, az ukrán Szemjon Zsurahovics Családi beszélgetés, a francia Félicien Marceau Filuména és az olasz Marcello Venturi Germán vakáció c. elbeszélése. Vas István Angliai utazás címmel írt naplót a Nagyvilágba, amelyben vitacikk, folyóiratszemle, gazdag könyvrovat, képzőművészeti, zenei és filmcikk is található.

Tudósok és bányászok baráti találkozója Dorogon

— Oligocén vagy pleisztocén?

— Inkább azt mondanám, eocén!

Egy darab megkövesedett fatörzs fölött folyik a vita. Nemrég került elő a csolnoki iszapolásoknál. Végül *megállapítják róla, hogy mammutfenyő törzsének darabja s mintegy 40 millió éves.* A vita színhelye azonban korántsem az akadémia, vagy valamely tudományos intézet, hanem a dorogi bányászok József Attila Művelődési Háza, ahol a *bányásznapon rendezték meg első ízben a bányászok és tudósok baráti találkozóját.*

A szénmedence tájmúzeuma körül csoportosult múzeumbarátok köre már eddig sok önkéntes munkával járult hozzá a környékbeli ásatások sikeréhez, az értékes őskori és római leletek feltárásához. *Simonek István* aknász, bányamentő, *Galcsik János* váját, *Muntyán István* bányageológus a többi amatőr régész és érdeklődő közt most személyesen beszélhette meg tapasztalatait a magyar régészeti kutatás több meghívott szakemberével. Ott volt *Németh András*, a Művelődésügyi Minisztérium múzeumi osztályának vezetője, *B. Bónis Éva*, *Korek József*, *Patay Pál*, a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti kutatói, *Faller Jenő* professzor, a soproni bányamúzeum, *Sopronyi Sándor*, a szentendrei tájmúzeum vezetője és mások.

Kulturális létesítményekkel is gazdagodtak e napon a dorogiak. Tóth János, a szakszervezet trösztbizottságának elnöke megnyitotta a tájmúzeum új pavilonját, amelyben az Erzsébet-aknán újabban feltárt római kerámiákat állították ki. *Átadták gazdáiknak a művelődési ház újonnan berendezett, világvárosi színvonalú bányászklubját is.* A klub falait *Gáspár Sándor* annavölgyi bányász származású festőművészünk 22 képből álló sorozata díszíti, amely a Dorog vidéki szénbányászat első 80 évét mutatja be, a mai bányászok elődjeinek sanyarú életét és munkáját a múlt század derekáig. A sorozat képei tanulmányok a művész készülő s a szénmedence egész történetét feldolgozó freskójához.

Handlovai csehszlovák bányászok is részt vettek az ünnepségeken s elismeréssel nyilatkoztak a dorogiak művelődési eredményeiről.

(g. szabó)

JOLIOT-CURIE SZOBRA. Készül a Képzőművészeti Alap művészi bronzöntödéjében Marton László szobrászművész Joliot-Curie szobra, amelyet a XII. kerületi Joliot-Curie téren (volt Királyhágó tér) állítanak majd fel. Képünk: Jekl József szoboröntő a szobor bronzöntvényén dolgozik

(MTI Foto — Friedmann Endre felvétele)

Régi budai házacskák

a bécsi vásáron

A Práterben, a vasárnap megnyílt 70. Bécsi Nemzetközi Vásáron 20 ország — köztük Magyarország — zászlaját lengeti a szél.

A népi demokratikus országok — *a Kínai Népköztársaság, Csehszlovákia, Lengyelország, Románia, az NDK és Magyarország* — impozáns méretű kiállítással vesznek részt a vásáron. A kiállítás közepén emelkedik a *Kínai Népköztársaság* monumentális pavilonja. Bejárata előtt hatalmas tömeg: a rendezők csak nagy üggyel-bajjal tudják eligazítani az érdeklődők ezreit, akik ámuló szemmel tolonganak a csodálatosan szép *szőnyegek, selymek, elefántcsont faragások előtt*, de nem kisebb meglepetéssel szemlélik *a kínai nehéz- és könnyűipar legújabb, legkorszerűbb termékeit.*

A nemzetek csarnokának középső részét a *magyar kiállítás* foglalja el. A kínai pavilon után itt van a legtöbb érdeklődő. Nem csoda: *a magyar kiállítás ebben az évben kitűnően sikerült.* A pavilon jobb oldalán *régi budai házacska* utcai frontját építették fel, a szemben levő oldalon pedig a *Rákóczi úti árkádsort.* Középen mennyezetig érő vitorlás-csónak áll, s körülötte kis sátrak alatt friss magyar gyümölcsök, szőlő, barack, paradicsom és paradicsom-paprika. Tömeg állja körül *Kántor Sándort*, a népművészet mesterét, aki a nézők szeme láttára készíti a cseréptányérokat, fazekakat, korsókat.

A magyar nehézipar termékeit külön csarnokban, a Nordhalleban állították ki.

(garai)

Osztrák miniszterek a magyar pavilonban

Kedden délután *Pittermann* alkancellár, majd *Bock* kereskedelemügyi miniszter tett látogatást a magyar pavilonban. Bock kereskedelemügyi miniszter különösen a könnyűipari cikkek és a bútorok iránt érdeklődött. Szerdán délelőtt *dr. Tschadek* igazságügyi miniszter tekintette meg a magyar pavilont.

A NÉPSZAVA TELEFONSZÁMA: 224—819*

Összkomfortos lakás

— *Lakást keres? — kérdezi a Marx téri lakásbörze előtt egy jól öltözött, fekete bajuszos, középkorú férfi egy idősebb munkástól. A munkás továbbra is a hirdetéseket olvasva, csak úgy hitetlenkedve, félvállról odaszól:*

— *Hát ha lenne...*

A bajuszos erre se szó, se beszéd, belekarol és kissé távolabb húzva az öreget, gyors beszédbe kezd:

— *Ide figyeljen, papa. Egy olyan lakást tudok, hogy megnyalja utána a tíz ujját. Központi fűtéses, kettő szoba összkomfortos. Az ablaka a Dunára néz. A fürdőszoba a menynyezetig csempézett, gyönyörű beépített fürdőkáddal. Éjjel-nappal hideg-melegvíz. A szigeti melegforrás adja a vizet. Igaz, a lakás a második emeleten van, de ott a lift. Egy gombnyomás és máris fenn van.*

— *Ne is mondja tovább — állította meg a szóáradatot a bácsi. — Ilyen lakást én úgyse tudnék megfizetni.*

— *Micsoda? Megfizetni? — vetette fel fejét sértődötten a bajuszos. — Hát mit gondol maga rólam, mi vagyok én, lakásüzér? Ha még egyszer nénzt emleget, úgy itt hagyom, hogy térdig legyalogolhatja a lábát, amíg ilyen lakást talál. Nagy István lakatos vagyok az Orionból. Csak nem képzeli, hogy egy dolgozótársamat kiuzsorázom?*

A bácsi érdeklődése egyre inkább felkelt a lakás iránt.

— *Bolder József vagyok — mutatkozott be ő is.*

A bajuszos pedig Jóska bácsi karját szorongatva, meséli, hogy 63 éves bátyja megkapta az útlevelét és rövidesen Angliában telepszik le egyik rokonuknál. Mivel Jóska bácsi nagyon hasonlít a bátyjára, ahogy meglátta, mindjárt rá gondolt. Egyre meghatódottabban beszélt — mint mondotta —, mindezt azért, mert arra gondol, hogy rövidesen el kell válnia bátyjától. Pedig nagyon szeretik egymást. Egyetlen kikötése volt, hogy ha Jóska bácsinak megfelel a lakás, néhanapján meglátogathassa.

Jóska bácsi ezzel szemben kikötötte, hogy ha beköltözik, anyagiakban sem feledkezik meg a fáradozásról, amit a bajuszos megadással fogadott. És szinte már a lakásban érezte magát, amikor a bajuszos invitálta, hogy most azonnal megtekintse az eljövendő lakosztályt.

A Marx tértől elindultak a Körúton a Duna felé. A Néphadsereg Színházzal szemben a bajuszos megállt:

— *Ebben a kutya melegben hogy megszomjazik az ember — majd a vendéglő felé tekintgetett. — Jóska bátyám nem szomjas? — kérdezte.*

— *Ha már elindultunk, előbb nézzük meg a lakást, majd aztán oltjuk szomjunkat — volt a válasz.*

— *De türelmetlen. Évekig vár lakásra, most pedig azt a tíz—húsz percet sem bírja ki. Na, menjünk csak ide be — és már indult is a vendéglő felé.*

Leültek egy asztalhoz, a Jóska bácsi rendelt két korsó sört. A bajuszos a pincér után szólt, hogy neki fel rumot is »dobjon« bele, mert ő úgy szereti. Amikor a sör elfogyott, kiderült, hogy a »Pista öcsém« — Jóska bácsi már csak így szólította — egyenest a munkából jött és dél óta egy falat sem volt a szájában. Pedig ahogyan panaszolta, »az üzemi kosztról hamar megéhezik az ember«. Megjött a két vacsora is. Ezután Pista öcsém már csak egy doboz Symphoniát rendelt, mert az olcsóbb fajta kaparja a torkát.

Jóska bácsi csaknem egy szazassal lett könnyebb, amikor már mint két jóbarát elindultak a Duna-parton a lakás felé. Jó félórai gyaloglás után a Pista öcsém egyszercsak megáll:

— *Na, a viszontlátásra Jóska bátyám, én itt jobbra fordulok, sietek, mert vár a babám — mondotta.*

— *És a lakás? — kérdezte Jóska bácsi, majd kővé meredten.*

— *Ne izgassa magát, tata, árt az egészségének — mondotta Pista öcsém, majd felmutatott a Duna felett sápadtan ragyogó holdra és felugrott az éppen induló villamosra.*

Jóska bácsi a tovasuhanó villamos után nézett, földbegyökerezett lábakkal, majd ő is felnézett a holdra. És most az egyszer úgy látta, hogy a hold kajánul vigyorog rá. Megfenyegette, aztán elindult hazafelé. Útközben bosszúsan azt a régi közmondást dünnyögte: »A jó pap holtig tanul.«

Tarai László

Televízióhálózatunk fejlesztése
(Riport a 3. oldalon)

*

Jobban meg kell szervezni a garanciális javításokat
(Riport a 8. oldalon)

*

Lesz bőven must a vendéglőkben
(Tudósítás a 8. oldalon)

Gáspár Sándor látogatása a Kábel- és Sodronykötélgyárban

Gáspár Sándor, a SZOT főtitkára szerdán meglátogatta a *Kábel- és Sodronykötélgyárat*, ahol hosszan elbeszélgetett a dolgozókkal, szakszervezeti bizalmiakkal, gazdasági vezetőkkel, tanácskozott a szakszervezeti bizottság tagjaival a dolgozókat foglalkoztató kérdésekről, a kongresszusi verseny eredményeiről, a szakszervezeti munka tapasztalatairól. (MTI)

Világ proletárjai egyesüljetek!

NÉPSZAVA

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJA

87. ÉVFOLYAM, 212. SZÁM ÁRA 60 FILLÉR 1959. SZEPTEMBER 10, CSÜTÖRTÖK

Számos épületet határidő előtt adtak át a kongresszusi verseny eredményeként

A pártkongresszus tiszteletére hirdetett munkaverseny az építőiparban is *újabb munkasikereket eredményezett.* A dolgozók felismerve a munkaverseny fontosságát, *mindenütt jelentős felajánlásokat tettek, s a legtöbb helyen ezeket túl is teljesítették.*

Az ÉM Országos Építőipari Igazgatóság vállalatai elsősorban a műszaki, szervezeti kérdésekben tettek sokat. Az utóbbi hónapokban a teljesítménybérben *dolgozók aránya az átlagos 65,5 százalékról 71,9 százalékra nőtt.* Jól haladnak a többi között a Budaörsi úti »öntött ház« és a Hamzsabégi úti középblokkos kísérleti építkezések munkáival.

Az *ÉM Út- és Vízépítési Igazgatóság* alá tartozó vállalatok *a lakásépítkezéseknél 1000, egyéb létesítményeknél pedig 3068 nap határidő rövidítést értek el.* A lakásépítkezésekben különösen kitűnt a Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat, a miskolci Kilián-lakótelep építkezésénél, ahol *30 nappal a határidő előtt készítettek el 120 lakást.*

A 31. számú Állami Építőipari Vállalat Kazincbarcikán *50 lakást átlagosan 35 nappal előbb adott át,* mint a szerződésben vállalt határidő.

A Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat a kongresszusi versenyben *behozta az iskolaépítkezéseknél mutatkozó lemaradását is.* Ez évben négy — a Hejőbába, Borsodszentgyörgy, Borsodbóta és Tiszakeszi községbeli — iskolák építkezése vasbetongerendák hiánya miatt akadozott. *A vállalat ezt a lemaradását szeptember 1-ig pótolta. Ezekben az iskolákban még az idén megkezdődhet a tanítás.* A lemaradás mellett sikerült úgy szervezni a munkát, hogy a tiszaszederkényi négytantermes iskolát a szerződés által előírt december 31-e helyett már augusztus végén át tudták adni.

Az igazgatóság a nagy bortermésre való tekintettel *terven felül 42 000 hektoliter különböző űrméretű bortartály elkészítését vállalta.* Az időközben jelentkező kavicshiány miatt némileg lemaradtak, azonban ezt már részben be is hozták. *A munka jelenlegi állása szerint a tartályok elkészülnek a határidőre.*

Az ÉM Területi Építőipari Igazgatóság vállalatai a kongresszusi munkaverseny keretében a lakásépítkezéseken *átlagosan 35 munkanappal megtakarítást értek el és az első félévre tervezett 1225 lakás helyett 1234-et adtak át.*

Az ÉM Szerelőipari Igazgatóság lakás, iskola, termelőszövetkezeti és egyéb építkezéseken *összesen 10 235 munkanappal rövidítette le az átadási határidőket.* Több tervezési és műszaki intézkedést valósítottak meg: az Általános Szerelővállalatnál cső-előregyártó műhely készült. A Vízvezeték- és Fűtésszerelő Vállalat egy új típusú csőhajlítógépet állított üzembe. A szerelőipari vállalatoknál *több szocialista munkabrigád biztosítja a kongresszusi verseny sikerét.*

(kő)

Kádár János és Fock Jenő Sebella Pállal, a Szolnoki Állami Gazdaság juhászával beszélget
(MTI Foto — Fényes Tamás felvétele)

Kádár János, Fock Jenő és Fehér Lajos szerdán délelőtt megtekintette a mezőgazdasági kiállítást

Kedves vendégeket fogadott és kalauzolt szerdán a mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottsága. A párt és a kormány vezetői tettek több órás látogatást a magyar mezőgazdaság nagy seregszemléjén. Ott volt *Kádár János*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, *Fock Jenő* és *Fehér Lajos*, a Politikai Bizottság tagjai, elkísérték őket *Keresztes Mihály, Magyari András* és *Szőke Mátyás* miniszterhelyettesek, valamint *Kovács Mihály*, a kiállítási iroda igazgatója.

Először az állattenyésztési pavilonokba látogattak el. Hosszan elbeszélgettek az állattenyésztési szakemberekkel, gulyásokkal, juhászokkal, sertéstenyésztőkkel. Az új fajta, fából és nádból emelt szarvasmarha-istállónál hosszasan időztek. Kádár János alaposan szemügyre vette a tetszetős istállót, s megkérdezte Szőke Mátyás miniszterhelyettestől, hogy mennyire vált be, van-e már belőle sok a termelőszövetkezetekben, állami gazdaságokban?

— *Még ebben az évben négyszázat kapnak a közös gazdaságok* — válaszolta a miniszterhelyettes.

— *Ne felejtse el, Szőke elvtárs, a négyszázadikat közösen megnézzük* — mondta mosolyogva Kádár János.

Ott szorgoskodtak a vendégek körül a fotoriporterek is. Sokat fényképeztek, de egyik sem volt olyan »bátor«, mint Bedus Pisti, hatodik osztályos csömöri kisdiák, aki a vásárfiaként kapott »Pajtás« fényképezőgéppel a bugaci csárda mellett odaállott Kádár János elé s megkérte:

— Még két kocka van benne, tessék megengedni egy felvételt.

A felvétel megtörtént.

A látogatás végén Kádár János a következőkben foglalta össze véleményét:

— *Ma — másodszor járva a mezőgazdasági kiállításon — főleg az állattenyésztési anyagot néztük meg. Az állattenyésztés kiváló, nemzetközileg is jelentős színvonalat képvisel. Örvendetesek a tenyésztési eredmények. A legfontosabb eredmény — ami itt a kiállításon is tükröződik — az ország mezőgazdaságában végbemenő fejlődés. Szembetűnő az állami gazdaságok, kísérleti gazdaságok szép állatállománya mellett a termelőszövetkezetek termelési és tenyésztési munkájának gyors javulása. Örvendetes, hogy a szép és gazdag kiállítás a szocialista mezőgazdasági üzemek javuló eredményeit tükrözi, azokra támaszkodik. Ez hazánk mezőgazdasága fejlődésének, népünk jövőjének reményt keltő és biztos záloga. Így tovább! Csak ezt kívánhatom a mezőgazdaság irányítóinak és minden dolgozójának.*

A vendégek délután megtekintették a kiállítás versenypályáján a lovasbemutatót.

(k.)

Ikarusok Konakriban

Konakri utcáin rövidesen kijelölik az új autóbuszjáratok útvonalát. Konakriban eddig nem járt autóbusz. De a városnév maga sem túlságosan ismerős, akár Conacry-nak írjuk, akár fonetikusan — noha rövidesen egyre több magyar vonatkozású hírre számíthatunk a Ghanával egyesült volt francia gyarmat, Guinea fővárosából.

Konakriban ugyanis nem akárki, hanem a MOGÜRT képviselője jelöli ki, merre jár majd az 1-es, a 2-es, vagy az 5-ös autóbusz. És valamennyi járaton Ikarus-kocsikra kapaszkodnak majd a villogó fogú, bronzbarna vagy koromfekete nyugat-afrikai utasok.

Iparunk munkája megint eljut valahová, olyan földre, amelyről nem is olyan régen még csak dzsungelfilmek vagy kalandregények útján tudtunk egyet-mást, azt is többnyire ferdén és rosszul. S nemcsak autóbuszokról van szó: a sok ezer kilométernyi távolságban fekvő ország ugyanezekben a napokban malomipari küldötteinket is vendégül látja, akik egy exportmalom építésének helyét jelölik ki. Guinea orvosokat is vár és testnevelési tanárokat, edzőket kér és biológusokat... Egy új kapcsolat acélkarja nyúl át a Földközi-tenger, a Szahara és Nyugat-Afrika fölött, s ismét egy távoli néppel kerülünk a közös munka szülte kapcsolatba.

(baktai)

Ünnepi est a szlovák nemzeti felkelés évfordulója alkalmából

A budapesti Csehszlovák Kultúra és a Szakszervezetek Művelődési Otthona a szlovák nemzeti felkelés 15. évfordulója alkalmából szerdán ünnepi estet rendezett a Fehérvári úti művelődési otthonban. Az ünnepi esten részt vettek a budapesti csehszlovák nagykövetség és a Csehszlovák Kultúra képviselői is.

Kiküldött munkatársunk telefonjelentése:

Díszszemle és tömegfelvonulás a szabadság ünnepén Szófiában

Napfényes reggelre ébredt Szófia. Igaz, immár hagyomány, hogy a szeptember 9-ét, a felszabadulás évfordulójának napját derűs ég köszöntse. Bár előzőleg napokig zuhogott az eső, szerda hajnalban tisztára fújta a szél a Vitosa ormát. A díszszemlére sorakozó katonák rohamsisakján, a tisztek ezüstös derékszíjain, dísztőrjein és a rendőrök fehér zubbonyán sugárzó napfény csillogott.

A párt és a kormány vezetőinek jelenlétében 9 órakor kezdődött meg a katonai díszszemle, amelynek erőteljes pompája lenyűgözően hatott mindenkire. Nemcsak a felvonultatott új modern fegyverek, a harckocsik, a tüzérség különböző fokozatai keltettek hatást. Sokkal inkább maguk a katonák. Azok *az emberek*, akik akár a gyalogosok zöld egyenruháját, akár a tengerészek közkedvelt, vidám fehér blúzát, akár az ejtőernyősök kezeslábasát, vagy a tisztek zöldeskék, gazdagon aranyozott kabátját viselik, egyaránt *kifejezik a dolgozó nép akaratát.*

S ha így volt ez a katonai díszszemlén, akkor méginkább sugározta *a harcos békeakaratot* Szófia dolgozóinak felvonulása. A nézők tapsai, a felvonulók sűrű soraiból galambként kiröppenő virágok, a sokak ismerős, akik vidáman köszöntik egymást, szinte elmosták a határt a felvonulók és nézők között. A régi partizánok csoportja pedig egyenesen a közönség soraiba állt a díszmenet után. Az üzemek eredményeit hirdető táblák, jelszavak mindegyikét szinte mindenki egyforma joggal vihetné ezen az ünnepségen, annyira közös, *mindannyiuké az ünnep.*

Szófia népe szeptember 9-én szabadságát, barátait, fegyvertársait, munkasikereit ünnepelte.

Faragó István

Koszorúzások Bulgária felszabadulásának 15. évfordulóján

Bulgária felszabadulásának 15. évfordulóján, szerdán délelőtt *Krasztyu Sztojcsev*, a Bolgár Népköztársaság budapesti nagykövete és a nagykövetség munkatársai megkoszorúzták a szovjet hősök Szabadság téri emlékművét, a magyar hősök emlékművét a Hősök terén és Georgi Dimitrov szobrát. A Szabadság téri koszorúzásnál megjelent *Ty. F. Stikov*, a Szovjetunió budapesti nagykövete és a nagykövetség több tagja is.

A testvéri bolgár nép felszabadulásának 15. évfordulóját több kulturális eseménnyel ünnepli meg a Kulturális Kapcsolatok Intézete és több más intézmény. A Puskin Filmszínházban szeptember 10-én nyílik meg a bolgár filmhét, ekkor mutatják be »A 13-as sz. kedvenc« című új bolgár filmalkotást.

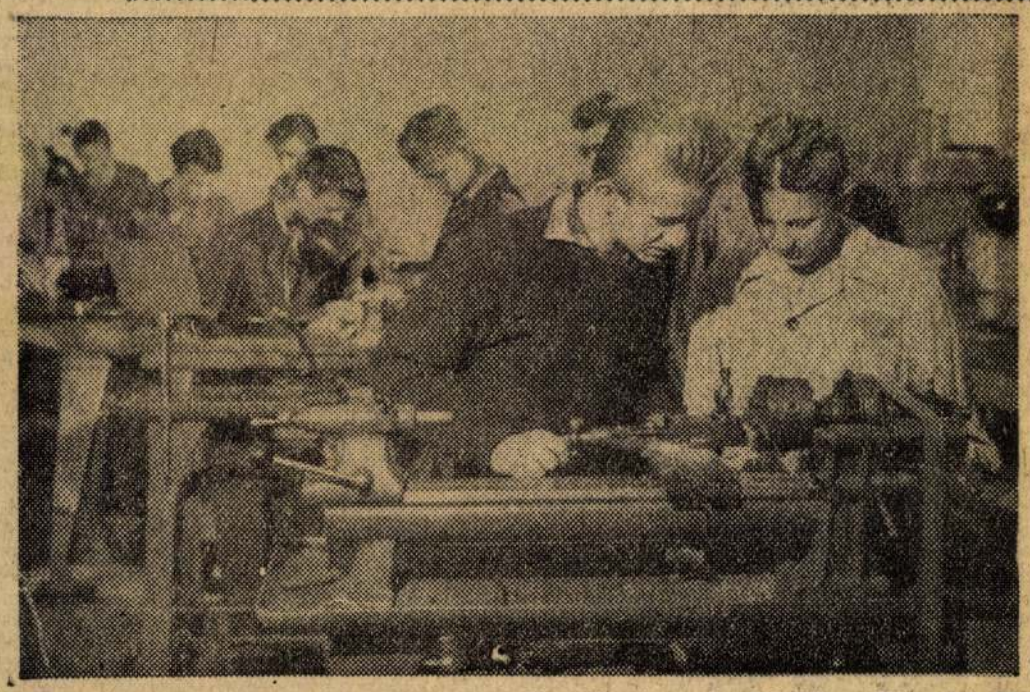

POLITECHNIKAI OKTATÁS az I., István Gimnáziumban. Az iskolában több mint 500 középiskolás diák részesül politechnikai oktatásban. A tanulók heti két óra asztalos, lakatos, gépműhely, motorszerelő és elektromos műhelygyakorlaton, kéthetenként két óra szaktárgyi gyakorlaton vesznek részt a politechnikai elméleti oktatáson kívül. Képünk: Műhelygyakorlat a III. osztályosok számára az eszterga-gépteremben
(MTI Foto — Friedmann Endre felvétele)

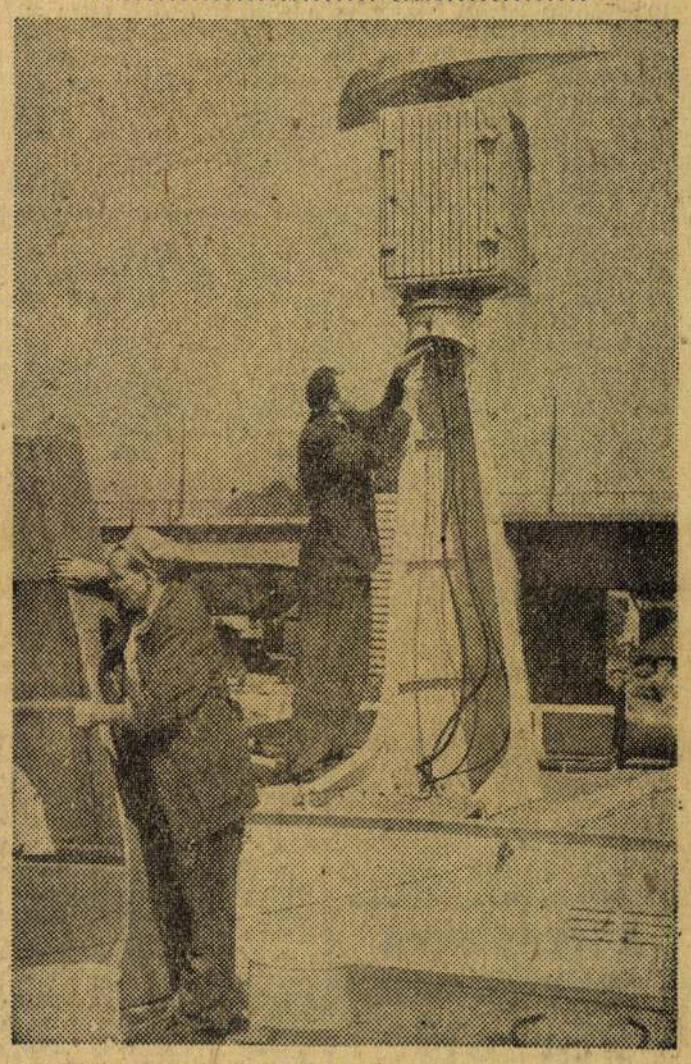

RADARTORONY AZ ÓBUDAI VÍZEN. Még egy utolsó simítás a radarkészüléken és útnak indulhat tengerek felé az Óbudai Hajógyár modern 800 LE-s diesel személyhajója
(Kollár Zsuzsa felvétele)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp.VIII.Blaha L.tér 3
Telefon:139-292.

NÉPAKARAT 1957 MAR 10.

470 K

Népművészeink alkotóműhelyében

»Művészeink alkotó műhelyében« című sorozatunkban festőinkről, szobrászainkról, zenészeinkről, színészeinkről írtunk az elmúlt hetekben. Most három népművészhez látogattunk el, hogy tájékozódjunk: mit dolgoznak, gyarapodik-e új alkotásokkal gazdag múltú népművészetünk?

KÁNTOR SÁNDOR

karcagi fazekasmester

Megperdül a korong...: Két ügyes kéz edényformájúvá vékonyítja az agyagot. Nyújtani kezdi, az íves hajlást kap, fönt kihajló karéjt. Most a felső nyílást összehúzza, a darab szép vonalú fület kap — és kész is az »orros kancsó«.

De most egyetlen mozdulattal összenyomja újra formátlan agyaggömbbé.

— Hát így korongozunk! — mondja Kántor Sándor karcagi fazekas, a népművészet mestere. A könnyűnek látszó mesterséghez sok minden kell: adottság, kézügyesség, színérzék, vegytani tudás, formák, minták, ősi motívumok ismerete, s még ezenkívül? *»Az egész ember testestül, lelkestül«* — Sándor bácsi szavaival.

Tizennégy éves korában kezdte el a mesterséget, s a híres tiszafüredi fazekasok formáit követve tanult bele. Azóta egyéni díszítéseiből, formáiból, színeiből kialakította a »karcagi« fazékkészítő stílust. Kántor Sándor ötven éve formálja a jellegzetes agyagedényeket, tányérokat, kancsókat, csempéket. Napi munkáján túlnőtt gondolatairól is beszélgetünk. Nagy terve, hogy a magyar porcelánt formájában, színezésében, mintázásában jellegzetesen magyarossá tegye. Ehhez nincs szükség a porcelán vegyi összetételének megváltoztatására, a lényeg a kellő formák, az eredeti jelleget kifejező színek összehangolása. *»Legyen a mi porcelánunk is nemzeti, mint a kínai vagy a japán!«* — ez a vágya az agyagformálás hatvannégy éves művészének, aki csak akkor komorodik el, ha arra gondol, hogy kevés az ideje.

De olyan jó erőben van, olyan frissnek látszik, hogy hisszük: sikerül és »belefér az életébe« mindaz, amit még tenni szeretne.

PÓLIK ERZSA

mezőkövesdi matyó-hímző

— *Fölvettem egy szenes végű gyufát, rajzoltam vele a papírra, s mutattam: én is tudok olyat, mint a néném. Öt éves lehettem akkor.* — A hatvanhárom éves »Erzsi néni«, a mezőkövesdi Pólik Erzsa meséli, hogy hogyan kezdett el rajzolni, hogyan kötött örök barátságot a hímzéssel. Tanulni ezt nem kellett a mezőkövesdi lányoknak. Csöndben nézték a papiroson könnyedén kanyargó vonalakat, s aztán — mintha csak utánoznák — maguk is elkezdtek rajzolni. Sok színű fonálhalom volt mindig az asztalon, csak kiválasztottak egy kendőre-, párnáravalót, s már lehetett hímezni a mélyzöld levelű, vadpiros, szűrös vagy cserfalevelű rózsákat, köztük meg égkék, hófehér vagy sárga virágokat.

— *Ötvenöt éve rajzolok már, hét gyereket felneveltem, hat lányom hímez, a húsz unokám közül is sokan. De régen jobban szerettek a lányok a ceruzával, tűvel dolgozni, mint a mostaniak. Nekünk kevés volt a földünk, én meg elég gyengének születtem, nem járhattam a mezőre, itthon gondoltam a virágokra — ebből lett a hímzés. Amíg birom a kezem, rajzolni fogok.* — S miközben kedvesen, nagyanyásan beszél, friss, játékos mintákkal futtatja be a papírt — minden színt, minden virágot a helyére, míg olyan szép, természetes lesz, mint a mező májusban.

*

A mezőkövesdi Matyóház tanúskodik arról, hogy itt sokan hímeznek és majd minden asszony ért a rajzoláshoz. S az Erzsa néni mellett figyelő kicsi Erzsi arca arról tanúskodik, hogy egykor majd ő is veszi a ceruzát, és a tele papírt mutatja: *»Nagyanyám, én is tudom...«*

LŐRINCZ IMRE

majosi fafaragó

Az istállóban egy gyalupad, félig kész szövőszékek, simára gyalult deszkák, forgács, fatörmelék — ez a műhelye Lőrincz Imre székely fafaragó-művésznek és 18 majosi gyereknek. Majos kicsi falu Tolnában, 1945-ben 106 bukovinai székely családnak — köztük Lőrinczéknek is — ez a falu lett az új otthona. Velük együtt a székely fafaragás is otthont kapott Tolnában.

Lőrincz bácsi székely ember, földműves. Már gyerekkorában bicskával járta a határt, mindig faragott. Most 18 fiút tanít, köztük a sajátjait is. 1945 óta faragnak a fiúk, mindegyik ügyesen dolgozik a bicskával, és nagy kedvvel vésnének virágokat a kopjafákra, készítenék a hagyományos tulipános ládát.

— *De nincs elég vésőnk, más szerszámunk is alig, a gyalupad se jó már. S a legnagyobb baj az, hogy télen nem tudjuk fűteni az istállót, s a hidegben nem lehet faragni* — mutatja Imre bácsi meggémberedett kezét, mert hiába süt kint ragyogóan a nap, itt, az üres istállóban még téli a hideg. Szerszámok nélkül nem tudnak okosodni a faragásban a fiúk.

A legújabb munkájuk egyik darabját teszi elém. — *Egy bölcsőt faragunk közösen. Nem gyereket ringatni készül, a Majoson újjászületett székely faragás jelképe ez.* — Gyönyörű jelkép és gyönyörű gondolat, az 53 éves Lőrincz Imre gondolata, aki a földmunkák mellett az ekeszarvától elnehezült kézzel rajzolja a mintákat, vezeti a kezeket, hogy tanuljanak a gyerekek, hogy éljen az ősi fafaragó-művészet.

3

N

gyengéit, áruiában lovászának szegődött. Évtizedeken át kemény fahasábokon aludt, kardját tűzben edzette, hogy elég erős legyen a leszámolásnál. Végül szeretőjét, aki a leghíresebb szépség volt a királyságban, elküldte Hu királynak. Ez a lépés hatásosnak bizonyult, mert Hu tékozlóvá, kéjenccé vált, hívei elfordultak tőle, s így Jünek sikerült levernie. Szép szeretőjével azonban neki magának sem volt szerencséje. Miniszterelnöke egy májusi éjszakán megszöktette tőle. Csatlósai hiába kutatták fel utána a királyság minden erdejét, hegyét és völgyét, sohasem bukkantak nyomára. A dalnak olyan változata is van, hogy a szép leány, látva a győztes Jü császár oktalan féltékenységét, bánatában a tóba ölte magát. Viharos napokon azt mondják a thaj-tavi hajósok, hogy Si-szeng, a haláláig hű szerető sír. Síró hangját a zúgó szél viszi tova, végig a tó felett, egészen Szucsouig, Hu király palotájáig.

Az új Kína titka

A Husiban töltött nap *méltó befejezése volt kéthetes kínai nászutunknak*. Két hét alatt többet láttam meg Kínából, a kínai emberek igazi lényéből, mint a nászút előtt Kínában töltött hónapok során. Persze ebben nagy segítségemre volt kínai feleségem, aki a szó legteljesebb értelmében feltárta előttem az új Kína számtalan régi és legújabb titkát. Mindenekelőtt azt, hogy *a mai kínai ember a munkában fejti ki a benne rejlő alkotó energiát*. A sangháji, vagy a szucsoui munkások ma nem készítenek olyan, bizonyos távolságról nézve márványnak látszó asztalt, mint amilyent Szucsouban láttunk. Az asztal 2930 darab fából készült, mesteri precizitással. Kína régi uralkodói, miközben a kínai kulik tíz- és százmilliói éheztek, ilyen re-

Provokálom Dionysost

A népszerű énekes kiáll a színpadra és előadja közismert »részegszámát«. A nézőtéren közben is, utána is végig gurigázik a kacagás és a taps. Megrökönyödött erkölcscsőszök ugyan időnként belemorognak abba a mulatságos hatásba, melyet a berugott, dadogó, túlvirágoskedvű ember csal elő a józan szemlélőből, ámde a kultúrhistória elnémítja morgásukat. Mert Anakreon dalai, a mykénei vázákra rajzolt bacchanáliák, a pompéji falfestmények óta a mai »esztrád«-műsorokig, bor, jókedv, mámor az emberi kedély derűre vágyódását hirdetik, lemoroghatatlanul, letorkolhatatlanul.

Ne várja hát tőlem olvasom, hogy most beálljak én is a szemforgató erkölcscsőszök közé, de azt se várja, hogy ódát zengjek a mámor dicséretére. Előbbitől az emlegetett kultúrhistória, utóbbitól pedig egynémely kijózanító tény tart vissza. Tények, melyek hideg zuhanyként kell, hogy hassanak a mámoros főre is. Nem bújom a statisztikákat, de kimutatások nélkül is láthatom, hogy olyan hulláma tornyosodik a részegségnek, mely már nem lehet kabarészám, mely már a társadalmat veszélyezteti. Naponta tucatjával szedik össze az utcákon a mentőautók az eszméletlenségig berugott embereket, s a közlekedési balesetek minduntalan visszatérő refrénje is ez: ittas állapotban vezette kocsiját. A példákat – és tragédiákat — sokszorozhatjuk.

Kutassuk hát az okokat. Hamarosan kiderül, hogy ez nem is olyan egyszerű. A jelenségnek — mert bátran nevezhetjük jelenségnek — több összetevője is van, melyek kiegészítik egymást. Van aki azzal érvel, hogy a tömeges részegségnek anyagi okai vannak, a gondokat akarjuk felejteni a mámorral. Valóban igaz, a gond az ital felé hajt. Ámde például Svédországban tudvalevőleg igen magas az életszínvonal, s a tömeges részegeskedés mégis súlyos társadalmi probléma, s méghozzá nem is az úgynevezett »alacsonyabb néposztályok« között pusztít elsősorban. Mások azzal indokolják az italfogyasztás hirtelen növekedését, hogy azt az elmúlt események váltották ki, mintegy ellenhatásként született. Viszont mondjuk Ausztriában nem voltak semmiféle ilyen »események« és egy napokban kiadott jelentés szerint ott az elmúlt esztendőben megsokszorozódott az italfogyasztás.

Még tavaly egy újságíró hadat üzent a mértéktelen rumfogyasztásnak és százezrek felzúgó helyeslése közben bizonyos eredményeket is ért el. Helyes volt ez és helyes, ha *együttesen* alkalmazunk gazdasági, adminisztratív, egészségügyi stb. fegyvereket a részegségi hullám ellenében. Hatásuk, igazán eredményes hatásuk akkor lesz, ha az egész társadalmat, az egész szocialista társadalmat megmozgató erkölcsi és gazdasági mozgalommá emeljük. Igen, jó, ha minél többet beszélünk róla, de beszélni önmagában még nem elég. Tenni kell, méghozzá sürgősen tenni kell, mindenkinek a maga portáján, hatóságoknak, kereskedelemnek, tömegszervezeteknek.

Bocsánatot kérek, ha e nedves kérdésről talán kissé szárazon szóltam. De a legszárazabb tények is lélekbe markolhatnak, ha élő, igaz tények. S nekünk kell, hogy fájjon minden egyes elveszett ember, ha az utca mocskában henteregni látjuk, hát még, ha nem is ritka kivétel az ilyen. Vegyük komolyan a dolgot és megegyszer mondom, *tegyünk, tegyünk, tegyünk* ellene. Tisztelem és szeretem, amit a mámor istene, a repkénykoszorús Dionysos az emberi kultúrának adott, de ha fenyegeti ezt a kultúrát, akkor éppen az ember, a szocializmus nevében provokálom, párbajra hívom és tudom, hogy nem maradok egyedül. Aki csatába indul, az jelmondatot is választ. Ha már felhoztam *Anakreon* nevét, az ő versét tűzöm zászlómra is:

[illegible] bort iszogatván,

Több mint 76.000 nyereményt sorsolnak ki az Ötéves Tervkölcsön ötödik sorsolásán

Az Ötéves Tervkölcsön ötödik sorsolásának ünnepélyes megnyitása *augusztus 20-án*, szerdán délelőtt 10 órakor kezdődik a *Margitszigeti Szabadtéri Színpadon*. Az ünnepségen *Gobbi* Hilda Kossuth-díjas, a Népköztársaság Érdemes Művésze szaval, majd *Antos* István elvtárs, a pénzügyminiszter első helyettese tart ünnepi beszédet.

A megnyitó ünnepség után *Mátyus* Árpád, a sorsolási bizottság elnöke ismerteti a sorsolás módját, majd megkezdődnek a sorsolások.

A délelőtti sorsoláson 538 húzással 53.800 nyereményt, illetőleg törlesztést sorsolnak ki 15.5 millió forint értékben. Három darab 50.000 forintos és összesen negyven darab 25.000, 10.000, illetve 5000 forintos nyereményt sorsolnak ki. Emellett kisorsolnak 1000 ezerforintos, 1000 ötszázforintos, 11.757 háromszázforintos nyereményt, valamint 40.000 kétszázforintos törlesztést. A délelőtti húzások körülbelül déli fél 1-ig tartanak.

Augusztus 20-án, délután fél 3 órakor a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon folytatódik a sorsolás. Délután 958 húzással 95.800 kötvényt sorsolnak ki 22.5 millió forint értékben. A nyeremények között három 50.000 forintos és összesen negyven 25.000, 10.000, illetve 5000 forintos nagy nyeremény mellett 1000 ezerforintos, 3000 ötszázforintos, 11.757 háromszázforintos nyereményt és 80.000 kétszázforintos törlesztést sorsolnak ki.

Augusztus 21-én, csütörtökön a *Zeneművészeti Főiskolában* tartják a sorsolást, délután 3 órai kezdettel. Ezen a napon 1262 húzással 126.200 nyereményt, illetve törlesztést sorsolnak ki 28.5 millió forint értékben.

Két 50.000 forintos és összesen negyven 25.000, 10.000, illetve 5000 forintos nagy nyeremény mellett kisorsolnak 1000 ezerforintos, 2000 ötszázforintos, és 14.158 háromszázforintos nyereményt, valamint 109.000 kétszázforintos törlesztést.

Augusztus 22-én, pénteken a sorsolás a *Zeneművészeti Főiskolán* délután 3 órai kezdettel folytatódik. Ezen a napon két 50.000 forintos és összesen negyven 25.000, 10.000, illetve 5000 forintos nagy nyeremény mellett 1300 ezerforintos, 3400 ötszázforintos és 12.858 háromszázforintos nyereményt, valamint 20.000 kétszázforintos törlesztést sorsolnak ki. A 376 húzással kisorsolt 37.600 nyeremény és törlesztés értéke 11.2 millió forint. Ezen a napon tartják meg a póthúzásokat a sorozathúzással sorsolt 1000 forintos, 500 forintos és 300 forintos nyereményeknél, valamint a 200 forintos törlesztéseknél.

Augusztus 23-án, szombaton *húzzák ki a 100.000 forintos főnyereményt*. Ezen az utolsó sorsoláson, amely szintén a *Zeneművészeti Főiskolán*, délután 3 órakor kezdődik, főként nagy nyereményeket húznak. Két 50.000 forintos, összesen kilencven 25.000, 10.000, illetve 5000 forintos nagy nyeremény kerül kisorsolásra. A nagy nyeremények mellett 9207 háromszázforintos nyereményt is kisorsolnak. Az utolsó húzáson kerül sor a kamatozó kötvények törlesztéses sorsolására is. Összesen 4.1 millió forint értékben sorsolnak ki névértékbeni visszafizetésre kamatozó kötvényeket. A negyedik napon kisorsolt nyeremények és törlesztések összege 8.9 millió forint.

A törlesztések és kamatozó kötvények mellett sorsolásra kerülő, összesen 76.600 nyeremény megoszlása tehát a következő: 1 darab 100.000 forintos főnyeremény, 12 darab 50.000 forintos, 25 darab 25.000 forintos, 64 darab 10.000 forintos, 190 darab 5000 forintos nagy nyeremény, 4300 darab 1000 forintos, 9400 darab 500 forintos és 62.608 darab 300 forintos nyeremény.

A sorsolás eredményeit a helyszínről hangszórókkal közvetítik. Az első sorsolási napon a margitszigeti Palatinus strandfürdőben és a Sportuszodával szemben lévő sétaparkban mondja be a hangszóró a kihúzott nyereménykötvények számát. A Zeneművészeti Főiskolán tartott sorsolás eredményeit a November 7-téren, a Liszt Ferenc-téren és a Zeneművészeti Főiskola Majakovszkij-utcai oldalán elhelyezett hangszórók közvetítik.

A dolgozók a sorsolás eredményéről értesülhetnek a rádió közléséből is. A kihúzott számokról naponta gyorslista készül, ezt a másnap reggel megjelenő újságok közlik. Az összes nyereményeket tartalmazó hivatalos nyereménylistát a sorsolás befejezése után, augusztus 25-én adják ki és eljuttatják az ország minden helységébe. (MTI)

AZ I. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSRÓL

«A művészet a népé. A művészetnek legmélyebb gyökereit a széles dolgozó tömegek közé kell eresztenie» — hirdeti az I. Iparművészeti Kiállítás feljáratánál elhelyezett tábla. A szocialista művészet minden területére illik ez a lenini jelszó, de talán különösen találó az iparművészetre, amelynek mindenütt nagy népi hagyománya van. A nép iparművészi alkotóképességeit — szűk korlátok között ugyan — de már az elnyomatás idején nálunk is kibontotta. Mezőkövesd, Halas, Hódmezővásárhely, Kalocsa és a többi ismert községek és mezővárosok népi művészete már a multban is híres volt. A nép az új iparművészet területén tehát nemcsak tehetségével, hanem kiforrott mesteri tudással is jelentkezik.

Az iparművészet azért is közel áll a dolgozó tömegekhez, mert fő célja a dolgozók mindennapos használati tárgyait, ruházatát, lakását, munkahelyét szebbé, díszesebbé tenni. A tömegekben megvolt a vágy és a törekvés erre a multban is. Hatványozottan jelentkezik ma, amikor milliók emelkednek ki a mult nyomorából, s a nép nemcsak az államban, az országban, hanem a maga lakásában is végre otthonosan berendezkedik. Nagy nevelőhatása is abban rejlik, hogy majdhogynem észrevétlenül körülveszi, áthatja a tömegek életét. A közönség számát tekintve sem vetekedhet talán egyetlen művészeti ág az iparművészettel, hiszen itt nem a kiállítások, hanem a kirakatok, boltok és vásárok százezernyi «látogatóin» kell mérni a naponta jelentkező igényeket.

Hogyan élnek iparművészeink a mesterségbeli hagyományok adta lehetőségekkel? Hogyan elégíti ki munkájuk a néptömegek igényeit? Erre kell választ adnia új iparművészetünk első országos seregszemlejének. Az ízlésesen rendezett kiállítás arról tanúskodik, hogy iparművészetünk helyes úton indult el. Bármilyen egyenetlen is részleteiben a fejlődés, az összkép biztató és reménytkeltő, sőt kiemelkedő, érett alkotásokban sincs hiány.

A kiállított művek csoportosítása már maga is utal iparművészetünk megváltozott jellegére: nemcsak a hivatásos művészek és művésznövendékek alkotásait mutatja be, hanem gazdag áttekintést nyujt a népi mesterek munkájáról is és ezzel is alátámasztja: e téren is lebontjuk a válaszfalakat a hivatásos és népi művészet között.

A *hivatásos művészek* komolyan tanulmányozzák és feldolgozzák a népi formakincset és az iparművészet egyéb nemzeti hagyományait. Ez nyujtja a legnagyobb segítséget, a legbiztosabb támaszt a formalizmus ellen, amely a multban olyan mélyen belerágta magát az iparművészetbe is.

Kiemelkedő *Kovács* Margit «Próbál a népi tánccsoport» című mázzal festett fali csempeképe, valamint a «Tojásfestő» című fülkedomborműve. A Kossuth-díjas művésznő remélhetőleg végérvényesen eltávolodik a kiállított «Kakasos» s néhány hasonló korsó eredetieskedő bizar stilusától és egyre jobban a népi elemek felé fordul. Színeinek friss, üde, finom árnyalatai, egyes alakjainak lendületes rajza már a mi életünk színességéről, mozgalmasságáról adnak hírt. Van persze még bizonyos veszély, hogy — különösen kedvelt — leányalakjait túlságosan elfinomítja, légiessé teszi. A népi tánccsoport egy kicsit Botticelli «Primavera»-jára, parasztlányai kicsit udvarhölgyekre emlékeztetnek még. Meggondolandó, hogy helyes-e a faliképeken is alkalmaznia azt a technikát, amely az arc és test-szint tompa tónusban hagyja. Ennek következtében éppen az ábrázolás leglényegesebb részei — az emberi arcok — a csillogó környezetben élettelennek, laposnak hatnak.

A kiállításon még három nagyméretű fali-csempekép szerepel. Ez a műfaj nemrég született meg nálunk és alkalmas lesz kultúrházak, épületek belső díszítésére. Minden új műfajnak kezdetben természetesen nehézségekkel kell megküzdenie, hogy megtalálja a helyes utat. A *Pekáry* István tervei alapján, a moszkvai magyar mezőgazdasági pavilon számára készített két falikép és *Gádor* István «Cséplés» című faliképe nem jó irányban keresi ezt az utat. A kezdetleges paraszti rajzmód utánzása amúgy sem szerencsés, de ilyen nagy méretek mellett különösen primitívnek, erőltetettnek hat. A népi rajzok közvetlensége, őszintesége eltűnik, de szembetűnnek az elrajzolások, a torz arányok. A művészek a stilizált ornamentika és a festményszerű megoldások között ingadoznak.

Utkeresés és bizonytalanság tapasztalható a gobelin terén is. Bár a gobelin nagyon régi műfaj, új gobelinművészetünk mégis a születés állapotában van. A multban majdhogynem egyedül *Ferenczy* Noémi képviselte és fejlesztette kiváló képességgel ezt a műfajt. Most kiállított munkáin is példamutatóan magas színkultúrájáról tesz tanubizonyságot. Nagyon örvendetes, hogy tanítványai (például *Solti* Gizella és *Kordováncz* János) eredményesen átveszik tőle ezt a mesterségbeli tudást, miközben a Ferenczy munkáit néha jellemző egyhangú felületeket felbontják, a színek gazdag harmóniáját rajzosabb, plasztikusabb ábrázolással egyesítik. Ha ez a kísérlet sikerül, akkor a magyar gobelin felvirágzásának nézhetünk elébe, amelynek alapjait Ferenczy Noémi rakta le. Gobelinszerű és erőteljes, témában is szerencsés *Bán* István «Éneklő gyermekek» című tanulmánya. Ami nála hiányzik, az a színek melegsége, szépsége, összehangolása. Ezt kellene megtanulnia Ferenczytől.

Érdekes harc tükröződik a porcelánkészítésben az új és a régi között. A régi itt a rokokó és a biedermeier-porcelán rossz hagyományainak továbbélésében jelentkezik, mint például a Herendi Porcelángyár álmodern teáskészletére ragasztott aranyozott rózsák. A herendiek lemaradása a kiállítás egyik legfájóbb pontja. Herend, amely a magyar porcelánnak világhírt szerzett, nagy hagyományokkal és kiváló szakerőkkel rendelkezik, élen kellene járnia az alkotásban is. Rendkívül ügyes porcelánszobrász *Lőrincz* István, de mesefiguráinak megmintázásában még több a bravur, mint a tartalom, a mondanivaló. Formában, gondolatban közelebb kell jönnie napjaink világához, problémáihoz, akkor még jobban gyümölcsöztetheti képességeit. *Staindl* Katalin «Tervmegbeszélés»-ében már sokkal több van a mai tartalomból. Ami nála hiányzik — a porcelánt jellemző könnyedség és lendület — azt jól oldja meg *Donner* Gertrud «Népi tánc» című kis szobra, amely egész bájával és jellegzetes mozgásával visszaadja a Nyirfácska-balett táncosnőjét. Az ábrázolás realizmusával, a rajz finomságával és egyszerűségével tűnik ki *Rákosi Mátyásné* elvtársnő vadszőlőmotívumokkal díszített kávéskészlete.

A kiállítás legnagyobb termét foglalják el a kerámiák. Ebben a teremben találkozik először a hivatásos és a népi iparművészet. Sajnos, meg kell állapítani, hogy a hivatásos művészet általában nem jól állja ezt a versenyt. Két véglet uralkodik itt: egyrészt a régieskedés. Különösen *Gorka* Géza jár az élen régi festett parasztfazekak «korhű» előállításában. Ő is, mint egyik-másik festőnk, még az évek mulását is megörökíti művein: még kicsit füstössé is teszi a tányérokat, mintha már évekig használták volna őket. A másik végleten — vezető helyen itt is Gorka Géza — nagy leleményességet tanúsítanak különféle rücskös és erezéses edényfelületek kiképzésében. Ne tiltsuk meg nekik, itt-ott tetszetős is, — de semmiképp sem a kerámia fejlődésének igazi útja. A fiatal *Kis Rózsa* Ilona már messzebbre jut, friss, világos színekhez nyúl, amelyekben korunk jelképei elevenen élnek. Az ő hibája is az, hogy túl-primitív módon rajzol. Iparművészeinknek el kell vetni azt a hamis álláspontot, hogy a népiesség lényegéhez hozzátartozik a kezdetlegesség.

Nagyon fontos területe az iparművészetnek a textiliák, amelyek a legszélesebb tömegekhez jutnak el. Ebben van a feladat nehézsége is. Helyesen mondja Szurov: «Hajnal Moszkva felett» című darabjában Risov festőművész: «Nem könnyű dolog egy mintát úgy megcsinálni, hogy milliónak tessék. Egy tájképet festeni könnyebb dolog».

Nagyon jó kezdeményezés a néprajzi elemek, szöttesminták feldolgozása nyomott és szövött anyagoknál. Egyszerű és keresetlen eszközökkel színben és rajzban egyaránt kellemes, ízléses minták egész sorát lehet a kiállításon látni, amelyek azt igazolják: a városias jellegű női kartonszöveteken is kiválóan lehet alkalmazni néprajzi elemeket, anélkül, hogy bármilyen népieskedő maskarának hatna. Ellenkezőleg: még a tarka anyagok is sokkal tartózkodóbbak, finomabbak, mint némely nyugati ízlésű rikító imprimé. Számos rajz és próbanyomat tanúsítja, hogy a realista, kevésbbé stilizált virágrajz is eredményhez vezet. Vitatható *Rozs* Endre függönymintaterve, amelyen majdhogynem életnagyságú, teljesen élethű napraforgók virítanak az ég kékjét jelző háttéren. Ez a kísérlet azonban nem annyira a realizmus, mint a naturalizmus irányába tolódott el, nem segíti a tömegek ízlésének fejlesztését.

A kiállítás alapvetően fontos és kétségkívül legjobban sikerült része a *népi iparművészek* kiállított munkái. Az ország legjobb népi mesterei, fazekasok és fafaragók, szövők és hímzők legjobb munkáikat küldték el erre a kiállításra. A népi iparművészet ujjászületésére és kivirágzására már a Sztálin elvtárs 70. és Rákosi elvtárs 60. születésnapjára érkezett ajándékok hívták fel a figyelmet. A mostani kiállítás újabb lépést jelent előre.

Mi jellemzi a népművészeti alkotásokat (amelyek egyébként nagyobb és tágasabb helyet érdemeltek volna a kiállításon), mi az új bennük? Mindenekelőtt az, hogy színekben és formákban gazdagodik népi díszítőművészetünk. A parasztságban végbemenő erjedés, «a szocialista fejlődés szele» — ahogy Rákosi elvtárs mondta — érződik itt is. A földreform és a népi demokrácia állandó segítsége kiemelte a szörnyű nincstelenségből, a szövetkezeti út pedig soha nem remélt felemelkedés útján indította el a dolgozó parasztságot. Megváltozott a népi iparművészet tartalma: a nép élete — és ennek nyomán változik formája is.

Hivatásos művészeink vegyenek példát a mai népművészetről e tekintetben is, ne csak a rajzelemeket sajátítsák el, hanem azt a bátorságot is, ahogy népi iparművészeink az évszázadok óta apáról fiúra szálló hagyományokat továbbfejlesztik, újjáformálják!

A színek és formák gazdagodása jellemzi *Szkircsák* Bertalanné (Sárospatak) tálait és szilkéit. Legújabb munkáiban valósággal kivirágzik egész művészete. A karcagi népi munkák közül kiemelkedik *Kántor* Sándor színes «Miska-kancsója», *F. Szabó* Mihály tréfás «Karcagi bírója». *Badár* Erzsi mezőtúri népi művész méztartójának nemes, egyszerű világos formáiból bármelyik hivatásos iparművész tanulhat. De szépek a többi mesterek kerámiái is. Külön ki kell emelni a nádudvari *Fazekas* István ma már híres feketekorsóját, amely a legvilágosabban megmutatja, hogyan hatol be a népművészetbe az új téma és hogyan alakítja át a hagyományos formákat. A mester egyéb kiállított munkáit csak ornamentikával díszítette, de amikor tervbe vette, hogy ezen a nagy korsón bemutatja, hogyan indult el Nádudvar népe a felemelkedés útján — áttért a domborműre. Az öreg mester remekműve bemutatja a felszabadulást jelző szovjet hősi emlékműtől kezdve, Nádudvar jelenét és jövőjét.

Hasonló folyamat játszódik le a szőttesek, csipkék és hímzések készítésénél a formák és színek gazdagodásában. A mostani szőttesekről elmondják, hogy még soha a vidéken ilyen sokalakos, gazdag mintákat nem készítettek. Az azelőtt mindig egyszínű halasi csipkemunkákon is megjelennek az új életérzést kifejező, friss, vidám színek.

Gazdagodik, dúsabbá válik a csont- és fafaragás is. A fafaragások közt hódítottak leginkább tért demokratikus szervezeteink jelképei, az «új idők jelei». A kaposszerdahelyi *Papp* Vendel és Vendelné nagy dobozán a címer már szerves részévé vált a népi díszítő elemeknek, *Ifj. Kapoli* Antal zászlót tartó felszabadító vörös katonát ábrázol, fölötte a magyar-szovjet barátság jelvényét. Az ötágú csillag egyik-másik faragóművésznél már olyan természetes díszítőelemmé vált, mint a tulipán. Ahogy a népi művészek szívükbe zárják új hazájukat, úgy fogadja magába művészetük az új hazát jelképező díszítőelemeket. A népi művészek nemcsak másolják, hanem technikájuknak és stílusuknak megfelelően alakítják ezeket az elemeket, miközben saját vésési modoruk is hozzájuk idomul.

Figyelmet érdemlő a kalocsakörnyéki pingáló asszonyok munkája, akik ma már nemcsak szoba- és házfalakat díszítenek, hanem itt-ott már igénybeveszik őket középületek (vasúti állomás, laktanya, stb.) kicsinosítására is. Hogy milyen kifogyhatatlanok a színpompás virágminták variálásában, arról tanúskodik a kiállításon bemutatott karton.

A népi iparművészet terén is vannak persze fogyatékosságok. Nem annyira a kiállított munkákra gondolunk, mint arra, hogy a vidéki iparművészeti szövetkezetek viszonylag kevés és gyenge munkával szerepelnek a kiállításon, mert a tömeggyártást szolgáló népi üzemekben sokhelyütt silány «kommerc-árut» termelnek és nem eléggé vonnak be népművészeket a tervezőmunkába.

Sajnos ez a jelenség nem korlátozódik a szövetkezetekre, hanem az egész iparművészet általános és talán legnagyobb problémája. Területenként persze vannak különbségek, de többékevésbbé minden területre áll, hogy a mi iparművészetünk egy kicsit önmagáért van, iparművészet ipar nélkül. Az a tény is, hogy a kiállításon számos olyan munka van, amelyet kizárólag és csak erre a kiállításra készítettek, azt mutatja, hogy nincs elég eleven kapcsolat ipari, állami, kulturális szerveink és az iparművészet között. De elegendő egy pillantást vetni a látogatók által kitöltött kérdőívekre; vissza-visszatér a kérdés: «Miért nem lehet ezt az üzletben kapni?» Az iparral, az élettel való laza kapcsolat egyik alapvető oka annak, hogy hivatásos iparművészeink még sokat botladoznak és annak is, hogy népi iparművészeink nagy része nyersanyagbeszerzési nehézségekkel küzd, és nem kap elegendő megrendelést. Legyen ez a kiállítás felhívás: *az új magyar iparművészet él, dolgozik és fejlődik, tegyék lehetővé számára, hogy a szocialista realista művészet útján haladva, segíthessen dolgozó népünk életét még szebbé, még gazdagabbá tenni.*

Rényi Péter

---

tulajdonképpen mozgás, rájött a matematikai számításokban a végtelen kis számok bevezetésének szükségességére, kísérletekkel bizonyította be az alkimia és a csillagjóslás hazugságainak tarthatatlanságát. Csodálatosan merész, materialista tanítás ez a bibliai és Korán-mesék korában!

A fanatikus mohamedán papság elégette Avicenna könyveit. Óvták a híveket attól, hogy műveit olvassák. Avicenna azonban a legnagyobbak bátorságával és állhatatosságával dolgozott, hosszú századokra megtermékenyítő művekkel gazdagította a tudományt nemcsak a filozófiában, hanem a matematikában, a csillagászatban, az ásványtanban, sőt még a zene elméletében is. A középkor legkiválóbb tudósai tanulmányozták könyveit, gyakran még Aristotelesre vonatkozó ismereteiket is az ő műveiből merítették. Avicenna gondolatai a tudomány fejlődésének hatalmas tényezői voltak.

Külön kell beszélni Avicenna szerepéről az orvostudományban. Életében mint orvos aratta legnagyobb sikereit. Az volt a felfogása, *hogy «nem a vitatható előírások, hanem a megfigyelés és tapasztalatok alapján»* kell gyógyítani. Amíg a görögök még csak 600, addig az arabok már 760, főként növényi gyógyszer összetételét ismerték, elsősorban Avicenna kutatásai nyomán. A legváltozatosabb gyógyszereket bámulatos rendszerbe szedte, előírta adagolásukat, megállapította a fémterápia (higany, arany, arzén, vas és rézrozsda) javallatait, sőt figyelmeztetett a higanygőz káros hatásaira is. A mintaszerűen berendezett iszpaháni járványkórházban pontos megfigyeléseket tett a járványos betegségekről. Rámutatott a forralt ivóvíz fontosságára, *«ha utazások idején betegségektől akarjuk megóvni magunkat»*. Rájött a patkányok szerepére a járványok terjesztésében, s ezért nagyarányú patkányirtásokat rendelt el a dögvész idején.

Nagyszerű eredményeket

ért el mint idegorvos. A viharos korban, amelyben napirenden voltak a misztikus képzelgések, az állattá válási kényszerképzetek, a vallásos őrjöngések, Avicenna kiváló gyógymódokat dolgozott ki az idegbetegségek ellen. Hogy mennyire tisztában volt az idegélet szerepével, mutatja híres farkas-bárány kísérlete. Egy farkast ketrecbe zárt egy báránnyal, a két állatot magas faráccsal választatta el egymástól. A farkas nem bánthatta a bárányt, de a bárány látta a farkast. Egy másik bárányt olyan helyiségbe zárt, ahol nem volt farkasveszedelem. A farkassal együvé zárt bárányt jobban táplálta, mint a másikat. De ez a bárány ennek ellenére fogyni kezdett és hetek alatt elpusztult — a másik bárány pedig életben maradt. Ragyogó kísérlet ez, a materialista idegélettan első jelentkezése!

Avicenna szerint az érzetek az agy elülső részében keletkeznek, a fogalomképzés pedig az agy középső részében, az emlékezés az agy hátsó részében történik. Ez az úgynevezett lokalizációs tan első megfogalmazása, amelyet csak kilenc évszázaddal később bizonyítottak be a fiziológusok! A belső szervekre vonatkozólag egyébként olyan pontos észlelésekre tett szert, hogy fel kell tételeznünk: a Korán tilalma ellenére titokban boncolt. Mágusnak hitték, pedig «csak» nagy orvos volt. Azt írta: *«A mágia számomra tudományos kérdés. Munkába kell állítani azokat az eszközöket, melyek a természet erőit az embernek alávetik».*

Avicenna nemcsak a gazdagok és fejedelmek orvosa volt, népe egészségének ügye is szívén feküdt. Figyelmeztette tanítványait, hogy fordítsanak gondot a borbélyok és bábák kiképzésére, mert ők azok, akik a nép betegségeivel foglalkoznak. Az iszpaháni kórházban — a történelemben először — szegénybeteg-rendelést vezetett be.

Ibn Szina, az ősi tadzsik nép nagy fia, tudósa és költője, a középkor legnagyobb haladó gondolkodója és orvosa, tudományával és művészetével a humanizmus eszméit szolgálta. A békés alkotás harcosa volt. *«Ha tudnák az emberek és a fejedelmek, hogy mit vesztenek a háborúban és milyen kincseket nyernek — nem volna háború»* — írta az iszpaháni emirnek ajánlott könyvében.

Ő közvetítette az antik kultúra legszebb hagyományait a kibontakozó forradalmi, materialista természettudományok felé. Filozófiai működése ébrentartotta a materialista gondolkodás szellemét, örökül hagyva az anyagelvűség tanítását az évszázadokkal utána következő új, nagy materialista bölcselőkre. Tudományának és művészetének ragyogó fénye századokra kivilágított a középkor sötétjéből. Az egész haladó emberiség tisztelettel, megbecsüléssel adózik dicső emlékének.

Dabis László
egyetemi tanár,
az orvostudományok kandidátusa

KÜLFÖLDÖN

Az elvtárs, akivel itt álltunk a csepeli Sportcsarnok kertjében, többhónapos külföldi utazásról érkezett haza. Pakisztánban, Indiában, Ausztráliában járt. Hatalmas út: a fél világon át, a nyárból a télbe. Repülőgépen ma már néhány nap alatt megtenné mégis az ember — ha nem kellene minden állomáson napokat, olykor heteket várakozni a 24 órára érvényes átutazási vízumra, ha nem kellene minduntalan bűnügyi vizsgálatnak is beillő vámvizsgálatokon, hajmeresztő és egyben nevetséges kérdezősködéseken átesnie az utasnak. Mert hiszen a vasfüggönyön túl történik az utazás, és aki egy pillanatra elfelejtené, hogy az emberi jogtalanság földjére tette lábát, azt a diplomáciai és rendőri szervek lépten-nyomon figyelmeztetik a nyers valóságra.

Ez az elvtárs a Rákosi Mátyás Művek szerelője. A munkája vitte el a hosszú útra. Valószínű persze, hogy a dologtalanul kéjutazó milliomosok könnyebben kapják meg a vízumokat, s az amerikai háborús uszítás katonai ágenseinek sem kell annyi kérdőpontra válaszolniok!

A kényszerű vesztegzáraknak megvolt a maguk előnye is. Az elvtársnak módja volt rá, hogy kicsit körülnézzen, élményeket szerezzen, amelyeket jólesik itthon a szaktársaknak elmesélni.

Arról az országról beszél most, amelyet az egész imperialista világban az «ígéret földjeként» emlegetnek. Ausztráliáról, amelyről úgy hirlik gazdag, konszolidált ország, s miként Amerikáról a század elején, most róla mondják, hogy a «korlátlan lehetőségek» hazája.

Valóban — beszéli az elvtárs — India szemetszúró nyomora után Ausztráliában egész más az első benyomás. Kicsit meglepett azonban, hogy a modern Sidneyben igen régimódi villamosok járnak. A villamoskalauzok a kocsi oldalán lévő kis pallón sétálnak és az állandóan nyitott ajtókon át kérik a jegyet az utasoktól. Persze — most tél van ott, folyton zuhog az eső — bőrig áznak, csurog a víz a cipőjükből egész nap és az ajtó közelében ülő utasokra is bever az eső. Megkérdeztem, miért nem állítanak be modernebb villamosokat. Azt mondták, régi panaszuk ez nekik is — de csak ígéretekkel segítenek rajta.

— Hogyan élnek ott a munkások? — hangzik körül az asztalnál, több oldalról is egyszerre a kérdés.

— Az átlagos munkabér fele a lakbérre megy el. Nincs építkezés, drága a lakás. Egy olcsóbbfajta menü az étermekben: fél font. Birkát és halat esznek leginkább. Azok a legolcsóbb ételek.

— Újabban szakmunkára csak ausztrálokat szabad alkalmazni. Igy próbálnak az egyre növekvő munkanélküliség ellen védekezni és így akarják a most érkező bevándoroltakat rászorítani, hogy vadonirtásra menjenek a sziget lakatlan vidékére. Borzalmas munka az. Sokan belepusztulnak. Mert, persze, orvosi ellátás, gyógyszer — nincs. Aki nem bírja, vagy nem meri vállalni, az bizony csak a legnehezebb napszámosmunkát végezheti a városban.

— Beszéltem egy magyar fiúval. Még a háború előtt vándorolt ki. Jogász. Értelmiségi. Most kocsimosó a pályaudvaron. Heti 11 fontot keres. Egy magyar szállodás «kegyelemből» ad neki heti három és fél fontért szobát. Élelemre — igen szűkösen — napi egy fontot költ. Szóval: heti fél fontja marad fölösen. Ebből — ha egészséges — (de még a foga sem fáj közben), s ha soha moziba sem megy, egy pohár sört sem iszik! — két év alatt összegyűjt egy öltözet ruhára, cipőre, egy váltás fehérneműre valót. Ő maga számította ki nekem. És az árak még emelkednek is. A vaj ára például — amig ott voltam — 80 százalékkal ment fel. Pedig ott a rengeteg szarvasmarha és a parasztok nyomorognak!

— Két év alatt gyűlik össze egy öltözet ruha, váltás fehérneműből? — számítgatják a szaktársak itt, Csepelen, s megkérdik külön a ruhaárakat, cipőárakat is.

— És mikor gondolhat nősülésre, családra ez a fiatalember? Törvény van rá ugyanis, hogy egy családból csak egy ember dolgozhatik. Ha egy munkásnő férjhez megy és a férje keres, kiteszik őt az állásából. Ez ott a jobboldali munkáspárt nyomására hozott «munkavédelmi törvénynek» számít.

— Rólam sehol nem akarták elhinni, hogy munkás vagyok. Pedig így utaztam ám, ahogy láttok. Csak a kalapot, meg esőköpenyt vegyétek hozzá. De máskülönben ebben a barna ruhámban, ezzel az aktatáskával. Még az üzemekben, az ottani szaktársak sem hitték. Nem hitték el, csak akkor, amikor a géphez nyultam. Nem voltam «munkáskülsejű».

— Ha üzemben jártam és lementem a műhelybe, persze első dolgom volt, hogy odamenjek, bemutatkozzam a szaktársaknak. Megyek feléjük, nyújtanám a kezem — azok meg hátralépnek. Akivel éppen kezet fognék, aki legközelebb esik — elhúzódik, hogy utat engedjen. Igy volt ez mindenütt velem. Ezek a munkások elképzelhetetlennek tartották, hogy jól öltözött ember a műhelyben — kezet fogjon velük. Nem tudom, megértitek-e, de szinte a verejték is kivert zavaromban.

— Egy öreg szakmunkás jött egyszer valami panasszal a művezetőhöz. Nem volt az goromba ember különben; velem nagyon is udvariasan beszélt, dicsért minduntalan, hogy ilyen jó szerelőt ő még nem is látott. Mondtam is neki: jöjjön el Csepelre, nálunk láthat, nem is egyet! Félfüllel hallgatta, amit az a szaktárs mondott, aztán csak odavágta: «Nézze, ha nem tetszik, elmehet. Kapunk maga helyett».

Az egyik üzemben, amelyikben jártam, éppen állást hirdettek egy férfi segédmunkás részére. Harmincan várakoztak az iroda előtt, már kora reggel óta. Álltak az esőben, olvastak egy újságot, darabokra szedve, hatan, a többi meg csak kabátja zsebébe dugta a kezét és várt. A tisztviselő nem nagyon kutatta, úgy találomra, «poára» kiválasztotta az egyiket, a többinek meg intett. Soha nem felejtem el annak az egynek az arcát és a másik huszonkilencét.

— Hm — dünnyögi közbe egy szaktárs — túlozni azért nem kell! Pár évvel ezelőtt akár a tükrödben is láthattál olyan arcokat!

— Igen... Elfelejti az ember. Pedig odakint de sokszor eszembe jutott!

— Aránylag sok magyar él odakint. Régen kivándoroltak. Van, akinek sikerült «elérnie» valamit. Trafikja, kis boltja van. De még az a magyar szállodás is azt mondogatta mindig: nem bánja, vállal akármi munkát, csak hazajöhessen; nem bírja a viszonyokat... Pedig az Ausztráliába szökött magyar fasiszták, hazaárulók, kiszökött tőkések megteszik mindent, hogy elvegyék a kedvüket a hazajövetteltől. Mert olyanok is akadnak Sidneyben. Kiszöktek az elmult években, sikerült valami pénzt is kilopniok az országból. De mire kiértek, a sok ügynök, a sok «jóakaró» úgy elsegítette a pénzüket, hogy bizony — tisztesség ne essék — a csupasz fenekükkel álltak ott a parton. Egy részük most gürcöl, napi 16 órát trógerol a kikötőben, sorsjeggyel is játszik, hogy majd «feltör» egyszer. Szidja, gyalázza Magyarországot, de a végén mindig oda lyukad ki: bárcsak ne jöttem volna el!... Szégyelem elvtársak, ha arra gondolok, hogy ezek magyarnak születtek. A «feltörésben» persze ők maguk sem hisznek. Odajutnak a végén, ahová a többi: a kalandorok, csalók, bűnözők kanálisába. Sidneyben napirenden van a rablás, gyilkosság. Amikor ott voltam, egy héten öt taxisoffőrt gyilkoltak meg. A tettesek egyrésze: magyar nyilas. Aznap is, amikor elutaztam, akasztottak kettőt. «Páncélgránátos» tisztek voltak, «úrifiúk», 1944-ben végezték el a Ludovikát. Egy szállodásnőt gyilkoltak meg, akinek előzőleg mindketten kitartott szeretői voltak. Arról is hallottam, hogy az utcai nők közt sok a magyar «grófnő».

— Nem tudom pontosan, mire gondolt az a magyar szállodás, amikor azt mondta, «nem bírja a viszonyokat», csak azt tudom, hogy én mire gondoltam. A bizalmatlanságnak az a rossz érzése, amit már az útlevél- és vámhatóságok viselkedése kelt az emberben. És aztán az, hogy az újságok, ahol csak kinyitod, tele rablással, gyilkossággal. Mész az utcán és felnézel egy moziplakátra: revolvercső mered rád. A könyvkirakatokban a könyvek tábláin egy nőt fojtogatnak, egy város lángol, aztán újra revolver... Szinte megszoktam, hogy minduntalan a pénztárcámat tapogassam, megvan-e még. A noteszomban afféle naplót vezettem az utamról. Mikor, hol voltam, mit láttam, meg, hogy mennyit költöttem. Csak úgy, magamnak. Meg hogy az asszonynak, nektek, ha beszámolok... Egy nap aztán összetéptem az egészet. Nem akartam magamnál tartani. Nem tudhattam, miféle provokációra használhatják fel még azt is. Ha az üzemben megszólítottam egy szaktársat, mindig ott volt bennem a gondolat: nem ártok-e neki, ha csak beszélgetünk is.

Nehéz megérteni ezt annak, aki nem élte át. És nem is oldódott fel, csak amikor Prágában a repülőgép földet ért velem. Csehszlovák elvtársak közt, fellobogózott, jelszavakkal díszített épületben, Lenin, Sztálin, Gottwald elvtársak képe alatt — végre *otthon* voltam. Még a levegő is másképpen ízlett... Pedig — nevet — egy szót sem értek csehül.

Hat óra van. Megszólal a csepeli Sportcsarnok kertjében a zene. A fiatalok táncolni mennek. Milyen szép és — hála az esőpermetezőknek — még a kánikulában is milyen friss ez a kert. És milyen vidámak, csinosak ezek a fiatal lányok, fiúk. Itt, az egykor elhanyagolt külvárosban. Hallgat az elvtárs, megemeli poharát, halkan emelik poharukat a többiek vele. Aztán megszólal csendben egy fiatal munkás. «Kirakják a nőt, az üzemből, ha férjhez megy? Nem tévedsz?... Ezt azért...» És hitetlenkedve csóválja a fejét.

A távoli utat bejárt elvtárs ránevet: Eszembe jut — kezdi —, egy este a szálló teraszán beszélgettünk. Ottani magyarok, munkások, meg ausztrál barátaik néhányan. Valamelyik ausztrál azt mondta, ő úgy tudja, nálunk kunyhókban élnek és mécsessel világítanak az emberek. Én meg meséltem sorra Csepelt, a házunkat, az életmódunkat. Hallgatták, a szájuk is tátva maradt. Aztán, valahogy arra került a sor, megmondtam, hogy nálunk fizetéses szabadsága van minden dolgozónak. Erre egy nagydarab ember dühösen felállt és csak úgy sziszegte, amikor mondta: «Vörös propaganda!» De még akik, úgy láttam, örömmel hallgattak engem, azok is furcsán csóválták a fejüket. Mintha azt mondanák: kár, hogy ezt mondtam, most már a többit sem nagyon hisznek!

Feláll, szedelőzködik a társaság. Búcsúzkodunk. Végigmegyünk a békéteri új házak közt, felszállunk a gyorsvasútra. S néhány perc múlva leszállunk az épülő Boráros-téri hídnál, a pezsgő, zajló forgatagban.

De hiszen itt minden-minden — eszmélünk hirtelen — a megszokott apró tények, a jámbor tárgyak, az emberek arca, mozgása, ruhája, minden — «vörös propaganda»!

S tehetünk-e róla, ha odaát, abban a másik világban is minden apró tény, az élet megszokott jelenségei, az imperialista parlamentek embergyűlölő szónoklatai, de még a törvények is, még a statisztikai adatok is — akarva, nem akarva — «vörös propagandát» üznek?

Mesterházi Lajos

Az olimpia tanulságaival gazdagabban — újabb sikerek felé

A magyar sportolók világra szóló olimpiai győzelmei új, hatalmas lendületet adnak sportmozgalmunknak. Nincs sportág, amelynek vezetői és versenyzői most ne határoznák el, hogy nem pihennek meg az olimpiai babérokon: megszívlelik Helsinki tanulságait és harcba indulnak újabb, még nagyobb sikerekért. Valóban, az olimpia számos, igen fontos tanulságot nyujtott, amelyet sportmozgalmunk fejlesztésében felhasználhatunk. Egyes versenyek, mint például a birkózás, női úszás, labdarúgás, vizilabdázás, öttusa eredményei, azt bizonyították, hogy sportolóink ezekben a sportágakban jó úton haladnak. De kitünt az is, hogy nem mindenütt van ez így. A magyar sport egyes területeinek fejlődése még korántsem kielégítő: nem tart lépést a magyar sport általános fejlődésének ütemével. Ha pedig ezt az ütemet nemcsak megtartani, hanem fokozni akarjuk, s ha a helsinki olimpián kivívott büszke helyünket a világ sportjában meg akarjuk szilárdítani — akkor mielőbb hozzá kell látnunk az elmaradottabb sportágak fejlesztéséhez.

Milyen jelenségek akadályozzák ezeknek a sportágaknak erőteljes, töretlen fejlődését?

Nem egy esetben a versenyzők gyengébb szereplésének, egy-egy sportág visszaesésének oka: *a tervszerű előkészületek hiánya.* Ez mutatkozott meg a tornában is. Férfi tornászaink az olimpián főleg azért nem váltották be a szereplésükhöz fűzött reményeket, mert felkészülésük nem volt egyenletes. A torna olyan sportág, amelyben egyetlen edzést sem lehet kihagyni: minden mozgást és gyakorlatot tervszerűen, fokozatosan — aprólékos és gondos munkával kell felépíteni. Ebben a tekintetben pedig hibák fordultak elő a felkészülés első szakaszában. A tornászcsapat tagjai határozatlanságukban többször is megváltoztatták edzésrendjüket, emiatt elkéstek az előírt gyakorlatok megtanulásával, begyakorlásával és ezt később — bár szorgalmukban nem volt hiány — már nem tudták teljesen pótolni. A magyar tornászok számára legyen követendő példa a világhírű szovjet versenyzők, Csukarin, Saginyan és a többiek edzésrendszere: a szigorú, következetes, tervszerű, gondos munka.

A fejlődés egy másik gátja néhány sportágban: *a maradiság, az újtól való húzódozás.* Ez a hiba egyes edzők, szakvezetők munkájában mutatkozik meg, akik csökönyösen ragaszkodnak a régi módszerekhez. Az olimpián a magyar ökölvívók közül csak Papp László szerepelt kitűnően, a többiek elmaradtak a várakozástól. Rosszul készítették elő őket a nagy csatára. Nem az volt a hiba, hogy talán ökölvívóink gyengén öklöztek, hiszen Molnár, Farkas, Budai, Plachi és Bene kitűnően «vív». A technika egymagában azonban már nem elegendő. Természetesen helyes, hogy az edzők az ökölvívókat megtanítják a helyes védekezésre, a tetszetős elugrásokra, ha amellett gondot fordítanak az erős ütésekre is. Ez azonban nem történt meg. Legtöbb ökölvívónk nem volt elég kemény, nem támadott kellően és nem birta a harmadik menetet. Az olimpián pedig kitűnt, hogy a kemény, harcos, támadó ökölvívók aratnak sikert, olyanok, akiknek ereje a teljes mérkőzésre futja. A magyar ökölvívósport csak akkor érheti el újból néhány év előtti színvonalát, ha a szakvezetők gyökeresen szakítanak a «régi iskolával», a támadást és ütést szinte «mellékesnek» tekintő nézettel. Meg kell változtatni az egész magyar ökölvívósport edzésrendszerét, hogy ismét sokoldalú, állóképes, erős ütésű ökölvívók kerüljenek ki a fiatalok közül.

Gyakran megmutatkozik az is, hogy a sportolók — s még inkább az egyesületi vezetők — egy részében *nincs meg a kellő igényesség.* Nem is kell hangsúlyozni, milyen helytelen az az «egyesületi» felfogás, amely megelégszik a győzelemmel és nem törődik a színvonallal. Ezeket a sportvezetőket nem érdekli, hogy kerékpárosuk 30 km-es óránkénti átlaggal szerzett győzelmet az egyesületnek, holott elérhetett volna 40 km-es átlagot is, s az sem rontja örömüket, hogy futójuk, aki elért már 10.6 másodperces eredményt, 11 másodperccel győz a 100 méteres síkfutásban. Az ilyen felfogás vonja maga után, hogy ezekben az egyesületekben a versenyzők előkészítése felületes, alkalomszerű. Az olimpiai keret közös előkészületei során komoly harc folyt a fejlettebb módszerek alkalmazásáért, nem is kis sikerrel. Az olimpián azok a versenyzők szerepeltek a legjobban, akik már kezdetben átvették a szovjet sporttól tanult, haladottabb edzésmódszereket. Most az egyesületeken a sor, hogy az olimpiai előkészületek jó tapasztalatait átvigyék az egyesületi edzésekre, amelyeken figyelembe kell venni a távolabbi feladatokat is.

Az új sikerek feltétele az is, hogy *az edzők és a versenyzők között megfelelő kapcsolat legyen.* Ha az edzőnek nincs meg a kellő tekintélye a versenyzőnél és a versenyző nem látja világosan az edző fontos szerepét, ennek előbb-utóbb kiütközik a káros hatása. Ez fordult elő a férfi úszók helsinki szereplésénél is. Kétségtelen, hogy a magyar férfiúszók nagyon tehetségesek és több olyan versenyzőnk van, akinek a világ legjobbjai között a helye. Edzőik jók, ugyanazok, akik a női úszókat irányítják. Az edzésrendszerben sincs különbség. Itthon Kádas Csordás és a többi gyorsúszó remek eredményeket ért el, de ezeket az olimpián egyikük sem tudta megismételni. Nem véletlenül. A férfiúszók az előkészületek során általában nem dolgoztak olyan keményen, céltudatosan, felelősségérzettel, mint például a női úszók, az edzők pedig megalkudtak ezzel a helyzettel, ők maguk sem érezték eléggé felelősségüket a versenyzők helyes, mindenoldalú előkészítéséért. Ezt a tanulságot különösen a fiatalok nevelésében kell a jövőben hasznosítaniok. Uszósportunkban igen sok, máris kiváló fiatal versenyző van, aki jó irányítás mellett már a legközelebbi világversenyeken is kitünhet.

Az olimpia után egy további — sürgős megoldást követelő kérdés: *az utánpótlás fokozott bevonása és nevelése.* Nagy figyelmet kell szentelni ennek azért is, mert ez a probléma egyes sportágakban «elbújik» a jelenlegi kiváló eredmények mögött. A kardvívásban például versenyzőink olyan arányú győzelmet értek el, mint negyven év óta egyszer sem: az egyéni verseny után három magyar lobogó lengett a győzelmi árbocon. Kovács, Gerevich, Berczelly és a többiek akaraterejét, tudását és szorgalmát ismerve, szinte bizonyosra vehető, hogy még jónéhány évig az első vonalban maradnak. Hasonlóképpen számíthatunk állandóan fejlődő tőr- és párbajtőrvívóinkra is. Nem szabad azonban elfeledni, hogy a vívásban ritka a kirobbanó siker. Egy-egy győzelem mögött hosszú évek kitartó munkája van, egy-egy vívó nevelésére hosszú időt kell áldozni. Legjobb versenyzőink bevonásával kell tehát hozzálátni az utánpótlás, a fiatalok neveléséhez. Még sokkal inkább vonatkozik ez a női tőrvívásra. Szakvezetőink bátrabban nyuljanak az utánpótláshoz, szerepeltessék a fiatalokat. Az üzemi sportkörökben, a Rákosi Mátyás Müvekben, a Ganz Vagonban, a Diósgyőri Vasgyárban is nevelődnek a vívósport új tehetségei, akik már szót kérnek. Nagyobb gondot kell fordítani az utánpótlásra az atletikában is. Helsinkiben atlétáink — Csermák, Földessy, Róka és társaik — számot adtak a magyar atletika fejlődéséről. Az eredmények azonban megmutatták, hogy az atletika több ágában még messze vagyunk a nemzetközi színvonaltól: a súlylökésben, magasugrásban, gerelyhajításban, hármasugrásban, a női atletikában. Feltűnő középtávfutóink ingadozó formája is. Ezek a jelenségek megszabják az atletika vezetőinek további feladatait. A gyengébb versenyágak felé kell irányítani a fiatalokat, s ebben nagy szerep vár az egyesületekre, az edzőkre, magukra az élversenyzőkre is.

Ezzel szorosan összefüggő feladat: *a nálunk elhanyagolt sportágak «felélesztése».* Helsinkiben több számban vettünk részt, több sportágban nyertünk bajnokságot, több pontot szereztünk, mint az eddigi olimpiákon. Pedig nem is használtunk ki minden lehetőséget — olyan sportágakban nem indult magyar versenyző, amelyekben pontversenybeli ellenfeleink sorra szereztek a pontokat. Ki kell használnunk a «rejtett tartalékot»: növelnünk kell az «olimpiai sportágak» számát hozzá kell látnunk egyes sportágai szélesebbkörű fejlesztéséhez. Nekünk is vannak már tehetséges lovasversenyzőink, agyaggalamblövőink, vitorlázóink — nálunk is sok tehetség kerül ki a kajakozók, súlyemelők, evezősök, öttusázók közül.

A XV. olimpia megmutatta, hogy a sportban is egyre nagyobbak a követelmények, a győzelem elérése egyre nagyobb feladat. Sportolóink joggal lehetnek büszkék a 16 győzelemre és a sok értékes helyezésre. Ez a hatalmas siker kötelezze őket még nagyobb lelkesedésre és szorgalomra. *Előre a magyar sport magasabb színvonaláért, minél nagyobb tömegek sportolásáért!*

Időjárás

A Meteorológiai Intézet jelenti: Várható időjárás vasárnap estig: több felhő, néhány helyen, elsősorban a Dunántúlon zápores, zivatar. Mérsékelt, időnkint élénkebb nyugati-északnyugati szél. A nagy meleg kissé mérséklődik

A RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

VASÁRNAP

KOSSUTH-RÁDIÓ:

6.00—8.00: Zenés vasárnap reggel. Hangl. — Közben: 6.45: A «Szabad Nép» mai vezércikke. — **9.00:** Egy falu — egy nóta. — **9.30:** Könnyű út a komoly zenéhez. Zenés fejtörő — **10.00:** A magyar rádió ajándékhangversenye az augusztus 20-i versenyben élenjáró üzemek dolgozóinak. — **11.00:** A magyar rádió békeműsora. — **11.30:** Dvorzsák-, Liszt-, Muszorgszkij-, Richard Strauss-művek — Közben: 12.05: Hírek. — **13.00:** Verbunkosok, csárdások, népdalok. Hangl. — **13.30:** Hangos Újság — **14.15:** Boldog új élet. Hangl. — **14.45:** Népi zene. — **15.30:** Szórakoztató zene a moszkvai rádió műsorából. — **16.00:** A Szovjetunió szocialista mezőgazdasága. — **16.30:** Tánczene. — **17.00:** Egy hét a külpolitikában. — **17.20:** Polgár Tibor: Részletek A fátyol titkai c. hangjáték zenéjéből. Hangl. — **17.40:** Kincses Kalendárium. — **19.00:** Szovjet tánczene. — **20.00:** Hírek. — **20.20:** Tánczene. — **21.20:** Hangképek a vasárnap sportjáról. Totóhírek. — **21.50:** Chopin: F-dur ballada. Hangl. — **22.00:** Hírek. — **22.10:** A lengyel rádió tánczenekara, a magyar rádió tánc- és népi zenekara játszik. — **23.10:** Új magyar muzsika. — **24.00:** Hírek.

PETŐFI-RÁDIÓ:

8.00: Dalok. Hangl. — **8.30:** Falurádió. — **9.30:** Új magyar művekből. — **10.15:** Tanuljunk éneklésre oroszul! — **10.35:** Ebe Stignani és Saljapin operaáriákat énekel. Hangl. — **11.00:** Miska bácsi lemezesládája. — **11.35:** Bányászműsor. — **12.05:** Hej, te kenyér! Verses, zenés összeállítás. — **12.50:** Életünkről... Versek. — **13.00:** Részletek Flotow: Mártha c. operájából és Poldini: Csavargó és királylány c. művéből — **13.56:** Rossini: Bruschino úr — nyitány (Milánói Scala zenekara.) Hangl. — **14.00:** Schubert-, Daquin-, Scarlatti-, Szkrjabin-, Szymanovszki-, Spisak-művek. — **15.00:** Tudományos fejtörő negyedóra. — **15.20:** Csárdások, polkák. Hangl. — **15.45:** A «Tartós békéért, népi demokráciáért!» című lap ismertetése. — **16.00:** Mesterek városa. Rádiójáték Gabbe színművéből. — **17.00:** Szép szó, muzsika. Zenés irodalmi műsor. — **17.40:** Szív küldi... — **18.00:** Tánczene. — **18.40:** Az argentin-ügy. Rádiószatira. — **20.00:** Színes népi muzsika. — **22.00:** Gordonka-szóló. — **22.25:** Operettmuzsika.

A színházak vasárnapi és hétfői műsora

Margitszigeti Szabadtéri Színpad: vasárnap: Cigánybáró (fél 8). — **Majakovszkij Színpad** (Margitsziget): vasárnap: Vidám szigeti délután XI. (fél 5); Legszebb operarészletek (fél 8). — **Vidám Park Nyári Színpad:** Humorolimpiász (a Fővárosi Vig Színház előadása, fél 8). — **Károlyi-kert:** hétfő: A Rádió Szimfonikus Zenekara (1. bérleti est, 8). — **Fővárosi Nagycirkusz:** Helyet a nőknek! (4, 8). — **Rádió:** vasárnap: Argentin-ügy, rádiószatira (Petőfi, 18.40), Mesterek városa, a Gyermekszínház műsora, rádiójáték (Petőfi, 16.00).

SZABAD NÉP
a Magyar Dolgozók Pártjának központi lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Kiadja a SZABADSÁG lapkiadóvállalat
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII, Blaha Lujza-tér 3. Tel.: *343—100, *142—220. Terjeszti a Posta Központi Hírlapirodája, Budapest V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850, vidéken a helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. Budapesti üzemi előfizetés tel.: 189—644, 189—653, 189—607. A budapesti egyéni előfizetők ügyeit a kerületi kézbesítőpostahivatalok kezelik. Központi előfizetőszolgálat. 183—022. Expedíció: 330—552. Előfizetési díj havi 11 Ft.
SZIKRA Lapnyomda.

Sakkozóink 4:0-ra győztek a brazilok ellen

Helsinkiben szombaton folytatták a sakkolimpia mérkőzéseit. A magyar csapat — **Szabó, Barcza, Szily, Pogáts** — kitűnő játékkal 4:0-ra győzött Brazília ellen. Ma Norvégiával játszik a magyar csapat.

További eredmények: Szovjetunió—Finnország 2.5:1.5, Csehszlovákia—Kuba 3.5:0.5, Lengyelország—Svájc 2.5:1.5, Jugoszlávia—Svédország 2:2, Csehszlovákia—Luxemburg 4:0, Nyugat-Németország—Argentina 2:2.

Ma kezdődik Moszkvában a röplabdavilágbajnokság

Ma kezdődnek Moszkvában a II. röplabdavilágbajnokság küzdelmei. A magyar női csapat ma a lengyel együttessel játszik. A férficsapat első ellenfele a bolgár válogatott lesz.

FEHÉR MÁRIA 13.43 méterre javította a női súlylökés magyar csúcseredményét.

KÁNTOR SÁNDOR 1021

197o. X. 2o. Petőfi 21.5o /6/ Ar

Hat évtized a korong mellett

Kántor Sándor fazekas népművésszel beszálget Fábián Gyula.

- adósságba -

- Most is úgy jöttem el, hogy beszélgetésünkben, hoztam valami furcsa szomorúságot.
Sándor bácsi, úgy egy félmondatban, azt jegyezte meg nekem, hogy nagyon fél attól, hogy ezredfordulóra, nem lesz fazekasság Magyarországon.
S azóta is gőlemlegettem ezt a szavát, ezt a mondatát, és most, a Budapesti kiállitás után, ezzel szeretném n itni beszélgetésünket hogy vajon most hogyan vélekedik erről a mondatról, amikor az ország fővárosában, a nemzet egyik legszebb kiállitó csarnokában, 2oo szebbnél szebb darbban gyönyörködhet a szépet szertő embet, Sándor bácsi munkáiból.
- Kedves Sándor nácsi, visszagondolva az elmultajra, a fazekasság jövőjét, hogyan látja ma, itt Budapesten ?
- A kérdés nem egyszerű, de lehet rá válaszolni.
Ugy módositom ezt a kijelentésemet, hogy a fazekasság más szinten abban a formájában ami volt most már a fezekas népi ipar, ezelőtt 6o évvel, Mezőturon egy fazekas mesternél évenkébt loo-15o tanuló isvolt. Ennek 5o százaléka nem volt képes, arra, hogy az akkor tám asztott követelményeknek megfeleljen.
Darabbérben kellett dolgozni, és darabbérben nem volt képes annyit keresni, hogy ezzela legkvesebb napidijat megkeresse.
Tehát nem volt meg a születsési adottsága olyan kézügyessége, hogy ezt megcsinúlja.

Ma az 5o százaléka. Ezek már a szkmát jobban birták, és ha az 5o közül kiemelkedett egy, kettő, aki mennyiségben tizszer annyit csinált mint a legrégebbi, vayg háromszor annyit, és csak olyat, vayg jobbat, de 25 százalék nem lett önálló.
Már nem ment neki. Az országban 1loo ilyen iparos van.
1loo-ból négyen öten mlkedtünk ki.
Mert tüzzel-vizzel agyaggal kell dolgoznunk, a tüzhöz is érteni kell, meg mnden természethez. Na meg aztán teljesen ép idegekkel tiz százalék kel nem száz százalék... Minden fazekas másképp indul el. Ezért minden fazekasnak munkáját külön külön meg. lehet ismer
A bolthan mi fazekasok azonnal megmondjuk hogy zet ez vayg az csinálta.
Nekem 14 tanulóm volt, de egyik tanukóm 25 évig volt nálam.
Az már önálló.
És egy picit én vag ok ő.
- Tehát igazány tanitvány volt.
- De még a fiai is, van aki szintén nálam van. Fazekastól olyan követelményeket vártak, hogy el se tudják képzelni !
A mostani fiatalok.
Amig én meg nem mutatom annak a tanulónak, hogy én mit tudok termelni.
Mert én nap nap leültem, sé fizikailag is kimerito volt. Most úgy lehet mondani, hogy az igazi fazekas, termelésre képes,
- Sándor bácsi hány éves korában kzdte ?
- Hát én 13 éves koromban. L9o7-ben pontosahban.
Az elemit elvégeztem, igy kerültem tanulónak, nég y évre egy fazek mestenél. De olyan négy évet, ami kimeriti a 8 évet.
Tökéletesen, mert én minden nap 5 órakor keltem, illetve keltettek

mert nem keltem volna fel, mert még szerettem volna feküdni, de öt órakor keltettek és ez is úgy beidegződött, hogy soha az életben azóta sem tudok ötnél tovább az ágyban maradni. És este 11 óra előtt nem volt lefekvés. De setleg 10 órakor elvégeztük a dolgot, akkor még 5 pár cipőt kipucoltam a család összes lábbelijét.

Azt mondták hogy tessék kipucolni, de azt megjegyezték, hogy a sar a fejedhez vágom, ha nem lesz szép. -

Tessék kizsámitani. hogy 5-11ig mennyi óra ! Én anyáyira ki voltam az alvás hiányzott különösen...

Azt mondtam, hogyha fölszabadulok, akkotr két hétig nem kelek föl. Dehát nem úgy vált.

Mert közvetlen ahogy fölszabadultam, a Zsolnai porcelángyárba mentem el dolgozni, ahol 7-kor kezdtek.

De én ötkor felébredtem. Kimentem a tóhoz, ami ott volt a ygár mell és kint egy padán vártam, hogy fúj a gyár gyár 7 órakor.

És azóta is ötkor akármi van én felébredek.

-Itt Pesten is ?

- Itt is mindig.

- És onnan a Zsolnai gyárból, hová vitt az útja Sándor bácsinak ?

- Az a helyezte, hogy a legnyugtalanabb könyök voltam szerettem volna tanulni, volt is a református egyháznál volt egy alapitvány amin öt tanuló tanulhatott. De ezek mind olyan kisgazdáknak a gyerekei voltak. Én nagyon szeretttem volna tanulni, különösen a számtanban voltam kiemelkedve... De minden tantárgyaban jó volta nagyon szerettam az iskolát. És komolyan vettem. Dehát a szüleimnek nem volt anyagi lehetősége, Igy hát elmentünk a Kovács tanitóhoz, kedvező volt a feltétel, 4 év teljes ellátáes, igy lettem fazekas.

- Hogyan talált rá azokra a formákra amelyekről, mint ahogy mond a mondta, minden fazekast messziről meg lehet ismerni aki egy kicsit ismeri a formák szépségét, hogy ki, melyiket csinálta ? Melyik milyen stilushoz, környzathoz tartozik, alföldi e, vagy Sárospatak környékéá,kelll keresni eredetét, vagy egyáltalán, hol az országban ?

Hát ilyenek Kántor Sándor remekei is, formájáról, szinéről, mintájáról, meg lehet ismerni Sándor bácsá remekeit.

De hogyan találta meg ezeket a formákat ? Mint kezdő, illetve később, mint mester ?

- A fazekasságot nem ismertem, mielőtt bekerültem, de izgatott mondig egy egy eltört korsó, edény, merő hát megéztem azt, ha a szomszédunkban egy csizmadia van aki a suzmából kivette a sámfát de hát a korsót hogyan vesszük ki ebből a sámfából ?

Mig aztán oda kerültem a müheylbe, és megláttam.

Egyszerüen ment, meg hát nagyszerü mesterem vált, megszeretttem e nélkül nem születtek volna meg ezek amik molt itt vannak.

Abban az időben ez egy olyan irámnyzat, hogy ezt az ipart támogatni kell. Mondták hog yfelvételizzek a Dombováni Állami anyag és faipari iskolába mestreképző tanfolyamra. Ebből a célból a minisztérium havi 5o korona tanulmányi segélyt engedélyezett részemre. Ugy hogy itt, 12-ben, 13-ban, a tanfolyamot azt elvégeztem geztem. Aztán a Felvidéken a fazekas Hónannál Kassán, Debrecenben és Kisvárdásn is voltam. A Feleségem nem is tudott magyarul direkt azzal a céllal mentem hozzájuk, hogy megtanuljak németül. Innen mentem Hamburgba s aztán következett az Egyesült Államiok. Ebből a szakiskolából 25 tanuló dolgozott Chicagóban a Terracotta gyárban. Innen az iskolából aztán kikerültek a világ minden

részébe. 192o-ban kértem iparengedélyt és meg is kaptam a vásostól a fazekasiprrra.

Ábban az évben a háboru után, mint minden háboru után, a vasipar naygon le volt kötve, és mire magához tért. hogy berendezkedjen, addig, a cserép egy pár évig ment. Ment az, de aztán, láttam, hogy ez nem az a forma amely nekem megfelel, és igy aztán elkezdtem egy pár darab edényen és vázán a diszitést, és ezt egy cukrászdáb kiállitották, aztán vettek is meg belőle, de aztán m9ndtam magamba megkisérelek egy kiállitást. Akkor kezdődött 1925-ben, az első alkberendezési kiállitás. Az iparcsarnokban. Oda küldtem be vagy 2 3o darabot, kaptam egy bronz érmet, és 193o-ban, már ismertek. L932 -ben Tokioba kaptam meghivást, és hogy küldjek kiállitásra darabokat, de úgy gondoltam, hogy a japánok annyira benne vannak a kerámiába, hogy nem érdemes elmennem nekem oda, - mégis úgy döntö hogy elküldöm. A kiállitás megynitónapján, minden darabom elkelt. L927-ben, egyik őszi vásáron találkoztam a karcagi születésü Dr. Győrffy Istvánnal, aki akkor nagyon kedvesen és atyailag beszélt hozzám, hogy nem jó irányba haladok, jobban vegyem a karcagi hagyományokat, ugyan mondtam, a karcagi haygományok olyan szegényes hogy aztirú n nagyon nehéz igazodni. Erre ő a zt mondta. - hogy itt van Tiszafüred, ahol az országon kiemelkedően mags helyen áll néprajzi szempontból a fazekasság, és kihalt már 19oo-ban, tehát senki nem csinálja. Próbáljam ezt, csinálni, ő akkor a Néprajzi Múzeumban volt, és ő adott ki nekem először is Miska-kancsókat, azokat még senki sem tudta megcsinálni, ...Hár én csináltam néhány darabot, és hát olyan sikere volt, hogy ezeket a Múzeum cserdarabké otthagyta, Dr. Gxőrffy pár év múlva azt mondta, hogy én már füredi csinálok a füredinél, - szóval, felktétlenül, nagyon meg volt elégedve

iránti szeretet. Az egyszerü paraszt akinek ne m is volt semmi pénz arra, hogy mást mint cseroet vegyen, de annak a müvészi igényét az elégitette ki, hogy vette a xserpet...

-Ezért hiszem én azt e kiállitás nyomán, ezt a több mint 2oo darabo áttekintve, Sándor bácsi munkáibak csupán egy kis töredéskét, hogy mi az ami idekerült, idekerülhetett egyetlen terembe, sé azért hisezm én azt, hogy egyre nagyobb teret hódit azoknak az igazán igletett müvészeknek, népmüvészeknek a munkája, akik egész életüke erre áldozták, mint Sándor bácsi is.

De azt is reméljük, és azt is várjuk, hogy Sándor bácsitól is kapjunk még sokat, sokat mindabból, ami keze mozgásában, szivében, gondolataiban él ajjogy föltámasztotta szinte az egész Tisza menti fazekes népmüvészeti világot, ahogy a karcagit is megmentette, ehhez már a sárospataki müvészeti irányzatt is hozzátartozott, és még mind a többi, amit szeretnénk még megkapni, tőle, a magunk számára.

- Ugy érzem amunkakedvem töretlen. A mühelyemben még mindig senki csimálja meg azt amit én megcsinálok, nekem nem megerőltető azt a mennyiséget csinálni, amit ők csinálnak.

Az eberü számitás szerint, mikor vlaki 75 évesen, még él lo évet, én úgy érzem, hogy még egészem biztosan megélem.

Hat évtized a kotong mellett.Kántor Sándorral beszélt Fábián Gyul

Kántor Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

ESTI HÍRLAP

1970 SEP 18

1021

A MŰCSARNOKBAN

Kántor Sándor kiállítása

Több mint hat évtized alkotómunkájának bemutatójára készül Kántor Sándor karcagi agyagipari népművész. Szeptember 25-én Budapesten, a Műcsarnokban nyitják meg a 80. életévéhez közeledő mester, önálló kiállítását. A brüsszeli világkiállításon nagydíjat nyert népművész, mintegy 300, tiszafüredi és kunsági népi motívumokkal gazdagon ékesített alkotását: hírneves Miskakancsókat, kulacsokat, tányérokat, gyümölcsmosó és tartó tálakat mutat be.

Karambolos kocsit veszek 4—5 évnél régibb ne legyen. Bp. XVI., Oldain, Verseny u. 13.

Speciális

vörösréz-azbeszt hengerfej tömítések.
MESCHAN GYÖRGY,
Bpest IX., Ráday u. 37.

Motorkerékpárokat, hibásat, rosszat is veszek. XIV., Szugló u. 177/b.

Főtengelyköszörülés, elkopott, berágódott főtengelycsapok felújítása, hengerfúrás, dugattyúkészítés, csapágyazás,

csón eladó. Kápolna. E

Átadnám
Wartburg
utalásom.
kösben, 830

4—5 éve
1000-es gé
szek 30 000
bi havi
„Válasz 11
re Felszab
hirdetőbe.

Kitűnő
potbau
szép Skoda
per eladó.
tó: szeptem
után, Bp.
Petőfi tér

Vásároluni
403-as tip.
kocsihoz

Kántor Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 133-068. 337-748. 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1970 SEP 19

HAT ÉVTIZED ÉPÍTŐMUNKÁJÁNAK bemutatójára készül Kántor Sándor karcagi agyagipari népművész. Szeptember 25-én Budapesten a Műcsarnokban nyitják meg a 80. életévéhez közeledő mester önálló kiállítását.

1970

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1970 MÁJ 14

KÁNTOR SÁNDOR

KÁNTOR SÁNDOR FAZEKAS, a népművészet mestere kiállítását, a nagy sikerre való tekintettel, október 25-ig meghosszabbították a Műcsarnokban.

Kántor Sándor, Kossuth-díja, fazekasművész, a népművészet mestere.

1984. I. 24.21.00.Tv.

Stúdió'84

- Kántor Sándor kiállítása Orosházán látható. Kántor Sándor azon kevesek közé tartozik, akiket már a 30-as évek elején mint néni iparművészt tartottak számon. Munkássága megmutatja azt, miként lehet újmotívumokat létrehozni úgy, hogy azok testvérei, szerves folytatásai legyenek a régieknek. Hogyan lehet új formákat kialakítani, hogy azok a népművészet szellemiségét idézzék.

Stúdió'84.

1984. I. 24. TV 21.00

KÁNTOR SÁNDOR

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÜKÖR
Budapest

1970 OKT 27

1021

MŰCSARNOK
KÁNTOR SÁNDOR
KIÁLLÍTÁSA

Nagy sikerrel zárult Kántor Sándornak, a Népművészet mesterének majd egy hónapig tartó kiállítása a Műcsarnokban. Kántor Sándor a magyar fazekasságban a tiszafüredi stílus képviselője. Tálai, tányérai, korsói és butykosai idehaza is, külföldön is keresettek. Művészete nemzetközi tárlatokon, a brüsszeli világkiállításon is, elismerést hozott. Képünkön a művész egyik legismertebb alkotása, a nagy Miska-kancsó látható.

20

Szerdai mozaik

■ **IMPORTÁRUVAL, ÉSSZERŰ ÁRUELLÁTÁSSAL ÉS ÁRUELOSZTÁSSAL TAKARÉKOSKODIK A KERESKEDELEM**

A Belkereskedelmi Minisztérium kollégiuma közölte, hogy az elmúlt évben 13 millió értékű importot tett feleslegessé a Sport-, Hangszer és Játékáru Nagykereskedelmi Vállalat hazai horgászfelszerelések és játékok előállításával. Az alágyujtós értékesítésével 193 000 Ft értékű import tűzifát takarítottunk meg. Minthogy azonban a takarékossági mozgalom vesztett kezdeti lendületéből, a KPVDSZ bevonásával hét tagú bizottságot hoznak létre és tervet készítenek az eddiginél fokozottabb takarékosságra. A feladatokat mindenütt megbeszélik a dolgozókkal és a »kiváló vállalat« cím odaítélésénél is figyelembe veszik azok megoldását.

■ **Átadták a brüsszeli világkiállítás művészeti díjait**

Kedden délelőtt a Magyar Kereskedelmi Kamara tanácstermében kiosztották a brüsszeli világkiállítás művészeti díjait. Nagydíjat kaptak Somogyi József és Kerényi Jenő szobrászművészek, Kovács Margit, Gorka Géza és Kántor Sándor keramikusok.

■ **A SZOVJET TECHNIKA NAPJAINAK ESEMÉNYEI**

Az MSZBT, a szakszervezetek, az MTESZ és a TIT együttműködésével több mint 300 műszaki előadást, ankétot, bemutatót, kiállítást rendeznek a szovjet technika napjain. Ezekhez csatlakozik az MTESZ-hez tartozó különböző tudományos egyesületek 80 előadása Budapesten, vidéken és az ipari központokban.

— **Kikelt a százezredik kiscsibe** az ország legnagyobb »csibegyárában« Pécsett.

— A VOLT ENGELS TÉRI KULTÚROTTHON »Béke« eszperantó szakköre március 12-től a XIII. kerületi József Attila téri »József Attila« kultúrotthonban tartja összejöveteleit minden csütörtökön este 6 órától.

— *BRIGEWATERBEN le kellett állítani egy labdarúgó mérkőzést, melyen két rendőrségi csapat vett részt. A bíró szerint a felfüggesztést az tette szükségessé, hogy a játékosok a szabálytalanságok sorozatát követték el.*

⚔ **Petri Endre** március 11-re hirdetett zongoraestjét («P»-bérlet, 2.) április 15-én, szerdán este 8 órakor tartja meg. A megváltott jegyek érvényesek.

⚔ **Március 11-én és 12-én** este 7 órakor a Margitszigeti Nagyszálló termeiben megismételjük az OKISZ—Labor és a Textil—KISZÖV rendezésében megtartott Tavasz—nyári divatbemutatót. Jegyek elővételben kaphatók a textilruházati mértékszabóságoknál és a helyszínen.

— **V. MOHAMMED, MAROKKÓ KIRÁLYA táviratban mondott köszönetet Dobi Istvánnak, az Elnöki Tanács elnökének Marokkó függetlensége kikiáltásának évfordulója alkalmából küldött üdvözletéért.**

■ **Háromnapos értekezlet a Balaton problémáiról**

A Veszprém és a Somogy megyei tanács végrehajtó bizottsága és a Balatoni Intéző Bizottság a március 12—14 között rendezendő háromnapos értekezletén arról tárgyal milyen feladatokat kell megoldani a magyar tengerpart környékének fejlesztése érdekében és milyen teendők várnak a Balatoni Intéző Bizottságra az üdülőévad előkészítésében.

— 30 VAGON MANDARIN ÉS NARANCS érkezett a Nagyvásártelepre kedd reggel.

— *KÖZPONTI TÁVOLBALÁTÓT talált fel egy francia mérnök, amelynek lényege, hogy minden házban csak egy televíziós vevőkészüléket állítanak fel, mellyel elektronikus úgy kapcsolja össze a lakásokban található képernyőket.*

■ **Nyuszivásár**

A kereskedelem felkészült a húsvéti forgalomra. A játéküzletekben nagy érdeklődésre tarthat számot a kalapos kacsa, az ugró nyuszi és a mozgó csiga. Március 22 és 29 között nyuszivásárt tartanak a játékboltok.

— *A »39-ES DANDÁR« című új magyar filmet 26 filmszínházban tűzik műsorra március 21-én.*

— **»Gyárunk műszaki kapcsolata a Szovjetunióval«** címmel műszaki dokumentációs és könyvkiállítás nyílt kedden a Csepel Vas- és Fémmű műszaki klubjában.

■ **»NOÉ BÁRKÁJA« RHODÉZIÁBAN**

A rhodéziai Kariba-duzzasztó vize kétszáz kilométernyire behatolt a földek közé. A vízzel elárasztott őrlási területek közepén apró szigetek emelkednek, amelyeken a menekült állatok százainak tragédiája játszódik le. Majmok, vadmacskák, kígyók és vaddisznók serege küzd minden centiméter szárazföldért a vízzel körülvett és krokodilok által veszélyeztetett szigeteken. Élelmük kifogyóban van és segítségre kevés a remény. A »Noé bárkája« szerepét egy motorcsónak vállalta, amelynek személyzete erős lármával és riasztással igyekszik az állatokat a csónakba terelni.

SZERDA, március 11.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon SZILÁRD nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése: **— Gyűrhetetlen szövet vásárlása legyűrhetetlen nehézségekkel jár?**

Szerdai konferansz

Jó reggelt kívánok! Olvasom a Népszavában, hogy megkezdődött Budapesten a »tisztasági hadjárat«. Ez tiszta öröm — gondolom, de rögtön utána eszembe jut, hogy könnyű az örömnek tisztának lenni, az örömöt nem szórják tele alma- és cigarettacsutkákkal, villamos- és autóbuszjegyekkel, miként a pesti járdát. Az azonban túlzás — amit ezennel erélyesen vissza is utasítok —, hogy minden pesti em-

ber elszórja az alma- és cigarettacsutkát meg a villamosjegyet az utcán. Hiába mosolyognak olyan gúnyosan, hiába vágnak olyan kétkedő arcot: nekem igenis van egy barátom, aki még soha nem dobott el alma- és cigarettacsutkát az utcán, villamosjegyről nem is beszélve. Ha áhajtják, a címét is meg tudom adni az illetőnek, de azt előrebocsátom, hogy sem kitömetni, sem spirituszba tenni nem lehet, mert családos ember, két szép, okos gyereke van, akiket fel akar nevelni. De tanulni lehet gyönyörű példáján. Nem olyan nehéz. Hallgassák meg, miért nem dobál ez az ember alma- és cigarettacsutkát, s villamosjegyet az aszfaltra, s okuljanak belőle.

Gyomorbaja miatt nem ehet nyers almát, hörghurutja miatt nem cigarettázhat, a villamosbérletét pedig — mint mondja — nem fogja eldobni azért a kis örömért, hogy szemetelhessen.

— Ne felejtsd el Lajos, hogy ma szerda van, ma olvastam, hogy XII. századbeli gyógyszerkönyvet találtak Baselban! Képzelem, mennyire érdekelné az Lepényesiéket!

— Miért?

— Mert ők olyan régen gyűjtik a gyógyszereket, hogy biztos van nekik már XII. századbeli gyógyszerük is.

Szerdai mozaik

■ **PÉNTEKEN KEZDŐDNEK A MAGYAR—SZOVJET JOGÁSZNAPOK**

A Magyar—Szovjet Barátság Hónapja alkalmából »Magyar—szovjet jogásznapok« címmel tudományos ülésszakot rendeznek a Jogászház dísztermében, amely péntek délelőtt fél tízkor kezdődik dr. Nezvál Ferenc igazságügyminiszter megnyitójával.

— **A magyar—szovjet mezőgazdasági napok** alkalmából kedden mezőgazdasági ankétot rendeztek Debrecenben.

— A FÁSÍTÁSI HÓNAP március 10-én megkezdődött. Az elmúlt évben 2340 hektárnyi területen fásítottak. A felszabadulás óta az ország erdőterülete 1 220 000 hektárról 1 340 000 hektárra növekedett — ez azt jelenti, hogy néhány év múlva 10 százalékkal több hazai termelésű faanyag áll rendelkezésünkre.

— *A KASSELI MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG a nyugat-németországi korrupciós ügyek kapcsán a következő »elvi« döntést hozta: »Ha a munkavállaló valamilyen szabálytalanság miatt a munkaidőt a rendőrségnél feljelenti, azonnali hatállyal elbocsátható, mivel a bizalom légköre ezzel helyrehozhatatlanul megszakadt.«*

— **A világ legnagyobb, négy méter magas elefántját** Fénykövi magyar származású vadász lőtte 1955-ben Nyugat-Afrikában. A kitömött elefántot most állították ki Washingtonban.

— *KILENC DOLLÁRÉRT ÁRULTÁK a százdolláros hamis bankjegyet a most leleplezett chicagói pénzhamisító társaság ügynökei. A banda két vezetőjét már letartóztatták, de a nyomdát még nem találták meg.*

— **A Szellőzőművek dolgozói** Albánia élelmiszeripara részére különleges berendezéseket készítenek, amelyek hagyma, paprika, burgonya, zöldborsó szárítására, szilva aszalására alkalmasak.

■ **DÁRIUS PALOTÁJA ISMÉT NAPFÉNYEN**

A perzsiai Perzepolisban nagy erővel folyik Dárius immár huszonkét-huszonhárom évszázada a homok alatt porló palotájának kiásása. A palotát időszámításunk előtt 518-ban építették, méreteire jellemző, hogy a most feltárt fogadóterem 18 méter magas volt és 36 oszlop tartotta a mennyezetet. A perzepolisi könyvtár annak idején 30 000 agyagtáblával rendelkezett, amelyek egy részét most szintén megtalálták. A palotát Nagy Sándor időszámításunk előtt 320-ban dúlta fel és azóta nem építették újjá.

■ **KÍNAI VENDÉGEK A ZALAI OLAJVIDÉKEKEN**

Hao De-cin, a Kínai Népköztársaság budapesti nagykövete vezetésével 12 tagú kínai kereskedelmi delegáció kereste fel kedden a nagylengyeli olajmezőt. A vendégeket elkísérte a Külkereskedelmi Minisztérium több vezető munkatársa, valamint a Kőolajipari Trösztöt és a magyar kőolajipar vezetői. A küldöttség megtekintette az olajmezőt, megismerkedett az olajbányászokkal, s ellátogatott több olajmunkás lakására is. Elismeréssel szólott a termelési technológiáról és az olajbányászok szociális, kulturális ellátottságáról. A vendégek a délutáni órákban a nagykanizsai Kőolajipari Gépgyárat tekintették meg.

— AZ ÓZDI KOHÁSZATI ÜZEMEKBEN kohósalak gyógyfürdő építését tervezik. A kohókból kikerülő forró salakon szűrik meg a vizet, az ilymódon nyert jód- és kéntartalmú fürdővíz alkalmas reumatikus bántalmak gyógyítására.

— **Metilalkoholmérgezésben** 26 ember halt meg, 40 pedig megvakult Mexico Cityben.

— 200 CSALÁDI HÁZ épül hat új utcában Putnokon.

■ **Tengeri komp**

A »Krasznoje Sormovo« hajógyárban épül az a tengeri komp, amely a Kaspi-tengeren Baku és Krasznovodszk között fog közlekedni. Ez az átkelőjárat közvetlenül köti össze a közép-ázsiai és Kaukázuson túli vasútvonalat, ilymódon csökkentve a szállítási költségeket. Az új tengeri komp hajtóműve 10 000 lóerős, óránkénti sebessége 30 kilométer.

— **A moszkvai Sztanyiszlavszkij Színház balettegyüttese** is szerepel a szegedi szabadtéri játékokon.

— *»UTAZÁS KÍNÁBAN ÉS A SZOVJETUNIÓBAN« címmel tart előadást Kalmár László március 13-án este fél 7-kor a Technika Házában.*

— *AFRIKA ÉSZAKI PARTJAIRÓL és a görög szigetekről a szokásosnál három héttel előbb érkeztek meg a godák és a cankók.*

— **DOBI ISTVÁN, az Elnöki Tanács elnöke a dán nemzeti ünnep alkalmából üdvözlő táviratot küldött Dánia királyának.**

— A lipcsei tavaszi nemzetközi vásáron járt magyar kormányküldöttség, Nagy Józsefné könnyűipari miniszter vezetésével kedden délben hazaérkezett.

— A SOPRONI RUHAGYÁRBAN az első negyedévben 50 százalékkal több női ruhát készítenek külföldi megrendelésre, mint az elmúlt év hasonló időszakában.

— *BOSTONBAN felelősségre vontak egy gyógyszergyárost, aki butaság elleni szérum előállításával foglalkozott. Bár a jelentések szerint a gyáros üzleti köre rendkívül kiterjedt volt, a vevők egyike sem volt hajlandó a bíróság előtt megjelenni és így ítélethozatalra nem került sor.*

— *KŐSZEGEN KIÁLLÍTÁS NYÍLT a magyar partizánok hősi harcairól.*

■ **Dohányzás ellen — kinin**

Egy német orvos az emberi szervezetre ártalmatlan bódítószert állított elő kininből. Aki beveszi a kinidinnek nevezett tablettát, undorodik a dohányfüsttől. Az orvos szerint e pasztillák segítségével még a legerősebb dohányosokat is le lehet szoktatni szenvedélyükről.

⚔ **Divathír:** Tavaszra megérkeztek a férfi ballonkabátok nyulánk és Extra méretekben az Extra Áruházba, Rákóczi út 4.

⚔ **A MOM Művelődésházban 1959.** március 12-én, csütörtökön ½6 órakor Barangolás a nagyvilágban sorozat keretében Közel-Kelet országai címmel Math Béla tanár tart előadást. Bemutatásra kerülnek: Egyiptomi útijegyzetek, Kétezer mérföld a Fekete-tengeren, Afrika kapuja c. dokumentumfilmek.

Nehéz a dolga a humoristának

Nem múlik el nap az utóbbi időben, hogy valami ismerősöm meg ne interpellálna.

— Mi van magával? Olyan régen olvastam írását az újságban, hogy gondoltam, már abba is hagyta az egészet... Vagy talán beteg? — érdeklődik az egyik, aki mindenféle nyavalyákkal megáldott ember, s így mély rokonszenvvel kémleli ábrázatomat.

A másik harsányan rohan rám:

— No, mi az? Mi? Kifogyott a szufla? Megmondtam én neked, hogy fél évig se bírod abban a tempóban, ahogy elkezdted. Ilyen nagy fába csak egy zseni, egy Molnár Ferenc vághatja a fejszéjét — oktatott az elégtétel iszonyú örömével, hogy lám, jóslata bevált. (Pedig nem is vett órákat Silbiger Boriskától.)

Természetesen ez kolléga, s így különösen azért nagy az öröme, mert benne soha még annyi szufla se volt, mint bennem.

A legjobban szíven szúrt mégis, amikor valaki azt tudakolta:

— Hol a maga humora?... Pedig igazán írt néhány jóízű dolgot...

De mindezt, bármennyire nehezemre esett is, elengedtem a fülem mellett. Egy kicsit ötöltem-hatoltam, aztán búcsúztam az illetőtől.

Ám hogy legutóbb a szerkesztőm is azt mondta: »Igazán írhatnál már valami jó dolgot!.. Vagy nincs témád?... Hiszen — a téma az utcán hever« — hát most kényszerülök töredelmesen és nyilvánosan bevallani hallgatásom okát, bár tudom, önök nyilván észre se vették, hogy írok-e vagy se.

A tény az, tisztelt olvasóim, hogy hiába vasigazság amit a szerkesztőm mondott, hogy tudniillik a téma az utcán hever, s hiába látok én naponta annyit, hogy egy egész újságíró-iskola évi penzuma kitelnék belőle — ha nem írhatom, nem tudom megírni őket.

Nem tudom pedig azért, mert — szégyen ide, szégyen oda, már elmondom úgy, ahogy van — meg vagyok félemlítve. De annyira, hogy valóságos idioszinkráziát érzek az írással szemben.

Mindennek pedig a Pepi néni az oka. Kérem, a Pepi néni az én nagynénim. (Nem fontos, hogy milyen ágról.) Nagy természetű asszonyság, akinek beteges szenvedélye a parancsnoklás. Raplis, házsártos aggszűz, aki szüntelen pletykáival úgy összegabalyította családi viszonyainkat, hogy vagy húsz esztendeje rajtunk kívül mindenkivel haragban van.

Velünk — azaz a feleségemmel és velem is — csak azért nincs haragban, mert rajta nyugodott otthonalapítási tervünk. S én született opportunista lévén, természetesen engedelmesen hajtottam fejem a Pepi néni rigolyáinak igájába.

Ugyanis, amikor 15 évvel ezelőtt összekerültünk a feleségemmel, Pepi néni azt mondta:

— Semmit se féljetek, gyerekek, míg engem láttok! Nincs lakás — de majd lesz! Én rátok hagyom az öröklakásomat.

Mint mondtam, ennek 15 éve. Pepi néni több mint nyolcvanesztendős lévén, természetesen mélységesen optimista, mint egy 16 éves leányzó, aki előtt ott áll az emberiség egész csodálatos jövendője. A múlt nyáron is azzal vitte el vadonatúj nyúlszőrkalapomat (mert ha megtetszik neki valami, egyszerűen elviszi tőlünk, fizetségül a lakásért):

— Gyerekeim! Ezt a kalapot én elviszem, nagyon megtetszett. Éppen jó lesz nekem, ha átalakíttatom. Azt írják a külföldi divatlapok, hogy a télre megint általános divat lesz a kalap.

De nemcsak a kalapeset bizonyítja Pepi néni javíthatatlan és irigylésre méltó derűlátását, hanem egész életrendje is. Miután az orvostudományok összes szakágainak képviselőivel rendszeresen megtanácskozza földi porhüvelye állapotát, rideg szabályok szerint él, mint egy trappista szerzetes.

Percnyi pontossággal kel és fekszik, szedi be az orvosok által javallott különféle koktumokat, bejárónője pedig gépírásos napiparancsok alapján készíti el számára a grammnyi pontossággal kiszabott napi kalóriákat.

És az ördög tudja, mi mindenféle biológiai szabályok tartoznak még életrendjébe. Csak egyet említek példának. Napi sétáját olyan pontosan kezdi minden délután, hacsak nincs éppen zegernye odakünn, hogy van szomszédja, aki ilyenkor odaszól feleségének:

— Mama! Már megint rosszul jár az a nyomorult óra. Igazítsd vissza örre, most megy az öreglány sétálni!

S nemrégiben, ennek most néhány hete, éppen annyi, amennyi idő óta az írásom elején idézett ismerősöm nem olvashatja dolgozataimat — szép... azaz hová is beszélek... egy végzetes napon beütött a krach.

Pepi néni jelent meg nálunk feldúlt arccal, szinte kénköves lángot fújva, mint a sárkány szokott azokban a képes meséskönyvekben, amelyeket a gyermekek idegzetének erősítése céljából adnak ki nagy tudományú férfiak.

— Ez mi? Nem mondanád meg? — csapott elém egy újságot, rábökve egy részére, miközben az orrom előtt elmaradhatatlan régimódi esernyőjével hadonászott, amely olyan hírhedett volt a rokonság és ismeretsége körében, mint ama nevezetes Chamberlainé a nemzetközi politikai arénában.

Megnéztem az újságot. Egy régebbi írásom volt benne, piros ceruzával bekeretezve, egyes részek pirossal aláhúzva.

— Ez? Ez egy gyöngécske tárcám — feleltem naiv szelídséggel.

— Te engem figurázol ki az újságban? — rikoltozta. — Így firkálsz a nagynénédről? Hát én pletykás vagyok, mi? Vipera nyelvű vagyok, mi? Mindjárt eltöröm rajtad ezt a paraplét!

Szó, ami szó, az írásban valóban szerepelt egy nagynéni, akiről azt írtam, hogy a világ legpletykásabb, vipera nyelvű teremtése, és éjszakánként seprűnyélen jár a Gellérthegyre valami továbbképző kurzusra.

Addigra Pepi néni is magához tért kissé a hápogásból, de azért nem kevésbé ormesteri stílusban folytatta:

— Ezért adtam én nektek lakást? Otthont, ami a legnagyobb boldogság az életben, hogy így a világ csúfjának kitegyél? Hálátlan, alattomos fráter vagy! Persze, arra számítottál, hogy én nem olvasom az újságokat. Még szerencse, hogy unokaöcséd, a Kristóf elhozta nekem ezt az ocsmányságot. Az egy derék fiú, eddig nagyon félreismertem, abban több szeretet van irántam, mint benned. Ő felnyitotta a szememet. De nem is eszel abból a lakásból, te hálátlan kutya. Vedd tudomásul, hogy kitagadlak, és hogy a lakást Kristófnak hagyom.

(Ez a Kristóf volt már öklömnyi korunkban is a legundorítóbb az összes rokongyerekek között, el is agyabugyáltuk néhányszor, mert mindig árulkodott! Úgy látszik, azóta is szépen fejlődött...)

Pepi néni ezzel, mint aki bevégezte mondókáját, esernyőjét markolászva az ajtó felé indult. Én azonban a kényes szituáció ellenére is utánairamodtam, hogy mentsem, ami menthető.

— De drága Pepi néni! — álltam elé. — Szó sincs arról, hogy én Pepi néniről írtam volna abban a vacak tárcában. Az csak egy olyan képzelt nagynéni.

Pepi néni erre magasba emelte az ernyőjét, én pedig ijedten hátráltam.

— Mi? Még szemtelenkedsz te pernahajder!

Tisztelt olvasóközönség! Képzeljék el a szituációt és lelkiállapotomat. Ott ülök a fehér papír előtt... S annyira félek tőle, hogy nem jönnek az ötletek, a gondolatok, nem bugyog a nedv, ami a jó öreg görögök szerint széppé, boldoggá teszi az életet: a humor. Mert ha Pepi nénivel így fölsültem, akkor bárkivel ugyanígy járhatok. Megjelennek az érintettek, vagy akik azt hiszik, valamilyen okból, hogy róluk szól az írás, s valamennyi rajtam akarja eltörni paraplét.

Tessék ilyen trémás állapotban humorizálni a világ és az emberek dolgai felett.

Pikay István

Színes angol film

Széles változatban is

10 éven alul nem ajánlott, különösen ajánlott 14 évtől

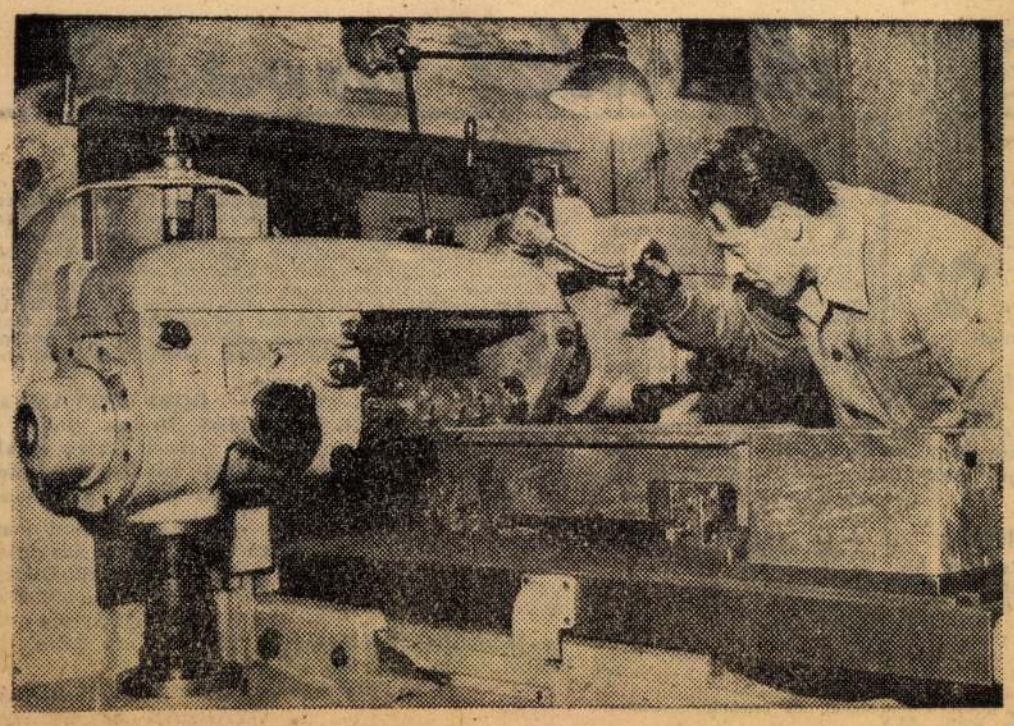

NAGY TELJESÍTMÉNYŰ MARÓGÉP. A KGST keretében együttműködő országok megállapodása alapján hazánkban gyártják a kis- és műszerész-esztergákat. Ennek a feladatnak pontos határidőre való jó elvégzését nagy részben a Kőbányai Szerszámgépgyár vállalta. A képen: Béres Miklós marós az NDK-ból érkezett nagy teljesítményű marógépen dolgozik, amellyel az esztergák ágyának megmunkálási idejét ötven százalékkal csökkentették *(Novotta Ferenc felvétele)*

Gép vezeti a mozdonyt

— pontosan betartja a menetrendet, „piros" jelzésre automatikusan megáll a vonat

I. J. Akszonov a szovjet vasútfejlesztés perspektíváiról beszélt a közlekedéskibernetikai ankét első napján

A Technika Háza kupolatermében kedd reggel több száz mérnök, közgazdász, matematikai és közgazdasági kutató jelenlétében kezdték meg a *»Kibernetikai módszerek alkalmazása a közlekedésben és a közlekedésépítésben«* című ankét tanácskozásait. A megnyitó ülésen részt vett *Kossa István* közlekedés- és postaügyi miniszter, *Csanádi György*, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a közlekedés és postaügyi miniszter első helyettese, *Földvári László* közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes, *G. Rehbein*, a drezdai közlekedési egyetem dékánja, *G. Potthoff* és *M. Miller*, a drezdai egyetem professzorai, *I. J. Akszonov*, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája mellett működő Komplex Közlekedési Problémák Intézetének igazgatóhelyettese, *Svéd György* magyar származású ausztráliai professzor.

Csanádi György mondott megnyitót, hangsúlyozva a magyar vasút automatizálásának fontosságát.

Az ankét első előadását *Kádas Kálmán* egyetemi tanár, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem közlekedési üzemmérnöki karának dékánja tartotta, majd I. J. Akszonov ismertette a kibernetika alkalmazásának perspektíváit a szovjet vasúti közlekedésben. Elmondotta, hogy *a szovjet vasutak rövidesen annyi árut fognak szállítani évente, mint a föld összes többi vasutai együttvéve.* Az évi 140 milliárd rubel felhasználását igénylő és 6 millió embert foglalkoztató szovjet vasúton ezért különösen nagy jelentőségű a legkorszerűbb irányítási és ügyviteli módszerek alkalmazása. Ismertette az *»automasiniszt«* nevű berendezés működését. Ezt 1958 nyarán már sikerrel próbálták ki egy Moszkva alatti pályaszakaszon. A mozdonyra, vagy a motorkocsira kisméretű elektronikus gépet helyeznek s ez *a megadott vonatvezetési program szerint a pálya minden szakaszán pontosan a menetrend szerint irányítja a vonatot.* Az elektronikus gép figyelembe veszi a különböző jelzéseket, s *amikor például a jelző pirosat mutat, a vonat automatikusan megáll.* Legutóbb SZTRELA típusú elektronikus számológéppel tervezték meg a moszkvai városi építőanyagszállítást. *Az adatoknak a géppel való közlése másfél órát vett igénybe, a gép maga a számításokat harminc perc alatt végezte el.* Így nem csupán rengeteg számolási munkát takarítottak meg, hanem az ésszerűtlen szállítások elkerülésével *az évi megtakarítás összege ezen az egyetlen területen elérte a 11 millió rubelt.*

A tanácskozás első napján a továbbiakban *dr. Aczél István*, a Magyar Tudományos Akadémia Kibernetikai Kutató Csoportjának osztályvezetője a *korszerű üzemvezetés* néhány kérdéséről, *Sándor Ferenc*, a Kibernetikai Kutató Csoport tudományos munkatársa *az elektronikus számoló- és adatfeldolgozó gépek* működési elveiről, *Szabó János*, a műszaki tudományok kandidátusa, az egyesület főtitkára pedig a kibernetikai módszereknek *az építőipari műszaki tervezésben* való alkalmazásáról tartott előadást. *(vg)*

Acsády Károly:

Közvetlen főnök

Reggel szólt az igazgató Kukoraynak:

— Bemutatom magát az új főmérnökasszonynak.

Odavezette Hantos Erzsi asztalához.

— Ezentúl Hantos főmérnökasszony utasításai szerint kell eljárni — mondta hivatalos komolysággal az igazgató, s azzal magukra hagyta őket. Kukoray hét éve nem nézett Hantos Erzsire, azóta, hogy olyan csúfosan kikosarazta. Most azonban kénytelen volt a szikrázó, kék szemekbe nézni.

— Gratulálok — mondta halkan — az új címéhez és rangjához. Sok szerencsét felelősségteljes munkaköréhez, főmérnökasszony.

Az utolsó szót kissé megnyomta, nem, nem gúnyosan, inkább csak hangsúlyozva vele kettőjük jövőbeli viszonyát.

— Köszönöm, Bálint, a jókívánságait. Remélem, együttműködésünk zavartalan lesz. Mert a revízióra továbbra is súlyt helyezek. A termelésben ma már a mennyiségről egyre inkább a minőségre helyeződik a súlypont, ezt maga is jól tudja, Bálint.

Kukoray bólintott, hogy tudja. Közben arra gondolt, hogy hiába: Hantos Erzsi, az Hantos Erzsi. Akkor, hét évvel ezelőtt is komoly volt, de most még komolyabb. Még mindig ugyanaz a Mária Terézia-termet, ugyanaz az igazságos orr, ugyanazok a szikrázó szemek, csak mintha most egy kissé fáradtabb lenne az a sok álmatlanságot okozó, érzéki szája...

— Remélem, jó barátok leszünk — folytatta a főmérnökasszony —, eltemetünk minden régi dolgot. Én tudom, hogy maga, Bálint, egyszer régen megharagudott rám. Kérő szándékkal fordult felém, és én mást választottam. De most láthatja, hogy mi volt az a más. A műegyetem volt, Bálint, az éjjel-nappal megfeszített munka. A mérnöki diploma.

— Helyes — mondta Kukoray, de hogy ezt miért mondta, azt maga se tudta. Mindenesetre megismételte: — Helyes. — Pedig inkább azt akarta mondani, hogy ahá, most már értlek, Erzsike, ezért voltál te mindenkor oly pontos!

— Maga akkor megnősült, Bálint, úgy tudom, van egy szép kis fiacskája is — mosolygott Erzsi.

Kukoray újra csak bólintott, hogy igaz, van bizony. Abból is mérnök lesz, meglátható akárki. De ezt nem mondta, hanem büszkén nézett Hantos Erzsire, aki így folytatta:

— Hiszen én is férjhezmentem, nem mondom. Egyszerre több férjem is akadt: a geometria, a matematika, a statika meg a dinamika. Sőt, nekem is van gyerekem, ide nézzen.

Azzal előhúzott fehér köpenye felső zsebéből egy vadonatúj logarlécet.

— Mit szól hozzá? Ez aztán a fiú, mi?

Kukoray el volt bűvölve. Fel szeretett volna kiáltani, valahogy így: Ó, bocsáss meg Erzsike, hogy ilyen ostobán félreértettelek!

De ehelyett Kukoray ezt mondta:

— Nagyon örülnék, ha a főmérnökasszony a továbbiakban is meg volna velem elégedve. Azon leszek, hogy a revízió a helyzet magaslatán álljon.

A szőke hajkorona alatt a kék szemek újra acélosan fénylettek.

— Köszönöm — mondta a főmérnökasszony —, bízom magában, Bálint. Ha a feleségе nem is lettem, de a közvetlen főnöke, lám, igen.

Aztán eltűnődve még hozzátette:

— Ami, ha jól meggondoljuk, egyre megy.

Az irodalmi kibontakozás új távlatai

Nagy politikai-irodalompolitikai jelentőségű állásfoglalás látott napvilágot a Társadalmi Szemle februári számában: az MSZMP kulturális elméleti munkaközössége közzétette: *»A felszabadulás utáni magyar irodalom néhány kérdéséről«* szóló vitaindító téziseit.

Ez a dokumentum szellemét, feladatait s irányvonalát tekintve szorosan csatlakozik a népi írókról s a művelődéspolitikai irányelvekről már korábban nyilvánosságra hozott elvi állásfoglalásokhoz, szervesen kiegészíti, s az irodalom területén tovább fejleszti azokat.

Fontosságát az irodalmi élet további konszolidációja, kibontakozása szempontjából aligha lehet túlbecsülni, olyan *sokrétű konkrét elemzést, irodalomtörténeti alaposságú áttekintést ad* a felszabadulás utáni fejlődésről, olyan higgadt elvi biztonsággal jelöli meg a továbbvezető perspektívákat.

Nem volt könnyű dolga a kulturális munkaközösségnek. Az ellenforradalom óta jó néhány kísérlet történt már a felszabadulás nyomában járó nagy társadalmi változásokkal az irodalom területére összesűrűsödött ideológiai, politikai harcoknak, annak a végül is tragikus súlyossággal eltorzult útnak értékelésére, amelyet a magyar irodalom egy számottevő része a felszabadulás után befutott.

Sok részigazság felszínre kerülése mellett tanúi lehettünk annak is, hogy nem egyszer jobbról a magyar irodalom »egészének«, »értékes egészének« véleményeként exponáltak nagyon is szűkre körülhatárolható, kispolgári nacionalista csoport-nézeteket, avagy balról a pártvélemény igényével fogalmaztak meg szektássá deformálódott egyéni véleményeket.

Most vált világossá, hogy *tizennégy—tizenöt év fejlődésének átfogó felmérése, összegezése nélkül — tegyük hozzá: marxista—leninista összegezése nélkül — lehetetlen sikerrel megválaszolni irodalmi életünk kérdéseit.* Természetes, hogy ilyen nagyszabású vállalkozás mindig együttjár bizonyos hibaszázalék lehetőségével. A tézisgyűjtemény szerzőinek körültekintésére mutat, hogy vitairatként publikálták munkájukat.

*

A tézisgyűjtemény *három fő részre* tagolódik.

Az első rész az 1945-től 56-ig terjedő időszakot tekinti át. Kiindulópontul a felszabadulással bekövetkezett nagy változásokat és lehetőségeket méltatja, azokat a feladatokat, amelyek az akkor még erősen polgári és kispolgári színezetű irodalmi életben a kommunista írókra nehezedtek.

A fordulat éve után az irodalomban és művészetben a szocialista-realizmus megvalósítása került napirendre. Irodalmunk ezen az új úton haladva érte el ma is élően értékes sikereit. Az eredmények is bizonyítják, hogy az akkor kifejtett marxista—leninista szellemű irodalmi elvek túlnyomó részükben és a lényeget tekintve nem szorulnak revízióra. Ugyanakkor már jelentkeztek hibák is.

A régi, tapasztalt kommunista írók nem tudtak az irodalmi élet igazi vezetőivé válni, s az irodalompolitika vezető posztjaira polgári szemléletű, nem egy esetben karrierista, cinikus, anarchista kispolgárok is beügyeskedték magukat.

Ebben az időszakban éles eszmei harcot kellett vívni a jobb- és baloldali nézetek ellen. *Legnagyobb jelentőségű az 1948—1949. évi Lukács-vita volt.* Lukács a magyar irodalmat nem a szocialista-realizmusra, hanem a polgári koncepciójú »nagy realizmusra« orientálta. Lényegében tagadta az irodalom és művészet pártosságát. A vitában a párt elvetette Lukács opportunista nézeteit, azonban nem tárta fel eléggé mélyen Lukács antimarxista nézeteinek rendszerét, sőt egyes kérdésekben engedményeket is tett azoknak. Így például nem értékelte megfelelően a magyar proletárirodalom hagyományait.

Ugyanakkor *az irodalompolitikában is érvényesült a személyi kultusz, az udvarlás és politikai taktikázás, a kommunisták és szövetségeseik közötti világnézeti távolság eltussolása.* Mindezek közrejátszottak abban, hogy az I. írókongresszus »nemzeti irodalmunk, demokratikus és szocialista írótáborunk egységét« vallotta, holott ennek előfeltételei még nem értek meg.

A tézisgyűjtemény a továbbiakban sokrétűen tárja fel azt a bonyolult folyamatot, amely az 1953-as júniusi határozatok nyomán támadásra lendült revizionista erők, valamint a régi pártvezetés makacs hibái, dogmatikus nézetei, hatásából állt elő, s amely az irodalom területén bizonyos csoportok részéről a pártosság, a szocialista realizmus tagadásához, szovjetellenességhez és nyugat-imádathoz vezetett.

*

A második rész azt az eseménysorozatot elemzi, amely végül is aktív ellenforradalmi szervezetté züllesztette az írók testületét. Az ellenforradalom leverése után az Írószövetség elnöksége s egyes írók továbbra is az ellenforradalom vezetőiként léptek fel, így az ellenséges gócként létező írószervezetet fel kellett oszlatni.

Az irodalmi élet csődjét a szocializmushoz, a párthoz hű kommunista írók törték át, megkezdték a kibontakozás előkészítését. Vezetésükkel indult meg az *Élet és Irodalom*, a *Nagyvilág*, létejött az *Irodalmi Tanács*, később a *Kortárs*. A párt harcainak eredményeként a revizionizmus az irodalmi életben is visszaszorult. Sok biztató jelenség mutatja a fejlődés kezdeti eredményeit.

A harmadik rész a tézisgyűjteménynek elvi tekintetben talán legérdekesebb s legértékesebb része: ez fejti ki a pártosság és pártirányítás eszmei s gyakorlati problémáit, a szocialita-realizmus néhány alapvető fontosságú kérdését, s állást foglal az irodalmi irányzatok megítélésében. Végezetül szervezeti tennivalókat tárgyal.

*

Az elmúlt évtized során az írók munkájuk értékét és megbecsülését tekintve *kiváltságos* helyzetbe kerültek a társadalom alkotó közösségében. Sajnos, az írói rang az ellenforradalmi események, valamint a megelőző eszmei erjedés következtében rossz minősítést is kapott.

Távol áll tőlünk az általánosítás, az elmarasztalás erőszakolása. Ma már ismeretesek az ellenforradalomhoz vezető út bonyolult összetevői, ismeretes az írók egy részének jóhiszeműsége, a XX. kongresszus elvei alapján a szocializmus ügyéért felbuzgó kiállása, de világosan felismerhető az az eszmei gyengeség is, amely — egy súlyában számottevő, de létszámában mégiscsak kicsi kommunista csoporttól eltekintve — belesodorta ezeket az erőket is a forradalminak álcázott ellenforradalmi nézetek örvényeibe.

A korábbi években önmagukat embertelenül tűlző »kommunistákká« kendőzött, majd polgári habitusú ellenforradalmiságukat dezertálásukkal is leleplező disszidens írókkal nincs mit kezdenünk.

De a magyar írók tisztességes, immáron feleszmélő, magára találó széles rétegeivel bizalomteljes együttműködést kell kialakítanunk. Nem megy ez anélkül, hogy az írók érintett csoportjai számot ne vessenek saját felelősségükkel.

A népi írókat értékelő vita már sok, régen besűrűsödött ködöt oszlatott, de még az ellenforradalom kérdéskomplexuma körül különböző írók és írócsoportok soraiban élnek zavaros, bizonytalan nézetek.

Az író világnézetét nem tekinthetjük magánügynek. Egy erdőmérnök vagy villamosvezető elláthatja munkáját akkor is, ha még nem rokon neki a közösségi életforma, a mi világunk. De az író, aki minden művével ezrek és ezrek gondoskodását *befolyásolja*, tömegek vágyait, ízlését *formálja*, aki *eszmék propagátora* — társadalmi állásfoglalásáért, elvi ítéletéért *felelős a társadalomnak!*

A szocialista realizmus, a pártosság igénye nagyon reális követelmény az irodalom felé — elég ha végigtekintünk azon az egyoldalúan nyugati orientációjú l'art pour l'art felé hajló, politikamentességre törekvő áramlaton, amely az ellenforradalom után még a népi demokrácia által nevelt fiatal írónemzedék nem egy tagján is végigsodort.

A magyar munkásosztály figyelemmel kíséri az irodalmi élet kibontakozását.

Mióta ez az osztály megszületett, létezik, nagy szomjúsággal fordul a kultúra felé. A haladás élvonalában küzdő írók mindig is szóltak a munkásokhoz, problémáikhoz nyúltak, belesűrítették ezeket művészi alkotásaikba, erőt merítettek politikai harcaikból s támogatták azokat. A munkásotthonok könyvtáraikkal, színháztermeikkel, kórusaikkal, a Horthy-rendszer alatt is a haladó kultúra őrhelyei voltak.

S ha itt most újólagosan felvetjük *az írók felelősségét a munkásosztály világnézetének, világképének formálódásáért,* ha emlékeztetünk az irodalom visszahatására, ha *sürgetjük az írók és a munkásosztály közötti kapcsolatok megteremtését, vagy szorosabbra fonását* — nem egyszerűen időszerű társadalmi-politikai igényt közvetítünk. Mindez történelmi tartalmú, irodalomtörténetileg is megformálódott kívánság: hadd emlékeztessünk — csak kiragadva, találomra idézve — *Adyra, Juhász Gyulára, József Attilára, Móricz Zsigmondra, Gelléri Andor Endrére,* de sorolhatnánk itt felszabadulás utáni irodalmunk nem egy kiváló művét és alkotóját is.

Nemcsupán általánosan emberi, nem általánosan humanista-progresszív az, amit a nép, a munkásosztály igényel. Lehet tere ennek is, de nem ez a magyar irodalom sodrának fő iránya. S nem a régi sematikus, termelési folyamatok, gép és ember külszínes kapcsolatának ábrázolásába ragadt írásművekre van szükség.

De *igenis elengedhetetlennek tartjuk az anyagi — s nyugodtan mondhajuk: szellemi — világot vállain hordozó, a világot újjáteremtő nagy osztály, a munkásosztály levegőjének lélegzését, emberi, társadalmi gondjainak, életkonfliktusainak megírását.*

*

A munkás- és parasztttömegek *várják* az új magyar regényeket, novellákat, verseket, melyek az ő munkájukról, családi örömeikről, társadalmi előretörésükről, szerelmi gondjaikról, házassági konfliktusaikról, jelleműk alakulásáról szólnak. Ezt érezzük, ezt tartjuk mi a magyar irodalom megújulása, fejlődése *fő vonalának.*

Tudjuk, az irodalomban zajló folyamatok bonyolultak, tudjuk, az irodalom az élet minden jelenségét átöleli. Nem erőszakos mozdítás, vagy nyomás szándékával, hanem az élet reális parancsának közvetítésével mondjuk tehát: *a néptömegek felemelkedéséhez, életformájuk rohamos megváltozásához, a magyar tájak átalakulásához képest nagy adósság terheli a magyar irodalmat.*

A munkaközösség vitaindító tézisei igen alkalmasak az eszmei tisztázódás továbbvitelére, a közösen vallható célok megfogalmazására, a ma még elvi különbözőségekkel is meglehetősen széttagolt, egymástól is különélő írói táborban. Bízvást reméljük, hogy a tézisgyűjteményben megfogalmazott elvek, a kibontakozó termékeny vita tovább viszi a konszolidációt s az irodalom fejlődésének új távlatait nyitja meg.

Molnár Géza

Népművészet

1021

CSIPKE, CSANAK, CSERÉP

Iparosult folklór

Halas, Sárköz

Szúette bölcső ring valahol a békési tanyavilág egy kis házában. Pufók apróság szunnyad benne. Az évszám a bölcső oldalán: 1842.. Akkor alkotta egy régen elporladt, névtelen népművész.

Sok ilyen tárgy kerül elő falusi padlások, pincék, kamrák pókhálós homályából. A népművészet szakemberei házról házra járnak és mentik az emlékeket, népi motívumokat, ősi foglalkozások „készségeit" az utókor számára.

A háború előtt a Hangya nevű álszövetkezet kihelyezett ügynökségei, meg kupecek vásárolták fel fillérekért mindazt a pótolhatatlan szépet, amibe a parasztművészek beleálmodták a táj lelkét.

Hol viselik?

A népművészet klasszikus korszaka nálunk tovább tartott, mint Nyugat-Európa országaiban; a gazdasági elmaradottság miatt parasztságunk kevesebb gyáripari termékhez juthatott. Széppé tette tehát mindazt, amit használt, hogy öröme teljék benne.

Ez érvényesül a Bakony vidékének színes pecsétviasz berakással, karcolással, klasszikus faragással ékesített pásztorkészségein, ezt látjuk a palócoknál ma is megtalálható, áttört támlájú padokon, székeken, a pásztorok csanakjain (ivóedényein), amelyeknek füle gyakran ember vagy állat alakját ábrázolja. Az Ipoly vidékén az ország többi részéhez viszonyítva későn alakult ki a népviselet: egyes községekben (Hollókő, Kazár, Buják, Rimóc) ma is hordják, persze főleg az idősebb korosztályhoz tartozó asszonyok. Szőttes-kultúrájuk igen gazdag.

Önálló és különösen szép, tarka, változatos viseletet alakított ki magának a Mezőkövesden és környékén lakó matyó nép; az öltözködésüket és ágyruhájukat díszítő hímzések nemcsak országosan terjedtek el, de világhírük is van. Egy-egy ruhát nemzedékek hordtak. A mezőkövesdi Matyóházban és a matyó községekben jelenleg mintegy kétezer asszony foglalkozik a régi, művészi hagyományokon alapuló népi hímzéssel.

Külön fejezetet érdemelne a Dunántúl népművészete, amely elsősorban a Sárköz falvaiban virágzott: változatosan díszítették a női ruhákat, s ismert a barna és fekete alaptónusú mázas cserépkultúra.

A Mátra alján szedett mintás szőttesek, „kalodás, subrikás" fehér és színes hímzések, archaikus hatású faragott tálak, bútorok és kovácsoltvas munkák készülnek. Az Alföld mezővárosainak asszonyai polgári divatú selyemruhában, a férfiak posztóöltözetben jártak, mégis, az 1840-es évek után páratlanul gazdag lett a hímzett díszítés a birkabőrből készült subákon, ködmönökön, meg a durva posztóból varrott, régi szabású szűrökön.

Az alföldi cserépkultúra — Mezőtúr, Tiszafüred, Hódmezővásárhely, Szentes, Nádudvar, Karcag vidékén — ma is él, s a régi égetési módszer szerinti fazekas műveket produkál.

Tura és Boldog községekben, valamint Kalocsa környékén egymáshoz meglepően hasonló hímzőkultusz alakult ki a múlt században. A korábbi fehér varrást szabadon választott színes hímzés váltotta fel; Kalocsán a Háziipari és Népművészeti Szövetkezetbe tömörülve, másfélezer asszony készíti a 27 díszítőszínből kevert, hagyományos szabadrajzú népi hímzést. (Itt járja a sokat emlegetett színes falfestés, a „pingálás" is.)

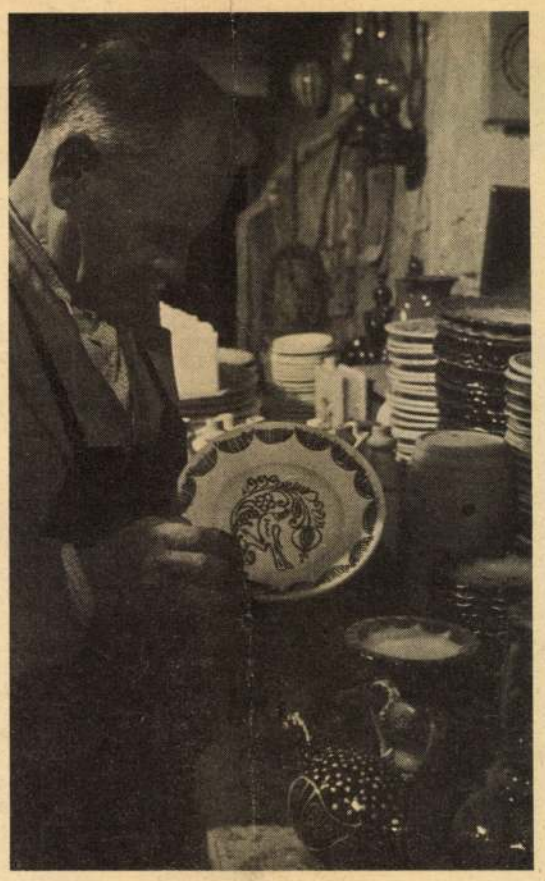

KÁNTOR SÁNDOR KARCAGI NÉPMŰVÉSZ

Export: 40–45 százalék

A népművészet különböző központjaiban a régi alapokon, de hivatásszerűen készítik a tájegységekre jellemző, legszebb népművészeti cikkeket.

A paraszti szükségleteket kielégítő termelés a két világháború között, majd ezt követően a szocialista átalakulás nyomán törvényszerűen hanyatlott. A kézműipar igen szerény területre szorult vissza, hiszen a falvak lakossága is az ipari termékek fogyasztója lett.

Népművészetünk értékeinek szervezett felkutatása, a jövő számára való átmentése, népi művészeink tehetségének és alkotóképességének megszervezése az 1950-es évek elején kezdődött.

1953-ban a népi kultúra megőrzése érdekében a Minisztertanács határozatot hozott, amelyben a megfelelő szervezeti formák létrehozása, a díszítőművészet hagyományainak feltárása érdekében jelentős anyagi áldozatot is vállalt. A kisipari szövetkezeti mozgalom keretén belül megalakult Háziipari és Népi Iparművészek Országos Szövetségének első feladata az volt, hogy az ország legeldugottabb helyein is felkutassa a még tevékenykedő népművészeket és a hagyományos háziipari munkákat folytató mestereket. Művészeti és gazdasági szövetkezetekbe tömörítették őket, ugyanakkor létrehozták a Népi Iparművészeti Tanácsot, hogy őrködjék a népi díszítőművészet hagyományainak tisztaságán.

Népművészet és divat

A népművészeti termékek előállítása többé nem a helyi szükségletek kielégítését szolgálta, hanem egy, a többi művészeti ághoz csatlakozó tárgyművészetként élt és dolgozott tovább.

A szövetség a művészeti ágaknak és tájegységeknek megfelelően osztályozta, rangsorolta s kereskedelmi forgalomba hozta az alkotásokat, mégpedig úgy, hogy nemcsak a különlegességek iránt érdeklődő külföldiek válogathattak belőlük, de a mai modern otthonban, sőt: a női és gyermekruhák készítésénél az erőltetettség színezete nélkül felhasználják a népi iparművészek termékeit.

Divatosak a szőttes kelmék, a terítők, a kovácsoltvas díszítések és tárgyak, s a legkorszerűbb berendezésnek is hangulatos kiegészítése egy-egy szép habán vagy karcagi kerámia.

A világhírű brüsszeli csipkénél szebb, munkaigényesebb a halasi csipke. Egy kiskunhalasi tanítónő, Markovics Mária, csaknem egy évszázaddal megelőzve korunkat, felismerte a parasztművészek kézügyességét, dús fantáziáját. Ő oktatta az ottani asszonyokat a sokfajta öltésmintára. (Egy négyzetcentiméteren mintegy kétszáz öltés van. Alig látható vékony fonallal, finom vászonra készülnek a halasi csipketerítők, melyek előkelő helyet foglalhatnak el a legfényűzőbb lakásban is.)

A népművészetek pártolása és fellendítése nem „népieskedés". A művészeti célok mellett fontos népgazdasági érdek és kereseti forrás az ország legkülönbözőbb részein dolgozó mintegy 45 ezer szövetkezeti tag számára. A 74 tagszövetkezet látja el anyaggal, az igényeknek megfelelő megrendelésekkel a bedolgozókat, s ugyancsak a szövetkezeti központokban történik a behozott munka elbírálása és díjazása is.

(Köztudomású, hogy egy-egy gobelinképen, terítőn vagy szőnyegen néha a nagymamáktól az unokákig mindenki dolgozik; természetes, hogy az ilyen családi összmunka eredménye a kifizetésnél megmutatkozik. Nincs azonban akadálya annak, hogy a szövetkezetbe a családtagok külön-külön is belépjenek.)

A kezdeti időszakhoz képest igen nagy a fejlődés; az évi termelés értéke négy-ötszörösére emelkedett, s ma 1 milliárd forint körül van. Ennek 40—45 százaléka valutát jelentő export. A dolgozók 95 százaléka nő, ezek részben tsztagok is; a mezőgazdaság téli holtszezonjában otthon, a háztartás és a gyermeknevelés mellett, HISZÖV tagként dolgoznak, s ez jelentős kereset. A szövetkezet kötelezettségei azonban az az egész esztendőben fennállnak. Ezért elég gyakran ütközik a kétfajta munka; a bedolgozók mintegy felét jelentő tsz-tagok számára olyan lehetőséget kell teremteni, hogy főjövedelmük a Háziipari Szövetkezet megbízásából végzett kézimunka legyen.

A zsüri előtt

A HUNGAROTEX, a HUNGAROCOOP (a magyar külkereskedelmi szövetkezetek alakulóban levő kooperációja) valamint az ARTEX révén a világ minden részére eljutnak a magyar népművészet remekbe készült alkotásai. Természetes, hogy a szövetkezet szükségesnek tartja: amennyiben legalább 50 új terv elkészült, azt muzeológusokból, néprajzosokból és a kereskedelem képviselőiből álló zsüri bírálja meg.

A munka ugyanis egyáltalán nem áll meg egyes, már bevezetett és általánosan ismert alkotások forgalomba hozatalánál. Az utóbbi időben ismét divatba jött a cifragyertya-öntés. Most pedig Heves megyében felfedeztek egy idős embert, akinek 400 mintafája van. A HISZÖV új terve: közkinccsé tenni a kékfestés régen elfelejtett mesterségét. A mintafák felhasználásával újra napfényre kerülnek az ősi, szép motívumok.

A Háziipari és Népművészeti Szövetkezet tehát nemcsak kereseti- és munkalehetőséget teremt, de tevékenysége devizajövedelmet is jelent az államnak, nem is beszélve arról, hogy hány új lakást díszítenek kovácsoltvas elemekkel, milyen sokan veszik a szép díszgyertyákat és a nádgarnitúrákat vagy a háncsból készült lámpaernyőket.

Így jutunk el oda, hogy lassacskán a magyar népművészetnek nemcsak külföldön lesz becsülete, hanem idehaza is.

SZEKERES ILONA

MAGYARORSZÁG 1968. MÁRCIUS 3.

MAGYARORSZÁG
1968 MÁR 3
Magyar Hirdető SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Átültetés és ált

A hatnapos h
Tardyl mint táplálék

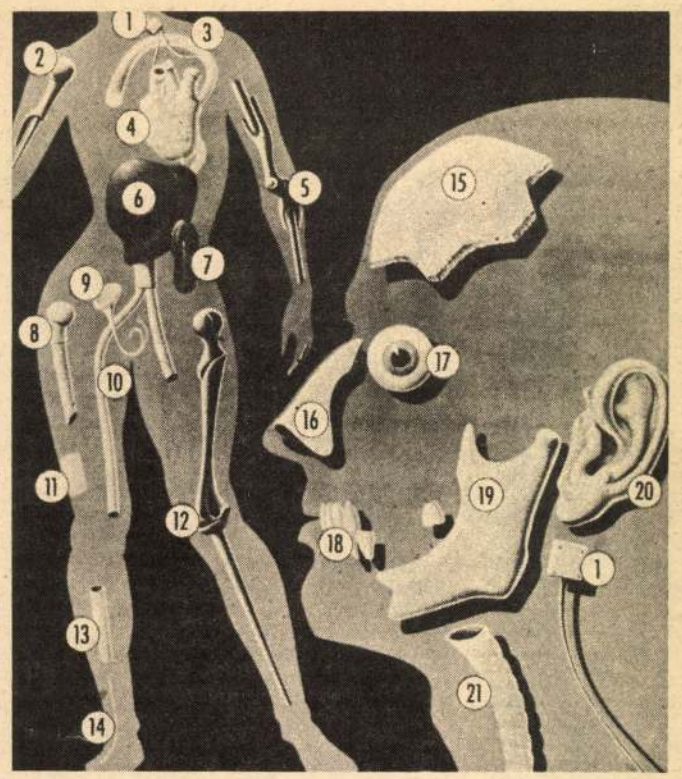

A PÓTOLHATÓ SZERVEK TÉRKÉPE*

Nem minden válik az ember javára

Postaládánk e héten többségében nagyobb lélegzetű hozzászólásokat tartalmazott. Tudományos, kulturális cikkeink váltottak ki vitakedvet. Idézünk a levelekből.

„Jólesően nyugtázom, hogy mindig megtalálják azt a személyt, aki megfelelő hitelességgel és közérthetően tálalja a tudományos témájú cikket. Rólunk orvosokról például szokatlan objektivitással írtak. Ez az írás szakított az »orvoslegendával«. Nem kiáltott ki mindannyiunkat dúsgazdag nábobnak, másrészt nem sértegetett olcsó közhelyekkel. Az 1968. 7. számukban a ma divatos transplantatiós téma kitűnő ismertetőjét találták meg dr. Szendei Ádám személyében. A szerző sikeresen egyesítette a tárgyszerű pontosságot az élvezetes és közérthető stílussal. Egy pontban mégis szeretném korrigálni. A nevemmel idézett »szövetátültetések« című könyvet dr. Zoltán János, az orvostudományok doktora írta. A homoiotransplantatiót tagladó fejezet az én munkám. A szövegből kiderül, hogy valószínűleg egy »e«-betű rossz helyre való beütése miatt tűnik úgy, mintha az egész szöveget én írtam volna. Ugyanakkor vitába szeretnék szállni e bekezdés egy mondatával, amely így hangzik: »dr. B. C.„... lakonikus rövidséggel még ezt írja: a homoiotransplantatio sorsa az elhalás.« A »még« szócska ilyen elhelyezése alkalmas arra, hogy az olvasóban azt a hitet keltse, miszerint ez a megállapítás már nem érvényes, holott az immunszuppressziós módszerek fejlődése sem oldotta meg a kérdést, mint ez a cikkből ki is derül. A helyzet hasonló, mintha a fogfájásnál egyre jobb és jobb fájdalomcsillapítást alkalmaznánk, bár a fogat meggyógyítani nem tudjuk. Lakonikus megállapításom — a könyvből ki is derül — csak a befolyásolhatatlan átültetésekre vonatkozik, kiút azonban többféle is kínálkozik, amit szintén igyekeztem körvonalazni munkámban."

DR. BERTÉNYI CAMILLO, EGY. TANÁRSEGÉD, SZEGED

„A szervátültetésről szóló cikkükhöz kívánok néhány gondolatot fűzni. Az illusztráció alatt az áll: »Termelni kezdenek a plazmasejtek mikrogyárai.« A szövegben viszont: »... az »ős« plazmasejtek 10 óránként osztódnak, tehát hamarosan százezerszámra állnak készenlétben ezek az antitesttermelő mikrogyárak.« Nem szükséges bővebben elemezni, milyen lényeges az értelembeli különbség a két szöveg között. Érdekes a szerző megjegyzése, ami szerint: »Tévedés lenne azonban az immunbiológiai választ a természet, vagy a szervezet »bölcs« intézkedésének tekintenünk.« A természetes »bölcsességének« problémafelvetése — éppen az immun-válasz kapcsán — megérdemli, hogy behatóbban foglalkozzunk vele. Lássuk mit mond erről P. B. Medawar »The Future of Man« című munkájában. (Az ember jövője) »Intézkedéseinknek és célkitűzéseinknek nem szabad abból a babonából kiindulniuk, hogy a természet mindent a legjobban tud. Mi ki vagyunk szolgáltatva a természet törvényeinek és csak saját kockázatunkra cselekedhetünk ellene. Ezzel szemben az igazság az, hogy a természet nem tud mindent jobban. (Tudniillik nem minden válik az ember javára.) Az öröklésen alapuló fejlődés a tévedések, szükségintézkedések, kompromisszumok és a pazarlás szakadatlan története.« Számos példát lehetne felhozni a természet elégtelenségének, gyarlóságának bizonyítására. Elég ha itt csupán a szervezet immunbiológiai védekezésére gondolunk. Tudjuk, hogy ezek a reakciók létfontosságúak. Vannak szerencsétlen gyermekek, akiknél hiányzik az ellenanyagtermelés biokémiai képessége. Csak atntibiotikumok segítségével tudjuk őket életben tartani, ezért azelőtt halálra voltak ítélve."

DR. TOPERCZER LÁSZLÓ, BP.

„Lapjuk 1968/7. számának a Jeune Afrique-ból átvett cikkét, (Az amerikaiak megmérgezik magukat) összevetettem az 1967/48. számuk »Gyógyszerdivat« című cikkével. Ebből igen érdekes következtetésekre juthatunk, különösen akkor, ha hozzávesszük a gyakorló orvosok mindennapi tapasztalatát. A tuniszi lap szerint az amerikaiak mindennapi »tápláléka« az alkohol, a különböző nyugtató és fejfájáscsillapító szerek, a tablettákban adagolt vitaminkészítmények. A szokást károsnak tartja, okát a gyógyszergyárak nagyszabású propagandájában és haszonlesésében látja. Pedig ezek az okok mind másodlagosak. Az igazi indíték a neurózis. Ez pedig korunk betegsége, különösen a városi ember »sajátja«. Csupán az összehasonlítás kedvéért közlök néhány adatot a budapestiek 1966-os gyógyszerfogyasztásáról, amelyet az önök említett cikkéből vettem ki. A kérdéses évben a Tardyl nevű altatóból 767 ezer, az Andaxinból 742 ezer, Kalmopyrinből 2 millió 999 ezer egyenként 20 tablettás dózis fogyott. Ezek szerint ezek is »táplálék« számba mennek. Ez pedig csak egy töredéke a forgalomban levő és gyakran használt hasonló hatású szereknek. Forgalmuk bizonyára emelkedett az utóbbi másfél évben is. Nem érdektelen, hogy a gyógyszerforgalom 59 százalékát a nyugtató, altató hatású szerek tették ki. Sajnos meggyőzéssel nem lehet leszoktatni a beteget a nyugtatók rendszeres használatáról. Többnyire körülményeik teszik neurotikussá. Úgy tűnik, nincs megoldás, pedig van, csak ez nem kizárólag egészségügyi probléma. Nem is a körülmények lényeges változtatására gondolok, hanem arra, hogy a felvilágosításnak és tömeglélektannak oda kellene hatnia, hogy a neurózis ne legyen felmentőlevél, s aki neurótikus vegye tudomásul, hogy a rendelkezésünkre álló gyógyszerek nem gyógyítják, csak palástolják a betegséget. A neurózis kiküszöböléséhez a gyógyszer mellett, vagy annál is nagyobb mértékben kell a beteg aktív gyógyulási akarata, közreműködése. El kell jönnie a kornak, amikor az emberek a gyógyszer fogyasztása helyett megfelelő életfelfogással, reagálásaik megváltoztatásával fogják megelőzni a betegség kifejlődését."

DR. NÉMETH ENDRE, SZÉKESFEHÉRVÁR

„Az 1968/4. számukban közölt »Hatnapos hét« című cikkükből kitűnik, hogy a TV vezetői már most gondoltak a negyvennégy órás munkahétre. Az helyes, hogy a pénteki napot választották hatodik napnak, de az kevésbé, hogy ezzel párhuzamosan megszüntették a délelőtti adásokat. Tehát amit az egyik kezükkel adtak, azt a másikkal elvették. Ugyanis szerintem százezreknek nincs módjukban az esti tévé-nézés, hiszen a munkásságnak legalább 30 százaléka váltott műszakban dolgozik. Mióta az új rendszert bevezették, nemcsak a széltében-hosszában tárgyalt krimik-től esnek el azok, akik esti műszakban voltak, hanem a sokat dicsért »klasszikusok«-tól is, mint amilyen a Hamlet vagy a Don Carlos film volt. Szerintem a tévé nemcsak azoké, akik este mindig ráérnek, a több műszakos munkásnak is jussa kell hogy legyen."

GUDI GÉZA, GYŐR

„A Televízió műsorterveiről szóló cikkben olvastam, hogy az operák kedvelői ebben az évben jobb »ellátásban« részesülnek. Ez az igéret nem állítja nehéz feladat elé a műsorszerkesztőket, hiszen tavaly, — ha emlékeztem nem csal — januárban a Falstaffot, júniusban a Hamupipőket kaptuk, ez utóbbit a szegedi Nemzeti Színházból, februárban ment az Angelica nővér és A bűvös szekrény, áprilisban Pécsről a Julius Caesar és nyáron a Dóm térről a Don Carlos került képernyőre. Tehát az 52 hét során összesen ezek, s az év második felében a Televízió teljesen megfeledkezett operabarát előfizetőiről. Cikkük nem okolta meg, hogy miért korlátozott a közvetíthető operaelőadások száma? Azt sem értem, miért kell a Bohémélet közvetítési jogát a milanói Scalától — devizáért — megvenni?"

LIGETI ANDOR, BP.

„Horthy István halálának körülményeihez szeretnék hozzászólni: együtt szolgáltam vele. Halála napján is reggel együtt szálltunk fel. Ő előbb, én annyival később, hogy ő gépével már körülbelül 500 méteren volt, amikor én startoltam. Néhány kör után megbillent a gépe, vesztett a magasságából, valósággal megállt a levegőben, majd lezuhant. Az én gépem motorja is kihagyott pillanatokra. Az volt az érzésem, hogy dugulása van. Ezért is, Horthy lezuhanása miatt is, landoltam a kihagyó motorral. A gépeket egy Cser nevű őrmester és három más katona töltötte fel előtte való este. Cser másnap eltűnt. A raktárból 30 kilogramm só hiányzott. Az a feltevésem, hogy Cser a németek tanácsára sót tett mindkét gépbe. Nem volt ugyanis biztos, hogy ki mikor, melyik géppel száll fel. Bizonyára Horthy gépét tölthették fel előbb. Előbb érkezett így az üzemanyag-vezetékbe a só, ami eldugaszolta. Miért éppen sót tettek bele s nem például lefúvó-homokot? Azért, mert a só magas hőfokon elpárolog, jelenléte utólag meg nem állapítható. A gépek egyébként is rossz konstrukciójúak voltak. Az akkori haditechnika legminimálisabb feltételeinek sem feleltek meg. Később egy antifasiszta iskolán találkoztam olyan tiszttársammal, aki elmondotta nekem, hogy a fogságba jutása előtt találkozott Cserrel. Akkor már német alakulatnál szolgált. Hadnaggyá lépett elő. Elsőosztályú vaskeresztje is volt. Őrmesterből lett hadnagyok nemigen kaptak ilyen magas kitüntetést a hitlerista hadseregben."

D. GY., BUDAPEST

* Csaknem .két tucat a „pótolhatóak" térképén. 1. vérnyomásszabályozó, 2. vállízület, 3 tüdőartéria, 4. szív, 5. könyökízület, 6. máj, 7. vese, 8. csípőízület, 9. elektromos hólyagstimuláló, 10. artéria-pótlás, 11 bőr, 12. térdízület, 13. csontok, 14. ín, 15. koponyacsont, 16. orrcsont, 17. szemszeruhártya, 18. fogak, 19. álkapocs, 20. fülkagyló, 21 légcső.

NÉPMŰVÉSZETI, HÁZIIPARI ÉS IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSUNK RIGÁBAN

Társulatunk munkájában nincs megállás, nincsen pihenő. A magyar iparművészek és háziiparosok számára bemutatkozási lehetőséget, alkotómunkájuk részére erkölcsi és anyagi érvenyesülést keresni, szóval megértő közönséget nevelni, úgy érezzük, csak egy úton lehet. Olyan kiállításokon kell iparművészeinket és háziiparosainkat felvonultatni, amelyek már rendezésük erejénél, díszítésük szépségénél fogva maradandó lelki hatást nyujtanak a nagyközönségnek. És azt is átláttuk, hogy a külföldön rendezett kiállításainkat nem lehet, sőt nem szabad csupán az általánosan megszokott külföldi városokban megismételnünk, hanem bátor lépéssel új, eddig meg nem hódított területeket is fel kell kutatnunk.

A magyar iparművészek, háziiparosok és művésznépünk alkotásai világviszonylatban is oly nagyértéket jelentenek, hogy kötelességünknek érezzük oly helyekre is elvinni, ahová mások eddig soha nem merészeltek lépni. Áttörtük tehát a megszokott közép- és nyugateurópai kiállítási határvonalat és elindultunk észak felé. Őseredetű nép fővárosában, Rigában nyílt meg január hó 19-én, ezévi első kiállításunk.

A kiállítást a rigai városi múzeum helyiségeiben rendeztük. Társulatunk megbízásából Latabár Károly épitő-iparművész készítette el a berendezési és díszítési munkálatokat. A népművészeti anyagot a Nemzeti Múzeum néprajzi tárának és társulatunk gyüjteményéből, az iparművészeti és háziipari anyagot pedig a különböző szakmák legkiválóbbjainak munkáiból válogattuk össze, amelyhez csatlakozott az Idegenforgalmi Tanács művészi szempontból összeállított propagandaanyaga.

A kiállítás fővédnökségét a lettek részéről M. Skujenieks miniszterelnökhelyettes, Tentelis kultuszminiszter, Ekis pénzügyminiszter, dr. Walters — a lettek magyarországi követségi megbizottja; magyar részről Kánya Kálmán külügyminiszter, dr. Winchkler István kereskedelemügyi, Bornemisza Géza iparügyi és dr. Hóman Bálint kultuszminiszterek vállalták.

A helyi szervezés és propagálás nehéz munkáját Rolf Krause, a Magyar Távirati Iroda rigai levelezője intézte lelkes buzgalommal, a közelmultban megalakult Lett-Magyar Egyesület vezetőségével karöltve.

A kiállítás szokatlanul nagy érdeklődést keltett, a megnyitón megjelentek száma meghaladta az 1500-at. Lettország képviseletében megjelent Skujenieks miniszterelnökhelyettes, Balodis tábornok, hadügyminiszter, Ekis pénzügyminiszter, Tentelis kultuszminiszter, Engberghs közlekedésügyi miniszter, a magyar kormány képviseletében dr. Kail József követségi titkár. Eduard Virza költő, a közoktatásügyi minisztérium művészeti osztályfőnöke, Richards Berzins, a lett távirati iroda igazgatója, Nikolai Vanadzins, Robert Lapsins, Visvalds Jankaus, Peter Asaks egyetemi tanárok, Kacens polgármester és Pelse egyetemi tanár, Seeberg magyar tiszteletbeli főkonzul; az Iparművészeti Társulat képviseletében Szablya János kormányfőtanácsos, ügyvezető alelnök, Rolf Krause, Latabár Károly és Braunné-Andretti Olga. Ott volt a megnyitáson a diplomáciai testület több tagja, a lett egyetem és a képzőművészeti főiskola rektorai, valamint a rigai közélet és művészeti élet számos előkelősége. Külön díszt adott az ünnepi hangulatnak az, hogy számos rigai hölgy lett, vagy magyar nemzeti viseletben jelent meg.

Az első üdvözlőbeszédet Eduard Virza mondotta. Költői lendületű szavakkal szólt a magyar nép multjáról, magas kultúrájáról és a művészeteknek népeket egyesítő szerepéről. A szónok hangsúlyozta, hogy ezen a kiállításon nem egyes művészek szólnak a látogatók szívéhez, hanem az egész magyar nép, amely mélygyökerű kultúrát fejlesztett és századokon át védte az európai civilizációt.

Dr. Kail József a magyar kormány nevében megköszönte azt a szíves előzékenységet, amelyet a lett kormány a magyar kiállítás létrehozása és szervezése körül tanusított.

Szablya János ügyvezető alelnök a társulat nevében hálás szavakkal emlékezett meg arról a szeretetteljes fogadtatásról, amellyel a kiállítást s azzal együtt a magyar alkotóerőt kitüntették. Nekünk magyaroknak — mondotta — ünnep a mai nap, mert eljöhettünk Európa egyik legősibb nemzetének fiaihoz, akik már a vaskorszak óta itt élnek és nemzeti sajátságaikat minden idegen befolyás ellenére is meg tudták őrizni.

Ezután Skujenieks miniszterelnökhelyettes mondotta el nagyhatású beszédét, amelyben kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel nyitja meg a szokatlanul érdekes és eredeti kiállítást. Bár Magyarország földrajzilag távol fekszik tőlünk — mondotta Skujenieks — a kiállítás kétségtelenül megmutatja, hogy a művészet közös kettőnk között, és ez hozza közelebb egymáshoz a két népet. A kegyelet, amellyel a dicső magyar nép faji sajátosságát fenntartotta, számunkra is kétségtelenül tanulságos lesz és nagy eredményekkel fog járni.

Befejezésül a rigai daloskör a magyar és lett nemzeti himnuszt énekelte el, amelynek elhangzása után a megjelent előkelőségek és a nagyközönség megtekintették a kiállítást, amely teljesen megnyerte tetszésüket. És itt meg kell említenünk,

Ex libris.
Ifj. Richter Aladár rajza.

hogy a megnyitás napján a kiállított tárgyak nagyrészét megvásárolták.

A Lett-Magyar Egyesület este a Róma-szállóban ünnepi vacsorát adott, amelyen Riga közéleti vezetőegyéniségei vettek részt. Számos meleghangú pohárköszöntő hangzott el, amelyben a szónokok a lett és magyar nép kulturális és művészi értékét méltatták.

A kiállítás napján a lett rádió magyar zenét közvetített, később pedig Pelse tanár, a művészeti akadémia multévi rektora és Szablya János tartottak előadást a magyar népművészetről.

A magyar iparművészek, háziiparosok színejava vett részt a rigai kiállításon. A népművészeti részt a Néprajzi Múzeum és a társulat anyaga képviselte, kerámiát Bodor E., Csécsy M., Gádor I., Gerka G., Hanula J., Kántor S., Kóbor E., Kovács M., Művészek Majolika és Agyagipartelepe Rt., Hódmezővásárhely, Zilzer H., porcellántárgyakat Holéczy E., Herendi Porcellángyár R.., Sinkó A., Zsolnay Porcellángyár; ékszereket Fodor M., Herstein L., König és Tsa., fémmunkákat B. Láng R., Matula L., fatárgyakat F. Deli A., Horváth J., Kálmán Gy., ifj. Richter A.-né, Szalmásy S., Tolnay F., Tóthfalussy G., szőnyegeket Horváth M. Rt., Murányi J., Zalai Kendő- és Kötőipar; bútorszövetet Szabó E., csipkéket özv. Győrffy Z.-né—Pannónia Csipkeüzem, Kajel E., Kapuvári Háziipar; hímzéseket Ács L., Barbetti Á.; blúzokat Barbetti Á., Makk J.-né, Testvérszövetség, Varsányi E.-né; háziipari készítményeket Aporné, Ajkai J., Barbetti Á., Breuer M., Erdődyné Holló V., Mezőkövesdi Háziipar, Juvancz I.-né, Kéméndy J.-né, Márton I., Rotschild Zs.-né, Varsányi E.-né, Testvérszövetség, G. Erdős, Herzog I., Járitz M., Makk J.-né, Kalmárné Tuzson E.; babákat Barbetti Á., Szerelemhegyi J.-né, dr. Zala J.-né állítottak ki. Társulatunk ezenkívül nagyított fényképekben mutatta be a jubiláris kiállítás különböző részleteit.

Kiállításunkkal kapcsolatosan valóságos Magyar Hét volt Rigában. A lett Nemzeti Opera, a színházak, filmszínházak magyar szerzők darabjait adták elő.

A rigai napilapok kivétel nélkül a legnagyobb elismeréssel írnak arról az eredményes munkáról, amelyet a kiállítás érdekében lett részről — Virza Eduard, a híres lett költő, mint a Lett-Magyar Egyesület elnöke, Krause Rolf főtitkár, magyar, illetve a Társulat részéről pedig Szablya János, ügyvezető alelnök, Latabár Károly iparművész és B. Andretti Olga műtáros a helyszínén végeztek. A kiállítás gondos előkészítését itthon Lakatos Arthur tanár, Urbányi Vilmos iparművész és Deák István társulati titkár intézték.

A rigai vezető napilapokból, amelyek átlag 100—140 ezer példányban jelennek meg, idézzük az alábbiakat:

A „Pédéja Bridi"-ben G. Skilters hasábokon át méltatja a magyar kiállítást és megállapítja — „A magyar kiállítás, amelynek fényes megnyitóján Skujenieks Marger miniszterelnökhelyettessel élén, számos előkelőség jelent meg, alkalmat nyujt arra, hogy a lett művészek igen sokat tanuljanak. Itt tisztán láthatjuk, mint lehet a régi hagyományokból leszűrt eredményeket úgy felhasználni és alakítani, hogy az ne legyen bűn az igazi nemzeti szellemmel szemben. Látszik, hogy Magyarországon a legelső iparvállalatok is szívesen veszik igénybe a kiváló magyar tervezők teremtő munkáját." Majd örömét és elismerését fejezi ki az Iparművészeti Társulat gondos munkája felett és külön kiemeli Latabár Károly érdemeit a mintaszerű rendezésért.

A „Jaunákás Zinks" terjedelmes cikkében mondja — „A magyar népművészetben erősen érezzük azt a forró törekvést, hogy ösztönösen tiszta művészetet akar adni. Ebből a törekvésből diadalmasan tör elő a magyar forma, a nemes magyar díszítőelemek forrása. E formák ritmusában a magyar emberi léleknek minden megnyilvánulását kierezhetni, főleg meleg szivét és jókedvét." Végül utal a magyar népművészet ösztönösségének mély gyökereire.

A „Brivá Zeme" írja ... „a magyar háziipar az utóbbi időben nagy fejlődést mutat és fontos kiviteli forrás is lett". Megállapítja, hogy a magyar városi iparnak is az a törekvése, hogy termékei magukon viseljék a különleges nemzeti jelleget. Ilymódon a magyar népművészet nem merevedik meg, hanem még ipari vonatkozásában is tovább él.

A „Rigasche Post" részletesen ismerteti a kiállítás látnivalóit és megállapítja: „A kiállítás mindenesetre nagyvonalú és meggyőző propagandája az ezeresztendős magyar kultúrának. Kivételes alkalom ez, hogy sok újat tanuljunk és a lett művészet számára értékes buzdítást nyerjünk a magyaroktól".

A „Rits" Szablya János kormányfőtanácsossal az Iparművészeti Társulat ügyv. alelnökével folytatott interjújában foglaltakon kívül, ugyancsak többhasábos kritikában díséri a kiállítás művészi hatását és kijelenti: — „Ma világszerte szívesen vásárolják a magyar iparművészeti és háziipari árut. A siker titka: a nyugati ízlés és a keleti eredetű díszítő elemek szerencsés harmóniája". Végül biztosnak látja a kiállítás anyagi mérlegét is.

Társulatunk rigai kiállítása így csakugyan ünnepe nemcsak az Iparművészeti Társulatnak, hanem a magyar iparművészeti kultúrának is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1970 OKT 25

KÁNTOR SÁNDOR

1021

Karcagi kerámia

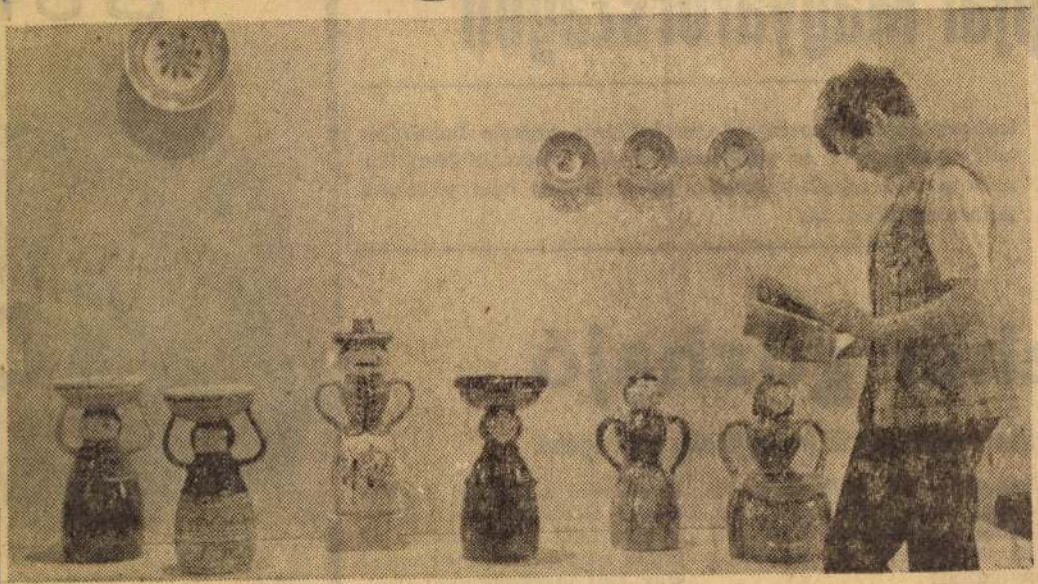

Kántor Sándor karcagi fazekas kiállításáról. (Műcsarnok.) *(Selmeczi Tóth János felvétele.)*

ıpjai Magyarországon

legbecsesebb és legerősebb tartópillére: egymás kultúrájának megismerése és megbecsülése. Kis összeállításunkban néhány íróvendégünk magyar nyelven még nem publikált művét mutatjuk be.

ehér gőzhajó

a Lenin-díjas kirgiz író legújabb regényéből

válaszolt az iramszarvasok anyja. — Anyjuk leszek, ők pedig a gyerekeim. Lehetnek akkor fivéreik és nővéreik gyilkosai?

— Ó, ne remélj, Szarvas anya, nem ismered te az emberek... — erőlködött tovább akart vele a tegnapi szarvasokról. Rövidesen beáll a tél. Több szénát kellett volna az erdőn hagyni. Hadd egyenek! Úgy kell megszelídíteni őket, hogy egy cseppet se féljenek az embertől, és a folyón keresztülgázolva egészen idáig

Bölc

E. Szidorkin: Bölcső (1964)

ROBERT ROZSGYESZTVEN

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

KÁNTOR SÁNDOR

NÉPSZABADSÁG

1970 OKT 14

1021

— KANTOR SÁNDOR fazekasművész, a népművészet mestere kiállítását a nagy sikerre való tekintettel október 25-ig meghosszabbították a budapesti Műcsarnokban.

fát, de
ható al
kent.

Kántor Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 SEP 2

31

Kántor Sándor fazekasmester műveinek kiállítását szeptember 25-én, pénteken délután négy órakor nyitja meg Gorka Géza a Műcsarnok Kamaratermében.

Kántor Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1971 SEP 20

1021

Az agyag népművésze

Több mint hat évtized alkotó munkájának bemutatójára készül *Kántor Sándor* karcagi agyagipari népművész. Szeptember 25-én *Budapesten*, a Műcsarnokban nyitják meg a nyolcvanadik életévéhez közeledő mester önálló kiállítását. A brüsszeli világkiállításon nagydíjat nyert népművész mintegy háromszáz, tiszafüredi és kunsági népi motívumokkal gazdagon ékesített agyagipari terméket, híres Miska-kancsókat, kulacsokat, tányérokat, gyümölcsmosó és tartó tálakat és sok más remeket vonultat fel.

— Usgyi hát! — kiáltott Márta vidáman. Aztán elhallgatott, látta, hogy Vencel komoly marad.

— Mi történt? — kérdezte, és megfogta a fiú kezét.

— Nincs motor.

— Miért?

— Befizettem mindent, minden pénzemet.

— Hova a csudába? Minek?

— Déltengeri útra egy [illegible] Nápoly, Tunisz,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szolnok Megyei Néplap

1973 MAR 25

Kántor Sándor fazekasművész

1021

A fazekasművészet mestere

Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli az énekest
(Babits M.)

Kántor Sándor 1894-ben született Karcagon. Az elemi iskola elvégzése után inasnak ment egy helybeli fazekasmesterhez, Á. Kovács Jánoshoz. A század első éveiben vagyunk. Szegény ember fiának azidőben kilépni a rideg paraszti sorból egyetlen lehetőség volt, iparosnak lenni. Apjáról, édesanyjáról tőle tudok egyet s mást. Édesapja „lóger" csősz volt. A lógerek nagy legelőkön terültek el a városon kívül, széna és szalmalerakodó helyek voltak. Jártam én is éppen az ő emlékezései nyomán jónéhányszor a déli „lóger"-ben, a hatalmas széna és szalmakazlak városában, melynek szélei a Kunlaposon át a nádudvari és hortobágyi pusztára visznek. A csősznek kis nádasháza volt, szűkös körülményekkel. A szilaj pásztorok, betyárok, pákászok, csőszök világáról még szemtanúktól hallott Kántor Sándor. Ilyenkor képzeletemben, ha köztünk beszélgetés folyt a régi világról, vagy Móricz Rózsa Sándoráról, az ő szülőházában láttam őket megelevenedni a tüzelősól végében lévő szabadkéményes tűzhely körül.

Karcagon nem volt fazekasművészet. Jelentős népművészet Mezőtúron, Tiszafüreden és a fekete cserépről híres Nádudvaron volt. A jobbágyfelszabadítás nyomán gazdagodó parasztság jelenti a népművészet virágzásának társadalmi alapját. Karcagot szegény nép lakta. A Nagykunság székhelye volt, ugyanott székelt a kunkapitány, amolyan atamán-féle. Területe, a Nagykunság, nádas, vizes, zsombékos vidéke, amely csak a Tisza szabályozása után vált művelhetővé. „A karcagi nádas határ (nem terem egyebet nádnál", mint a korabeli népdal mondja. Bizony a nagykunok szilajpásztorok, pákász, halászó, madarászó nép volt. A Tisza szabályozása után megindult a birtoktagozódás, s az én gyermekkoromra már szegénységet szült szörnyű külvárosokkal.

Hogy Kántor Sándor fazekas lett, az véletlen. Édesapja adhatta volna más iparoshoz is. De hogy művész lett belőle, törvényszerű. 1927-ben találkozik Győrffy Istvánnal, a magyar néprajz tudós professzorával. Ő biztatja az akkorra már kitűnő felkészültségű mestert a tiszafüredi, kihalóban lévő fazekasművészet felújítására. Miskakorsót, tányérokat, tálakat, butellákat hoz neki mintául. Már az első munkák sikert hoznak a fiatal mesternek. Hamarosan önálló művek jelennek meg a Miskakorsó mellett: a karcagi bíró és a kisbundás asszony. Sajátjává lett a füredi szín- és formavilág. Csodálatos minták, írókával rajzolt fekete kakasok, szép madarak, de nonfiguratív, dekoratív formák is feltűnnek tárgyain. Elindult azon a fejlődési úton, amely egészen máig vezet. Győrffy Istvánnak jó szeme volt. A népművészet világában nőtt fel, apja szűrszabó volt Karcagon. Nemcsak elindította, de figyelemmel is kísérte, segítette, tanította felfedezettjét.

1938-ban ismertem meg Kántor Sándort. A mellettük lévő utcában laktunk. A Bethlen-utca 8. számú ház ma is élénken, pontosan él emlékezetemben. Sógorom, aki nála volt fazekassegéd és nála tanult, vitt el hozzá. Tizenkét éves gyerek voltam, otthon kis figurákat gyúrogattam, főleg lovakat. A Kántor-ház egyszoba-konyhás-kamrás, nádas ház volt. Telisteli kész és félkész edényekkel, kártevés nélkül alig lehetett mozogni benne. Kedvesarcú, halkszavú emberre emlékezem, aki felnőttként fogadott. Adott egy újságbeli képet Izsó Miklós Búsuló juhászáról, és biztatott, hogy azt mintázzam meg. A kis szobrot a mai napig megőriztem. Ettől kezdve minden szabad időmet nála töltöttem, a nyarak jó részét is.

Ez a ház egy kerékagvig érő sáros utcában van, ahol akkor a járdát néhány sor tégla jelentette, és este petróleumlámpa világított. Csak később épült fel a kertben egy nagyobb műhely, amely lassan kisebb méretű üzemmé fejlődött. Kántor Sándor nagyon elütött környezetétől. Jól öltözött volt. Paszpolos, szürke kalapjára ma is emlékszem. Kinn a szabadban alszik télen is, hóban fürdik és tornázik. Akkoriban Tolsztojt és Zolát olvasott, és szívesen mondta el gondolatait. Egyébként kevésbeszédű, csak lényeges dolgokról szeret beszélgetni. Abban az időben az égetőkemence még a szabadban volt. Sokszor üldögéltem mellette, míg rakta a tüzet, és nézegettük az edények állapotát, a kémlelőnyílásba dugott fenyőpálcika lángjánál. Én akkor még nem jártam Budapesten. Kántor Sándortól hallottam először műtermekről, múzeumokról. Néhány alkalmazottal együtt dolgozott az egész család. Lassú bácsi az agyagot taposta, Somogyi Zsiga korongozott, a szépen éneklő Simon István és Kovács István agyagot szűrt az udvaron. Kántor Sándor és a felesége, Margitka néni meg a lánya írókázott. A mester ilyenkor mindig hallgatag volt. Énekelni egyszer-egyszer hallottam kint a kertben, kemencerakás közben. Régi dalokat meg egy-egy katonanótát. Mikor nagyobb lett az üzem, akkor sem változott ez a meleg, kedves, családias hangulat. Kántor Sándor nem költözött el Karcagról, pedig ott nemigen tudták, hogy kicsoda, holott akkor már országos hírű ember volt.

Somogyi Árpád: KÁNTOR SÁNDOR

Úgy látszik, a tehetség próbája a mindenféle emberi és művészi viszontagságok elviselése. Kántor Sándor esetében megrémül az ember, ha végiggondolja azokat a bajokat-gondokat, amiket legyőzött. Hogy csak az ős-tehetség-kultusz ostobaságát és a népművészet kispolgári hozsannázását említsem a harmincas években. Ekkoriban már nagyon sokan megfordultak nála. Egy tányér mintájának dicséretére szemérmes mosollyal válaszolt. Voltak előkelőek, hatalmasok is a látogatók között, akik értettek a népművészethez. Ha valaki érkezett, mesterünk abbahagyta a munkáját. Sok lelkes diák, edénykereskedő. Pesten házaló cigányasszony és utcabeliek ha jöttek, türelmesen magyarázott, sőt gyakran bemutatót is tartott nekik korongon.

Jól viselte a borzalmas cikkek áradatát. Csendes, megbocsájtó, sohasem bántó humoros megjegyzésekkel olvasta őket. Kifinomult ösztönnel mozog a szellem világában, biztosan különbséget téve a lényeges és lényegtelen között, mindig saját feladataihoz igazítva a gondolatot. Akaratlanul is Veres Pétert juttatja eszembe, aki légvonalban alig harminc kilométerre ugyanilyen körülmények között írta első műveit.

A felszabadulás után töretlenül megy tovább művészi pályáján. Újabb néprajzi tájak jelennek meg művészetében. Emlékszem, amikor az ötvenes évek elején otthon jártam, egy pásztori tányért mutatott. Hamarosan integrálja ennek változatát, de a szép dudi-sárga mezőtúri szilkék is feltűnnek munkái között. Szélesedik a skála: Mezőcsát butelláit saját maga költötte ritmusokkal újítja meg. Sőt később meg az egri ásatásoknál talált sárospoharak is megihletik. Megtartja eredeti formájukat, szép mintájukat, új funkcióba helyezi őket, készleteket hoz létre belőlük. Nála soha sincs szó öncélú művészkedésről. Ha szerkeszt, mindig valóságos funkcióra gondol, úgy, ahogy a népművészet virágkorában.

Hallatlan munkabírású. Az a csodálatraméltó benne, hogy amikor már többnyire azt hitték, hogy elérkezett művészete tetőpontjára, mindig meglepetésre volt képes. A brüsszeli világkiállításra olyan kompozíciókat készített, amelyek nagyobbak voltak, mint a fazekasművészet fénykorában született figurális edények. A feladat egy kiállítás díszítése volt. Én ezekben a figurákban látom művészetének csúcsát. Csikósok, gyönyörű barnalányok, menyecskék, kocsisok, kofák, és állatfigurák: ökrök, tyúkok, csirkék. Alaphangvétele a fazekasművészet fénykoráé, de a figurális ábrázolás térformái vannak jelen. Kántor biztos érzékkel megy a maga útján. Nem szobrokat készít. Nemes, dekoratív figurák ezek. Nem öncélúak, pontos funkciójuk van. Önálló téri elemként jelenhetnek meg és funkciójuk is egyértelmű: többnyire gyümölcs- vagy virágtartók. A kocsist például több változatban is elkészítette. Vörös mellénye és barna kalapja van. Előfordul, hogy füredi minta fut körül az alsó részen. A legszebb, ahol az alsó rész fehéren marad és hosszanti, cserépszínű karcolással érzékelteti a régi bőgatya karakterét. A figurákon a minták elvesztik önálló életüket egy magasabbrendű dekoratív megjelenés szolgálatában. A díszítő mintákkal szabadon és mesterien bánik, a fazekasművészet szín- és formavilágát mindig a megjelenítés érdekében használja.

Azt hiszem, éppen Kántor Sándor életműve bizonyítja legjobban, hogy milyen értelemben dől el a vita a népművészet jellegét, társadalmi szerepét és jövőjét illetően. A fazekasművészet szerves része lett társadalmunk életének. Egyre szélesebb körben használják modern enteriőrben is. De gyakran látni ünnepélyes alkalommal Kántor-tányérokkal teríteni, a bort Miskakorsóból önteni. Vendéglőink általában nem a legjobb ízléssel használják, nem terítékként, hanem valami „magyaros" díszítésként, jó magasra téve a falon. Én annak is örülök, hogy jelen van, majd itt is továbblép az ízlés. A társadalom értelmesebb, műveltebb része jó ízléssel él vele, és ez nagy dolog.

Gazdag, változatos, jelentős életmű a Kántor Sándoré. Gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban számadás is volt. Néprajzi tájegységek hatása szerint csoportosított. Nem ártott volna néhány eredeti füredi tányért, Miskakorsót, mezőtúri szilkét is kiállítani. Ezek jelezhetnék a felújítást, az integrációt és az újjászületés igazmas folyamatát.

Somogyi Árpád

A Hortobágy tanára

Akar valami csodálatosat, valami fenségeset látni? Látogassunk ki együtt egyszer, hajnalban a pusztára. Akárcsak ide a közeli kunmadarasi rítre — invitál nagyiványi vendéglátóm. — Menjünk lepődjön meg, errefelé az idegen eredetű puszta szó — azt hiszem szláv jövevény a nyelvben — helyett inkább a magyaros rét járja, az is i-vel, a táj nyelvén. Vagy legelőt, esetleg mezőt mondanak. Mikor hasad az ég, és „rózsás ujjaival" megjelenik a hajnal, akárcsak Homérosnál.

Vagy ha volna ideje — fordít egyet a gondolaton Szabó László tanár úr — kimehetnénk madárlesre, megfigyelni például a túzokkakas dürgését. Ilyenkor tavasszal járják ugyanis násztáncukat a hímek. Kelletik magukat furcsa mutatványokkal. Valóságos színjáték. Máshol ehhez hasonlót már aligha lehet látni.

A fenti invitálásokra aközben kerül sor, hogy Szabó László tanár úrral nagyiványi rezidenciáján, egy jel egzetes alföldi parasztház földes szobájában a Hortobágyról, Petőfi szavaival a dicső rónaságról, természeti szépségeiről, a táj varázsáról beszélgetünk. Tanár úr — így hívja itt mindenki — két éve már, hivatalból őrzője, vigyázója, féltője a kincseket érő természeti tájnak.

— Több éven át, azt hiszem 1959 óta, csak hét végeken, afféle vándormadárként repültem ide és itt töltöttem a vasárnapot. Aztán mentem vissza a Vértes aljára, Csákvárra, ahol biológiát és földrajzot tanítottam egy iskolában. De az ornitológia régi kedvencem. Mondhatnám gyermekkorom óta. Apám molnár volt Eger mellett Makláron egy vízimalomban. És gyakran járt vadászni a környékre. Én vele mentem és ismerkedtem: a madarakkal. Később egyetemi hallgatóként szakdolgozatom témáját is a madártan tárgyköréből vettem, a hazai vándormadarakról írtam. Itt a Hortobágynak ezen az egyik legősibb részén, a kunkápolnási mocsárvilágban a madarak paradicsomára leltem. Nekem a romantikát itt is ők jelentik.

A Hortobágy sok olyan ritka madárfajta menedéke és otthona, amelyik bizony már kivesző félben van. Gémek, bakcsók, túzok — a Tiszántúl legnagyobb madara, egyre kevesebbet látni belőle — itt még szép számban élnek.

— Nekem mind közül a legkedvesebb egy apró testű kedves madár, a csíkosfejű nádiposzáta. Két éve bukkantam rá egy pusztai utam során. Valójában tőlünk északabbra fekvő országokban él, és csak itt ragadhattak vándorlásuk közben. A Tisza nagy áradása idején ide csalogathatta őket a víz.

Szabó tanár úr úgy beszél a madarakról, mint legkedvesebb ismerőseiről, barátairól. Maga sem tudná megmondani, hány és hány napot töltött már „velük". Sokszor huszonnégy órán át is figyeli egyiket, másikat többnyire távolról, diszkréten, távcsővel, nehogy megzavarja nyugalmukat, megszokott életrendjüket. És felvételeket készít róluk. Diatára, amelyben több mint tízezer felvételt őriz becses érték. Egyébként, mint mondja a Hortobágy nem szabad prédája a fotográfusoknak. Csak engedéllyel lehet errefelé fényképezni. A madarak érzékeny lények, ha valaki megzavarja őket, akár a fészküket is elhagyják örökre.

Vendéglátóm szívesen és hosszasan beszél a Hortobágy természeti értékeiről, a Nemzeti Parkká nyilvánított terület páratlan, féltve őrzött kincseiről. De nem marad ki a romantika sem. A délibáb. A táj csalóka természeti tüneménye.

Sokan úgy tartják, kockáztatom meg a kérdést, hogy a délibáb már a Hortobágyon nem a régi.

Csodálkozva néz rám.

— Bizonyára az alkalmi túristák — mondja csendesen. — Azok, akik futó vendégként érkezve pillanatok alatt akarják megrabolni, kifosztani a Hortobágyot. Előlük a táj valóban elrejti szépségeit. Csak annak tárja ki magát, aki alázattal közeledik hozzá. Sokan a délibábot is a kilenclyukú hídnál, a csárda körül keresik. Persze hogy nehezen találják. De javaslom, ha valaki kocsival a 33-as úton erre jár, álljon meg egyszer Füred és Debrecen között, a 80-as kilométerkőnél a déli órákban, és guggoljon le a puszta szélére olymódon, hogy tekintete essék egybe a látóhatárral, csodálatos gyöngyház ragyogású, csillogó tengert lát, s benne lebegő fehér házakat, fehér ökröket és tárgyakat. Amint a délibáb ölébe véve őket szelíden ringatja, dajkálja.

Beszélgetés közben bőven van alkalmam, hogy a szobában körülnézzek. Az ajtó mellett búboskemence áll, tetején füstös, öreg tótfazekak. Két ablak között középen falusi szokás szerint kanapé nyújtózik. Az asztal körül lócák guggolnak báránybőrökkel letakarva. Egy heverőn magyar racka-juh vadásztrófeának is beillő szarva. A sarokban, a kuckóban a pusztai jeladás eszközei, csengők, kolompok, harangok társasága, mintha csak egy néprajzi múzeumban járnék. Egy ősi életforma, a pásztorélet világának tárgyi emlékei. A látható anyag Szabó tanár úr gyűjteménye, igaz a lakosság segítségével sikerült összeszednie őket, amely majd egy létesítendő múzeum alapjait képezi. Csakhogy addig sok még a tennivaló, míg a puszta múltja, a Hortobágy kulturális és történelmi emlékei közkinccsé válhatnak.

— Nem volt mindig ilyen néptelen a Hortobágy — jegyzi meg vendéglátóm a szoba falán lévő térképre mutatva. — Itt ezen a helyen is valamikor falu állott. Kunkápolnás. A mocsár is tőle kapta nevét, de sajnos mint annyi más társát, a történelem vihara ezt is elpusztította. Csak nyomok maradtak, amiből arra következtethetünk, hogy több mint húsz község, hortobágyi falu élt valamikor ezen a vidéken, és tűnt el az idők folyamán. Kunkápolnást a tatárok gyújtották fel a XVII. század vége táján. Hogy kerültek ide? Ilyen későn? Állítólag a szultán hívta ide őket, hogy majd Bécs ellen vonulnak Thökölyékkel egyetemben. A hadjáratból azonban nem lett semmi, de néhány környékbeli falu „bánta" Murat Giraj kán tatárjainak „köszönhette" tiszántúli látogatását.

Múlt és jelen. Romantika és realitás képei váltogatják egymást, szokások, jelenségek kerülnek szóba beszélgetésünk során. Többek között, hogy hajdan, amikor még a Tisza szabadon barangolhatott ezen a tájon, útját nem szabályozták, vizét nem reguláz tak, erdős ligetektől tarkállott a Hortobágy. Tele volt kerek erdővel, olyannal, amelyikről a népdal is szól: Erdő, erdő, kerek erdő.

Sajnos azonban már Petőfi is jóformán csak egy-két fát láthatott hírmondónak erre járt ában. Kipusztultak, kipusztították őket. Pedig az erdő a Hortobágy arculatához hozzátartozott.

Szabó tanár úr élete hozzáalakult a Hortobágyhoz. Életrendjében is igazodik a puszta természetéhez.

— Útjaimra általában délután indulok. Amikor csillapul a forróság. Mert a Hortobágy déltájban — délelőtt tíztől délután négyig — olyan mint a forró katlan. Az élet is megáll úgyszólván rajta. Kevesen tudják — jegyzi meg szinte zárójelben — hogy a Balaton mellett és itt pirít legjobban a nap. Itt aztán lehet napfürdőzni. Nézze csak meg a pásztorok arcát. Az estét kinn töltöm valamelyik pásztor vendégeként. Meghívnak vacsorára és együtt falatozunk a jó öreg lebbencsből. Hajnalban is velük együtt ébredek a pacsirták hangjára, már fél háromkor rázendítenek, egyébként úgy is nevezik őket, a pásztorok ébresztő órái. És mire felmelegszik, már indulok vissza ide Nagyiványa. Nekem a Hortobágyon mindig legszebb a hajnal. Mikor először erre a tájra érkeztem, akkor is pirkadáskor pillantottam meg a pusztát. Amint a távoli láthatáron meghasadt az ég, rózsaszínű csík jelent meg, szalag az ég alján, majd karmin pirosra váltott a nap, aztán cinóber vörös következett és végül vakító narancssárgába váltott.

S közben pedig a nagyszerű szimfónia, fenn a magasban pacsirták zengték a hajnal himnuszát.

Látja, ezért nem tudok én már elszakadni ettől a tájtól. Ide köt a varázslat.

☆

Nemrég kimondatott: a Hortobágy az ország védett területe. Új hajnal köszöntött tehát e tájra, a természeti kincsekben gazdag táj prosperitásának hajnala. Szabó tanár úr ennek a „varázslatnak" már nem csupán tárgya, csodálója, hanem alanya. Maga is a Hortobágy újjászületésén, megmentésén fáradozik.

Valkó Mihály

Van itt egy polc, azon tartom a bögrémet. A polcot magam szoktam leporolni. Az asztalfiók a napali portásé, abban szemetet őriz, kiégett pipákat, meg zsíros papírt. Nekem csak ruhás szekrény jár. Gumikabátnak, csizmának. Nadrág meg kiskabát csüng egy kopott akasztón. A polcon egy csészét hagyok, most már csak magamnak, a másikat a szekrény tetején tartom. A táskarádiót a szekrény aljában. Nem hallgatom. Az szólt, mikor rájött a Nellire. Ha nem szól, nincs baj. Nem akarom hallani.

A teát csak forrón szeretem. Két szem cukorral. Az éjszakát üresen, hang nélkül.

De valahogy most mégis nagyon üres az éjszaka. Ma valahogy hígra sikerült. Mintha valaki nem adott volna elég anyagot, amikor keverte. Az ilyen sötétbe nem lehet kapaszkodni. Nincs mibe. Megfigyelésem szerint egy ilyen éjszakán hiába biztatja magát az éjjeliőr, mert nem tud mit kezdeni magával. Bizonytalan lesz még a lélegzete is, a tenyere nedves, megszaporodik a szívdobbanás és a lába is remeg. Nincs anyaga az éjszakának, így aztán nem is lehet belőle semmi. Figurák nem lépnek ki belőle, se tüzek, se fények, se tolvajok. A levegő langyos marad reggelig.

(Folytatjuk)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1970 OKT 3 - KÁNTOR SÁNDOR
1021

NÉPSZABADSÁG

EGY ÉLET MUNKÁJA

Kántor Sándor kiállítása a Műcsarnokban

Nem először méltatjuk *Kántor Sándor* művészetét ezeken a hasábokon. Most abból az alkalomból tesszük, hogy a 76 éves, neves karcagi népművésznek gyűjteményes kiállítása nyílt a *Műcsarnokban*. S ha munkássága kapcsán szélesebb értelemben is szólunk a népművészetről, a népi iparművészetről, akkor ez azért van, mert *Kántor tevékenysége szorosan kapcsolódik a népművészet napjainkban tapasztalható felvirágzásához.*

Kántor Sándor sem gondolta, hogy valaha erre a pályára lép. Amikor szegényparaszt szülei tizenkét évesen fazekasmesterségre adták, csak arra gondoltak, hogy Sanyi fiuknak legyen valami biztos kenyér a kezében. Mestere sem volt valami nagy művésze mesterségének, csak egy volt az ország sok fazekasa közül. Ráadásul Karcagon a fazekasmesterség már kihalt, művészeti hagyományai sosem voltak.

Hogyan válik mégis népművésszé a karcagi fazekaslegény? Egyik beszélgetésünk alkalmával elmondotta: kezdetben nem gondolt arra, hogy többet csinál mesterénél, de ahogyan formálta, gyúrta az agyagot, egyre inkább elégedetlen volt magával. Dolgozott benne az ösztön, a tehetség, bár családjában sosem volt művészkedésre hajlam; ezt saját magának kellett felfedeznie. Sok megpróbáltatáson ment át — inasévek, hányódás az országban, háború, majd vöröskatona — s *huszonhat éves, amikor leülhet saját korongja mellé.* Még évekig nem készített azonban mást, mint művészi igény nélküli használati edényeket. Ennél azonban többre vágyott.

A művészi pályája egy véletlen találkozásnak köszönhető. 1927-ben megismerkedett a szintén karcagi származású *Györffy István* néprajztudóssal, a magyar népművészet rajongójával, aki felfedezte tehetségét és művészeti munkára ösztönözte. Ő hívta fel figyelmét a tiszafüredi díszes cserepekre, amelyeknek akkor már néhány évtizede nem volt mestere. Kezdetben csak másolta, majd mindjobban saját elképzeléseit valósította meg.

Ennek már több mint négy évtizede.

S most a gyűjteményes kiállításán kétszáznál több dísztárgy, használati edény, kerámia bizonyítja művészetét. Négy stílusminta fedezhető fel a kiállítási tárgyakon. Úgy csoportosította a rendező — *Domanovszky György* —, hogy a néző tájanként lássa azokat. Mindegyik tájstílushoz hozzáadva saját művészetét, sajátos formákat alkotott. Arra törekedett, hogy *a régi formákból olyan használati edényeket, főleg készleteket alakítson ki, amelyek korszerűek, vagyis a ma emberének használatában is megállják a helyüket,* ugyanakkor ne veszítsék el kapcsolatukat a hagyományossal. Azt hiszem, hogy ezt a célt Kántor jól megoldotta. Vegyük akár a tiszafüredi, mezőcsáti, sárospataki vagy a pásztói hagyományos formákat.

A kiállítás anyagából különösen kitűnik, hogy a karcagi népművészt *mindig vonzotta az ember.* Az emberábrázolás már a hagyományos formákban is felfedezhető, Kántoré meg egyenesen nagyon változatos, munkásságával a közép-tiszai fazekasműhelyek hagyományaihoz kapcsolódik. Ezenkívül még Hódmezővásárhelyen, Tótkomlóson és Mezőtúron él figurális művészet. Ezek kivétel nélkül pálinkabutykosok, tehát edények, illetve Tótkomlóson kéménydíszek. Tulajdonképpen a boroskancsó szerepét betöltő miskák is ide sorolhatók. Kántor ezekhez képest előrelépett, ez tükröződik a kiállított tárgyak legszebb darabjaiban, a *Nagy miskakancsóban*, az *Asszonyfigura tállal a fejénben* és a *Pörgekalapos férfi figurájában.*

Kántor Sándornak szárnyat adott, hogy *a brüsszeli világkiállításra küldött alkotásai Grand Prix-t* nyertek. Újult erővel látott munkához. A figurális témák mellett főleg továbbra is a Kántor-féle tálakat, tányérokat, korsókat, butykosokat készítette, amelyek méltán aratnak sikert a kiállításon.

El kell még mondanunk, hogy a népművészetet, illetve az ebből kinőtt népi iparművészetet napjainkban nagyon megbecsülik. A felszabadulás után a népművészet — olyan művelői, mint *id. Kapoli Antal* faragó, *Kis Jankó Bori* és mások nyomán — kibontakozott, s ma már az országban hatezer népművész tevékenykedik. Közülük is kiemelkedik Kántor Sándor, aki már 1953-ban megkapta *A népművészet mestere* kitüntető címet. Sokat köszönhet neki a népi iparművészet, mert volt ereje újítani, szembenézni, dacolni az időközben eluralkodó közömbösséggel. S akkor is dolgozott, amikor nem támogatták munkájában. S hogy a fazekas népi iparművészet alkotásai nem kizárólagosan a falu lakossága, hanem mindenki számára készülnek, abban jelentős szerepe van az idős, de még mindig munkabíró és fáradhatatlan mesternek, Kántor Sándornak.

Ezt műcsarnoki tárlata is bizonyítja.

Gali Sándor

HÍREK

— **Fock Jenő,** a kormány elnöke pénteken bemutatkozó látogatáson fogadta Chonira Belliappa Muthamma nagykövetnőt, az Indiai Köztársaság új magyarországi nagykövetét.

— KINEVEZÉS. Az Elnöki Tanács a külügyminiszter előterjesztésére Molnár Lászlót rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté nevezte ki, és megbízta a Magyar Népköztársaság rabati nagykövetségének vezetésével.

— **Megkezdték az üzemszerű termelést** az első hazai kénmentesítő gyáregységben a Komáromi Kőolajipari Vállalat szőnyi telepén. Az új létesítményben a sok kellemetlenséget okozó kénvegyületektől szabadítják meg a gázolajat.

— KOSSUTH LAJOS egykori törökországi lakóházának emléktáblájánál — Kütahya városában — Zágor György, hazánk ankarai nagykövete koszorút helyezett el. Kossuth 1850—52 közt élt ebben a házban.

— **Az ország legjobb Skoda tehergép-**

— **Petar Konyovics,** a bácskai születésű neves jugoszláv zeneszerző 87 éves korában Belgrádban elhunyt. Egyik közismert szerzeménye a Kostana című opera.

— MAGYAR—BOLGÁR BARÁTSÁGI GYŰLÉST rendeztek pénteken — Bulgária felszabadulásának 26. évfordulója alkalmából — Nyírbogdányban. A gyűlésnek bolgár vendége is volt.

— *ÚJ KOLLÉGIUM. Pénteken átadták a budapesti felsőfokú Gépjárműközlekedési Technikum háromemeletes, hatvan szobás, klubhelyiséggel, étteremmel, könyvtárszobával, színházteremmel ellátott kollégiumát. A diákok máris elfoglalták a kényelmes, kétszemélyes szobákat.*

— **Félidőhöz érkezett a burgonyaszedés.** Az elmúlt két hét kedvezett a betakarításnak; a csütörtök-pénteki eső azonban némely helyen akadályozta a a munkát. Az idei burgonyatermés ismét fedezi a belföldi szükségletet.

Kitüntetés

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Tóth Annának,* a Textilipari Dolgozók Szakszervezete főtitkárának eredményes munkássága elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából a *Munka Vörös Zászló Érdemrendje* kitüntetést adományozta.

A kitüntetést *Losonczi Pál,* az Elnöki Tanács elnöke adta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál *Gáspár Sándor,* a SZOT főtitkára és *Cseterki Lajos,* az Elnöki Tanács titkára.

Közművelődési tanácskozás a textilesszakszervezetben

Pénteken a Textilipari Dolgozók Szakszervezetében a szakszervezetek és a különböző művelődési szervek képviselői, vállalatvezetők, szocialista brigádvezetők tanácskoztak *a közművelődés időszerű feladatairól.*

Virizlay Gyula, a SZOT titkára tartott előadást, majd *Baranyai Tiborné,* a textiles-szakszervezet titkára vázolta: *milyen tényezőket kell figyelembe venni a textilipari dolgozók körében,* akiknek túlnyomó többsége nő, s mintegy 60 százaléka 30 éven luli. A tanácskozás részvevői angoztatták, hogy a szakszerveeteknek segíteniük kell a munkásokat, kiváltképp a nők *szakképzettségének a növelését,* s ezel gyorsítani a korszerű gépek ezelésének, az új technológiák az elsajátítását.

A lottó nyerőszámai: 25, 33, 37, 46, 65

A *Sportfogadási és Lottó Igazgatóság* tájékoztatása szerint a rkevei Vörös Csillag Filmszínzban megtartott lottósorsoláson *40. játékhéten* a következő számokat húzták ki: *25, 33, 37, 46,* .

KÖZLEMÉNYEK

A BOGDÁNFY ÖDÖN-PÁLYÁZAT EREDMÉNYHIRDETÉSE. Lezárult a agyar Hidrológiai Társaság és az rszágos Vízügyi Hivatal 1970. évi ogdánfy Ödön-pályázata. A hidrolóai tudományos kutatásokra ösztönő pályázaton 4500 forintos első díjjal talmazták Domokos Miklósnak a zkészlet-gazdálkodásról készített tuományos dolgozatát. A 3500—3500 fontos második díjat érdemelte ki zlabóczky Pál és Csanády Mihály nulmánya; 2500 forintos harmadik jat kapott Gajárszky Győző.

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSAG, valamint a Mezőgazdasági és lelmezésügyi Minisztérium közli, gy meghosszabbította a mezőgazdagi üzemek mezei vízgazdálkodási tesítményeinek megtervezésére kit országos pályázat határidejét. Így a zeptemberi határidő helyett december -ig kell elküldeni a kész pályaműeket.

A KERTÉSZETI EGYETEM az egyemi szintű kertészeti szakoktatás neyedszázados évfordulója, valamint az j központi épületének átvétele alalmából október 5-én, du. 3 órai ezdettel az új központi épület dísztermében (XI., Villányi út 35—43.) artja meg tanévnyitó ünnepi tanácsülését.

1021

KÁNTOR SÁNDOR

~~11~~/

1970.X.3. /Petőfi/ 15,30 /11/Z.

Falvakban, Mezőkön

Szeptember - október általában a muzeumok, a kiállitások időszaka. Egy bennünket ~~////~~ érintő kiállitásról is érdemes ugy hiszem szólni, a fővároshan mutatkozik be Kántor Sándor, a legidősebb fazekas mester, aki ennek a századnak a legnevesebb ~~/~~ fazekasmestere.

- Néhány esztendővel ezelőtt, amikor meglátogattam, kicsit keserüen és szomoruan igy kezdte mondanivalóját, hogy ezres fordulóra nem lesz fazekasság Magyarországon.

- Ez a kiállitás éppen rácáfol az akkor mondottakra?

- Néhány nappal ezelőtt, amikor ujfent meglátogattam és beszélgettünk, akkor is ezt mondta, kissé módositva és mosolygósan már, hogy lesz, lesz, ha ~~/~~ nem is olyan értelemben, mint régen. A régi fazekasság, a régi fazekas mühelyek csakugyan eltünnek. Azok a régi fazekasmesterek is hol vannak már? Népi iparmüvészettő nemesedik tulajdonképpen a fazekasmesterség, mint ahogy ez a csodálatos kiállitás is mutatja, ahol 2el db-et mutat be abból a termésből, amely 60 esztendő munkáját.....60 éve kezdte el 13 éves gyerekfejjel a ~~////~~ korongozást, egy karcagi öreg fazekasmester mühelyében, és reggel 5-től, este 11-ig, ez volt a munkaideje,

e ahogy elmondja, ma sem tud 5 óra után egy percet sem aludni, és ma is mindig késő este fekszik le.

76 esztendős. Mondom, ebben a szakmában 60 esztendőt a korong mellett tölteni, és tölti még ma is, és kicsit büszkén és ismét mosolygósan tette hozzá,hogy leülök akármelyik tanitványom mellé mintázni, ma sem/ olyan gyors a kezük,mint az enyém, és ma sem tudják még ugy megtalálni/ azokat a szineket, formákat, ahogy é n megtaláltam.

Hiszen óriási munkát végzett szinte ösztönösen. Elpusztult a Tisza-vidéki hires fazekasmesterség. Tiszafüred fazekas műhelyei valósággal eltünteK. Ujra kellett éleszteni azokat a munkákat, ujra föltámasztani azokat a darabok t, amelyek egykor Tiszántul legszebb cserepei voltak. Eltünt Sárospatakon is a fazekas művészet, hiszen .....néni sirbaszáltával tulajdonképpen nem volt, aki folytassa.Gyerekei szétszéledtek, és nem volt olyan/ aki ezt a kis műhelyt még egyszer kivirágoztassa.

- Hadd tegyem hozzá,hogy a nagylakácsi fazekasság is ugy eltünt,hogy nem örökölte senki,csak egy-egy szép darabot lehet .....padlásán fülelni.

- És h ozzálátott,hogy mindazt megmentse,mindazt még egyszer kivirágoztassa, amit a tiszamenti fazekasműhelyei, sárospataki fazekas műhelyei tudtak adni a világnak, és ma már ugy mondja,hogy nincsenek darabok,nem állnak o tt a pálcain, csak éppen addig,amig megszárad rajta a festék és vándorutra kelnek, tulajdonképpen Dél-Amerikától, Tokiótól/ vagy nem is tudom melyik városokat soroljam,Európa minden más országába,

és ahogy szintén jókedvűen befejezte a beszélgetést. Azt mondják 75-76 esztendős korában öreg már az ember. De még élhet lo évet. Én reménykedek ebben a lo esztendőben, mondta. Hát én is reménykedek, hogy még s ok-sok mindent kapunk Kántor Sándortól.

Falvakban, Mezőkön, Kedves hallgatóink! Szerkesztőségi beszélgetést hallottak a Faluródióban. A műsorvezető Rab Nóra volt.

Kántor Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-088, 337-748, 340-725

1970 SEP 28

NÉPSZABADSÁG

Kántor Sándor kiállítása a Műcsarnokban

Pénteken a Műcsarnok kamaratermében nyílt meg Kántor Sándor kerámiai tűzekasművésznek, a népművészet mesterének gyűjteményes kiállítása.

Gorka Géza Kossuth-díjas keramikus művész nyitotta meg a Kántor Sándor hat évtizedes munkásságát reprezentáló tárlatot, amelynek több mint 150 alkotásból álló anyaga — dísztálak, tányérok, miska-kancsók, ember- és állatfigurák — a mezőcsáti, a pásztói és a tiszafüredi népművészeti hagyományokat tükrözi.

éves tervének fő célkitűzéseit, amelyeket *Sarlós István*, a pártvégrehajtóbizottság tagja, a fővárosi tanács vb-elnöke terjesztett elő.

---

munkás- és a nemzeti felszabadító mozgalmak szövetségeinek

Kántor Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1970 SEP 25

1021

● NÉPMŰVÉSZET.

Kántor Sándor fazekas gyűjteményes kiállítása ma délután nyílik a Műcsarnok kamaratermében. Ugyancsak ma délutántól a Műcsarnokban tekinthetik meg az érdeklődők a 100 éves a képes levelezőlap című bemutatót

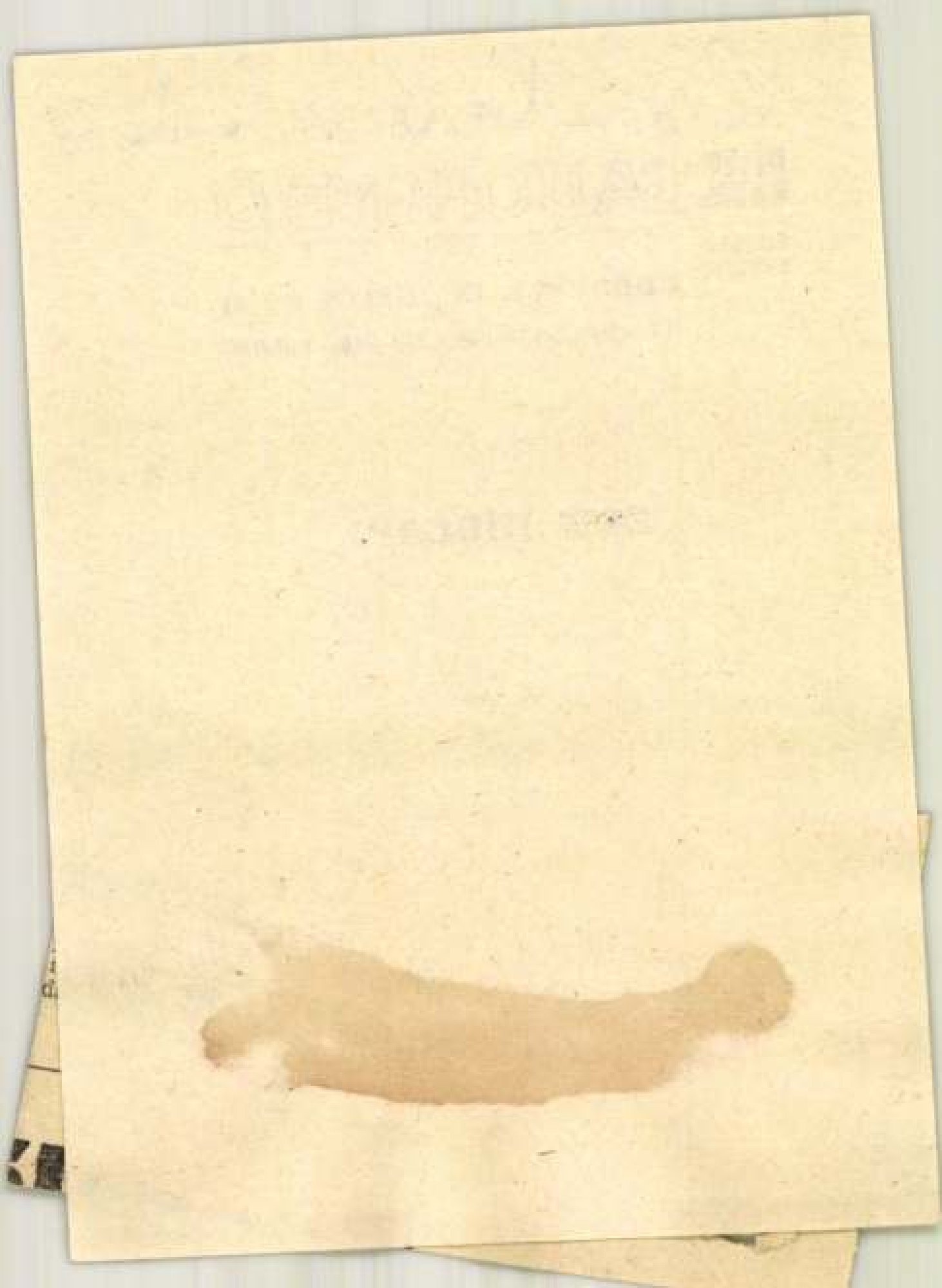

Kántor Sándor

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1970 SEP 25

1021

● NÉPMŰVÉSZET.
Kántor Sándor fazekas ~~egyéni~~ kiállítása ma délután nyílik a Műcsarnok kamaratermében. □ Ugyancsak ma délutántól a Műcsarnokban tekinthetik meg az érdeklődők a 100 éves a képes levelezőlap című bemutatót

KÁNTOR SÁNDOR, a népművészet mestere, kiállítását 75 éves születésnapja alkalmából rendezték meg a Műcsarnokban.

Amikor Kántor született, már erősen hanyatlott a népművészet. A falvak hagyományos, zárt patriarkális rendje mindjobban lazult már, a polgárosodás és iparosodás szétzilálta a régi kereteket, a kivándorlás megtizedelte a lakosságot. Emellett az egyre olcsóbb városi ipari termékek, edények és eszközök elárasztották a falusi piacokat.

Magyar Hírlap
1970 X. 20

A 12 éves gyerek számára szülei mesterséget kerestek, és szinte véletlenszerűen került Ácsi Kovács János fazekasmesterhez Karcagra. 1911-ben, szinte még gyermekemberként szabadult, és sem tapasztalata, sem pénze nem volt ahhoz, hogy önálló műhelyt alapítson. Úgy érezte, tovább kell tanulnia, és ehhez a debreceni iparkamara titkárának segítségét kérte. Úgy adódott azonban, hogy építőmester nagybátyja segítségével a pécsi Zsolnay gyárban sikerült elhelyezkednie. Csaknem egy évet dolgozott itt, míg az iparkamara titkárától megkapta a hírt, hogy havi 50 korona ösztöndíjjal felvették az Ungvári Állami Agyagipari Szakiskola mesterképző tanfolyamára.

Kántor 1920-ban önállósította magát, de öt évbe telt, míg eljutott oda, hogy tárgyait a budapesti Iparcsarnokba kiállíthatta. Munkáival nyomban bronzérmet nyert.

Kántor Sándort is összehozta a sors Győrffy Istvánnal. Ő irányította a mester figyelmét a már kihalt tiszafüredi kerámiaművészetre. Kántor tudatosan annak szentelte életét, hogy felélessze, életben tartsa vagy megújítsa a hagyományos paraszti kerámiát, új életet öntsön az elfelejtett figurákba, és ezen túl annak áldozta tehetségét és energiáját, hogy a hagyományos alapon tovább építve, formákkal és díszítményekkel gazdagítsa a népi ízű kerámia kincsestárát.

Mostani kiállításán több száz tárggyal vesz részt. Ezeket a figurális kerámiákat és edényeket a rendezés helyi stílusirányok szerint csoportosította.

Kántor Sándort addigi munkássága elismeréseként már 1953-ban A népművészet mestere címmel tüntették ki, öt évre rá pedig Brüsszelben — Kovács Margit és Gorka Géza mellett — ő is Grand Prix-t kapott.

Bojár Iván

Kántor dolgozó

eredményeként szerzett mintegy 100 darab jó minőségű sztratoszférafotó révén első ízben jutottak a szovjet tudósok és szakértők olyan spektogrammhoz, amely lehetővé tette, hogy *részleteiben tanulmányozzák a Nap atmoszférájában mozgó gázok pontos struktúráját.*

Az automatikus sztratoszféra-obszervatórium *első ízben négy évvel ezelőtt végezte kísérleti repülését.* Az újabb felbocsátás előtt a készüléket *tökéletesítették.*

Hajsza Kanadában a

(Folytatás az 1. oldalról)

dítási Fronthoz, amelyben követeli James *Crossnak,* a változatlanul fogságban levő brit kereskedelmi főmegbízottnak a szabadon bocsátását.

Ismeretessé vált annak a levélnek a teljes szövege is, amelyet Cross juttatott el a hatóságokhoz vasárnap, miután halálhírét költötték. Cross közli, hogy a hatóságok soha nem találhatják meg a helyet, ahol fogva tartják. Életét nem fenyegeti veszély — írja —, csupán abban az esetben, ha folytatják a kutatást utána és őrzői után. *Cross ismét azt tanácsolja, hogy teljesítsék a szeparatisták követeléseit.*

A quebeci tartományi rendőrség vasárnap kiadott elfogatási parancsa szerint Laporte és Cross elrablását egyaránt egy Marc *Carbonneu* nevű taxisoffőr és egy Paul *Rose* nevű tanár hajtotta végre. Mindketten montreali lakosok. Az elfogatási parancs a két gyanúsított részletes személyleírását is tartalmazza.

Az amerikai rendőrség a kanadai szövetségi rendőri szervek felkérésére *hajtóvadászatot kezdett* három autó után, amelyeknek hét-kilenc utasát Montreal-

sokon különösen szigorú az

Hírügynökségi jelentések szerint eddig 326 személyt vettek őrizetbe a szeparatista Quebeci Felszabadítási Front elleni hajszában, hogy kézrekerítsék a kettős emberrablás tetteseit és Pierre Laporte gyilkosait.

A kanadai alsóház hétfőn 190 szavazattal 16 ellenében, elfogadta a Trudeau miniszterelnök által múlt pénteken előterjesztett indítványt, amely *1971. április 30-ig terjeszti ki a háborús szükségállapot-törvény és a kapcsolódó rendeletek hatályát.*

1970 JUL 2 6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

Kántor Sándor

SZABAD FÖLD
Budapest

D FÖLD — 1970. JÚLIUS 26.

hírek, tudósítások...

1021

Kántor Sándor köszöntése

„1920 óta forog a korong Kántoréknál Karcagon". Ez a felirat fut körbe azon az érmén, amelyet Somogyi Árpád szobrászművész készített a neves fazekas, Kántor Sándor jubileumának tiszteletére. A hetvenhatodik életévében járó Kántor bácsi ma is dolgozik. Kiállításra készül. Munkásságának mintegy négyszáz darabját szeptember végén a Műcsarnokban mutatja be önálló kiállítás keretében.

Kántor Sándort nem kell különösebben bemutatni az országnak. Közismert személyiség ő. Már 1953-ban az elsők között kapta meg a Népművészet Mestere címet. A Brüsszeli Világkiállításon elnyerte a művészeti nagydíjat, a Grand Prix-t. Ez az első alkalom, hogy a jeles népművész Budapesten önálló kiállítást rendez. Emlékezetünk szerint az öreg Műcsarnok történetében is ez az első alkalom, amikor falai között egy népművész ad számot munkásságáról.

Heti naptár

Július

26. Vasárnap, Anna. A nap kél 4.13-kor, nyugszik 19.27-kor.

27. Hétfő, Olga. A nap kél 4.14-kor, nyugszik 19.26-kor.

28. Kedd, Szabolcs, Ince. A nap kél 4.15-kor, nyugszik 19.25-kor.

29. Szerda, Márta. A nap kél 4.17-kor, nyugszik 19.23-kor.

30. Csütörtök, Judit. A nap kél 4.18-kor, nyugszik 19.22-kor.

31. Péntek, Oszkár. A nap kél 4.20-kor, nyugszik 19.21-kor.

Augusztus

1. Szombat, Péter. A nap kél 4.21-kor, nyugszik 19.20-kor.

Egy fia

1

A kocsivezető hirtelen fékez: előttünk az úton elvágódik egy biciklista. Esik az eső, csúszós az út. A férfi feltápászkodik, tovább indul, tolja maga mellett a biciklit. Gyalogosan se magabiztosabb, jobbra-balra dülöngél: nem az eső áztatta el, nem a sár vágta földhöz. Amikor vigyázva elhaladunk mellette: ránéz gépkocsinkra, ködös tekintettel.

Mintha egy apróhirdetést adott volna fel a fiú. De ezt az apróhirdetést nem lehet az újságban közölni. Élettárshoz már sokan jutottak házassági hirdetés útján. De testvérekhez, szülőkhöz, békés családi fészekhez, szeretethez... Különben is: a fiúnak megvan a maga családja.

Előbb a faluban tájékozódom, Egyházasdengelegen. Eltelik másfél óra, mire kijutok a majorba. Az eső rendületlenül esik, s nekem át kell vergődnöm a sáron ott is, ahol az autó már nem tud. Egy régi uradalmi cselédházhoz. Nem nagyobb, mint a módos parasztporták, csak az állapota olyan, mint amelyiket már a házőrző komondorok se őriznek. Hét család lakik benne,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kántor Sándor

ESTI HÍRLAP

1021

MISKA KANCSÓ

Reprezentatív budapesti kiállításra készül Kántor Sándor karcagi fazekas, a népművészet mestere.

●

Korongos művészek?

— A feljegyzések és a céhiratok szerint a magyarországi népi fazekasság a XV. században alakult ki. Az első mesterek zöld és barnássárga mázzal borították az edények belső oldalát, csak később fedték be a külső felületeket is. A korongosok eleinte az itáliai reneszánsz gazdag művészi eredményeire támaszkodtak, később hatottak rájuk a sajátos török motívumok is. A népi fazekasság a XVIII. és XIX. század fordulóján élte virágkorát. A mesterség máig megőrizte a hagyományos készítési módot. Az edények lábbal hajtott korongon készülnek, a kézzel formált edényt színes földfestékkel öntik le.

●

Bokály, rötyke?

— Az Alföldön, a Dunántúlon, a Felvidéken és Erdélyben egyaránt virult a fazekasság. Különösen a gömöri, közép-tiszai és sárközi munkák váltak híressé. 1890-ben 7094 fazekas volt az országban. Mezőtúron, Mohácson, Szentesen főleg korsók készültek, Csákváron főzőedények, Hódmezővásárhelyen tálak, Mohácson és Nádudvaron pedig fekete edények. Az egyik legjellegzetesebb magyar népművészeti tárgy a hordóhasú, bajszos, kalapos, kígyódíszes Miska Kancsó Mezőcsátról származik a XVIII. századból. Jellegzetes fazekaskészítmények még: a szilke, a tál, a kancsó, a korsó, a tányér, a butella, a gyertyatartó, a bokály, a rötyke, a hordókulacs.

●

Butella, betyárpohár?

— A mezőcsáti—tiszafüredi és a gyöngyösi—pásztói korongosok művészetének továbbvivője a legismertebb hazai fazekas, a karcagi Kántor Sándor. Több mint fél évszázada dolgozik. Tudatosan foglalkozik az edények korszerűsítésével, új formai megoldásokkal, díszítésekkel. Híres munkái: a zöld színű mázas edények. Miska kancsóit, butelláit, betyárpoharait — „ma egy kicsit hörpölök, holnap inkább böjtölök" — néhány soros versikékkel díszíti.

lságjelek

térbe. A két különböző, de mindig egyesítetten harcoló párt — *Kiesingerék* CDU-ja és *Franz Josef Strauss* CSU-ja — lassan már az egység *látszatát sem* tudja megőrizni. Ezen túl: *magát a CDU-t is egymással ellentétes vélemények osztják meg.*

Két fő jelölt — akár úgy is mondhatjuk —, önjelölt van Kiesinger posztjára. Mindketten azt a perspektívát tartják szem előtt, hogy az ellenzéki vezér szerepét csupán átmenetileg töltik be, a Brandt-adminisztráció megdöntése után a kancellári bársonyszékre pályáznak.

Az egyik *Franz Josef Strauss.* Sokáig ő látszott esélyesebbnek, mint a másik pályázó, *Rainer Barzel.* Az utóbbi tapasztalt, ügyes, energikus politikus ugyan, de nem eléggé népszerű.

MIT HALLOTT BARZEL?

Brandték kezdeti tétovasága, habozása s kudarcai Strauss esélyeit növelték. Annál is inkább, mert Barzel, ha csak taktikai okokból is, soha nem volt olyan határozottan „héja", mint Strauss. A bajor politikus úgy gondolta: *a legagresszívebb hidegháborús vonallal lehet a leggyorsabban megdönteni a szociáldemokrata—szabaddemokrata kormányzatot.*

Strauss a moszkvai szerződés után is kitart e vonal mellett, lapjában, a *Bayernkurierben* azonban most már nemcsak a kormányt, de szövetségesét, a CDU-t is bírálja. Elsősoron azért, mert a CDU egyes politikusai „ingadoznak", a moszkvai szerződés értékelését illetően. A fő ingadozó nem Kiesinger, hanem a veszedelmes konkurrens, Barzel. Várható, hogy Barzel „lágyabb" vonala most fokozódni fog, miután *Nyugat-Európában* és *Washingtonban* tett körútja során személyesen győződhetett meg arról, hogy Bonn szövetségesei *nem kifogásolják* a moszkvai szerződést.

SCHRÖDER „COMEBACK"-RE KÉSZÜL

Csatasorba lépett *Gerhard Schröder* is, aki a leghosszabb ideig volt tagja *Adenauer, Erhard, Kiesinger* kormányainak, különböző tárcák élén, az utóbbi időben azonban úgy látszott, mintha politikai karrierje véget ért volna. Ám kiderült: Schröder csak kivár és „comeback"-re készül. Mégpedig, mint legutóbbi nyilatkozataiból kitűnt, ha óvatosan, de ő is a Kiesingertől, s még inkább Strausstól eltérő, némileg ésszerűbbnek tűnő vonalvezetést lovagolja meg.

Mit hoz tehát a jövő a nyugatnémet ellenzéknek? *Strauss? Barzel? Schröder?* Esetleg — ez a legvalószínűtlenebb — marad *Kiesinger?* Fölösleges megjósolni, ki lesz e hatalmi harc végső győztese. Az azonban örvendetesen jellemzi a világhelyzet erőviszonyainak eltolódását, s egyúttal a nyugatnémet közvélemény erjedését, hogy a bonni ellenzék, a jobboldal vezérjelöltjei között akadnak, akik most már *nem* az adenaueri hidegháborús vonalhoz való *közeledéssel* akarják visszaszerezni a hatalmat.

Barabás Tamás

Kántor Sándor kiállítása

a Műcsarnok Kamaratermében

Kántor Sándor életműve a magyar népművészet történetének három periódusát öleli át. Születése és munkálkodásának első korszaka a hanyatlás idejére esik, műhelyalapítási törekvései a feltámasztás kísérleteivel párhuzamosak, a harmadik, s máig tartó időszak pedig az újjáformálódás, a magáratalálás — javarészt éppen neki köszönhető — korszakát jelenti. Mindez pedig világosan mutatja, hogy ezen a bemutatón, Kántor Sándor kiállításán, nem csupán egy életmű, hanem egy művészet sorsát tanulmányozhatja a látogató, akinek, ha méltóképp akarja látni ezt az egyenletesen érlelődő, s mind tisztábban elénk bomló teljesítményt, nem elég csupán a munkákat nézni, hanem figyelnie kell Kántor Sándor életére, amely bennük tükröződik, s a magyar fazekasság történetére is, amelynek sorsa — mint mondtuk — tágabb értelemben azonos Kántor Sándoréval.

Vigyázni kell azonban a nézőnek, nehogy a külsőségek burka elfedje előle a lényeget. Mert Kántor Sándor alakja maga is hálás téma, színes világ. Ám művészetében nem az a fontos, hogy ő, a játékos butykosok, férfias Miska-kancsók és helyre butéliák készítője életében nem ivott egy korty bort, vagy pálinkát, s általában megtartóztatja magát mindattól az élvezettől, amiről olyan szép rigmusokat karcol edényeire, hanem az, hogy ezeken az edényeken, s a többieken, a hatalmas lakodalmi fazekakon, a tányérokon és étkészleteken, tálakon és csészéken, s — legnagyobb teljesítményét jelentő, az 1958-as brüsszeli világkiállítás nagydíjával kitüntetett — állatalakjain valóban népművészetünk legjobb teljesítményeit teremti újra, nem másolva és nem ismételve, hanem méltó utódként folytatva az elődök, a régi nagy fazekasműhelyek művét.

Kántor Sándor művészi jelentőségét ez a produktív — és nem reproduktív — folytatás mutatja meg a legjobban. Olyan városban él és dolgozik ugyanis, ahol nem volt hagyománya a fazekasságnak, s olyan családban született, ahol nyoma sem volt addig a művészi hajlandóságnak.

Az indulás jelei tehát nem mondhatók éppen kedvezőnek Kántor Sándor pályáján. S ha ehhez még hozzászámítjuk azt is, hogy első mestere — akihez a véletlen vitte, akárcsak pályájára — csak mesterember volt, művésszé sohasem emelkedett, nem lehet kétséges, hogy amit Kántor Sándor elért, azt, a Györffy Istvántól kapott figyelmes tanácsokon túl, egyedül saját magának köszönheti. Hiszen nem kényszerítette senki: ő maga kereste a lehetőséget a továbbtanulásra, miután első mesterének műhelyében felszabadult, ő igyekezett és törekedett a tudás megszerzésére, ő ment dolgozni a pécsi Zsolnay-gyárba, ő szorgalmazta, hogy továbbtanulhasson az ungvári Állami Agyagipari Szakiskolában, majd, amikor a világháború és a proletárdiktatúra frontjait megjárva, otthon, Karcagon önálló műhelyt sikerült nyitnia, ő maga kereste a termelés helyett a művészet útjait, vitte műveit kiállításokra — s hogy nem hiába, azt már az első 1925-ös iparcsarnoki bemutatkozásával elnyert bronzérem is mutatja, majd a kitüntetések hosszú sora az itthoni és külföldi bemutatókon.

A művésszé érés útjának kezdetét kétségkívül az 1927-es esztendő jelentette Kántor Sándor pályáján. Ekkor ismerkedett meg ugyanis Györffy Istvánnal, s általa a tiszafüredi fazekasság dúsan díszített, nagyszerű motívumokkal teli, szép formájú edényeivel. És ezután nem sokkal már az önálló „Kántor-stílus" bontakozását figyelhetjük meg művészetében: az első hónapok, évek tiszafüredi edénymásolatai után a stílust továbbfejlesztő, köreiben maradó, ám szellemében új értékeket szülő időszak következik műhelyében.

Kántor Sándor azonban mindig több volt, mint egy népművészeti tájstílus feltámasztója és folytatója. Művészete nem variatív teljesítmény már a kezdet kezdetén sem, s még kevésbé az a későbbiek során, amikor a tiszafüredi fazekasság után érdeklődési és stíluskörébe emelte a környező tájak fazekasságának egész forma- és motívumkincsét, eszköztárába integrálva a mezőcsáti, a pásztói, s a Gyöngyös vidéki fazekasok tüzes mázait, ragyogó virágait, szépséges állatfiguráit, madarait.

A stílus kialakulásának vizsgálata ezért tanulságos Kántor Sándor művészetében, hiszen útját követve érthetjük meg legteljesebben mai népi iparművészetünk teljesítményeinek fontosságát, a magyar népművészet műhelyeikben tapasztalható magára találását; s mérhetjük meg, miben térnek el, s miben azonosak műveik elődeik munkáival. (Mert nem tagadhatjuk egyik jelenséget sem, hiszen az azonosság jegyében népi iparművészeink bőven merítenek az előző periódusok forrásából, ám a legjobbak, a Kántor Sándor-fajták nemcsak ismétlik és variálják motívumkincsüket, hanem tanulságaik felhasználásával újakat is teremtenek helyükbe, tehát el is térhetnek elődeiktől.)

Kántor Sándor kiállításának érveivel támasztva alá állításunkat: kétségtelen, hogy műveiben, tálainak, fazekainak, korsóinak, kancsóinak, butéliáinak formaadásában és díszítésében számtalan nyomát találhatjuk az előképek, a tiszafüredi, a pásztói és a mezőcsáti, sőt újabban a sárospataki fazekasság hatásának, ám írókával és fürge ecsetjárással felvitt motívumainak rendje s a kompozíciók belső struktúrája mindenképpen Kántor Sándor sajátja. És hogy kezén mennyire élő erővé vált a népművészet, azt éppen Brüsszelben nagydíjat nyert, s azóta még továbbfejlesztett figurális munkái bizonyítják: eleven formavilágúk, számtalan vidám díszük egyszerre tudatos művészi teljesítmény és élő népművészeti alkotás, egyszóval kántori mű.

Horváth György

Az NDK európai hivatása

Történelmi fordulat állott be huszonegy esztendővel ezelőtt a német nép életében: 1949. október 7-én megalakult az első munkás-paraszt állam, az első békeállam német földön, a Német Demokratikus Köztársaság. Miben áll az NDK létrejöttének *történelmi jelentősége* és miért nyitott új fejezetet az európai politikai viszonyok alakulásában is?

Amennyiben a győztes hatalmak a második világháború után valóban hosszabb időszakra garantálni akarták Európa és az egész világ békéjét, akkor abból kellett kiindulniuk: mi volt az az erő Németországban, amely egy emberöltő alatt kétszer is lángba borította a világot és szinte állandóan fenyegette a népek biztonságát? E meggondolásból kiindulva születtek meg a *potsdami elvek*, amelyek kimondották: ha a világot meg akarjuk óvni a további katasztrófák veszélyétől, elsősorban a német támadó szellem osztálygyökereit kell kiirtani. Meg kell akadályozni a földbirtokos junker osztály és a nagy ipari monopóliumok feltámadását, szét kell zúzni a nácizmust és a militarizmust, és alkalmat kell nyújtani a német népnek, hogy felkészülhessen életének demokratikus és békés alapon történő újjászervezésére.

Európa és benne Németország megosztása főként abból keletkezett, hogy a nyugati hatalmak a potsdami szerződést nem tartották be, és nemcsak megengedték, de elő is segítették Németország nyugati részében mindama erők feltámadását, amelyek a korábbi katasztrófákat előidézték. Így jött létre megszállási övezeteikben a Német Szövetségi Köztársaság, ezért a huszonegy évvel ezelőtt megalakult Német Demokratikus Köztársaság népének jutott az a feladat, hogy az ország keleti részében megnyissa a német történelem új korszakát és végrehajtsa a potsdami szerződésből adódó, valamennyi német számára előírt kötelezettségeket.

A Német Demokratikus Köztársaság mindenekelőtt abban *különbözik* a történelem folyamán eddig fennállt valamennyi német államtól, hogy *osztályviszonyait gyökeresen megváltoztatta*. Az NDK 1949. október 7-én, megalakulásának pillanatában úgy született meg, mint a német munkások és parasztok állama. Az NDK-ban a földbirtokokat kisztották a dolgozó parasztok között, a gyárakat, üzemeket a nép vette tulajdonába, megszüntették a junker és kapitalista osztályok kizsákmányolási lehetőségét. *A termelési és társadalmi viszonyok a biztosítékai annak, hogy német földről soha többé ne indulhasson ki háború*, sőt minden erővel útját állják a nyugatnémet militarizmus agresszív törekvéseinek is.

Az elmúlt több mint két évtized alatt *az NDK a világ legfejlettebb ipari államainak sorába emelkedett*. Az ország gazdasági eredményeit tekintve nemzeti jövedelme meghaladja az évi 100 milliárd márkát, ami 1949-hez képest több mint négyszeres növekedést jelent. Az ipari termelés ugyanebben az időszakban ötszöröse lett a réginek. A háború előtti német birodalom teljes termelését ma tíz hónap alatt állítják elő az NDK-ban. A szocialista országok közül a Szovjetunió után az NDK rendelkezik a legnagyobb gépiparral, ami például az egy főre jutó vegyipari termelést illeti, az Egyesült Államok után a második a világon.

E kimagasló sikerei, valamint a tartós béke és Európa biztonságának megszilárdítására irányuló politikája elismerést és megbecsülést vált ki a világ haladó és békeszerető erői körében. Az NDK nemzetközi tekintélyt vívott ki magának a potsdami szerződés határozatainak következetes végrehajtásával, valamint a szocialista országok közösségében betöltött szerepével. Biztosítva vannak állami szuverenitásának feltételei: rendelkezik határokkal, alkotmánnyal, törvényhozó testülettel, kormánnyal és diplomáciai zetközi joggal, mivel az NDK-ban kiirtották a háború gyökereit. Ez a német békeállam.

Külpolitikájának alapelve a következetes fellépés a béke és biztonság mellett. Az NDK kormánya mindig az enyhülés elősegítésre, az európai határok — köztük a két német állam között húzódó határok — elismertetésére, valamint az erőszakos megoldásokat kizáró szerződések megkötésére törekedett. A következetes békepolitika szellemében támogatja az európai biztonsági konferencia előkészítésére és megvalósítására irányuló fáradozásokat.

Az NDK kormánya az *egyenjogúságon és kölcsönös tiszteleten alapuló jószomszédi kapcsolatokat kíván teremteni* a másik német állammal, a Német Szövetségi Köztársasággal is. A Német Demokratikus Köztársaságtól indult ki a két állam kormányfői megbeszéléseinek javaslata. Kezdeményezésében az a törekvés vezette — tekintettel a két társadalmi rendszer alapvető ellentéteire és összeegyeztethetetlenségére, amelyeket az NSZK kormánya sem von kétségbe —, hogy megtalálja a szocialista NDK és a késő kapitalista Nyugat-Németország között a *békés egymás mellett élés* kapcsolatainak létrehozásához vezető utat. Ennek alapját képezheti az a *szerződéstervezet*, amelyet Walter *Ulbricht*, az NDK Államtanácsának elnöke intézett az elmúlt év decemberében Gustav *Heinemann* nyugatnémet államfőhöz, és amelynek lényege: a két Németország minden hátrányos megkülönböztetéstől mentesen, a nemzetközi jog általánosan elismert elvei és normái alapján *teremtsen diplomáciai kapcsolatokat* egymással. A javaslathoz tartozik a kialakult európai határok — köztük a két Németország határainak elismerése, az erőszakról való lemondás, az atomfegyverek gyártásának vagy tárolásának tilalma, valamint a két Németország felvétele az Egyesült Nemzetek Szervezetébe.

E kezdeményezés alapján jött létre a két német kormányfő, Willi *Stoph* miniszterelnök és Willy *Brandt* bonni kancellár első találkozója márciusban Erfurtban, majd májusban a nyugat-németországi Kasselben. Megállapodás még nem született, mert az NSZK-ban — számos pozitív törekvés ellenére, mint amilyen például a szovjet—nyugatnémet szerződés aláírása volt az erőszakról való lemondásról — vontatottan halad a realitások felismerésének a folyamata és csak lassan kezd kialakulni a békés együttélés és az egyenjogú együttműkö-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068. 337-748. 340-726

Kántor Sándor

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1970 AUG 13

1021

Kántor Sándornak, a népművészet mesterének alkotásaiból szeptember végén kiállítás nyílik Budapesten a Műcsarnokban. Az idős karcagi mester fiatalos lendülettel készíti a nagyátmérőjű tálakat, korsókat, Miska-kancsókat a kiállításra

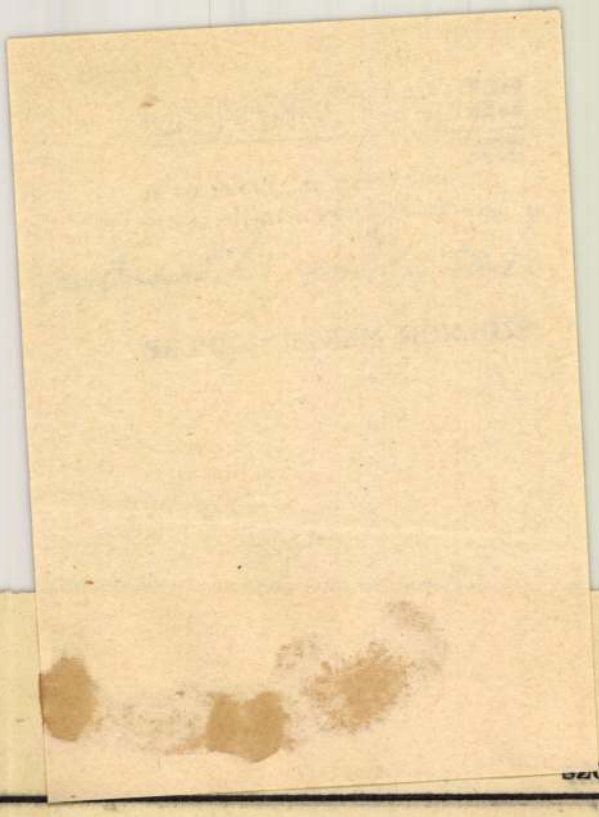

Az SZMTE nyerte a Körös Kupát

Békésszentandráson bonyolították le a hagyományos Körös Kupáért kiírt kajak-kenu versenyt, amely egyben minősítő jellegű is volt.

A versenyen a Bp. Elektromos, Szentes, Szarvas, Csongrád és Békésszentandrás sportolóin kívül rajthoz álltak a Szolnoki MTE kajakosai is. A kétnapos verseny során a közel 150 induló színvonalas küzdelmet vívott és a pontversenyben végig hatalmas küzdelem folyt az Elektromos és az SZMTE között a kupáért. Ezt végül a felnőtt versenyzők jó eredményei, különösen Csapó Géza 4 számban elért első helyezése az SZMTE javára döntötte el.

Az MTE versenyzők eredményei: hosszútáv: Pk—2 férfi ifj. 5000 m: 2. Lakatos—Georgievics, Pk—2 serdülő fiú 2000 m: 1. Túri—Kovács, 4. Mácsai—Táncos, 6. Csányi—Sándor. K—1 férfi felnőtt 10 000 m (10 induló): 1. Csapó Géza, 3. Pápai, 4. Iványi, 5. Pusenszki. Pk—1 férfi ifj. 5000 m: 4. Bózsó, K—1 női ifj. 2000 m: 4. Bognár. K—1 női felnőtt 2000 m: 2. Leidecker K. Pk—1 serdülő fiú 2000 m (17 induló): 3. Lőrinczi. Pk—2 serdülő leány 2000 m: 2. Szita—Varga. Pk—1 serdülő leány: 2. Csapó, 3. Vida.

Rövidtáv, K—2 férfi felnőtt. 1000 m: 1. Lukács—Dobos. K—1 női felnőtt: 2. Leidicker K. Pk—2 serdülő leány 500 m: 2. Varga—Szita. Pk—2 serdülő fiú 500 m: 1. Túri—Kovács. K—2 férfi felnőtt 500 m: 1. Csapó—Iványi, 2. Pusenszki—Pápai, 4. Lukács—Dobos. K—1 férfi felnőtt 1000 m: 1. Csapó, 3. Iványi, 4. Pápai, 5. Pusenszki, 6. Lukács. (12 induló.) Pk—2 férfi ifj. 500 m: 2. Lakatos—Georgievics. K—1 férfi felnőtt 500 m: 1. Csapó, 3. Pusenszki, 4. Iványi, 5. Pápai, 6. Lukács. (11 induló.) Pk—1 serdülő leány 500 m: 2. Csapó, 3. Vida É. Pk—1 úttörő fiú 300 m: 1. Kovács I., 2. Hir. 3. Baksa. Pk—1 úttörő leány 300 m: 2. Szebeni, 3. Szekeres, 4. Kuhnvár. Pontversenyben: 1. SZMTE 324, 2. Bp. Elektromos 313 pont, 3. Szentes, 4. Békésszentandrás, 5. Szarvas, 6. Csongrád.

Több meglepetés a kézilabda-bajnokság rajtján

A megyei kézilabda-bajnokság őszi nyitánya nemvárt meglepetéssel szolgált. Első és talán legszomorúbb a Tiszafüredi Spartacus férfi csapatának bejelentése,

7. J-alsószgy.	11	5	—	6	106 : 83	10
8. Sz.Traktor	11	5	—	6	126 :114	10
9. Tf. Gimn.	11	3	—	8	44 : 95	6
10. Kunszm.	12	3	—	9	38 :162	6
11. Tisza C. II.	11	1	—	10	33 :114	2

Sporthírek

Debrecenben rendezték meg a junior salakpályás motorkerékpáros bajnokság második fordulóját. A mintegy ezer néző — izgalmas küzdelmet és néhány meglepetést láthatott. A Szolnoki MTE motorosai közül — Kolláth és Kiss Fekete élete első versenyén indult s az elért 11., illetve 13. helyük jónak mondható. Ha Kiss Fekete nem bukik, 10. lehetett volna. Az MTE versenyzők eredményei: 11. Kolláth 6, 12. Kádár 5, 13. Kiss Fekete 4, 15. Juhász 1 ponttal.

✡

Sportkör kitüntetése. Az Alattyáni Tsz SK a pályaépítésben kimagasló társadalmi munkát végzett, ezért a megyei tanács a társadalmi munkáért jelvény ezüst fokozatát adományozta a sportkörnek.

✡

Kelenföldön, a MÁVAUT rendezésében bonyolították le az országos gokart bajnokság harmadik fordulóját. A Jászberényi Volán SC versenyzői közül a szériagépek kategóriájában indult Szarvas Béla gépe lassú volt és így a jászberényi motoros [illegible] az ötödik helyet tudta

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÁNTOR SÁNDOR

ESTI HÍRLAP
1970 OKT 16

1021

Korongozta Kántor...

A KARCAGI KISBÍRÓ ÉS A KOFAASSZONY A VILÁGKIÁLLÍTÁS NAGYDÍJASA

Ravasz belsejű kulacsok, virág-, madár- és geometrikus motívumokkal ékes tányérok, pletykás kofaasszony-figurák, borvirágos arcú Miska-komák, dölyfös kisbírók, gömbölyded csirkék, szelíd butéliák sorakoznak a *Műcsarnok kamaratermének* kiállításán. Alkotójuk: *Kántor Sándor* karcagi keramikus, *a népművészet mestere*. A több száz műtárgyat felvonultató tárlat nemcsak a brüsszeli világkiállítás nagydíjasának életműve előtt tiszteleg. Annak is bizonyossága, hogy a magyar népi fazekasságnak múltja, virágzó jelene és jövője van.

●

Kántor Sándor műhelyében több mint hatvan éve forog a korong. A mesterséget nem apáról fiúra szálló örökségként folytatta. A véletlen ültette a fazekaskorong mellé. *Tizenkét éves korában* mesterséget kerestek számára a szülei. Falusi fazekashoz, *Ácsi Kovács Jánoshoz* adták tanoncnak. Itt sajátította el a szakma fogásait. Amikor a négyéves inaskodás után felszabadult, tulajdonképpen már „kész" mesterembernek számított. S jóllehet, élete végéig gyárthatta volna a különösebb művészi igények nélküli használati tárgyakat. Kántor Sándor nem elégedett meg ennyivel. Ösztöne, a szép iránti érzéke kényszerítette, hogy ne maradjon meg fazekasnak. Az állami agyagipari szakiskola mesterképző tanfolyamán végzett, később megismerkedett *Győrffy Istvánnal, s a néprajztudós segítőkaró jószava* irányította figyelmét a tiszafüredi díszes cserépedényekre. De ez csupán befolyásolta pályájának alakulását, mert mindazt, amit elért, egyesegyedül önmagának köszönheti. Tehetségének, szorgalmának, s annak a belső művészi hajtóerőnek, amely arra ösztönözte, hogy visszahódítsa a hajdanvolt fazekastárgyak formáit, díszítését, felfedezze azok szépségét, s velük együtt tehetségének alkotó sajátosságát.

●

Kántor Sándor tudatos művész. A legkülönfélébb stílusokat — mezőcsáti, tiszafüredi, pásztói, gyöngyösi — szívta magába, hogy azokat építő fantáziájával újrafogalmazza, s egyszerre formálja ki belőlük *a hagyományőrzőt és az újat*, pontosabban azt, amit ma Kántor-stílusnak neveznek. E kiállítás *összegez*. Az életmű eredményeit sorakoztatja fel, s bizonyítja: Kántor Sándor olyan alkotó, aki a legfontosabbat tudta megragadni, továbbfejleszteni és továbbadni. Mindehhez olyan egyéni figurák megteremtésével is hozzájárult, mint a *Karcagi kisbíró* vagy a *Kofaasszony*. Technikája, formái, finom színei, mázai, összehangolt, egymást híven követő, egésszé épülő virág-, levél-, inda- és madármotívumai együttesen adja művészetének képét. Alkotásaiból a népművészet egyszerűsége, a tudatos művész variációs gazdagsága és egy kiteljesedett emberi élet sugárzik.

(harangozó)

ontja
zonba
Az üz
onnal

SZTR

s robajjal
a hídív

MUNKÁS MEGHALT

pen jelenleg *Glasgow-ban.* Az építési tervekért felelős londoni mérnökök azonban erősködnek, hogy a skóciai hídépítés körül minden rendben van, s kizárt dolog egy harmadik szerencsétlenség.

A quebeci kormány *„végleges"* álláspontjának megfogalmazásával újabb drámai fordulathoz érkezett a kanadai hatóságok és a szeparatista *Quebeci Felszabadítási Front* között már napok óta tartó alkudozás.

Tegnap este a tartományi kormány a következő közleményt hozta nyilvánosságra:

— *Tekintettel a helyzet rosszabbodására és a közrend fenntartásának szükségességére, a quebeci kormány úgy döntött, hogy megfogalmazza végleges ál-*

A hadgyakorl

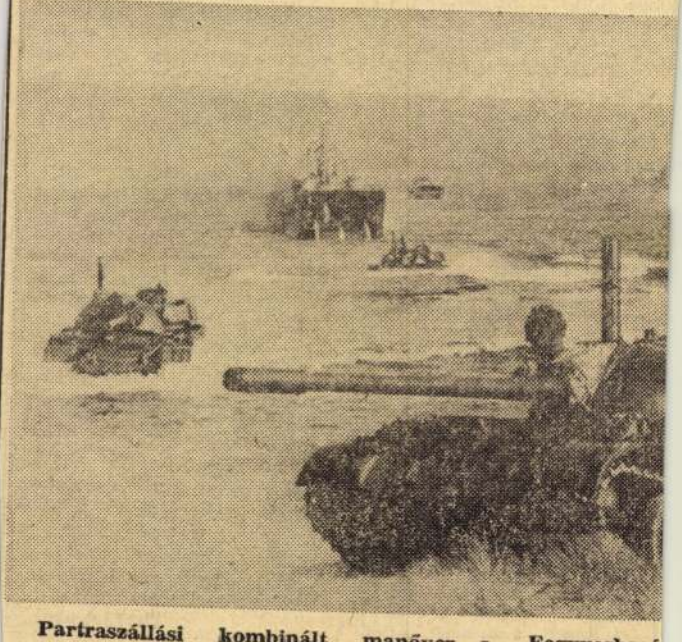

Partraszállási kombinált manőver a „Fegyverbará
(M

KÁNTOR SÁNDOR

1021

AUSSTELLUNG DES VOLKSKÜNSTLERS SÁNDOR KÁNTOR IN DER KUNSTHALLE

Sándor Kántor: Essenbehälter

Im Kammersaal der Kunsthalle wird gegenwärtig die Ausstellung eines Künstlers gezeigt, der von der Kunst und der Industrialisierung – dem Treffpunkt der Volkskunst also – ausging und mit Hilfe beider seine eigene Kunst schuf. Der Volkskünstler Sándor Kántor ist heute 75 Jahre alt. Er wurde in Karcag, in der Großen Tiefebene, geboren. Von einem Töpfermeister begann er zu lernen und erhielt später eine Fachausbildung in der früheren Fachschule der Tonerde-Industrie in Ungvár. Es war ein Wendepunkt in seinem Leben, als er 1920 beim Erhalt der Gewerbegenehmigung zu einer recht ansehnlichen Werkstatt kam, wo er sich seiner Neigung entsprechend auf das Töpfermeister-Handwerk einrichten konnte. Seine Arbeit hatte damals keineswegs künstlerisches Niveau, auch dann noch nicht, als ihn 1927 der berühmte Ethnograph Sándor Györffy auf die ihn umgebenden, langsam dem Verfall preisgegebenen Schöpfungen der Volkskunst aufmerksam machte.

In der Kunst Sándor Kántors entwickelte sich mit 40-50jähriger Übung ein hervorragend gereifter Stil. Und beachten wir seine Farben: dunkles Flaschengrün, Cremefarbe und Siena-Rotbraun kommen bei ihm in den verschiedensten Variationen vor. Kraftvoll hat er auch die Form erneuert. Der „Miska"-Krug aus Tiszafüred z. B., der jahrhundertelang zur Tradition gehörte, wurde durch Kántors hervorragende „Miska"-Schöpfungen wieder volkstümlich.

Gleich im Vordergrund der Ausstellung finden sich drei hübsche kleine Stücke, in ihren Farben noch ein wenig blaß, zaghaft: eine durchbrochene spinatgrüne Schale mit blauer Tulpe und ein kleiner cremefarbener Krug mit der Aufschrift: Gefertigt von Sándor Kántor, 1919. In unmittelbarer Umgebung eine große Zahl hervorragender Kántor-Schöpfungen: Die essentragenden Marktweiber, Bauersfrauen mit verträumten Gesichtern, in einfacher und doch dekorativer Ausführung. Die eine trägt eine Pelzjacke mit schwarzer Verschnürung, eine andere eine weißgeblümte grüne Schürze, auf dem Kopf eine Schüssel.

Teller, „Miska"-Krüge, Keramikhennen

Viele Dutzend Teller an den Wänden zeugen von dem variationsreichen Stil des Künstlers. Im allgemeinen dominieren hier Schattierungen aus Tiszafüred. Der Besucher findet die verschiedensten grünen Farben, Rot, mit Rosmarin- und Vogel-Verzierungen.

In seinem „Mezőcsáter Stil" dominiert vor allem die Cremefarbe, hier gibt es wenig Verzierungen, im „Sárospataker Stil" ist die Grundfarbe schwarz mit reicher Verzierung in Weiß-Blau-Rot, die den Gegenständen eine außerordentlich edle äußere Erscheinungsform verleihen.

In der Mitte des Saales stehen sieben „Hühner-Figuren", die eine oder andere mit einem Küken: weißgetupftes Schwarz, ockerfarben, tannenzapfenfarben, mit Federn oder geringelten, schwarzen Linien, eine andere mit weißem „Kragen". Die Verzierungen sind für sich wunderbare Motive.

Sándor Kántor genießt nicht nur in Ungarn großes Ansehen – 1953 wurde er als einer der ersten Künstler mit dem Kossuth-Preis ausgezeichnet –, sein Name ist auf dem Gebiet der Volkskunst auch im Ausland bekannt. 1958 gewann er bei der Brüsseler Weltausstellung den Grand Prix. Diese Auszeichnung war die Krönung der zahlreichen Gold-, Silber- und Bronzemedaillen, die er sich – angefangen in den zwanziger Jahren – in der Zeit zwischen den beiden Weltkriegen erworben hatte. Mit ungebrochener Schaffenskraft arbeitet er auch heute an der Wiederbelebung traditioneller volkskünstlerischer Formen und der Gestaltung eines neuen Stils.

– bozóky –

achrichten

NEWS

Samstag, 10. 10. 1970
4. Jahrgang. Nr. 238 2 Ft

INTERFOTO MTI/UPI

karambolage zwischen Den
reitagmorgen zertrümmerten

rungsbündnis
efährdet

ur CDU/CSU-Fraktion

Versuch geändert worden, den Übertritt einiger Geg-

Massen-karambolage im Nebel

● **Den Haag, 9. Oktober (Reuter)** — Sieben Tote und etwa 70 Verletzte sind die Opfer einer katastrophalen Massenkarambolage im dichten Nebel am Freitagmor-

6398 fnyv 1

Kántor Sándor

MEGHÍVÓ

A NÉPI IPARMŰVÉSZETI TANÁCS ÉS
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KÁNTOR SÁNDOR

FAZEKAS, A NÉPMŰVÉSZET MESTERE
GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITJA:

GORKA GÉZA

KOSSUTH-DÍJAS, KERÁMIKUS MŰVÉSZ

1970. SZEPTEMBER 25-ÉN, PÉNTEKEN 16 ÓRAKOR

A MŰCSARNOK KAMARATERMÉBEN
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

1021

SOMOGYI ÁRPÁD

Kántor Sándorról

„Nem az énekes szüli a dalt,
a dal szüli énekesét"
(BABITS M.)

Az életrajzi adatok szerint 1894-ben született Karcagon. Az elemi iskola elvégzése után inasnak ment egy helybeli fazekasmesterhez, Á. Kovács Jánoshoz. A század első éveiben vagyunk. Szegény ember fia az időben úgy léphetett ki a rideg paraszti sorból, hogy iparosnak állt. Apjáról, édesanyjáról tőle tudok egyet s mást. Édesapja *lóger*-csősz volt. A lógerek nagy legelőkön terültek el a városon kívül, széna- és szalmalerakodó helyek voltak. Jártam én is – éppen az ő emlékezései nyomán – jó néhányszor a déli „lóger"-ben, a hatalmas széna- és szalmakazlak városában, melynek szélei a Kunlaposon át a nádudvar és hortobágyi pusztára visznek. A csősz kis nádasházban lakott, szűkös körülmények között. A szilaj pásztorok, betyárok, pákászok, csőszök világáról még szemtanúktól hallott Kántor Sándor. Ilyenkor képzeletemben, ha a régi világról vagy Móricz Rózsa Sándoráról beszélgettünk, az ő szülőházában láttam őket megelevenedni a tüzelős ól végében levő szabadkéményes tűzhely körül.

Karcagon nem volt fazekasművészet. Jelentős népművészet Mezőtúron, Tiszafüreden és a fekete cserepéről híres Nádudvaron volt. A jobbágyfelszabadítás nyomán gazdagodó parasztság jelenti a népművészet virágzásának társadalmi alapját. Karcagot szegény nép lakta. A Nagykunság székhelye volt, ugyanott székelt a kunkapitány, amolyan atamánféle. Területe, a Nagykunság nádas, vizes, zsombékos vidéke, amely csak a Tisza szabályozása után vált művelhetővé. „A karcagi nádas határ / nem terem egyebet nádnál", mint a korabeli népdal mondja. Bizony a nagykunok szilaj pásztorok, pákászó, halászó, madarászó nép volt. A Tisza szabályozása után megindult a birtoktagozódás, s az én gyermekkoromra már szegénységet szült szörnyű külvárosokkal.

Hogy Kántor Sándor fazekas lett, az véletlen. Édesapja adhatta volna más iparoshoz is. De hogy művész lett belőle, törvényszerű, 1927-ben találkozik Győrffy Istvánnal, a magyar néprajz tudós professzorával. Ő biztatja az akkorra már kitűnő felkészültségű mestert a tiszafüredi, kihalóban levő fazekasművészet felújítására. Miskakorsót, tányérokat, tálakat, butellákat hoz neki mintául. Már az első munkák sikert hoznak a fiatal mesternek. Hamarosan önálló művek jelennek meg a Miskakorsó mellett: a karcagi bíró és a kisbundás asszony. Sajátjává lett a füredi szín- és formavilág. Csodálatos minták, írókával rajzolt fekete kakasok, szép madarak, de nonfiguratív, dekoratív formák is feltűnnek tárgyain. Elindult azon a fejlődési úton, amely egészen máig vezet. Győrffy Istvánnak jó szeme volt. A népművészet világában nőtt fel, apja szűrszabó volt Karcagon. Nemcsak elindította, de figyelemmel is kísérte, segítette, tanította felfedezettjét.

1938-ban ismertem meg Kántor Sándort. A mellettük levő utcában laktunk. A Bethlen utca 8. számú ház ma is élénken, pontosan él emlékezetemben. Sógorom, aki nála volt fazekassegéd és nála is tanult, vitt el hozzá. Tizenkét éves gyerek voltam, otthon kis figurákat gyúrogattam, főleg lovakat. A Kántor-ház egyszoba-konyhás-kamrás, nádas ház volt. Telis-tele kész és félig kész edényekkel, kártevés nélkül alig lehetett mozogni benne. Kedves arcú, halk szavú emberre emlékezem, aki felnőttként

fogadott. Adott egy újságbeli képet Izsó Miklós Búsuló juhászáról, és biztatott, hogy azt mintázzam meg. A kis szobrot még ma is őrzöm. Ettől kezdve minden szabad időmet nála töltöttem, a nyarak jó részét is.

Ez a ház egy kerékagyig érő sáros utcában van, ahol akkor a járdát néhány sor tégla jelentette, és este petróleumlámpa világított. Csak később épült fel a kertben egy nagyobb műhely, amely lassan kisebb méretű üzemmé fejlődött.

Kántor Sándor nagyon elütött környezetétől. Jól öltözött volt. Paszpolos, szürke kalapjára ma is emlékszem. Kinn a szabadban alszik télen is, hóban fürdik és tornázik. Akkoriban Tolsztojt és Zolát olvasott, és szívesen mondta el gondolatait. Egyébként kevés beszédű, csak lényeges dolgokról szeret beszélgetni. Abban az időben az égetőkemence még a szabadban volt. Sokszor üldögéltem mellette, míg rakta a tüzet, és nézegettük az edények állapotát, a kémlelőnyílásba dugott fenyőpálcika lángjánál. Én akkor még nem jártam Budapesten. Kántor Sándortól hallottam először műtermekről, múzeumokról. Néhány alkalmazottal együtt dolgozott az egész család. Lassú bácsi az agyagot taposta, Somogyi Zsiga korongozott, a szépen éneklő Simon István és Kovács István agyagot szűrt az udvaron. Kántor Sándor és a felesége, Margitka néni meg a lánya írókázott. A mester ilyenkor mindig hallgatag volt. Énekelni egyszer-egyszer hallottam kint a kertben, kemencerakás közben. Régi dalokat meg egy-egy katonanótát. Mikor nagyobb lett az üzem, akkor sem változott ez a meleg, kedves, családias hangulat. Kántor Sándor nem költözött el Karcagról, pedig ott nemigen tudták, hogy kicsoda, holott akkor már országos hírű embernek számított.

Úgy látszik a tehetség próbája a mindenféle emberi és művészi viszontagságok elviselése. Kántor Sándor esetében megrémül az ember, ha végiggondolja azokat a bajokat-gondokat, amiket legyőzött. Hogy csak az őstehetségkultusz ostobaságát és a népművészet kispolgári hozsannázását említsem a harmincas évekből. Ekkoriban már nagyon sokan megfordultak nála. Egy tányér mintájának dícséretére szemérmes mosollyal válaszolt. Voltak előkelőek, hatalmasok is a látogatók között, akik értettek a népművészethez. Ha valaki érkezett, mesterünk abbahagyta a munkáját. Sok lelkes diák, edénykereskedő, Pesten házaló cigányasszony és utcabeliek ha jöttek, türelmesen magyarázott, sőt gyakran bemutatót is tartott nekik korongon.

Jól viselte a borzalmas cikkek áradatát. Csendes, megbocsátó, sohasem bántó humoros megjegyzésekkel olvasta őket. Kifinomult ösztönnel mozog a szellem világában, biztosan különbséget téve a lényeges és lényegtelen között, mindig saját feladatához igazítva a gondolatot. Akaratlanul is Veres Pétert juttatja eszembe, aki légvonalban alig harminc kilométerre ugyanilyen körülmények között írta első műveit.

A felszabadulás után töretlenül megy tovább művészi pályáján. Újabb néprajzi tájak jelennek meg művészetében. Emlékszem, amikor az ötvenes évek elején otthon jártam, egy pásztói tányért mutatott. Hamarosan integrálja ennek változatát, de a szép dudi-sárga mezőtúri szilkék is feltűnnek munkái között. Szélesedik a skála: Mezőcsát butelláit saját maga költötte ritmusokkal újítja meg. Sőt később még az egri ásatásoknál talált söröspoharak is megihletik. Megtartja eredeti formájukat, szép mintájukat, új funkcióba helyezi őket, készleteket hoz létre belőlük. Nála soha sincs szó öncélú művészkedésről. Ha szerkeszt, mindig valóságos funkcióra gondol, úgy, ahogy virágkorában a népművészet.

Hallatlan munkabírású. Az a csodálatra méltó benne, hogy amikor már többnyire azt hitték, hogy elérkezett művészete tetőpontjára, mindig meglepetésre volt képes.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 DEC
KRITIKA
Budapest

A brüsszeli világkiállításra olyan kompozíciókat készített, amelyek nagyobbak voltak, mint a fazekasművészet fénykorában született figurális edények. A feladat egy kiállítás díszítése volt. Én ezekben a figurákban látom művészetének csúcsát. Csikósok, gyönyörű barna lányok, menyecskék, kocsisok, kofák és állatfigurák: ökrök, tyúkok, csirkék. Alaphangvétele a fazekasművészet fénykoráé, de a figurális ábrázolás térformái vannak jelen. Kántor biztos érzékkel megy a maga útján. Nem szobrokat készít. Nemes, dekoratív figurák ezek. Nem öncélúak, pontos funkciójuk van. Önálló téri elemként jelenhetnek meg, és funkciójuk is egyértelmű: többnyire gyümölcs- vagy virágtartók. A kocsist például több változatban is elkészítette. Vörös mellénye és barna kalapja van. Előfordul, hogy füredi minta fut körül az alsó részen. A legszebb, ahol az alsó rész fehéren marad és hosszanti, cserépszínű karcolással érzékelteti a régi bő gatya karakterét. A figurákon a minták elvesztik önálló életüket egy magasabb rendű dekoratív megjelenés szolgálatában. A díszítő mintákkal szabadon és mesterien bánik, a fazekasművészet szín- és formavilágát mindig a megjelenítés érdekében használja.

Azt hiszem, éppen Kántor Sándor életműve bizonyítja legjobban, hogy milyen értelemben dőlt el a vita a népművészet jellegét, társadalmi szerepét és jövőjét illetően. A fazekasművészet szerves része lett társadalmunk életének. Egyre szélesebb körben használják modern enteriőrben is. De gyakran látni ünnepélyes alkalommal Kántor-tányérokkal teríteni, a bort Miskakorsóból önteni. Vendéglőink általában nem a legjobb ízléssel használják, nem terítékként, hanem valami „magyaros" díszítésként, jó magasra téve a falon. Én annak is örülök, hogy jelen van, majd itt is továbblép az ízlés. A társadalom értelmesebb, műveltebb része jó ízléssel él vele, és ez nagy dolog.

Gazdag, változatos, jelentős életmű a Kántor Sándoré. Gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban számadás is. Néprajzi tájegységek hatása szerint csoportosított. Nem ártott volna néhány eredeti füredi tányért, Miskakorsót, mezőtúri szilkét is kiállítani. Ezek jelezhetnék a felújítás, az integráció és az újjászületés izgalmas folyamatát.

Műhely

VIHAR BÉLA

A szavak titkáról

Csakugyan lefordíthatatlan-e a vers, azaz valóban nem ültethető át egyenértékűen az eredetiről egy másik nyelvre? Hiszen szótári értelemben a kifejezések tartalma valamennyi nyelven megegyezik, így például az asztal, Tisch, table, sztól azonos jelentésű. Ami pedig a költemény zeneiségét illeti, ennek közvetítését rangos műfordítóink mesteri hűséggel megoldják.

Akkor mi az az egyedi jelleg, ami mégsem közvetíthető? Több költő és műfordító barátomnak fölvetettem ezt a kérdést, s kivétel nélkül mindannyiuk válaszának

lényege az volt, hogy a nyelvek eltérő stru
hangulati része a legjobb esetben is csa
így van – s ezt senki nem vitathatja –,
nek, mondat- és szókészletének olyan m
nehéz és sokszor reménytelen vállalkozá
a nyelvben megnyilatkozó, sajátosan *nemzeti* elemet, hogy az asztal szavunk mégsem teljesen ugyanaz, mint a németnek a Tisch, franciának a table, orosznak a sztól?

Egy nagy olvasmányélmény, Hankiss Elemér Az irodalmi kifejezésformák lélektana című tanulmánya bátorított fel, hogy az ezzel kapcsolatos gondolataimat – a megoldás igénye nélkül – fölvessem, és kimunkálását – ha érdemes – a szakemberek, esztétikusok figyelmébe ajánljam. Erre lírikus voltom mellett talán feljogosít az is, hogy néhány évvel ezelőtt Párbeszéd az idővel címen egy új ritmuselmélet körvonalait villantottam fel.

Az előzőekben már jeleztem, hogy a szónak logikai–nyelvtani, ritmikai tartalma mellett van egy olyan, a líra szempontjából lényeges tulajdonsága, ami más nyelven alig közvetíthető, vagy egyenesen visszaadhatatlan. Véleményem szerint ez a tulajdonság a szó elemeihez, a szótagokhoz fűződő asszociatív, képzettársítási sorozat, s ezt a legtöbb szavunkban benne lappangó, a szóíveket átsugárzó jelentéseket nem is annyira tudatosan, mint inkább ösztönösen érzékeljük. Úgy lehet, éppen ez az asszociatív többlet alkotja a szavak és összességében valamely nyelv „lelkét", ami – ismétlem – nem vagy csak kisrészt érvényesül a fordításban. E titok letéteményesei a költők, a nyelvművészek, akik ennek ismeretében mérlegelik, értékelik a szavakat, és keverik ki belőlük a vers mágikus összetételét. Íme néhány bizonyító példa:

A *csillag* szavunk jelentésétől függetlenül is, mindkét szótagjával az ékszerek *csillog*ását, vibrálását, a szárnyaló *illan*ást, madarak, sugarak röptét láttatja velünk. A kettős *l* feszültsége feloldva az *a* hang lágy partjára hanyatlik, hogy a *pillanat* és a végtelen idő, tér egymásba rajzó képzetét rebbentse fel bensőnkben. Nyilvánvaló, hogy merőben más képgyűrű veszi körül a Stern, etoile, zvezda szót. Érdemes lenne ezeket összevetni elemzés végett. Bizonyára izgalmas eltérések és párhuzamok adódnának.

Mit tartalmaz a *hajnal* szavunk? Asszociációs hullámában női *haj* zuhataga libeg, a mély csöndben elhangzó kozmikus *sóhaj*, a suhanó *hajó* látványa rejtőzik, és távolabbról a *dal* szó emléke dereng fel.

Ilyen módon a legtöbb szóban, mint valaminő filmmontázsban, egymásra másolódnak, uszályként csatlakoznak, „átúsznak" a különböző képek. Némi merészséggel azt mondhatnám, hogy e módszer valamelyest hozzásegít bennünket a szavak mikroszkopikus szerkezetének feltárásához, emocionális értékük meghatározásához. A *kék* melléknevünk például az ég, a tenger látomását idézi, míg hangzásával ugyancsak az *ég*, *vég*, *vég*telen, *rég*, *lég*, *béke* stb. szó húzódik mögötte.

E feltevés értelmében valamennyi szó egy-egy képkompozíció. Versbe illesztve jambikus, trocheikus lejtésével muzsikáló festmény. A szavak több rétegű sora pedig, hol megfejtve, hol megfejthetetlenül, valaminő tárlatlátogatás zenei kísérettel. Agysejtjeink mechanizmusa ezt a bonyolult és áttételes folyamatot olyan észrevétlenül és önállósággal dolgozza fel, olvasztja egységbe, mint ahogy akaratunktól független a szív dobogása, a tüdő légzése.

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPESTI HÍRLAPIRODA

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 DEC

KRITIKA

Budapest

KÁNTOR SÁNDOR

1971

1021

AUSSTELLUNGSCHRONIK

Miska-Krug

Füreder Bäuerin mit Teller
Keramiken von Sándor Kántor

Der 75jährige *Sándor Kántor*, der hervorragende Meister der Volkskunst und Träger des Grand Prix der Brüsseler Weltausstellung 1958, ist, wenn man das von einem Volkskünstler sagen kann, ein echter Autodidakt. Er wurde dazumal von dem berühmten Ethnographen István Györffy entdeckt und gerördert. Seinen Ruf begründete er in den ausgehenden 1920er Jahren mit den Miska-Krügen.

Auf seiner jüngsten Ausstellung, es ist die Retrospektive seines Lebenswerks, sehen wir die verschiedensten Keramiken, die trotz der Bindung an den Stil der verschiedenen Landschaften der ungarischen Volkskunst im Randgebiet des Tieflands und des nordungarischen Berglands unverkennbar von Kántors Formkunst geprägt sind. Zweifellos ist es eine große Freude, diese Arbeiten zu sehen. So auch eine seiner schönsten figuralen Werke, die Tiszafüreder Bäuerin mit Teller. Die Figur mit ihrem Kopftuch, den in die Hüften gestützten Händen, dem weitausladenden Rock, der wie ein Bauernofen ausgewuchtet ist, ruft mit den verspielten Ornamentmustern auf dem Teller und am Brustlatz die deftigen Bauernwitze in Erinnerung. Frisch-fröhlich ornamentiert sind auch die kleinen Trinkkrüge, die jeder Förster, Heger oder Jäger am frostig kühlen Herbstmorgen, mit wärmendem Branntwein gefüllt, in seinen Ranzen tun kann. Sándor Kántor ist ein großer Meister des Töpferhandwerks, er kennt das Spiel mit den traditionellen Formen. Seine Arbeiten lassen vergessen, daß sie eigentlich von einem Berufskünstler — allerdings aus den Reihen des Volkes — gearbeitet wurden.

Der Maler *Pál Bor*, der seine Gemälde, seine farbenprächtigen Entwürfe für Fenster und Wanddekorationen diesmal im Ernst-Museum ausgestellt hat, gehört wie Sándor Kántor zu den ältesten lebenden Meistern: er war dieses Jahr 81 Jahre alt. Früher malte der in vielen Techniken erfahrene Meister postimpressionistische Bilder. Diesmal bietet er über seine kubistisch-konstruktivistischen Arbeiten einen Überblick. Pál Bor baut bis auf die zweidimensionale Fläche ab, um nach seiner besonderen Ars poetica Landschaften und Menschen im Malerischen zu verdeutlichen. Für seine kühle, konstruierende, intellektulle und zugleich — was nicht immer ein Vorteil ist — spekulative Auffassung ist der Dinge verdeutlichen. So verstanden, ist auch sein „Meeresstrand" ein Schulbeispiel für die konstruktivistisch-kubistische Malerei. Gewiß, diese Bilder sprechen von einem bravourösen Rückgriff, oder besser noch: von der schöpferischen Erneuerung dessen, was in anderen Provinzen der Malerei einmal schon entdeckt wurde. Zum Glück aber ist Pál Bor nicht immer in seinen Doktrinen befangen. Wo er sich ihrer entledigt, da leben seine Farben auf, sie wirken und weben wie auf den Bildern „Bäume im Wind" oder „Fischer". Diese Bilder sind eine restlos farbfrohe Augenweide.

Neben den beiden älteren Künstlern meldete sich die begabte junge *Dora Maurer* mit einer Ausstellung im Dürer-Saal zu „Bild". Sie hat auch im Ausland Erfolg: Auf der 12. Graphischen Biennale in Wien erhielt sie den Preis der österreichischen Hauptstadt, vor einigen Wochen den ersten Preis der Yorkshirer Arts Association. Diesmal zeigt sie Radierungen und Arbeiten in Mischtechnik, mit Radierung und Zeichnung kombinierte Applikationen. Dora Maurer gibt ihren Blättern keine Titel. Sie will den Betrachter in keiner Hinsicht binden, sondern ihn zu Assoziationen anregen. Sie geht mit den Mitteln ihrer Kunst sehr sparsam um, verzichtet auf traditionelle Materien von Malerei und Grafik, so z. B. auf Farben. Diese Sparsamkeit steht aber im Dienst einer sehr dezidierten künstlerischen Absicht. Dieser entspringt auch die deutliche Anregung des Betrachters zur eidetischen Mitarbeit, ohne jedoch Bildrätsel anzubieten. Ihre dramatische Gestaltungkraft offenbart sich wohl am suggestivsten in der Applikation *Kratos und Bios.*

Die Ovumform des Lebensprinzips läßt eindrucksvoll

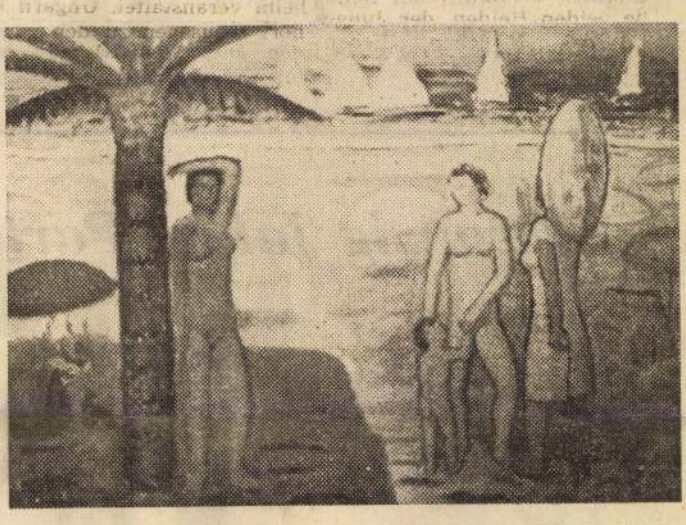

Pál Bor: Meeresstrand

die Leinwand „Meeresstrand" ein aufschlußreiches Beispiel, auch in der fast schon doktrinären Darbeitung des visuellen Exempels. Denn Pál Bor ist kaum an dem interessiert, was im Sichtbaren vorherrscht: an der glühenden, strahlenden, mediterranen Sonne. Seine Farben sind abgestumpft, fast verschlammt, denn ihn interessiert nur die Konstruktion des Bildes. Trotzdem: diese Gemälde sind schön in dem Sinne, wie sie uns die Struktur nicht daran zweifeln, daß ihm die geistige Kraft innewohnt, auch gegen die roheste, brutalste Anfechtung zu bestehen. Dora Maurers Kunst steht wohl dem symbolischen Sürrealismus am nächsten, sie bereichert ihre Mittel mit den Ergebnissen des Combine painting, bleibt aber in ihrem Schaffen authentisch und souverän. Nicht zuletzt dank der großen Kunst, die sie auch in der Ausführung ihrer Arbeiten unter Beweis stellt.

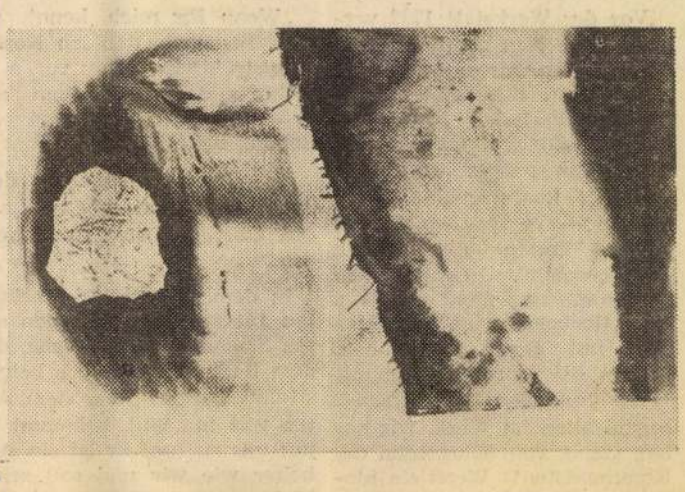

Dora Maurer: B—4

Ferenc Szamosi

1970 OKT 26
BUDAPESTER RUNDSCHAU
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-126
SAJTÓIGAZOLÓ

US

In diesen Tagen und Wochen ist in ungarischen Parteikreisen eine ungewöhnliche Regsamkeit zu vermerken. Überall im Lande werden die Richtlinien des ZK zum 10. Parteitag, der Ende November zusammentreten soll, erörtert, sondiert und eingeschätzt. Diese Aktivität entspricht vollauf dem Anliegen der Parteiführung. Sie hat nämlich ihre Richtlinien nicht darum veröffentlicht, damit sie von den Mitgliedern der Partei einfach zur Kenntnis genommen werden, vielmehr lag es in der Absicht des ZK, den Standpunkt der Mitglieder zur Politik der Partei kennenzulernen. Die Stellungnahmen reifen in heftigen, leidenschaftlichen, offenen und demokratischen Diskussionen heran.

Kann es denn in der Partei Diskussionen geben? — könnte einer fragen — vertritt doch unsere Partei den Standpunkt, sie sei kein Diskussionsklub und dürfe auch niemals auf dieses Niveau absinken. Oder gibt es etwa Diskussionen, weil das in letzter Zeit so Mode ist? Wären also diese Diskussionen so zu verstehen, daß man mit Scheindebatten der Mode frönen will? Könnten diese Diskussionen nicht die Einheit der Partei untergraben? Wäre es nicht besser für die Partei, würden ihre Organisationen die von der Führung präzisierten Aufgaben ohne Diskussionen darlegen und durchführen?

Solche und ähnliche Fragen werden von unseren ausländischen Freunden oft gestellt. Es lohnt sich also, die Antwort auf diese Fragestellung zu suchen.

In Kreisen der [illegible] dert man die Diskussionen nicht aus Modeerwägungen. Man wünscht die Diskussionen nicht um der Diskussionen willen, sondern es geht darum, die Aktionsfähigkeit und die Aktionsbereitschaft der Partei zu festigen. Einmal können sich die einheitlichen Arbeitspläne, die entsprechendsten Lösungen der Aufgaben aufgrund des Vergleichs von vielen Vorstellungen und Vorschlägen am besten herauskristallisieren. Zum anderen ist die Diskussion auch darum förderlich, weil die lokalen Aufgaben nur so im Rahmen des allgemein verbindlichen, zentralen Beschlusses deutlich werden, zum dritten erstarken in Diskussionen Überzeugung und Haltung, die bei der Realisierung der Aufgaben notwendig sind.

Diskussionen schmieden die Einheit der Partei. Wer meint, die Partei brauche sich um die Frage der Einheit nicht mehr zu kümmern, wenn sie einmal schon einig sei, der irrt sich. Zweifellos ist die Einheit in grundlegenden Fragen — wie z. B. bezüglich der Ideen des Marxismus-Leninismus, der Hauptrichtung der Parteipolitik — gefestigt, denn ihre Akzeptierung ist die Voraussetzung der Mitgliedschaft in dieser Partei. Der direkte, konkrete Inhalt dieser politischen Einheit jedoch muß immer wieder neu artikuliert werden, soft nämlich, als neue Aufgaben, neue Aktionen auf der Tagesordnung stehen. „Wir haben auch die Mitglieder der Partei davon zu überzeugen, was in der gegebenen Lage richtig und notwendig ist, und ebenso davon, daß sie sich in der einen oder anderen Frage irren. Diese Bemühungen um die Überzeugung schmieden

[illegible]heit, die im-
[illegible] zu schaffen
[illegible] vor kurzem
das Zentr[illegible] n der USAP,
„Népszabadság". Das heißt, die Aktionseinheit der Partei ist Tag für Tag zu erkämpfen. Rahmen und Methoden dieses Ringens sind die Diskussionen über konkrete Probleme.

Diskussionen sind ein ausschlaggebendes Element der Demokratie. Die ungarischen Kommunisten wissen sich verantwortlich für die richtige Verwirklichung der Grundsätze des sozialistischen Demokratismus. In Ungarn gibt es keine oppositionellen Parteien und Gruppen. Darum haben die Kommunisten selbst die Inititative zu ergreifen, um etwaige Fehler, lokale Entstellungen und Übergriffe aufzudecken bzw. zu beseitigen. In diesem Zusammenhang wird von Ausländern, die sich für unsere Probleme interessieren, oft die Frage gestellt, ob es denn unter den Verhältnissen des Einparteisystems institutionelle Garentien für die zügige Entwicklung des Demokratismus im gesellschaftlichen Leben, zur Unterbindung von Verstößen gegen das Gesetz, von Mißbräuchen der Macht gäbe. In Parteikreisen ist man darüber der Ansicht, daß es noch viele Aufgaben gibt, daß wir den Kreis der institutionellen Garantien unablässig zu erweitern haben. In den letzten anderthalb Jahrzehnten ist in Ungarn in dieser Hinsicht tatsächlich viel geschehen. Die wichtigste Garantie ist jedenfalls schon gegeben: die Partei selbst, die die Lehren von 1956 niemals vergessen wird und die im innerparteilichen Leben selbs unablässig für die Entfaltung der Demokratie sorgt. Sie unternimmt alles, damit in die

Zwanzig Jahre Parteisekretär

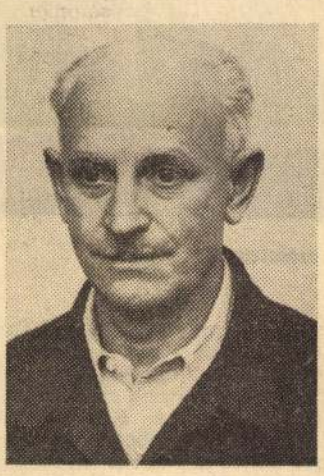

Wollte niemals Parteisekretär werden

Kein leichter, aber schöne Auftrag...

Vor der Werkstatt 1722 versammelten sich die Menschen, denn am Tag zuvor hatte man mitgeteilt: *Wir wollen über das Schicksal der Kommunisten entscheiden!* Obwohl das nicht ganz so war.

Die konterrevolutionären Wirren — es war im Herbst 1956 — hatten einige Leute „hochgespielt", denen die Kommunisten nicht paßten. Die „Hochgespielten" wollten also mit ihnen abrechnen. Darum die Großkundgebung.

Wir brauchen keine Parteiorganisation im Werk, wir haben genug vom Klugreden der Kommunisten! Werft sie hinaus! — Solche und ähnliche Stimmen heizten die Atmosphäre an.

Da meldete sich ein alter Schlosser, Richard Gerő, zu Wort.

„Sprich nur, Alter, wir kennen Dich ja!"

„Wenn Ihr mich kennt, s[illegible] wißt Ihr auch, daß ich Kommunist bin! Ihr könnt von mi[illegible] nichts anderes erwarten, al[illegible] daß ich meine Partei i[illegible] Schutz nehme."

Der Redner versuchte de[illegible] Alten zu unterbrechen: „Laß den Obergescheiten nicht het[illegible] zen!"

In dem Augenblick umringten gut zehn Arbeiter den alten Schlosser, auch solche, die dem Redner zuvor noch beigestimmt hatten: „Wer dem Alten was tun will, bekommt es mit uns zu tun! Er ist ein Arbeiter wie wir und soll seine Meinung sagen!" Der alte Gerő sagte sie auch!

„Möglich, daß es einiger nicht paßt, aber bei uns haben wir die Diktatur des Proletariats. und die bleibt auch Darüber kann man nicht handeln. Wären wir heute nich[illegible]

1021

Kántor Sándor fazekas mester műhelye

1974. aug. 9. Kossuth 19.oo /11/ M.

Esti krónika. I.

- Debrecenben az "Alföld népművészete" címmel nyílt kiállítás. Erről küldött tudósitást Pallai János.

- Hazai tájaink egyike sem dicsekedhet olyan gazdag népművészeti hagyományokkal, olyan gazdag formavilággal mint az Alföld. Ősidők óta honos itt a fazekasmesterség. Ma is olyan jóhirű művelői vannak mint a Fazekas család Nádudvaron a hires fekete kerámiával, vagy a korsóiról nevezetes karcagi Kántor Sándor. A pásztorkodással ma is együttjár a faragás, a hortobágyi csikósok, juhászok kezéből csont, réz és kaucsuk berakásos botok, fokosok, és ostornyelek kerülnek ki. A hímzésnek, szőttes készitésnek több ezren hódolnak, ma már nemcsak a falvakban, hanem a városokban is. Ez a szinekben, formákban oly gazdag népművészet legszebb darabjaival mától kezdve Debrecenben a Vasutas Művelődési Házban látható. 15 háziipari szövetkezet és 3 népművész kiállitása ad képet az Alföld népművészetéről. Olyan különlegességet láthatunk

1974. aug. 9. Kossuth 19.00 /11/ M.

Kedvi Kroniko. I.

- Dobrocenban az "Alföld népművészete" cimmel nyilt kiállítás.

Erről küldött tudósítást Pallai János.

- Hamai tájaink egyike sem élesszedhet olyan gazdag népművészeti hagyományokkal, olyan gazdag formavilággal mint az Alföld. Ösidők óta honos itt a fazekasmesterség. Ma is olyan jóhírű művelői vannak mint a Pamskas csalás Mármaros a híres fehete korámlóval, vagy a korsóiról nevezetes karcagi Pántor Sándor. A pásztorkodással ma is együttjár a faragás, a hortobágyi csikósok, juhászok kezéből esent, rém és kanesok borakásos botok, fokosok, és esternyelek korálinok ki. A kimmésnek, szőttes kiállításnak tübb ezren bódeinak, ma már nemcsak a falvaban, hanem a városokban is. Ez a szinekben, formákban oly gazdag népművészet legszebb darabjaival mától kezdve Dobrocenban a Vásutas Művelődési Hámban látható. 15 hámlapari szövetkezet és 3 népművész kiállítása ad képet az Alföld népművészetéről. Olyan különlegességet láthatunk

itt mint a debreceni Nyakas Miklósné szőttesei, Bálint Ferenc faragott asztalai és székei, a karcagi Kántor Sándor csali-korsói. Hétvégi programnak is ajánlhatjuk az érdeklődőknek a szépen berendezett kiállítás megtekintését.

Kántor Sándor fazekas

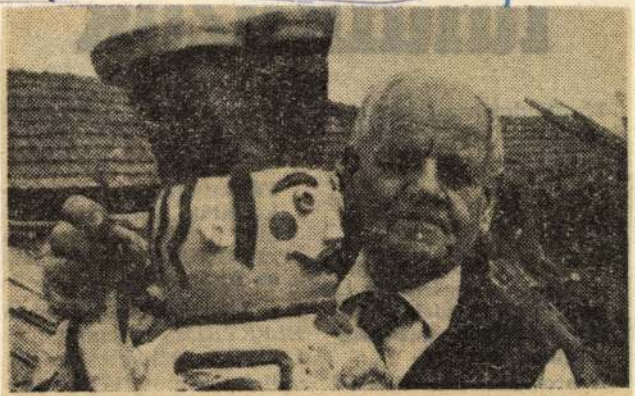

Csaknem hetven éve, 1907 óta forog a korong Kántor Sándor karcagi fazekasmester műhelyében. Azóta a Kántor család harmadik generációja tanulja és folytatja a mesterséget. Képünkön: a mester és egyik leghíresebb figurája, a Miska.

— : ([illegible] — [illegible] —) 2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. máj. 24

~~Bp. 1976. május.~~

a családomból soha, senki nem volt fazekas. Amikor „belécsöppentem, megszerettem. És ez a szeretet *holtomig tart.* Emlékszem, a mester ott állt a hátam mögött. Észrevette rajztudásomat, s rám bízta a díszítéseket. Nem engedett elbabrálni vele, pedig hej', de szívesen tettem volna! Sürgette a piac. Így tanultam meg *gyorsan és jól dolgozni.* Azóta sem megy komótosan.

Hamarosan saját kedvemre készíthettem a tányérokat, szilkéket, kancsókat. Az utóbbi évtizedekben a kereskedelem szabott határt, nem tehettem azt, amit akartam. 83 éves vagyok. Úgy érzem, megtehetem, hogy saját kedvemet keressem. Olyat akarok csinálni, ami most nincs, *új a szakmában,* színben, formában, motívumban egyaránt.

Valahogy nem jön másként az emberek szájára a megszólítás, csak így: Sándor bácsi. Megszokta már, fiatal korá-

Magyar Hirlap 1975/177/5

Kántor Sándor 3

ban is így nevezték, akik fortélyos ujjai mozgását követték figyelemmel, hogy ellessenek egy-egy szakmai fogást. Kinek jobban, kinek kevésbé sikerült. De hamarjában *nem tudná megszámlálni*, hányan is voltak a tanítványai. Inkább témát váltunk, s megállunk a kiállítás

azon részében, ahol rangos helyen állnak Kántor Sándor munkái. Virágminták között, egymással szemben álló kedves madarak. A színek, a formák megkapóak, egyszerűségükben nemesek. A mester kedvtelve mutatja őket, s magyarázza keletkezésüket.

— Amit itt lát, *Gyöngyöspásztóról és Egerből* való. Ezeknek a tájegységek-

Magyar Hírlap 1975/177/5

nek a motívumait elevenítettem fel. Nem volt könnyű, hiszen irodalma összesen négy oldalból áll, amit 1890 körül jegyzett fel egy *tanítónő*.

A legszívesebben a tiszafüredi tájegységgel foglalkozom. Ott szinte kihalt a fazekasság, pedig a gölöncsérek színben, formában is kiemelkedőt adtak. 1925-ben, a legutolsó percben fogtam hozzá, hogy hagyatékukat *átmentsem a jövendőnek*.

A mestert egész fiatalon kérték fel, vegyen részt a tokiói kiállításon. Máig emlékezetes dátum számára 1932.

— Először nem akartam vállalni: úgy gondoltam, Japánban, ahol olyan színvonalas a kerámiaművészet, nincs keresnivalóm. Aztán aludtam rá egyet, s mire felébredtem, úgy gondoltam: *legjobb megfogni a farkast a vermében...*

Magyar Hirlap 1975/177/5

Kántor Sándor 5

A tokiói kiállítás első napján Kántor Sándor minden munkája elkelt. Az első sikert pedig továbbiak követték. Hosszú volna a lista, ha mindent fel akarnánk sorolni. Így csak egyet említünk: az 1958-as brüsszeli világkiállítás nagydíját.

A karcagi műhelyben szinte soha nincs szünnap. Németek, svédek, angolok, *a világ minden tájáról* érkező turisták keresik fel otthonában, hogy hazavihessenek néhány Kántor-tálat, nevezetes Miska-kancsót. A napirend szigorú. Sándor bácsi máig pergő ritmust diktál önmagának.

— Már reggel elhatározom, mi lesz a napi teendőm. Pontról pontra feljegyzem, amit végeztem. A jegyzeteimet eddig is sok tanítványom használta, s később majd az utókor is hasznát veszi. De erről még korai beszélni — mondja csalafinta szemhunyorítással, a rá jellemző harsány bizakodással.

— *Meg akarom érni az ezredfordulót!* Az orvosok nevetnek. De én hiszem, hogy sikerül. Mi az a potom negyedszázad?

Sárközi Mária

Magyar Hirlap 1975/177/5

1021

Korongolt kerámiák

A népi fazekasság kezdetei

Hagyományok és tájegységek

Éppen húsz esztendeje, hogy a Borsod megyei Mezőcsáton meghalt az utolsó fazekas. Azóta sem igen készülnek a nagyközségben Miska kancsók, pedig az itt élő patrióták vallják, hogy a mezőcsáti fazekasok készítik a legszebbet a népi kerámiának e remekéből. (Kétségtelen viszont, hogy az egyik legszebb Miska kancsót a harmincas években Kántor Sándor korongolta — Karcagon, a legkorábbi, egy híján másfélszáz esztendős darabot pedig Hódmezővásárhelyről ismerik.)

Írókával, ecsettel

Az etnográfusoknak ez nem gond, hiszen a kutatók előtt jól ismert, hogy a népművészet valamennyi — szövés, fonás, hímzés, faragás, pingálás stb. — ágával egy időben a fazekasság nálunk a múlt század második harmadában, a búzakonjunktúra és kibontakozó ipari fejlődés idején virágzott, jóllehet klasszikus korát a XVIII—XIX. század fordulóján érte el. A fazekasok most már nemcsak maguk és szűkebb környezetük, a falu és a közeli vásárok, hanem a rohamosan fejlődő országos kereslet részére is „termeltek"; egyes vidékek addig sajátnak hitt tárgyai gyorsabban terjedtek el. Az is igaz, hogy ez az időszak már kedvezőtlenül hatott a mesterség művészi fejlődésére, sokaknak azonban ilyen körülmények között is sikerült átmenteni a népi fazekasság gazdag örökségét.

A több évszázados múltra visszatekintő magyar népi fazekasság fejlődésére és stiláris alakulására, forma és díszítés megoldásában egyaránt a habán fazekasok munkái és a törökök voltak nagy hatással. A múló évszázadok alatt különböző hatások és helyi igények érvényesültek. Az első időben csak az edények belsejét fedték be mázzal, a későbbiek során ez az eljárás a külső felületen ornamentális motívumokat is tartalmazott. (A virágzás korában a fazekasság is kifejezte a nép gazdag érzelemvilágát, tükrözte funkciójával a parasztság életét, társadalmi helyzetét, nemegyszer politikai arculatát is.)

Használhatóság és célszerűség volt az elsődleges kívánalom a paraszti-népi fazekasok munkáival szemben. A szépség, a gazdagabb vagy egyszerűbb díszítés másodlagos helyre került. Olykor a humorosan megalkotott formán volt a hangsúly, az ötletes díszítéseket sem mellőzve. Sajnos, a kapitalizmus fejlődése idején a gyáriparral folytatott sikertelen verseny következtében keletkezett minőségi romlás művészi elsekélyesedéssel járt együtt. A fazekas edények jelentősége a nép körében egyre csökkent. Az utóbbi évtizedek alatt ismét szerepet kaptak gazdag fazekashagyományaink, amelyek az évszázadok során felhalmozódott forma- és motívumkincsből állnak, mélyen gyökereznek a parasztság művészi világképében.

A fazekas cserépedények készítése megőrizte sok évszázados módját. Ma is lábbal hajtott korongon készülnek az edények. Az agyagrögből a korongon kézzel felhúzott és megfelelően alakított edényt bőrkemény állapotban színes földfestékkel — amely erősen különbözik az égetett cserép színétől — leöntik. Száradás előtt, ugyancsak igen kemény állapotban írókával vagy ecsettel díszítik (cifrázzák, virágozzák). A fekete, fehér, barna és vörös színeket a nyers edényre festik. A zöldet és a sárgát a már egyszer kiégetett (zsengélt) edényre rakják fel, mint az előbbi színeket. Az így díszített edényeket vízben oldott átlátszó mázzal öntik le, majd száradás után kemencébe rakva égetik. A máz a tűzben megolvad és üvegszerű, fénylő réteggel fedi be az edényt. Ezáltal az edények nemcsak tartósabbak, jobban használhatók, hanem tetszetősebbek is lesznek.

Mázas edények

Néprajzkutatók véleménye szerint az elmúlt idők tájegységeinek jelentősége megszűnt, jóllehet vannak, akik átvették régebben megszűnt műhelyek és tájegységek hagyományait és ennek szellemében alkotnak. A legmagasabb művészi színvonalat Mezőcsát fazekas népművészei érték el, plasztikus és festett, geometrikus és szabad rajzú díszítést alakítottak ki, tökéletes összhangban a sajátos formával. Ehhez a fazekas vidékhez tartozik a Szolnok megyei Tiszafüred is, s nem utolsósorban Karcag, ahol ennek az igen gazdag hagyomány- és emlékanyaggal rendelkező tájegységnek anyagát alakították és alakítják tovább a tehetséges mesterek. (Karcagon dolgozik egyébként az egyetlen kályhás, aki megkapta a népművészet mestere címet.)

A másik nagy múltra visszatekintő terület Sárospatak; a habánok letelepedése, fazekasmunkájuk hatása itt a legjelentősebb. Mondják: a fazekasság egyidős a kályhássággal, s nem szabad megfeledkezni a sárospataki pipakészítésről sem, amelynek emlékét ma már csak az épület őrzi. A sárospataki bemondó jelvényről, korbácsról (fazekasedény, netán szerszám), csak feljegyzésekben olvashatunk, megvan viszont az utolsó céhláda, s az azzal egyidős céhkanta és pecsétnyomó is. Tárgyaik közül legtöbb a tál: kistányér, nagytányér, negyedik tál vagy egy emberre való tálka, harmadik tál, második tál, első tál, csipkés szélű lapostálak, szilkék, laposfeneküek (fazékfélék), lábasok, bokályok, vázák, cserépfütyülők, kakasalakok stb.

JAKUCS IMRE CSALIKANCSÓJA

Egy híján másfélszáz esztendős

Kevesebb a hagyomány, de szépen ápolt a mesterség Szekszárdon, Székesfehérváron, Csákváron, Kaposváron, Mezőtúron, Tófejen, Dőrön és Hódmezővásárhelyen, hogy csak a legjellegzetesebbeket említsük. Viszont a cserépedények egy különleges fajtája (napjainkban egyre jobban keresett változata), vagy ha úgy tetszik, a fazekasság egy külön műfaja él Nádudvaron és Mohácson. Ez a feketeedény. A több száz esztendős nádudvari fazekasság a múlt századbeli mázas edények gyors elterjedése következtében szinte teljesen megszűnt, csak a XX. század második felében indult ismét fejlődésnek. Az itt készült edények nemcsak formáikban, jellegzetes karakterükben, hanem elsősorban az elkészítés módjában különböznek az ország más tájain készült cserepektől.

A korongon elkészített edények felületét, amikor már bőrkeményre száradtak, nedves ruhával dörzsölik, ezáltal az edény falát tömörítik. Ezt követően az ősi díszítési módon „kavicsozzák", különleges formájú kaviccsal az edény felületébe rajzolják a díszítmény körvonalait. Az egyes virág- és levéldíszítéseket, madarakat szinte beledörzsölik kaviccsal az edény felületébe. Égetés után a dörzsölt felületek zsírfényükkel kiemelkednek a fekete, matt alapszínből.

Az égetés is régi eljárás: égetés közben a kemence nyílásait elzárják, s közben szalmával fűtenek, ezáltal a kemence belsejében olyan erős füst képződik, hogy a laza szerkezetű agyagot teljesen átitatja, ezután teljesen elzárják a kemence nyílásait, hogy a füst ne távozhasson el. Az ilyen égetés következtében a különben sárgásvörösre égő agyag a füst hatására fekete színű lesz. A mohácsi edények csak díszítményeikben különböznek.

Megváltozott funkció

Magyarországon 1890-ben 7094 fazekas dolgozott, ma 16 népművészet mestere és több mint ötven népi iparművész alkot. Tevékenységüket a Népi Iparművészeti Tanács és a Népi Iparművészeti Szövetkezetek Országos Szövetsége (mindkettő most húszesztendős) fogja össze, művészi munkájukat ezek segítik és irányítják. Természetesen az említetteknél jóval több a fazekas, hiszen az ország 38 népi iparművészeti és 40 háziipari szövetkezete ma már részben korszerű (anyagelőkészítés, elektromos kemence) körülmények között arra is hivatott, hogy az utánpótlásról gondoskodjék. Évenként-kétévenként rendszeresen ismétlődő pályázatokat is írnak ki.

A népi kerámia funkciója napjainkban megváltozott. Mi sem bizonyítja ezt jobban, minthogy a jórészt étkezési célokat szolgáló, megformálásukban és díszítésükben népi motívumokat ábrázoló kerámiákat ipari üzemek, szövetkezetek állítják elő, nem ritkán a modern lakások díszeit is. Az iparművészek és a népművészek mesterei viszont éppen a gazdag forma- és motívumkincsből táplálkozva egyedi remekeket korongolnak.

Fazekas tárgyakból, népi kerámiákból ritkán látni gyűjteményes kiállításokat, pedig a magyar cserepek messzi földön híresek. (1958-ban Brüsszelben aranyérem.) A nagyközönség előtt a budapesti Néprajzi Múzeum évek óta zárva tart, jóllehet az épület földszinti vitrinjei nem egy becses fazekas remeket őriznek. Augusztus 20-án volt az utolsó látogatási nap a „Népi Iparművészetünk 20 éve" kiállításon, ahol valamennyi felsorolt területről értékes edényeket, tárgyakat láthatott a közönség. Szeptemberben a Budapesti Művészeti Hetek rendezvénysorozat nyitó eseményeként rendezi a Néprajzi Múzeum a Magyar Nemzeti Galériában a főváros egyesítésének 100. évfordulójára 19 megye 42 múzeuma eddigi legnagyobb szabású népművészeti kiállítását, amelyen a népi kerámia nem egy ritkaságát láthatja majd a közönség.

Például az indító, serkentő és hagyományközvetítő szerepe miatt is jelentős Debrecen kerámiáit: a gránátalmákkal ritkásan átszőtt úrasztal kancsókat, melyeken a megjelenést követő egy-két évtized után erőteljesen, harsány színekkel, de még bizonyos nemesi vagy civis előkelőséggel és nagyvonalúsággal, rajzolt virágok, pávák, madarak tűnnek fel. A „nemes Mező Csáth város" fazekasainak cserépedényeit, a vásározó mezőtúri fazekasok földre rakott árukészletét, a szombathelyiek 1690-es tulipános virágtetővel díszített céhkancsóját, a legrégibb Miska kancsót és a csákvári, szekszárdi, mórágyi cserépedényeket.

KOROMPAY JÁNOS

Otthon o

Mire n

Sikerel

MAGYARORSZÁG
1973 SEP 2
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hogyan borotválkozik apa — ez volt a fogalmazás címe, és sok 7 éves kislány üresen hagyta írólapját. Ezek a gyerekek értelmük nyiladozása óta intézetben, leányok között élnek, s hiányzik számukra ehhez a — családban élőknek hétköznapi — dologhoz az élmény. Némelyik gyerek egyáltalán nem ismeri anyját, apját, és a kérdőívek „szülei" rovatába egész életében azt írja: állami gondozott.

Miképpen élnek napjainkban a társadalom gyermekei, s a nevelésükkel megbízottak hogyan sáfárkodnak az anyagi és erkölcsi lehetőségekkel? E kérdésekre kerestek választ a közelmúltban a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság szakemberei egy átfogó vizsgálat keretében. Megállapításaikat a Fővárosi Tanács irányítása alatt álló 20 intézet életéből szűrték le. Úgy véljük — miután ez a tanács hatáskörébe tartozó otthonok fele, és a gondozottaknak ugyancsak majdnem 50 százaléka itt él — az ellenőrzés nyomán kapott kép hiteles, és tükrözi a jelenlegi állami nevelési helyzetet is.

Differenciált hálózat

Nyolc-tíz esztendővel ezelőtt a nevelőotthonok zsúfoltsága miatt sem Budapesten, sem az ország más tájain nem vehették figyelembe a gyerekek közti különbségeket. Gyakran megtörtént, hogy összekerültek a bűnözők a hirtelen elárvult gyerekekkel, a gyógypedagógiai nevelést igénylők a feltűnő szellemi képességűekkel. Anyagiak hiányában az otthonok sivárak voltak, s a rosszul fizetett, túlterhelt nevelőknek csak az emberségére számíthattak az irányítók. A kerületi gyámhatóságok ezért sokszor még a gyerekre veszélyes családi körülmények ellenére sem javasolták az intézetbe utalást.

Fordulópontot jelentett az áldatlan állapot felszámolásában a Fővárosi Tanács öt esztendővel ezelőtt hozott határozata. (Ilyen intézkedések a kormány támogatásával sorra születtek ebben az időben, s hatásukra országszerte mélyreható változások mentek végbe.)

A Fővárosi Tanács említett határozata nyomán kialakult a differenciált otthonhálózat. Az állam, a tanács saját erőforrásaiból 1968. évi 59 000 forinttal. A felnőttek keze nyomán az otthonok kertjeiben fák zöldellnek, virágok nyílnak, a szakkörök felszerelésekkel gazdagodtak és a kis lakók új játékokat kaptak.

A kormányhatározatban előírt bérintézkedések, az általános pedagógus-fizetésrendezés és a saját erőforrások növelése lehetővé tette, hogy a nevelők átlagkeresete 40—50 százalékkal emelkedjék. Hasonló mértékű volt a jutalmazási keretek növekedése, s így a múlt esztendőben több mint kétmillió forinttal díjazták ezt a nagy elhivatottságot és áldozatvállalást igénylő tevékenységet. A pedagógus-létszámhiány megszűnése lehetővé tette a kötelező óraszámok csökkenését is. Így azután a pénzből otthonosabbá tett otthonokban, az anyagilag és erkölcsileg egyaránt elismert pedagógusok egyre inkább megvalósíthatják a nevelőintézetek célját: minden megszületett gyerekből — családi környezet nélkül is — hasznos állampolgárt nevelni.

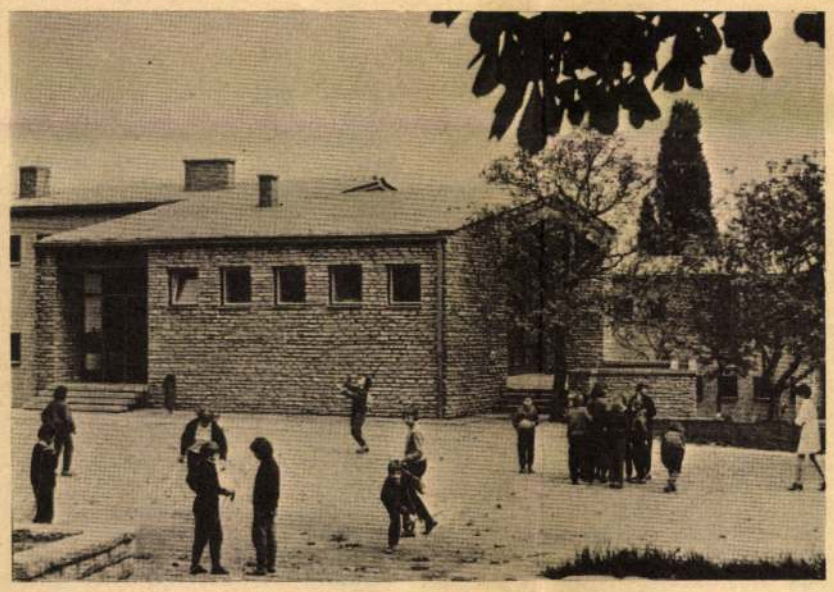

CSEPPKŐ UTCAI GYERMEKOTTHON
Miben nyilvánulhat meg a törődés?

Későn jött szülők

Ha valaki bepillant a Fővárosi Tanács felügyelete alatt álló gyermekotthonok életébe, első benyomása, hogy teljesen megszűnt a rosszízű lelenc szó létjogosultsága.

Az intézetek hálóiból eltűntek a vaságyak, a tanulószobában az iskolapadok helyét klubsarok foglalja el. Zamárdiban például subaszőnyeg és párna teszi barátságossá a környezetet. A koszt változatos és bőséges, igazodik az életkori sajátosságokhoz. A ruhák ízlésesek, nincs uniformizálás. Ahol ez lehetséges, a nevelők a vásárlások alkalmával magukkal viszik védenceiket — ezzel is segítve ízlésük formálását.

A testedzés, a sportolás ma már szinte mindenütt természetes, nyaralni, üdülni járnak a fiatalok. Egyik otthon lakói például festést-mázolást végeztek egy állami gazdaságnál és ezért a gazdaság három hétig üdültette a fiatalokat.

A fiatalok érzik, hogy helyük van az intézetben, és méltányolják is ezt. Igaz, szökések még mindig előfordulnak, de számuk jelentősen csökkent. Legtöbb esetben a „nem tudni hol" anya hirtelen felbukkanása, vagy az alkoholista apa rábeszélése viszi a gyerekeket a meggondolatlan cselekedetekre. Szomorú, hogy az „aggódó" szülők általában akkor kezdenek sűrűn ellátogatni az otthonba és érdeklődni gyermekük iránt, amikor az már keresőképes és lehet számítani anyagi segítségére.

A népi ellenőrök megállapításai között tallózva kiderül, hogy a nagy fejlődés mellett bizony bőven akad még tennivaló.

A legsürgetőbb a társadalom további segítsége. A máris szépen virágzó pártfogói mozgalom bővítésére lenne szükség. Vannak például még olyan otthonok, amelyeket senki sem támogat. Ilyen például a „Szilágyi Erzsébet", a „Kossuth Lajos", valamint a szöllősgyöröki intézet. Ezeknek a lakói is nagyon szeretnék, ha törődne velük valaki, s talán így a pedagógusok nevelői munkája még eredményesebbé válhatna.

Munkára várva

Miben nyilvánulhat meg a törődés a már említett formákon kívül? Lehetne a fiataloknak munkaalkalmat adni. Várják olyan vállalatok jelentkezését, amelyek hajlandók bevonni tevékenységi körükbe a fiatalokat. Jó példa erre a „Bányai Júlia" Otthon esete, ahol a lányok részt vesznek a Zsiguli-programban. A vállalat kihelyezte részlegét az otthonba, és a fiatalok itt dolgoznak. Tegyük hozzá: a kezdeti zökkenők után most már kitűnően. Mindkét fél szerint jól jártak; a gyárnak nincs rezsiköltsége, nem kell beruháznia, a lányok pedig maradhatnak megszokott környezetük oltalma alatt.

Legjobban talán a szöllősgyörökiek várják a munkaajánlatokat, itt ugyanis nincs a közelben semmiféle lehetőség, a fiatalok csak az intézet hatalmas parkjában [illegible] gozhatnak. Talán valahol az országban szükség lenne egy botanikus kertre, s ez egybevágna a szöllősgyöröki gyerekek elképzelésével is.

Másik gond: az otthonokban kevés a technikai személyzet. Szembeötlő példája ennek a „Münnich Ferenc" Intézetben uralkodó helyzet: 16 fő a létszámhiány. A konyhai személyzet tennivalóit például 12 fő helyett 5 látja el. Az intézetek vezetőinek véleménye szerint úgy lehetne ezen segíteni, hogy néhány vállalattal éves szerződést kötnének mosási, illetve kisebb javítási és karbantartási munkák elvégzésére.

Állandóan visszatérő probléma: a nevelőotthonok felújítására, tatarozására nagyon nehéz építőipari kapacitást találni. Régi sérelem, hogy az építőipari vállalatok, szövetkezetek, sőt a Fővárosi Tanács vállalatai sem tartják a határidőket, a Szlávy utcai Ifjúsági Nevelőotthon felújításánál 8, a balatonboglári gyermekotthon építésénél 11 hónapot késtek. A végzett munka minősége is sok kívánni valót hagy maga után. A „Münnich Ferenc" Gyermekotthonban kereken egymillió forintot költöttek arra, hogy az elvégzett munka hibáit kijavítsák, Szöllősgyörökön és Balatonbogláron a felújítás után továbbra is beázik a födém. Az ingatlankezelési és építési főigazgatóság a művelődésügyi főosztállyal együtt most vizsgálja annak a lehetőségét, hogy ezekhez a tevékenységekhez miként lehetne állandó jellegű kapacitást biztosítani, de a társadalom segítségével bizonyára hamarabb jutnának hatékonyabb megoldáshoz.

Hiánycikk a szeretet

A legfőbb hiánycikk azonban mégiscsak a szeretet. Még több brigád, még több kis közösség és egyén kellene, aki hajlandó a kicsikkel és nagyokkal személyes kapcsolatot kiépíteni. „Hétvégi családokból" nem lehet eleget felkutatni. Ezek látnák vendégül rendszeresen szombat-vasárnapra a fiatalokat.

És végül egy gyakorlati megjegyzés: aki bármiben tud és akar segíteni, keresse meg a fővárosban vagy vidéken a hozzá legközelebb eső intézetet, s ott kaphat kimerítő felvilágosítást. Budapesten ezenkívül a Fővárosi Tanács művelődési főosztályának nevelőotthoni osztálya is az érdeklődők rendelkezésére áll.

BÓTA ÉVA

Daily News

Kantor Sándor

1021

Volkskunst in der Umgebung des Menschen

Volkskünstlerische Arbeiten erfreuen sich in unserer Zeit wieder großer Beliebtheit. Volkskunst ist nicht nur hinsichtlich ihres ästhetischen Wertes ein farbenprächtiger Schmuck der Wohnung, sondern auch hinsichtlich ihres Gebrauchswertes ein nützlicher Einrichtungsgegenstand. Außerdem aber sind volkskünstlerische Webereien und Stickereien zu beliebten Zierelementen der Damen- und Kinderbekleidung geworden.

Zur gesteigerten Beliebtheit der Volkskunst dürfte auch beigetragen haben, daß in letzter Zeit in den Vorführungssälen der Hauptstadt und der größeren Provinzstädte, in den Häusern für Volkskunst der Genossenschaften, in den Kurorten am Balaton und in einer Reihe von Volkskunst-Geschäften, Ausstellungen ungarischer volkskünstlerischer Arbeiten stattfanden. Sie hatten nicht nur geschmackerzieherische Wirkung, sondern dienten vor allem dazu, dem Publikum die breite Skala der Volkskunst vorzuführen, zu beweisen, daß sich Tradition durchaus mit dem Geschmack der heutigen Zeit verbinden läßt.

Außer in den Vorführungssälen aber sind die schön geformten ungarischen Töpferwaren, die Holz- und Elfenbeinschnitzereien, die farbenprächtigen Stickereien und Webereien in 20 Geschäften der Hauptstadt, in 41 solchen Geschäften der Provinz und 18 größeren Pavillons der Kurorte zu finden.

Das Unternehmen der Volkskunst versieht über den Handel volkskünstlerischer Erzeugnisse hinaus auch eine bedeutende kulturpolitische Aufgabe. Während es dem Publikum die vielseitigsten Erzeugnisse vorführt, vermittelt es andererseits die Meinungen und Ansprüche der Käufer an die Volkskünstler, die dadurch zu neuen Schöpfungen angeregt werden. Das hat zur Folge, daß die ungarische Volkskunst heute in Europa als eine der vielseitigsten überhaupt bezeichnet werden kann, ja, daß sie in unserer Zeit eine Renaissance erlebt. Großartig harmonieren Formen und Konstruktionen mit den in verschiedenster Technik hergestellten Zierelementen und funktionsmäßigen Aufgaben.

So sind z. B. die Schöpfungen der hervorragendsten Töpfermeister des Landes – Sándor Kántor und Mihály F. Szabó (Karcag), Sándor Vékony und Ferenc Mónus (Vásárhely), István Fazekas (Nádudvar) und der Geschwister Czug (Komitat Zala) – von ihrem Formenreichtum her edle Dekorationsstücke für eine jede Wohnung. Die an Habán-Traditionen erinnernden Wein-, Kaffee- und Teeservice haben nicht nur ästhetischen Wert, sie sind auch im täglichen Leben großartig zu gebrauchen.

Alte Schnitzereien in neuem Gewand präsentieren sich in Form der Rauchservice, verschiedener Lampenkörper und ergänzender Kleinmöbel als geschmackvolle Zierde moderner Wohnungen.

Die Elemente der traditionellen Volkstrachten erscheinen an den für verschiedenste Zwecke bestimmten Wohnraumtextilien. Auf Stoffe gezeichnet und farbenprächtig ausgestickt werden Blumen der verschiedensten Landschaften von den Frauen aus der Matyó-Gegend, aus Kalocsa, Tura, Furta und dem Mátra-Gebirge. Daraus entstehen die schönsten Tischtücher, Wandteppiche oder andere Wohnraumtextilien. Hinsichtlich ihres Reichtums an Motiven und Farben ist die Stickerei der blühendste Zweig der ungarischen Volkskunst.

Die vorerwähnten volkskünstlerischen Schöpfungen aber sind nur ein Bruchteil der großen Auswahl, die sich Interessenten und Käufern in den Volkskunstgeschäften der Hauptstadt und der Provinz präsentieren.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

waren am 14. Oktober von Präsident Thieu nach Saigon berufen worden. Im Anschluß daran hatten sie auf Reisen durch Südostasien die Regierungen der von ihnen besuchten Länder über die südvietnamesische Haltung informiert.

Haig bei Nixon

Washington — Nixons stellvertretender Sicherheitsberater, General Alexander Haig, ist am Montagabend sofort nach seiner Rückkehr in die USA mit Präsident Nixon in Camp David zusammengetroffen, um diesem über seine Gespräche in Südvietnam, Kambodscha und Südkorea Bericht zu erstatten.

Ein Sprecher sagte lediglich, der 75 Minuten dauernden Unterredung habe auch Sicherheitsberater Henry Kissinger beigewohnt.

USA-Luftangriffe

Saigon (ADN) — Die USA-Luftwaffe hat auch am Dienstag ihre Überfälle auf die von FNL kontrollierten Gebiete Südvietnams fortgesetzt. In den letzten 24 Stun-

Dayan bei Rogers

Washington, 14. Nov. (Reuter/DPA) — Der israelische Verteidigungsminister Mosche Dayan konferierte Dienstag in Washington mit Außenminister William Rogers über die Lage im Nahen Osten. Dem Vernehmen nach wird Dayan auch mit Verteidigungsminister Melvin Laird und dessen Stellvertreter Kenneth Rush zusammentreffen. Der israelische Verteidigungsminister soll sich um die Zusicherung der USA bemühen, weiter monatlich zwei überschallschnelle Jagdbomber an Israel zu liefern.

Wien -
der EFT
nerstag i
seiner le
dem Aus
tanniens
aus der
schaft zusammen.

Auch nach dem Ausscheiden dieser beiden Mitglieder wird die EFTA, wenn auch im Schatten der EWG, weiterbestehen. Es würde keineswegs im Interesse der wirtschaftlichen Integrierung Europas liegen, wenn sie aufgelöst würde und damit Zollschranken zwischen jenen ihrer Mitglieder aufgerichtet werden sollten, die ihrerseits Freihandelsverträge mit der EWG geschlossen haben.

Diese Verträge sehen den Abbau der Zölle mit den Staaten der EWG im Verlauf der nächsten fünf Jahre, also bis 1978, vor.

Die bisherigen Mitglieder der EFTA zerfallen nun in drei Gruppen: 1. Großbritannien und Dänemark, die mit dem 1. Januar 1973 Vollmitglieder der EWG werden und damit aus der EFTA ausscheiden. 2. Österreich, Schweiz, Schweden und Portugal, die — jeder Staat für sich allein — ihr Verhältnis zur EWG in Verträgen geregelt haben. 3. Norwegen, dessen Beitritt als Vollmitglied der EWG an der Volksabstimmung gescheitert ist und das assoziierte Finnland, das keinen Vertrag mit der EWG geschlossen hat.

O Bonn (DPA) — Die Regierungen in Bonn und Berlin haben im Zusammenhang mit dem Grundvertrag für dringende Konsultationen einen „heißen Draht" vereinbart. Wie Regierungssprecher Conrad Ahlers am Dienstag vor der Presse in Bonn mitteilte, soll die ständige Telefonverbindung nach Inkrafttreten des Grundvertrages geschaltet werden. Nach den Worten des Sprechers handelt es sich um eine Umstellung der bereits für die Bahr/Kohl-Verhandlungen zwischen dem Bonner Hotel „Tulpenfeld" und dem Palais Unter den Linden in Berlin eingerichteten Leitungen auf die Regierungssitze.

16.
den
ter-
ini-
und
acht

EFTA-Mitgliedsländern sowie aus dem assoziierten Finnland und aus Liechten-

Zweiter Cholei

London, 14. Nov. (UPI) — Die britischen Gesundheitsbehörden gaben am Dienstag bekannt, daß eine 23jährige Frau mit Cholera in ein Londoner Krankenhaus eingeliefert worden ist. Die Frau war vor einiger Zeit von Australien über Bahrein nach England geflogen. Der erste Cholerafall in

Heath: Lohn-Stopp nur der Anfang

London, 14. Nov. (Reuter) — Premierminister Edward Heath hat den von seiner Regierung angeordneten 90-tägigen Lohn- und Preisstopp als Anfang der Bemühungen um eine Bekämpfung der Inflation bezeichnet. In einer Rede aus Anlaß der Amtseinführung des neuen Oberbürgermeisters von London sagte Heath, die britische Regierung bereite jetzt weitere Maßnahmen vor und sei bereit, diese den Vertretern der Gewerkschaften und der Arbeitgeber zur Diskussion vorzulegen.

Heath betonte, die britische Regierung lege Wert darauf, gemeinsam mit den Tarifpartnern Schritte zu unternehmen, die in absehbarer Zeit die von allen gewünschten Resultate brächten.

Kántor Sándor, fazekas

Világhírű fazekasok

Kántor Sándor

A brüsszeli világkiállítás aranyérme, több száz nemzetközi díj, sok-sok külföldi kiállítás után *most először rendeznek* bemutatót munkáikból szövetkezetükben. A karcagi *Kántor Sándor*, s a nádudvari *Fazekas István* a jók között is *a legkitűnőbb*. Ők a világhírű magyar fazekasok leghíresebbjei, létrehozói a háziipari szövetkezetnek.

— Karcagi műhelyébe hívta össze az ország kiváló mestereit *Kántor Sándor* — kezdi a szövetkezet történetét a két évtizeddel fiatalabb *Fazekas István*. — Már akkor is ő volt *az ország legjobb mestere*. Megtisztelő volt a meghívás. Öten gyűltek össze az alföldi műhelyben. Érdemes felidézni a neveket: *Gyenes János* budapesti faragó, *F. Szabó Mihály*, Sanyi bácsi legkedvesebb tanítványa, karcagi fazekas, *dr. Zöld József*, akit első elnökünknek választottunk és én, az Alföld tetejéről. Az év végén — amikor hivatalosan is megalakult a szövetkezet — *huszonketten voltunk*. Faragók, szűrrátét-készítők, fazekasok, kulacsosok, babások.

— Fazekas hét volt közfünk — meséli *Kántor Sándor*. — *Erdélyi Lajosra* hallgattunk a legjobban, ő volt a *korelnök*. Akkortájt — 1954—55-ben — egymás után alakultak a szövetkezetek, fel is bomlott egy-két hónap után a legtöbbje. Sokan azt mondták: készítsük el karácsonyi meghívónkat, legalább azt az egyet, amelyet még úgy írhatunk alá: *Népművészek Háziipari Szövetkezete*. Ma, több mint két évtized után, ötszázan vagyunk...

A szövetkezetnek *csak népművész lehet a tagja*. A Népi Iparművészeti Tanács a mestereket népi iparművész és a népművészet mestere címmel tüntetheti ki. A szövetkezetben —, ahol hazánk népművészeinek nyolcvan százaléka dolgozik — *22 alkotó a népművészet mestere*.

— Ezt a szakmát tanulni, üzletből művelni *nem lehet*. Tehetség kell hozzá, s nagy akarás, törekvés a jobbra — mondja *Fazekas István*. — Családunkban a férfiak *évszázadok óta mind fazekasok*, 1651-ből is őrzök fazekas-mesterlevelet. Nekem, ahogy a korongot felértem, mindig agyagtól volt nedves a kezem. *Apám volt a mesterem*. Sosem mondott jót rólam, mindig többet és szebbeket akart látni tőlem.

Kántor Sándornak, a leghíresebb magyar fazekasnak nem volt szakmabeli a családjában, de még csak mestere sem volt soha.

— Apám egy volt a sok, szegény alföldi fuvaros közül. Mielőbb *szakmát kellett keresni*. A századfordulón — ma már nehezen hihető — kihalt a fazekasszakma Karcagon. Egy szentesi vándoriparos volt az első, aki *ismét korongot hozott a faluba*. Ő vett fel segédnek, négy évre, teljes ellátásra. Akkor láttam életemben először a fazekasszerszámokat. A mesterlevelet 1920-ban kaptam. Mindig egyedül dolgoztam, magam kísérleteztem ki a legszebb formákat, választottam a színeket. A harmincas években már *Japánba is eljutottak munkáim*.

— A világkiállítás?

— Fél évig dolgoztam a formákon, terveztem az alakokat. Hatvan darabot szállítottak *Brüsszelbe*. Nagy magyar piacot rendeztek be a kiállítás egyik terén. Ott állították ki az ember- és állatfiguráimat.

Fazekas István

Először úgy gondoltuk, *nem adunk el belőlük egyet sem*. De aztán annyian kértek, hogy mire észbekaptam, *már kétszáznál is többet rendeltek*.

Kántor Sándor ma is csaknem tíz órát dolgozik. Nyolcvanegy éves. Reggel ötkor kel, tornázik, — aztán *a korong mellé ül*.

A két mester alkotásaiból a Népművészek Háziipari Szövetkezetének Kecskeméti utcai termében nyílt kiállítás *ma délelőtt*. A látogatók a bemutató végén *megvásárolhatják* a tálakat, kancsókat, edényeket.

Horváth László

„csak" jó szakemberek legyenek. Jó pedagógusnak, jó gazdasági vezetőnek is kell lenniük. A vállalat vezérigazgatójának rendelete előírja: az új művezető kinevezése előtt kérni kell — a tanulmányt készítő — ergonómiai iroda szakvéleményét is.

új jelenség — mondja *Papay Judit*, a Fővárosi Tanács munkaügyi osztályának vezetője. A legsúlyosabb gondok az *iparban* és az *élelmiszerkereskedelemben* vannak, de sok más területen nem sokkal kedvezőbb a helyzet.

Ennek *több oka van*. Amióta mind nagyobb számban dolgoznak vidé-

mindannyian munkába álltak. További gond: sokan közülük — a gyermekgondozási segélyt igénybe véve — három, néha ennél is több évre kimaradnak a termelésből. Mindenekelőtt az élelmiszer-kereskedelemben okoz ez nehézséget, ahol nagyrészt két-három munkaerőt foglalkoztató boltok vannak, s ahol *az eladók többnyire nők*.

A legfrissebb adatok szerint negyedévenként *70 ezer ember változtat munkahelyet*. A gyakori munkahely-változtatások egyik következménye, hogy a dolgozók legalább négy-öt napra *teljesen kiesnek a termelésből*, a másik pedig, hogy az új helyen időbe telik, amíg megszerzik a *szükséges gyakorlatot*, s ezalatt az új munkaerő nem adhat megfelelő teljesítményt.

Műszakszám

Az iparban 1968 és 1969 között négyezerrel, 1971 és 1972 között 28 ezerrel, 1970 és 1974 között 75 ezerrel csökkent a munka-

KÉP SZÖVEG NÉLKÜL

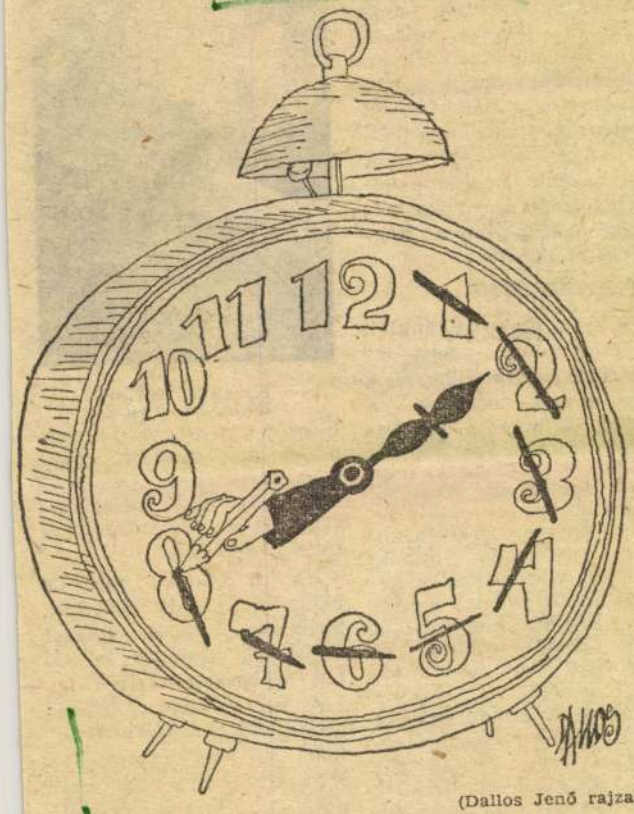

(Dallos Jenő rajza)

BRIGÁDVÁLLALÁS

Működő

Jövő nyárra

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁR 27
Daily News

Sándor Kántor

Habán-Töpferei – Spezialität der ungarischen Folklore

1021

Volkskunst ist ein fester Bestandteil des ungarischen kulturellen Lebens und seit Jahren werden in der Hauptstadt, aber auch in den größeren Provinzstädten und Fremdenverkehrsorten Ausstellungen in Gebietsmuseen, Kulturhäusern und Schulen über Folklore organisiert, die in Ungarn im 19. Jahrhundert einen neuen Aufschwung nahm.

Ungarische Volkskunst – ob nun Schnitzereien oder Stickereien, Schmiedearbeiten oder Handgewebe – ist streng nach Landesteilen, ja sogar Städten und Gemeinden eingeteilt, und jede Gegend, jedes Dorf hat seine besondere Farbe, sein eigenes Muster, das sich in den allgemeinen Rahmen der ungarischen Folklore einfügt.

Alle Arbeiten werden von begabten Bewohnern des Flachlandes oder der bewaldeten Bergzüge nach überlieferten Verfahren hergestellt. Diese Volkskünstler schließen sich meistens zu Genossenschaften zusammen, die ihrerseits ihre Erzeugnisse dem Unternehmen für Volkskunst verkaufen, das sie dann teils auf dem Inlandmarkt anbietet, teils aber nach fast allen Kontinenten exportiert.

Natürlich hat jeder Zweig der Volkskunst seine ganz besonderen Talente, die den Titel eines „Meisters der Volkskunst" führen dürfen, wie z. B. der Töpfer Sándor Kántor aus Karcag, Sándor Vékony aus Hódmezővásárhely, István Fazekas (Nádudvar) und László Tamási (Kaposvár), deren Töpfe, Figuren, Schüsseln, Vasen, Krüge aus gebranntem, glasiertem, bemaltem Ton wahre Kunstwerke sind und jedem Schrank, jeder Wohnung und jedem Arbeitsplatz zur Zierde gereichen.

Eine ganz besondere Aufmerksamkeit verdienen die nach dem sog. Habán-Verfahren hergestellten Porzellangegenstände, wie Pokale, Krüge, Wandteller, Apothekergefäße, Tafelgeschirr usw. Diese auf eine mehrere Jahrhunderte alte Tradition zurückblickenden Erzeugnisse der Volkskunst sind nicht nur als Dekor beliebt, sondern finden immer stärker im Alltag Verwendung. Diese Töpferarbeiten sind zweifellos eine Weltrarität und haben auch einen interessanten historischen Hintergrund: Im 16. Jahrhundert flüchtete eine Sekte von Wiedertäufern – die Habaner – aus Südtirol nach Ungarn; sie waren Meister dieser technisch wie dekorativ einzigartigen Töpferarbeiten und ihre Ornamente sowie ihre Lieblingsfarben Blau und Gelb haben sich durch die Jahrhunderte erhalten.

Neben dem Töpferhandwerk sind es die gewebten, gestickten und geknüpften Haustextilien und Dekorstoffe, die sich großer Beliebtheit erfreuen, da sie bunt, heiter und – um ein modernes Wort zu gebrauchen – umweltfreundlich sind. In jüngster Zeit hat auch die Mode die Schönheit der Volkskunst entdeckt und bestickt. Blusen, Röcke, Schürzen, Jeans, Umhängetaschen und sogar Schafspelze mit Folklore-Mustern. (x)

ze. In der Mannschaftswertung führt nach der ersten Etappe Polen vor der UdSSR und Schweden. Die Algerien-Rundfahrt führt über zwölf Etappen mit insgesamt 1845 km.

Cleveland — 24 Stunden nach seinem WM-Kampf gegen Chuck Wepner denken Weltmeister Muhammad Ali und seine Betreuer bereits an die nächste Aufgabe. Ali ist bereit, jeden in Frage kommenden Gegner zu boxen — wenn die Börse stimmt. „Ich würde Joe Bugner innerhalb der nächsten acht Wochen boxen", erklärte der Champion bei einer Pressekonferenz in Cleveland. Aber Ali ist auch bereit, andere Herausforderer zu boxen.

Berlin — Für die 2. Europäische Sportkonferenz vom 27. bis 30. Mai in Dresden haben neben der Mehrzahl der Sportorganisationen und -institutionen der europäischen Länder auch in die UNO, die UNESCO, das IOC und der Weltrat für Sport und Körpererziehung (CIEPS) ihre Teilnahme zugesagt. Zur Berichterstattung über die Konferenz haben sich bisher über 100 Journalisten aus dem In- und Ausland angemeldet.

...zwischen den Nä...
ten Irak und Ira...
Mittwoch der iran...
nisterpräsident An...
Howeida zu eine...
gigen Besuch ir...
eingetroffen. Seine...
die erste eines...
iranischen Politikers in dem Nachbarland seit 1958.

Howeida wurde auf dem Bagdader Flughafen vom irakischen Vizepräsidenten Saddam Hussein begrüßt, der am 6. März am Rande der OPEC-Gipfelkonferenz von Algier ein Friedensabkommen mit Schah Reza Pahlewi geschlossen hatte. Mit diesem Übereinkommen waren die Voraussetzungen für eine Beilegung des ...Howeidas wurde am Mittwoch von der irakischen Presse als „Vorbote einer neuen Ära der Herzlichkeit" zwischen den beiden Ländern gefeiert. Man nimmt an, daß der Ministerpräsident mit der irakischen Führung weitere Details der Normalisierung in den bilateralen Beziehungen aushandeln wird. Möglicherweise wird auch eine Reise des Schahs nach Bagdad vorbereitet.

„Euroboot 75" eröffnet

Lübeck, 26. März (DPA) — Die einzige schwimmende Bootsausstellung in der BRD, die „Euroboot 75", ist am Mittwoch in Lübeck-Travemünde eröffnet worden. Kurz vor Beginn der diesjährigen Wassersportsaison können sich dort „Freizeitkapitäne" über das neueste Angebot an Segeljachten, Motorbooten sowie Bootsausrüstungen und Bootszubehör informieren. Die Angebotspalette der Wasserfahrzeuge reicht vom Luxuskabinenkreuzer bis zur Kleinstsegeljolle für „schmale Geldbeutel".

INTERFOTO MTI/AP

Entgleist und umgekippt sind auf dem Pariser Bahnhof Ivry mehrere mit Obst und Industrieartikeln vollbeladene Waggons eines Frachtzuges. Es entstand erheblicher Sachschaden.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

Kántor Sándor kerámikus

1971 OKT 1024

Megnyitották a Karcagi Tudományos és Kulturális Napokat

Tegnap délelőtt tíz órakor az ünnepi díszbe öltözött városi tanács nagytermében, ahol a meghívott vendégeken kívül szép számmal foglaltak helyet a megye városaiból, járásaiból érkezett népművelők is, Kovács István, a karcagi városi pártbizottság titkára megnyitotta a városban rendezendő tudományos és kulturális napokat. Részt vett a megnyitón Garamvölgyi József, a művelődésügyi miniszter helyettese, Zagyi János, a megyei pártbizottság titkára, Tóth Tibor, a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője.

A társadalmi igényekért

A városi pártbizottság titkára megnyitójában hangoztatta, hogy a közel egy hónapig tartó rendezvénysorozat mögött nem valami kulturális divat, vagy a város önmaga mutogatásának szándéka húzódik meg, hanem az a törekvés, hogy a kiemelt rendezvénysorozattal, amelynek nyitányára éppen a város felszabadulásának 27. évfordulóján került sor, a tudomány és a kultúra iránt jelentkező egyre szélesebb körű társadalmi igénynek tegyenek eleget.

Ugyanakkor a város anyagi és szellemi értékeinek bemutatásával szeretnének hozzájárulni a szocialista hazafiság érzésének, és nem különben az egészséges lokálpatriotizmusnak elmélyítéséhez. A pártbizottság titkárának üdvözlő és köszöntő szavai után a jelenlevő művelődésügyi miniszterhelyettes tartott előadást a közművelődés időszerű feladatairól. Majd a megnyitó résztvevői átvonultak a Déryné Művelődési Házba, amelynek emeleti csarnokában Kovács Pál, a Hazafias Népfront városi elnökségének titkára ismertette és méltatta a most megnyíló kerámiai kiállítás művészi és politikai jelentőségét.

A legteljesebb kiállítás

A Déryné Művelődési Ház emeleti termeiben az eddigi legteljesebb és leggazdagabb anyagú népművészeti kiállítás nyílt meg ez alkalommal. A valóban színpompás, szemkápráztató kiállításon szerepel Karcag város valamennyi népművésze, élen a világhírű tanítómesterrel, Kántor Sándorral, aki tehetséges ifjú kerámikus nemzedéket nevelt az utánpótlás számára. Rendkívül gazdag anyagot sikerült közös összefogással egybegyűjteni, s ami a legfőbb, teljesen hazai termésből. A tányérok, tálak, bokályok, bödönök, szilkék és más használati cserepek mellett szép számmal látható itt figurális alkotás. Ízes népi humorral mintázva. A táj hagyományait felvonultató kiállításból árad az emberi szépség és a művészi tisztaság. Öröm az ifjú tehetségek figyelemre méltó jelenléte a nagy „öregekkel". Elsősorban a díszítőkészségével tündöklő ifjú Szabó Mihály művei hívják fel magukra a figyelmet. De a többiek munkái is egy-egy színnel gazdagítják a kiállítást. (Kun Gazda Ferenc, Kun Gazda Éva, Szűcs Imre, Nagy István) A két Rusói egész teremre való csempet állított ki. A berekfürdői üveggyár kiállított termékei közül etlsősorban a fiatal házaspár, — Suha Zoltán és felesége, Somkuti Katalin tehetséges munkáira fegyelhet fel a látogató.

A megye éredeklődésére is számot tartható kiállítás a Népi Iparművészeti Tanács, a karcagi agyagipari és háziipari szövetkezetek, a Győrffy István Nagykun Múzeum összefogásával és a megyei múzeum szakmai segítségével, valamint a művelődési ház munkájával született meg.

Azur-országban jártam

3. Leger, Cocteau, Matisse

Biot megér egy misét — mondják ismerőseim, amikor a vidék, Nizza környékének művészeti érdekességeiről, látnivalóiról esik szó. Biztatnak, ha időmből telik, ugorjak át a közeli, festői Villefrance-ba; öt kilométer csupán és az autóbusz is félóránként jár. Sőt, ha tehetem, jegyzi meg valaki, látogassak el egy kicsit ugyan távolabbra eső Vencebe is, Matisse városába. Útközben akár meg is állhatok Cagnes-sur-Mer-ben. Megtekinthetem az impresszionista festő, Renoir villáját, ahol éveken át lakott. Címeket kapok, hol kit keressek. Biot-ban feltétlenül Roland Brice elvtársat.

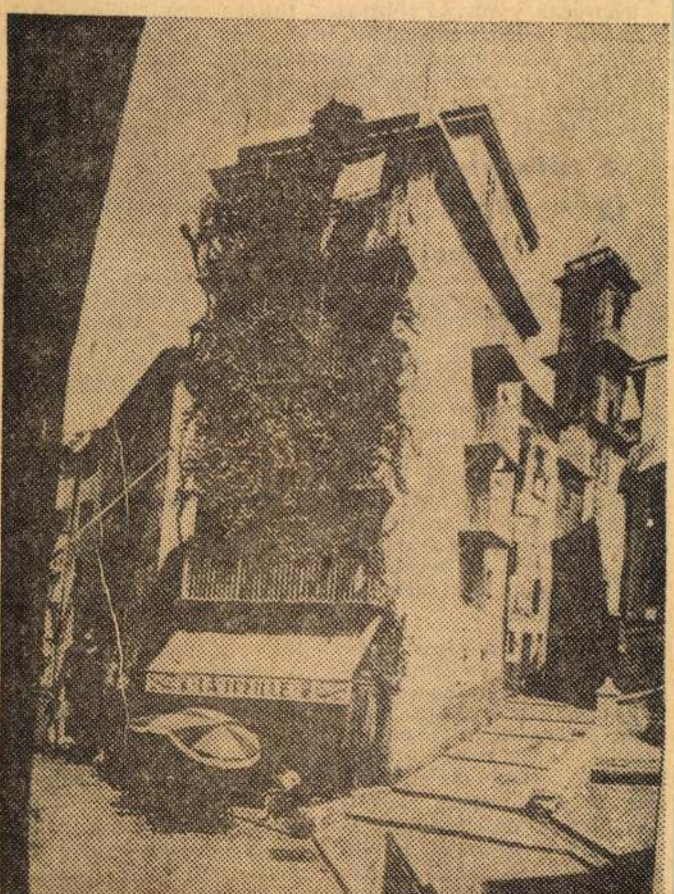

Villefrance. Észre sem veszem és máris megérkezünk. A tengerpartra néző egykori halászfalu, vagy ha úgy tetszik, kereskedőváros, szinte már össze van nőve Nizzával. A város szűk, tekervényes utcácskáin igyekszem lejutni a kikötőbe. A meredek utcákról lépcsősorok vezetnek a partra. Igazi mediterrán település. Lent csak gyalogosok, vasárnap reggel van, ilyenkor — mint egy tábla mondja — járművel tilos a sétálók nyugalmát zavarni. A halászok

képzőművészet

Kántor – Karcag

A népművészet mesterének, Kántor Sándornak kiállítása a Műcsarnokban, 1970 október

Messze földről eljönnek és úgy keresik őt, valamint munkáit: Kántor, Karcag. Fogalom a mester s a város neve, szorosan fűződnek egymáshoz. Karcag, ahonnan indult 1907-ben, iskolahagyott gyerekként, fazekasinasnak szegődtetve Kántor Sándor, a magyar népművészet legkiválóbb fazekasa, az Alföld, Magyarország, azóta már minden fővárosban megismert művésze.

Az életút

Sorsáról maga szól leghitelesebben: „Tizenhárom éves voltam, csak éppen hogy elhagytam az iskolát. Jól tanultam, volt is öt gyermek számára a református egyháztól valami ösztöndíj, de azt kisgazdák gyerekei kapták, nem olyan szegények, mint mi. Engem pedig egy szép napon elszegődtettek Kovács Jánoshoz, négy évre, tanulónak. Négy esztendő volt akkor a tanulóidő. Minden reggel öt órakor keltem, azaz dehogy keltem, keltettek, mert én még feküdtem volna, és ezt úgy megszoktam, hogy azóta is mindig ötkor kelek. És tizenegy óra előtt nem volt lefekvés. Ha valamikor korábban végeztünk, kihozták a cipőket, tessék kitisztítani. Abban az időben Mezőtúr olyan híres fazekasközpont volt, hogy évente százötven gyereket vettek föl tanulónak. Ezeknek fele sem lett önálló, és a másik feléből is igazán csak kettő-három emelkedett ki. Más volt akkor a fazekasság! Ma harmadát csinálják meg a fazekasok az akkori követelményeknek. Felszabadultam, elmentem Pécsre, Zsolnayhoz, mert én tanulni akartam. Aztán innen Ungvárra, az Országos Agyagipari Szakiskolába kerültem, ahol két évet töltöttem; rajzot, szobrászatot, festészetet tanultam. Majd Mágocsra, egy svábhoz szegődtem, hiszen életem akkori célja Hamburg és Amerika volt. Az ungvári szakiskola huszonöt tanulója dolgozott már kint a terrakotta gyárban, és jöttek haza a mesék... Mágocsra is német nyelvet mentem tanulni. Tizenkilenc éves voltam, sorköteles, és ott ért 1914. Csepeli hadiüzem, front, sebesülés, forradalom, és Szolnokon alig akartak elengedni, mert két hónapról, a forradalomban, nem tudtam elszámolni. Nehezen szabadra engedtek, mentem haza, Karcagra, kiváltottam az ipart, és elkezdtem dolgozni. Minden háború után szegénység támad edényekben, a vas és fém drága, így egy-két évig jövedelmezett is a fazekasság. De én mindig többet akartam. Más formát, más mintát. Akkorra már értettem az anyag minden titkát, mert egy fazekasnak tűzzel-vízzel-agyaggal egyformán kell tudni bánni. Elkészültek az első darabok. Kiállítottam otthon, a cukrászdában. Megtetszett, megvették. Akkor nekibátorodtam, és küldtem fel Pestre, a mintavásárra és a lakberendezési kiállításra. Elfogyott. 1930-ban aztán először Tokióba küldtem ki huszonnyolc darabot. Sokáig gondolkoztam, hogy éppen a kerámia hazájában merjek mutatkozni, de a kiállítás első napján minden elkelt. Ettől kezdve aztán ismertek már szinte mindenütt Európában, de a brüsszeli világkiállítás után minden főváros kért tőlem — Dél-Amerikába úgy, mint Afrikába — tányérokat, kancsókat, és ma már csak úgy ismernek: hogy Kántor, Karcag."

A meggyőződés

Hat évtized élete hetvenhat esztendejéből a fazekaskorong mellett forgott le, és számokban meg sem lehetne mondani, hány tányér, kancsó, edény készült keze munkája nyomán új formákban, változott színekkel gazdagítottan. Mert az egykori felvirágzás után egyszer csak leáldozott a fazekasságnak, és földek, tájak, községek, utcák maradtak fazekasok nélkül, régi dinasztiák szóródtak szerte a világba, más megélhetést, mesterséget keresvén a maguk szá-

mára az egykor fazekasságból boldogulók. Tiszafüred, Mezőcsát, Sárospatak műhelyei elnéptelenedtek, a gyönyörű agyagedények szinte észrevétlen kallódni kezdtek, múzeumaink lassan ébredtek, külföldről a gyűjtők áradni kezdtek, a kemencék sorra kihűltek — s mire valóban észbe kaptunk, száz számra tűntek el halmozók, kufárok kezei között a legszebb cserepek, múltunk, életünk, tegnapi nehéz hétköznapjaink hallgatag tanúi. A híres pataki Szkircsák család kincseiért Hollandiából is eljöttek már, de az öreg kemencét elvitte a Bodrog áradása, és a család utolsó, még a fazekasságot sirató férfitagja kályhás lett Sátoraljaújhelyen. Idős Fazekas Lajos nádudvari mester műhelyét is az utolsó pillanatban mentette meg Hajdú-Bihar megye, s két emberfia az élet áldozó éveiben tanulhatta meg a feketecserép égetésének már szinte sírba szálló titkát.

Talán csak Kántor Sándor dolgozott töretlenül az alföldi mesterek közül, elszánt akarattal, megszállott tudatossággal. Valami régi találkozás emléke növelte benne az erőt, duzzasztotta az eltökélést, mélyítette az ihletet, hiszen a pálya kezdetén járt, amikor Győrffy István professzor, a magyar néprajztudomány legavatottabb hazabeli képviselője azt mondta neki: — Nem egészen jó irányba indul. Meg kell keresni és találni a régi, már elveszett magyar fazekasművészet hagyományait... — és ő adta a kezébe az első Miska-kancsót, hogy ilyet már senki sem tud csinálni. Keresse meg a karcagi hagyományokat is, frissítse fel! Mezőcsát, Tiszafüred... hangzott ismét Győrffy István meggyőződése, és Kántor Sándor már új tartalommal megrakottan dolgozott tovább. Az új találkozás alkalma Győrffy professzor úr őszinte, igaz meglepetése volt. Tiszafüredibb már Kántor Sándor a volt tiszafüredieknél és mezőcsátibb az elmúlt mezőcsátiaknál, Mert Kántor Sándor keze munkája, mintázó fantáziája nyomán a „Miska" újjáéledt. Ősibb lett, mint az egykori ősök. Színében élénkebb, formája öblét megtartva mégis kecsesebb, legényesebb, mint a mintadarab, és díszítőelemei előragyogtatták a Miskából a boros-babonás múltat, az őskajánság mégis szelídebb mosolyával arcukon. Feltámadt tehát az elfeledésből, a temetődő régből a Miska, betyárpoharakkal (talpatlan) körítve, vagy a szép, díszes tálcán már megülve, jeles mondásokkal, tréfás rigmusokkal kínálgatva a szomjúhozót. Megszülettek a mintás „cserépkönyvek", a jó kisüsti pálinka befogadására, és egy-egy csinos, csakugyan csalós könyvalak mázas borítójára megtévesztésül ilyen számok kerültek: XX-ik kiadás. És hogy, hogy nem, egyszerre új, ismeretlen cserépcsibék, tyúkok népe lepte el a polcokat, friss ötletből varázsolván elő a baromfiudvar mindennapi népét lakás- és szobadísznek. Milyen üdítő, vaskos eredetiségében, tarka tollmintáiban, agyag-mozdulatlanságában mégis életet sugárzón a baromficsalád, és milyen ellenszenves, valósággal elviselhetetlen volt az egyik dunántúli (Magyarszombatfa) már „iparművészeti baromfiritkasága", az úgynevezett cilinderes kacsa, a maga természetellenességével, amely bizony évekig rontotta a jó ízlést az egész országban. Kántor Sándor bőségtálai, gyümölcstartói — tüzet sugárzó menyecskealakjai — nem véletlenül hozták meg élete egyik legnagyobb elismerését, a brüsszeli világkiállítás nagydíját, mert az élet, a népművészet, a századokban gyökerező ősi fantázia megérzésének és megalkotásának örvendett meg bennük és általuk, az idő ritmusát már lassan követni sem képes huszadik századi ember, aki megnyugvásért, pillanatnyi pihenésért fordul éledni a tegnapokba.

A betetőzés

Néhány éve már, hogy a fazekasság jövőjéről így szólt Kántor Sándor: „Ezredfordulóra nem lesz fazekasság Magyarországon". És alig néhány napja, hogy mondta: „Hetvenöt éves korban, azt mondják, öreg már az ember, de élhet még tíz évig. Én ezt a tíz évet szeretném még... mert most is leülök tanulóim közé, mintázni, de nincs egy, aki azt tudná tenni, amit én még ma is. Pedig az én tanulókoromban még darabos ólmot vásárolt a mester, és azt meg kellett törni, és abban az időben ötvenéves korban dőltek ki a fazekasok a sorból, nem éltek öregkort. Én ma is szabad levegőn alszom, és még sok-sok mindent szeretnék, akarok és tudok megcsinálni."

Kiss Lajos „szellemlátó gölöcsérek" sorsa lebben elő a múltból, Sándor bácsi ólomtörést idéző szavai nyomán. Nagyon szomorúan írja a nagy néprajzos, hogy ebben az embert próbáló szakmában látták bizony a szellemet nehéz, fojtogató álmaikban már a harminc évet elhagyott gölöncsérek. Kántor Sándor megküzdött a mesterség testi ártalmaival is. És ma, mintha már a múltból szóló karcagi Győrffy István szavait teljesítené: egyedül pótolja számunkra Sárospatak, Tiszafüred, Mezőcsát és Karcag művészetét. Mindazt, ami veszendőbe múlna, újjáéleszti, tökéletesíti, elénk tárja, mint ezen a kiállításon is, ahol az egész Közép-Tisza-vidék, Nagykunság kincse sorakozik elő, pedig ez csupán az utolsó hetek termése. Szinte átforrósodott szavak tolmácsolják hitét a cseréről, a legegyetemesebb, mert legközvetlenebb

anyag, az agyag szerepéről, amely az első művészi élményt adta egykor a gyermeknek a falusi tűzhelyeken, adta a paraszt embernek a piacon, amikor válogatta; és adja a mai embernek, amikor díszül helyezi a korszerű városi otthonok falaira, mert az ott is él, ma is él, és holnapra még nagyobb lesz megbecsülése.

1953-ban tanácsolta először, Győrben, hogy az óvodák, iskolák falait díszítsék a népművészet legszebb darabjaival, mert a gyermek az első élményeit elviszi magával a sírig. Azóta csakugyan megszépültek szőttesekkel, hímzésekkel, cserepekkel, száz- és ezerfelé a kicsit barátságtalan iskolafalak, s éppen az ő tanácsa nyomán lettek otthonosabbak, családiasabbak a poros iskolák. De hogy maga mit osztott szét a világban, hogy békességesebb is legyen a modern otthon ridegsége, azt nehéz volna megmérni. Ez a budapesti kiállítás is mintegy bepillantást nyújtott az alkotó lélek gazdag világába, ahonnan kívánjuk, áradjon tovább mindaz a bőség, amely Kántor Sándor fazekasművész életét, munkáját feledhetetlenné, értékké, kinccsé teszi, mindnyájunk számára.

FÁBIÁN GYULA

Etosz és pátosz

Ha ez egyre sűrűbben jelentkező hazai képzőművészeti kiállítások műveit szemléljük, azt tapasztaljuk, hogy hazai képzőművészetünkben az informatív elemekből gazdálkodó, és a személyes életélményekből táplálkozó szemlélet csatázik. S hogy az utóbbi hónapokban egyre hangosabbak a tájékozottak, az informáltak sikerei, hogy kiállításaik egyre attraktívabbak — a dolog lényegéből jövő és természetes. Több energiájuk marad azoknak, akik csak reprodukálnak. Meg kell szoknunk, el kell viselnünk a képzőművészeti formai eszközök forgalmazóinak nyüzsgését. Tapasztalhattuk: nem sterilizálhatóak, sőt éppen a hivatalos elutasítások következtében kialakítható mártírközeg a legjobb táptalajuk. Ám ahogy rendre kiharcolják kiállításaikat és kiállításaik installálására a maximálisnál is nagyobb állami dotációt, és aztán ahogy ebből megrendezik kiállításaikat, ékesen megbizonyítódik, hogy valójában belsőépítész, vagy díszlettervezői szándék szenvedett a mártíromságban. Mégis szükségünk van az ilyen tevékenységekre, hiszen való és igaz, hogy ízlésünk és látásunk hosszú ideig nem edződhetett a formai ötletek tartalmasságának megítélésében. Még több import ötlet szükségeltetik, ami azért is hasznos, mert az ötletek hazai tálalásában reálisabban tudjuk megítélni őket s így formaismeretet szerezve a bennük jelentkező esetleges értéket *sem* vetjük el. És ezért is hasznosak ezek az import kiárusítások, mert megint csak *reálisabban* tudjuk megítélni a magunk eredményeit: azokat a műveket, amiknek ismerősek keletkezésük okai. Jobban érzékeljük ahogyan ez az ismerős tartalom formát nyer, ahogyan kompozíciókba szilárdul a számunkra szimpatikus emberi magatartás, ahogyan ez a bensőséges emberi érzésekből táplálkozó bizonyosság, az etosz képzőművészeti alkotásokban megvalósul.

Igen, *etosz és pátosz*, az emberi megnyilvánulásnak erre a kétféle természetére gondoltam, amikor az e nyári kiállításokat szemlélvén képzőművészeinket információkból gazdálkodókra és személyes életélményből alkotókra választottam. Az etosz és pátosz kellő egyensúlyát az odafigyelő közönség ítéli, s olykor teremti meg: ahogyan keresi például a nagyhangú szónok szavai mögött a jogos indulatiságot kiváltó okot, vagy ahogyan kívánja az igazatszóló szelídszavúnak a bátrabb kimondást.

A képzőművészet is emberi megnyílvánulás, de mert a közönség nagyrésze nem tud úgy határozottan ítélni a képzőművészet dolgaiban, mint a szavakéban, így világszerte nincs kontrollja a képzőművészeti pátosznak. A képzőművészeti kritikusok nagy része is informatív kulturáltságú, ezért a mű külső megjelenítését értékelik inkább, mintsem hogy a hangzatos formák igazát vizsgálnák. Többet kell gondolnunk az anyagalakítás etoszára, mert ez nem mérkőzik úgy a közmorál kritikájával, mint a szóalakítás.

A képzőművészeti dekorativizmus pedig nem ítélhető egyértelműen patetizmusnak. Patetizmuson én azt értem, hogy egy átvett, de eléggé át nem gondolt formát hangzatosan jelenít meg a képzőművész. A dekoratív alkotás is lehet etikus, ha a festő a pompázatost választotta feladatául. Nem a műfaji dolgokra alkalmazható tehát ez az értékelés, hanem mindig a művet létrehozó ember és a műben kifejezett *emberi magatartásra*. Mert manapság már az ilyen tekintetű vizsgálat nélkül nem könnyű eligazodni a képzőművészeti produktumok között. Csak az ilyen emberi

magatartásra figyelve tud a kritika, a társadalmi hozzájárulás érvényt szerezni önmagának. Láttuk, hogy egy dekoratív szemléletű mű is lehet jó kifejezője az emberi pompakedvnek. De az úgynevezett absztrakt művekbe is zsúfolódhatnak álgondolatok, vagy közhelyszerű szereptudó formai ismétlések, amik mögött nem izzik az igazat meglátó, a szépet teremtő ember pátosza, hanem csak egy informálódott okos ember nyájas tudálékossága. Igaz, hogy amennyi formai gondolat és átélés elegendő volt egy akadémikus kép teljes kompozíciójához, annyi formai gondolat a jó absztrakt képen két-három motívum kapcsolatához elegendő. Nem az absztrakt művek jogosságát vitatom tehát, hanem a folyóirati kultúrából szerzett visszaéléseket. Ugyanis az a bizonyos két-három motívum feltehető a képre minden gondolati és érzelmi erőfeszítés nélkül, pusztán ötletszerűen is úgy, hogy a gondolati erőfeszítést, az emóciókat a szemlélő adja a képhez, az „Aktivizálni kell a nézőket" című cinikus elv szerint. A dolgoknak ilyen „okos" megfordítása sem idegen jelenség képzőművészetünk gyakorlatában. Meg az sem, hogy az a kevés, amit tájékozódás útján beszerez a nyugatranéző gyakorló képzőművész, még mindig sok az „elmaradott" hazai ízléshez képest. Innen aztán már csak egy lépés az az igazi művészet számára lehetetlen állapot, ahol mindig a legnagyobbat kiáltónak, a legattraktívabb produkciónak van igaza. A manipulált művészet szférája ez már, de kinek lenne haszna belőle.

Bár az idei nyár kedvezett az informálódottak előretörésének, mégis, ha Magyarországon képzőművészetről beszélünk, nem ezekre gondolunk. Nem gondolunk azért, mert nincs mögöttük etikus emberi fedezet, hanem csupán a tájékozódás, tájékozódni pedig sokféleképpen lehet, ami nem tartozik a teremtő képzőművészet fogalmához. Hiába tehát az ilyen művek kiállításának rafinált és költséges installációja. A dicsérő kritikákban jócskán alkalmazott intellektuális oktrojáció ellenére sem tudják kiküszöbölni a rákérdezést, amely az ilyen művek etoszát firtatja. Hiába sikerült megteremteni a szokást, hogy az absztrakt művek kiállításain csak hasraesni, lenyűgöződni, rajongani lehet, ám kérdezni nem illik.

Kurucz D. István festményeiből a Csók Galériában rendeztek kiállítást. Tagadhatatlan, hogy Kurucz D. István festményeiben sok, a művelt közönség előtt ismerős formai hangzás jelentkezik. Az egyszer már ismert is lehet új, ha új gondolat és érzés teremtette újjá. S ezért Kurucz D. István képeit szemlélvén eszünkbe sem jut a formák eredetének kutatása, mert közlendőjének hitele meggyőz bennünket a közlés fontosságáról. Megragad bennünket képeinek tisztasága: az alföldi tájat, s az e tájban élő emberek, alakok, arcok modulálása, amelyek bár a trecentó képek hangulatát is idézik. Kurucz D. István úgylátszik tiszteli a régi olasz festőket. Képei a Raffael előtti festészet tisztaságát sugározzák. Az Alföld tájait és a benne élő emberek életét jelképszerűen magasztosítja fel képein. E képeit kitevő egyes formák a modellt jelentik bár, de elsősorban mégis formák, funkciós tartozékai egy építkezésnek. Mert festményei nem egyszerű leképezései a tájnak, a modellnek, hanem építettek, úgy hogy a motívumokat modulokká emeli s ezekből a modulokból építi meg képeit. Erre a tudatos és alkotói elmélyedést igénylő fázisára művészetének persze nem figyelnek azok, akik csak az alföldi tájat, a Hortobágyot, az alföldi parasztembert, a hortobágyi csikóst, lovakat, tanyákat látnak képein, mint egy már technikailag túlhaladott mezőgazdaság kellékeit. Valóban ez az építkezés és szerkesztettség nem tolakszik előtérbe festményein, képeinek ugyanis ez csak *eszköze* s nem a tárgya. Úgy van jelen mint a képteremtés etosza, képei megcsináltak és a képcsinálás nélkülözhetetlen feltétele a szerkesztettség.

A Kurucz képein ábrázolt paraszti és vidéki valóság egész társadalmunknak bázisa ahhoz, hogy megőrizze a létfenntartásához szükséges emberi kapcsolatát a természettel. Nem is a gazdasági javakra gondolván, amit a föld ád az embereknek hanem arra a testvéri közösségérzésre, hogy ez a föld nekünk embereknek közös lakóhelyünk.

A külföldi folyóiratokat, vagy reprodukciós könyveket szemlélve a hazai kulturált tájékozódó felfedezi Mondrian színes hasábok és kockák felületéből szerkesztett képein a sík és a tér viszonylagosságának korellációit, mert a Mondrianképek direkt csak ezeket a formai tételeket ábrázolják. Ám ahol a formai tények nem direkt önmagukban jelentkeznek, ahol jelentéshordozók, ott már nem úgy fogják fel a formai igazságot, mint a jelentés sikerét, mert elhittük a legendát, hogy a képzőművészetnek csak a forma lehet a tárgya. Ne jelentsen nekem semmit a forma, csak önmagát, mondja az ilyen szemlélő, s úgy véli a Mondriann-képek varázslatában, hogy a végtelen lehetőségeivel játszik. Kurucz D. István képeiben ez a végtelen nem egy határozott tér felé irányul, hanem a *személyiség körébe befogadott valóságra*. Ez a valóság a szemlélő előtt sem ismeretlen. Tartalmazza a külső teret, de a lélek mélységét is. *Csikós lóval* c. festményén egymás mellé

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

1971 DEC 7-1

helyezte a két élőlényt, mögöttük a Hortobágy végtelennek tetsző síkságát, ahol rátermettségét tekintve a ló van otthon inkább mint az ember. Kurucz művében az a megragadó, hogy ennek a szituációnak a belátása tükröződik a csikós arcán. S e szituáció megértésében a néző is részt vehet, az ember, állat, földi lét misztériumos szépségeibe merítkezhet. Mélyebb ez a végtelen, mint az absztrakt képek konkrétot állító végtelensége. Nem módosítja képeiben Kurucz D. István a valóságot semmiféle világátértékelő szemléletességgel, vagy modorossággal. Képeinek minden szereplője: ember, állat, táj, sőt maga a festő is és még a néző is, önmagával azonos. Senki se változik, senkinek sem kell megváltoznia a kép parancsa szerint. A táj, képein az Alföld végtelennek érzékelt egyenesét mutatja. Az ember a maga gondos és bölcs értelmességét, a ló pedig a táj és az ember kapcsolatának ad létezésével józan és szép értelmet. A festő pedig a maga formatudásával színekből, vonalakból megépítette, ezt a valót, amely a képen már színhangokkal diagonálisokkal, hasábokkal, síkokkal, szóval festői eszközökkel szóbahozott valóság lesz. Alkalmat adván a nézőnek a szemlélődésre és elmélkedésre. A realista mű úgy hat, hogy láttat, megjelenít, elénkhozza a valót.

Kurucz D. István nem tolakszik képein érzelmeivel. Nem nyájaskodik hízelgő színekkel, hogy a nézőt a maga utcájába csalogassa. Képei nem szorulnak előnyösebb érvényesülésüket segítő installációkra sem. Az Alföldet ábrázoló festményein mint hatalmas szemhéj szűkül, vagy emelkedik a táj horizontja. Ezek a képek úgy néznek ránk mintha személyiségük lenne. Fennkölt tekintetükből a természet unszol bennünket a még teljesebb életre. Némely ítélők úgy vélték, hogy Kurucz D. István igen kevés formai eszközzel ábrázol. Ecsetjével egy széles csíkot húz a vászon alsó részén, egy másikat a vászon felső részén, az alsó a föld, a felső az ég, tanyát rak közéjük és ezzel kész a kép. Igaz, hogy a sommás alakítás Kurucz D. István lényegéből jön. Ám az odahúzott csíkok nemcsak odahúzottak, hanem minden ízüket átérezve *odafestettek*. Nem előre elhatározva lesznek a summás felületek, hanem a látvány és a szándék megegyezése summázódik olykor szinte egy jellé, jelentéssé. Kiállításán láttunk olyan képet is, amelyben megkegyelmez egy-egy fűszálnak vagy mezei virágnak, melyek aztán a nagy egységbe belesimulva léteznek képein. Nemes gesztus ez a kicsi iránt, amiből a nagy egész áll. Kurucz D. István tiszteli a trecento példákat. De anélkül, hogy megtanulná ezeket a példákat, *maga* talál ki újból hozzájuk hasonlót. Így tudja megfesteni a maga élményét, világlátását, ítéletét a hazai valóságról Ezért fejeznek ki művei nemes emberi magatartást és teljesítik az etoszt. Kiállítása üdítő tisztaságú és nyugalmú képművészeti élmény volt, az idei nyár sok patetikusan ágáló kiállításainak sokaságában. Jó az, ha a festő is ember, nem pedig információkat stimuláló, adaptáló zabhegyező berzentyű.

KOVÁCS GYULA

VISSZ

Megjegyzések Erdei Ferenc cikkéhez

A Kortárs 1960 októberi számában nagy érdeklődéssel olvastam Erdei Ferenc *Értelmiségi földrajz* című írását a makói, a szentesi és a szegedi értelmiségről. Félig-meddig magam is Csongrád megyei vagyok s némileg mind a három városban ismerős. Egyetértek a cikk megállapításaival, csak azzal nem, hogy a szerző megfeledkezik a legnagyobb értelmiségi csoportnak, a pedagógusoknak zöméről: az általános iskolai tanárokról és tanítókról.

Erdei „a vidéki értelmiség jellemvonásait és problémáit" Szentes értelmiségének rajzával mutatja be. A város értelmiségi gárdáját hatféle szakmai terület szerint veszi számba, a következőképpen: 1. „a legnagyobb az orvosok száma: ...mintegy 200 főnyi", 2. „több mint 100 főnyi műszaki értelmiség", 3. „közel 100-nyi a mezőgazdasági szakértelmiség", 4. „legalábbis félszáznyi... a politikai-igazgatási értelmiségieknek a száma", 5. „több mint 100-nyi Szentesen az oktató-nevelő értelmiség a város négy középiskolájában és szakmunkásképző intézetében: ők nevelik az új nemzedéket", 6. „és végül, nem elhanyagolható méretben képviselve van itt a tudományos kutató hivatású értelmiség is".

Ebben a felsorolásban két dolog is megkérdőjelezhető. 1. Ha az első négy értelmiségi csoportot a számarányuknak megfelelő sorrendben említi a szerző, miért tér el ettől a pedagógusoknál, miért teszi őket az *ötödik* helyre? Ezzel az ötödik hellyel a pedagógusok jelenlegi „társadalmi rangsorolását" akarja kifejezni? (Valóban: a pedagógusok munkájának társadalmi megbecsültsége és ezzel kapcsolatos anyagi értékelése ma hátrább van az első négy helyre sorolt értelmiségi csoportokénál!)

2. Miért nem számítja Erdei az „oktató-nevelő értelmiség"-be az *általános iskolákban* tanító-nevelő pedagógusokat? Ők nem értelmiségiek? Csak a középiskolák és a szakmunkásképző intézet pedagógusai nevelik az új nemzedéket, az általános iskolák tanárai és tanítói nem vesznek részt az ifjúság nevelésében? 1954-től 1964-ig a Szentessel szomszédos Csongrádon tanítottam, a tíz évből hét évig általános iskolában, de én abban a hét esztendőben is úgy tudtam, hogy az általános iskolákban tanító pedagógusok — akik között egyetemi végzettségű is akad — *értelmiségi* munkát végeznek.

Szentesen, számításom szerint, mintegy 150—200 általános iskolai pedagógus van, a város összes pedagógusainak száma tehát körülbelül 300 vagy nem sokkal kevesebb.

Nem tudom, milyen mértékben vesznek részt a szentesi általános iskolák pedagógusai városuk kulturális közéletében, de ha nem tesznek is többet, „csak nevelik az új nemzedéket az iskolában, „csak" tanítják a gyerekeket a legfogékonyabb, 6—14 év közötti életkorban: akkor is *értelmiségi* a munkájuk. Figyelembe kell venni azt is, hogy nagy részük három- vagy négyéves *főiskolát* végzett. Ezt azért említem, mert ha — helyesen! — értelmiséginek számítjuk a mezőgazdasági szakértelmiségnek és a politikai-igazgatási értelmiségnek azokat a tagjait is, akik magasabb iskolát nem végeztek, akkor talán a pedagógusok körében sem tekinthetjük az értelmiségből kizáró oknak azt, hogy az általános iskolai pedagógusok többségének nem egyetemi, csak főiskolai vagy tanítóképző intézeti oklevele van.

Úgy hiszem, Erdei Ferenc nem is akarja kizárni az általános iskolák pedagógusait az értelmiség köréből, csak éppen kikerülte a figyelmét, hogy városainkban a középiskolákon és a szakmunkásképző intézeten kívül másutt: az általános iskolákban, sőt az óvodákban is dolgoznak értelmiségiek, pedagógusok. Ez is érdekes értelmiségi és társadalmi probléma: *miért lehet egyáltalán megfeledkezni* napjainkban, az értelmiségről szólva, az általános iskolai pedagógusokról? Azért, mert úgy érzi társadalmunk, hogy az ő értelmiségi szerepük — más értelmiségi csoportokéhoz képest — jelentősen kisebb lett, mint volt a felszabadulás előtt? Kevésbé látjuk ott őket ma a társadalmi és az értelmiségi fórumokon, mint a felszabadulás előtti tanítókat és polgári iskolai tanárokat? És vajon mennyit nyom a mérleg serpenyőjében az, hogy sokan igazi értelmiséginek ma is csak az értelmiségi *férfiakat* számítják, a *nőket* nem, márpedig

1021

A TÖRÉKENY CSERÉP ÉRCNÉL MARADANDÓBB

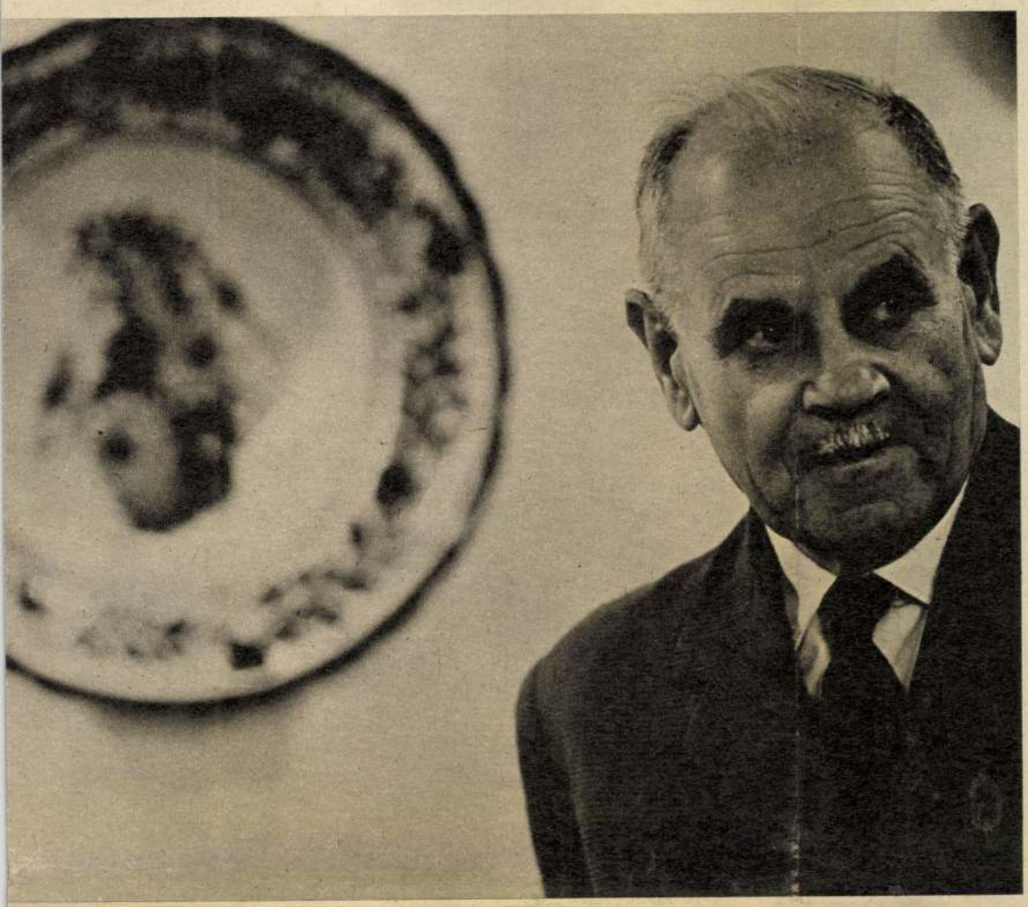

A Népművészet Mestere

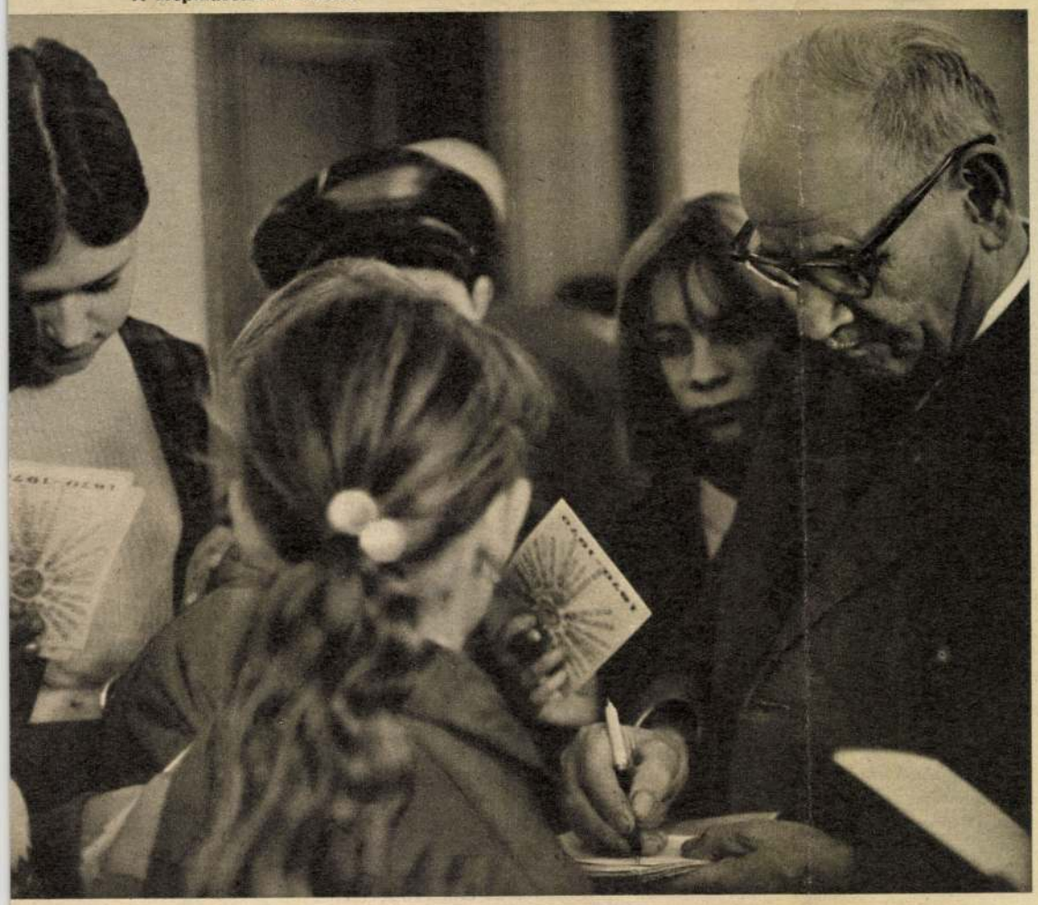

A jövő számára...

Több ezer éves sírokban vastárgyak nyomát csak rozsdatömb jelzi, ezüst ékszereket zöldes, porló oxid, a fát, textilt foszló korhadék se — az égetett agyagedényeken alig rontott az idő. Ha ütés, zuhintás szét nem törte őket, épségben átvészeltek ezer éveket. Akár a kövek. Akár az arany.

Nemcsak anyaguk maradandó, készítési technikájuk, formázásuk, sőt díszítésük is. Még a legújabban készült cserépedények közül is sok megtartotta az egykori lopótök-, fa- és bőredények alakját. Művészi díszítményeik — ha változtak is korról korra — sok ősi mintát megőriztek.

Hazánk több vidékén voltak neves fazekasműhelyek, egész faluk is gyakorolták ezt a mesterséget, hiszen versben is fönnmaradt: „Ez a falu Madaras — Hol a pap is fazakas". Mégis, a századforduló táján úgy látszott már, hogy egyszer s mindenkorra befellegzett a fazekasságnak. Tömegével jött az olcsó, praktikus gyári holmi, a bádogedény, az üveg — és ahogy a háziszőttest, a népi hímzést, sőt az egész népviseletet halálra ítélte a gyári tömegtermelés, a népi fazekasság termékei is egyre szűkebb területre szorultak vissza. Hány öreg fazekasmester kényszerült arra, hogy szép formájú és díszítésű tányérok, korsók, poharak helyett olcsó csirkeitatókat meg egyszerű virágcserepeket gyártson szériában.

Csak kevesen voltak képesek arra, hogy megőrizzék és az új kor kívánalmainak megfelelően továbbfejlesszék az ősi művészetet. A kevesek között is kiemelkedő mester a karcagi Kántor Sándor.

Több mint hatvan éve állt el fazekasinasnak. Ahogy Domanovszky György írja róla: „A lehető legkedvezőtlenebb időben, a legmostohább körülmények között kezdte meg pályafutását. A mesterség megtanulása után évekig nem gyakorolhatta azt. Nem született bele egy fazekascsaládba, a véletlen ültette korong mellé. Őseitől nem örökölte a művészetet, mesterétől nem tanult művészi hagyományt. De még a hely, ahol dolgozott, sem szolgált útmutatással. Valójában mindent magának kellett megteremtenie."

Segítséget, művészi tanácsot csak Győrffy István néprajzos professzortól kapott, aki már a húszas években fölhívta figyelmét a tiszafüredi fazekasság hagyományaira, meg a Miska-kancsókra. Mint minden igazi művész, Kántor Sándor sem úgy őrizte a hagyományt, hogy lemásolta a régiek alkotásait, hanem úgy, hogy a régiek szellemében, azoknak a lényegét folytatva, újat teremtett. Előtte például senki se készített hazánkban korongolt madárfigurákat, mégis azok az edénynek, dísztárgynak készült madarak, melyekkel a brüsszeli világkiállítás aranyérmét megnyerte, olyanok, mintha ezeréves népi hagyományuk lenne. Ugyanezt mondhatjuk emberalakjairól is.

Első kiállítása negyvenöt évvel ezelőtt volt a Budapesti Iparcsarnokban, a legutóbbit most ősszel láthattuk a Műcsarnokban. Közben? Nehéz volna összeszámlálni, hány oklevelet, díjat, érmet kapott alkotásaiért, 1953-ban elnyerte a Népművészet Mestere címet is. Miska-kancsók, tálak, butykosok, madarak ezrével, tízezrével őrzik Kántor Sándor művészetét nemcsak a haza határain belül, de a világ minden táján. Mostani kiállításának vendégkönyvében nemcsak magyarul, hanem számtalan más nyelven is ott az elismerés és az igény is: ilyen cserepeket mindenki szívesen látna lakásában.

Kántor Sándor most múlt hetvenöt éves, ebből több mint hatvanat töltött a korong mellett. Munkájával a magyar népélet egy darabját mentette meg az elsüllyedéstől a jövő számára.

Sipos Gyula

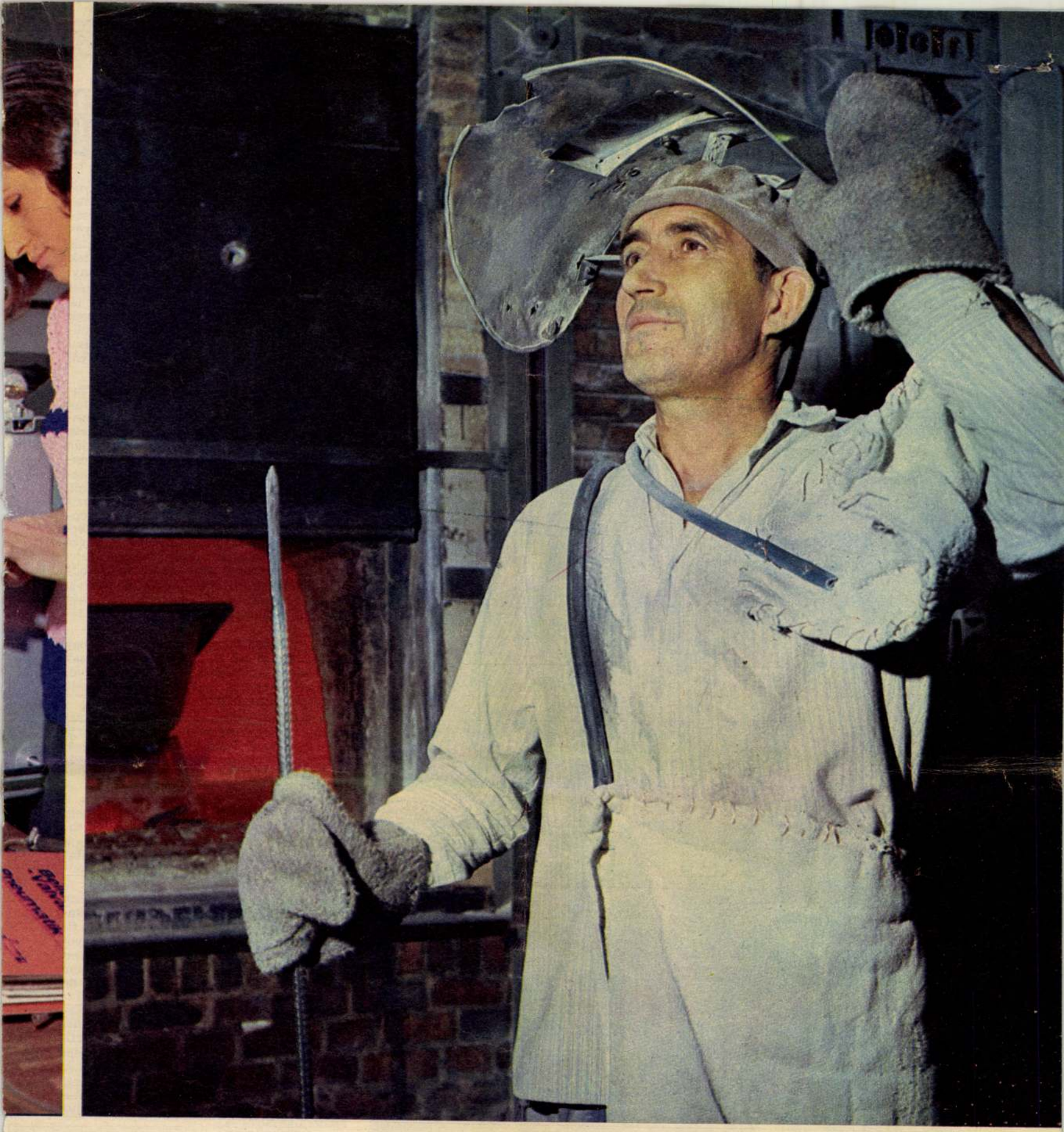

„A megye valamennyi iparága közül megkülönböztetett támogatást kell nyújtani az építőipari vállalatok és szervezetek fejlesztéséhez és termelő munkájához... Továbbra is elő kell segíteni a termelőszövetkezetek és kisebb gazdasági egységek olyan építőipari tevékenységét, amely elsősorban a falusi lakosság lakásépítkezéseiben, továbbá a lakások karbantartásában megfelelő hatékonysággal tud közreműködni." S hogy az építőipar mit tehet az urbanizációért, a falu és a város közötti különbségek felszámolásáért, azt szépen példázza ez a jánoshalmi utcasor, amely bármelyik városnak is díszére válna. Még csak utca sem volt ezen a területen, ahol 1964-ben kezdtek az emeletes házak építéséhez. Az idén valamennyi elkészült.

„A megye gazdasági élete a IX. kongresszus és az 1966-os pártértekezlet határozatainak megfelelően fejlődött... Az egész gazdaságon belül javult az ipar aránya és szerkezetében is fejlődés tapasztalható. Tovább erősödött az ipari termelés gyárszerű jellege, kedvező strukturális változás vette kezdetét." Faragó Sándor, a Lampart Zománcipari Művek kecskeméti gyára egyik szocialista ifjúsági brigádjának helyettes vezetője tanúsítja ezt, hiszen tizenhatodik éve dolgozik ebben az üzemben. Tanúja volt annak az 1967-ben befejezett rekonstrukciónak, amelyre több mint 200 millió forintot fordítottak, s amelynek nyomán a gépi öntöde valósággal újjászületett. 1963-ban 110 000 fürdőkád készült ebben a gyárban, 1970-ben 200 000!

(Zentai Ferenc és Bohanek Miklós összeállítása)

Díszes ételhordó

A „brüsszeli" madarak

Pálinkás butella

Asszony-figurák

(Fotó: Fejes Irén)

NEDECZKY FERENC:

KÜLÖNÖS K

KÉPES ÚJSÁG
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Zorro féltérdre omlott. Karjait könyörgő mozdulattal kitárta. Sovány arcára oly áhítat ülepedett, mintha egy kőszent előtt imádkozna. Kalandos regényekben a megdicsőült hős várakozik így, amidőn a lovaggáütést várja. Amint fejét szerénytelen szerénységgel mellére billentette, a Kék Farkas olyat rúgott rajta, hogy messzire hemperedett.

— Te szennyes kutya! — s ijesztő volt, mikor az udvariasság világfi mázа teljesen lemállott róla. — A tűzből mással kapartattad ki a gesztenyét? Azt hiszed, hogy árulókkal piszkolom hajómat?! Aki eladta előző gazdáit, az a szerencse lovagjait is elárulja! Jutalmat kértél? Megkapod.

Hirtelen és vésztjóslón elhallgatott. Talán az is ingerelte, hogy dührohamában önkéntelenül leleplezte egyik szörnyű jellemvonását, a fékezhetetlen vadságát. Nyugodtságot erőszakolva a helyeslést morajló kalózok felé fordult és kurtán csak egyetlen szót kiáltott:

— Hintáztassátok!

A véres bikaviadalt sóvárgók sem üvöltenek oly látványosságot lihegőn, mint a kalózok izgatott hordája. A hajósnép rémüldözve mozgolódott.

— Kegyelem!... Herceg, kegyelem! — szűkölt a spanyol, nyakához kapva, mintha a kötél máris gégéjén feszülne. — Irgalom! Nem! Nem lehet, hogy alázatos szolgálatomért...

Az örömittasan tobzódó kalózok leteperték a vinnyogó, s végül már érthetetlen szavakkal esdeklő Zorrót.

Diadalmas boldogsággal néztem az átkozott spanyol vergődését. Az árulót még a szennyes lelkű kalózok hordája sem becsüli, s ha szolgálatait kétszínűen takargatott undorral elfogadja, akkor sem kíméli: a megérdemelt kötelet hurkolja nyakába. A különös események pergése közben még arra is volt erőm, hogy tárgyilagosan megállapítsam: „ez a körmönfont kalózkapitány úgy labdázik a banda tagjainak hangulataival, mint sátán a megkaparintott lelkekkel. Amikor egy árulót elpusztít, a „Panem et circenses" elvét is érvényesíti. Nemcsak aranyat és kenyeret szór, hanem farkascsordájának vérszomját is kielégíti. Okos gazember. Ez a fajta a legveszedelmesebb. — De mi ez?...

A kötelet nem a spanyol nyakába, hanem a jobb bokájára hurkolták. Meghökkentem: nem akasztják fel? A „hintáztatás" csak valami vad, kalózavatási módszer?

Zorro, amikor nem a nyakán, hanem a lábán érezte a hurok szorítását, megkönnyebbülten elcsendesült.

Mi, szemtanúk, azt hiszem, mindannyian úgy vélekedtünk, hogy a Kék Farkas ezzel a különös módszerrel méri a banda avatásra váró új tagjainak bátorságát. Összeharaptam ajkaimat, hogy a lelketroppantó sírás ne törjön fel torkomból. „Zorrót tehát nem pusztítja el az árulóknak rendelt végzet? — szédültem. Elhomályosult minden. Tomboló ördögök árnyképeinek táncát láttam, s e körforgás szédített. Eszméletemet vesztem? Nem! Nem... az ájulástól, a teljes kiszolgáltatottságtól való rettegés, visszacsalta öntudatomat. A sürgők-forgók körvonalai már felismerhetően alakultak. Figyeltem.

Az áruló spanyol jobb lábára hurkolt kötelet akkor már átvetették a fővitorla keresztfáján, s amint embermagasságba húzták, hosszú karjai és szabadon maradt vékony lába furán kaszálta a szelet. A kalózok hahotáztak.

Könnycsordulásos röhögéssel élvezték áldozatuk kínlódását.

A patkányszimatú spanyol halálos rémületében is megérezte, hogy merre található a menekülés egyetlen útja: a mókázó rokonszenvet é
redetten vigyo
viselkedett, mi
pásan szórako
avatási módsz
lógva, ölelés
majd oly hévvel
lett erkölcsű kötéltáncosn
kokat hintett.

A kalózok fortissimóba zendült röhejére a kalózkapitány hahotázó basszusa is baráti egyetértéssel olvadt.

Néhány elismerő hátbaütögetés és biztató kiáltás után, a spanyol felfüggesztett testét meglendítették. Hintáztatták.

Zorro csíkos vászonnadrágja lábszárán visszacsúszott, s szikár izmainak vonaglása elárulta, hogy e „hintáztatás" gyötrelmes. Kínszenvedését legyűrve, lankadatlanul bohóckodott. Az örömtobzódás láttán még csámpásabb kalimpálással és fintorgással hajszolta a kalózcsorda kegyeit, a sikert.

Amidőn hintázó teste már a hajókorláton kívül, a tenger tükre felé is kilengett, fülsértő üdvrivalgás harsant. A tolongó csürhéből kivált egy óriás majomra emlékeztető kalóz. És ennek a szörnyű majomnak arany karikák lógtak a fülében. Pisztolyt vont és gondosan célzott.

„A lengő kötélen lövik agyon?"

Zorro iszonyatos sikoltással összerándult. A gyötrő hintáztatás sem akadályozta meg azt a kétségbeesett igyekeztetét, hogy minél kisebb célponttá zsugorodjék. Vinnyogott, mint egy halálra sebzett kutya.

A kalózok kaján csúfolódása kísérte a spanyol halálfélelmes vergődését. Amikor Zorro összekuporodott teste a korláton kívül lendült.

A lövés dörrent!

De a kalóz nem a lengő testre célzott. Az áldozat testsúlyától megfeszült kötélre lőtt. Ha a pisztolygolyó széttépi a pattanásig feszült kötelet, akkor a lábával felfüggesztett áldozat, a korláton túl repülve, a tengerbe zuhan, ahol... a cápák!

Ez volt a hintáztatás.

Az első céllövő nem talált. Fegyverét dühösen méregetve, gúnyröhej és bosszantó megjegyzések kíséretében kotródott vissza. Helyére egy sánta kalóz bicegett. Megfontoltan célzott.

Az esztelen spanyol ekkor már ismét azt hitte, hogy ez a lövöldözés is csak a bátorságot próbálgató ijesztgetés. Valószínűleg szégyellte, hogy elárulta gyávaságát, s önuralma maradékát összegyűjtve, otrombán folytatta viháncolását.

A sánta kalóz pisztolyából kicsapott a láng.

Mintha a dörrenés szakította volna foszlányokra a feszült kötelet. Zorró, az utolsó áruló, magas ívben, egy rémült vénaszszony rekedt sikolyával zuhant a mélybe. Egy csobbanás... s vinnyogását, mintha elharapták volna.

A fagyott csendbe, amidőn a Kék Farkas csürhéje is lélegzetvisszafojtva hallgatózott, hideglelést gerjesztően felzengett az
közül s
kat siratták.
énekét fojtott káromkod
hászok zümmögése is kísérte.

ép
su-
lős
fo-

A Kék Farkas megállt a tengerészek előtt. Fekete öltönyét a láthatár felé bujdosó nap bronzszínűre festette. Sötét szobor.

„Íme, a bálványkép!" — s gyűlöletem lobbant e gondolatra. — „És a hazug kalandregényektől zavart agyúak ezt a vérrel szennyezett, szörnyű pogány istent imádják? Oh, milyen szánalmas a kalandsóvárgók bárgyúsága!"

A lélekvásár megkezdődött:

— Kolostorunk a szelek szárnyán száguldó hajó, s csak a hullámok moraja az imádkozás! Asszonykacagás és boroskupák csengése a zene! No, fiúk!

A gyávaság aljasító hatású. Ezt szemléltetően bizonyította a meghunyászkodott foglyok magatartása. Émelygés, vagy éhség gyötört? Férjem eltűnése óta egy falatot sem tudtam lenyelni; kóválygott körülöttem minden, de leküzdve gyengeségemet éberen figyeltem... s mégis látomásaim támadtak, hajónk utasai félelmükben úgy viselkedtek, mint az állatok:

Láttam a riadozva lapuló nyulat, a veréstől rettegve sunyító ebet, amely boldogan szűköl, ha goromba gazdája megbocsátó füttyentését hallja. És láttam a csapda előtt gyanakodva ólálkodó rókát, a csalétket sóváran leső ragadozó madarat, a jámbor, de tolvaj csókát, melynek szeme minden csillogóra visszacsillan...

A Kék Farkas gúnyosan csendülő hangja riasztotta el látomásaimat.

— Mindenki botfülű? Senki sem hallgatja szívesen a kard és arany csengését?

A kísértés eredménytelen volt?... „Eddig még senki sem jelentkezett" — örvendeztem. De egy futó pillantás gyorsan lelohasztotta reménykedésemet: a tétovázók, a gyáván hunyászkodók szégyellték a kezdeményezést. Sunyin pislogva lesték: ki lesz az első, akit felelőtlenül követhetnek? Döntő pillanatok! Ha nincs kezdeményező, akkor követő sincsen. Szorongva figyeltem a sunyító matrózokat, akik a horgadt fejű vagy dacosan maguk elé meredő becsületesebb társaikat lesték. Két fiatal matróz összesúgott. Ingatagságuk felháborított. — „Ha senki sem kezdeményezne...

De a sebesült tiszt lassan előre bicegett. A két fiatal matróz is követte.

— Ki esküszik a Kék Farkast táncoltató fekete zászlóra?! — harsogta vigyorogva a tetovált testű kalóz.

. Kántor SÁndor az elsők közott kapta meg 1953-ban a Népmüvészet Mestere, kitüntető cimet. Ön ugy lett fazekas, hogy nem volt kitől tanulnia. Most SÁndor BÁcsi mégis hogyan lett fazekas ?

Kántor Sándor, a népmüvészet mestere.

- Amikor ebbb a szakmába bekerültem, egyetlen fazekasmester volt Karcagon, három évvel azelőtt jött ide Szentesről, mert itt nem volt, akkor kihalt a fazekasság,

- Mondjuk meg a nevét.

- Ácsi KOvács János és én voltam az első tanulója. HOgy oda kerültem, annak is csak olyan egyszerü oka volt, hogy valahol el kellett helyezkedni és ez, ez a mester volt hajlandó, négy évre fölvenni tanulónak, teljes ellátással, szóval koszt, kvartély, ruha. Előzőleg nem ismertem a fazekasságot, csak annyiból ismertem, hogy akkor a paraszti háztartások, edények zöme cserép volt. TEhát vizes edények, köcsögök, miegymás, a tál, a tányérok, ezt a,,, hát láttam én, ez foglalkoztatott mint gyerek, hogy szép volt , ragyogott, meg diszes volt, meg aztán a készités módja is, például a korszó, aminek olyan szükszája van, hogy csinálják ? Nem tudtam elképzelni, csak mikor eltörtem egy korsót, mert hát akinek a kezén jár, az töri el. Hát akkor belül is meggusztáltam, hogy hogy néz ki, de semmiféle módon nem tudtam rájönni, hogy ez hogy készül. Csak mikor aztán fazekas mühelybe kerültem, akkor láttam, hogy mennyire egyszerü ez, izgatott az égetés, az agyag átváltozása, mázolás, meg minden, szóval fölkeltette az érdeklődésemet, ez az érdeklődés még most is tart. Most ... utólag, hogy semmiféle más szakma nem elégitett volna, vagy legalábbis egyszerübb szakmák, mint szabó, kovács, vagy ilyes hasonló,az nem elégitett volna ki. Mert ebben egész életen át lehet ujat, az agyag hagyja magát, és az akaratát könnyen beviszi az ember a szakmát szeretem most is és igyekszek ujat, igyekeztem mindég ujat, szebbet, amit már megcsináltak én jobban megcsinálni, vagy szebben megcsinálni, hogy ez részben sikerült, hát részben nem.

- Kiváncsiságán, tehetségén és akaratán kivül kinek köszönheti azt, hogy mestere lehetett a szakmának, sőt mi több müvésze a szakmának ?

- Győrfi István, 925 körül találkoztam, vagy 26-ban egy nemzetközi vásáron,vagy ilyen kiállitáson, ahol szóval én már kiállitottam. És ő kifogásolta, hogy nem hagyományos, miért nem csinálok hagyományos karcagi edényeket, hát mondom mikor nincsen Karcagnak jófor-

1996. VIII. 22. 12.35 Petőfi V.
Szolnaki Stúdiónk Szelentkezik.
Népművészportrék.

mán hagyománya, ha nem is volt b.gyüjtve múzeumba, erre ő azt mondta, hogy itt van Tiszafüred közel, akkor nem tartozott Szolnok megyéhez, de kihalt a fazekasság és kolyan hagyományai vannak az országban, szinben formában az elsők között van és hát próbáljam meg ezeket, a legelső Miskákat, hát ő elmondta, hogy külföldi múzeumok részére, csereanyagként nagy szükség volna ilyes Miskákaa és már vitték ide-oda, iparmüvésznek is, fazekasnak is és senki sem tudott érdemlegesem csinálni azután a múzeumi darab után. ... ugyhogy mindjárt akkor ott rendelt vagy 20 darabot, nem tudom Olaszországba, Angliába kellett neki csereanyag, későbbiekben aztán ugy nyilatkozott, hogy már őtet is zavarbaejtem, mikor én egy diszitési mód, amit már én javitottam a füredi motivumok után, hogy az régi-e vagypedig mostani ? Komolyan vettem azt, hogy alkotni kell és olyat, ami még nem volt. VAn jónéhány olyan darabot, amit még nem láttam múzeumban.Azt én terveztem. Megfogadtam, hogy én azon az uton megyek, amit én elgondolok , hogy jó, és mindég voltak elképzeléseim és mindég vannak most is, az én elképzelésem, ami szinte életszükséglet nekem, én nem most gondolkozok, én már az ezredfordulón gondolkodok.

- Igen, hát hallottam azt, hogy az 1970-es Mücsarnok-beli kiállitáson ugy bucsuzott a látogatóktól, hogy viszont látásra 20 év mulva. TEhát 1990-ben.

- Én ezt komolyan gondoltam, lehet, hogy azt körülöttem nem gondolták komolyan,de én komolyan gondoltam, és hiszek benne..

Kántor Sándor, fazekas

□ KÁNTOR SÁNDOR karcagi fazekas gyűjteményes kiállítása december 16-án ma délután 3 órakor nyílik a Néprajzi Múzeumban (V., Kossuth Lajos tér 12).. Megnyitja Andrikó Miklós, az MSZMP Szolnok megyei Bizottságának első titkára.

-:□ Kántor Sándor --

2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. dec. 16.

Kántor Sándor, fazekas

Kántor Sándor kiállítása

Áprilisig látható a Néprajzi Múzeumban *Kántor Sándor* karcagi fazekasnak, a népművészet mesterének nagyszabású, változatos gyűjteménye.

Pályája a 20-as években indult. 1953-ban a brüsszeli világkiállításon nagydíjat nyert. Napjainkban már nem fiatalon, de töretlen erővel, szívósan dolgozik.

B.-i: Kánt... llítása 2.

Esti Hirl... 8. febr. 9

Eleinte használati edényeket készített, melyek funkciójuk mellett is kitűnnek eredetiségükkel, díszítőelemeik gazdagságával, újszerűségükkel. Későbbi emberfejű kerámiái eredeti tehetségéről tanúskodnak. Virágdíszes tányérjai, kancsói, vázái eleven színekkel festett darabok. Alakjukra nézve rendkívül változatosak.

Kántor Sándor a hagyomány megőrzése mellett, annak folytatásaként, szervesen ötvözi műveiben az újabb és újabb elemeket. Virágvázák, állatfigurás alakok, s a népi motívumok sokasága gazdagítják humoros témáit. Némelyik butelláján kedves rigmusok olvashatók: *„Hogyha bús vagy fordulj hozzám, csókold meg a számat, felviditlak s elhagy akkor téged a búbánat."*

A jellegzetes madármotívum dominál nagy, színes szegélyű fali tányérjain. Megjelennek ezenkívül népviseletbe öltözött derűs alakok is, puttonyosok, vagy fejükön kosárral. Paraszti zsánerfigurái életet sugároznak, színesek, kedvesek.

Látható a kiállításon a művész eddig elnyert díjainak bőséges gyűjteménye is.

B — i

be felvett minden választópolgárt személy szerint is értesítenek, hogy a nevét a névjegyzékben milyen sorszám alatt tüntették fel.

A jelölő gyűléseket február 21-ig tartják meg. Ezek helyéről és időpontjáról, a választással kapcsolatos egyéb tudnivalókról a kerületi választási szervek kellő időben tájékoztatják a választójogosultakat.

SÁG

hatpárti zetre készül

ségbe, amelyre a megalakítandó kormány támaszkodhatna.

Ma összeül az OKP vezetősége, hogy értékelje a kormányalakítási konzultációkat. *Chiaromonte*, a vezetőség tagja a *Rinascita* legfrissebb számában úgy vélekedik, hogy

a kormányválság még távol áll gyors és pozitív megoldásától,

sok akadályt kell még leküzdeni.

Bettino Craxi, a szocialisták főtitkára a milánói *Il Giorno* mai számában közölt nyilatkozatában különbséget tesz olyan „politikai többség" között, amely átfogó politikai szövetség kifejeződése volna és olyan „politikai megállapodás" között, amely parlamenti többség létrejöttében ölt testet.

Craxi az utóbbi mellett száll síkra:

politikai megállapodást sürget „egy kormányért és egy programért".

Kántor Sándor, parekas

ARANYVASÁRNAP

Rekordforgalom az áruházakban

A karácsonyi csúcsforgalom tegnap tetőzött. Az áruházak, boltok forgalma meghaladta az egy évvel ezelőtti aranyvasárnapét.

A Népművészeti Vállalatnak az országban lévő mind a hatvan boltja nyitva tartott vasárnap, és

rekordnagyságú, 1 millió 300 ezer forintos forgalmat értek el.

Az üzletekbe küldte legújabb munkáit a vállalatnak dolgozó, mintegy 80 népművész és népi iparművész többsége. Sokan vették meg a Kossuth-díjas *Kántor Sándor, Szabó Kinga, Kőfalvi Kati* hangulatos cserépett.

Több mint 250 ...

— lom .... 8.

Esti Hírlap, Bp. 1978 dec. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 ÁPR 3

DAILY NEWS

Sándor Kántor

1021

Neue Kossuth-Preisträger

Anläßlich des Tages der Befreiung wurden am Freitag folgende Künstler und Schriftsteller mit dem Kossuth-Preis ausgezeichnet: der Schauspieler Iván Darvas, Mari-Jászai-Preisträger und Verdienter Künstler; der Ballettsolist Imre Dózsa, Ferenc-Liszt-Preisträger und Verdienter Künstler; der Komponist Zsolt Durkó, Ferenc-Erkel-Preisträger; der Choreograph Imre Eck, Ferenc-Liszt-Preisträger und Verdienter Künstler; der Grafiker Gyula Feledy, Mihály-Munkácsy-Preisträger und Verdienter Künstler; die Schriftstellerin Erzsébet Galgóczi, Attila-József-Preisträgerin; der Schriftsteller István Gáll, Attila-József-Preisträger; der Schauspieler Péter Huszti, Mari-Jászai-Preisträger; der Regisseur von Zeichentrickfilmen Marcell Jankovics, Béla-Balázs-Preisträger; der Töpfermeister Sándor Kántor, Meister der Volkskunst; der Pianist Zoltán Kocsis, Ferenc-Liszt-Preisträger; der Bildhauer Agamemnon Makrisz, Mihály-Munkácsy-Preisträger und Verdienter Künstler; der Pianist Dezső Ránki, Ferenc-Liszt-Preisträger; der Kameramann Sándor Sára, Béla-Balázs-Preisträger und Verdienter Künstler; die Schriftstellerin Magda Szabó, Attila-József-Preisträgerin; der Schriftsteller und Dichter Endre Vészi, Attila-József-Preisträger sowie der Bildhauer Tamás Vigh, Mihály-Munkácsy-Preisträger und Verdienter Künstler.

Neuest

der Ungarischen Presseagentur
BUDAP

MDK

Kántor Sándor, népművész, farekas

A Műcsarnokban megnyílt tárlatán mintegy 300, tiszafüredi és kunsági népi motívumokkal díszített művét mutatja be.

–: Kántor Sándor kiállítása 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 18.

MDK

Kántor Sándor, fazekas

Az egyházános ismertetés a karcagi fazekas, népművész kiállításával kapcsolatban a magyarországi népi fazekasság kialakulására és fejlődésére vet tekintetet.

— : Miska kancsó

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 7.

MDK

Kántor Sándor, Jarekas, képművész

2

Tudatos művész. A leghülönbféle stílusokat tette magáévá és formálta újjá, fejlesztette tovább. Hagyomány-őrző és újító, mindenek előtt: összegező művész. Karcagi kisbíró, Kofaumony stb c. egyéni figurája mindenkor megőrzi nevét.

(Karangozó): Korongozta Kántor... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 16.

MDK

Kántor Sándor, fareka

Kiállítását meghosszabbították

okt. 25-ig.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bn. 1970. okt. 14.

MDK

Kántor Sándor, Jarekas:
népművész 1

A Műcsarnokban látható Kántor Sándor Karcagi Keramikus kiállítása. A brüsseli világkiállítás nagydíjasa 60 éve dolgozik. Falusi Jarekasnál: Ábri Kovács Jánosnál tanulta meg a szakma fogásait. Fejlődésének igen jelentős tényezője lett Györffy István nal való ismeretsége s kapcsolata.
(harangozó): Korongozta Kántor... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 16.

Kántor Sándor, Jarekas

MDK

A Műcsarnok Kamaratermében szept. 25-én kiállítása nyílt meg.

–: Kántor Sándor kiállítása a Műcsarnokban 6.

Népszabadság, Bp. 1970 szept. 26.

MDK

Kántor Sándor, Jurcsa

A népművészet mestere, kiállítása nyílik meg a Műcsarnok kamaratermében.

—: Hír

7.

Népszabadság, Bp. 1970 szept. 25.

Kántor

Szerepel a ventendrei múzeum
háslatán

Miklós Pál: Szentendrei művészet

Kritika 1969 XII. sz. 15 old.

MDK

Kántor Sándor, farekas

Gyűjteménye kiállítása szept. 25-én
nyílik meg a Múcsarnokban.

— : o Népszavészet 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 25.

Kántor Sándor, népművész, parekas

MDK

A Műcsarnokban megnyílt tárlatának rövid „genetetikus" ismertetése. (Győrffy István öntöző hatása, a régi formák, a táj-elemek stb.)

Gali Sándor: Egy élet munkája

7.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 3.

Kántor Sándor, Jazekas — MDK

A népművészet mestere; a brüsszeli világkiállítás nagydíjának tulajdonosa.

Érdekesség: a szabadban alszik 25 év óta.

— : Hír

6.

ESTI HIRLAP, Szp. 1962: febr. 14.

MDK.K-

Kántor Sándor

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 ápr.8.lap 4.

-X-

MDK

Kántor Sándor, fazekas

A kazeagon élő Kántor Sándor művei világszerte ismert értékei a nagykúnsági fazekasságnak.

—: fazekasmúzeum Mezőtúron

8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 25.

M.D.K.

Kántor Sándor, fazekas népművész

Karcagi műhelyének megörökítésére, szerző szerint, fel kellene hívni az utódok figyelmét.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1965. XI. évf. 4. sz.
177. old.

Kántor Sándor
farekas

M.Dl.

Végiani Gyula ~~farekasnál~~
Kántor Sándor farekasnál
tanult Karcagon.

Zsigmondi Mária: Vásárhelyi várlatok
Nők Lapja, 1966. március 5 - 14 lap

Kántor Sándor karcagi fazekas M.D.K.

Részt vett a kiállitáson

/f.r./ Megnyilt a népművészet mestereinek idei ki
tása
Magyar Nemzet 1964. szeptember 8. 5.l.

M.D.K.

Kántor Sándor népmüvész M.D.K.

karcagi fazekas
Munkája az egri muzeumban

Bakó Ferenc: Az egri mügyüjtemények története 26.1.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

Kántor Sándor népművész M.D.K.

karcagi fazekas

Munkája az egri muzeumban

Bakó Ferenc: Az egri mügyűjtemények története 25.1.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

Kántor Sándor népművész M.s.Z.

70 éves karcagi fazekas, , télen-nyáron a szabadban alszik, majd jeges vízben és hóban mosakszik .

Napi krónika
Magyar Nemzet 1964. január 23. 6.1.

Kántor Sándor népművész M.D.K.

karcsai agyagipari művész , idén rendezi meg Budapesten első gyüjteményes kiállitását.

Képzőművészeti napló

Magyar Nemzet 1964. január 266 13.1.

MDK

Kántor Sándor kerámikus

Résztvett a Berlini Nemzt.Kézművesipari Kiáll.-on.

Cikk: Magyar kézművesipar a berlini kiáll.-on.

Magyar Iparművészet, 1938. 158.lap

Kántor Sándor
nép művész

M.D.K.

Karcagi „Misha korso"
(repro)

Markos Erzsébet: Nyppelk helyett – művészi alkotás
Nők Lapja, 1965. február 13 – 26 lap

Kántor Sándor, népművész MOSK

Vosztok és Lunyik mintájú
virágvázát készített.
A Kántor-műhely termékeiből egy
tokiói cég mintagyűjteményt
rendelt.
— :Hír

6

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. nov. 15.

MDK

Kántor Sándor fazekasmester

-rp-: Az élő magyar keramika seregszemléje. Magyarország 1942. nov. 6.

Kántor Sándor M.D.K.

a népmüvészet mestere

egy finnországi magyar népmüvészeti kiállitáson mutatta be a kunsági agyagedények készitési módját.

Napi krónika

Magyar Nemzet 1964. december 20. 4.1.

MDK

Kántor Sándor, népművész
farekas

A 75 éves Karcagi népművész
nyilatkozata életéről, műveiről
sikereiről.

H. M.: Kántor csinálta Karcagon

4

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 27.

M.D.K.

Káulor Sándor, karcagi fazekas

népművész, nevét világszerte ismerik. Műveivel sok európai kiállításon szerepelt.

Kapalyag Imre: Budapest - Debrecen - Nyíregyháza Bp. /1960/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 7.köt./

67 old.

Kántor Sándor, fazekas népművész MDK

A Karcagi népművészeti mester
művei Komoly sikert érnek el.

–: Ma nyílik meg a III. Országos Népi Ipar=
művészeti Kiállítás 9

NÉPSZABADS

, bp. 1966. ápr. 2

Kántor Sándor, [farekas MDK
népművész

A karcagi farekas kiállítást készít elő a márciusi párizsi magyar betekre. Itt félévszázados munkásságának legnebb darabjait mutatja be.

— : Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG 1966. febr. 19. [Vidéki]

M. D. K.

KÁNTOR Sándor fazeras

Karcagi mester. —

Brüsszelben aranyérmet nyert.

Katkó István: Altáldi nétmüné-

szek

Magyar Nemzet 1961. júl. 21. 4. l.

Kántor Sándor, fazekas, népművész

TI Dh

A karcagi fazekas „a népművészet mestere". Zölmázas étkészletei, italos készletei, gyümölcsmosói, kerámia lámpatestei kerülnek kiállításra.

–: Országos Népi Iparművészeti Kiállítás nyílik a Műcsarnokban 9.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. aug. 4.

M.D.

Kántor Sándor
népművész

Cserép szobrát mutatta be
a tárlaton.

Ónody György: Mohácsi kersók, siklósi mozaikedények
Dunántúli Napló, 1958. jun. 25 - 2 lap.

Kántor Sándor
népművész

M.D.K

Karcagi cserép a „tyúkanyó
vára" c. munkája

— ács — : Népművészeti cserép a lakásban.

Magyar Ifjúság, 1961. márc. 11.

MDK

Kántor Sándor

karcagi fazekasmester nél

---: Népművészeink alkotóműhelyében.

Népakarat. 1957. márc. 10.

MDK

Kántor S. keramikus

Népmüv. házip. és ipm. kiáll. Rigában.
M. Iparművészet 1956. 1.sz. 4.l.

Kántor Sándor MDK

keramikus

Az Iparmüvészeti Társ. Karácsonyi Vására. kiáll.
Magyar Iparmüvészet 1937. 247.o.

Kántor Sándor

fanchas

M.D.K

Somogyi Árpád első tanulmányait
Kántor Sándormál végezte

Csap Erzsébet: Somogyi Árpád
Művészet, 1963. julius – 33 lap.

MDK

Kántor Sándor keramikus, Karcag

O. Iparm. Be Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet.

1929. 133. l.

KÁNTOR SANDOR
keramikus, 1959 Karcag

Iparművészeti Muzeum Évkönyve V. évf. 1962. 38.1

MDK

Kántor Sándor

Az Iparművészeti Társulat kiáll. Magyar Iparművészet 1930. 145 l.

MDK

Kántor Sándor fazekas

3.M. ipm. és népműv. kiáll. 1955. Ipm.Muz.

MDK

Kántor Sándor

Tyemerin, Sz: M. Népm. és Ipm. kiáll. Moszkvában
Sz.M. 1954. 138 l.

Kántor Sándor

Fazekas népművész elutazott Bécsbe, hogy Dévényi Sándor ötvösművésszel együtt a vásáron műveiket bemutassák

Északmagyarország 1959. szept. 6. 4. l.

Kántor Sándor fényképe

Pereckulacs tiszafüredi fényképész alapján.
1953 körül.
19 cm. papír
a Népművelési Int. tulajdona
- Repr.

Molnár László: Fényképész. Bp. 1963.
33.

Kántor Sándor farekasmester

Kompótos készlet (habanoid hagyományok)
1958.
a Nejmüvének HTSz tulajdona
Kepr:

Molnár Lóuló: Farekasság. Bp. 1963
33.o.

Kántor Sándor farekasmester

Váza írókás díszítéssel
1961.
15 cm magas
a művén tulajdona
Repr.

Molnár László: Farekasság. Bp. 1963.
330.

Kántor Sándor fazekasmester

Tálat tartó menyecske, tiszafüredi hagyományok alapján.
1958 28 cm magas.
a Népmű vészek HTSz tulajdona
Szinés repr.

Molnár László: Fazekosság. Bp. 1963.
32:0

Kántor Sándor fafaragómester

1953-ban a „népművészet mestere" címet kapta.

Molnár Lóránt: Fafaragás. Bp: 1963.
29.o.

Kántor Sándor farekasmester

Tanítványa F. Szabó Miklós farekasmester

Molnár Lőrelő Farekasság - Bp. 1963

14 cm

Kántor Sándor fazekasmester

karcagi fazekasmester.
30-40-es években iparművén lett.
rént vett az Iparművészeti Társulat rendezte
kiállításokon

Molnár László: Fazekasság Bp. 1963.

13.0

Kántor Sándor

Szeptemberben múlt 76 éves, 60 éve kerámiázik.
Szekszárdi származású.
A Brüsszeli világkiállítás nemzetközi zsürije Grand-Prix-vel tüntette ki faszobrait, így K. S.-ét is.

[IV. 49-50 l.

Gonda Géza megnyitója K. S. kiállításán a Műcsarnokban; Ipari Művészet, 1970.

Kántor Sándor

Műcsarnoki kiállításának megnyitóját hozza a lap Gorka Géza tól.

Ipari Művészet, 1970. IV. 49-50. l.

Kántor Sándor

Kiállít a Műcsarnokban

Kiállítási katalógus
Szocialista művészetért, 5. l.

1970. nov.

Kántor Sándor

Foto a művész néhány alkotásánál

Kiállítási Palota
szocialista művészetért 1970. nov.

Kántor Sándor, farekas

– a népművészet mestere. Edényei: Miska korsó, Miskáné és a kotlós, kerek kulacs.

Miska és társai
Magyar Ifjúság, 1971. aug. 20. 16. l.

MDK

Kántor Sándor, a népmüvészet mestere

garai: Régi budai házacskák a bécsi vásáron.
Népszava, 1959. szept. 1o. 2.1.

KÁNTOR Sándor fazakas népmüvész M.N.K.

/Karcag/

a brüsszeli világkiállitáson aranyérmet nyert.
Az Egyesült Államokból érkezett megrendelésre 78 Mária Terézia korabeli huszárt ábrázoló "Miska-korsó" mintá
A madárformáju vázákból 80-at szállitanak Angliába,
Mühelyében elkészült az első modern vonalu kunsági gyümölcstartó,
Megformázta a 6 személyes uón. nyomott szélü hidegtál-készlet első darabjait is.

Uj müveken dolgozik Kántor Sándor
Magyar Nemzet 1962, szeptember 16. 6.l.

MDK.

Kántor Sándor

Kiállitásának hirdetése

Szocialista Müvészetért 1965 julius, lap 5.

Kántor Sándor, fazekas népművész MDK

Hetvenéves a karcagi fazekas, akit Brüsselben nagydíjjal, itthon A népművészet mestere címmel jutalmaztak.

(fém, kép)

Böcz Sándor: Jászkunsági számvetés 6-7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jan. 14.

Kántor Sándor.

Karcagi népi iparművész.

I. ~~Képzőmű~~ Ipar-művészeti kiállításon színes „Miska-kancsó"-ja szerepel. (említve.)

Szabad Nép, 1952. aug. 17.

MDK

Kántor Sándor I.dij

fazekas

Ipm. és képzm. felszabadulási dijak. SzM. 1955.
48 l. /Hirek/

MDK

Kántor Sándor keramikus

Magyar Iparmüvészet, 1931. 39. l.

MDK

Kántor Sándor

"Miska kancsója"

Rényi P: Az 1. Iparm.kiáll. Szabad Nép, 1952. aug. 17. 7.1.

R.D.K.

KÁNTOR Sándor tarekas

a nésmüveszet mestere

A brüsszeli világkiállítás nagydíja-

nak tulajdonosa

Ilusszontrat éve a szabadban alszik

Magyar Nemzet 1962. február

mdk

Kántor Sándor fazekas, a Népmuvészet mestere

A karcagi fazekas a brüsszeli világkiállitásra készül. Híres figurai: Abrák a 41. lapon: Miska Kancsó, Cserép Marcsa, Agyag Manci

K. Gy: A Népmuvészet mesterei: Kántor Sándor

Népmuvelés, 1957. 4.sz December 41. l

Kántor Sándor - MTK

nagydijat kapott

Átadták a brüsszeli világkiállitás művészeti dijait.
Népszava 1959. március 11.

MDK

Kántor Sándor

A brüsszeli világkiállitás nagydijjal tüntette ki.

Esti Hirlap 59 sz. 1959. márc 11. 2 old.

Kántor Sándor, népművész 17 Dec

Művei a brüsszeli világkiállításon elnyerték a kiállítás nagydíját.

Műveiben mindig újat akar alkotni.

Szabadi Sándor: Szépség s harmonitás 8.l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. dec. 14.

09

Kántor Sándor
népművész

M.D.K.

Munkáinem használja fel a
népművészet formáit sem a
díszítőelemeit

Gyurkó László: Népművészet és iparművészet
Élet és Irodalom, 1961. szeptember 2 – 10 l.

mdk

Kántor Sándor – népművész, fazekasmester
(Korcag.)

A brüsszeli világkiállításon nagydíjat nyert.
Lakása házi múzeum

L.V. Miska-kancsó és cakkos tányér
Népszava 90 évf 117. sz. 1962 máj 22. 1l.

Kántor Sándor MMK

kerámiáival szerepelt a /szolnoki/
Damjanich Múzeumban rendezett kiállításon.

Hortobágyi László: Cserepasorok a megyei képző- és
népművészeti kiállításról.
TISZAVIDÉK, 1957. aug. 16 15.

Kántor Sándor, népművész

Dk

Karcagi zöldmázas likőrös-kénlet.

Kántor Sándornak, a népművészet mesterének munkája. [Repr.]

Dr. P. J.: Népművészeti tárgyak a modern lakásban

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 30.

9.l

Rómay Mária

Kántor Sándor: Kályha, /kerámia/

SZABAD MŰVÉSZET

1955. 4. sz. 185.1.

/Domanevszky Gy.: Iparművészeti kiállitás és pályázat/

Rónay Mária

Kántor Sándor: Váza /agyag/

SZABAD MÜVESZET

1953.máj.-jun.sz. 144.l.u.

/Lengyel Gy.: A népmüvészeti pályázat eredményei/

Kántor Sándor, fazekas népművész DDK

Elutazott Bérsbe, hogy a nemzetközi vásáron megnyíló magyar kiállításon ismertesse munkáját a látogatókkal.

-: Eredményesek a külföldi vásárok magyar kiállításai

Népszabadság, Bp. 1959. nept. 4. 6.l

Kántor Sándor, népművész
Jarekas

MDk.

A hírneves kurcagi Jarekas népművész: Kántor Sándor mondotta az országos találkozón: „Tanulni s tanulni kell, mert a művészet számára senki sem öreg."

Magyar István: Gondolatok a népművészeti hónap után

Népszabadság, bp. 1959. szept. 18.

8.1

Kántor Sándor

karcagi farekas

lánd

Szabad Művészet

1952. 8 n. 381. l.

Nán László

várfelügyelő

Kántor Sándor

karcagi fazekas.

laid

Szabad Müveszet

1952. 12 v. 617 l.

MDK

Kántor Sándor, népművész, kerámikus

A Karcagi kerámikus népművész eddigi munkásságáért kapott művészeti díjat.

—: A Szabolcs-Szatmár megyei tanács művészeti díjait 6

Népszabadság, Bp. 1970. május 1. [Vidéki]

Kántor Sándor

A Szolnok megyei Tanács Művészeti Díját kapta meg.

Magyar Hírlap, Bp. 1970. máj 1.

Kántor Sándor

Méltatás (+ fénykép – munkakörben)

(Cs) Műveikkel alemni esmiék igazát kiérdetik

Szolnok megyei Néplap, Szolnok 1970. máj. 1.

MDK

Kántor Sándor, fazekas
népművén

A hetvenötéves népművén Karcagi műhelyében tett látogatást a riporter. Kántor Sándor beszámolt arról, hogy hogyan lett Korán János Karcagi fazekasmester inasából sok munka, tanulás (- Györffy István volt egyik öntörzője) útján világszerte ismert, elismert, díjazott keramikus.

Gali Sándor: Két fazekas népművén 4.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 16.

Kantor Sándor

farchas

d

Mag. Iparm

1938. 151 l.

NÁPOLYI FESTŐ, XVII. század

Az irgalmas szamaritánus

Vászon, olaj, 66×110 cm.

A San Marco-gyüjteményből.

Nagy. Zoltán: La mostra della pitt napoletana. Corvina, 1938., 585. l.

NÁPOLYI FESTŐ, XVIII. század

Remete Szent Pál

Vászon, olaj, 120×95 cm.

A San Marco-gyüjteményből.

Nagy. Zoltán: La mostra della pitt napoletana. Corvina, 1938., 585. l.

NÁPOLYI FESTŐ, XVIII. század

Csatajelenet

Vászon, olaj, 48×65 cm.

NÁPOLYI FESTŐ, 1720-ból

Eljegyzés

Fa, olaj, 24×40 cm.

1720-as évszámmal.

Nagy, Zoltán: La mostra della pittu napoletana. Corvina, 1938., 585. l.

NERI DI BICCI (firenzei festő, 1419—1491

Tóbiás az angyallal és Szent Jeromos (95. kép)

Fa, tempera, 35×26 cm.

A Bertinelli-gyüjteményből.

Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1916.

Kántor Sándor

karcagi fazekas
1953. a népművészeti
pályázaton I. sö di-
jat kapott

Szabad Művészet
1953. 3. sz. borítók
A népművészeti pá-
lyázat eredménye,
képpel.

Lengyel Gy:

Kántor Sándor

Karcagi fazekas a tisza füredi stilust keltette életre, formában és díszítésben egyaránt széles skálájú művész, az alábbi kiállításon

Domanovszky György

Népművészeti és iparművészeti kiállítás –

Sz M. 1953. 201. 1

Kántor Sándor

Keramikus

fazekas

László

Szabad Művészet

1955. 185. l.
186. l.

Kántor Sándor

kárcagi fazekas

vród

=

Népművészeti ipari művészeti kiállítás. Budapest. 1953. aug-okt. 12. lap-

Az ő edényei az egykori mezőcsáti és tiszafüredi edények mögött szépségben semmiben sem hátrább valók

Kántor Sándor

Karcag

Népművészeti és ipar-
művészeti kiáll-
Műcsarnok. 1953.
aug-okt.

XI. tábla

Perecsulacs.

Kántor Sándor, Kossuth-díjas fazekasnüvész, a Népnüvészet mestere.

Karcagon Kántor Sándor munkáit találjuk a Tájházban. Ápr. 1.- okt. 31.-ig látogatható a gyűjtemény. A Tájház bemutatását a Györffy István Nagykun Múzeumban kell kérni, címe: Kálvin u. 4.

Lénárt Judit: A fazekasság nyomában...

Turista, 1984. máj. 17.- old.

Kántor Sándor, fazekus

L: Kovács Lóránt

-: Heti ajánlat.

3.

Új Tükör Br. 1986. dec. 7.

XXIII/49

M.D.K.

Kántor Sándor.

Keramikus müvész arany érmet nyert kerámiáival Brüsszelben.

Napló.

Magyar Nemzet 1961.juli 20. 4.old.

Kántor Sándor a Népmüvészet Mestere

"Karcagon készitti fehér alapon, szines diszitésü edényeit, közöttük a hires csillagos kulacsot és emberfejes butykosokat," irja Koós Judit a Mücsarnokban rendezett, Népmüvészeti és Iparmüvészeti Kiállitáson bemutatott müvekről és készitőikről.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. aug. 29.
IV. évf. 18. sz. 8. lap.

Kántor Sándor fazekas
Karcagon él. Kiállítása nyílik a
Műsarnokban

Nagyar Nemzet 1970 IX. 26 Gold.

Kántor Sándor fuzelas 2

előbb A'csi Kovács János fuzelas mesternél dolgozott, majd mikor felszabadult, a pécsi Zsolnay Porcelángyárba lenült.

Meggyar Nemzet
1969 május 1

Kántor Sándor

3

Karcagi Biró
Karcagi Bundás
Misla Gelésége
Agyag Manci
Nagydisznó c. művei emlitve

Magyar Nemzet
1969 május 1

Kántor Sándor

1

a népművészet mestere

a brüsszeli Világkiállításon Grand Prix-t nyert.

Nyugat Nemzet

1969 augusztus 1

Kántor Sándor népművész

A hűsaknakban

Ziánitása nyílt

Magyar Nemzet 1970 X. 11 Gold.

Kántor Sándor népmutvész

A húsaknál bon

Kiámítása nyílt

Magyar Hemzet 1970 IX. 27 Gold.

Kántor Sándor négyszüvész
A hűszarmatban

Kiáhítása nyílt

Nagyar Nemzet 1970 X. 4 Gold.

Kántor Sándor nép mű vész farekas
Kiállítását meghosszabbítottók a
műcsarnokban

Nagyon Nemzet 1970 X. 14

4 ed

Kántor Sándor négyszüvész
A hűsárnokban
Kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 X. 18 Gold.

Kántor Sándor

A „Négy művészet kiváló mestere".
Kiáhítorsa volt az idén

Magyar Nemzet 1970 XI. 26 10 old.

MDK

Kántor Sándor

kerámia munkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Kiszimi

Kántor Sándor fazelas

Művelt Nép, 1953. jún. 6. 15. old.

Kántor Sándor fazékas-népművész.Karczag.

Béke és Szabadság.1953.34.sz.aug.19.11.1

Kántor Sándor iparmüvész.

Szab.Nép.1952.194.sz.aug.17. 7.l.

Kántor Sándor fazékas-mivés, Karcag.

Béke és Szabadság. 1953. 35. sz. aug. 26. 8. 9. l

Kirimi

Kántor Sándor

Irod. Ujság, 1953. aug. 29. 8. old.

Kántor Sándor, farekas népmivén MDK

Vékony Sándor farekassal együtt kiállított a Régiposta utcában.

G. M.: Butella vagy butélia 2.

ESTI HIRLAP, Dp. 1964. máj. 29.

Kántor Sándor

"Asszonyfigura tállal a fején" (sines repr.)

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Miállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Nagy Miska - kanásó" (sinos regn.)

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Riállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Asszonyfigura tállal az ölében"
(színes repr.)

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Riállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Pásztói tól" színes repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere, 1970. Műcsarnok Riallítása

Kántor Sándor

"Pásztori tál" műves nepr.

Kántor Sándor a Képművészet Mestere, 1970. Műcsarnok kiállítása

Kántor Sándor

"Nagy vetlyes tyúk" (színes rajz)

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere, 1970. Műcsarnok
kiállítása

Kántor Sándor

"Nagy ülő figura" színes repr.

Kántor Sándor a Népművészet
Mesterei, 1970. Műcsarnok
kiállítása

Kántor Sándor

"Pörgekalapos férfi figura" (sines repr.)

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Tánjér" színes repr.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Szilke" színes repr.

Kántor Sándor a Népművészet mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Mostóstál (Kaspó, fehete)" színes repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere Riállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Madártól (Kaspó, fehér)" színes rep.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Diállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Fehér butykos" sinus regn.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Feketéskészlet" súnes repr.

Kántor Sándor, a Népművészet
Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Fehér butélia" színes nyír.

Kántor Sándor, a Népművészet Mestere Kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Tánjér" színes repr.

Kántor Sándor, a Népművészet
Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Szilke" színes repr.

Kántor Sándor a Népművészet mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Zöld disznó fejével" színes rajz.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Nagyfél (1.) 1953" repr.

Kántor Sándor a Képzőművészet
nestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Naggyal (2.) 1953" repr.

Kántor Sándor a Képművészet
mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Magyar, 1960" repr.

Kántor Sándor a Képzőművészet Mestere
Kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Tánjér" rep.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere
kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Nagytál, pásztori stílusú" vegyes.

Kántor Sándor a Képzőművészet Mestere
kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Két tál" repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere
kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Hordárkulcs" rajz.

Kántor Sándor a Képművészet
Mestere kiállítása
1970. Miskamal

Kántor Sándor

"Tál" repr.

Kántor Sándor a Népmiknészet
Mestere kiállítása
1970. Miksamol

Kántor Sándor

"Napsugár festővel, 1952" repr.
(Kántor és Szabó)

Kántor Sándor a Képzőművészet
Mestere kiállítása,
1970. Miskolcon

Kántor Sándor

"Két tányér" repr.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere kiállítása
1970. Miksamol

Kántor Sándor

"Butykos" repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Kulacs" repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere
kiállítása, 1970. Miskolcon

Kántor Sándor

"Kulacs, 1954." rézm.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere
kiállítása, 1970. Miskolcon

Kántor Sándor

"Kunpokarak" repr.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Madárváza" repr.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Butykos" rézm.
(1953.)

Kántor Sándor a Népművészet Mesterei
kiállítása, 1970. Miskolc

Kántor Sándor

"Betyárpokár" repr.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Ziállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Síkra és térsíkra" repr.

Kántor Sándor a Képzőművészet
Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Halas Rumpolók" repr.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere kiállítása, 1970. Művésznél

Kántor Sándor

"Páros női figura" repr.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere Kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Ételhordó" rézm.

Kántor Sándor a Népművészet
Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Szilke és komaszilke" repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere Kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Terek kutyával" repr.

Kántor Sándor a Képzőművészet Mestere
kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Butykos" a repr.
(1952.)

Kántor Sándor a Képzőművészet Mestere
kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Bolály (Kántor és Szabó) repr.

Kántor Sándor a Képzőművészet Mestere
kiállítása, 1970. Tücsamal

Kántor Sándor

"Ételhordó" repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Könyvbutélia" repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere
kiállítása, 1970. Mucsarral

Kántor Sándor

"Butéliák" repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Kakas" repr.

Kántor Sándor a Népműveset Mestere kiállítása, 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Tanyán" repr.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere
kiállítása 1970. Mátrában

Kántor Sándor

"Korzó" 1970.

Kántor Sándor a Népművészet Mestere
kiállítása 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

"Kántor Sándor brüsszeli Grand Prix diplomája" foto (repr.)

Kántor Sándor a Népművészet Mestere kiállítása 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

Szeretet Kántor Sándor kiállításának
katalógusához (terj. 7 old.)

Kántor Sándor a Népművészet Mestere
kiállítása 1970. Műcsarnok

Kántor Sándor

Stilusait illetően ismeretesek a sáros-pataki, tiszafüredi stb. 1953-ban Kossuth díjjal tüntették ki; 1958-ban a Bruxelles-i Világkiállításon nagydíjat nyert.

-bozóky- Ausstellung des Volkskünstlers Sándor in der Kunsthalle. Neueste Nachrichten, Budapest, 1970. okt. 10.

Zl.

Kántor Sándor

40-50 éves gyakorlat után kialakult egyéni stilusa; eredeti színekkel dolgozik – alkotásai közül figyelemreméltók „Miska" korsói. Különböző stilusban dolgozik.

-bozóky-: Ausstellung des Volkskünstlers Sándor Kántor in der Kunsthalle. Neueste Nachrichten, Bp. 1970. okt. 10

2 l

Kántor Sándor

Utóbb Ungvárott, az ottani ipariskolában folytatta tanulmányait. Az 1920-ban rendelkezésére bocsátott műhelyben kezdett el dolgozni, művei azonban nem mutattak fel művészi értéket.

-Bozóky- Ausstellung des Volkskünstlers Sándor Kántor in der Kunsthalle. Neueste Nachrichten, Dpest, 1970. okt. 10.

21

Kántor Sándor

kiállítása a Bp-i Műcsarnokban nyílt meg, ahol a 75 éves mestere a népművészet-nek műveit mutatta be. Karcagon született, kezdetben egy fazekasmesternél tanult.

- bozóky - Ausstellung des Volkskünstlers Sándor Kántor in der Kunsthalle. Neueste Nachrichten, 1970. okt. 10, Bpest

Kántor Sándor

Kántor Sándor népművész Kar-
cagon, Edényei összhatás ában
leginkább a tiszafüredi tálakhoz
hasonlítanak. De egyszerűségében
mégis karcagi.

T.E.: Kántor cserepei.
Tükör, 1976. ápr. 6 – 14. oldal.

Kántor Sándor

Kántor miskodott Ácsi Kovács
Jánosnál, majd a Zsolnay gyár-
ban dolgozott. Önálló csak az
elsőrifaghálóni ut cím lett. Kán-
tor Sándor most 81 éves.

T.E.: Kántor cserepei.

Tükör 1976 ápr. 6-14 oldal.

Kántor Sándor

Kántor Sándormak kiállítása volt Tokióban, Helsinkiben, Indiában és Belgiumban. A brüsszeli világkiállításon nagydíjat kapott szellemes figuráiért.

T.E.: Kántor versei.
Tokiói, 1976. ápr. 6-14 oldal

Kántor Sándor 1.

n épi iparmüvész.A Fehérvári uti müvelődési házban nyilt meg Népi iparmüvészetünk kiállitáson szerepelt és ott vette át az elismeró oklevelet.

Az apja cselédeskedett,és ő hosszu ideig nem látta. Szógatanyán laktak és továbbtanulásról szó sem lehetett.Karcagon szegődött egy mesterhez fazekasinasnak.

Magyar Hirlap 1975/177/5
Sárközi:Vallomás agyagban

Kántor Sándor

karcagi fazekas népmüvész mühelyében forgat dokumentumfilmezt a Szolnok megyei amatör és dokumentumfilm studió.

Magyar Hirlap 1975 66/8

Kántor Sándor népművész

Alkotásaiból kiállítás nyílt Karcagon.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 13. 8. l.

Kántor Sándor

Kalocsai népi kerámikusművész, a Szolnok megyei Tanács 01 évi művészeti díjazottja.

Magyar Hírlap, 1970. V. 1. 9. l.

Kántor Sándor, Jarekas

A sok nemzetközi sikerrel is büszkélkedhető Karcagi Jarekas új formákkal gazdagította a nagymúltú nagykunsági Jarekas népművészetet.

— :o Kántor Sándor 8.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 11.

Kántor Sándor
77 éves fazekas népművész alkotásaiból
állandó kiállítást rendez a Karcagi
Városi Tanács a Szolnok megyei Tanács
segítségével. Megvesznek egy százévesnél
öregebb nádfedeles-házat és itt rendezik
be a Kántor Sándor Fazekas Múzeumot.

Magyar Hírlap 1971/163 13 old.

Wainter Sandor
Karcagi népművész mintái.

A Nagykunság népművészete

Népművelés 1973/5 borító 4 old

Kántor Sándor népmüvész

197o. oktoberében kiállitása volt a Mücsarnokban. Mezőturon tanulta a fazekasságot. Először a pécsi Zsolnai gyárba került, majd Ungvárra.
A háboru után sorban nyilnak a kiállitásai, munkáit csakhamar az egész világon ismerik.

Kortárs 197o/12 2oo9. old.

Kántor Sándor, Jazekas,
népművész

Kareagi műhelyében, – házi múze-
umában — 13 perces filmet forgattak.

— Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 7.

Kántor Gándor

jeles farzekas-népművészként ismert Karcagról.

(x): Folk art in man's environment. Daily News, Budapest, 1972 okt. 10.

61

Kántor Sándor, Jarekas,
népművész

Nemcsak a nagykunsági, de a tiszafüredi és a mezőcsáti népi díszítőművészet hagyományait is őrzi kerámiáiban.
Műhelye Karcag egyik idegenforgalmi nevezetessége.

Antalffy Gyula: Karcag 1846 – 1852

Élet és Tudomány, Bp. 1971. szept. 24. XXVI/39.

Kántor Sándor fazekas (80 éves)

A riport a közép-tiszai fazekasokról készült, melynek keretében meglátogatták Karcagon Szabó leibályékat, Kántor Sándorékat ifj. Fazekas Lajost és Gonda Istvánt műhelyükben.

Szolnoki stúdiónk jelentkezik.

1993. VII. 19. Petőfi 13.03 |11| Z.

Kántor Sándor
népműven

Kántor Sándornak a népművészet
mesterének keramika bemutatója
Balassagyarmaton lesz.

-.- : Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973. április - 46.oldal

Kántor Sándor, keramikus
népművész

Minden népművészeti boltban
kaphatók lesznek kerámiái.

— : Népművészeti napok M. 10.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 19.

Kántor Sándor
karcagi fazekasmüvész

MDK

Szerepelt a Népi Iparmüvészeti Tanács Régiposta utcai helységében megrendezett kiállitáson

(gyurkó): A népmüvészet mestereinek kiállitása.
Élet és Irodalom. 1964 szept. 19

Kántor Sándor, farekas

1

1894-ben született Karcagon. Á. Kovács János karcagi farekashoz állt be inasnak. Karcagon nem volt farekasművészet. Kántort Győrffy István (1927-ben találkoztak) biztatta a tiszafüredi, kihalóban lévő farekasművészet felújítására. (Miskakorsót, tányérokat, tálakat, butellákat ad mintául.)

Somogyi Árpád: Kántor Sándorról 29-31.

KRITIKA, Bp. 1970. december

VIII./12

Kántor Sándor, Jarekas

2

A Miskakorsó mellett hamarosan önálló művek jelennek meg: a Karcagi bíró, a kislandás asszony, csodálatos minták, írókával sajtolt fehete kakasok, szép madarak, s nonfigurativ, dekorativ formák is.

A továbbiakban az ismertetés írója személyes élményeiről számol be: ismeretségükről, emlékeiről, benyomásairól, a népművész sajátos egyéniségéről, sorsáról.

Somogyi Árpád: Kántor Sándorról 29-31.

KRITIKA, Bp. 1970. december VIII./12.

Kántor Sándor, Jarekas

3.

Művészete – állandóan gazdagodik, tágul.
Újabb {népraji / népművészeti tájak jelentek meg művészetében.
(Pántó, Merőcsát, Merőtár stb.)

A brüsszeli világki-állításra kénített figurái-
ban érte el művészete csúcsát.

„Gyűjteményes Kiállítása a Műcsarnokban
számadás is."

Somogyi Árpád: Kántor Sándorról 29-31.

KRITIKA, Bp. 1970. december VIII/12.

Kántor Sándor, Jacobs,
népmű vén

Kalasos kanció : Repr.

— : Kalámia

Címoldal
[Elülső - Külső - borító]

KRITIKA, Bp. 1970 december VIII/12

Kántor Sándor, Jacques

Egy hőcsög, egy horsó

s'két tál

: Repr

— : Kántor Sándor

Műmellékelet: 4.o.

KRITIKA, Bp. 1970. december VIII/12.

Kántor Sándor, farekas.

Edénysek

Repr.

— : Kántor Sándor

Mümelléklet : 3.o.

KRITIKA, Bp. 1970. december VIII/12.

Kántor Sándor, Jarekas

Három kanonó

Repr

— : Kántor Sándor

Mümelléklet : 2.

KRITIKA, Bp. 1970. december VIII/12

Kántor Sándor, parekas, népszüven

Két tál:

Repr.

— : Kántor Sándor

Mümelléklet : 1. v

Kritika, Bp. 1970. december

VIII/12

Kántor Sándor, fazekas

A 80. éve felé közeledő karcagi népművész mintegy félezer butéliát, tálat, tányért készített a Vadászati Világkiállításra. A szíves motivumokkal gazdagon díszített tárgyak vadászati jelenetekét ábrázolnak.

— : Fazekasok a VVK-n 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 23.

Kántor Sándor, Jarekas

77 éves Jarekas népszű vész, Karcag nagy szülötte.

Műveiből állandó kiállítást rendeznek.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 13.

Kántor Sándor, fazekas

Kiállították sok nép alkotását.

– : Megnyitották a tihanyi fazekasházat

6.

Népszabadság, Bp. 1971, júl. 4.

Kántor Sándor

A karcagi fazekasmester kiállítását Gorka Géza nyitotta meg.

K. Á. Gorka Géza Ipari Művészet, 1971. 5. sz. 10. l.

Kántor Sándor, fazekasművész.

A takarékosság a legnagyobb pompa a művészetben s ha a nádudvari, vásárhelyi keramikushagyományokat vizsgáljuk, ha elmélyülünk Gorka Géza, Kántor Sándor és Gádor István művészetében, akkor népi és hivatásos kerámiaművészetünk ezen tendenciáját fedezzük fel.

Losonci Miklós: Csekovszky Árpád.
Magyar Ifjúság, 1981. máj. 15. 31. old.

Kántor Sándor, fazekasművész

a tiszafureái Szűcs Imre fazekas, a népművészet mestere Kántor Sándornál tanult. Karcagon.

Kapcsoljuk a szolnoki stúdiót a Hortobágy kapuja.

1981. VI. 11. Petőfi 12.55 /V. J/.

Kántor Sándor

Népi iparművészeti kiállítás

Major Nemzeti 1983. IX. 17.

Kántor Sándor, fazekasművész

Szűcs Imre, fazekas, a népművészet mestere, Kántor Sándor Karcagi fazekasmestertől volt tanuló

Rózsa András: A kétélű ember.
Magyar Ifjúság, 1981. jan. 16.

Kántor Sándor, fazekas

Domanouszky György: Kántor Sándor

↓

_: Most jelent meg 8.

Nepszabadság. Bp. 1978. jan. 6.

Kántor Sándor, fazekas

L.: Somogyi Árpád [L: 190 o. háloldala]

Kántor Sándor: Beajánló szavak 159.o.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok.1976.dec. XXII/4.

Kántor Sándor, Jarekas

L.: Kósa Klári

— : Néjedalok, korongon 3.

Esti Hirlap,

Bp. 1976. szept. 29.

Kántor Sándor, festmény

l.: Feledy Gyula

-: Az 1978. évi Állami és Kossuth-díjasok 6-7.

Esti Hírlap, Bp. 1978. ápr. 1

Kántor Sándor

A Miska-korsók, irókás tálak világhírű mestere Kántor Sándor ismét kiállít a fővárosban.

—: Kántor Sándor életműve.
Új Tükör, 1978. január 1 - 43. lap.

Kántor Sándor, fazekasművész. (1) Folytatás

A Tiszafüredi Múzeumban időszaki kiállításhoz az ország különböző magán és közgyűjteményéhez kölcsönöztünk anyagot tehát ez az egyedülálló kerámia kiállítás, amely az év végéig látható. — Kántor Sándor szíves, ce készített nagyobb méretű tálakat, szilke formájú, bödönnek nevezett edény, amelyben lekvárt, zsírt, lisztet tartottak. /említve/

Néhány szó zene közben.

1948. X. 31, Petőfi, 11.30 /K J né/.

1.) Folytatás

Kántor Sándor, népi iparművész, fazekas

Népi iparművészetünk világhírű mestere Kántor Sándor tavaszi kiállítását a fővárosban majd Gyöngyösön, a Mátra Múzeumban rendezték meg. A nagyszabású tárlat a motívumok és tárgyak széles skáláján mutatta be az agyagiparosként indult, majd fazekasnak, végül népművésznek titulált karcagi mester fél ev. százados életművét, szinte újból életre keltette a népi kerámiát.

Tasnádi Attila: Búcsú és Köszöntő: Martsa, Kántor.
Hevesi Szemle, 1978. szept. 7. old.

Kántor Sándor, 2) Folytatás

1927-ben a Karcagon élő Kántor Sándor fazekasnak a híres néprajzkutató Győrfi István hívta fel figyelmét a tiszafüredi motívumokra. Kántor ettől kezdve hosszú évekig főként füredi minta kulcs alapján dolgozott és részben ez is hozzájárulhatott nagy hírnevéhez, melyre a füredick külön büszkék.

Néhány szó zene közben.

1978. X. 31. Petőfi, 11.30 (KJné)

Kántor Sándor, Kossuth-díjas fazekas. 3.) Folytatás.

Így születnek meg első önálló munkái a kackiás bajszú Miska-Korsók és a pálinkásbutykosnak használt mintás „cserépkönyvek" (említve), amelyeket az 50-es évektől a figurális jellegű, használati célzatú edények és díszek váltanak fel. Nem véletlen, hogy Kántor a mai kor igényeit is vállaló alkotásaival szerzett világhírnevet s kapta meg többek között az 1958-as brüsszeli világkiállítás aranyérmét. Kántor ma is dolgozik, naponta leül az ősi korongelé és vezeti az 1953-ban általa alapított karcagi fazekasszövetkezetet. A művész most kapott Kossuth-díjat.

Tasnádi Attila: Búcsú és köszöntő: Martsa, Kántor.
Hevesi Szemle, 1978. szept. 8. old.

Kántor Sándor, népművén

A 72 éves karcagi népművén
műveit most Párisban fogják
bemutatni.

6.

— : Hír

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. febr. 18.

Kántor Sándor, fazekas

1951-ben 11 mester szövetkezetet alapított, a Mezőtúri Fazekasok Népművészeti és Házipari Szövetkezetét, melynek ma közel 200 tagja van. Eleinte a nagyobb műhelyekben folyt a közös munka. Felmerült, hogy új közös műhelyt kellene építeni, amire 1955-ben került sor. – A korcsagi Kántor Sándor példa arra, hogy vissza lehet térni a régebbi hagyományokhoz. – Műveszi segítséget nyújtott az indulásban Gorka béza, aki nem feledte, hogy Mezőtúrról indult.

Kresz Mária: Merre tart Mezőtúr fazekassága?
Jászkunság, Szolnok, 1978. 4. 88 old.

Kántor Sándor, fazekas

L.: Kapoli Antal.

21

–: A házi ipari szövetkezetek negyedszázados jubileuma
Népszabadság, Bp. 1978. szept. 24.

Sándor Kántor

Balatonlelle, Kulturhaus: Holzschnitzerei von Antal Kapolyi sen. und Keramiken des Volkskünstlers Sándor Kántor.

Ausstellungen in der Provinz.

Daily News, 1978. aug. 4.

Kántor Sándor, fazekasművész

1958-ban a Brüsszeli Világkiállításon a karcagi Kántor Sándor Grand Prix-t nyert, fazekas munkáiért. (említve)

Szente Erzsébet: Népművészetünk sikeres negyedszázada.
Dalgozók Lapja, 1958. júl. 9.

Kántor Sándor, a népművészet mestere.

Ma délben az Országházban Kossuth-díjban részesült a művész.

TV-Híradó.

1978. ápr. 1. TV. 19.30. |V Gné|.

Kántor Sándor, 2.) Folytatás.

Kántor 1906-ban, 13 évesen jegyezte el magát a fazekaskoronggal, majd Pécsett, a Zsolnay-gyárban, illetve az ungvári agyagipari szakiskolában képezte magát. Világháborús katonaévek után, 1920-ban váltja ki iparengedélyét, s kezd munkához a karcagi közbirtokosság téglagyárában. Fontos fordulópontja megismerkedése Györffy Istvánnal, a néprajztudóssal, aki a Közép-Tisza vidék nagy múltú népi kerámiakulturára tereli figyelmét. A 30-as évek derekától már új értelmezést, egyéni karaktert ad a megismert és elsajátított stílusnak.

Tasnádi Attila: Búcsú és köszöntő: Martsa, Kántor. Hevesi Szemle, 1978. szept, 7-8. old.

Kántor Sándor, fazekas

Negyedszázados a Népi Iparművészeti Tanács, a NIT. Öt világrész számos országában rendezett kiállításokat. 1956-ban a varsói VIT művészeti nagydíját Nagy Ferenc tabi fafaragó kapta. 1958-ban a brüsszeli Világkiállításon Grand Prix-t nyert a fazekas, Kántor Sándor.

Kovai Iván: A művészet tiszta forrása. Szönetkezet, 1978. aug. 23.

Kántor Sándor fazekas

Népmüvészet mestere

III. Magyar Iparmüvészeti és Népmüvészeti kiállitás Iparmüvészeti Muzeum, katalogusa Bp, 1955

13 lap

MDK

Kántor Sándor [fazekas]

karcagi

Arammal hajtja az őrlő-követ. Vékony Sándor őt is felkereste tapasztalatgyűjtő útján. (más adat nincs.)

Gyenes István: Az agyag művészete

Nők Lapja, Bp. 1953. december 3. [10-12. l.]

MDK

Kántor Sándor fazekas a népművészet mestere; karcagi munkái szerepelnek a Műcsarnok augusztus 20-a tiszteletére megnyílt népművészeti és iparművészeti kiállításán.

Dégh Linda: Népművészeti és iparművészeti kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1953. augusztus 27. [6. l.]

Kántor Sándor, keramikus-iparművész NDK.

1959. márc. 10-én vette át a Magy. Keresk. Kamara tanácstermében a brüsszeli világkiállításon nyert művészeti Nagydíjat.

—: A titkolták a brüsszeli világkiállítás művészeti díjait

Népszabadság. Gy. - 1959. márc. 11. 8. l

Kántor Sándor, keramikus, népművész 07 Dk

Karcagi fazekas. Az alföldi hagyományok szerint mintázza kerámiáit.

–: A népművének vándorkiállításán (Budafok)

Népszabadság, Bp. 1959. ápr. 21. 4. l.

Kántor Sándor, népművész MDk.

Júl. 12-én felaratták a Karcagi Népművészeti Agyagipari Háziipari Szövetkezet új üzemházát. Ez alkalommal a vendégek meglátogatták a 65 éves, külföldön is ismert Kántor Sándor, a népművészet mestere, alkotó műhelyét. – Kántor Sándor 1958-ban elnyerte a brüsszeli világkiállítás egyik nagydíját is.

–: Népművészeti szövetkezet házaratása Karcagon

Népszabadság, bp. 1959. júl. 14. 8. l.

M. O.K.

Kántor Sándor
farekas mester

A népművészet mestere részt vesz a budapesti iparművészeti kiállitáson.

Balázs Éva: Pattó Bandi unokája és a többiek
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 15.

3l

Kántor Sándor, Karcag
Butykos, cserépedény
" "
Kisszilke, "
Pereckulacs, "
Komaszilke, "
Kistányér, "
" "
Tál, "

Ernst Muzeum. I. iparmüvészeti kiállitás. 1952.
18 l.

= Kunné rétka

e/. 1265-ben V. István ~~ifjabb~~ király a
ékát Rátót nembeli Domonkos fia Ist-
erének adományozta, ennek unokája
ri nevet. Tari György ~~fiu nélkül~~
ályra és a Kompolthy-akra hagyja.
rtozik. Az 15o6. évi adóösszeirás
ka. 1552-ben 12, 1554-ben 12, 1564-
hyak kihaltával a község az Országh
~~dolna férjezett Bánffy Istvánné is~~
~~y per 156o-ban dőlt el Bánffyné~~
Országh Borbálának adományozza,
lád kezére került. 1635-ben 4,
portája volt. A XVII. század köze-
Forgách Ádám nyari adományul

Kántor Sándor, Karcag
Táj, cserépedény
Cimeres pereckulacs, "
Miska kancsó, "
546-551. Tányér, "

Ernst Muzeum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
18 l.

67

...ív sitka

...arokk átépités, cseh üvegboltozatok,
...előcsarnok és sekrestye, 1845. Cano-
...Historia Domus 1870-ből. A templom-
...ra volt. A főoltára Sz. Mária tiszte-
.../ Szt. Mihály arkangyal, 2./ a pestis
...styén és Rozália/ tiszteletére szentel-
...-ben Lőrincz József renováltatta,
...ak Szt. Mihály arkangyal lett. Ugyan-
...yek Sz. Máriát, Szt. Mihályt és Feren-

...épitkezés barokkori és klasszicista

...zára vezető lépcsőzet fölött áll. Egy
...részre osztott, a középső tengely kis-
...jobban kihangsulyozza a kapuzat elé
...oldalain két-két dór fejezetü, lá-

Kántor Sándor
lakodalmas kulacs

Ernst Múzeum. I. iparművészeti kiállítás. 1952.
3 l.

30

320

kunów vitka

. A sziráki ev. egyház felszereléséből

t és vésett, hengeres testén hármas vé-
l, csőrös kiöntő, tagolt fedelén csuk-
ekén belül 3 beütött ón próbabélyeg.
ssága 26.5 cm, össz.szélessége 21.5 cm.
t és vésett, hengeres testtel, csőrős
el, gombos billentővel, hajlitott fül-
gak között:
+ 2 "

O t i l i a

MDK

Kántor Sándor

III. Ipar- és Népművészeti kiáll. Iparmüv. Muz. Bp. 1955. 13 l.

Kántor Sándor MDK

A HISZÖV-kiállitáson /Mücsarnak/ bizonyságát adta annak, hogy a népi hagyományokat megőrző fazekasoknak, kályhásoknak még sok , változatos és uj jellegü mondanivalójuk van.

Domanovszky György: Egy népmüvészeti kiállitásról. Müterem 1958 I. évf. 8. sz. 38-40.o.

MDK

Kántor Sándor fazekas, a népművészet mestere

A brüsszeli világkiállítás részére készített munkái: Miska-kancsók, háromszögletű kalapos pálinkás huszárok, Karcagi Bíró, bundás agyag-kanász malacokkal, Agyag Marcsa, Cserép Marci, edényt tartó kofa-asszony-figurák, agyagjércék. (Három agyagjércéről és a Miska-kancsót írókázó művészről fénykép repr.)

– kereki –: Miska kancsó Brüsszelbe megy.

Érdekes Ujság, Bp. 1957. december 21. 6. l.

MDK

Kántor Sándor tarekar, a népmű-
vészet mestere

Karcagon él. A Földművelésügyi Mi-
nisztérium agyagfigurák készítésével
bízta meg a brüsszeli világkiállítás
mezőgazdasági pavilonja számára.

– kereki –: Miska kanász Brüsszelbe
megy.
Érdekes Ujság, Bp. 1957. december 21. 6. l.

MDK

Kántor Tamás ,asztalosmester

Margittay E: Lakásművészeti kiáll. Magy. Iparművészet 1912. 135 l.

Kántor Tamás

MDK

az 1906-os Világkiállításon

szobájára

mindjárt jelentkezett vevő.

Czakó: Milanoi. 1907. 33.o.

MDK

Kántor Tamás asztalosmester

2ooo kor. áll. dij

Iparmüv. Társulatból. Vállalkozók Közl.
19o8. ápr. 29. 3 l.

Kantor Tanda Bestaljösmester

2000 Kor. áll. vál.

Ignatz Tschmelitsch. Wollenbeck Edel.
1904. Épr. 29. I 1.

MDK

Kánya István

polg.isk. rajztanár

Rajzoktatás, 1943. 72 l.

tesz. Az opalescens-üveggel kombinált lámpán csupán az égőket burkoló üvegfüggő csinos. Mahunkának ezenkívül még egy hálószobája is van, mely méltán kitünszintén tarkítja az amúgy is kissé nyugtalan hatású tárgyakat, s a vasalás, melynek kivitele különben igen szép és dícséretre méltó munka, de túlságosan nagy.

HORTI PÁL
DÍSZALBUM, KÉSZÜLT MÁRTONFFY MÁRTON JUBILEUMÁRA.
AZ EZÜSTMUNKÁT KÉSZÍTETTE HIBJÁN SAMU.

hetik szolíd, szép munkájával. A tervezés ennek mögötte marad. A formák szögletesek, csupa párkány az egész bútorzat, geometriai motivumokkal sujtva. A cédrus- és rengasz-fa kifogástalan, de

Hoffmann Alajos fogadószobát állított ki. Elég csinos, síma, előkelő. Angol hatás alatt készült.

Hajts Jakab hálószobája magyaros motivumaival tűnik ki. A faragás túlsok és

Magyar Iparművészet
1903. 16. l.

túlnagy. Látszik, hogy mestere szobrász is egyúttal. Az óriási nagy szekrényeken egészen eltűnik az apró, igénytelen vasalás. Egyébként praktikus és használatra minden darabja egyaránt alkalmatos.

A következő ebédlő tervezője és mestere Malomsoky József, neves nagyiparosunk. Munkája maga jelesnek látszik, s erre nézve Malomsoky neve amúgy is elég biztosíték; a tervezés azonban gyenge lábon áll. Szecessziós akar lenni, de nem sikerült. A keresett, indokolatlan formák avult motivumokkal viaskodnak. A bútorok jó tulajdonsága, hogy férősek, a mely kvalitás szintén megszívlelendő. A székek csinosak, de a támlájuk nagyon egyenes, sőt mintha előre hajolna. Nem jó ülés eshetik benne.

Petrik János és Morent János asztalosok hálószobája csinos, egyszerű, izléses és gondos munkára vall. A szekrények ajtajára applikált lóhere-levélszerű ablakok azonban fölöslegesek. Ruhaszekrényre minek az ablak? A szekrényeknek hiányzik a lábuk, s így a háziasszonyok és orvosok előtt nem számíthatnak pénzszerűségre. A lábak nélküli bútor, mint már említettem, csak a pornak, piszoknak nyujt állandó, kedves tanyát.

Radóc János asztalosmester ebédlőjében dicséretett érdemelnek a karosszékek.

Pálinkás Béla konyhaberendezése (készítette Bodenlosz Sándor) mely a pályázaton a második díjat nyerte, gazdasszonyi szemmel nézve, jóval célszerűbb Wiegandéénál, de nincs benne annyi művészi kvalitás. A pohárszéken azonban, sőt a tálalón is, márványlap van, bádog helyett. Az olasz és cseh kőfaragók bizonyára elismeréssel lesznek a tervező iránt, hogy konyhában, a vasfazekak mellé, ilyen törékeny anyagot választott.

Sajnálom, hogy Horti Pál az idén csak egy kis dohányzó-szekrényt állított ki. A jeles iparművészt azonban egészen lekötötte a turini kiállítás, s így elfoglaltsága menti őt. A dohányzó-szekrény egyébként nem a legsikerültebb alkotása. Nem elég komoly, férfias jellegű, s a felső, üveges ajtó is rontja a hatást. Az a sugaras ólom-osztás nem tetszetős.

Mederl Miklós tervezte a következő ebédlőt, s tölgyfából elkészítette Horváth Endre asztalos. Egészben véve igen csinos és jó. Nem szép azonban, hogy az asztalnak nyolc lába van. A bútorvasalás túlnagy, a tálaló ellenben egészen kicsi. Igen szépek s jóknak látszanak a karosszékek. Mederl ezenkívül még egy egyszerű, izléses hálószobát is tervezett. Ennek mestere Rozolofszky Ágoston, asztalos.

Az éjjeli szekrény kerítése fölösleges, vagy legalább is túlságosan magas. A többi bútor jó, tágas, de különös tervezési kvalitásokat nem árul el.

Kántor Tamás ebédlőjében az asztal egyszerű, a székek jók. A Mederl által tervezett veretekből azonban túlsok van rajta s mind nagy.

Simay Lajos asztalosmester úri dolgozószobája zárja be az interieur-ök sorozatát. A szürke jávorbetétes bükkfa elég jól fest, szerkezetileg is megállja a helyét, de, minden jó tulajdonsága mellett is, az üvegszekrény alig úriszobába való bútor, s a díván fölött alkalmazott polc és tükör férfiszobába nem való.

A bútorokról írt rövid jelentésem hiányos volna, ha fel nem említeném, hogy Gyömrői Manó, a Gelb M. és fia cég feje, díjmentesen szállította a díszítésekhez szükséges szöveteket.

Steiner és Simper elsőrangú festő- és mázoló-cégeink egyike is díjtalanul festett ki néhány szobát a nagy üvegcsarnokban.

Az iparosoknak ez az ingyen való igénybevétele késztet arra, hogy egy füst alatt néhány szóval felemlítsem a szomszéd, császárváros hasonló kiállítását is. Eltekintve attól, hogy ez utóbbi terjedelemre nézve két- vagy háromszor is akkora mint a miénk s hogy ott a kiállított tárgyak nagy részén rajta van a cédula az „Angekauft“ szócskával, feltünt nekem, hogy ott a bútoripar mellett az

be. Az érdekességet fokozza az a körülmény, hogy a bútorok nagyobb része s a többi berendezésnek egyes darabjai történelmi becscsel bíró ereklyék.

Elszomorító látványt mutat az olaszok bútorkiállítása, a kik még mindig palazzo-arhitekturás faragványos szekrényeket csinálnak és derűre-borúra utánozzák, nagy tehnikai tudással, de többnyire értelem nélkül, a florentini elefántcsont berakású, XVII. századbeli bútorokat.

Modern stilű bútor is akad az olasz csoportban, egy két szobára való, de ezek a kisérletek csak torzképei a modern bútornak.

Csupán csak régi stilű, főleg Louis XIV. és XV. korabeli utánzatokat mutat az Esplanadon levő orosz iparművészeti csoport, s a mi csodálni való, a belgák csoportja, a melyből sajnálattal nélkülözzük a Van de Velde, Hankar, Horta s más úttörő művésznek műveit. Teljesen érthetetlen, hogy a belgák, kiknek bútoripara ma már az angollal vetekedhetik, beérték azzal, hogy ilyen semmitmondó utánzatokkal vegyenek részt a kiállításon, a mikor egész sora a belga művészeknek, éppen a bútoripar terén az egész művelt világ elismerését vívta ki magának.

A spanyol és a portugál bútoripar nehány nagy igényű, de teljesen érdektelen faragványos barok s inkrusztált diszítményekkel ellátott mór stilű munkákkal szerepel.

Sajnálni való, hogy az amerikaiak alig küldtek nehány darab bútort a kiállításra s a mi van, az sem jellemző példány. Azok a szekrények, a melyeket Cutler és Girard amerikai cégnek csoportjában mutatnak be, nyilvánvalóan, legalább részben olasz munkák.

Az északi népek bútorcsoportjai igen szegényesek. Svédország és Norvégia alig küldött nehány darab bútort. Ezek között kétségtelenül legérdekesebb a Boberg építész terve után készült lapos reliefben kiemelkedő ornamentumokkal diszített hatalmas szekrény, mely a modern bútorművességnek egyik legkiválóbb alkotása. Dánia csoportjában a kopenhágai múzeumnak gyűjteményes kiállításában találunk nehány erőteljes struktúrájú, eredeti alakú bútort. Hollandia négy-öt egyszerű, de ízléses intérieurt küldött, svájci bútort csak a genfi iparművészeti iskolának a Champs de Marson levő intérieurjében láttam, a mely igen jó s teljesen modern munka.

Anglia hatalmas bútoriparát sem látom kellően képviselve abban a nehány fülkében, a mit az angol bútor betölt. Itt azonban nyoma sincs a kisérletezésnek, nem látjuk a cifra faragványokat, az erőszakos és teljesen fölösleges görbéket, a mit sokan a modern bútor főkellékének hisznek. Az angol tervezőket nem vezeti a hatásvadászat, nem akarnak egymáson túltenni eredetiség dolgában, szóval a bútor nem akar egyéb lenni, mint bútor, nem pedig objet d'art, és éppen ebben rejlik az angol bútortervezőknek titka s fölénye. Azért nem dísztelen az angolok bútora, de a diszítés nem nyomja el az alapformát s nincsen a használhatóságnak a rovására. Szóval diszkrét.

A legelőkelőbb angol bútor-cégnek, Waring és Gillownak hat szobából (hálószoba, fürdőszoba, gyermekszoba, ebédlő, yacht szoba és egy szalonból) álló csoportja ritka élvezetet nyújt a szemlélőnek. A lehető legtökéletesb kidolgozású bútorokat láthatjuk ezekben az intérieurökben, finom ízléssel elrendezve. A bútorok általában Chippendale és Sheraton műveire emlékeztetnek, de azoknak nem szolgai utánzatai, hanem alkalmazkodnak a modern élet követelményeihez.

A nevesebb cégek közül még Henry, Heal and Son, Johnston and Appleyards szerepelnek a kiállításon, utóbbinak több szobaberendezése a rue des nations-on levő angol pavillonban, a Manon House-ban nyert elhelyezést.

A németek, a bútoripar terén az utolsó években nagy tevékenységet fejtettek ki s a műipar történetében talán páratlanúl áll az az átalakulás, a mi a német bútoriparban az utolsó nehány év alatt észlelhető. A históriai stílusokból, főleg az „altdeutsch" bútorokból egyszerre, úgyszólván átmenet nélkül, ott találjuk majdnem az egész német bútoripart a modernek táborában s a nevesebb modern tervező művészek alig tudnak eleget tenni

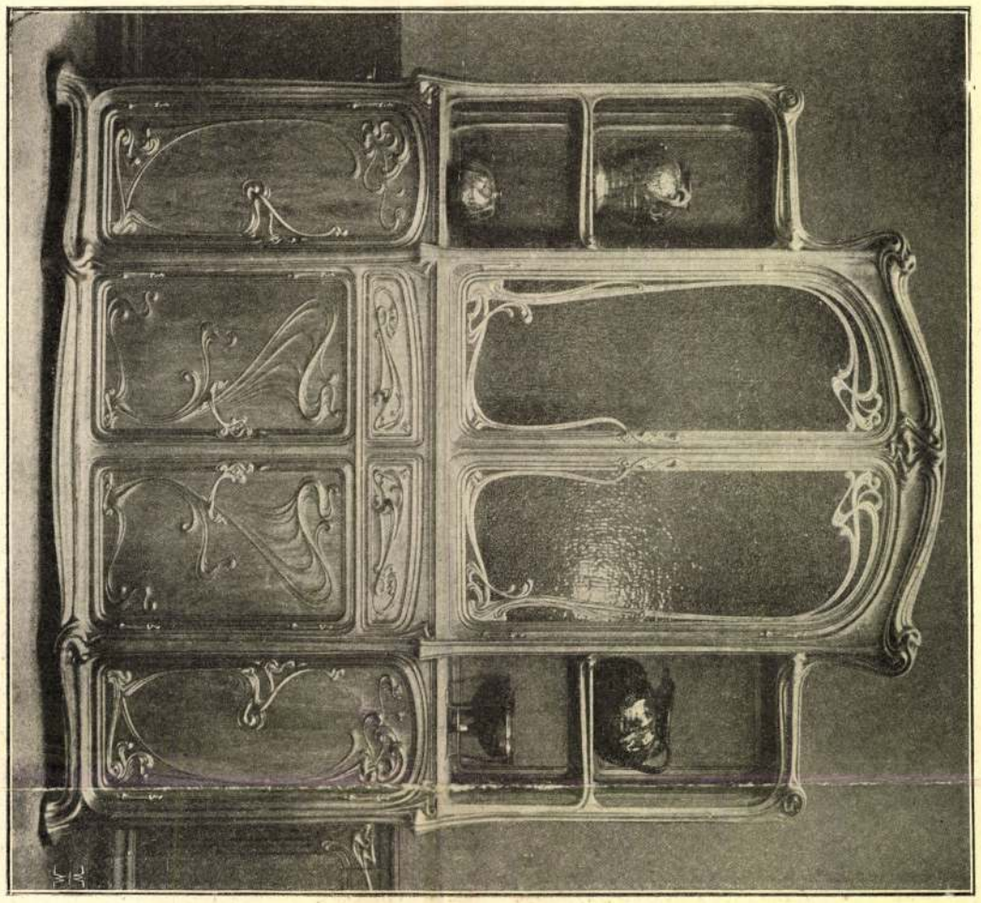

L'ART NOUVEAU BING. POHÁRSZÉK. TERV. GAILLARD.

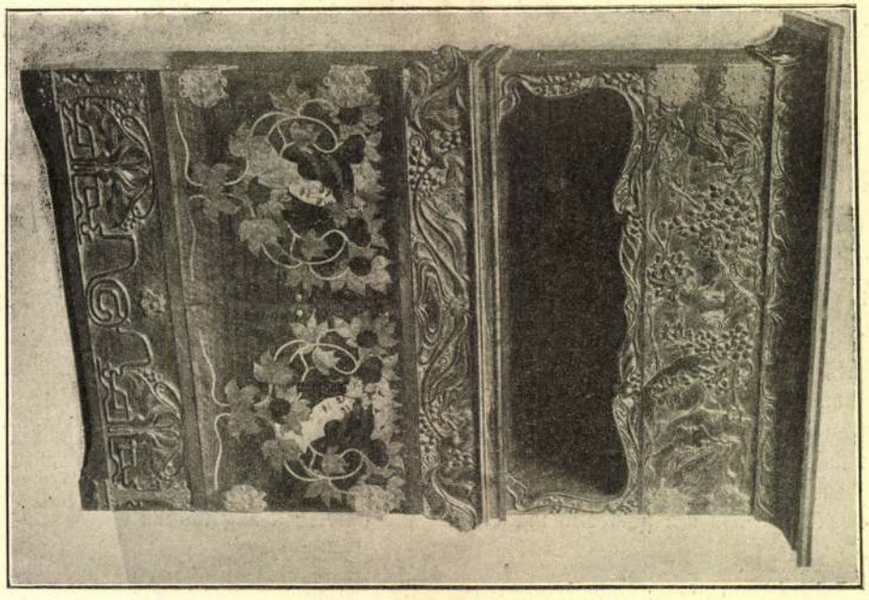

CUTLER ÉS GIRARD, BOSTON.

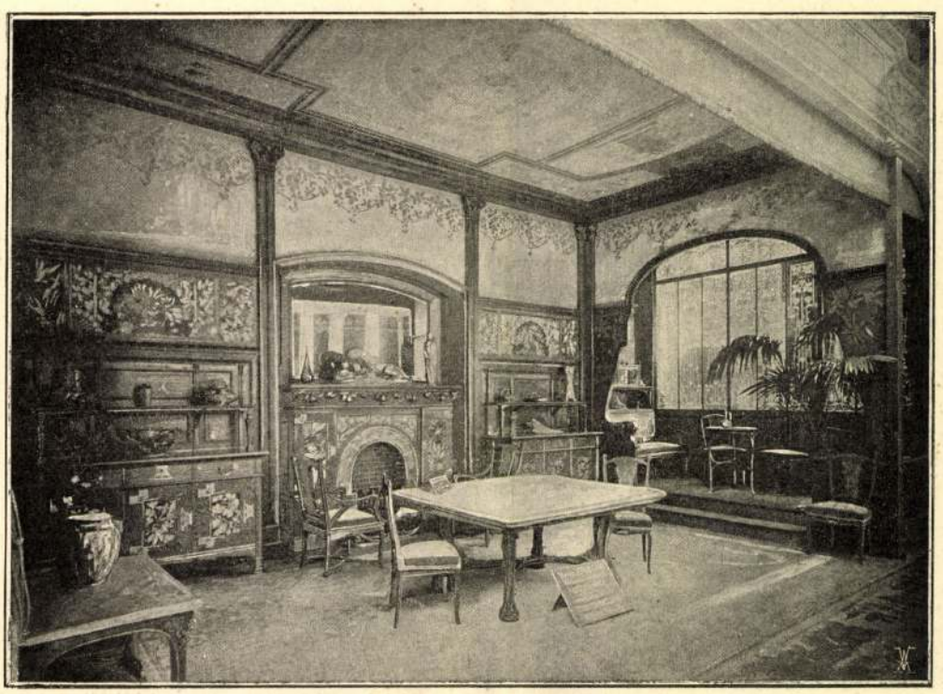

DAMON & COLIN
∘ EBÉDLŐJE. ∘

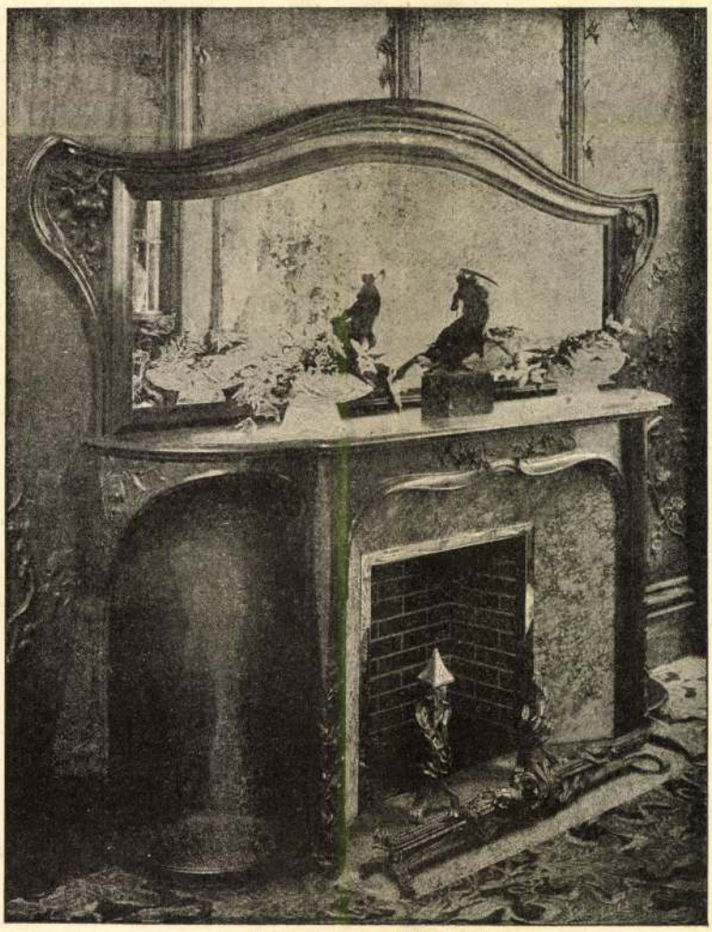

∘∘ KANDALLÓ. ∘∘
∘∘ TERVEZTE ∘∘
A. CHARPENTIER. ∘

A Louvre áruház kiállításából.

a sok megrendelőnek, a kik tőlük modern s legmodernebb bútorterveket kivánnak. De sok ilyen művésznek bútorán meglátszik, hogy festőművész tervezte, a ki főleg a festői hatást keresi, s nem igen ügyel a logikus szerkezetre, a használhatóságra és egy eredeti ötlet kedveért föláldoz minden egyebet.

A kiállításon levő német bútor, egy két szobára való bútornak kivételével, mindannyi modern stílű munka. Ezek között a legérdekesebbek a müncheni egyesült műhelyek (Vereinigte Werkstätten) által kiállított szobák. Riemerschmidt, Pankok, Bruno Paul s Pfau voltak a tervezők, kik egyéniségüket szabadon kifejthették, mert a rendelkezésükre bocsátott szobának minden részletének diszítése az illető tervezőnek rajza szerint készült. Legsikerültebbnek tartom ezek között az utóbb említett művésznek ivószobáját.

Szakkörökben nagy érdekkel várták a darmstadti művész koloniának kiállítását, de az a mi látható, csak részben igazolja a várakozásokat. A kissé túlzsúfolt szoba, Olbrichnak, a kolonia vezérének ismert bútortipusait mutatja.

Berlepsch, a jeles tervező, a düsseldorfi Buyten cég számára készített terveket, mely cég tudvalevően xylectipomnak nevezett eljárásával bizonyos fanemek felületét olyképpen készíti ki, hogy a fa erezete reliefszerűen kiemelkedjék. Kedvezően hatnak Werle által tervezett s Bodenheim cég által készített fülkék, továbbá a karlsruhei iparművészeti iskola igazgatója, Hermann Götz által tervezett ünnepi hatású anyakönyvvezetői szoba, polgári esküvők számára. A bútorcsoportban feltűnik még egy betétmunkával gazdagon diszített zongora Schiedmayertől, melynek oszlopszerű lábai azonban nincsenek összhangzásban a diszítéssel.

A régi stílusok szellemében készült szobaberendezések között csak a Seidl-féle nagy apparatussal berendezett fogadóterem érdemli a felemlítést, a melyben Stuck terve nyomán készült néhány antik stílű bútor is van.

Az osztrákok, dacára annak, hogy a modern irány Bécsben csak két-három év óta kaphatott lábra, majdnem kivételel nélkül modern bútort küldtek a kiállításra. Piece de resistanceja a csoportnak egy nagyobb szoba, melyet részben a Hoftiteltaxenfondnak támogatásával több bécsi műiparos készített Olbrich terve nyomán.

A szobának összhatása igen kedvező s részleteiben is sok örvendeteset mutat. Különösen dicséretet érdemel a kifogástalan asztalosmunka, s kitünőek a nagy gonddal készített ezüst veretek. Az ismert bútorcégek közül Niedemoser, Pospischil, Schmidt, Ungethüm s mások a legutóbbi bécsi karácsonyi kiállításról többé-kevésbé ismert munkáikat állították ki. Salzburg egy ó-német szobával szerepel, a lembergi iparművészeti iskola, a prágai kereskedelmi iparkamara lengyel, illetve cseh nemzeti motivumokkal diszített szobákat küldtek. A prágai iparművészeti iskola, mely interieurjének ajtaját is egy művészies domborművel diszítette, egy oltárt, egy rendkívül sikerült szekrényt, ládát, egy sorozatot kitünő fayenceokból s vert művű ízléses ezüst műveket, a bécsi iparművészeti iskola három szobát rendezett be és pedig egy teljesen modernet (J. Hoffmann terve nyomán), a melynek szürke falait skarlátvörös s a Ver Sacrum ismert motivumaira emlékeztető applikáció diszíti, egy empire és egy rokoko szobát, mely utóbbiaknak eredetijei az osztrák kultuszminiszteriumban, illetve a schönbrunni császári kastélyban vannak. A Magyarországon is ismert Portois és Fix cégtől ered a nagy díszteremnek diszítése, továbbá három fogadószoba, mely az osztrák pavillonban van elhelyezve.

Az osztrákok szomszédságában van, mint már említettem, a magyar iparművészeti csoport a melynek tekintélyes részét szintén a bútoripar foglalja el.

A középső udvarra hat intérieur nyílik. Egyikben van a centennalis csoport, melyben azonban bútor nincs, ha csak ide nem sorozzuk a Werdenstetter-féle markéteriás s a hatvanas évekből származó díszes nagy álló órát. A másikban egy terített asztalt látunk, melynek összes tartozéka s diszítései a budai királyi palota számára készült. Mellette van a székes-fővárosi polgármesteri szoba, Faragó Ödön s Nádler Róbert bútoraival,

Horti Pálnak nagy kandallójával, mely utóbbit érdemes munka, rosz megvilágítása miatt alig látható. Az udvar másik oldalán van az új országház számára készült miniszteri szoba, azon túl a Szent István-terem, a melyről már a májusi számunkban részletes ismertetést közöltünk, végre a királyi palota számára megrendelt s Faragó Ödön terve után készült kerti szoba.

Külön fülkékben szerepelnek még Gelb M. és fia (női budoir, applikációval gazdagon díszített bútorokkal s függönyökkel), Kramer H. (olvasószoba, tölgyfából skarlátpiros bőrmezőkkel), Bernstein József és fia (fogadószoba), Bernstein K. H. és fia (budoir), Spiegel Frigyes, illetve Bányai Viktor (szalonrészlet), Mahunka Imre (hálószoba) és Steinbach Gábor (budoir). A többi bútort a folyosók mentén a falak mellett helyezték el, nevezetesen ide került Bolkai Pál, Czimbalmos Ferenc, Horvát András, Kántor Tamás, Polgár Alajos, Reisz és Porjesz, Walnicsek Béla, Zimonyi György szekrénye, Biró Lajos, Keszli Ferenc és Varga József íróasztala. Az említett bútorok, Hirschler, Polgár és Wiegand által tervezett 3—4 darabnak kivételével Faragó Ödön tanárnak tervei után készültek, a ki elismert leleményességével elég változatosságot hozott a sok hasonló nagyságú s azonos rendeltetésű bútorba. Mindamellett bútorai bizonyos egységes jelleggel birnak, a mit, miután semmiféle más nemzetnél nincs meg, joggal magyarosnak nevezhetünk. Ezt különben a tervező — nagyon helyesen — nyilvánvalóan el is akarja érni, a mi abból is kitűnik, mert bútorain előszeretettel alkalmaz magyar népies diszítményű motivumokat. Hogy bútoraiban csakugyan van „race", ezt legjobban bizonyítja az az örvendetes tény, hogy a londoni South Kensington Museum azok közül több szekrényt, sőt egy egész szobaberendezést is megvásárolt. Csak sajnálom, hogy Faragó mellett, a kinek tehetségének és eredményes munkásságának különben teljes elismeréssel adózom, alig szerepel más tervező. És pedig főleg azért, mert kívüle eddig alig volt magyar művész, a ki hivatásosan bútortervezéssel foglalkozott volna és így ő úgyszólván kénytelen volt a sok munkát magára vállalni. Megjegyzem még, hogy az iparművészeti csoportban nyert elhelyezést az iparoktatási csoportból helyszűke miatt kiszorult egyik szalonberendezés s egy pohárszék, melyeket — ugyancsak Faragó Ödönnek rajzai után — az állami iparoktatási intézetek műhelyeiben készítettek.*

Nem mellőzhetjük még fölemlíteni jeles nagyiparosunknak, Thék Endrének, a ki különben az országház miniszteri szobáját is készítette, gondos kidolgozású s művészi faragásokkal diszített szép három szárnyas diófa-ajtaját, a mely a külföldi szakemberek osztatlan elismerésében részesül.

A hajlított fabútornak most, a mikor a hajlott vonalak divatja járja, van csak igazlétjogosúltsága. Elvégre kívánatos is, hogy a sok millió ízléstelen és ülésre alkalmatlan szék, stb. helyett, kecses formájú, az emberi test anatomiájával számoló ülő alkalmatosságok kerüljenek a piacra. De nemcsak székeken, hanem minden egyéb bútoron is helyén van a hajlított fa mint konstruktiv rész, ha t. i. a forma összhangzásban van a fa megmunkálásának tehnikájával. Ilyen jól megszerkesztett, igen ízléses és célszerű e mellett még olcsó bútort látunk az ungvári bútorgyár szobájában. Kevésbé sikerültek a Thonet testvérek hajlított bútorai.

E helyen említem fel Horti Pál naturalisztikus virágmotivumokkal diszített, faragott, részben festett, részben aranyozott tükörkereteit, melyeket Fantusz Jakab mintázatai nyomán Balogh János készített. Ezeket is jó részben ismerik t. olvasóink előző számainkból, a melyekben azok közül többet bemutattunk.

A katalógus a bútorok közé sorozza a Nádler Róbert terve nyomán készült értékes ékszerkaszettát, a melynek reprodukcióját szintén juliusi számunkban közöltük. Ezt Scholz

* A Faragó-féle bútoroknak egy részét az előző számunkban közöltük. *A szerk.*

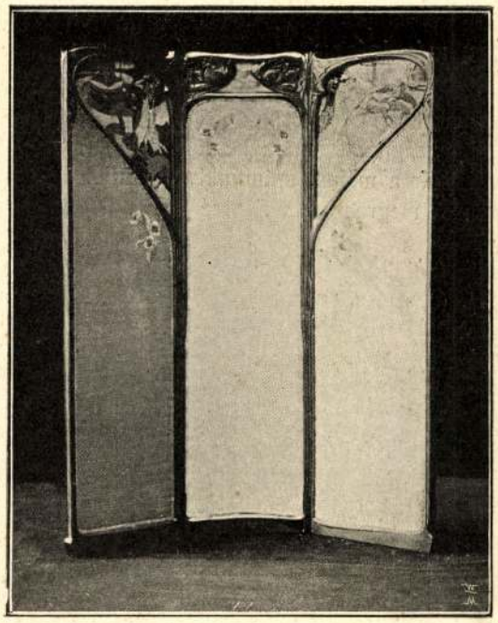

° DE FEURE. °

° ELLENZŐ. °

TEÁS ASZTALKA.

° GALLÉ EMIL. °

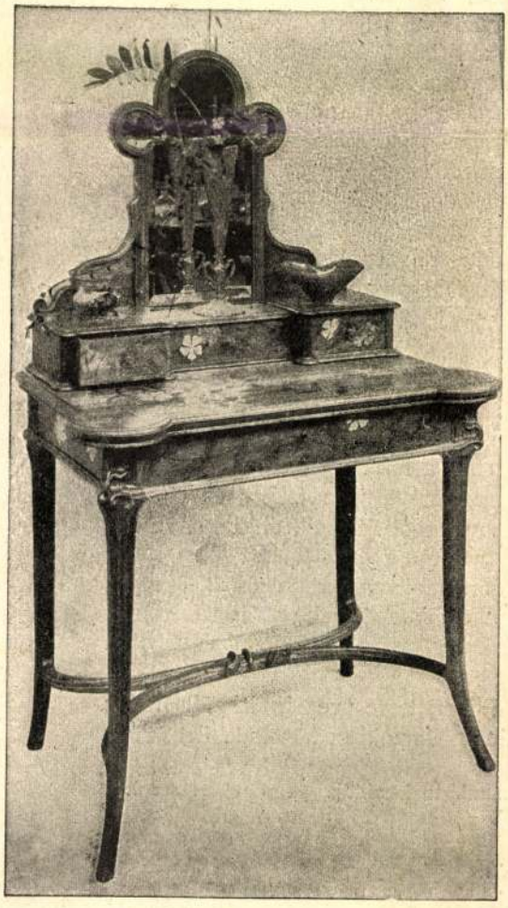

PIPEREASZTAL.

° GALLÉ EMIL. °

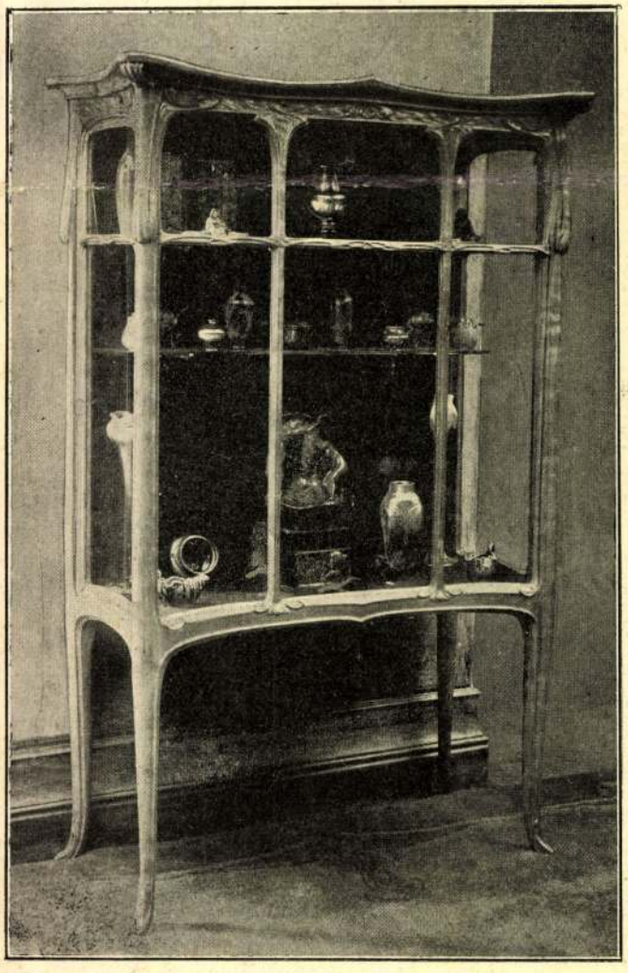

ÜVEGSZEKRÉNY.

COLONNA.

L'ART NOUVEAU BING.

SZALONSZEKRÉNYKE.

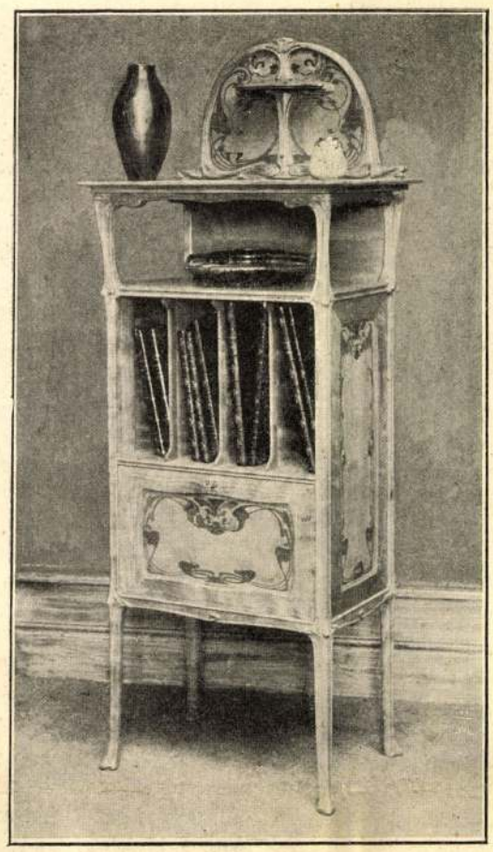

∘∘ COLONNÁTÓL. ∘∘

EBÉDLŐSZÉKEK
∘ GAILLARDTÓL. ∘

L'ART NOUVEAU BING.

Róbert kir. udv. szobafestő rendelte meg, hogy alkalmat adjon két fiatalabb iparosnak (Thurnher Jánosnak, a ki a remek asztalosmunkát s az inkrusztált diszítményeket készítette, továbbá Mlinek Adolf, ötvös- s ékszerésznek, a kinek műhelyéből a veretek s zománcos szögek kerültek ki), hogy nevesebb munkával szerepeljen a kiállításon.

A magyar iparművészeti osztálynak egyik nem éppen előnyös fekvésű intérieurjét a horvát iparművészet foglalja el. Egyik felében különböző kiállítók munkái vannak, másik felét pedig a zágrábi iparművészeti iskolának munkái töltik be. Mindamellett az egész szoba elég egységes hatású, miután közös mennyezettel bír s a kiállított tárgyak egyöntetű tervek alapján készültek. Az egész horvát kiállításnak előkészítése, nevezetesen a kivitelre került tervek mind Bollé Hermann, a zágrábi iparművészeti iskola igazgatójának felügyelete mellett készültek. Érdekes, hogy a horvátoknál is mindinkább meglátszik a törekvés, a melylyel a modern stílust főleg népies diszítményi motivumok fölhasználásával nemzetivé akarják formálni. Az eddigi kisérletek, a mit e tekintetben láttunk, igen biztatók.

Ha a bútoripar terén konstatálnunk kell, hogy a modern irány még meglehetősen távol áll a teljes győzelemtől, a párisi kiállításon bemutatott agyagipar már alig-alig mutat régi formákat. Pedig annak, épp úgy mint a bútoriparnak, a maga hagyományai vannak. Sèvres, Meissen, stb., bizonyos határozott formákat, színeket jelentettek, s ezek a formák s szinek évtizedeken át ellentállottak minden változásnak.

Az utóbbi években az agyagipari tehnologia óriási haladást tett. A Pâte-sur pâte festés, a platinának s az aranynak alkalmazása grand-feu alapon, a lángos s a jegeces mázak tökéletesítése, a grand-feu festékkel való máz alatti festés, a fémfényű lüstereknek újból való feltalálása, szóval a kerámiai eljárásoknak bámulatos tökéletesítése által meg volt a lehetősége annak, hogy a keramikusok minden kivánt festői hatást létrehozzanak.

Ha még tekintetbe veszszük, hogy a modern irány föllépésével számos kiváló művész, a ki annak előtte csak a grand Art-nak szentelte tehetségét, ma már az iparművészettel foglalkozik s nemcsak mint tervező új diszítési formákkal gazdagítja az agyagmívesség formakincsét, hanem mint művészi tudású fazekas, maga kisérletezik s kisérletezés közben létre jött s a közönséges munkások által azelőtt figyelemre nem méltatott véletlen színhatásokat fölhasználja, újabb s újabb kisérletek által tökéletesíti s ezáltal beláthatlan sorát létrehozza az új, azelőtt nem ismert érdekes színelegyeknek és fényhatásoknak: akkor könnyen érthető, hogy változásnak kellett bekövetkezni. Így ma már Sévres teljesen szakított hagyományos formáival s egészen modern edényalakjait csupán modern diszítményekkel látja el s a különböző hőfoknál olvadó mázaknak együttes alkalmazásával festői hatású foltokat s jegecalakokat hoz létre az edények felületén.

A francia kerámia egyáltalában impozánsan mutatkozik be s bár itt is akad, mint a butorcsoportban sok kivetni való, a művészi becsű munka azonban oly nagy tömegekben lép fel, hogy teljesen háttérbe szorítja a jelentéktelen gyártmányokat.

A művészi fazekasmunkák közül csak a legkiválóbbakat akarjuk felemlíteni s így nem mellőzhetjük Bigotnak, sajátos tompa fényű mázzal borított, acélkeménységű edényeit, reliefjeit, épitészeti részleteit. – Mueller nagyszabású majolikáit, Dalpayrat és Delaherche nemesen egyszerű edényeit, Dammouse-nak, részben a világosságot átbocsátó diszítményekkel bíró rejtélyes fényű vázáit, Lachenal munkáit, melyek szándékos véletlenségek által létrejött színvegyületekben pompáznak; az immár különvált Massier testvéreket, a kik fémfényű mázakkal kisérteties tájakat, vízeséseket, vulkánkitöréseket varázsolnak edényeikre, Naudotnak átlátszó zománccal diszített, áttört bisquit-edényeit, stb. stb. Mindezek a művészek a maguk útján haladnak, egyéniségüket beleviszik még a legapróbb tárgyba is, a mi kezük alól kikerül. És mindezek *modern* művészek, a kik a multakból csak a tanulságokat vonják le, de semmit nem utánoznak, még a maguk munkáját sem.

A kerámiához hasonló változáson ment át az üvegipar, a mely még röviddel ezelőtt a csiszolt vagy vésett, az aranyozott vagy zománcos diszítményeken kívül csak a muranoi gyár tehnikájának többé-kevésbé sikerült utánzatait teremtette meg.

Mélyreható változást az amerikai Tiffany mellett, a kinek munkáiról alább lesz szó, főleg a nancyi művészek, Gallé Emil és Daum testvérek munkáinak piacra hozatala idézett elő. Gallé és Daum rendszerint többrétegű, különböző színű, részben átlátszó, részben csak áttetsző üveggel dolgoznak, s edényeikről helylyel-közzel vésővel mintegy lehámozzák az egyes rétegeket, helyenkint kettőt, helyenkint hármat, úgy, hogy egyes helyeken csak egy-egy réteget hagynak meg. Egyik-másik rétegbe, esetleg valamennyi fölé, más színű üvegből kimetszett diszítményt, rendszerint egy-egy fantasztikus virágot vagy állatalakot mélyítenek be vagy applikálnak, mint azt hölgyeink a rávarrt munkákkal teszik. Szóval a legváltozatosabb tehnikákat látjuk alkalmazva ezeken az üvegmunkákon, melyek akkor érvényesülnek legjobban, ha a néző a rajtuk átszűrődő világossággal szemben láthatja azokat. Ezért Gallé, hogy munkáinak hatását fokozza, legszebb üvegvázáinak belsejében villamos izzólámpákat helyezett el.

Ma már több francia s külföldi üveggyáros van, a ki Gallé és Daum-féle eljárásokkal próbálkozik, de munkáik általában messze maradnak azoké mögött.

A franciák agyagművességéhez hasonló színvonalon áll az északi népeknek, Dánia, Svéd- és Norvégországnak, továbbá Hollandiának agyagipara.

A kopenhágai kir. porcellángyárnak leheletszerű, kobaltkék festményekkel diszített edényei, már régóta kiváló helyet foglalnak el a porcellánipar terén. A gyárnak lelkes igazgatója, Krog, egy egész sereg kiváló művészt foglalkoztat, kik mesterileg stilizált tájképekkel, állatcsoportokkal, virágokkal diszítik a rendszerint egész sima felületű edényeket. Egyes edényeknek egyedüli díszét, a máznak sajátos vegyűléke által létrejött s máz alatt képződő s a jégvirágokhoz hasonló jegecalakok adják.

Erős vetélytársa akad a gyárnak az ugyancsak kopenhágai Bing és Groendahl munkáiban. Ezeknek becse nem annyira a festésben, mintsem inkább a reliefszerű diszítményeknek művészi kidolgozásában van. Emellett ügyesen alkalmazzák helylyel-közzel az áttört diszítményeket. Speciálitását képezik a gyárnak a hamvas urnák, a melyekből egy nagy sorozatot mutat be. A gyár nagy sikerét a melyet a gyár a párisi kiállításon elért főleg művészi igazgatójának Willumsen festő buzgó munkálkodásának köszöni.

A harmadik nagyobbszabású gyár Hermann Kaehler-é, a mely többnyire vöröses, vagy szürke mázzal és rézlüszterrel látja el fantasztikus, domború állatalakkal diszített edényeit. Szép az a repülő vadhattyúkat ábrázoló fríz, a mely a kiállításon levő csoportnak falát diszíti.

Az 1726 óta fennálló stockholmi Röstrand-féle gyár jellegzetes munkáiból, a két év előtt Budapesten rendezett nemzetközi iparművészeti kiállítás alkalmából, már bemutattunk nehányat t. olvasóinknak. A gyár most is kizárólagosan *modern*, részben plasztikus, részben elmosódó színekben festett diszítéssel ellátott edényekkel szerepel. Ez a gyár is egész sorát foglalkoztatja a jeles művészeknek, mind Alf Wallander, Eriksson, Lundström, sőt a hírneves építésznek, A. Bobergnek neje is tervezett egy pávákkal diszített remek vázát, mely fénypontja a kiállításnak.

Németalföld két nagy kerámiai gyára, a haágai „Rozenburg" s a delfti Joost Thooft & Labouchere impozáns csoportokat állított ki a kiállításon. Az előbbieknek készítményeit kissé egyhangú, zöldes-barnás alaptónussal bíró máz jellemzi, erőteljesen formált edényei kecsesen hajlított vonalu fülekkel vagy fogókkal birnak.

A delfti gyár, mely egy évszázadon át kevés változtatással kinai mustrákat használt fel, ma már túlnyomó részben szintén modern diszítéssel látja el edényeit, bár a formákon még erősen meglátszik a kinai befolyás. Teljesen modernek a fali lemezekkel előállított

I. S. HENRY LONDON.

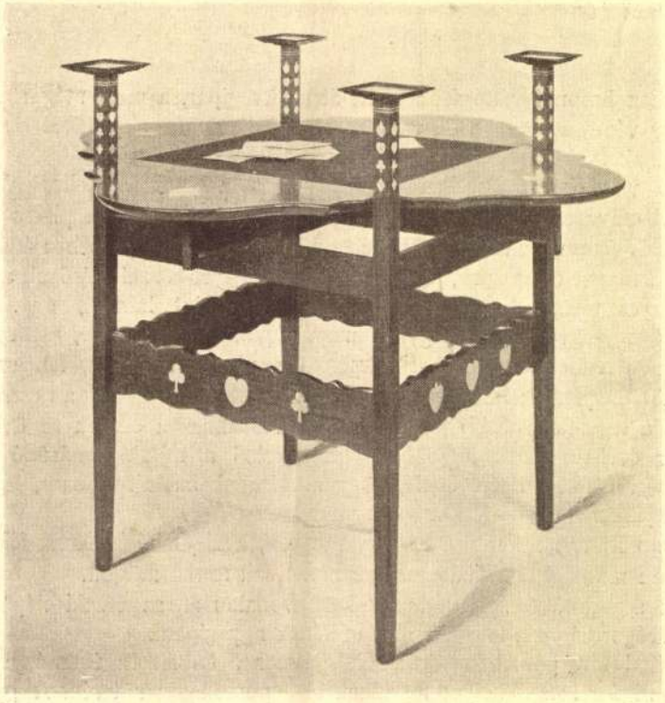

KÁRTYAASZTAL ÉS PILLÁRSZEKRÉNYKE.

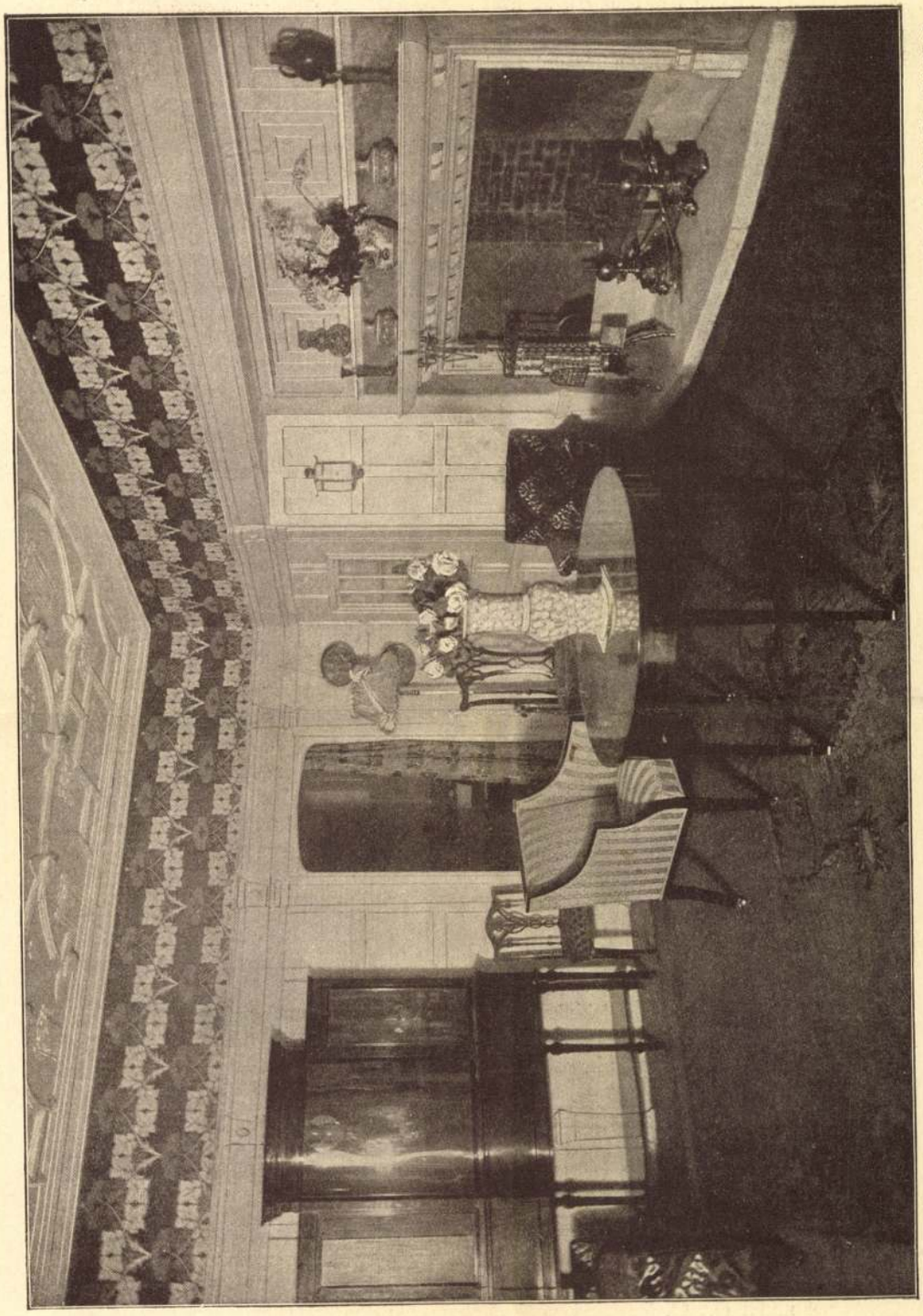

WARRING & GILLOW, LONDON.

A Decorative Kunst-ból.

oooooooo SZALON. oooooooo

falburkolatok, melyeknek sajátsága az, hogy nem úgy, mint általában szokásos, egyenlő nagyságú lemezekből állítják össze, hanem a lemezek alakja alkalmazkodik a diszítmény vagy képnek rajzához, s így a hézagok egyben mint konturvonalak szerepelnek, hasonlóan az üvegmozaikok ólmozásaihoz.

A belga csoportban csak Bloch Fréres nagyszabásúan berendezett kiállítása érdemli a fölemlítést, szép formájú s művészi festéssel diszített porcellán- és fayence tárgyaiért.

Amerikát előnyösen képviseli a Rookwoodi (Cincinnati) edénygyár, a mely a rövid tíz esztendő óta, a mióta fönáll, világra szóló hírnevet vívott ki magának. A rookwoodi agyagáruk mázalatti festéssel diszített fayenceok, s a művészek nagy ügyességgel alkalmazzák az engobe-festéket, a melylyel rajzuknak gyenge, alig észrevehető reliefet adnak. Legnagyobb tökéletességgel készítik a jegeces mázakat, és pedig olyképen, hogy a finom jegecek az alsó rétegben vannak, míg a felső mázréteg, mely gyakran aranyfénynyel bír síma s átlátszó marad. A rookwoodi edények aránylag igen drágák; 8–10,000 frankos vázák (50–60 centiméternyi magasak) nem tartoznak a ritkaságok közé. A rookwoodi vázák mellett látjuk Amerika iparművészeti csoportjában Tiffany világhírű üvegeit. Tiffanyról, sajátos tehnikájáról s művészeiről már több ízben volt szó e folyóiratnak hasábjain (lásd a t. k. M. I. I. évf. 272. old.) s így azoknak beható ismertetéséről itt eltekinthetünk. Csak konstatálni akarom, hogy Tiffany nem éri be a régi műveivel szerzett dicsőségével, hanem művészi tehnikájának tökéletesítésével újabb s újabb meglepő színhatásokra törekszik. Ma már általánosan elismerik, hogy gyártmányai az üvegművesség legtökéletesb alkotásai s formában s színpompában éppen utólérhetlenek. Kiállított tárgyairól bemutatunk nehány szemelvényt, bár ezzel csak élettelen, halvány képét adjuk annak, a mit a valóság mutat.

Anglia agyagipara nincs előnyösen képviselve a kiállításon. A Doulton & Cie. gyárnak porcellán s fayencejain kívül alig vannak nevezetesb edényei a kiállításon.

Nagyszabású csoportokkal szerepel a németországi kerámia. A már előbb említett elég tágas udvarban három nagyhírű porcellángyár: a berlini, a nymphenburgi s a meisseni mutatja be készítményeit. Az előbb említett két gyár ezúttal is túlnyomó részben régi ismert mintáit mutatja, s csak elvétve láttunk edényeket modern diszítményekkel. A meisseni gyár ellenben főleg formában s diszítésben egyaránt modern készítményeivel szerepel, a melyek minden tekintetben a sévres-i remekek mellé állíthatók. Az állami nagy gyáraknál sokkal változatosabb s intimebb művészetet mutatnak a kisebb német agyagipari műhelyek, melyeket egy vagy több művész vezet. Ezek között Schmidt–Pecht erőteljes formájú s szinezésű kőedényeit, Läuger tanárnak jellemző fűszálaival diszített korsóit s előkelő hatású kandallóit, a Heider családnak, Scharvogel és Schmuz-Baudiss érdekes edénycsoportjait és Mehlem A. falilemezeit s Friling H. terve nyomán készült nagy vázáját említjük fel.

A németországi üvegipar, eltekintve Koepping tanárnak finoman színezett poharaitól és vázáitól, alig mutat fel nevezetesb jelenségeket. Hasonlóképpen Ausztria agyagipari gyárainak csoportjaiban szintén hiába kerestünk fölemlíteni valót. A cseh porcellán- s üveggyárak jó, de unalmas készítményeit – sajnos – eléggé ismerjük budapesti kirakatainkból. Örvendetes munkákat csak a teplitzi és a prágai iparművészeti iskoláknak kiállításaiban láttam, a melyek bizonyságot tesznek a növendékeknek alapos és szeretetteljes természet utáni növénytanúlmányairól s vezetőjüknek észszerű tanításáról. Az üvegipar terén csak a jónevű Lobmayer-cég tűnik ki vésett s aranyozott munkáival.

Olaszország agyag- és üvegipari készítményeit az olasz pavillonban helyezte el. Előbbiekről általánosságban megjegyezhetjük, hogy túlnyomó részben a XVII. századbeli hírneves olasz fayenceok nem éppen kifogástalan utánzatait mutatják. Modern formákat s mintákat mutat Dr. O. Ruggieri pesaroi gyára, a melynek fayenceain a secesszionista

folyóiratok ismert elnyújtott vonalú diszítményeit látjuk. Salviati üvegjei, tükrei s csillárjai semmiben nem különböznek azoktól a készítményeitől, a melyeket évtizedek óta a Sz. Márkteri raktáraiban látunk.

Japán porcellánjai, az európai kerámiának óriási haladása mellett még mindig megtartják előkelő helyüket. Sőt a japán iparművészet szemlélésénél nyilvánvalóan látjuk, hogy mennyit sajátítottak el a mi modern művészeink a japánoktól. Itt megtaláljuk eredetijeit s kiindulását sok ötletnek, formának, mit mint ultra-modern vívmányt magasztalnak. Az árnyéknélküli ábrázolatokat, a dupla s többszörös konturokat, a hosszúra nyújtott s hirtelen hajló vonalakat, szóval a modern diszítő művészetnek sok jellemző sajátosságát a japánok régóta alkalmazzák s pedig az egyes modern művészeknél szokásos szertelenségek nélkül.

A magyar keramiai csoportban első sorban természetesen Zsolnay áll, a ki főleg a külföldön is nagy kedveltségnek örvendő, fémfényű lüszterrel biró eozin készítményeit mutatja be, s a régibb porcellán-fayenceaiból (ivoir) csak nehány példányt küldött. Pedig kár, hogy a gyár ez utóbbi jó edényfajtáknak gyártását nem fejleszti.

A Zsolnay-féle eozin edényekkel művészi hatás dolgában csakis a francia Massier testvérek készítményei hasonlíthatók össze; ornamentalis diszítés, de főleg a színek intenzitása tekintetében pedig a magyar munkák határozottan felülmulják a franciákat.

E csoportban mutatkozik be Horti Pál tanár mint fazekas, ólom nélküli nemes mázakkal borított agyagedényeivel, melyekkel, bár csak első kisérletei a művésznek, érdekes színhatásokat tudott elérni.

A népies diszítéssel ellátott magyar fayenceokból tekintélyes sorozatot állított össze a m. kereskedelmi múzeum, a melyben az ismertebb fazekasok jobb munkáit gyűjtötték egybe. Porcellánjait állította ki a herendi gyár (F. Fischer Jenő), és pedig részben a régi herendi minták reprodukciót, részben pedig ujabbi, pâte sur pâte-festéssel diszített modern virágdíszszel ellátott vázáit, mely utóbbiak figyelemreméltó munkák.

F. Fischer Emil két év óta fennálló angyalföldi porcellángyárának díszedényei még nem elégíthetnek ki mindenben, reméljük azonban, hogy a kiállításnak tanulságai helyes irányba fogják terelni a fiatal, törekvő gyárnak jövő működését. A kolozsvári F. Fischer Vilmos porcellánfestőnek gobelin-mustránák (?) nevezett diszítéssel ellátott porcellánedényei művészi szempontból teljesen elhibázott munkák, a melyeket kár volt a kiállításon bemutatni.

A kerámiai csoportba sorozhatók még Telcs Edének terrakotta szobrocskái, a melyeknek kiválósága mellett legjobban bizonyít az a tény, hogy azokat előkelő külföldi múzeumok vásárolták meg, sőt több példányt utána is rendeltek.

Üvegiparunkat a három nagy hazai gyár: Kossuch János, Schreiber J. unokaöcscsei (Zay Ugróc) és az első m. üveggyár r. t. előnyösen képviseli.

A centennalis kiállításban remekeit látjuk a magyar agyagporcellán-iparnak. F. Fischer Jenő és F. Fischer Emil régi herendi porcellántárgyak gyűjteményét állították ki, a melyek semmiben sem különböznek az egyidejű meisseni s sèvrei munkáktól. Zsolnay negyvenöt darabból álló gyűjteményt küldött munkáinak legjavából, ezeken kívül pedig még Ráth Györgyné és Dr. Wartha Vince nehány nagybecsű porcellánedényt engedett át a kiállításnak.

A kerámiai csoportak ismertetésében fel nem sorolt nemzetek e téren figyelemre való munkát alig mutattak be a kiállításon s ezért azoknak egyenkint való felemlítésétől eltekintünk. Egészben véve azonban mondható, hogy az iparművészeti ágak közül az agyagiparnak az utolsó években elért haladása a legszembeötlőbb, továbbá, hogy ez az iparág az, a mely a legtöbb művészi erőt tudta a maga körébe vonzani.

A keramiai ipar mellett főleg az ékszerészet dicsekedhetik azzal, hogy új formáival s új tehnikáival szemlélhető haladást mutat az e szakmabeli régi munkák felett. Neve-

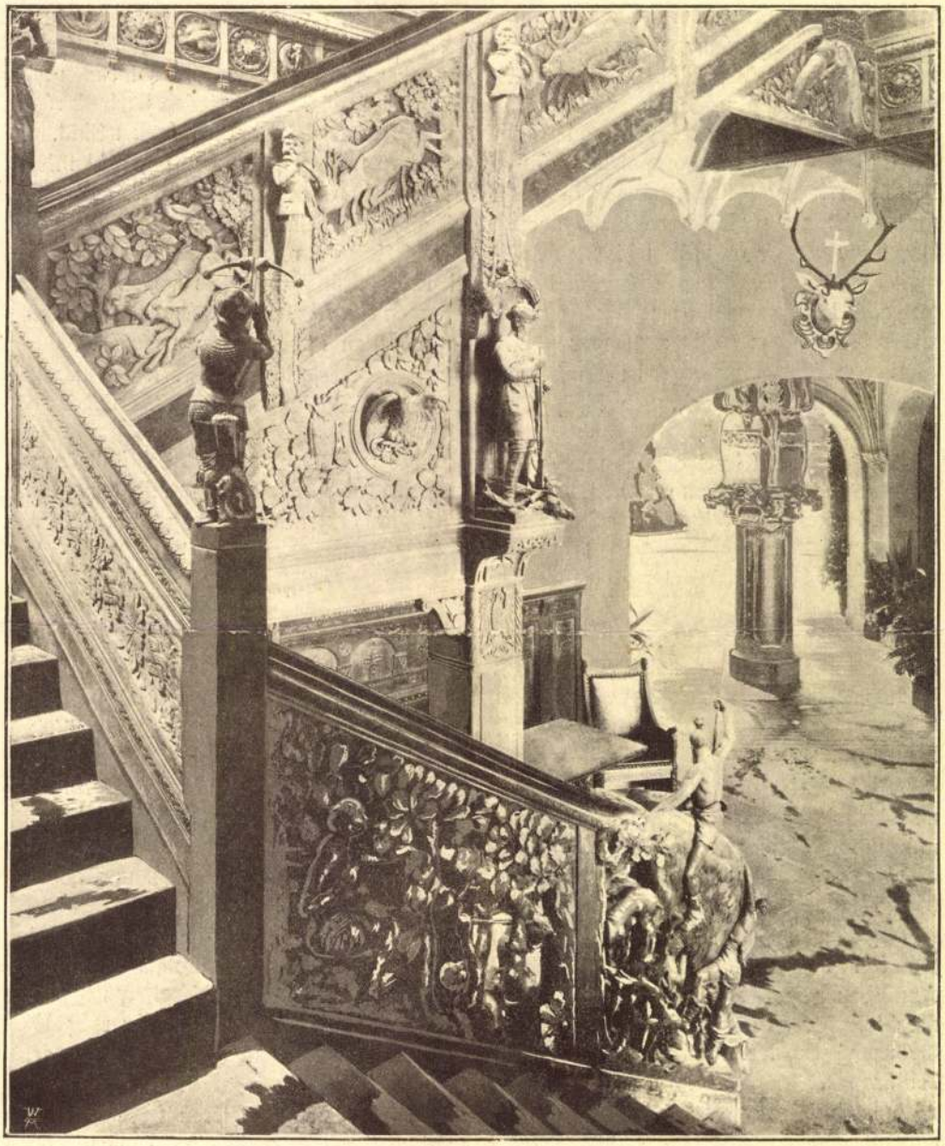

FELJÁRÓ A NÉMET CSOPORTBAN.
∘∘ TERVEZTE H. RIEGELHEIM. ∘∘

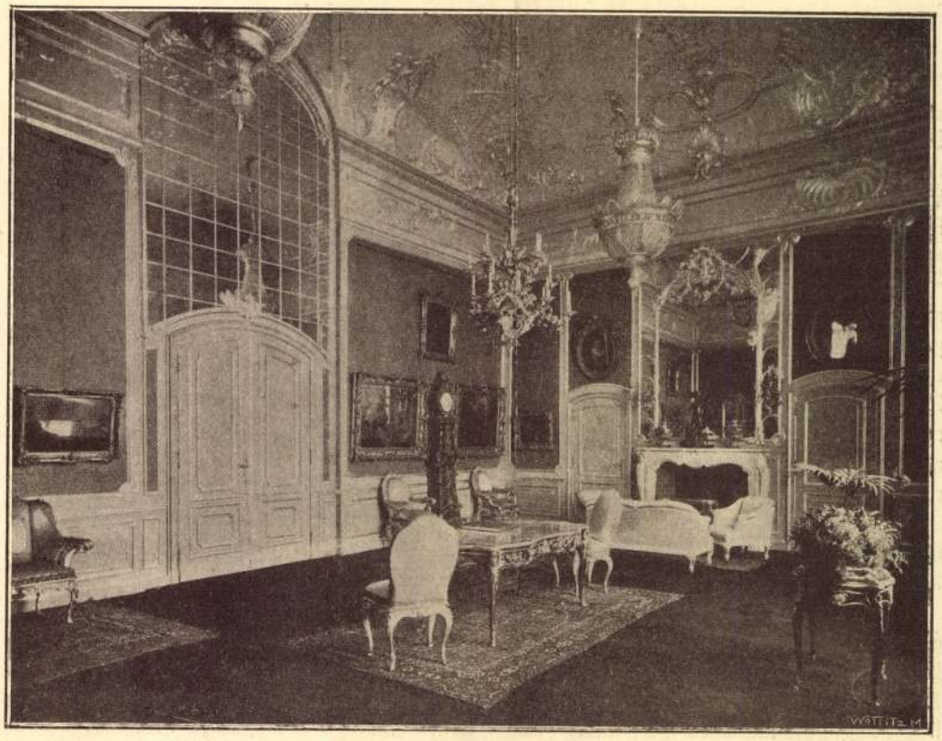

NAGY FRIGYES SZOBÁJA A NÉMET PAVILLONBAN.

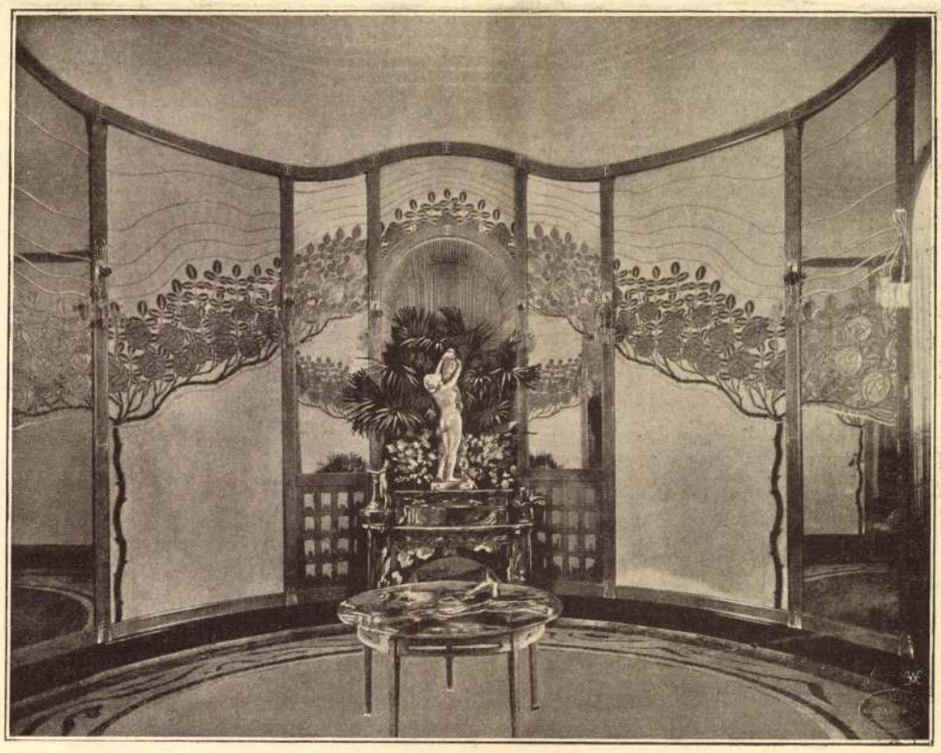

FOGADÓSZOBA AZ OSZTRÁK PAVILLONBAN.

zetesen a francia ékszerművészet, a melynek kimagasló csillaga, Lalique, az utóbbi években oly színvonalra jutott, a mely magasan áll a többi nemzetek felett. Lalique ma az ékszerművészet terén az, a mi Tiffany az üvegiparban. Ő uralkodik és vezet. Míg tiztizenkét év előtt szerény körülmények közt élő munkás volt, a ki más ékszerészek, főleg Vever számára dolgozott, ma már milliomos, a kinek ékszereiért mesés összegeket fizetnek, s a ki vevői közé sorozhatja a világ összes koronás asszonyait.

Midőn Lalique 1895. évben a Szalon kiállítására, első ízben a maga neve alatt, munkáiból egy sorozatot küldött, óriási hatást ért el. A dicséretében különben tartózkodó nagyhirű műkritikus, Roger Marx, akkoriban azt írta, hogy: „Lalique egy találékony, nagytudású s páratlanul finomúlt ízlésű költő, aki egy új stílus alapját vetette meg." És ez a költő egyúttal kitünő szobrász s festőművész, a ki egyaránt tud bánni a formai- s a színhatásokkal. E mellett mindenek fölött nagy dekorativ-talentum, a ki tudását s ügyességét mindig alárendeli főcéljának, hogy t. i. munkáival diszítsen. Női alakjai, a melyeket előszeretettel alkalmaz munkáin, a madár-, a rovarvilágból s a víz lakóiból vett motivumai éppen csak motivumok, a melyeket ő önkényesen átalakít, egybevet, s fantasztikus lényekké formál. Szóval minden ízében eredeti s modern művész, ki kitünően ismervén a rendelkezésére álló anyagokat s tehnikákat, mindig eltalálja a kivitelnek azt a módját, a melylyel eszméit tökéletesen megvalósíthatja.

Mint már említettem, Lalique ékszereivel egy új iskolát teremtett. A többi francia ékszerész, majdnem kivétel nélkül, több-kevesebb sikerrel, Lalique genre-jében dolgozik. Ezek között legnevesebb Vever, — utána következik Sandoz, Réné Foy, Fouquet, Boucheron, stb. Külön ékszerkiállítása van Bingnek, a l'Art Nouveau tulajdonosának, a melyben főleg Colonná-nak s a fiatal Bing Marcelnek tervei nyomán készült munkák vannak.

Épp úgy, mint az ékszerészet, úgy a francia ötvösművek szintén első helyen állnak a többi nemzetek mellett. A francia ötvösök ügyesen használják fel munkáikon a Gallé, Tiffany üvegeit, Sèvres porcellánjait, Delacherche, Bigot s mások mázas edényeit, főleg pedig az elefántcsontfaragványokat, a melyeknek foglalatait bámulatos leleményességgel készítik.

E téren nevezetesb munkákkal szerepel a világhírű Cristofle-cég, a mely csoportjának legkiválóbb tárgya egy remek, belülről világított s művészi üvegeket magába foglaló asztaldísz, továbbá M. Cardeilhac, a ki főleg Gallé üvegjeinek, Delacherche stb. vázáinak ezüstbe s aranyba való ízléses foglalataival tűnik ki. Keller Frères egyszerű, a használatnak szánt, majdnem minden diszítést nélkülöző tárgyakat állítottak ki, melyek minden egyszerűségük mellett igen előkelően hatnak.

Az idegen nemzetek csoportjaiban csak a belga Hoosemann mutat művészi tekintetben s jeles kidolgozásban egyaránt kifogástalan oly munkákat, a melyek a franciákkal kiállják a versenyt. Ennek a gyárosnak chef d'oeuvre-je egy elefántcsontból faragott ezüst sisakos, életnagyságú herma, Van der Stappentól; szépek az ugyancsak elefántcsontból faragott, női alakokkal diszített girandolai s drágaköves ékszerei.

Amerika iparművészeti csoportjában a newyorki Tiffany & Comp. és az ugyancsak newyorki Gorham & Comp. cég nagyszabású kiállítása sok művészi kvalitású munkát mutat, mely ár dolgában vetekedik ugyan a franciákéval, de nélkülözi a szellemes ötletességet s azt a sajátos bájt, mely a francia munkákat jellemzi. Előbbi cégnek egyik legértékesebb kiállítási darabja egy váza, színaranyból, melynek ára kerek 100,000 korona. Művészi becse ugyan nincs arányban ezzel a magas összeggel, mert alakja s diszítése meglehetősen konvencionális.

A 2000 munkást foglalkoztató Gorham-cég főleg domborított és vésett ezüst dísztárgyakat készít. Mintái között sok kvalitásos munka akad, melyek közül, valamint a Tiffany and Comp. cég munkáiból bemutatunk egy egész sorozatot, miután közönségünk még a külföldi szaklapokból sem ismerhette meg eddig az amerikai ötvösmunkákat.

MDK

Kántor Tamás asztalosmester

2ooo koronás állami dijat kapott

A tavaszi kiáll. kitüntetettjei. Magyar Iparművészet 19o7. 16o.l.

MDK

Kántor Tamás műasztalos

Kitüntetése:
1900-iki párisi kiállitáson ezüst-érmet.

Cikk: A magyar iparművészek törzskönyve.

Magyar Iparművészet, 1903. 153.l.

Kantor Tanaa Udaxtatoa

Kitunteteaa:

1900-tkd partlat Kialiitasun asuut-erneet.

Cikk: A magyar parlamentarizmus története.

magyar parlamentarizmus, 1905. 1911.

MDK

Kántos Tamás, müasztalos
1900. Páris, ezüstérem

Az Iparm.Társ. kiállításainak kitüntetettjei.
M.I. 1903. 153.l.

MDK

Kántor Tamás

Gaul K: Butorip. diszitőip. az ezr.éves o.kiáll.on.
MMÉEKözl 1897, 6.füz. 263-276 l. képek

MDK

Kántor Tamás butortervező

Karácsonyi ipm. kiáll. Magyar Iparművészet, 1906.
3-4.1.

MDK

Kántor Tamás

ebédlő tervezése

Almási Balogh L: A karácsonyi kiáll. Magyar Iparművészet 1903. jan. 1. 1-28. l. képekkel.

MDK

Kántor Tamás, műasztalos

Ezüstérem kitüntetése a párisi világkiállitáson. /Olcsó és diszbutorok./

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900.356.l.

MDK

Kántor Tamás asztalos

Szegedi ipm. kiáll. Vas. Ujs. 1901. 38.sz. 614 l.

MDK

Kántor Tamás

György K.: Az iparművészet a párisi kiállításon. Magyar Iparművészet 1900. 221.l.

MDK

Kántor Tamás

Karácsonyi kiáll. Magyar Iparművészet 1905.16.l.

Kántor Tamás M.D.K.

Butorai a párisi világkiállitáson

/ Kivitelezés/

A világ iparmüvészete párisban. 1900. Szerk. Fittler Kamill és Györgyi Kálmán
Györgyi Kálmán: Az iparmüvészet a párisi kiállitáson
Klny. a Magyar Iparmüvészet .900.évi folyamából

15.1.

Kántor Tamás asztalos M.D.K.

a Faragó Ödön által tervezett szalon szkerény kászitője.

repr.

György Kálmán: Az iparmüvészet a párisi kiállitáson
A világ iparmüvészete Párisban 1900. Szerk.. Fittler Kamill és György Kálmán
Klny. a Magyar Iparmüvészet 1900. évi folyamából

MDK

Kántor Tamás

A Téré. köréből. Magyar Iparművészet, 1910. 8.sz.
IX. 1.

Kántor Tamás asztalos

MDK

szobaberendezés

Magyar Iparművészet, 1905. 9 l. 10. l. képek.

MDK

Kántor Tamás

Készitette a Janszky Béla által tervezett ebédlő szekrényt, repr.

Tavaszi kiállitás.
Magyar Iparmüvészet 1907. 131.l.

MDK

Kántor Tamás

ebédlő butor tervezte Nemes Ödön

Tavaszi kiállitás. Magyar Iparmüvészet, 1909.
115 l.

MDK

Kántor Tamás

szalon-szekrény

Magyar Iparmüvészet 1901. 289.l.

MDK

Kántor Tamás, ip.müv.

háló-szobája elég eredeti, bár müvészileg csekélyebb értékü. Szerkezetben és felépitésben sokszorosan elhibázott.

Diener Dénes József: A karácsonyi kiállitás.
Magyar Ipamüvészet. 1900 körül ? 11.-20.l.

MDK

Kántor Tamás

Ebédlő részlete. Tervezte Janszky Béla. Készitette Kántor Tamás. Repr.

Magyar Iparművészet, 1907. 150.l.

MDK

Kántor Tamás

Hálószoba. Tervezte Menyhért Miklós, készitette fenti. Repr.

Tavaszi kiállitás.
Magyar Iparmüvészet 1907. 151.l.

MDK

Kántor Tamás

ebédlő bútor terve

Tavaszi kiállítás. Magyar Iparművészet, 1903.
115 l.

~~O Rolkai Pál~~

~~Czimbalmos Ferenc~~

~~Horváth András~~

K

Kántor Tamás

Polgár Alajos

Reisz és Porjesz

Walnicsek Béla

Zimonyi György

Ummantalosok

Fittler-György

A világ par ummérte

te Parisban. Bp. 1900

15. l

Pozsonyvár.

NEMES ÖDÖN
EBÉDLŐ.

KÉSZÍTETTE
KÁNTOR TAMÁS.

EBÉDLŐ

TERVEZTE ÉS KÉSZÍTETTE
DOMOKOS J.

Magyar Iparművésset.

2

HOEPFNER GUIDO ÉS GYÖRGYI GÉZA
SZÁLLODASZOBÁJA.
PÁLYADÍJJAL KITÜNTETETT.

KÉSZÍTETTE
GELB M. MANÓ.

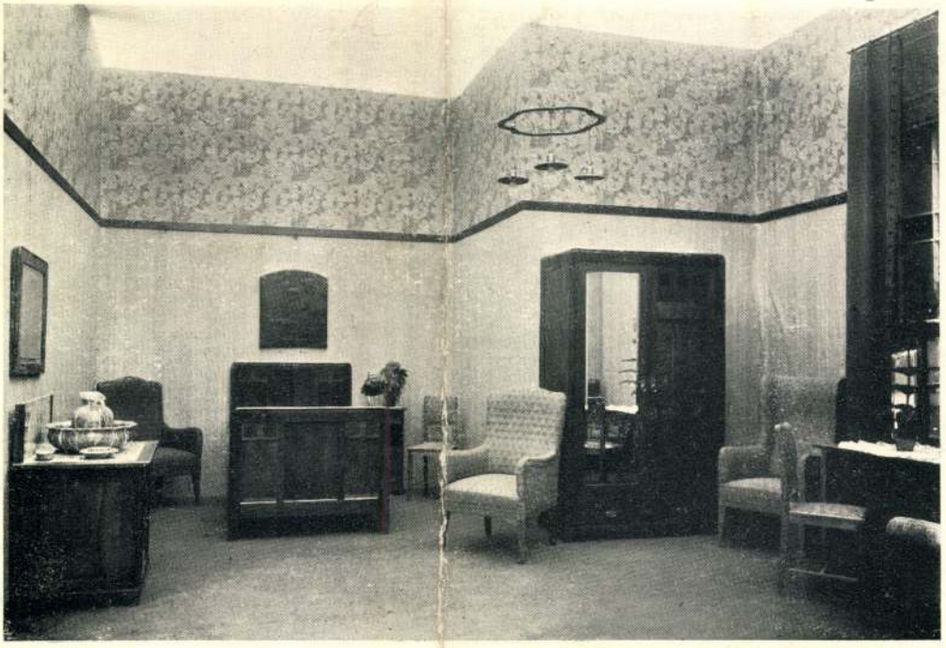

HOEPFNER GUIDO ÉS GYÖRGYI GÉZA
SZÁLLODASZOBA.

KÉSZÍTETTE
GELB M. MANÓ.

Magyar Iparművészet
1905. 10. f. képei

KÁNTOR József

Négy művész porcelán tárgyakat állított ki. Jakabovits Mária és Dragan Chi ila Emília munkái különböző, a kubusból kiindulótárgyakként szerepeltek a kiállításon.

...

Barcia Ida munkája a fehér porcelán, Kiss Miklósné az üveg egyedüli megjelenése a tárlaton.

...

...

A textilművészetet Kelemen Tamás Anna meggs kulturáju, negyszeri gobelinjei, Kántor József Kompoziciója és Pacurar Mihaela Fa tértextilo képviselte.

Irja:

Chikán Bálint: Médium. Képzőművészeti kiállítás Sepsiszentgyörgyön. = Jelenkor, 1983/1. 86.p.

Kántor fórsy

Szerepel az UME kiállításán a Nemzeti Szalonban

Nemzeti Újság 1937 IV. 25

Kántor József

Nagyméretű márványmozaikot készít a veszprémi egyetem számára.

Bildende Kunst 1965. dec.

KÁNTOR József *135, 138*
Ratosnya, 1949. május 15.
IA Képz. Főisk. Kvár, textiles
(1988 óta Magyarországon él.)

Banner Erdély